

**ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนปทุมคงคา**

**FACTORS AFFECTED TO STUDENTS' LEARNING ACHIEVEMENT OF
MATTHAYOMSUKSA 3 STUDENTS IN PATUMKONGKA SCHOOL**

นายชลชาติ สร้อยทอง

คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

E-mail: cholachart.soy@northbkk.ac.th

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อุทัยวรรณ สายพัฒนา

อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

E-mail: Uthaiwan.sa@northbkk.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาระดับปัจจัยด้านต่างๆ ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนปทุมคงคา (2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านต่างๆ กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนฯ (3) หาค่าน้ำหนักความสำคัญของปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนฯ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนปทุมคงคา จำนวน 170 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 50 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์สหสัมพันธ์หาคู่ การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า (1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนปทุมคงคา ในภาพรวมทั้งหมด อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านเจตคติต่อการเรียน ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และด้านความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านพฤติกรรมการเรียน อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนปัจจัยสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ด้านสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และด้านสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู อยู่ในระดับมาก (2) ตัวแปรด้านเจตคติต่อการเรียน ด้านพฤติกรรมการเรียน ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ด้านความรับผิดชอบ ด้านสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และด้านสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์หาคู่เท่ากับ .454 ซึ่งแสดงว่าตัวแปรปัจจัยทั้ง 6 ตัว ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ร้อยละ 20.6 และ (3) ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และด้านเจตคติต่อการเรียน ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนปทุมคงคา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าน้ำหนักความสำคัญ .567 และ .316

คำสำคัญ: ปัจจัยที่ส่งผล ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เจตคติต่อการเรียน พฤติกรรมการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
ความรับผิดชอบ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

ABSTRACT

The purposes of this research were (1) to study factors's level affected to learning achievement of Mattayomsuksa 3 students in Patumkongka school, (2) to study the relationship between each factors and learning achievement. and (3) to find out the predictive equations of factors affected on learning achievement. The sample used in this study was 170 students. The research instrument was 5 scales rating questionnaire, 50 items which reliability was .97. Percentage, Mean, Standard deviation, Multiple Correlation and Stepwise Multiple Regression Analysis were employed for data analysis. The results revealed that: (1) Factors affected to learning achievement of Mattayomsuksa 3 students in Patumkongka school, were at high level. When we considered in each part were found that personal factors on the aspect of attitude toward learning, achievement motivation and responsibility were at a high level. Learning behavior were medium level. Factors on the aspect of school's environment, relationship between students and their friends and relationship between students and teachers were at a high level. (2) Attitude variables in learning, Study behavior, Achievement Motivation, Responsibility, Relationship between students and friends, and Relationship between students and teachers, were positively correlated to learning achievement at .05 level of significant, which has Multiple Correlation Coefficient equal to .454 and shows that 6 factors could be jointly predict the variance of learning achievement at 20.6 percent. And (3) Personal factors of achievement motivation and attitude toward learning affected to learning achievement of Mattayomsuksa 3 students in Patumkongka school at .05 level of significant, by having regression coefficient equal to .567 and .316, respectively.

Keywords: Factors Effectuated , Learning achievement , Attitude to learning , Study behavior , Achievement motivation, Responsibility, Relationship between students and friends , Relationship between students and teachers.

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาวิจัย

การศึกษาเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญ และเป็นกระบวนการทำให้มนุษย์สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิต ดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างสันติสุข และเกื้อหนุนการพัฒนาประเทศได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพเปลี่ยนแปลงในทุกๆ ด้านของประเทศ ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรม ทั้งนี้ประเทศจะต้องอาศัยกำลังคนเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศ ถ้าประชากรในประเทศมีประสิทธิภาพแล้ว การพัฒนาประเทศก็จะเป็นไปได้อย่างรวดเร็ว การศึกษาจึงเป็นตัวแปรสำคัญที่ช่วยในการแก้ปัญหาการดำรงชีวิต ในทุกๆ ด้าน ดังนั้นในการจัดการศึกษาจึงมุ่งเน้นให้ประชากรมีคุณภาพชีวิตที่ดี การจัดการศึกษาจะบรรลุเป้าหมายได้หรือไม่ มีเกณฑ์ที่สำคัญในการวัดคุณภาพทางการศึกษาส่วนหนึ่งก็คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แม้ว่าการวัดคุณภาพการศึกษาจะให้ความสำคัญกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดังกล่าวข้างต้น แต่การจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันนับว่ายังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร จากผลของคะแนนสอบในแต่ละวิชา โดยวัดได้จากคะแนนเฉลี่ยสะสม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนปทุมคงคา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนค่อนข้างต่ำ วิชาภาษาไทยมีเกรดเฉลี่ยรวม 2.90 วิชาคณิตศาสตร์มีเกรดเฉลี่ยรวม 1.14 วิชาวิทยาศาสตร์มีเกรดเฉลี่ยรวม 2.12 วิชาสังคมศึกษาศาสนา และวัฒนธรรมมีเกรดเฉลี่ยรวม 2.34 วิชาสุขศึกษาและพลศึกษามีเกรดเฉลี่ยรวม 3.80 วิชาศิลปะมีเกรด

เฉลี่ยรวม 2.47 วิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยีมีเกรดเฉลี่ยรวม 2.77 และวิชาภาษาต่างประเทศมีเกรดเฉลี่ยรวม 1.50 (รายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มบริหารวิชาการ โรงเรียนปทุมคงคา 2561) จากที่ผู้วิจัยได้สำรวจผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนปทุมคงคา พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างในเกณฑ์ต่ำ วัดได้จากคะแนนเฉลี่ยรวมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2561 สาเหตุผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต่ำ เกิดจากหลายปัจจัย ดังที่ อัจฉรา บุญสุข (2553: 94) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ได้แก่ เจตคติต่อการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ความพร้อมของนักเรียน ความรับผิดชอบของนักเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน การฝึกหัด และการจัดการเรียนการสอนของครู เป็นต้น

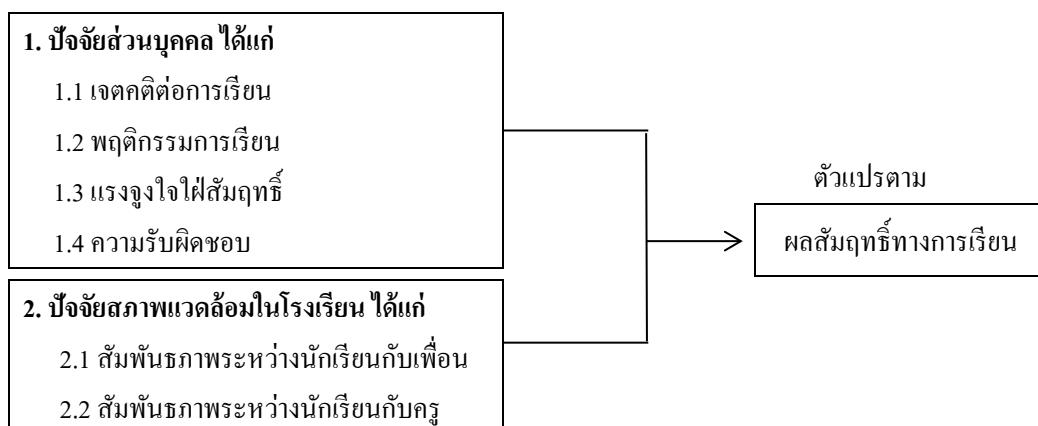
จากการศึกษางานวิจัยดังกล่าวมาข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนปทุมคงคา และวิเคราะห์หาตัวแปรพยากรณ์ ที่สามารถทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนได้ เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุง และพัฒนาคุณภาพของนักเรียนในโอกาสต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยด้านต่างๆ ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนปทุมคงคา
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านต่างๆ กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนปทุมคงคา
3. เพื่อหาค่าน้ำหนักความสำคัญของปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนปทุมคงคา

3. กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

4. สมมติฐานในการวิจัย

1. ปัจจัยด้านเจตคติต่อการเรียน ด้านพฤติกรรมการเรียน ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ด้านความรับผิดชอบ ด้านสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนปทุมคงคา

2. ตัวแปรปัจจัยอย่างน้อย 1 ตัว ที่ส่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนปทุมคงคา

5. วิธีดำเนินการวิจัย

5.1 แบบแผนการวิจัย การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยประเภทเชิงสำรวจ (Survey Research)

5.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนปทุมคงคา จำนวน 230 คน และกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนปทุมคงคา จำนวน 170 คน จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970: 608 - 610) แล้วทำการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

5.3 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านเจตคติต่อการเรียน ด้านพฤติกรรมการเรียน ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และด้านความรับผิดชอบ และปัจจัยสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ด้านสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และด้านสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

5.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 50 ข้อ ได้ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .22 ถึง .88 และได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ .97

5.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยชี้แจงให้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 170 คน ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการทำวิจัยและวิธีการตอบแบบสอบถาม

2. นักเรียนทำแบบสอบถาม ทั้งหมด 2 ตอน จำนวน 50 ข้อ

3. นำแบบสอบถามที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล มาตรวจสอบความถูกต้อง และครบถ้วนของการตอบ ได้แบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ จำนวน 170 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. นำผลการตอบมาวิเคราะห์ข้อมูล

5.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลของตัวแปรปัจจัยที่ศึกษา เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. วิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านต่างๆ กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนปทุมคงคา โดยใช้การวิเคราะห์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple Correlation :R)

3. วิเคราะห์เพื่อค้นหาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนปทุมคงคา โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

6. สรุปผลการวิจัย

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนปทุมคงคา ในภาพรวมทั้งหมด อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาทางด้าน พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านเจตคติต่อการเรียน ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และด้านความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านพฤติกรรมการเรียน อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนปัจจัยสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ด้านสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และด้านสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู อยู่ในระดับมาก

2. ตัวแปรด้านเจตคติต่อการเรียน ด้านพฤติกรรมการเรียน ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ด้านความรับผิดชอบ ด้านสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และด้านสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .454 ซึ่งแสดงว่าตัวแปรปัจจัยทั้ง 6 ตัว ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ร้อยละ 20.6 รายละเอียดปรากฏ ดังตาราง 1 และตาราง 2

ตาราง 1 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านต่างๆ กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

โรงเรียนปทุมคงคา		(n = 170)					
ตัวแปร	Y	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆
1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Y)	1	.382**	.420**	.426**	.311**	.188*	.184*
2. เจตคติต่อการเรียน (X ₁)		1	.505**	.603**	.475**	.533**	.590**
3. พฤติกรรมการเรียน (X ₂)			1	.814**	.765**	.559**	.465**
4. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X ₃)				1	.785**	.569**	.547**
5. ความรับผิดชอบ (X ₄)					1	.681**	.529**
6. สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X ₅)						1	.674**
7. สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X ₆)							1

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และด้านเจตคติต่อการเรียน ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนปทุมคงคา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าน้ำหนักความสำคัญ .567 และ .316

ตาราง 2 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนในการพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนปทุมคงคา

ตัวทำนาย	B	SE	β	t	Sig
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X ₃)	.567	.160	.307	3.55	.000
เจตคติต่อการเรียน (X ₁)	.316	.139	.197	2.27	.024
ค่าคงที่ = .737		.496			

R = .454, R² = .206, Adjusted R² = .197, F = 5.194

7. อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียน ปทุมคงคา สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียน ปทุมคงคา พบว่า ระดับปัจจัยส่วนบุคคล ด้านเจตคติต่อการเรียน ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และด้านความ รับผิดชอบ อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านพฤติกรรมการเรียน อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนระดับปัจจัยสภาพแวดล้อม ในโรงเรียน พบว่า ด้านสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และด้านสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู อยู่ใน ระดับมาก สามารถอภิปรายได้ ดังนี้ (1) ด้านเจตคติต่อการเรียน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก นักเรียน ส่วนมากมีความรู้สึกนึกคิดที่ดีต่อการเรียน เพราะได้รับความรู้และประสบการณ์มากมาย อยากมาเรียนสม่ำเสมอ เมื่อนักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนแล้ว ย่อมส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น ซึ่งผลการวิจัยนี้ สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ ปิยนุช สิงห์สถิต (2553: 108) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา ภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเลยพิทยาคม พบว่า ปัจจัยด้านเจตคติต่อการเรียนอังกฤษ อยู่ในระดับมาก (2) ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก นักเรียนส่วนมากมีเป้าหมายใน ชีวิตเป็นแรงกระตุ้นในการเรียน พยายามกระตือรือร้น ติดตามงาน เพื่อให้ตนเองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น ซึ่งผลการวิจัยนี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมศักดิ์ จิหมั่ง (2553: 102) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาศาสนาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามใน จังหวัดสตูล พบว่า ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ อยู่ในระดับมาก (3) ด้านความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก นักเรียนส่วนมากมีความรับผิดชอบต่อการเรียน ทำงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จสมบูรณ์ มาเรียน ตรงเวลา ไม่ขาดเรียน ทั้งนี้เพราะนักเรียนคิดว่าถ้ามีความรับผิดชอบดีจะทำให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น ซึ่ง ผลการวิจัยนี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุภร ศรีนุด (2553: 119-120) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ของปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 พบว่า ปัจจัยด้านความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมาก (4) ด้านพฤติกรรมการเรียน อยู่ใน ระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก นักเรียนบางส่วนสามารถวางแผนการเรียนอย่างชัดเจน ทำงานที่ได้รับ มอบหมายให้สำเร็จ เข้าเรียนตรงเวลา ตั้งใจฟังขณะครูสอน และจดคำบรรยายเพื่อเก็บไว้ทบทวนก่อนสอบ นักเรียนคิดว่าถ้าปฏิบัติตามนี้ ก็จะสามารถทำให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น ซึ่งผลการวิจัยนี้ สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ สมศักดิ์ จิหมั่ง (2553: 102) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาศาสนาของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสตูล พบว่า ปัจจัยด้านพฤติกรรม ในการเรียน อยู่ในระดับปานกลาง (5) ด้านสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจ เนื่องมาจาก โรงเรียนปทุมคงคาเป็นโรงเรียนชายล้วน ทำให้นักเรียนส่วนมากพูดคุยกัน ได้ง่ายขึ้น ช่วยเหลือกัน ใน ด้านการเรียน หรือช่วยกันทำการบ้านที่ครูผู้สอนสั่งให้แล้วเสร็จ แก่ใจงานที่คิดค้างส่งครู เพื่อทำให้ตนเองและ เพื่อนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น ซึ่งผลการวิจัยนี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เรวดี จันทร์ศรีมิโชติ (2552: 107) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคอมพิวเตอร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 พบว่า ปัจจัยด้านสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน อยู่ในระดับมาก (6) ด้านสัมพันธภาพระหว่าง นักเรียนกับครู อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก นักเรียนส่วนมากมีสัมพันธภาพที่ดีกับครู มองครูเป็น แบบอย่างแห่งความสำเร็จ ครูคอยให้คำปรึกษาและดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด เมื่อนักเรียนประสบปัญหา เช่น พ่อ แม่ไม่มีเงินให้มาโรงเรียน ครูแนะนำให้นักเรียนขอทุนเมื่อมีทุนของโรงเรียน เมื่อนักเรียนไม่เข้าใจเนื้อหาวิชาที่

เรียน ครูหาเวลาสอนเสริมเพื่ออธิบายและทบทวนเนื้อหาเพิ่มเติม เป็นต้น สิ่งเหล่านี้อาจส่งผลให้นักเรียนฝ่าฟันอุปสรรคต่างๆ ไปได้ ทำให้นักเรียนตั้งใจเรียนและมีกำลังใจในการเรียน ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น ซึ่งผลการวิจัยนี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปิยนุช สิงห์สถิต (2553: 108) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเลขพิทยาคม พบว่า ปัจจัยด้านสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู อยู่ในระดับมาก

2. ตัวแปรด้านเจตคติต่อการเรียน ด้านพฤติกรรมการเรียน ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ด้านความรับผิดชอบ ด้านสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และด้านสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .454 ซึ่งแสดงว่าตัวแปรปัจจัยทั้ง 6 ตัว ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ร้อยละ 20.6 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้สามารถอภิปรายได้ ดังนี้ (1) ด้านเจตคติต่อการเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เป็นไปตามหลักจิตวิทยาที่กล่าวถึงลักษณะสำคัญของเจตคติ คือ ทำที่ และความรู้สึกรักของบุคคลที่เกิดจากความคิด ประสบการณ์ที่ตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่เป็นบุคคล วัตถุ สิ่งของ และสถานการณ์ อาจมีทิศทางในทางบวกและทางลบ ถ้าเป็นความรู้สึกทางบวก จะแสดงออกในลักษณะเห็นด้วย สนใจ ยอมรับความสามารถ เต็มใจปฏิบัติ แต่ถ้าเป็นความรู้สึกทางลบ ก็จะแสดงออกมาในลักษณะ ไม่เห็นด้วย ไม่ชอบ ไม่ยอมรับความสามารถไม่พอใจ หรือไม่ปฏิบัติตาม เมื่อผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน ก็จะรู้สึกตั้งใจเรียน ทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น ซึ่งผลการวิจัยนี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พรพรรณ แก้วฝ้าย (2556: 90) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านห้วยชัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 พบว่า ปัจจัยด้านเจตคติต่อการเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (2) ด้านพฤติกรรมการเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เป็นไปตามหลักจิตวิทยาที่กล่าวถึงลักษณะของพฤติกรรมการเรียน คือ การปฏิบัติตัวของนักเรียนเกี่ยวกับการเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน เอาใจใส่ต่อการเรียน สนใจตั้งใจเรียนมีสมาธิกับสิ่งที่เรียน และหมั่นค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมอยู่ตลอดเวลา ทำให้มีผลสัมฤทธิ์ที่ดีขึ้น ซึ่งผลการวิจัยนี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พรพจน์ เพ็ชรทวีพรเดช (2547: 95) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยด้านพฤติกรรมการเรียนที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพ พบว่า พฤติกรรมการเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (3) ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้สอดคล้องกับคำกล่าวของ เฮอร์แมน (Herman, 1970: 353-363) ที่กล่าวว่า บุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ จะตั้งความหวังไว้สูง มีความทะเยอทะยาน มีความอดทนในการทำงาน แม้งานที่ทำอยู่จะพบอุปสรรค ก็จะพยายามทำต่อไปให้ประสบความสำเร็จ เพื่อให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น ซึ่งผลการวิจัยนี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วนิตา ดีเป็น (2553: 160-161) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย โดยการวิเคราะห์พระระดับ พบว่า ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (4) ด้านความรับผิดชอบ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เป็นไปตามหลักจิตวิทยาที่กล่าวถึงลักษณะของความรับผิดชอบ คือ บุคคลมีความตั้งใจปฏิบัติงานที่ได้รับมอบ มีความเพียรพยายาม อดทนไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มีการวางแผนในการทำงาน

และสามารถปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงได้ตามเป้าหมายที่วางไว้ ดังนั้นเมื่อนักเรียนมีความตั้งใจและรับผิดชอบในการเรียน ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น ซึ่งผลการวิจัยนี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศุภร ศรีนุต (2553: 119-120) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 พบว่า ปัจจัยด้านความรับผิดชอบ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (5) ด้านสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เป็นไปตามหลักจิตวิทยาที่กล่าวถึงลักษณะสัมพันธภาพ คือ นักเรียนสามารถแสดงท่าทางอันประกอบไปด้วยลักษณะของการให้ความช่วยเหลือ ให้การยอมรับ เคารพสิทธิของผู้อื่น รู้จักและเข้าใจตนเอง ตลอดจนรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดี ส่งผลให้การทำกิจกรรมกลุ่มและการปฏิบัติตนกับเพื่อนเป็นไปอย่างเหมาะสมทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น ซึ่งผลการวิจัยนี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมรักษ์ รินรุต (2552: 4) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า ปัจจัยด้านสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (6) ด้านสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เป็นไปตามหลักจิตวิทยาที่กล่าวถึงลักษณะของสัมพันธภาพ คือ นักเรียนกับครูมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันทั้งในและนอกห้องเรียนในด้านการให้ความเคารพปฏิบัติและเชื่อฟังคำสั่งสอนของครู ครูให้ความรัก ความอบอุ่น เอาใจใส่นักเรียน และยอมรับฟังความคิดเห็น ให้ความเป็นกันเองกับนักเรียน ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น ซึ่งผลการวิจัยนี้ สอดคล้องกับผลการวิจัย ณีภูติยาภรณ์ หยกอุบล (2555: 83) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ปัจจัยสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และด้านเจตคติต่อการเรียน ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนปทุมคงคา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าน้ำหนักความสำคัญ .567 และ .316 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และเจตคติต่อการเรียนเป็นแรงขับที่เกิดขึ้นภายในตัวนักเรียน เมื่อนักเรียนมีเจตคติต่อการเรียน เห็นคุณค่าและความสำคัญของการเรียน มีความตั้งใจ เอาใจใส่ในการเรียน มีความรู้สึกสนุกสนานและได้รับประโยชน์จากการเรียนรู้มากมาย และเมื่อนักเรียนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงที่จะประสบความสำเร็จในการเรียน ก็จะตั้งความหวังไว้สูง มีความทะเยอทะยาน อดทนในการทำงาน แม้งานที่ทำอยู่จะพบอุปสรรค ก็จะพยายามทำต่อไปให้ประสบความสำเร็จ ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งทั้งสองปัจจัยนี้จึงร่วมกันส่งผลหรือพยากรณ์ความสำเร็จในการเรียนหรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ ซึ่งผลการวิจัยนี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศุภร ศรีนุต (2552: 109 - 120) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 พบว่า ปัจจัยที่มีผลทางตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือ ด้านเจตคติต่อการเรียน และด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

ในการนำผลการวิจัยนี้ไปประยุกต์ใช้ควรศึกษาริบทต่างๆ ของสถานศึกษา เช่น ชุมชนหรือท้องถิ่นที่สถานศึกษาตั้งอยู่ ลักษณะของสถานศึกษาด้านผู้เรียนว่าเป็นโรงเรียนชายล้วน หญิงล้วน หรือสหศึกษา

8.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาตัวแปรด้านอื่นๆ ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เช่น ความวิตกกังวล ความเครียด ความสนใจ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว การปรับตัวเข้ากับผู้อื่น และความสัมพันธ์ภายในครอบครัว เป็นต้น

9. กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุทัยวรรณ สายพัฒนา อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ที่ได้ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ ตลอดจนเสนอแนะแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ มาโดยตลอดจนสารนิพนธ์เล่มนี้เสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นลินี วัฒนกร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สังวรรณ ังคกระโทก และ อาจารย์ ดร.นรินทร์ ตาก้อนทอง ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย ขอขอบคุณผู้บริหาร คณะครู และขอขอบคุณนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนปทุมคงคา ที่ได้ให้การช่วยเหลือ และความร่วมมือในการทำแบบสอบถามจนทำให้สารนิพนธ์สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ขอขอบคุณเพื่อนๆ ที่ช่วยให้คำแนะนำดีๆ เกี่ยวกับการทำสารนิพนธ์ชิ้นนี้ สุดท้ายขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และผู้ปกครอง ที่ได้ให้คำปรึกษาในเรื่องต่างๆ และเป็นกำลังใจที่ดีเสมอมา

10. เอกสารอ้างอิง

- ณัฐติยาภรณ์ หยกอุบล. (2555). ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. วารสารการศึกษาและการพัฒนาสังคม. 8(1): 85-102.
- ปิยนุช สิงห์สถิต. (2553). ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเลยพิทยาคม. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์. เลข: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- พรพจน์ เพ็ชรทวีพรเดช. (2547). ปัจจัยด้านพฤติกรรมการเรียนที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพ. ปริญญานิพนธ์ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พรพรรณ แก้วฝ้าย. (2556). ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยชัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะแก้ว เขต 2. วิทยานิพนธ์ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เรวดี จันทร์รัสมิโชติ. (2552). การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคอมพิวเตอร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา. เพชรบูรณ์: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- โรงเรียนปทุมคงคา. (2561). รายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มบริหารวิชาการ. กรุงเทพฯ: โรงเรียนปทุมคงคา.

วนิดา ดีแป้น. (2553). ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย โดยการวิเคราะห์พหุระดับ.

วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา. เลย:

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

ศุภกร ศรีนุต. (2553). ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาการศึกษา. เพชรบูรณ์: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.

สมรักษ์ รินรุต. (2552). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สมศักดิ์ จิรมัง. (2553). ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาศาสนาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสตูล. วิทยานิพนธ์ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและประเมิน. สงขลา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ.

อัจฉรา บุญสุข. (2553). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา. เพชรบูรณ์: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.

Herman, Hubert J.M. (1970). *A Questionnaire Measure of Achievement Motivation*. New York: McGraw-Hill.

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง ทศนิยมและเศษส่วน
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบึงศรีราชาพิทยาคม
จากการจัดการเรียนรู้ตามหลักการเรียนแบบร่วมมือ

A STUDY ON SCHOLASTIC ACHIEVEMENT ON DECIMAL AND
FRACTION OF MATHAYOMSUKSA 1 STUDENTS AT
BUNGRIRACHAPHITTAYAKOM SCHOOL THROUGH COOPERATIVE
LEARNING APPROACH

ลิตธิศักดิ์ มนต์ฤทธานูภาพ

นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

E-mail: sittisak.mon@northbkk.ac.th

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุนันท์ ศลโกสุม

คณะศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

E-mail: so.sunnan@northbkk.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีจุดประสงค์ 1) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องทศนิยมและเศษส่วน 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องทศนิยมและเศษส่วนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบึงศรีราชาพิทยาคม ระหว่างก่อนและหลังจากการจัดการเรียนรู้ตามหลักการเรียนแบบร่วมมือ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการเรียนตามหลักการเรียนแบบร่วมมือ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบึงศรีราชาพิทยาคม อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 43 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ (1) แผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักการเรียนแบบร่วมมือ ทศนิยมและเศษส่วน จำนวน 20 แผน 20 ชั่วโมง (2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องทศนิยมและเศษส่วนด้านความรู้ความเข้าใจและด้านทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น .466 และ .653 ตามลำดับ (3) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนตามหลักการเรียนแบบร่วมมือ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยใช้สถิติทดสอบที (t-test dependent) ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องทศนิยมและเศษส่วนอยู่ในระดับปรับปรุง และด้านความรู้ความเข้าใจ อยู่ในระดับปรับปรุง ด้านทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องทศนิยมและเศษส่วนโดยรวมและด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบึงศรีราชาพิทยาคม ภายหลังจากการจัดการเรียนรู้ตามหลักการเรียนแบบร่วมมือสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ความพึงพอใจต่อการเรียนตามหลักการเรียนแบบร่วมมือโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้ตามหลักการเรียนแบบร่วมมือ , ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทศนิยมและเศษส่วน

ABSTRACT

The purposes of this study were 1) to study on scholastic achievement on Decimal and Fraction and 2) to compare the scholastic achievement on Decimal and Fraction of Mathayomsuksa 1 students at Bungsrirachaphittayakom school between before and after learning through cooperative learning approach, and 3) to investigate the satisfaction towards cooperative learning approach. The sample of this study consisted of Mathayomsuksa 1 students at Bungsrirachaphittayakom school Sriracha District, Chonburi Province, in the first semester of the 2019 academic year, one class comprised 43 students. The research instruments were (1) 20 lesson management plan through cooperative learning approach on Decimal and Fraction for 20 hours (2) the students' learning achievement test on Decimal and Fraction in comprehension aspect and Mathematics process skill which reliabilities were .466 and .653 respectively, and (3) questionnaire on the satisfaction towards cooperative learning approach. The data was analyzed by percentage, mean, standard deviation and compare the average score by t-test for dependent samples. The research results found that the scholastic achievement on Decimal and Fraction was in the improvement level and in the comprehension aspect was in the improvement level in the Mathematic process skill was in fairly low level 2) the scholastic achievement on Decimal and Fraction in the overall and in the comprehension aspect and in the Mathematics process skill of Mathayomsuksa 1 students at Bungsrirachaphittayakom school after learning through cooperative learning approach was higher at the .05 level of statistical significance 3) the satisfaction towards cooperative learning approach was at the highest level ($\bar{X} = 4.66$).

Keywords: Cooperative learning approach, scholastic achievement on Decimal and Fraction

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาวิจัย

คณิตศาสตร์มีความสำคัญต่อการพัฒนาความคิดของมนุษย์เป็นอย่างมาก ทำให้มนุษย์มีความคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุมีผล เป็นระบบ มีระเบียบ มีแบบแผน สามารถคิดวิเคราะห์ปัญหาและสถานการณ์ได้อย่างถี่ถ้วนรอบคอบ ทำให้สามารถคาดการณ์ วางแผน ตัดสินใจ และแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม คณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือในการศึกษาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตลอดจนศาสตร์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง (กลุ่มส่งเสริมการเรียนการสอนและประเมินผล สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2548:1)

การเรียนรู้คณิตศาสตร์ให้มีคุณภาพ ตามจุดหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 ต้องจัดให้นักเรียนได้เรียนรู้สาระทางด้านความรู้ ทักษะกระบวนการควบคู่ไปกับคุณธรรมจริยธรรม โดยทักษะกระบวนการที่จำเป็นได้แก่ ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการให้เหตุผล ความสามารถในการสื่อสารการสื่อความหมายทางคณิตศาสตร์และการนำเสนอ ความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ทางคณิตศาสตร์และเชื่อมโยงคณิตศาสตร์กับศาสตร์อื่น ๆ และความสามารถในการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ โดยหลักสูตรกำหนดให้ความสามารถในการแก้ปัญหาเป็นทักษะที่มีความสำคัญเป็นลำดับแรก (กรมวิชาการ, 2543)

จากผลการประเมินคุณภาพผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาคณิตศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (O-NET) ของนักเรียนประจำปีการศึกษา 2561 คะแนนสอบของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีคะแนนต่ำ (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2561) การจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

พ.ศ. 2542 มุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยมีเป้าหมายให้ผู้เรียนเป็นคนเก่ง ดี และมีความสุข การจัดการเรียนการสอนจะทำได้สำเร็จเมื่อผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ครู และผู้เรียน มีความเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับความหมายของการเรียนรู้ ทิศนา แจมมณี (2544) ได้กล่าวไว้ดังนี้

การเรียนรู้เป็นงานเฉพาะบุคคลไม่สามารถทำแทนกันได้ ครูจึงต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยตัวของเขาเองจากการสอน โดยการใช้กระบวนการคิด สร้างความเข้าใจ รับผิดชอบต่อความหมายของสิ่งต่าง ๆ ดังนั้นครูจึงควรกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้กระบวนการคิด ทำความเข้าใจสิ่งต่าง ๆ นอกจากนั้นการเรียนรู้เป็นกระบวนการทางสังคม เพราะในเรื่องเดียวกัน อาจคิดได้หลายแง่ หลายมุมความถูกต้องหรือผิดขึ้นอยู่กับเหตุผล

Arends (1994: 345-346) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นการสอนที่จัดให้นักเรียนได้ร่วมมือกันเรียนรู้เป็นกลุ่มเล็กประมาณ 2 – 6 คนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการเรียนร่วมกัน นักเรียนในกลุ่มช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เช่นนักเรียนที่เก่งจะช่วยนักเรียนที่ไม่เก่ง ที่สำคัญในการเรียนแบบร่วมมือนี้ นักเรียนในกลุ่มได้ร่วมกันคิด ร่วมกันทำงาน จนกระทั่งสามารถหาคำตอบที่เหมาะสมที่สุดได้ ศศิธร เวียงวะลัย (2556 : 106) กล่าวว่าขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนดังนี้ 1. ขั้นเตรียม 2. ขั้นสอน 3. ขั้นทำกิจกรรมกลุ่ม 4. ขั้นตรวจสอบผลงานและทดสอบ และ 5. ขั้นสรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานกลุ่ม

จรรยา เปรมมณี (2540 : 9 - 10) กล่าวถึงประโยชน์การเรียนรู้แบบร่วมมือไว้ว่าช่วยส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ นักเรียนสูงขึ้น การจัดนักเรียนร่วมมือกันเรียนภายในกลุ่ม ก่อให้เกิดการพัฒนาของความรู้ ความคิดขึ้น จึงส่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น มีความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง ความคิดเห็นหลากหลายจากการแลกเปลี่ยนความคิดซึ่งกันและกัน รับผิดชอบและทางเลือกในการแก้ปัญหา ส่วนส่งเสริมการพัฒนากระบวนการคิดและความเข้าใจลึกซึ้ง นักเรียนคนที่ทำหน้าที่อธิบายให้เพื่อนฟังก็จะยิ่งเข้าใจในเนื้อหาสาระยิ่งขึ้น รูปแบบการเรียนดังกล่าวจะช่วยพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์และจะเป็นการส่งเสริมเจตคติที่ดีต่อวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้เป็นอย่างดี

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบึงศรีราชาพิทยาคมมีผลการเรียนวิชาคณิตศาสตร์อยู่ในระดับต่ำ ส่วนใหญ่ยังไม่ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์เท่าที่ควร นักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหา อยู่ในเกณฑ์ต่ำ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ต่ำด้วย การจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์แบ่งออกได้หลายด้าน เช่น ด้านความเข้าใจ การคิดวิเคราะห์ ด้านทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ ซึ่งมีวิธีการจัดการเรียนรู้ได้หลายรูปแบบ รูปแบบหนึ่งที่ได้นำมาศึกษาคือการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ซึ่งจะช่วยให้มีการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิก ทุกคนมีโอกาสพูด คิด แสดงความคิดเห็น ส่งเสริมให้มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เกิดการระดมความคิดนำข้อมูลที่ได้มาพิจารณาร่วมกันเพื่อหาคำตอบ ทักษะการทำงานเป็นกลุ่มอีกทั้งเสริมทักษะการสื่อสาร สิ่งเหล่านี้ล้วนส่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น

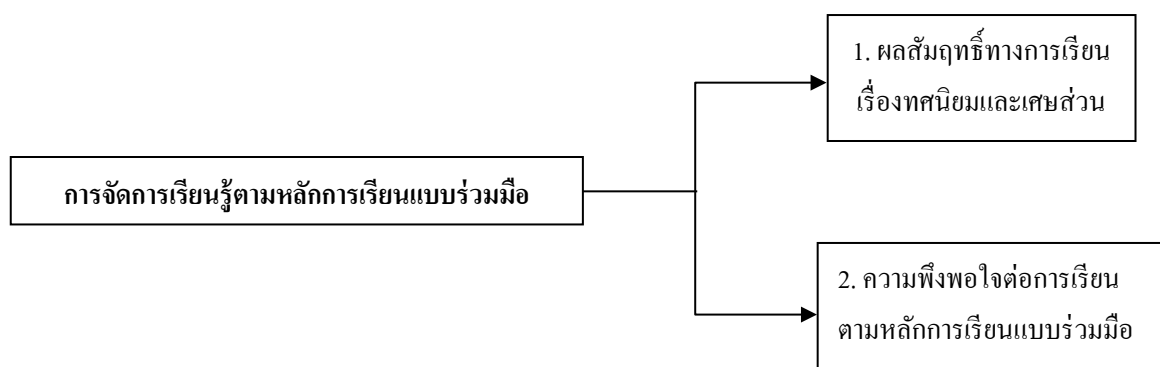
ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องทศนิยมและเศษส่วนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบึงศรีราชาพิทยาคม จากการจัดการเรียนรู้ตามหลักการเรียนแบบร่วมมือ เพื่อใช้ในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์เนื่องจากเป็นรูปแบบการเรียนที่เหมาะสมที่จะนำมาใช้กับการเรียนรู้ในวิชาคณิตศาสตร์และเหมาะกับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นอย่างดีเนื่องจากเป็นวัยที่มีความต้องการที่จะรวมกลุ่มกับเพื่อนๆและต้องการการยอมรับจากเพื่อน รูปแบบการเรียนดังกล่าวจะช่วยพัฒนาความสามารถในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ได้เป็นอย่างดี เพื่อต้องการทราบว่าหากนำทฤษฎีการเรียนแบบร่วมมือมาใช้กับผู้เรียนที่มีความสามารถในการคิดคำนวณปานกลาง และค่อนข้างต่ำ จะสามารถดำเนินการจัดการเรียนการสอนได้ผลตาม

ทฤษฎีหรือไม่ และจะเป็นการส่งเสริมความพึงพอใจที่ต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้เป็นอย่างดี

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- (1) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องทศนิยมและเศษส่วนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบึงศรีราชาพิทยาคม จากการจัดการเรียนรู้ตามหลักการเรียนแบบร่วมมือ
- (2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องทศนิยมและเศษส่วนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบึงศรีราชาพิทยาคม ระหว่างก่อนและหลังจากการจัดการเรียนรู้ตามหลักการเรียนแบบร่วมมือ
- (3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการเรียนตามหลักการเรียนแบบร่วมมือ

3. กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

4. วิธีดำเนินการวิจัย

4.1 แบบแผนการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ที่ศึกษากลุ่มทดลองกลุ่มเดียวโดยทำการวัดผลก่อนและหลังการทดลอง (one group pretest – posttest design) ทำการทดสอบครั้งที่ 1 ก่อนการจัดการเรียนรู้ตามหลักการเรียนแบบร่วมมือ จัดการเรียนการสอน โดยใช้หลักการเรียนแบบร่วมมือ จำนวน 20 ชั่วโมง ทำการทดสอบภายหลังจัดการเรียนการสอน โดยใช้หลักการเรียนแบบร่วมมือ

4.2 ประชากรและตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็น นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบึงศรีราชาพิทยาคม อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบึงศรีราชาพิทยาคม อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในกลุ่ม (Sampling Unit) โดยการจับฉลาก 1 ห้องเรียน จาก 6 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 43 คน

4.3 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระคือ จัดการเรียนรู้ตามหลักการเรียนแบบร่วมมือ

ตัวแปรตามคือ 1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2. ความพึงพอใจต่อการเรียนตามหลักการเรียนแบบร่วมมือ

4.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 3 ชุด ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวหลักการเรียนแบบร่วมมือ ทศนิยมและเศษส่วน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องทศนิยมและเศษส่วน และแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนตามหลักการเรียนแบบร่วมมือ

1) แผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักการเรียนแบบร่วมมือ ลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นการจัดการเรียนการสอน 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นเตรียมการ ขั้นสอน ขั้นทำกิจกรรมกลุ่ม ขั้นประเมินผล และขั้นสรุปบทเรียน ในเรื่องทศนิยมและเศษส่วนที่มีทั้งหมด 20 แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 20 ชั่วโมง การตรวจสอบคุณภาพทุกแผนอยู่ในระดับมากที่สุด

2) แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องทศนิยมและเศษส่วนเป็นแบบทดสอบที่มีลักษณะเป็นแบบทดสอบวัดความเข้าใจ มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ(Multiple choice) ชนิด 4 ตัวเลือก และ แบบทดสอบวัดทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์แบบแสดงวิธีทำ จำนวน 5 ข้อ โดยวัดระดับพฤติกรรมทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ การตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา ใช้วิธีการคำนวณหาค่าความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงคกับแผนการสอนได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง(IOC)อยู่ระหว่าง .05 - 1 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .47 และ .65 ตามลำดับ

3) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนตามหลักการเรียนแบบร่วมมือ ที่มีลักษณะเป็นมาตรประมาณค่า(Rating scale) จำนวน 5 ระดับ โดยเป็นแบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง การตรวจสอบคุณภาพนำคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง(IOC)ได้ค่าเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ

4.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยใช้แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องทศนิยมและเศษส่วนก่อนเรียน จัดการเรียนการสอนที่ใช้แผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักการเรียนแบบร่วมมือ จำนวน 20 ชั่วโมง หลังจากนั้นใช้แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องทศนิยมและเศษส่วนหลังเรียน และใช้แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนตามหลักการเรียนแบบร่วมมือ เรื่องทศนิยมและเศษส่วน หลังการจัดการเรียนรู้ตามหลักการเรียนแบบร่วมมือครบ 20 ชั่วโมง

4.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

(1) การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์เรื่องทศนิยมและเศษส่วน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบึงศรีราชาพิทยาคม จากการจัดการเรียนรู้ตามหลักการเรียนแบบร่วมมือ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

(2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์เรื่องทศนิยมและเศษส่วน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบึงศรีราชาพิทยาคม ระหว่างก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ที่ตามหลักการเรียนแบบร่วมมือ ใช้สถิติทดสอบที (t-test for dependent samples)

(3) การศึกษาความพึงพอใจต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์เรื่องทศนิยมและเศษส่วน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบึงศรีราชาพิทยาคม จากการจัดการเรียนรู้ตามหลักการเรียนแบบร่วมมือ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5. สรุปผลการวิจัย

5.1 การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องทศนิยมและเศษส่วนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบึงศรีราชาพิทยาคม จากการจัดการเรียนรู้ตามหลักการเรียนแบบร่วมมือ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องทศนิยมและเศษส่วนมีจากการจัดการเรียนรู้ตามหลักการเรียนแบบร่วมมือ มีผลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องทศนิยมและเศษส่วนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบึงศรีราชาพิทยาคม จากการจัดการเรียนรู้ตามหลักการเรียนแบบร่วมมือ จำแนกตามด้านของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ด้าน	n	คะแนนเต็ม	\bar{X}	SD.	ระดับคุณภาพ
ความรู้ความเข้าใจ	43	25	7.91	2.65	ปรับปรุง
ทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์	43	25	8.77	3.84	ปรับปรุง
รวม		50	16.68	6.49	ปรับปรุง

จากตารางที่ 1 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาคณิตศาสตร์ เรื่องทศนิยมและเศษส่วน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบึงศรีราชาพิทยาคม จากการจัดการเรียนรู้ตามหลักการเรียนแบบร่วมมือ โดยรวม อยู่ในระดับปรับปรุง (\bar{X} = 16.68) เมื่อพิจารณาด้านความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับปรับปรุง (\bar{X} = 7.91) และด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์อยู่ในระดับปรับปรุง (\bar{X} = 8.77)

5.2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องทศนิยมและเศษส่วนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบึงศรีราชาพิทยาคม ระหว่างก่อนและหลังจากการจัดการเรียนรู้ตามหลักการเรียนแบบร่วมมือ

ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องทศนิยมและเศษส่วนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างก่อนและหลังจากการจัดการเรียนรู้ตามหลักการเรียนแบบร่วมมือ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ทศนิยมและเศษส่วนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบึงศรีราชาพิทยาคมระหว่างก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ตามหลักการเรียนแบบร่วมมือ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	ก่อนเรียน		หลังเรียน		df	t	P-value
	\bar{X}	SD.	\bar{X}	SD.			
ด้านความรู้ความเข้าใจ	5.70	1.63	7.91	2.65	42	8.60*	.000
ด้านทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์	1.86	2.23	8.77	3.84	42	9.90*	.000
รวม	7.56	3.05	16.68	4.92	42	11.71	.000

* p < .05

จากตารางที่ 2 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องทศนิยมและเศษส่วน โดยรวมและรายด้าน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบึงศรีราชาพิทยาคม ภายหลังจากจัดการตามหลักการเรียนแบบร่วมมือสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.3 การศึกษาความพึงพอใจต่อการเรียนตามหลักการเรียนแบบร่วมมือ

ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อการเรียนตามหลักการเรียนแบบร่วมมือ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

โรงเรียนบึงศรีราชาพิทยาคม จากการจัดการเรียนรู้ตามหลักการเรียนแบบร่วมมือ จำแนกตามด้าน

ความพึงพอใจต่อการเรียนตามหลักการเรียนแบบร่วมมือ	\bar{X}	SD.	ระดับคุณภาพ
ด้านบรรยากาศ	4.67	.38	มากที่สุด
ด้านกิจกรรมการเรียน	4.64	.38	มากที่สุด
ด้านประโยชน์ที่ได้รับ	4.65	.43	มากที่สุด
รวม	4.66	.36	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนตามหลักการเรียนแบบร่วมมืออยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.66$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านบรรยากาศ ด้านกิจกรรมการเรียนและ ด้านประโยชน์ที่ได้รับอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$, $\bar{X} = 4.64$ และ $\bar{X} = 4.65$) ตามลำดับ

6. อภิปรายผล

จากการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและศึกษาความพึงพอใจต่อการเรียนทศนิยมและเศษส่วนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบึงศรีราชาพิทยาคม จากการจัดการเรียนรู้ตามหลักการเรียนแบบร่วมมือมีประเด็นที่น่าสนใจอภิปรายดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ตามหลักการเรียนแบบร่วมมือ เรื่องทศนิยมและเศษส่วน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยรวมอยู่ในระดับปรับปรุง เมื่อพิจารณาด้านความรู้ความเข้าใจด้านทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์อยู่ในระดับปรับปรุง อาจเนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ต้องการทราบว่าหากนำทฤษฎีการเรียนแบบร่วมมือมาใช้กับนักเรียนที่มีความสามารถในการคิดคำนวณปานกลาง และค่อนข้างต่ำ จะสามารถดำเนินการจัดการเรียนการสอนได้ผลตามทฤษฎีหรือไม่ แต่จากการศึกษาพบว่า การจัดการเรียนการสอนตามหลักการเรียนแบบร่วมมือ ไม่ควรนำมาใช้กับนักเรียนส่วนใหญ่ที่มีความรู้พื้นฐานการคำนวณที่อยู่ในระดับปานกลาง - ค่อนข้างต่ำ ซึ่งส่งผลให้การเรียนการสอนไม่เป็นไปตามหลักทฤษฎี เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือควรมีจำนวนนักเรียนที่เก่งมากกว่านักเรียนปานกลางและอ่อน เพื่อให้เกิดกระบวนการตามการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมืออย่างมีประสิทธิภาพ (สมเดช บุญประจักษ์ 2540, 54) นอกจากนี้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ไม่เหมาะสมกับห้องเรียนที่มีนักเรียนเป็นจำนวนมาก ซึ่งทำให้ครูไม่สามารถควบคุม ดูแลหรือให้คำแนะนำได้อย่างทั่วถึง ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนอยู่ในระดับปรับปรุง และจำนวนผู้เรียนในหนึ่งห้องเรียนไม่ควรเกินหลักเกณฑ์ตามที่ ก.ค.ศ. กำหนด(ศธ 04009/ว 5634)คือ จำนวนนักเรียนต่อ 1 ห้องเรียนไม่ควรเกิน 40 คน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน , 2561)

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องทศนิยมและเศษส่วนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบึงศรีราชาพิทยาคม ก่อนและหลังจากการจัดการเรียนรู้ตามหลักการเรียนแบบร่วมมือสูงขึ้น อาจ

เนื่องจากนักเรียนเกิดกระบวนการในการเรียนรู้ทั้งด้านความรู้ความเข้าใจและทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์จากการจัดการเรียนรู้ตามหลักการเรียนแบบร่วมมือ ทำให้ผู้เรียนเกิดการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในกลุ่มเพื่อให้ได้มาซึ่งความสำเร็จของกลุ่ม นักเรียนได้ลงมือปฏิบัตินักเรียนแต่ละคนจะต้องมีส่วนร่วมในการเรียนรู้พร้อมกันส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของสุดากรณ์ กางปา(2559: 69) ศึกษาเรื่องการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์แบบร่วมมือสร้างสรรค์ เรื่อง ระบบสมการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์แบบร่วมมือสร้างสรรค์ เรื่องระบบสมการ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่าการทดลองใช้แผนการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์แบบร่วมมือสร้างสรรค์ เรื่อง ระบบสมการ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 นักเรียนที่ได้ทดลองใช้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05 และ Artzt and Newman(1990, 448 - 449) ได้กล่าวถึงการสอนแบบร่วมมือว่าเป็นแนวทางที่เกี่ยวกับการที่ผู้เรียนทำการแก้ปัญหาพร้อมกันเป็นกลุ่มเล็กๆ ซึ่งสมาชิกทุกคนในกลุ่มประสบผลสำเร็จหรือบรรลุเป้าหมายร่วมกัน สมาชิกในกลุ่มทุกคนจะต้องระลึกเสมอว่าเขาเป็นส่วนสำคัญของกลุ่ม ความสำเร็จหรือความล้มเหลวเป็นของทุกคนในกลุ่ม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายสมาชิกทุกคนต้องอธิบายแนวคิดกันช่วยเหลือกันให้เกิดการเรียนรู้ในการแก้ปัญหา ครูจะมีบทบาทเป็นผู้คอยให้ความช่วยเหลือ จัดหา และชี้แนะแหล่งข้อมูลในการเรียนรู้ของนักเรียน

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อการเรียนตามหลักการเรียนแบบร่วมมือ เรื่องทศนิยมและเศษส่วน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนแบบร่วมมือโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณารายด้านได้แก่ด้านบรรยากาศ ด้านกิจกรรมการเรียน และด้านประโยชน์ที่ได้รับ พบว่ามีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน ทั้งนี้เนื่องมาจากการจัดการเรียนการสอนตามหลักการเรียนแบบร่วมมือทำให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ได้ช่วยกันคิดช่วยแก้ปัญหา เกิดความสนุกสนานต่อการเรียนรู้ สอดคล้องกับ กฤษกร ไพดำนาม (2557 : 1) ได้ศึกษาการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนคณิตศาสตร์แบบร่วมมือแบบแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์ (STAD) ร่วมกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง สมการและการแก้สมการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนบ้านนาเมืองดงนิมิตวิทยา อำเภอกุดบาก จังหวัดสกลนคร จำนวน 18 คน ผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนการสอนแบบร่วมมือแบบแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์ (STAD) ร่วมกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ อยู่ในระดับมาก

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

(1) การจัดการเรียนการสอนตามหลักการเรียนแบบร่วมมือ ควรที่จะนำไปใช้กับนักเรียนห้องที่มีเด็กเก่ง ปานกลางและเด็กอ่อนลดความสามารถ

(2) ในการแบ่งเด็กนักเรียนในแต่ละห้องไม่ควรแบ่งเกินตามเกณฑ์ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยที่อัตราส่วนของจำนวนนักเรียนต่อห้องไม่ควรเกิน 40 : 1

7.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

(1) ควรทำการวิจัยการเรียนแบบร่วมมือตามหลักทฤษฎีคือ ในห้องเรียนต้องมีนักเรียนทั้งเก่ง ปานกลางและอ่อน

(2) ควรศึกษาโดยทำการแยกกลุ่มนักเรียน เก่ง ปานกลางและอ่อน เพื่อศึกษาผลลัพธ์ของแต่ละกลุ่ม

9. เอกสารอ้างอิง

- กฤษฎกร ไพดำนาม (2557). การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนคณิตศาสตร์แบบร่วมมือแบบแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์(STAD) ร่วมกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เรื่อง สมการและการแก้สมการ ชั้นประถมศึกษาปีที่6. ปรินญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- กลุ่มส่งเสริมการเรียนการสอนและประเมินผล. (2548). การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์รับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2543). เอกสารชุดเทคนิคการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ. โรงพิมพ์การศาสนา กรมศาสนา. กรุงเทพฯ.
- จรรยา เปรมมณี.(2540). ผลการสอนคณิตศาสตร์ตามรูปแบบเอส ที เอ ดี ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ. การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ทศนา แจมมณี.(2544). 14 วิธีสอนสำหรับครูมืออาชีพ: กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศศิธร เวียงวะลัย. (2556). การจัดการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : โอเดียนส โตร์.
- สถาบันทดสอบการศึกษาแห่งชาติ. (2561). คะแนนทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านขั้นพื้นฐาน (โอเน็ต) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.สืบค้นเมื่อ วันที่ 5 พฤษภาคม 2561, จาก www.niets.or.th
- สมเดช บุญประจักษ์.(2540). การพัฒนาศักยภาพทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ การเรียนแบบร่วมมือ. ปรินญาานิพนธ์ กศ.ด. สาขาคณิตศาสตร์ศึกษา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุดาภรณ์ กางป่า. (2559) การจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์แบบร่วมมือสร้างสรรค์ เรื่อง ระบบสมการ ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 ปรินญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิษฐ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). การคำนวณอัตราค่าจ้างข้าราชการครูตามเกณฑ์สำนักงาน คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. สืบค้นเมื่อ วันที่ 10 ธันวาคม 2561, จาก www.รักครู.com
- Arends.(1994). **Learning to Teach**. 3rd ed. New York : McGraw Hill.
- Artzt , Alice F , Newman. Chaire M. (1990). **Cooperative Learning**. The mathematics teacher , 83(6), 448 – 449.

**การบูรณาการรูปแบบแอสซัวร์ในการสอนแบบที่พีซีเคเพื่อพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ
ของนักศึกษาในระดับปริญญาตรี**

**INTEGRATING ASSURE MODEL INTO TPCK INSTRUCTION FOR
ENGLISH SKILLS DEVELOPMENT OF BACHELOR'S DEGREE
STUDENTS**

สุทธิศิลป์ สุขสบาย

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

E-mail: sutthisin.suk@sru.ac.th

บทคัดย่อ

เทคโนโลยีและสื่อได้เข้ามามีบทบาทสำคัญต่อบริบทการเรียนการสอนตามกรอบแนวคิดหลักสำหรับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ผู้สอนจึงจำเป็นต้องมีความรู้ในการสอนจำเพาะเนื้อหาโดยใช้เทคโนโลยีเพื่อออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะภาษาอังกฤษก่อนและหลังเรียนของผู้เรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กระบวนการของการบูรณาการรูปแบบแอสซัวร์ในการสอนแบบที่พีซีเค และ (2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนทักษะภาษาอังกฤษโดยการบูรณาการรูปแบบแอสซัวร์ในการสอนแบบที่พีซีเค กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี 1 กลุ่มเรียน จำนวน 29 คน ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย และทดลองสอนโดยใช้การบูรณาการรูปแบบแอสซัวร์ในการสอนแบบที่พีซีเค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย (1) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้การบูรณาการรูปแบบแอสซัวร์ในการสอนแบบที่พีซีเค จำนวน 12 แผน (2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะภาษาอังกฤษแบบปรนัย จำนวน 50 ข้อ และ (3) แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนทักษะภาษาอังกฤษที่สอนโดยใช้การบูรณาการรูปแบบแอสซัวร์ในการสอนแบบที่พีซีเค สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ผลการวิจัยพบว่า (1) ผู้เรียนที่ได้รับการสอนด้วยการบูรณาการรูปแบบแอสซัวร์ในการสอนแบบที่พีซีเคมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ (2) ความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนทักษะภาษาอังกฤษที่สอนโดยการบูรณาการรูปแบบแอสซัวร์ในการสอนแบบที่พีซีเคอยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 และทุกด้านมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การสอนโดยใช้ความรู้ในการสอนจำเพาะเนื้อหาโดยใช้เทคโนโลยี ที่พีซีเค รูปแบบแอสซัวร์
ทักษะภาษาอังกฤษ ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21

ABSTRACT

Technologies and media have played the key role in learning and teaching context in accordance with the conceptual framework of 21st century skills. Teachers must have Technological Pedagogical Content Knowledge (TPCK) to methodically design learning activity plans for learners. The purposes of this research were: (1) to compare the pre-learning and post-learning achievements in English skills of learners treated by the process of integrating ASSURE model into TPCK instruction; and (2) to examine the learners' opinions towards integrating ASSURE model into TPCK instruction for English skills development. The sample in this research was a group of 29 undergraduate students obtained by simple random sampling method and treated by the process of integrating ASSURE model into TPCK instruction. The research instruments were: (1) twelve lesson plans of integrating ASSURE model into TPCK instruction, (2) fifty multiple-choice questions of English learning achievement test, and (3) a survey of learners' opinions toward integrating ASSURE model into TPCK instruction for English skills development. The statistics used in this research were the mean, percentage, standard deviation, and t-test. The research results showed that (1) the post-learning achievement in English skills of the sample was higher than the pre-learning counterpart learning at the .05 level of statistical significance; and (2) the learners' opinions towards integrating ASSURE model into TPCK instruction for English skills development were at the highest level with average score at 4.50 and all aspects of the learners' opinions were at the highest level.

Keywords: Technological Pedagogical Content Knowledge, TPCK, ASSURE model, English skills, 21st century skills

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาวิจัย

เทคโนโลยีและสื่อได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในบริบทของการเรียนการสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในศตวรรษที่ 21 ในยุคนี้เทคโนโลยีนับว่าเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งที่สามารถเปิดโอกาสในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนมากขึ้น จึงนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในแวดวงการศึกษา ตลอดจนสามารถเปลี่ยนวิธีการสอน และความเชื่อแบบเดิมๆ ของครูผู้สอนที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ (Erdogan & Sahin, 2010) การเปลี่ยนแปลงในบริบทดังกล่าวนี้สอดคล้องกับคุณลักษณะของผู้เรียนที่เกิดขึ้นจริง และเป็นการจัดการเรียนการสอนที่สามารถตอบสนองต่อวิถีการเรียนรู้ของผู้เรียนในยุคปัจจุบันได้ (Lawless & Pellegrino, 2007) ดังนั้น การบูรณาการสื่อและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนจึงเป็นสิ่งสำคัญในการถ่ายทอดเนื้อหาด้วยกลยุทธ์การสอนที่เหมาะสม

สำหรับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทย มีนักการศึกษาหลายท่านทำการศึกษาวิจัยและพบว่า ทักษะทางภาษาอังกฤษของคนไทยยังพัฒนาได้ไม่เท่าที่ควร ในประเทศที่พูดภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง ผู้เรียนมักประสบปัญหาการอ่านและเขียนภาษาอังกฤษไม่ได้ตามเกณฑ์ เพราะผู้สอนใช้วิธีการสอนภาษาอังกฤษแบบเดิมๆ ทำให้ผู้เรียนมีปัญหาในการอ่านคำใหม่ๆ ที่ผู้สอนไม่เคยสอนมาก่อน ผู้เรียนจึงต้องใช้ศาสตร์แห่งการเดาสุ่ม (Guesswork) มาช่วยเมื่อผู้เรียนต้องอ่านบทความใหม่ๆ (อินทรา ศรีประสิทธิ์, 2552) และผู้เรียนไม่เห็นถึงความสำคัญของการเรียนภาษาอังกฤษจึงก่อให้เกิดเกิดเป็นปัญหาต่อการเรียนรู้ (เสาวภาคย์ ศรีโยธา, 2555) นอกจากนี้ปัญหาที่เกิดจากตัวผู้เรียนเองแล้ว ในยุคปัจจุบันเทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอน หากผู้สอนไม่มีการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงนี้อาจนับเป็นประเด็นปัญหาที่เกี่ยวกับผู้สอนเองด้วยเช่นกัน ดังเช่น ผู้สอนขาดทักษะในการใช้สื่อเทคโนโลยีสมัยใหม่มาช่วยในการเสริมการเรียนการสอน ผู้สอนขาด

เทคนิคการสอนที่หลากหลาย ผู้สอนไม่สามารถสร้างบทเรียนเสริมการเรียนการสอนได้ จนกลายเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่น่าไปสู่การเรียนรู้ที่ล้มเหลวในยุคปัจจุบันนี้ (เจตน์สฤกษ์ สังขพันธ์ เกิดถาวา บุญปรากร และวันทนา ไกรฤกษ์, 2558)

จากที่มาและความสำคัญของปัญหา อาจมีความเป็นไปได้ว่าครูผู้สอนภาษาอังกฤษในยุคปัจจุบันไม่ได้คำนึงถึงความจำเป็นของการใช้สื่อและเทคโนโลยีกับการเรียนการสอนเท่าที่ควร หรืออาจขาดความรู้ที่สำคัญในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่อาศัยสื่อและเทคโนโลยีกับการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ แต่ทว่าสำหรับสภาพการเรียนการสอนในยุคศตวรรษที่ 21 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในกระบวนการเรียนการสอนในชั้นเรียนของผู้สอนถูกหยิบยกขึ้นมาเป็นประเด็นสำคัญในการศึกษาวิจัย และพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนในรายวิชาต่างๆ (วิโรจน์ สารรังษะ, 2556) ผู้สอนในศตวรรษที่ 21 จึงจำเป็นต้องมีความรู้ที่เรียกว่าความรู้ในการสอนจำเพาะเนื้อหาโดยใช้เทคโนโลยี (Technological Pedagogical Content Knowledge: TPACK, TPACK) (Mishra & Koehler, 2006)

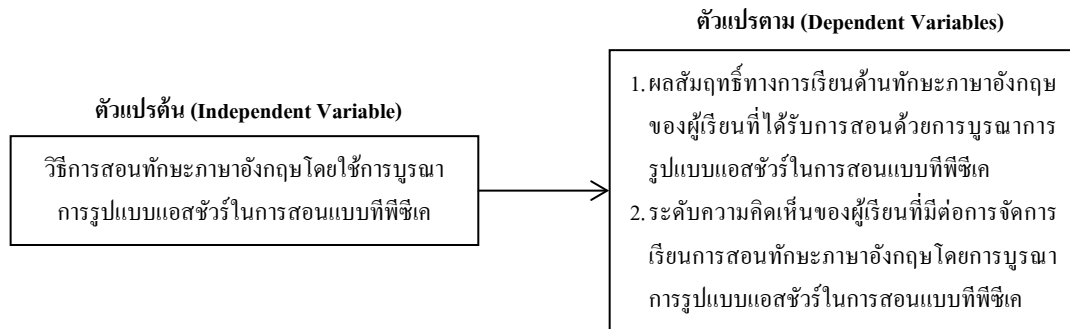
ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจทดลองด้านการสอนโดยการใช้วิธีสอนที่อาศัยความรู้ในการสอนจำเพาะเนื้อหาโดยใช้เทคโนโลยี (TPACK, TPACK) (Mishra & Koehler, 2006) ซึ่งความรู้นี้เป็นความรู้ที่มีลักษณะเป็นความสัมพันธ์เชื่อมโยงซึ่งกันและกันระหว่างความรู้ในเนื้อหาภาษาอังกฤษ ความรู้ในวิธีการสอนภาษาอังกฤษ และความรู้ในเทคโนโลยีในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ โดยผู้วิจัยมุ่งเน้นการใช้สื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนการสอนเป็นสำคัญ ในรายวิชา GED1003 ภาษาอังกฤษพื้นฐาน (Basic English) ซึ่งเป็นรายวิชาที่มุ่งเน้นทักษะทั้ง 4 ด้าน คือ ฟัง พูด อ่าน และเขียน (มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, 2554) วิธีนี้มีขั้นตอนของกระบวนการจัดการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน และมีการแยกกิจกรรมอย่างชัดเจนระหว่างกิจกรรมของผู้สอนและกิจกรรมของผู้เรียน คือ (1) ผู้สอนให้องค์ความรู้และผู้เรียนศึกษาองค์ความรู้ (2) ผู้สอนจัดกิจกรรมฝึกองค์ความรู้ผ่านสื่อการเรียนการสอนที่เป็นเทคโนโลยีและผู้เรียนฝึกองค์ความรู้ (3) ผู้สอนจัดกิจกรรมสรุปหรือสร้างองค์ความรู้และผู้เรียนสรุปหรือสร้างองค์ความรู้ และ (4) ผู้สอนจัดกิจกรรมประเมินความรู้และผู้เรียนรับการประเมินความรู้ โดยนำความรู้ดังกล่าวนี้มาบูรณาการร่วมกันกับขั้นตอนการวางแผนการใช้สื่อการเรียนการสอนด้วยรูปแบบแอสซัวร์ (ASSURE Model) (Heinich, Molenda & Russell, 1999) ซึ่งเป็นรูปแบบในการวางแผนการเรียนการสอนที่ใช้สื่อการสอนโดยอาศัยเทคโนโลยีร่วมด้วยอย่างเป็นระบบในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของผู้เรียนซึ่งประกอบไปด้วย 6 ขั้นตอนสำคัญ คือ (1) การวิเคราะห์คุณลักษณะของผู้เรียน (Analyze learners) (2) การระบุนมาตรฐานและวัตถุประสงค์การเรียนรู้ (State standards and objectives) (3) การเลือกวิธีการ เทคโนโลยี สื่อและวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ (Select strategies, technology, media, and materials) (4) การใช้เทคโนโลยี สื่อและวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ในการเรียนการสอน (Utilize technology, media, and materials) (5) การให้ผู้เรียนมีปฏิริยาตอบสนอง (Require learners' participation) และ (6) การประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข (Evaluation and revise) ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดคำถามวิจัย 2 ประการ คือ (1) การสอนโดยใช้การบูรณาการรูปแบบแอสซัวร์ในการสอนแบบที่ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของผู้เรียนได้หรือไม่ และ (2) ผู้เรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนทักษะภาษาอังกฤษโดยการบูรณาการรูปแบบแอสซัวร์ในการสอนแบบที่ผู้เรียนอยู่ในระดับใด

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะภาษาอังกฤษก่อนและหลังเรียนของผู้เรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้การบูรณาการรูปแบบแอสซัวร์ในการสอนแบบที่พีซีเค
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนทักษะภาษาอังกฤษโดยการบูรณาการรูปแบบแอสซัวร์ในการสอนแบบที่พีซีเค

3. กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยมีกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

4. สมมติฐานการวิจัย

1. ผู้เรียนที่ได้รับการสอนโดยการบูรณาการรูปแบบแอสซัวร์ในการสอนแบบที่พีซีเคมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
2. ความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนทักษะภาษาอังกฤษที่สอน โดยการบูรณาการรูปแบบแอสซัวร์ในการสอนแบบที่พีซีเคอยู่ในระดับมาก

5. วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) ดำเนินการทดลองตามแบบแผนวิจัย One Group Pretest-Posttest Design (Fitz-Gibbon & Carol, 1987) ประชากรที่ศึกษา คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี ที่ลงทะเบียนเรียนวิชา GED1003 ภาษาอังกฤษพื้นฐาน (Basic English) ใน 3 กลุ่มเรียน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวนทั้งสิ้น 96 คน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 1 กลุ่มเรียน จำนวนทั้งสิ้น 29 คน ได้จากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้หน่วยกลุ่มเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ (1) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้การบูรณาการรูปแบบแอสซัวร์ในการสอนแบบที่พีซีเค จำนวน 12 แผน ที่มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ซึ่งได้มาจากการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้กับจุดประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence: IOC) มีค่า 0.67-1.00 (2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะภาษาอังกฤษแบบปรนัย (Multiple-Choice Questions: MCQs) ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) มีค่า 0.67-1.00 ค่าดัชนีความยากง่าย (p) มีค่า 0.52-0.78 ค่าดัชนีอำนาจจำแนก (r) มีค่า 0.29-0.71 และค่าความเชื่อมั่นภายในทั้งฉบับ (KR-20) เท่ากับ 0.90 และ (3) แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนทักษะ

ภาษาอังกฤษที่สอน โดยใช้การบูรณาการรูปแบบแอสซัวร์ในการสอนแบบที่พีซีเค ซึ่งมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) มีค่า 0.67-1.00 และค่าความเชื่อมั่นภายในทั้งฉบับ (α) เท่ากับ 0.95 วิเคราะห์ข้อมูลในเชิงปริมาณ (Quantitative Data) โดยใช้สถิติบรรยาย คือ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน คือ สถิติทดสอบค่าที และใช้การวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) จากการที่ผู้เรียนเขียนแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ โดยทำการวิเคราะห์เนื้อหาจากข้อความที่ผู้เรียนตอบแบบสอบถามมาเขียนอธิบายแสดงความคิดเห็น และได้้นำเสนอปัญหาพร้อมทั้งข้อเสนอแนะต่างๆ โดยผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์และสรุปรวบรวมเป็นประเด็นต่างๆ

6. สรุปผลการวิจัย

6.1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะภาษาอังกฤษก่อนและหลังเรียนของผู้เรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้การบูรณาการรูปแบบแอสซัวร์ในการสอนแบบที่พีซีเค โดยใช้สถิติบรรยาย คือ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากนั้นใช้การทดสอบค่าทีแบบกลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียว ในการเปรียบเทียบค่าวิกฤตเพื่อทราบความมีนัยสำคัญ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะภาษาอังกฤษก่อนและหลังเรียนของผู้เรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้การบูรณาการรูปแบบแอสซัวร์ในการสอนแบบที่พีซีเค (n=29)

กลุ่มตัวอย่าง	$\bar{X} \pm S.D.$	Percentage	<i>t</i>	<i>Sig.</i>
ก่อนเรียน (Pre-test)	22.83 \pm 6.04	45.66	11.878*	.000
หลังเรียน (Post-test)	35.55 \pm 5.35	71.10		

*p < .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล จากตารางที่ 1 พบว่า คะแนนเฉลี่ยของการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะภาษาอังกฤษก่อนเรียนซึ่งคิดเป็นร้อยละ 45.66 ($\bar{X} = 22.83$, $S.D. = 6.04$) และหลังเรียนซึ่งคิดเป็นร้อยละ 71.10 ($\bar{X} = 35.55$, $S.D. = 5.35$) มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าหลังเรียนผู้เรียนกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการสอนโดยใช้การบูรณาการรูปแบบแอสซัวร์ในการสอนแบบที่พีซีเคมีทักษะภาษาอังกฤษสูงกว่าก่อนเรียน

6.2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนทักษะภาษาอังกฤษโดยใช้การบูรณาการรูปแบบแอสซัวร์ในการสอนแบบที่พีซีเค แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนทักษะภาษาอังกฤษโดยใช้การบูรณาการรูปแบบแอสซัวร์ในการสอนแบบที่พีซีเค แบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นลักษณะคำถามชนิดปลายปิด (Close-ended Questions) ประกอบไปด้วยข้อคำถาม จำนวน 25 ข้อ ใน 5 ด้าน คือ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านเนื้อหา ด้านการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ ด้านกิจกรรมของการสอนเพื่อพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ และด้านการวัดและประเมินผล ใช้สถิติบรรยายในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และตอนที่ 2 เป็นลักษณะคำถามชนิดปลายเปิด (Open-ended Question) ประกอบไปด้วยข้อคำถาม จำนวน 1 ข้อ โดยให้ผู้เรียนเขียนแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา โดยผู้วิจัยนำข้อความที่ผู้เรียนตอบแบบสอบถามมาเขียนอธิบายโดยสรุปในประเด็นความคิดเห็น ประเด็นปัญหา และข้อเสนอแนะต่างๆ ดังนี้

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนทักษะภาษาอังกฤษโดย
การบูรณาการรูปแบบแอสซัวร์ในการสอนแบบทีพีซีเค (n=29)

รายการประเมิน	$\bar{X} \pm S.D.$	แปลผล
ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน		
1. กิจกรรมมีความเหมาะสมกับเนื้อหาที่สอน	4.31 ± 0.71	มากที่สุด
2. การสอนเนื้อหาในด้านทฤษฎีสามารถเชื่อมโยงไปสู่การปฏิบัติได้	4.41 ± 0.73	มากที่สุด
3. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น	4.69 ± 0.47	มากที่สุด
4. มีส่วนช่วยให้ผู้เรียนได้รับความรู้และสามารถจดจำบทเรียน ได้ดีขึ้น	4.59 ± 0.68	มากที่สุด
5. ผู้สอนมีการให้คำแนะนำ ปรีกษา ตอบข้อซักถาม และดูแลผู้เรียนอย่างทั่วถึง	4.69 ± 0.60	มากที่สุด
รวม	4.54 ± 0.71	มากที่สุด
ด้านเนื้อหา		
1. จัดสรรเนื้อหาได้เหมาะสมกับเวลาเรียน	4.66 ± 0.55	มากที่สุด
2. ระดับความยากง่ายของเนื้อหาเหมาะสมกับผู้เรียน	4.31 ± 0.71	มากที่สุด
3. เนื้อหาในกิจกรรมมีความหลากหลายน่าสนใจ	4.59 ± 0.63	มากที่สุด
4. การเรียงลำดับเนื้อหาเรียงจากง่ายไปสู่ยาก	4.31 ± 0.76	มากที่สุด
5. เนื้อหาตรงกับความสนใจ ความต้องการ และผู้เรียนสามารถนำไปใช้ได้ สถานการณ์จริง	4.52 ± 0.63	มากที่สุด
รวม	4.48 ± 0.16	มากที่สุด
ด้านการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ		
1. การจัดการเรียนการสอนมีระบบขั้นตอนที่ชัดเจน	4.83 ± 0.38	มากที่สุด
2. การใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนช่วยกระตุ้นการเรียนการสอนให้เข้าใจได้	4.90 ± 0.31	มากที่สุด
3. เนื้อหา วิธีการสอน และสื่อเทคโนโลยีที่ใช้มีความสอดคล้องเกี่ยวเนื่องกัน	4.59 ± 0.57	มากที่สุด
4. การจัดการเรียนการสอนสามารถมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะทางภาษาอังกฤษของผู้เรียนได้ครบถ้วนทุกทักษะ	4.03 ± 0.73	มาก
รวม	4.59 ± 0.39	มากที่สุด
ด้านกิจกรรมของการสอนเพื่อพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ		
1. กิจกรรมของการสอนสามารถพัฒนาทักษะทางภาษาด้านการฟัง	4.10 ± 0.72	มาก
2. กิจกรรมของการสอนสามารถพัฒนาทักษะทางภาษาด้านการพูด	4.24 ± 0.74	มากที่สุด
3. กิจกรรมของการสอนสามารถพัฒนาทักษะทางภาษาด้านการอ่าน	4.69 ± 0.47	มากที่สุด
4. กิจกรรมของการสอนสามารถพัฒนาทักษะทางภาษาด้านการเขียน	4.41 ± 0.78	มากที่สุด
5. กิจกรรมของการสอนสามารถพัฒนาทักษะทางภาษาเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน	4.45 ± 0.63	มากที่สุด
6. กิจกรรมการเรียนการสอนที่จัดขึ้นสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับรายวิชาอื่นๆ ได้	4.14 ± 0.79	มาก
รวม	4.34 ± 0.22	มากที่สุด
ด้านการวัดและประเมินผล		
1. การแจ้งวัตถุประสงค์การเรียนรู้ก่อนการเรียนการสอนช่วยให้ผู้เรียนเตรียมตัวได้ถูกต้อง	4.41 ± 0.78	มากที่สุด
2. การประเมินผลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้	4.48 ± 0.63	มากที่สุด
3. ผู้สอนมีการแจ้งผลการประเมินให้ทราบเป็นระยะๆ	4.83 ± 0.38	มากที่สุด
4. เกณฑ์การวัดการประเมินผลเป็นธรรมกับผู้เรียน	4.59 ± 0.50	มากที่สุด
5. ผลการประเมินผลสอดคล้องตามสภาพจริงและยอมรับได้	4.66 ± 0.55	มากที่สุด
รวม	4.59 ± 0.16	มากที่สุด
รวมคะแนนเฉลี่ยทุกด้าน	4.50 ± 0.23	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้เรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนทักษะภาษาอังกฤษโดยการบูรณาการรูปแบบแอสซัวร์ในการสอนแบบที่พีซีเคในภาพรวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 ($\bar{X} = 4.50$, $S.D. = 0.23$) สำหรับด้านที่ผู้เรียนมีความคิดเห็นในระดับคะแนนเฉลี่ยที่สูงที่สุด คือ ด้านการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ ($\bar{X} = 4.59$, $S.D. = 0.39$) และด้านด้านการวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 4.59$, $S.D. = 0.16$) รองลงมา คือ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.54$, $S.D. = 0.17$) ด้านเนื้อหา ($\bar{X} = 4.48$, $S.D. = 0.16$) และด้านกิจกรรมของการสอนเพื่อพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ ($\bar{X} = 4.34$, $S.D. = 0.22$) ตามลำดับ โดยทุกด้านมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

นอกจากผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงปริมาณ (Quantitative Data) ผู้วิจัยยังใช้การวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) ซึ่งเป็นการแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ จากแบบสอบถามตอนที่ 2 โดยสามารถทำการวิเคราะห์และรวบรวมประเด็นได้เป็น 2 ด้าน คือ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้เรียนเห็นว่าผู้สอนมีความรู้ในรายวิชาที่สอนเป็นอย่างดี การสอนมีระบบที่ชัดเจน มีความตรงต่อเวลา บริหารจัดการเวลาในชั้นเรียน ได้อย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ อำนาจความสะดวกผู้เรียนในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดีและทั่วถึง และด้านสื่อการเรียนการสอน ผู้เรียนเห็นว่า การปฏิบัติกิจกรรมที่ต้องเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต อาจต้องใช้เวลาในการเชื่อมต่อเป็นเวลานานและสัญญาณอินเทอร์เน็ตไร้สายไม่เสถียร ทำให้ผู้เรียนบางคนหลุดออกจากระบบขณะทำกิจกรรม และถ้าโพงมีขนาดเล็กและเสียงเบา ทำให้การเรียนเพื่อพัฒนาทักษะการฟังในบางครั้งผู้เรียนไม่สามารถฟังเพื่อจับใจความที่ต้องการได้อย่างถูกต้อง

7. อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยตามลำดับสมมติฐานการวิจัยได้ ดังนี้

7.1 ผู้เรียนที่ได้รับการสอนโดยการบูรณาการรูปแบบแอสซัวร์ในการสอนแบบที่พีซีเคมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยของการทดสอบหลังเรียนของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการสอนด้วยการบูรณาการรูปแบบแอสซัวร์ในการสอนแบบที่พีซีเค มีค่าเท่ากับ 35.55 ซึ่งสูงกว่าค่าคะแนนเฉลี่ยของการทดสอบก่อนเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 22.83 จากการทดสอบค่าที พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าการสอนด้วยการบูรณาการรูปแบบแอสซัวร์ในการสอนแบบที่พีซีเคทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางทักษะภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการบูรณาการรูปแบบแอสซัวร์ร่วมกับการสอนแบบที่พีซีเค โดยเน้นการบูรณาการสื่อและเทคโนโลยีเข้ากับการเรียนการสอนได้อย่างเป็นระบบ ตลอดจนการเน้นองค์ความรู้และทักษะที่สอดคล้องกับบริบทการดำรงชีวิตของผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อใช้ในการดำรงชีวิต ได้จริง (Partnership for 21st Century Skills, 2009, Suksabai & Khoprasert, 2018) โดยผู้เรียนสามารถสื่อสารและทำงานร่วมกันผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทำให้ผู้เรียนเกิดความสุขสนุกสนานและอยากเรียนรู้ เช่น การมีปฏิสัมพันธ์ ให้ความร่วมมือ และเผยแพร่งานร่วมกับเพื่อน ผู้สอน และบุคคลอื่นๆ โดยใช้สื่อดิจิทัลและสภาพแวดล้อมทางดิจิทัลต่างๆ การสื่อสารข้อมูลและความคิดไปสู่ผู้รับจำนวนมากอย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้สื่อหลากหลายรูปแบบเป็นต้น (Dede, 2009) ผู้สอนจึงออกแบบการเรียนการสอน โดยการบูรณาการรูปแบบแอสซัวร์ (ASSURE Model) (Heimich, Molenda & Russell, 1999) ในการสอนแบบที่พีซีเค (TPCK) ที่มีการวิเคราะห์คุณลักษณะของผู้เรียนซึ่งผู้สอนจำเป็นต้องวิเคราะห์คุณลักษณะของผู้เรียนเพื่อจะได้ทราบว่าผู้เรียนมีความพร้อมในการเรียนรู้มาก

น้อยเพียงใด ทั้งนี้เพราะการใช้สื่อและเทคโนโลยีให้ได้ผลดีนั้นย่อมจะต้องเลือกสื่อให้มีความสัมพันธ์กับลักษณะของผู้เรียน เพื่อที่จะทำให้ผู้สอนสามารถตัดสินใจเลือกระดับของบทเรียนและเลือกตัวอย่างของเนื้อหาให้เหมาะสมกับผู้เรียนได้ (Mishra & Koehler, 2006) ด้วยเหตุนี้ ผู้เรียนที่ได้รับการสอนด้วยการบูรณาการรูปแบบแอสซัวร์ในการสอนแบบที่พีซีเคมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะภาษาอังกฤษที่ดีขึ้น

7.2 ความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนทักษะภาษาอังกฤษที่สอนโดยการบูรณาการรูปแบบแอสซัวร์ในการสอนแบบที่พีซีเคอยู่ในระดับมาก

จากผลการวิจัย พบว่า ผู้เรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนทักษะภาษาอังกฤษที่สอนโดยการบูรณาการรูปแบบแอสซัวร์ในการสอนแบบที่พีซีเค ในภาพรวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้สอนมีการวางแผนการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบทั้งด้านขั้นตอนการสอนที่มีขั้นตอนและกระบวนการที่ชัดเจน และการวางแผนการใช้สื่อการเรียนการสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้สื่อและเทคโนโลยีในการเรียนการสอนมีความน่าสนใจ ผู้สอนมีการเตรียมตัวในการสอนที่ดี และเข้าใจผู้เรียนเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนได้อย่างถูกต้อง ทำให้ผู้เรียนรู้สึกชื่นชอบและมีความสุขสนุกสนานในการเรียนอย่างแท้จริง (วิจารณ์ พานิช, 2555)

อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่อช่วยในการสรุปผลและอภิปรายผลการวิจัยในประเด็นนี้เพิ่มเติมโดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นในเชิงบวก 2 ประเด็นที่สำคัญ คือ (1) การจัดการเรียนการสอนมีระบบที่ชัดเจน และมีการบริหารจัดการเวลาในชั้นเรียนได้อย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ และ (2) ผู้สอนอำนวยความสะดวกผู้เรียนในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดีและทั่วถึง ดังนั้นจากเหตุผลสนับสนุนข้างต้นทำให้ระดับความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนทักษะภาษาอังกฤษที่สอนโดยการบูรณาการรูปแบบแอสซัวร์ในการสอนแบบที่พีซีเคในภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่าการสอนด้วยการบูรณาการรูปแบบแอสซัวร์ในการสอนแบบที่พีซีเคเป็นการสอนที่เน้นการบูรณาการ (Integration) ที่มีการบูรณาการสื่อและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน โดยผู้สอนมีการออกแบบการเรียนการสอนร่วมกับผู้เรียนเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนที่แตกต่างกันให้ได้มากที่สุดส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ดี มีความสุข และสนุกสนานกับการเรียน

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

(1) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการบูรณาการรูปแบบแอสซัวร์ในการสอนแบบที่พีซีเคเพื่อพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ ผู้สอนจะต้องเตรียมตัวให้พร้อมทั้งความรู้ในด้านเนื้อหาที่จะใช้สอน (Content Knowledge) ความรู้ในด้านกลยุทธ์การสอน (Pedagogical Knowledge) และความรู้ด้านเทคโนโลยี (Technological Knowledge) ผสานรวมเป็นหนึ่งเดียวกันถ่ายทอดออกมาเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีระบบอย่างชัดเจน ร่วมกับการวางแผนเลือกใช้สื่อและเทคโนโลยีอย่างเป็นระบบด้วยรูปแบบแอสซัวร์เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนอย่างแท้จริง

(2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการบูรณาการรูปแบบแอสซัวร์ในการสอนแบบที่พีซีเคเพื่อพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษนั้น ควรใช้กับผู้เรียนกลุ่มเรียนที่มีจำนวนผู้เรียนไม่มากจนเกินไป เพื่อที่จะทำให้ผู้สอนดูแลผู้เรียนได้อย่างทั่วถึง และเนื่องวิชาภาษาอังกฤษเป็นวิชาที่เน้นทักษะที่ผู้เรียนจะต้องฝึกปฏิบัติ และผู้สอนจะต้องมี

บทบาทในการอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เรียน ดังนั้นหากจำนวนผู้เรียนมีมากเกินไปอาจส่งผลให้ผู้เรียนได้ไม่ทั่วถึงและส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของการเรียนการสอนได้

8.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

(1) ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลถึงประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 เช่น ลักษณะหรือวิธีการใช้สื่อเพื่อเสนอเนื้อหาให้กับผู้เรียน ช่องทางการนำเสนอ เทคโนโลยีที่สามารถนำมาใช้อย่างเหมาะสม กระบวนการพัฒนาความรับผิดชอบของผู้เรียน เป็นต้น

(2) ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาความรู้ในการสอนจำเพาะเนื้อหาโดยใช้เทคโนโลยี (Technological Pedagogical Content Knowledge: TPCK, TPACK) เพื่อเป็นการเตรียมผู้สอนตามกรอบทักษะด้านไอซีที (ICT Literacy) เพื่อไปพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนต่อไป

(3) ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาเปรียบเทียบระหว่างวิธีการสอนโดยการบูรณาการรูปแบบแอสซัวร์ในการสอนแบบที่พีซีเคกับวิธีการอื่นๆ หรือบูรณาการสื่อหรือเทคนิคอื่นๆ ร่วมด้วย

9. กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี สำหรับทุนอุดหนุนการวิจัย ตลอดจนผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิทั้งจากภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ในการตรวจหาคุณภาพของเครื่องมือวิจัย และได้ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขงานวิจัยจนมีความสมบูรณ์มากที่สุด

10. เอกสารอ้างอิง

- เจตน์สถัญญ์ สังข์พันธ์ เกียรติวาท บัญญัติพร และวันทนา ไกรฤกษ์ (2558). สภาพและปัญหาการเรียนรู้อังกฤษของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาสังกัดเทศบาลในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้. รายงานการประชุมมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 6 ณ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี. (2554). หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2554 มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี. สืบค้นเมื่อ 26 กันยายน 2561 จาก <http://regis.sru.ac.th/education-standards/general-education/general-education-update-2011>
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2556). กระบวนทัศน์ใหม่ทางการศึกษากรณีทัศนะต่อการศึกษาศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: หจก.ทิพย์วิสุทธิ์.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- เสาวภาคย์ ศรีโยธา. (2555). ปัญหาการเรียนภาษาอังกฤษระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1. สารนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษานานาชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- อินทรา ศรีประสิทธิ์. (2552). 7 ขั้นตอนที่จะทำให้คนไทยเก่งภาษาอังกฤษอย่างถาวรและแท้จริง. สืบค้นเมื่อ 25 กันยายน 2560 จาก <http://www.oknation.com>
- Dede, C. (2009). Determining, developing, and assessing the skills of North Carolina's future-ready students. **Friday Institute White Paper Series**, Number 2 (May). Retrieved September 25, 2017 from <http://www.fi.ncsu.edu/whitepapers>

- Erdogan, A. & Sahin, I. (2010). Relationship between math teacher candidates' Technological Pedagogical and Content Knowledge (TPACK) and achievement levels. **Procedia-Social and Behavioral Sciences**, 2(2), 2707-2711.
- Fitz – Gibbon, C. T. & Carol, T. (1987). **How to Design a Program Evaluation**. Newbury Park: Sage.
- Heinich, R., Molenda, M., Russell, J.D. & Smaldino, S. (1999). **Instructional Media and Technologies for Learning** (6th Ed). Columbus, OH: Prentice-Hall.
- Lawless, K. & Pellegrino, J. W. (2007). Technology into teaching and learning: knowns, unknowns, and ways to pursue better questions and answers. **Review of Educational Research**, 77(4), 575–614.
- Mishra, P. & Koehler, M.J. (2006). Technology pedagogical content knowledge: A framework for integrating technology in teacher knowledge. **Teacher College Record**, 108(6), 1017-1054.
- Partnership for 21st Century Skills. (2009). **21st Century Skills**. Retrieved September 25, 2017, from <http://www.p21.org>
- Suksabai, S. & Khoprasert, P. (2018). Integrating TPCK Process to Develop English Learning Achievement of Undergraduate Students. **Proceeding of the International Conference on Future of Education**, 1, pp.50-57.

**การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาฟิสิกส์ เรื่อง การเคลื่อนที่แนวตรง
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4**

ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้(5E)

**THE SYUDY OF LEARNING ACHIEVEMENT OF MATHAYOM SUKSA 4
STUDENTS' IN PHYSICS ON LINEAR MOTION, LEARNING
MANAGEMENT BY INQUIRY MODEL (5E)**

นางสาวสุวนันท์ กลิ่นสุคนธ์

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

E-mail: suvanan.kli@northbkk.ac.th

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เบญจรัตน์ ราชฉวาง

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

E-mail: benjarat.ra@northbkk.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ข้อ ได้แก่ (1) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาฟิสิกส์ เรื่อง การเคลื่อนที่แนวตรง (2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาฟิสิกส์ เรื่อง การเคลื่อนที่แนวตรง ระหว่างก่อนเรียน และหลังเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้(5E) ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนลาดชะโดสามัคคี ปีการศึกษา 2562 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 19 คน โดยใช้ประชากรทั้งหมด เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ฉบับ ได้แก่ (1) แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การเคลื่อนที่แนวตรง (2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การเคลื่อนที่แนวตรง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และสถิติที่ไม่ใช่พารามิเตอร์ (Non Parametric) ด้วยวิธี Wilcoxon Signed-Rank Test

ผลการวิจัย พบว่า (1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาฟิสิกส์ เรื่อง การเคลื่อนที่แนวตรง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภายหลังจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้(5E) โดยมีนักเรียนจำนวน 17 คน อยู่ในระดับดีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 89.47 (2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาฟิสิกส์ เรื่อง การเคลื่อนที่แนวตรง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภายหลังจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้(5E) สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้(5E) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

ABSTRACT

The objectives of this study were (1) to study the students' learning achievement in Physics on Linear motion, and (2) to compare the students' leaning achievement in Physics on Linear motion between pre-test and post-test of mathayom sukka 4 students conducted by Inquiry Model (5E). The participants of this study were used 19 students, a class of mathayom sukka 4 students, who were studied in semester of 2019 academic year from Ladchado Samakkee school. The research instruments were divided into 2 sets which were (1) learning management plan on Linear motion, and (2) learning achievement test on Linear motion. The data was analyzed by percentage, mean (μ), standard deviation (σ), and Non-Parametric statistical-Wilcoxon Signed-Rank Test. The finding revealed that (1) the students' learning achievement in Physics on Linear motion of mathayom sukka 4 students after conducting by Inquiry model (5E), 17 students were in a good level 89.47%, and (2) the students' learning achievement in Physics on Linear motion of Fourth grade students after conducting by Inquiry model (5E) increased at the .05 level of statistical significance.

Keywords: Leaning management by Inquiry model (5E), Students' learning achievement

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาวิจัย

วิทยาศาสตร์เป็นวิชาที่ศึกษาเกี่ยวกับธรรมชาติที่เกิดขึ้นรอบตัวเรา ซึ่งมีบทบาทสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลและสังคม นอกจากนี้ยังมีกรนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์ไปใช้ในด้านต่างๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกับทุกคนทั้งในชีวิตประจำวันและการทำงานอาชีพต่างๆ ตลอดจนเทคโนโลยี เครื่องมือเครื่องใช้และผลผลิตต่างๆ ที่มนุษย์ได้ใช้เพื่ออำนวยความสะดวกในชีวิตและการทำงาน สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นผลทางวิทยาศาสตร์ ผสมผสานกับความคิดสร้างสรรค์และศาสตร์อื่นๆ วิทยาศาสตร์ช่วยให้มนุษย์ได้พัฒนาวิธีคิด ทั้งความคิดที่เป็นเหตุเป็นผล คิดสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์ คิดวิจารณ์ ดังนั้น ทุกคนจึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้รู้วิทยาศาสตร์ เพื่อที่จะมีความรู้ความเข้าใจ ในธรรมชาติและเทคโนโลยีที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้นสามารถนำความรู้ไปใช้อย่างมีเหตุผล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) วิชาวิทยาศาสตร์มีความสำคัญต่อการพัฒนาความคิดของมนุษย์ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้เล็งเห็นความสำคัญจึงบรรจุวิชาวิทยาศาสตร์เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยมีวิชาฟิสิกส์เป็นสาขาหนึ่งของวิชาวิทยาศาสตร์ ที่มีความเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ ความรู้ในทางฟิสิกส์สามารถนำไปใช้อธิบายปรากฏการณ์ต่างๆ ในธรรมชาติและยังเป็นพื้นฐานด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรม การแพทย์ ตลอดจนการนำไปประยุกต์ใช้ในการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกในชีวิตประจำวัน การมีความรู้ทางฟิสิกส์เป็นส่วนหนึ่งของการมีความรู้ความเข้าใจในวิทยาศาสตร์ที่ประกอบด้วยความเข้าใจในการคิดวิเคราะห์ ความเข้าใจในกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ แกลลาเกอร์ (Gallagher, 1995)

จากรายงานของสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2549) ที่พบสภาพปัญหาของผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์อยู่ในระดับปรับปรุงเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้ จากรายงานของสำนักงาน เลขาธิการสภาการศึกษา (2552) ที่ได้พบสภาพปัญหาเช่นเดียวกัน กล่าวคือ วิธีการเรียนการสอนยังไม่สอนให้คิดวิเคราะห์ เน้นเพียงการท่องจำ และได้เสนอแนะให้ครูผู้สอนเน้นการสอนแบบบูรณาการเชื่อมโยงความรู้ สอนการคิดวิเคราะห์แบบสร้างสรรค์ ให้เด็ก

ได้เรียนรู้จากสถานการณ์ปัญหา เน้นกระบวนการแก้ปัญหา ซึ่งจะช่วยให้เด็กเกิดระบบการคิด หลังจากนั้น ให้ประเมินการเรียนรู้ที่ได้จากการประเมินในห้องเรียน และประเมินกระบวนการเรียนรู้ ที่ไม่ใช่เพียงการทำข้อสอบเท่านั้น สอดคล้องกับ วีระ สดสังข์ (2550) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในปัจจุบัน ครูผู้มีความสำคัญ ไม่ได้นำความคิดไปใช้จัดกิจกรรมอย่างจริงจัง ครูอาจจะสอนให้นักเรียนคิด แต่การสอนนั้นยังไม่เป็นระบบเท่าที่ควร ทำให้ปัญหาการคิดของนักเรียนจึงยังมีอยู่ นักเรียนยังไม่มีประสบการณ์การคิดที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ทำให้ยังประสบปัญหาในเรื่องของการคิดวิเคราะห์หรือไม่ค่อย ซึ่งปัญหาของการพัฒนาด้านการคิดวิเคราะห์ อาจเกิดมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ไม่ได้เน้นให้ผู้เรียนเกิดการคิดวิเคราะห์อย่างแท้จริง ดังนั้น การจัดการเรียนรู้ของครูก็เป็นสิ่งสำคัญในการส่งเสริมมุมมองธรรมชาติวิทยาศาสตร์ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน จึงทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องพยายามเร่งหารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมซึ่งสามารถส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนมีความเข้าใจธรรมชาติวิทยาศาสตร์และทำให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญและมีมุมมองธรรมชาติวิทยาศาสตร์ที่ถูกต้อง โดยธรรมชาติวิทยาศาสตร์เป็นสาระการเรียนรู้ที่ครูวิทยาศาสตร์ทุกคนต้องบูรณาการในการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ และครูควรให้ความสำคัญในการสอนธรรมชาติวิทยาศาสตร์โดยยึดว่าการสอนธรรมชาติวิทยาศาสตร์เป็นอีกจุดประสงค์หนึ่งในการสอน (อังคณา ปัทมพงศา, 2555)

จากข้อมูลรายงานผลการเรียน วิชาฟิสิกส์ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนลาดชะโดสามัคคี ปีการศึกษา 2560 พบว่า นักเรียนยังไม่สามารถเชื่อมโยงความรู้ได้ซึ่งเกิดจากการที่นักเรียนขาดการคิดวิเคราะห์หาองค์ประกอบและความสัมพันธ์ของเหตุการณ์ที่กำหนดกับสิ่งที่เรียนในห้องได้ ดังนั้น การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจึงเป็นหน้าที่ของครูผู้สอนที่จะแก้ไขปัญหาพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความคิด ที่แสดงออกถึงความเข้าใจ ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนเกิดความรู้และความเข้าใจในพื้นฐานของวิทยาศาสตร์และเสริมสร้างกระบวนการคิดของนักเรียนจากขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้(SE) จะเห็นว่า มีการใช้คำถามในขั้นตอนการเรียนการสอน แสดงให้เห็นว่าการใช้คำถามมีบทบาทอย่างยิ่ง ต่อการจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับ อารมณ์ ใจเที่ยง (2546) อธิบายได้ว่า การถามเป็นการกระตุ้น ความคิดของผู้เรียน และการใช้คำถามอย่างมีประสิทธิภาพจะช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการคิดได้ดี นอกจากการถามคำถามจะเป็นการกระตุ้นความคิดของผู้เรียน และเร้าให้ผู้เรียนเกิดความสนใจแล้วการตั้งคำถามที่ดีจะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนากระบวนการคิด การตีความ การไตร่ตรอง การถ่ายทอดความรู้การคิดวิเคราะห์ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน ทำให้ผู้เรียนร่วมกันเสนอความคิด และปรึกษากันหรือกัน จนเกิดความเข้าใจและสามารถสรุปเป็นแนวคิดได้ และเสริมสร้างนิสัยการเรียนรู้ตลอดชีวิต (วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์, 2549)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา การเรียนการสอนวิชาฟิสิกส์ ทำให้นักเรียนต้องนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้(SE) มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากธรรมชาติของเนื้อหาเรื่อง การเคลื่อนที่แนวตรง มีความเป็นนามธรรม หากผู้เรียนไม่ฝึกกระบวนการคิดก็จะทำให้ผู้เรียนไม่สามารถเข้าใจในเรื่องนี้ได้โดยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้(SE) เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนตลอดเวลากระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจต่อเรื่องที่เรียน ทำให้ผู้เรียนได้ฝึกถาม-ตอบ ฝึกสื่อสาร ฝึกนำเสนอ ฝึกวิเคราะห์และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยครูเป็นผู้ควบคุมกิจกรรมที่เกิดขึ้น ให้คำปรึกษาชี้แนะ ซึ่งวิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความคิด และลงมือแสวงหาความรู้ เพื่อนำมาประมวล หากคำตอบหรือข้อสรุปด้วยตนเอง โดยที่ครูผู้สอนมีหน้าที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ในด้านต่างๆ ให้แก่ผู้เรียน เช่น ในด้านการสืบค้นหาแหล่งความรู้ การศึกษาข้อมูล การวิเคราะห์ การสรุปข้อมูล การอภิปรายโต้แย้งทางวิชาการ และการทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งการสอนโดยวิธีนี้จะทำ

ให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการเรียนวิทยาศาสตร์ ส่งผลให้นักเรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

(1) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาฟิสิกส์ เรื่อง การเคลื่อนที่แนวตรง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้(5E)

(2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาฟิสิกส์ เรื่อง การเคลื่อนที่แนวตรง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้(5E) ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

3. กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

4. สมมติฐานในการวิจัย

(1) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาฟิสิกส์ เรื่อง การเคลื่อนที่แนวตรง จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้(5E) อยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 70 เทียบกับเกณฑ์

(2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน รายวิชาฟิสิกส์ เรื่อง การเคลื่อนที่แนวตรง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้(5E) สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. วิธีดำเนินการวิจัย

5.1 แบบแผนการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ออกแบบโดยใช้การวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) มีกลุ่มทดลองกลุ่มเดียว โดยการวัดผลก่อนและหลังการทดลอง (One-Group Pretest-Posttest Design) โดยวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และทำการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน นำผลการวิจัยนำมาเปรียบเทียบกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

5.2 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนลาดชะโดสามัคคี ตำบลจักรราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 19 คน โดยใช้ประชากรทั้งหมด

5.3 ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้(5E)

ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาฟิสิกส์ เรื่อง การเคลื่อนที่แนวตรง

5.4 ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

จำนวน 1 เดือน (กรกฎาคม 2562) โดยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือระยะที่ 1 วัดผลการเรียนรู้ของนักเรียนก่อนเรียน ระยะที่ 2 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้(5E) ระยะที่ 3 วัดผลการเรียนรู้ของนักเรียนหลังเรียน

5.5 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 2 ฉบับ ได้แก่

(1) แผนการจัดการเรียนรู้ ดำเนินการโดยนำแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การเคลื่อนที่แนวตรง ไปเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญด้านวิชาการ ครูผู้สอนวิชาวิทยาศาสตร์(ฟิสิกส์) จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยพิจารณาความถูกต้องเหมาะสม และประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ตามแบบประเมินแผน ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) โดยกำหนดเกณฑ์การประเมินเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด นำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน มาหาค่าเฉลี่ย ผลการประเมินโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.41

(2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดำเนินการโดยนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การเคลื่อนที่แนวตรง ไปเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญที่มีความชำนาญ จำนวน 3 คน ทำการตรวจเพื่อประเมินความถูกต้องเหมาะสม โดยพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง Index of Item-Objective Congruence (IOC) เท่ากับ 1 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การเคลื่อนที่แนวตรง ที่ปรับปรุงแล้ว ไปทำการทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนลาดชะโดสามัคคี ปีการศึกษา 2562 ที่ผ่านการเรียนเนื้อหาที่ผ่านมาแล้ว จำนวน 12 คน ตรวจสอบแบบทดสอบแล้วคำนวณค่าความยากง่าย ได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.42 – 0.92 และค่าอำนาจจำแนก ได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.33 – 0.67 และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.86

5.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล

(1) ดำเนินการทดสอบก่อนเรียน (Pretest) กับนักเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การเคลื่อนที่แนวตรง ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้ว เป็นข้อสอบแบบปรนัย จำนวน 30 ข้อ

(2) ดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) เรื่อง การเคลื่อนที่แนวตรง ในการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 9 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง โดยดำเนินการสอนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562

(3) ดำเนินการทดสอบหลังเรียน (Posttest) กับนักเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การเคลื่อนที่แนวตรง ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้ว เป็นข้อสอบแบบปรนัย จำนวน 30 ข้อ

5.7 การวิเคราะห์ข้อมูล

(1) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้(5E) เรื่อง การเคลื่อนที่แนวตรง โดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

(2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) เรื่อง การเคลื่อนที่แนวตรง ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สถิติที่ไม่ใช่พารามิเตอร์ (Non Parametric) ด้วยวิธี Wilcoxon Signed-Rank Test

5. สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การเคลื่อนที่แนวตรง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 5E โดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

การวิจัยครั้งนี้ได้ทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนลาดชะโดสามัคคี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปีการศึกษา 2562 จำนวน 1 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 19 คน โดยทำการทดสอบก่อนเรียน จำนวน 30 ข้อ 30 คะแนน แล้วจึงดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 5E จำนวน 18 ชั่วโมง เมื่อเสร็จสิ้นแล้วจึงทำการทดสอบหลังเรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนฉบับเดียวกับทดสอบก่อนเรียน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การเคลื่อนที่แนวตรง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 5E

คะแนน	เกณฑ์	ระดับ	จำนวน(คน)	ร้อยละ	μ	σ
23 – 30	75 – 100	ดีมาก	6	31.58	26.00	2.37
15 – 22	50 – 74	ดี	11	57.89	17.82	2.36
7 – 14	25 – 49	พอใช้	2	10.53	13.50	0.71
0 – 6	0 – 24	ควรปรับปรุง	0	0	0	0
รวม			19	100	-	-
เฉลี่ยรวม			-	66.49	19.95	4.93

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาฟิสิกส์ เรื่อง การเคลื่อนที่แนวตรง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 5E โดยมีนักเรียนจำนวน 17 คน อยู่ในระดับดีขึ้นไป ($\mu = 19.95, \sigma = 4.93$ คิดเป็นร้อยละ 89.47)

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การเคลื่อนที่แนวตรง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 5E ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สถิติที่ไม่ใช่พารามิเตอร์ (Non Parametric) ด้วยวิธี Wilcoxon Signed – Rank Test

จากการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์(ฟิสิกส์) เรื่อง การเคลื่อนที่แนวตรง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 5E ได้นำคะแนนมาวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สถิติ Non Parametric ด้วยวิธี Wilcoxon Signed-Rank Test ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การเคลื่อนที่แนวตรง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 5E ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สถิติที่ไม่ใช่พารามิเตอร์ (Non Parametric) ด้วยวิธี Wilcoxon Signed-Rank Test

การทดสอบ	N	μ	σ	p - value
ก่อนเรียน	19	11.63	4.61	0.000
หลังเรียน	19	19.95	4.93	

* $p \leq .05$

จากตาราง 2 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาฟิสิกส์ เรื่อง การเคลื่อนที่แนวตรง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 4 จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 5E สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. อภิปรายผล

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์(ฟิสิกส์) เรื่อง การเคลื่อนที่แนวตรง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 5E อยู่ในระดับดีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 89.47 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 5E เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เป็นขั้นตอนที่ทำให้ให้นักเรียนเกิดกระบวนการคิดวิเคราะห์และสามารถค้นคว้าหาข้อมูลได้ด้วยตนเองทำให้นักเรียนสามารถจำและเข้าใจในเนื้อหาได้นานขึ้น และสามารถทำข้อสอบได้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 5E สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรวิทย์ อุทโท (2559) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์และความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับแผนผังมโนคติ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัย พบว่า 1) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับแผนผังมโนคติ เรื่อง แสงกับการมองเห็น ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 สร้างความสนใจ (Engagement) ขั้นที่ 2 สำรวจและค้นหา (Exploration) ขั้นที่ 3 อธิบายและลงข้อสรุป (Explanation) ร่วมกับแผนผังมโนคติ ขั้นที่ 4 ขยายความรู้ (Elaboration) และขั้นที่ 5 ประเมิน (Evaluation) นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนคิดเป็นร้อยละ 79.41 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ร้อยละ 75) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริพรรณ คุณพระเนตร (2559) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์และความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ โดยใช้วัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคผังกราฟิก ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า 1) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง ปรากฏการณ์ ของโลกและเทคโนโลยีอวกาศ โดยใช้วัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคผังกราฟิก คิดเป็นร้อยละ 51 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลักขณา อันทะปัญญา (2556) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่องการพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้วัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคผังกราฟิก ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จัดการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคผังกราฟิก พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เฉลี่ยร้อยละ 73.13 และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 75 ของนักเรียนทั้งหมดหมายความว่านักเรียนมีการพัฒนา

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เมื่อจัดการ โดยใช้วัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคผังกราฟิกผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์(ฟิสิกส์) เรื่อง การเคลื่อนที่แนวตรง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 5E สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 5E มีการสอดแทรกความรู้ที่เป็นลำดับขั้นตอน ได้แก่ 1.การสร้าง ความสนใจ (Engagement) 2.การสำรวจและค้นหา (Exploration) 3.การอธิบายและลงข้อสรุป(Explanation) 4.การขยายความรู้ (Elaboration) 5.การประเมิน (Evaluation) ซึ่งแต่ละขั้นทำให้นักเรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ ค้นคว้าด้วยตนเอง ช่วยให้นักเรียนได้เชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม ทำให้ทราบว่าตนเองมีความรู้เดิมมากเพียงใด สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิภาวิน รุ่งฤทธิ์ (2557) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง โลกและการเปลี่ยนแปลง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับแผนผังมโนคติ พบว่า นักเรียนที่เรียน โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับแผนผังมโนคติ เรื่อง โลกและการเปลี่ยนแปลง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริพรรณ คุณพระเนตร (2559: 92) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์และความสามารถในการคิดวิเคราะห์ โดยใช้วัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคผังกราฟิก ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนวิทยาศาสตร์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงขึ้นกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และนักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ หลังเรียนสูงขึ้นกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

(1) ครูผู้สอนควรมีการศึกษาผลของการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้กับแบบการสอนอื่นๆ เพื่อเป็นการกระตุ้นและส่งเสริมให้ครูผู้สอน ได้พัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

(2) ควรใช้รูปแบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ที่หลากหลายมากขึ้น เช่น การสอนแบบมีสิ่งเร้ามากระตุ้น เพื่อให้ นักเรียน ได้ฝึกทักษะกระบวนการต่างๆ ในการศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง

(3) ครูผู้สอนควรนำการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ไปใช้ในการเรียนการสอน เนื่องจากการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ทำให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ได้ดี

7.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ครูผู้สอนควรเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 5E กับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอื่นๆ และนำไปใช้ในการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยครูผู้สอนรายวิชาอื่นๆ อาจนำขั้นตอนการสอน ไปพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับรายวิชานั้นๆ

8. กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณ ผศ.ดร.เบญจรัตน์ ราชฉวาง อาจารย์ที่ปรึกษา ที่กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่าในการให้คำปรึกษา แนะนำในการจัดทำสารนิพนธ์ พร้อมทั้งตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการทำสารนิพนธ์

ขอขอบพระคุณ อาจารย์อรอุษา การสมชน, อาจารย์ทองหยอด อัมพันธ์ และอ.ดร.เยาวภา แสงพยัค ที่กรุณาเสียสละเวลาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือและให้คำแนะนำในการปรับปรุงและแก้ไขเครื่องมือ

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการ โรงเรียนลาดชะโดสามัคคี หมู่ 6 ตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่ให้ความกรุณาในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ บิดา มารดา คณาจารย์ผู้มีพระคุณทุกท่าน และขอบคุณเพื่อนร่วมงาน เพื่อนร่วมชั้นเรียน ที่ให้กำลังใจและให้การสนับสนุนช่วยเหลือตลอดมา

9. เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. 2551. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

ลักขณา อันตะปัญญา. 2556. การจัดการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry Cycle) ร่วมกับเทคนิคผังกราฟิก (Graphic organizer Technique). วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ภาควิชา ศึกษาศาสตร์. 2557. การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง โลกและการเปลี่ยนแปลงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับแผนผังมโนคติ. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

วีระ สุดสังข์. 2550. การคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ และคิดสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. 2549. นวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้. ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

วรวิทย์ อุตโท. 2559. การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์และความสามารถในการคิดวิเคราะห์ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับแผนผังมโนคติ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. 2552. ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง 2552-2561. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2549. เอกสารแนวทางการดำเนินงานปฏิรูปการเรียนการสอนตามเจตนารมณ์ กระทรวงศึกษาธิการ “2549 ปีแห่งการปฏิรูปการเรียนการสอน” แนวทางการบริหารหลักสูตรและการเรียนการสอน ตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ: กระทรวงฯ.

ศิริพรรณ คุณพระเนตร. 2559. การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์และความสามารถในการคิดวิเคราะห์ โดยใช้วัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคผังกราฟิกของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

อังคณา ปัทมพงศา. 2555. การพัฒนาแนวคิดเรื่องการสังเคราะห์ด้วยแสงและมุมมองธรรมชาติของวิทยาศาสตร์ โดยใช้การจัดการเรียนการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการสอนธรรมชาติของวิทยาศาสตร์แบบ ชัดแจ้ง ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานพินธ์. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

อาภรณ์ ใจเที่ยง. 2546. หลักการสอน. กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส.พรีนดีน เฮ้าส์.

Gallagher, S.A. 1995. Implementation problem - based learning in science classrooms. **School science and mathematics**, 95(3), 136 - 145.

การสร้างชุดกิจกรรมการสอน เรื่อง การร้อยมาลัย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

THE CREATING OF TEACHING ACTIVITIES PACKAGE TO MAKE FLOWERS GARLAND FOR PRATHOMSUKSA 6 STUDENTS

นายสุวิทย์ ปุ่นเจริญ

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

E-mail: Suwit.pun@northbkk.ac.th

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เบญจรัตน์ ราชฉวาง

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

E-mail: benjarat.ra@northbkk.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ข้อ ได้แก่ (1) เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการสอน เรื่อง การร้อยมาลัย (2) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่เรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการสอน เรื่อง การร้อยมาลัย และ (3) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน โดยการใช้ชุดกิจกรรมการสอน เรื่อง การร้อยมาลัย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างก่อนเรียน และหลังเรียน ประชากรเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบางคนทีใน(วามโกประชานุกูล) ปีการศึกษา 2562 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 13 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 3 ฉบับ ได้แก่ (1) ชุดกิจกรรมการสอน เรื่อง การร้อยมาลัย (2) แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การร้อยมาลัย และ (3) แบบประเมินผลงาน เรื่อง การร้อยมาลัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และสถิติที่ไม่ใช้พารามิเตอร์ (Nonparametric Statistics) ด้วยวิธี Wilcoxon Signed-Rank Test

ผลการวิจัย พบว่า (1) ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการสอน เรื่อง การร้อยมาลัย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 80.00/84.88 ตามเกณฑ์ที่กำหนด (2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่เรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการสอน เรื่อง การร้อยมาลัย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ 81.53 และ (3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่เรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการสอน เรื่อง การร้อยมาลัย คะแนนหลังการเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ชุดกิจกรรมการสอน ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการสอน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ABSTRACT

The objectives of this study were 3 issues such as (1) to examine the efficiency of the teaching activities package on Making garland (2) to study the students' learning achievement on using teaching activities package on Making garland, and (3) to compare the students' learning achievement of teaching activities package on Making garland for Prathomsuksa 6th students between pre-test and post-test. The data sampling comprised of

13 Prathomsuksa 6th students from Bangkonthennai (Wamkoprachanukul) in academic year of 2019 in one section. The instruments in this study were 3 issues (1) the teaching activities package on Making garland (2) lesson management plans on Making garland and (3) study assessment on Making garland. The data was analyzed by percentage, mean (μ) and standard deviation (σ) and Nonparametric Statistics by Wilcoxon Signed-Rank Test.

The finding of this study revealed that (1) the efficiency of the teaching activities package on Making garland for Prathomsuksa 6th students that the researcher created was on the efficiency of 80.00 /84.88 based on the criteria (2) the students' learning achievement of teaching activities package on Making garland for Prathomsuksa 6th was at the excellence level (81.53%), and (3) the students' learning achievement of teaching activities package on Making garland in the post-test was higher at the statistically significance level of .05.

Keywords: Teaching activities package, Efficiency of teaching activities package, Learning achievement

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาวิจัย

การพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาให้เป็นคนที่สมบูรณ์และสมดุลทั้งด้านจิตใจ ร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม โดยมุ่งเน้นการพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ ทั้งด้านวิชาการ วิชาการ และวิชาชีพ เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ฟังตนเองได้ อยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ พัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อมโดยกลุ่มสาระการเรียนรู้ อาชีพและเทคโนโลยี เป็นกลุ่มสาระที่ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจมีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง สามารถนำความรู้เกี่ยวกับการดำรงชีวิต การอาชีพและเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการทำงานอย่างมีความคิดสร้างสรรค์และแข่งขันในสังคมไทยและสากล เห็นแนวทางในการประกอบอาชีพ รักการทำงาน และมีเจตคติที่ดีต่อการทำงาน สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างพอเพียงและมีความสุข ในสาระการเรียนรู้กลุ่มการเรียนรู้ อาชีพและเทคโนโลยี เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีความสามารถในการจัดการ การวางแผนออกแบบการทำงาน สามารถนำเอาความรู้เทคโนโลยีและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ และประยุกต์ใช้ในการทำงานตลอดจนวิธีการใหม่เพื่อพัฒนาคุณภาพของงาน และการทำงานให้ดียิ่งขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

จากการศึกษาหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนวัดบางคนทีในฯ ข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การร้อยมาลัย พบว่าผู้เรียนไม่มีความรู้ ขาดความเข้าใจ เกี่ยวกับการร้อยมาลัย ทั้งที่เป็นหลักสูตรหนึ่งของกลุ่มสาระการเรียนรู้ อาชีพและเทคโนโลยี ซึ่งในการเรียนร้อยมาลัยเป็นทักษะหนึ่งที่ทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เนื่องจากวัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในการร้อยมาลัยสามารถหาได้ในท้องถิ่น ได้แก่ ดอกไม้สด ใบไม้ ดอกกรัก ดอกดาวเรือง ดอกกล้วยไม้ เป็นต้น สามารถนำมาร้อยพวงมาลัยให้มีความประณีตละเอียดอ่อนและมีความสวยงามอันเป็นสิ่งที่แสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์ของชาติไทย แต่ขาดการถ่ายทอดให้กับคนรุ่นหลังให้มีทักษะในการร้อยมาลัย อีกทั้งในการจัดการเรียนการสอน ผู้เรียนยังขาดทักษะ ขาดความเข้าใจ ในการร้อยมาลัย จากรายงานการบันทึกปัญหาการสอนหลังแผนการสอน พบว่า ยังมีผู้เรียนจำนวนมากที่ขาดทักษะการร้อยมาลัย คิดเป็นร้อยละ 90 ไม่สามารถร้อยมาลัยได้ (โรงเรียนวัดบางคนทีในฯ, 2561)

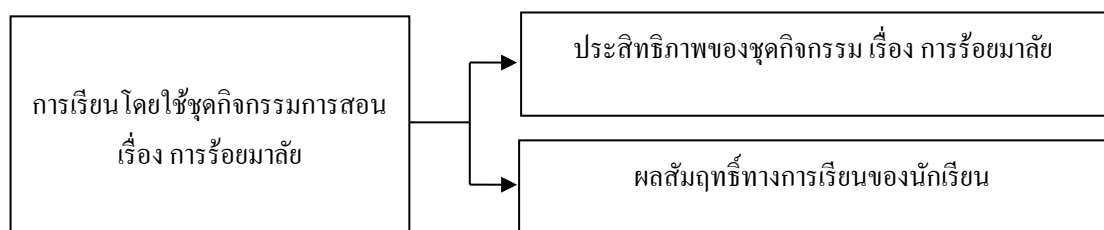
ดังนั้น ครูผู้สอนจึงควรมีการจัดทำสื่อการสอนขึ้นมาเพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะ และสามารถพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพและสื่อการสอนรูปแบบหนึ่งที่มีความสำคัญ นั่นคือ ชุดกิจกรรมการสอนซึ่งวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการสอน เป็นวิธีการหนึ่งที่ครูผู้สอนควรนำมาใช้เนื่องจากเป็นสื่อที่ครูผู้สอนสามารถผลิตมาใช้ประกอบการสอนด้วยตนเองได้และผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตัวเองช่วยส่งเสริมทักษะกระบวนการทางการเรียนรู้ได้อย่างอิสระและตามความสนใจ โดยสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ (บุญเกื้อ ควหาเวช, 2543) พบว่า ชุดกิจกรรมการสอนทำให้ผู้เรียนมีทักษะและเข้าใจในเนื้อหาของกรร้อมมาลัยได้ง่ายกว่าการสอนแบบบรรยาย

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการเรียนการสอน เรื่อง การร้อยมาลัย ครูผู้สอนจึงควรสร้างชุดกิจกรรมการสอน เรื่อง การร้อยมาลัย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อให้นักเรียนมีความรู้และความเข้าใจ มีทักษะในการร้อยมาลัย มีความคิดสร้างสรรค์สามารถนำผลงานไปใช้ประโยชน์ในชีวิตและก่อให้เกิดประโยชน์ในการสร้างอาชีพในอนาคต และสืบสานงานอาชีพในท้องถิ่นให้คงอยู่ยาวนาน ในขณะเดียวกันครูผู้สอนได้สื่อการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด และนำแนวทางหรือรูปแบบการสร้างชุดกิจกรรมการสอน เรื่อง การร้อยมาลัย ต่อยอดเป็นสื่อการเรียนการสอน ในรายวิชาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องได้

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- (1) เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการสอน เรื่อง การร้อยมาลัย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
- (2) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียน โดยใช้ชุดกิจกรรมการสอน เรื่อง การร้อยมาลัย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
- (3) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียน โดยใช้ชุดกิจกรรมการสอน เรื่อง การร้อยมาลัย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างก่อนเรียน (Pretest) และหลังเรียน (Posttest)

3. กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

4. วิธีดำเนินการวิจัย

4.1 แบบแผนการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ออกแบบโดยใช้การวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) มีกลุ่มทดลองกลุ่มเดียว โดยการวัดผลก่อนและหลังเรียน (One-Group Pretest-Posttest Design) โดยหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม

การสอน วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนและทำการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ระหว่างก่อนและหลังเรียน โดยผลการวิจัยนำมาเปรียบเทียบกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

4.2 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบางคนทีใน(วามโกประชานุกูล) ปีการศึกษา 2562 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 13 คน

4.3 ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการสอน เรื่อง การร้อยมาลัย

ตัวแปรตาม ได้แก่ ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการสอน เรื่อง การร้อยมาลัย และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

4.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

(1) ชุดกิจกรรมการสอน เรื่อง การร้อยมาลัย ดำเนินการโดยการนำชุดกิจกรรมการสอนที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของชุดกิจกรรมการสอน ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) โดยกำหนดเกณฑ์การประเมินเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จากนั้นนำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน มาหาค่าเฉลี่ย ผลการประเมินโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.80 จากนั้นนำไปทดลองใช้เพื่อหาประสิทธิภาพ ดังนี้ ทดลองใช้ครั้งที่ 1 แบบ 1:1 กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบางน้อย(แจ่มประชานุกูล) จำนวน 3 คน โดยสุ่มจากกลุ่มเก่ง ปานกลาง อ่อน กลุ่มละ 1 คนเพื่อตรวจสอบความชัดเจนของเนื้อหาความสามารถในการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เวลาที่ใช้ ความเข้าใจของนักเรียน ทดลองใช้ครั้งที่ 2 แบบ กลุ่มย่อยกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบางน้อย(แจ่มประชานุกูล) จำนวน 9 คน โดยสุ่มจากกลุ่มเก่ง ปานกลาง อ่อน กลุ่มละ 3 คน เพื่อแน่ใจว่าชุดกิจกรรมที่สร้างขึ้น นักเรียนสามารถเข้าใจและเรียนรู้ได้ ทดลองใช้ครั้งที่ 3 แบบภาคสนามกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบางน้อย(แจ่มประชานุกูล) จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 15 คน เพื่อแน่ใจว่าชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น นักเรียนสามารถเข้าใจและเรียนรู้ได้ ผลการทดลอง พบว่า ชุดกิจกรรมการสอนมีประสิทธิภาพ $(E_1/E_2) = 80.00/82.00$ มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด จากนั้นนำชุดกิจกรรมการสอน เรื่อง การร้อยมาลัย ฉบับสมบูรณ์ไปใช้ในการวิจัย

(2) แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การร้อยมาลัย ดำเนินการโดยนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยพิจารณาความถูกต้อง เหมาะสม และประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ตามแบบประเมินแผน ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) เกณฑ์การประเมินเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด จากนั้น นำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน มาหาค่าเฉลี่ย ผลการประเมินโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.77

(3) แบบประเมินผลงานระหว่างเรียน เรื่อง การร้อยมาลัย ดำเนินการโดยนำร่างแบบประเมินผลงานระหว่างเรียนที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อประเมินความสอดคล้อง ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง Index of Item-Objective Congruence (IOC) 0.67-1.00 และได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.824

4.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

(1) ดำเนินการทดสอบก่อนเรียน (Pretest) กับนักเรียนที่เป็นประชากรทั้งหมด เรื่อง การร้อยมาลัย

(2) ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การร้อยมาลัย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 14 ชั่วโมง โดยไม่นับรวมเวลาทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ดำเนินการสอนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562

(3) ดำเนินการเก็บผลงานระหว่างเรียน ตลอดภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562

(4) ดำเนินการประเมินผลงานหลังเรียน (Posttest) กับนักเรียนที่เป็นประชากรทั้งหมด

4.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

(1) การหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการสอน เรื่อง การร้อยมาลัย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เกณฑ์ 80/80

(2) การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการสอน เรื่อง การร้อยมาลัย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

(3) การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการสอน เรื่อง การร้อยมาลัย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างก่อนเรียน (Pretest) และหลังเรียน (Posttest) โดยใช้สถิติที่ไม่ใช้พารามิเตอร์ (Nonparametric Statistics) ด้วยวิธี Wilcoxon Signed-Rank Test

5. สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 การหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการสอน เรื่อง การร้อยมาลัย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ได้ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ชุดกิจกรรมการสอน เรื่อง การร้อยมาลัย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 9 หน่วย (14 ชั่วโมง) โดยดำเนินการสอนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 พร้อมเก็บคะแนนระหว่างเรียน เมื่อเสร็จสิ้นการจัดการเรียนรู้แล้ว จึงทำการประเมินความสามารถในการร้อยมาลัย หลังการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ชุดกิจกรรมการสอน เรื่อง การร้อยมาลัย ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการหาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมการสอน เรื่อง การร้อยมาลัย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

การทดสอบ	N	\bar{X}	SD	ร้อยละ	เกณฑ์
ระหว่างเรียน	13	24.00	1.08	80.00	80
หลังเรียน	13	25.46	1.27	84.88	80

ค่าประสิทธิภาพ $E/E_2 = 80.00/84.88$

จากตารางที่ 1 พบว่า ชุดกิจกรรมการสอน เรื่อง การร้อยมาลัย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผ่านการทดลองหาประสิทธิภาพร้อยละของคะแนนเฉลี่ยระหว่างเรียน (E_1) มีค่าเท่ากับ 80.00 และร้อยละของคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน (E_2) มีค่าเท่ากับ 84.88 ดังนั้น ชุดกิจกรรมการสอน เรื่อง การร้อยมาลัย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.00/84.88 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80

ตอนที่ 2 การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่เรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการสอน เรื่อง การร้อยมาลัย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

ได้ทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบางคนทีใน(ววม โภทประชาอนุดล) อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ปีการศึกษา 2562

จำนวนนักเรียน 13 คน โดยการเก็บคะแนนระหว่างเรียนและหลังเรียนของนักเรียน โดยใช้ชุดกิจกรรมการสอน เรื่อง การรื้อยมาลัย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่เรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการสอน เรื่อง การรื้อยมาลัย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

คะแนน	เกณฑ์	ระดับ	จำนวน(คน)	ร้อยละ	\bar{X}	SD
23 – 30	75 – 100	ดีมาก	13	100	24.46	1.23
15 – 22	50 – 74	ดี	0	0	0	0
7 – 14	25 – 49	พอใช้	0	0	0	0
0 – 6	0 – 24	ควรปรับปรุง	0	0	0	0
รวม			13	100	-	-
เฉลี่ยรวม			-	81.53	24.46	1.23

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนจากการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการสอน เรื่อง การรื้อยมาลัย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในระดับดีมาก($\bar{X} = 24.46$ คิดเป็นร้อยละ 81.53)

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนโดยการใช้ชุดกิจกรรมการสอน เรื่อง การรื้อยมาลัย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างก่อนเรียน (Pre-test) และหลังเรียน (Post-test) โดยใช้สถิติที่ไม่ใช่พารามิเตอร์ (Nonparametric Statistics) ด้วยวิธี Wilcoxon Signed – Rank Test

ได้ทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบางคนทีใน(ววม โภทระชานุกุล) อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ปีการศึกษา 2562 จำนวนนักเรียน 13 คน โดยให้นักเรียนการทดสอบการรื้อยมาลัยเพื่อวัดพื้นฐานความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนและมีการบันทึกคะแนน จากนั้น จึงดำเนินการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ชุดกิจกรรมการสอน เรื่อง การรื้อยมาลัย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 9 แผนใช้เวลา 14 ชั่วโมง เมื่อเสร็จสิ้นการจัดการเรียนรู้แล้ว จึงให้เด็กนักเรียนทดสอบการรื้อยมาลัยอีกครั้งและมีการบันทึกคะแนนหลังการเรียน

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน โดยการใช้ชุดกิจกรรมการสอน เรื่อง การรื้อยมาลัย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างก่อนเรียน (Pre-test) และหลังเรียน (Post-test) โดยใช้สถิติที่ไม่ใช่พารามิเตอร์ (Nonparametric Statistics) ด้วยวิธี Wilcoxon Signed – Rank Test

การทดสอบ	N	\bar{X}	SD	T	p – value
ก่อนเรียน	13	22.08	1.12	8.95*	.000
หลังเรียน	13	24.46	1.13		

P* < .05

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่เรียน โดยใช้ชุดกิจกรรมการสอน เรื่อง การรื้อยมาลัย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า คะแนนหลังการเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6.อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัย เรื่อง การสร้างชุดกิจกรรมการสอน เรื่อง การร้อยมาลัย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประเด็นที่นำมาอภิปรายดังนี้

1. ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการสอน เรื่อง การร้อยมาลัย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพ E_1/E_2 เท่ากับ 80.00/84.88 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะได้ผ่านการตรวจ การแนะนำ แก้ไขข้อบกพร่องและประเมินความถูกต้องเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญ ผ่านการทดลองใช้เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ ก่อนนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งชุดกิจกรรมการสอนช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาได้ดีขึ้น ผู้เรียนสามารถเรียนรู้เนื้อหาได้ด้วยตนเอง สามารถทบทวนเนื้อหาได้ด้วยตนเอง ตลอดเวลาและไม่จำกัดสถานที่ ชุดกิจกรรมการสอนมีความน่าสนใจ มีรูปเล่มและภาพประกอบที่สวยงาม มีขั้นตอนการร้อยมาลัยที่สามารถปฏิบัติตามขั้นตอนได้อย่างง่าย เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน มีสีสันสดใส อักษรมีขนาดที่พอเหมาะ สามารถมองเห็นได้ชัดเจน มีรูปแบบที่หลากหลาย ทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพัชรี แก้วอาภรณ์ (2558) ได้ทำงานวิจัยเรื่อง การสร้างชุดกิจกรรม เรื่อง พืชใกล้ตัวเรา โดยใช้สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้(5E) ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม เรื่องพืชใกล้ตัวเรา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 93.52/82.34 เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 สอดคล้องกับงานวิจัยของสุณัชชา เดชสุภา (2558) ได้ทำงานวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์เรื่อง หน่วยของสิ่งมีชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้ การพัฒนาชุดการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์หน่วยของ สิ่งมีชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนประภัสสรวินิตา จำนวน 5 ชุด มีการพัฒนา ดังนี้ ชุดที่ 1 ประสิทธิภาพของชุดการสอนก่อนเรียนและหลังเรียน 84.05/85.00 ชุดที่ 2 ประสิทธิภาพของชุดการสอนก่อนเรียนและหลังเรียน 83.51/85.56 ชุดที่ 3 ประสิทธิภาพของชุดการสอนก่อนเรียนและหลังเรียน 82.43/82.50 ชุดที่ 4 ประสิทธิภาพของชุดการสอนก่อนเรียนและหลังเรียน 83.79/83.61 ชุดที่ 5 ประสิทธิภาพของชุดการสอนก่อนเรียนและหลังเรียน 86.22/84.44 สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระราชชาญ วงศ์ภักดี (2558) ได้ทำงานวิจัยเรื่อง การสร้างชุดกิจกรรมฝึกทักษะภาษาอังกฤษ เรื่อง My School โดยใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ผลการวิจัยพบว่า ชุดกิจกรรมฝึกทักษะ มีประสิทธิภาพ 80.96/80.17 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ร้อยละ 80/80

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนจากการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการสอน เรื่อง การร้อยมาลัย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในระดับ ดีมาก คิดเป็นร้อยละ 81.53 ซึ่งสูงกว่าสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ ได้มีการนำชุดกิจกรรมการสอนมาใช้ในการเรียนการสอนและจัดเรียงเนื้อหาเป็นลำดับขั้นตอน ทำให้การเรียนการสอนง่ายต่อผู้เรียน และในเวลาเรียนจะมีครูผู้สอนคอยสังเกตการณ์เรียนและให้คำปรึกษา อีกทั้งเมื่อผู้เรียนตามบทเรียนไม่ทันหรืออยากทบทวน ก็สามารถ ศึกษาด้วยตนเอง โดยไม่จำกัดเวลา สถานที่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพัชรี แก้วอาภรณ์ (2558) ได้ทำงานวิจัยเรื่อง การสร้างชุดกิจกรรม เรื่อง พืชใกล้ตัวเรา โดยใช้สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้(5E) ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยชุดกิจกรรม เรื่องพืชใกล้ตัวเรา พบว่า นักเรียนมีความตระหนักในความสำคัญของการอนุรักษ์พืชพรรณ อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ($\bar{X} = 4.72$) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยชุดกิจกรรม เรื่องพืชใกล้ตัวเรา มีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$)

3. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การสร้างชุดกิจกรรมการสอน เรื่อง การร้อยมาลัย สำหรับ นักเรียนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็น เพราะมีการนำชุดกิจกรรมการสอนมาใช้ในการเรียนการสอนและจัดเรียงเนื้อหาเป็นลำดับขั้นตอน ทำให้การเรียนการสอนง่ายต่อผู้เรียน และในเวลาเรียนจะมีครูผู้สอนคอยสังเกตการณ์เรียนและให้คำปรึกษา อีกทั้ง เมื่อผู้เรียนมีความ สนใจในบทเรียนหรืออยากปฏิบัติซ้ำๆเพื่อให้เกิดความชำนาญในการร้อยมาลัย ก็สามารถศึกษาด้วยตนเอง โดยไม่ จำกัเวลา สถานที่ สามารถพกพาไปได้ทุกสถานที่จึงทำให้ผู้เรียนเข้าใจมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรพันธ์ ขุนทอง (2560) การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง กลุ่มชาติพันธุ์ในอรัญประเทศสำหรับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอรัญประเทศ ผลงานวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องกลุ่มชาติพันธุ์ในอรัญประเทศ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง กลุ่มชาติพันธุ์ในอรัญประเทศ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มที่ จัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ สูงกว่ากลุ่มที่ได้รับ การจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของสุณัษชา เดชสุภา (2558) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดการสอนกลุ่มสาระการ เรียนรู้วิทยาศาสตร์เรื่อง หน่วยของสิ่งมีชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ผลการ เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 คะแนน เฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ย ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการเปรียบเทียบทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่า คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 ผล การเปรียบเทียบเจตคติต่อวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่า คะแนนเฉลี่ย ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

- (1) ครูผู้สอนควรเตรียมความพร้อมในการสอนล่วงหน้า และควรเตรียมเนื้อหา วิธีการสอน สื่อการ เรียนรู้ ใบความรู้ ใบงาน ชิ้นงาน แบบทดสอบให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียน
- (2) ควรจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการเสนอความคิดและมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม ใ้มาก เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกทักษะกระบวนการต่างๆในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง
- (3) ครูผู้สอนต้องกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนเพื่อให้การสอนเป็นไปตามกิจกรรมที่กำหนด
- (4) ครูผู้สอนต้องคอยสังเกตการปฏิบัติงานของผู้เรียน เนื่องจากวัสดุที่ใช้ อาจทำให้เกิดอุบัติเหตุได้
- (5) ครูผู้สอนต้องแจ้งการเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ ให้แก่ผู้เรียนก่อนการเรียน

7.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ครูผู้สอนควรพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมระยะสั้น เรื่อง การร้อยมาลัย ให้ได้มาตรฐานอาชีพการ ร้อยมาลัย เพื่อให้ผู้ที่สนใจ สามารถเข้ารับการเรียนรู้และเข้ารับการฝึกอบรมนำไปสู่การประกอบอาชีพต่อไปใน อนาคต

8. กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณ ผศ.ดร.เบญจรัตน์ ราชฉวาง อาจารย์ที่ปรึกษา ที่กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่าในการให้คำปรึกษา แนะนำในการจัดทำสารนิพนธ์ พร้อมทั้งตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการทำสารนิพนธ์

ขอขอบพระคุณ อาจารย์นิยม มารากุล ณ อยู่ชยา , อาจารย์พัชรี มุฮำหมัดและนางสาวสุพัตรา การมาสม ที่กรุณาเสียสละเวลาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือและให้คำแนะนำในการปรับปรุงและแก้ไขเครื่องมือ

9. เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- จิรนนท์ ขุนทอง. (2560). **การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง กลุ่มชาติพันธุ์ในอรัญประเทศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอรัญประเทศ**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- บุญเกื้อ ควรวาเวช. (2543). **นวัตกรรมการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เอสอาร์ ปริ้นติ้ง.
- พัชรี แก้วอาภรณ์. (2558). **การสร้างชุดกิจกรรม เรื่อง พี่งิลล์ตัวเรา โดยใช้สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ (SE) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- พระชายชาญ วงศ์กักดี. (2558). **การสร้างชุดกิจกรรมฝึกทักษะภาษาอังกฤษ เรื่อง My School โดยใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนประชารัฐวิทยาการ**. วารสารบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- โรงเรียนวัดบางคนทีใน(วามโกประชานุกูล). (2561). **หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนวัดบางคนทีใน (วามโกประชานุกูล) พุทธศักราช 2561**. สมุทรสงคราม.
- สุณัชชา เดชสุภา. (2558). **การพัฒนาชุดการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง หน่วยของสิ่งมีชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

ความต้องการบัณฑิตสาขาคอมพิวเตอร์ของมหาวิทยาลัยรามคำแหงในศตวรรษที่ 21

DEMAND FOR COMPUTER GRADUATES OF RAMKHAMHAENG

UNIVERSITY IN THE 21ST CENTURY

รองศาสตราจารย์ ดร. อุไร ทองหัวไผ่

คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

E-mail: thnghph@hotmail.com

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาทิชัฐ นากกระแสร์

คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

E-mail: sathit@ru.ac.th

นิพิฐ สง่ามั่งคั่ง

คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

E-mail: nipith@rumail.ru.ac.th

ประหยัด เลวัน

คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

E-mail: prayatl@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการบัณฑิตสาขาคอมพิวเตอร์ของมหาวิทยาลัยรามคำแหงในศตวรรษที่ 21 กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารและบุคลากรภายในมหาวิทยาลัยรามคำแหงจำนวน 100 คน ที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคำนวณค่าสถิติ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ต้องการบัณฑิตสาขาคอมพิวเตอร์ที่เชี่ยวชาญอย่างน้อยสองภาษา ได้แก่ ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ตำแหน่งงานที่ต้องการมากที่สุด ได้แก่ โปรแกรมเมอร์ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ พบว่าต้องการด้านคุณธรรมและจริยธรรมมากที่สุด รองลงมาได้แก่ด้านสังคม และด้านทักษะวิชาชีพตามลำดับ นอกจากนี้ต้องการบัณฑิตที่สามารถยอมรับกับการทำงานในระบบราชการเดิม ติดตามเทคโนโลยีพร้อมที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตามเทคโนโลยีเพื่อนำมาปรับใช้งานกับหน่วยงาน และสามารถประสานงานกับบุคคลและหน่วยงานต่างๆได้

คำสำคัญ: สาขาคอมพิวเตอร์, มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ABSTRACT

The main objectives of this research was to study the needs of graduates in the field of computers at Ramkhamhaeng University in the 21st century. The samples were 100 administrators and personnel at Ramkhamhaeng University related to information and communication technology. The tools used in the research was a questionnaire. Analyze the questionnaire by using the software program to calculate statistical values such as frequency, mean and standard deviation. The research finding were as follows: Ramkhamhaeng University need at least two computer proficient graduates including Thai and English, the most preferred job positions are programmers, desirable characteristics require the most moral and ethical aspects followed by social aspects and professional skills, respectively. In addition, require graduates who are able to accept work in the original bureaucracy, follow technology, ready to improve or change according to technology to be adapted to the organization , and able to coordinate with various organizations.

Keywords: Computer field, Ramkhamhaeng University

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาวิจัย

เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในปัจจุบันมีบทบาทต่อการดำเนินชีวิตของสังคมมากขึ้น เห็นได้ว่าทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชนได้พัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อช่วยในการดำเนินงานเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการทำงาน ช่วยในการติดต่อสื่อสารทั้งระยะใกล้และระยะไกล ลดต้นทุนการผลิตและลดค่าใช้จ่าย และเพิ่มความสะดวกสบายให้กับสังคม เห็นได้จากกรอบแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ฉบับที่ 3) ของประเทศไทย พ.ศ. 2557-2561 ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทุนมนุษย์ เพื่อพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน การสนับสนุนและส่งเสริมประชาชนให้มีความรู้และทักษะในการใช้สารสนเทศอย่างมีวิจารณญาณ ปลอดภัย รวมทั้งพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้มีความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญในระดับมาตรฐานสากล

มหาวิทยาลัยรามคำแหงเป็นแหล่งวิทยาการแบบตลาดวิชาควบคู่แบบจำกัดจำนวน มุ่งผลิตบัณฑิตที่มีความรู้คู่คุณธรรม และมีจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นสถาบันหลักที่มุ่งขยายโอกาสทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้พัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน สนับสนุนและส่งเสริมกระจายโอกาส ความเสมอภาคและความเป็นธรรมทางการศึกษาหลากหลายรูปแบบและหลากหลายสาขาวิชา ในลักษณะการศึกษาเพื่อปวงชนให้มีความรู้คู่คุณธรรม สนับสนุนและส่งเสริมการบริการทางวิชาการแก่สังคม แก่ประชาชน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ยั่งยืน (<http://www.ru.ac.th>) มหาวิทยาลัยรามคำแหง ได้เล็งเห็นความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จึงได้มีการวางแผนและพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อใช้ในกิจกรรมต่างๆของมหาวิทยาลัยอย่างต่อเนื่อง โดยสำนักคอมพิวเตอร์เป็นหน่วยงานหลักที่ทำหน้าที่พัฒนาระบบสารสนเทศและโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ เหมาะสมและ สอดคล้องกับแนวทางการจัดการเรียนการสอน การวิจัย ตลอดจนการบริหารจัดการของมหาวิทยาลัย จัดให้มีการบริการทางวิชาการ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ให้แก่นักศึกษา บุคลากรของมหาวิทยาลัย และบุคคลภายนอก สร้างนวัตกรรมที่สนับสนุนการจัดการเรียนการสอน การวิจัย และการบริหารจัดการของมหาวิทยาลัย นอกจากนี้ ภาควิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ทำหน้าที่ผลิตบัณฑิตด้านคอมพิวเตอร์ 2 หลักสูตร ได้แก่หลักสูตรวิทยาการคอมพิวเตอร์ และ

หลักสูตรเทคโนโลยีสารสนเทศ ให้เป็นผู้เรื่องปัญหา พร้อมพัฒนาสู่สากลให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน

ปัจจุบันบุคลากรของมหาวิทยาลัยรามคำแหงครบเกษียณอายุติดต่อกันเป็นจำนวนมาก ทำให้ขาดแคลนอาจารย์และบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร อีกทั้งปัญหาด้านค่าจ้างที่ค่อนข้างต่ำจึงทำให้โอกาสที่จะเกิดปัญหาการลาออกมีสูงมากทำให้งานที่ดำเนินการอยู่หยุดชะงัก รวมทั้งมีความเสี่ยงที่จะได้บุคลากรที่ขาดความรู้ความสามารถเข้ามาทำงาน เนื่องจากบุคลากรในมหาวิทยาลัยรามคำแหงส่วนมากล้วนเกี่ยวข้องกับระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เกือบทุกหน่วยงานต้องการบุคลากรทางด้านคอมพิวเตอร์เพื่อปฏิบัติงานในด้านต่างๆเป็นจำนวนมาก ดังนั้นการรับบัณฑิตที่จบหลักสูตรทางด้านคอมพิวเตอร์เข้าทำงาน มหาวิทยาลัยรามคำแหงจึงต้องการบัณฑิตที่สามารถเข้ามาทำงานได้ทันทีที่มีความพร้อมในการทำงาน มีความรู้ความสามารถ ซึ่งหลักสูตรด้านคอมพิวเตอร์ต้องสามารถสร้างหลักสูตรที่สามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณลักษณะพึงประสงค์สามารถทำงานได้ทันที ฐึ้นบริบทและวัฒนธรรมของหน่วยงาน มีคุณลักษณะที่ผู้ประกอบการพึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21

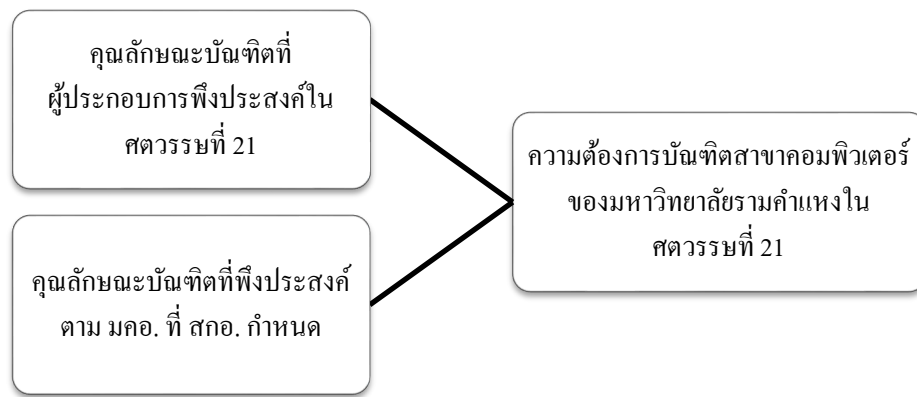
ดังนั้นการศึกษาความต้องการบัณฑิตสาขาคอมพิวเตอร์ของมหาวิทยาลัยรามคำแหงในศตวรรษที่ 21 จึงเป็นสิ่งที่จะต้องทำอย่างเร่งด่วนเพื่อให้ผู้บริหารของมหาวิทยาลัยได้ทราบถึงคุณลักษณะบัณฑิตสาขาคอมพิวเตอร์ที่ต้องการอย่างแท้จริง รวมทั้งได้รับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่างๆจากผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำผลที่ได้มาวางแผนและบริหารจัดการบุคลากรด้านสารสนเทศและการสื่อสารให้เหมาะสม อีกทั้งเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรทางด้านคอมพิวเตอร์ของคณะวิทยาศาสตร์ให้ตอบรับกับความต้องการอย่างแท้จริงของผู้ใช้บัณฑิตต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความต้องการบัณฑิตสาขาคอมพิวเตอร์ของมหาวิทยาลัยรามคำแหงในศตวรรษที่ 21

3. กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ เพื่อศึกษาความต้องการบัณฑิตสาขาคอมพิวเตอร์ของมหาวิทยาลัยรามคำแหงในศตวรรษที่ 21 โดยใช้คุณลักษณะบัณฑิตที่ผู้ประกอบการพึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 (The Partnership for 21st Century Skill, 2016) ซึ่งกำหนดกรอบความคิดเพื่อเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ ประกอบด้วย ความรู้เกี่ยวกับโลก, ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม, ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยีสารสนเทศ และทักษะชีวิตและการทำงาน และคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (Thai Qualifications Framework for Higher Education, TQF: HEd) ที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาแห่งชาติกำหนด ได้แก่ คุณธรรม จริยธรรม, ความรู้, ทักษะทางปัญญา, ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ, ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้ระบบสารสนเทศ เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

4. วิธีดำเนินการวิจัย

4.1 แบบแผนการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้เป็น การวิจัยเชิงสำรวจ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้ข้อมูลจากแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติภาคพรรณนา(Descriptive Statistics) ใช้ระยะเวลาในการวิจัยรวม 6 เดือน

4.2 ประชากรและตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและบุคลากรภายในมหาวิทยาลัยรามคำแหงที่เกี่ยวข้องด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

กลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารและบุคลากรภายในมหาวิทยาลัยรามคำแหงที่เกี่ยวข้องด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สุ่มแบบเจาะจง จำนวน 100 คน จากหน่วยงานที่มีความต้องการใช้บัณฑิตด้านคอมพิวเตอร์

4.3 ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น คือ คุณลักษณะบัณฑิตที่ผู้ประกอบการพึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 และคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาแห่งชาติกำหนด

ตัวแปรตาม คือ ความต้องการบัณฑิตสาขาคอมพิวเตอร์ของมหาวิทยาลัยรามคำแหงในศตวรรษที่ 21

4.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามหลักวิชาการและทฤษฎีของคุณลักษณะบัณฑิตที่ผู้ประกอบการพึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 และคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาแห่งชาติกำหนด ประกอบด้วย ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ด้านทักษะวิชาชีพ และด้านสังคม แบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา เพื่อบรรยายลักษณะของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ใช้วิธีการหาค่าความถี่

ตอนที่ 2 แบบสอบถามคุณลักษณะบัณฑิตสาขาคอมพิวเตอร์ที่มหาวิทยาลัยรามคำแหงพึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นประเภทมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ต(Likert) กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ มากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก
- 3 หมายถึง ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ ปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ น้อย
- 1 หมายถึง ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ เป็นแบบสอบถามปลายเปิด

4.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

(1) สร้างเครื่องมือวิจัยได้แก่แบบสอบถาม และหาคุณภาพของเครื่องมือ ด้วยการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 4 คน เลือกเฉพาะข้อที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.51 ขึ้นไปมาใช้ในการวิจัย

(2) ยื่นโครงการวิจัยต่อคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยและจรรยาบรรณทางวิชาการ ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง เพื่อขอการรับรองด้านจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

(3) ดำเนินการติดต่อขอเก็บข้อมูลวิจัยในระหว่างวันที่ 17-21 มิถุนายน 2562 ณ อาคารพิริยะราม มหาวิทยาลัยรามคำแหง

(4) ทำการสุ่มตัวอย่าง จากนั้นเข้าพบกลุ่มตัวอย่างและทำการชี้แจงวัตถุประสงค์ของการทำวิจัย พร้อมทั้งกำหนด วัน เวลา และสถานที่ ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล รวมทั้งขั้นตอนต่าง ๆ ในการวิจัยให้ผู้เข้ารับการวิจัยได้รับทราบ และลงนามยินยอมเข้ารับการวิจัย

(5) ดำเนินการเก็บข้อมูลวิจัยตามแผนการวิจัย

(6) นำข้อมูลที่ได้จากการทดสอบมาวิเคราะห์ผลและแปลผลในรูปแบบเรียงความ

4.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการบัณฑิตสาขาคอมพิวเตอร์ของมหาวิทยาลัยรามคำแหงในศตวรรษที่ 21 ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป โดยการหาความถี่

ตอนที่ 2 วิเคราะห์คุณลักษณะบัณฑิตสาขาคอมพิวเตอร์ที่มหาวิทยาลัยรามคำแหงพึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 โดยการหาค่าความถี่ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

กำหนดเกณฑ์ในการแปลค่าความคิดเห็นของคะแนนดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.49	หมายถึง น้อยที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 1.50-2.49	หมายถึง น้อย
คะแนนเฉลี่ย 2.50-3.49	หมายถึง ปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 3.50-4.49	หมายถึง มาก
คะแนนเฉลี่ย 4.50-5.00	หมายถึง มากที่สุด

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ โดยการสรุปตีความ

5. สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาความต้องการบัณฑิตสาขาคอมพิวเตอร์ของมหาวิทยาลัยรามคำแหงในศตวรรษที่ 21 สรุปผลได้ดังนี้

(1) ความต้องการบัณฑิตสาขาคอมพิวเตอร์ของมหาวิทยาลัยรามคำแหงในศตวรรษที่ 21 โดยทั่วไปพบว่า มหาวิทยาลัยรามคำแหง เป็นองค์กรรัฐบาลที่ต้องการบัณฑิตสาขาคอมพิวเตอร์ที่เชี่ยวชาญอย่างน้อยสองภาษา ได้แก่ ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ นอกนั้นยังต้องการภาษาอื่น ๆ ได้แก่ ภาษาจีน และภาษาญี่ปุ่น โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนของนักศึกษาต้องการบัณฑิตที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรี สำหรับหน่วยงานที่ให้บริการ ได้แก่ สำนักคอมพิวเตอร์และสำนักบริการทางวิชาการและทดสอบ ต้องการบัณฑิตที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด โดยตำแหน่งงานที่ต้องการมากที่สุดได้แก่ โปรแกรมเมอร์ รองลงมาได้แก่ ผู้ทดสอบระบบ และวิศวกรระบบซอฟต์แวร์ตามลำดับ เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่พัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อบริการให้หน่วยงานต่างๆภายในมหาวิทยาลัย สาขาวิชาที่ต้องการได้แก่ เทคโนโลยีสารสนเทศ วิศวกรรมซอฟต์แวร์ และวิทยาการคอมพิวเตอร์ ตามลำดับ

(2) คุณลักษณะบัณฑิตสาขาคอมพิวเตอร์ที่มหาวิทยาลัยรามคำแหงพึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 สรุปได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณลักษณะบัณฑิตสาขาคอมพิวเตอร์ที่มหาวิทยาลัยรามคำแหงพึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21

ด้าน	ข้อคำถาม	μ	σ	แปลผล
1	ด้านคุณธรรมและจริยธรรม			
	1. การมีคุณธรรม จริยธรรมเสียสละและความรับผิดชอบ	4.86	0.40	มากที่สุด
	2. มีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพและในการปฏิบัติงาน	4.83	0.40	มากที่สุด
	3. ความซื่อสัตย์สุจริตและมีจรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพ	4.64	0.50	มากที่สุด
	4. มีวินัยตรงต่อเวลา	4.28	0.41	มาก
	5. เคารพกฎระเบียบ และข้อบังคับขององค์กรและสังคม	4.81	0.42	มากที่สุด
	6. เคารพสิทธิ รับฟังความคิดเห็นคนอื่นและมีความเป็นประชาธิปไตย	4.85	0.39	มากที่สุด
	รวม	4.80	0.42	มากที่สุด
2	ด้านทักษะวิชาชีพ			
	7. ความรู้พื้นฐานทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ วุฒิตรงตำแหน่งงาน สามารถนำมาใช้ในวิชาชีพได้	4.74	0.44	มากที่สุด
	8. ความรู้ในสาขาวิชาและศาสตร์อื่นที่เกี่ยวข้อง และสามารถประยุกต์ใช้ในวิชาชีพได้	4.26	0.84	มาก
	9. ทักษะในการใช้เครื่องมือที่จำเป็นในการทำงาน	4.30	0.72	มาก

ด้าน	ข้อความ	μ	σ	แปลผล
	ทั้งทางด้านซอฟต์แวร์ และฮาร์ดแวร์			
	10. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีใหม่ในการทำงาน	3.84	1.04	มาก
	11. ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษในระดับที่สามารถสื่อสารได้	4.27	0.76	มาก
	12. แสวงหาความรู้ใหม่เพิ่มเติม สามารถวิเคราะห์ความเปลี่ยนแปลงของโลกและสังคม นำมาประยุกต์ใช้กับวิชาชีพอย่างเป็นระบบและเหมาะสม	4.23	0.85	มาก
	รวม	4.27	0.78	มาก
3	ด้านสังคม			
	13. ความริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำงาน	4.24	0.67	มาก
	14. ความสามารถในการตัดสินใจ มีไหวพริบ ปฏิภาณ และแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้	4.18	0.69	มาก
	15. ความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี	3.96	0.74	มาก
	16. สามารถทำงานเป็นทีมและสามารถแก้ไขข้อขัดแย้งในกลุ่มได้	4.46	0.64	มาก
	17. ความละเอียดรอบคอบในการทำงาน	4.63	0.49	มากที่สุด
	18. มนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นในองค์กร	4.36	0.48	มาก
	19. จิตบริการ	4.25	0.44	มาก
	20. ความอดทน มุ่งมั่น	4.36	0.48	มาก
	รวม	4.31	0.58	มาก

ผลการวิเคราะห์ จากตารางที่ 1 พบว่า คุณลักษณะบัณฑิตสาขาคอมพิวเตอร์ที่มหาวิทยาลัยรามคำแหงพึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 ในภาพรวมต้องการคุณลักษณะด้านคุณธรรมและจริยธรรมมากที่สุด ($\mu=4.80$, $\sigma=0.42$) รองลงมาได้แก่คุณลักษณะด้านสังคม ($\mu=4.31$, $\sigma=0.58$) และคุณลักษณะด้านทักษะวิชาชีพ ($\mu=4.27$, $\sigma=0.78$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า คุณลักษณะด้านคุณธรรมและจริยธรรม ต้องการบัณฑิตที่มีคุณธรรม จริยธรรมมีความเสียสละและความรับผิดชอบมากที่สุด ($\mu=4.86$, $\sigma=0.40$) รองลงมาคือเคารพสิทธิ รับฟังความคิดเห็นคนอื่นและมีความเป็นประชาธิปไตย ($\mu=4.85$, $\sigma=0.39$) และมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพและในการปฏิบัติงาน ($\mu=4.83$, $\sigma=0.40$) ตามลำดับ คุณลักษณะด้านทักษะวิชาชีพ พบว่า ต้องการบัณฑิตที่มีความรู้พื้นฐานทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ วุฒิตรงตำแหน่งงาน สามารถนำมาใช้ในวิชาชีพมากที่สุด ($\mu=4.74$, $\sigma=0.44$) รองลงมาคือทักษะในการใช้เครื่องมือที่จำเป็นในการทำงานทั้งทางด้านซอฟต์แวร์ และฮาร์ดแวร์ ($\mu=4.30$, $\sigma=0.72$) และความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษในระดับที่สามารถสื่อสารได้ ($\mu=4.27$, $\sigma=0.76$) ตามลำดับ คุณลักษณะด้านสังคม พบว่า ต้องการบัณฑิตที่มีความละเอียดรอบคอบในการทำงานมากที่สุด ($\mu=4.63$, $\sigma=0.49$)

รองลงมาได้แก่ความสามารถทำงานเป็นทีมและสามารถแก้ไขข้อขัดแย้งในกลุ่มได้ ($\mu=4.46, \sigma=0.64$) และการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นในองค์กร มีความอดทน มุ่งมั่น ($\mu=4.36, \sigma=0.48$) ตามลำดับ

(3) ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ สรุปได้ดังนี้

(3.1) บัณฑิตทางด้านคอมพิวเตอร์ ต้องสามารถยอมรับกับการทำงานในระบบราชการเดิม ติดตามเทคโนโลยีสมัยใหม่ และพร้อมที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตามเทคโนโลยีเพื่อนำมาปรับใช้งานกับหน่วยงาน

(3.2) ต้องการบัณฑิตที่ประสานงานกับบุคคลและหน่วยงานอื่นๆ โดยสามารถปฏิบัติงานร่วมกันได้ มีเข้าใจกันอย่างชัดเจน มีความรู้การใช้ภาษาไทย โดยเฉพาะการสื่อสารและการเขียนภาษาไทย มีความคิดเห็นโดยใช้เหตุผลข้อเท็จจริงหรือใช้ข้อมูลที่ได้รับการพิสูจน์แล้วว่าเป็นจริง ไม่ตัดสินใจจากการได้รับฟังจากผู้อื่น โดยไม่มีหลักฐานหรือได้รับการพิสูจน์

(3.3) มหาวิทยาลัยควรให้ค่าตอบแทนวิชาชีพ หรือค่าวิชาชีพต่อบุคลากรสาขาเทคโนโลยีและการสื่อสาร เพื่อเป็นแรงจูงใจให้บุคลากรมีการพัฒนาตนเองและยังคงปฏิบัติงานในองค์กรต่อไปอย่างมั่นคง

(3.4) หน่วยงานที่ให้บริการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ควรแก้ไขปัญหาด้านกำลังคน โดยใช้วิธีการฝึกฝนเพื่อพัฒนาทักษะของเจ้าหน้าที่ด้านอื่น ๆ ในหน่วยงานที่มีความสนใจหรือมีความสามารถในระดับพอใช้ได้ขึ้นมาทำงานในลักษณะประสานงานด้านสารสนเทศและจัดให้มีการฝึกอบรมบุคลากรเพื่อทำงานกับระบบเหล่านี้โดยเฉพาะ โดยมีการวางแผนล่วงหน้าอย่างน้อย 1 ปี เพื่อฝึกอบรมทดแทนเจ้าหน้าที่เดิมที่ขาด

6. อภิปรายผล

การศึกษา เรื่องความต้องการบัณฑิตสาขาคอมพิวเตอร์ของมหาวิทยาลัยรามคำแหงในศตวรรษที่ 21 สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้ มหาวิทยาลัยรามคำแหงต้องการบัณฑิตสาขาคอมพิวเตอร์ที่เชี่ยวชาญอย่างน้อยสองภาษา ได้แก่ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ตำแหน่งงานที่ต้องการมากที่สุดได้แก่โปรแกรมเมอร์ รองลงมาได้แก่ผู้ทดสอบระบบ และวิศวกรซอฟต์แวร์ตามลำดับ คุณลักษณะบัณฑิตสาขาคอมพิวเตอร์ที่มหาวิทยาลัยรามคำแหงพึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 พบว่า ต้องการด้านคุณธรรมและจริยธรรมมากที่สุด รองลงมาได้แก่ด้านสังคม และด้านทักษะวิชาชีพ ตามลำดับ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ต้องการบัณฑิตที่มีคุณธรรมจริยธรรมมีความเสียสละและความรับผิดชอบมากที่สุด รองลงมาคือเคารพสิทธิ รับฟังความคิดเห็นคนอื่นและมีความเป็นประชาธิปไตย และมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพและในการปฏิบัติงาน ตามลำดับ ด้านทักษะวิชาชีพ พบว่า ต้องการบัณฑิตที่มีความรู้พื้นฐานทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ วุฒิตรงตำแหน่งงาน สามารถนำมาใช้ในวิชาชีพมากที่สุด รองลงมาคือทักษะในการใช้เครื่องมือที่จำเป็นในการทำงานทั้งทางด้านซอฟต์แวร์ และฮาร์ดแวร์ และความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษในระดับที่สามารถสื่อสารได้ ตามลำดับ ด้านสังคม พบว่า ต้องการบัณฑิตที่มีความละเอียดรอบคอบในการทำงานมากที่สุด รองลงมาได้แก่สามารถทำงานเป็นทีมและสามารถแก้ไขข้อขัดแย้งในกลุ่มได้ และการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นในองค์กร ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สาวิตรี พิพิธกุล (2559) ที่ศึกษาแนวโน้มความต้องการบัณฑิตสาขาวิทยาการคอมพิวเตอร์ ที่พบว่าภายในระยะเวลา 5 ปีต้องการรับบัณฑิตในตำแหน่งงานได้แก่โปรแกรมเมอร์ วิศวกรซอฟต์แวร์ และนักพัฒนาซอฟต์แวร์ระบบ ที่มีคุณสมบัติด้านคุณธรรมและจริยธรรม มีความเสียสละและรับผิดชอบในหน้าที่อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านทักษะวิชาชีพ มีความรู้ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด และด้านทักษะทางสังคมมีความสามารถในการตัดสินใจปฏิภาณไหวพริบและแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัย ของสุวิมล วงศ์สิงห์ทอง(2553)

ที่ศึกษาความสอดคล้องของบัณฑิตเทคโนโลยีสารสนเทศไทยกับความต้องการของผู้ประกอบการ ที่พบว่า คุณลักษณะของบัณฑิตเทคโนโลยีสารสนเทศที่เป็นที่ต้องการของผู้ประกอบการ นอกจากคุณวุฒิด้านการศึกษาแล้วยังประกอบด้วยความสามารถในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน ความสามารถในการคิดเชิงวิเคราะห์ ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ ต้องเน้นคุณธรรม จริยธรรม และบุคลิกภาพควบคู่ไปกับการสร้างความตระหนักต่อความเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคดิจิทัล ทั้งนี้น่าจะเนื่องมาจากเหตุผลที่ว่าการทำงานทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอยู่บนพื้นฐานของการมีคุณธรรม จริยธรรมการเสียสละ และความรับผิดชอบ ต้องมีความรู้ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติจึงจะสามารถทำงานได้ ต้องมีปฏิภาณไหวพริบในการแก้ปัญหาต่างๆ สามารถแก้ไขข้อขัดแย้งได้ ต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีเพราะต้องพบปะกับผู้คนมากมาย โดยเฉพาะงานทางด้านบริการ ดังนั้นการเสียสละและความรับผิดชอบเป็นสิ่งสำคัญ ต้องมีจิตบริการ มีความละเอียดรอบคอบในการทำงานเพราะถ้ามีความผิดพลาดเกิดขึ้นจะก่อให้เกิดปัญหาในการดำเนินกิจกรรมและเกิดภาพลักษณ์ที่ไม่ดีต่อหน่วยงาน อีกทั้งเทคโนโลยีในปัจจุบันมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว บุคลากรต้องเรียนรู้ให้ทันต่อเทคโนโลยีเพื่อสามารถพัฒนาหรือปรับปรุงหน่วยงานให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ดีขึ้นตามยุคสมัยในศตวรรษที่ 21 สรุปได้ว่า คุณลักษณะบัณฑิตสาขาคอมพิวเตอร์ที่มหาวิทยาลัยรามคำแหงพึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ด้านทักษะวิชาชีพ และด้านสังคม โดยต้องการบัณฑิตด้านคอมพิวเตอร์ที่มีคุณธรรม จริยธรรม เสียสละและความรับผิดชอบ มีความรู้พื้นฐานทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ วุฒิตรงตำแหน่งงาน มีความสามารถ 2 ภาษาได้แก่ภาษาไทย และภาษาอังกฤษที่สามารถนำมาใช้ในวิชาชีพได้ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความสามารถทำงานเป็นทีมและสามารถแก้ไขข้อขัดแย้งในกลุ่มได้

การรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์และจรรยาบรรณทางวิชาการ

ผู้วิจัยได้รับการรับรองจริยธรรมการวิจัย จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยประจำสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ รหัสโครงการ RU-HS-RESC 0112/62 และในการตรวจสอบการคัดลอก พบดัชนีความเหมือน (Similarity Index) ร้อยละ 0.00

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

(1) มหาวิทยาลัยรามคำแหงควรวางแผนกำลังคนและการบริหารจัดการทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยกำหนดคุณสมบัติตรงตามคุณลักษณะบัณฑิตที่ผู้ประกอบการพึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 และคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาแห่งชาติกำหนด โดยมุ่งเน้นด้านคุณธรรมและจริยธรรมมากที่สุด รองลงมาคือด้านสังคม โดยโปรแกรมเมอร์นอกจากมีความรู้ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ ต้องมีความสามารถในการตัดสินใจปฏิภาณไหวพริบและแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี ที่สำคัญต้องมีจิตบริการ

(2) ภาควิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ ควรปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต โดยเน้นด้านคุณธรรมและจริยธรรมมากที่สุด รองลงมาคือด้านสังคม การแก้ปัญหาขาดแคลนบุคลากร ควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์ในหลายๆช่องทาง หรือสร้างบุคลากรใหม่จากนักศึกษาที่เรียนดีโดยให้ทุนสนับสนุนในระดับปริญญาโทและปริญญาเอก

(3) ได้ทราบความต้องการของตลาดแรงงาน

7.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

(1) ควรศึกษาความต้องการบัณฑิตสาขาคอมพิวเตอร์ของสถานประกอบการในศตวรรษที่ 21 ทั้งภาครัฐบาล ภาคเอกชน และรัฐวิสาหกิจ ให้ครอบคลุมผู้ใช้บัณฑิตทั้งหมดในศตวรรษที่ 21

(2) ควรศึกษาความต้องการบัณฑิตสาขาคอมพิวเตอร์สำหรับทักษะด้าน Computing and ICT Literacy ของนักศึกษาในศตวรรษที่ 21 เช่นความรู้ด้านสารสนเทศ ความรู้เกี่ยวกับสื่อ เป็นต้น

8. เอกสารอ้างอิง

คณะกรรมการการอุดมศึกษา. 2556. **คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ตาม TQF ที่ สกอ. กำหนด.** สืบค้นจาก

<http://www.mua.go.th/users/tqf-hed/news/FilesNews/FilesNews3/News328072552.pdf>

มหาวิทยาลัยรามคำแหง. (2562). **วิสัยทัศน์และพันธกิจ.** Retrieved from <http://www.ru.ac.th>

วรวรรณ ศรียากษ์, วรรณิการ์ รักษา และ คณิงนิจ ศีลรักษ์. 2553. ความต้องการคุณลักษณะบัณฑิตทางภาษาและการสื่อสารของสถานประกอบการ. **วารสารช่อพะยอม.** 21: 36-50.

วิลาวณีย์ พรพัชรพงศ์. 2560. การศึกษาความต้องการบัณฑิตสารสนเทศศาสตร์ในศตวรรษที่ 21. **วารสาร**

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 35(5): 151-161.

สาวิตรี พิพิธกุล. 2559. แนวโน้มความต้องการบัณฑิตสาขาวิทยาการคอมพิวเตอร์. **วารสารชุมชนวิจัย.** 10(3): 86-94.

สุวิมล วงศ์สิงห์ทอง. 2553. ความสอดคล้องของบัณฑิตเทคโนโลยีสารสนเทศไทยกับความต้องการของผู้ประกอบการ. **วารสารร่มพญักษ์.** 28(2): 36-72.

P21. (2016). **21st century skill early learning: framework.** Retrieved from <http://www.p21.org>.

แนวทางพัฒนาการนิเทศภายในแบบให้คำชี้แนะ (Coaching)

ของสถานศึกษาในจังหวัดกำแพงเพชร

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41

GUIDELINES FOR DEVELOPMENT OF INTIMAL SUPERVISION FOR COACHING OF KAMPHAENG PHET PROVINCE SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA 41

นิภาพร อรัญสาร

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

E-mail: nipa_100@hotmail.co.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการนิเทศภายในแบบให้คำชี้แนะ (Coaching) ของสถานศึกษาในจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 2) เพื่อศึกษาปัญหาการนิเทศภายในแบบให้คำชี้แนะ (Coaching) ของสถานศึกษาในจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 3) เพื่อหาแนวทางพัฒนาการนิเทศภายในแบบให้คำชี้แนะ (Coaching) ของสถานศึกษาในจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 และ 2 ได้แก่ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร จำนวนทั้งสิ้น 1,357 คน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 315 คน เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 59 คน และครูผู้สอน จำนวน 256 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2535, หน้า 40) กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม แบบให้เลือกรับเพียงข้อเดียว (Check one choice) และแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ของลิเคิร์ต (Likert five's Rating scale) มีความเที่ยง (Reliability) เท่ากับ 0.98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผู้ให้ข้อมูล (Informant) ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ได้แก่ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จำนวน 11 คน รวบรวมข้อมูลโดยการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพการนิเทศภายในแบบให้คำชี้แนะ (Coaching) ของสถานศึกษาในจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ขั้นตอนการดำเนินงานที่ปฏิบัติมากที่สุดคือขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการก่อนการให้คำชี้แนะ ด้านองค์ประกอบของทีมงานพัฒนาคุณภาพ ได้แก่ สมาชิกทำงานร่วมกัน คิดเป็นร้อยละ 100.00 ขณะที่การดำเนินงานที่ไม่ปฏิบัติมากที่สุด คือ ขั้นตอนที่ 3 การสรุปผลการให้คำชี้แนะ ด้านการทำ AAR หรือการตรวจสอบผลหลังการปฏิบัติงาน ได้แก่ การทำ AAR หลังจากจบสิ้นการให้คำชี้แนะคิดเป็นร้อยละ 9.84

2. ปัญหาการนิเทศภายในแบบให้คำชี้แนะ (Coaching) ของสถานศึกษาในจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=1.87, S.D.=0.70$) ขึ้นตอนที่ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ขึ้นตอนที่ 1 การเตรียมการก่อนการให้คำชี้แนะ อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.02, S.D.=0.67$)

3. แนวทางพัฒนาการนิเทศภายในแบบให้คำชี้แนะ (Coaching) ของสถานศึกษาในจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 พบว่า ควรมีการอบรมหรือส่งเสริมการจัดทำวิจัยในชั้นเรียนให้กับบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ในการประชุมหรือพบปะกันครั้งแรกต้องสร้างความประทับใจให้เกิดขึ้น ต้องทำด้วยความรอบคอบ ทีมควรใช้เวลาแก่กัน อาจเป็นเวลาตามที่นัดหมายกันไว้หรือไม่ได้นัดหมายก็ได้ ควรจัดเวทีให้ครูได้แสดงความคิดเห็นหรือบอกเล่าอธิบายวิธีการทำงานและผลที่เกิดขึ้น ควรให้ครูได้มีโอกาส “นิกย้อนและสะท้อนผลการทำงานของตนเอง” ควรจัดประสบการณ์ในการออกแบบการเรียนการสอนให้ครูและให้ครูได้ศึกษาเพิ่มเติมความรู้ความเข้าใจหลักการสอนดี ให้ครูได้แลกเปลี่ยนชี้แนะและแบ่งปันประสบการณ์แก่กันและกันควรดำเนินการทำ AAR ทันทีหลังจากจบสิ้นการให้คำชี้แนะ ควรสรุปผลการให้คำชี้แนะให้ครอบคลุมประเด็น ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนรู้ ประเด็นความสามารถในการจัดการเรียนรู้ ควรมีการนำเสนอผลการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ (Best Practices)

คำสำคัญ: การนิเทศภายในแบบให้คำชี้แนะ (Coaching) / สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41

ABSTRACT

The objective of this research aim. 1) To study the state of internal supervision in the form of coaching of educational institutions in Kamphaeng Phet Province under the Office of Secondary Educational Service Area 41. 2) To study the problems of internal supervision in the form of guidance (Coaching) of schools in Kamphaeng Phet Province under the Office of Secondary Educational Service Area, 41. 3) To find the ways to develop internal supervision by providing guidance (Coaching) of schools in Kamphaeng Phet Province under the Office of Secondary Educational Service Area 41. The population used in the research according to the objectives 1 and 2, including teacher civil service and educational personnel working in Kamphaeng Phet educational institutions a total of 1,357 people. The sample consisted of 315 persons, consisting of 59 school administrators and 256 teachers, specifying the sample size using Crescent's table and Morgan (Krejcie & Morgan, quoted in Bunjom Si Sa-at, 1992, page 40). The samples were obtained by Stratified Random Sampling. The tools used for data collection were a check one choice questionnaire and a rating scale. 5 level of Likert five's Rating scale with reliability is equal to 0.98. The statistics used for data analysis are frequency distribution, percentage, mean, standard deviation. And informant to according to objective 3, including government teachers and educational personnel under the Office of Secondary Educational Service Area 41. 11 people are compiled by focus group discussion and data analysis by content analysis.

The research found that

1. The condition of internal supervision in the form of Coaching of schools in Kamphaeng Phet province under the Office of Secondary Educational Service Area 41. The most practical steps are, Step 1: Preparation before giving guidance the components of the quality development team are members working

together. Accounting for 100.00%, while the most non-performing operations are, step 3: Summarizing the results of providing AAR or checking the results after the operation, such as doing AAR after the end of the recommendation. Accounting for 9.84 percent .

2. The problem of internal supervision in the form of Coaching of schools in Kamphaeng Phet province under the Office of Secondary Educational Service Area 41. The overall picture was at a low level ($\bar{X} = 1.87$, S.D. = 0.70). The most mean step was step 1: Preparation before giving guidance. Is at a low level ($\bar{X} = 2.02$, S.D. = 0.67).

3. The Guidelines for the development of internal supervision in the form of Coaching of schools in Kamphaeng Phet province under the Office of Secondary Education Service Area 41. It was found that there should be continuous training or promotion of classroom research for personnel. In the first meeting or meeting must create an impression. Must be done carefully. The team should give time to each other. May be the appointed time or not scheduled. Should provide a forum for teachers to express their opinions or to explain how they work and the results. Should give the teacher an opportunity "Think back and reflect on your own work results" should provide experience in teaching design for teachers and teachers to study more knowledge and understanding of good teaching principles. For teachers to exchange, guide, and share experiences with each other AAR should be performed immediately after the termination has been made. Should provide summary of the recommendations for covering the issues problems, obstacles, and suggestions for learning management. The ability to manage learning. There should be a presentation of best practices.

Keywords: Coaching internal supervision / Under the Office of Secondary Educational Service Area 41

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาวิจัย

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 (2553 หน้า 134-135) หมวด 6 ได้กำหนดการดำเนินงานในเรื่อง มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา ได้กำหนดให้โรงเรียนมีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ทั้งระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก และถือว่าระบบประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษา ที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น การกิจของผู้บริหารและครูคือต้องร่วมกันพัฒนาผู้เรียน โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเป็นสมาชิกที่ดี เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพในสังคม

การจัดการศึกษาในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นต้องอาศัยการนิเทศการศึกษา เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงในสังคม รวมทั้งมุ่งส่งเสริมพัฒนาครู ให้ครูแลกเปลี่ยนและมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ ดังที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553, หน้า 1) ที่กล่าวว่า การนิเทศแบบให้คำชี้แนะ (Coaching) เป็นกระบวนการหนึ่งที่มีความสำคัญในการช่วยเหลือให้การจัดการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีคุณภาพ ขั้นตอนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ มีขั้นตอนหลักสำคัญอยู่ 3 ขั้นตอน คือ 1) การเตรียมการก่อนให้คำชี้แนะ 2) การดำเนินการให้คำชี้แนะ และ 3) การสรุปผลการให้คำชี้แนะ

จากรายงานผลการประเมินระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ประจำปี 2557 โดยผู้ทรงคุณวุฒิและหน่วยงานต้นสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ได้ให้ข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายใน การนิเทศการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้ 1) โรงเรียนควรส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ให้ถูกต้องตามหลักการการจัดการเรียนรู้ตรงตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) ครูควรจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ให้ถูกต้อง จัดการเรียนรู้ตรงตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 3) ครูควรสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข มีการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมและเอาใจใส่ดูแลนักเรียนอย่างทั่วถึง อีกทั้งควรจัดสถานที่ให้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้(สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41, 2558, หน้า 5-7)

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จะต้องมีการพัฒนาการนิเทศภายในสถานศึกษา เพราะจากสภาพการจัดการเรียนการสอนและความสำคัญของกระบวนการนิเทศภายในที่ผ่านมาส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ครูผู้สอนไม่เข้าใจกระบวนการเรียนการสอน ทำให้ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะทราบถึงสภาพ ปัญหาที่มีอยู่และแนวทางพัฒนาการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ (Coaching) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพการนิเทศภายในแบบให้คำชี้แนะ (Coaching) ของสถานศึกษาในจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41

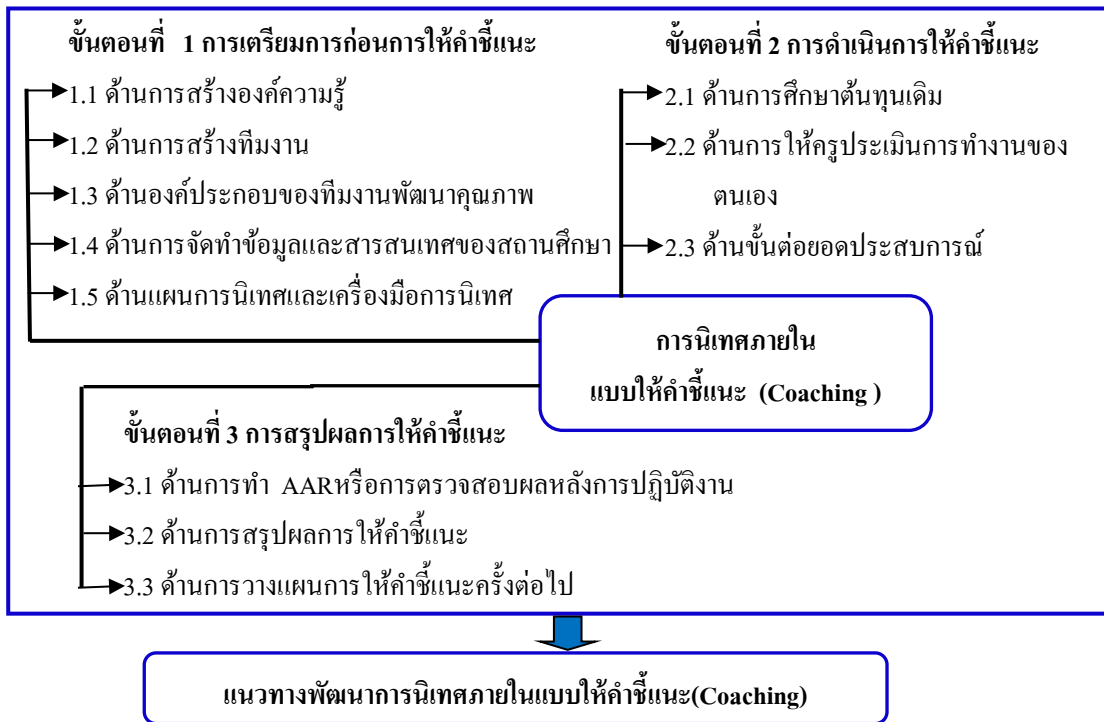
2.2 เพื่อศึกษาปัญหาการนิเทศภายในแบบให้คำชี้แนะ (Coaching) ของสถานศึกษาในจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41

2.3 เพื่อหาแนวทางพัฒนาการนิเทศภายในแบบให้คำชี้แนะ (Coaching) ของสถานศึกษาในจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41

3. กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพและปัญหาการนิเทศภายในแบบให้คำชี้แนะ (Coaching) ของสถานศึกษาในจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ตามขั้นตอนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ (Coaching) มีขั้นตอนหลักสำคัญอยู่ 3 ขั้นตอน ดังนี้ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการก่อนการให้คำชี้แนะ ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการให้คำชี้แนะ และขั้นตอนที่ 3 การสรุปผลการให้คำชี้แนะ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, หน้า 2)

สภาพและปัญหาการนิเทศภายในแบบให้คำชี้แนะ (Coaching)
ของสถานศึกษาในจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41
ตามขั้นตอนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ (Coaching)

แผนภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดของการวิจัยตามขั้นตอนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ (Coaching)

4. วิธีดำเนินการวิจัย

4.1 ประชากรและตัวอย่าง

4.1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ปีการศึกษา 2558 จำนวนทั้งสิ้น 1,357 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41, 2558, หน้า 4)

4.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 315 คน ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2535, หน้า 40) กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) (สมชาย วรกิจเกษมสกุล, 2553, หน้า 163)

4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ เป็นแบบสอบถาม ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.60-1.00 นำเครื่องมือไปทดลองใช้กับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วจึงนำเครื่องมือที่ทดลองใช้มาหาค่าความเที่ยง (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีของครอนบาค (อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2535, หน้า 96) ได้ค่าความเที่ยง (Reliability) เท่ากับ 0.98 และเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้เทคนิคการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion)

4.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการนิเทศภายในแบบให้คำชี้แนะ (Coaching) ซึ่งแบบสอบถามได้กลับคืนมาทั้งหมด 315 ฉบับ และผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้การสนทนากลุ่ม(Focus group discussion)โดยมีผู้ร่วมสนทนากลุ่มจำนวน 11 คน

4.4 การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถามมาประมวลผลข้อมูล โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS เพื่อคำนวณค่าสถิติต่าง ๆ ทั้งสถิติเชิงพรรณนาในการวิเคราะห์ข้อมูล เช่น ค่าร้อยละ โดยแสดงในรูปตารางแจกแจงความถี่ค่าเฉลี่ย ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และวิเคราะห์เนื้อหาจากการสนทนากลุ่มแล้วจัดหมวดหมู่ข้อมูล จากนั้นเขียนรายงานสรุปผลการสนทนากลุ่มเป็นความเรียง

5. สรุปผลการวิจัย

5.1 สภาพการนิเทศภายในแบบให้คำชี้แนะ (Coaching) ของสถานศึกษาในจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41ปรากฏผล ดังนี้

5.1.1 ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการก่อนการให้คำชี้แนะ ด้านที่มีการดำเนินงานที่ปฏิบัติมากที่สุดคือ ด้านองค์ประกอบของทีมงานพัฒนาคุณภาพพบว่า สมาชิกทำงานร่วมกัน คิดเป็นร้อยละ 100.00 และด้านที่มีการดำเนินงานที่ปฏิบัติน้อยที่สุดคือ ด้านการสร้างทีมงาน พบว่า ทีมให้เวลาแก่กัน อาจเป็นเวลาตามที่นัดหมายกันไว้หรือไม่ได้ นัดหมายก็ได้ คิดเป็นร้อยละ 90.48ขณะที่การดำเนินงานที่ไม่ปฏิบัติมากที่สุดคือ ด้านการสร้างทีมงาน พบว่าทีมให้เวลาแก่กัน อาจเป็นเวลาตามที่นัดหมายกันไว้หรือไม่ได้นัดหมายก็ได้ คิดเป็นร้อยละ 9.52 และการดำเนินงานที่ไม่ปฏิบัติน้อยที่สุดคือ ด้านองค์ประกอบของทีมงานพัฒนาคุณภาพพบว่า สมาชิกทำงานร่วมกัน คิดเป็นร้อยละ 0.00

5.1.2 ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการ ให้คำชี้แนะด้านที่มีการดำเนินงานที่ปฏิบัติมากที่สุดคือ ด้านการศึกษาต้นทุนเดิมพบว่า การสังเกตการสอนในชั้นเรียน คิดเป็นร้อยละ 99.05 และด้านที่มีการดำเนินงานที่ปฏิบัติน้อยที่สุดคือ ด้านการให้ครูประเมินการทำงานของตนเองพบว่า ครูได้ “นึกย้อนและสะท้อนผลการทำงาน” คิดเป็นร้อยละ 94.92ขณะที่การดำเนินงานที่ไม่ปฏิบัติมากที่สุดคือ ด้านการให้ครูประเมินการทำงานของตนเองพบว่า ครูได้ “นึกย้อนและสะท้อนผลการทำงาน” คิดเป็นร้อยละ 5.08 และการดำเนินงานที่ไม่ปฏิบัติ น้อยที่สุดคือ ด้านการศึกษาต้นทุนเดิมพบว่า การสังเกตการสอนในชั้นเรียน คิดเป็นร้อยละ 0.95

5.1.3 ขั้นตอนที่ 3 การสรุปผลการให้คำชี้แนะ ด้านที่มีการดำเนินงานที่ปฏิบัติมากที่สุดคือ ด้านการทำ AAR หรือการตรวจสอบผลหลังการปฏิบัติงานพบว่า ครูจดบันทึกเพื่อเตือนความจำว่าวิธีการใดบ้างที่ศึกษานิเทศก์หรือผู้ให้คำชี้แนะได้เคยนำมาแก้ปัญหาแล้ว คิดเป็นร้อยละ 98.73 และด้านที่มีการดำเนินงานที่ปฏิบัติน้อยที่สุดคือ ด้านการทำ AAR หรือการตรวจสอบผลหลังการปฏิบัติงานพบว่า ทำ AAR หลังจากจบสิ้นการให้คำชี้แนะ คิดเป็นร้อยละ 90.16 ขณะที่การดำเนินงานที่ไม่ปฏิบัติมากที่สุดคือ ด้านการทำ AAR หรือการตรวจสอบผลหลังการปฏิบัติงานพบว่า ทำ AAR หลังจากจบสิ้นการให้คำชี้แนะคิดเป็นร้อยละ 9.84 และการดำเนินงานที่ไม่ปฏิบัติน้อยที่สุดคือ ด้านการทำ AAR หรือการตรวจสอบผลหลังการปฏิบัติงานพบว่า ครูจดบันทึกเพื่อเตือนความจำว่าวิธีการใดบ้างที่ผู้ให้คำชี้แนะได้เคยนำมาแก้ปัญหาแล้ว คิดเป็นร้อยละ 1.27

5.2 ปัญหาการนิเทศภายในแบบให้คำชี้แนะ (Coaching) ของสถานศึกษาในจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 41ทั้ง 3 ขั้นตอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย($\bar{X}=1.87,S.D.=0.70$)ขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการก่อนการให้คำชี้แนะ อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=$

2.02S.D. = 0.67) และขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการให้คำชี้แนะ อยู่ในระดับน้อย (\bar{X} = 1.73, S.D. = 0.79)

5.3 แนวทางพัฒนาการนิเทศภายในแบบให้คำชี้แนะ (Coaching) ของสถานศึกษาในจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ผลจากการสนทนากลุ่ม ได้ข้อมูลดังนี้

5.3.1 ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการก่อนการให้คำชี้แนะ ผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็น ดังนี้(1) ควรมีการอบรมหรือส่งเสริมการจัดทำวิจัยในชั้นเรียนให้กับบุคลากรอย่างต่อเนื่อง(2) การประชุมหรือพบปะกันครั้งแรกเพื่อสร้างความประทับใจให้เกิดขึ้น ต้องทำด้วยความรอบคอบ มีการเตรียมการที่ดีสร้างแรงจูงใจให้เกิดความประทับใจให้กับทีมให้ได้(3) ทีมควรใช้เวลาแก่กันเมื่อมีโอกาส อาจเป็นเวลาตามที่นัดหมายกันไว้หรือไม่ได้นัดหมายก็ได้(4) สมาชิกควรมีพฤติกรรมสนับสนุนซึ่งกันและกัน ร่วมกันอย่างมีความสุข

5.3.2 ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการให้คำชี้แนะ ผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็น ดังนี้(1) ควรจัดเวทีให้ครูได้แสดงความคิดเห็นหรือบอกเล่าอธิบายวิธีการทำงานและผลที่เกิดขึ้น (2) ควรมีการสังเกตการณ์สอนในชั้นเรียนอย่างจริงจัง ให้ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน(3) ควรให้ครูได้มีโอกาส “นิกยอนและสะท้อนผลการทำงานของตนเอง

5.3.3 ขั้นตอนที่ 3 การสรุปผลการให้คำชี้แนะ ผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็น ดังนี้(1) ควรดำเนินการทำ AAR ทันทีหลังจากจบสิ้นการให้คำชี้แนะไม่ควรกล่าวโทษซ้ำเติมต่อกันซึ่งกันและกันโดยให้มีบรรยากาศเป็นกันเอง (2) ควรสรุปผลการให้คำชี้แนะให้ครอบคลุมประเด็น ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนรู้ (3) ควรมีการนำเสนอผลการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ (Best Practices)

6. อภิปรายผล

6.1 ผลการศึกษาศาภาพการนิเทศภายในแบบให้คำชี้แนะ (Coaching) ของสถานศึกษาในจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ทั้ง 3 ขั้นตอน พบว่า

6.1.1 ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการก่อนการให้คำชี้แนะ ด้านที่มีการดำเนินงานที่ปฏิบัติมากที่สุดคือ ด้านองค์ประกอบของทีมงานพัฒนาคุณภาพพบว่า สมาชิกทำงานร่วมกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูและสมาชิกมีพฤติกรรมสนับสนุนซึ่งกันและกันทำงานร่วมกันเป็นทีมและด้านที่มีการดำเนินงานที่ปฏิบัติน้อยที่สุดคือ ด้านการสร้างทีมงาน พบว่า ทีมใช้เวลาแก่กัน อาจเป็นเวลาที่นัดหมายกันไว้หรือไม่ได้นัดหมายก็ได้

ขณะที่การดำเนินงานที่ไม่ปฏิบัติมากที่สุด คือ ด้านการสร้างทีมงาน พบว่าทีมใช้เวลาแก่กัน อาจเป็นเวลาที่นัดหมายกันไว้หรือไม่ได้นัดหมายก็ได้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากทีมขาดการสร้างความท้าทายให้กับกลุ่มในการทำงานด้วยข้อเท็จจริงใหม่ๆ สมาชิกทีมมีพื้นฐานของทักษะและศักยภาพน้อยและการดำเนินงานที่ไม่ปฏิบัติน้อยที่สุดคือ ด้านองค์ประกอบของทีมงานพัฒนาคุณภาพพบว่า สมาชิกทำงานร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พัชรินทร์ ช่วยศิริ (2554, หน้า 124) ที่ศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนวัดประดู่ฉิมพลีพบว่า ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม มีการพัฒนาให้ครู มีทักษะการทำงานกลุ่ม เข้าใจบทบาทของตน รับผิดชอบหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย มีวิธีการทำงานกลุ่มโดยยึดวัตถุประสงค์ของกลุ่ม มีความเข้าใจบทบาทของสมาชิก มีการแต่งตั้งหัวหน้ากลุ่ม มีผู้นำ ผู้ตาม มีฝ่ายสนับสนุน

6.1.2 ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการให้คำชี้แนะด้านที่มีการดำเนินงานที่ปฏิบัติมากที่สุดคือ ด้านการศึกษาต้นทุนเดิมพบว่า การสังเกตการณ์สอนในชั้นเรียน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหาร ครู ให้ความสำคัญกับ

การสังเกตการสอนในชั้นเรียน มีการเตรียมการสอน และด้านที่มีการดำเนินงานที่ปฏิบัติน้อยที่สุดคือ ด้านการให้ครูประเมินการทำงานของตนเองพบว่า ครูได้ “นึกย้อนและสะท้อนผลการทำงาน”

ขณะที่การดำเนินงานที่ไม่ปฏิบัติมากที่สุด คือ ด้านการให้ครูประเมินการทำงานของตนเองพบว่า ครูได้ “นึกย้อนและสะท้อนผลการทำงานทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูได้ประเมินผลงานหรือชิ้นงานที่นักเรียนทำสำเร็จที่เกิดจากการสอน ครูมีภาระงานมาก ไม่มีโอกาสได้แสวงหาความรู้ในการออกแบบการเรียนการสอนและการดำเนินงานที่ไม่ปฏิบัติน้อยที่สุดคือ ด้านการศึกษาต้นทุนเดิมพบว่า การสังเกตการสอนในชั้นเรียน ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากครูกล้าเปิดใจและยอมรับความจริงแม้สิ่งนั้นจะเป็นข้อผิดพลาดที่มีปัญหาบางประการ และนำมาแก้ไขให้ถูกต้อง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ รัชณี ลภรัตนทอง (2553, หน้า 66) ที่ศึกษาวิจัย เรื่อง การดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนบ้านเวียงฝาง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ด้านกิจกรรมการสังเกตการสอน มีการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรกับกิจกรรมการเรียนการสอน มีการสังเกตการสอนเป็นไปแบบกัลยาณมิตร เช่นเดียวกับแนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553, หน้า 6) ซึ่งสรุปว่าการให้ครูประเมินการทำงานของตนเองเป็นขั้นที่ช่วยให้ครูได้ทบทวนการทำงานที่ผ่านมาของตนเอง โดยใช้ตัวอย่างที่เป็นรูปธรรม ได้แก่ การจัดให้ครูมีโอกาสได้ “นึกย้อนและสะท้อนผลการทำงาน”

6.1.3 ขั้นตอนที่ 3 การสรุปผลการให้คำชี้แนะ ด้านที่มีการดำเนินงานที่ปฏิบัติมากที่สุดคือ ด้านการทำ AAR หรือการตรวจสอบผลหลังการปฏิบัติงานพบว่า ครูจัดบันทึกเพื่อเตือนความจำว่าวิธีการใดบ้างที่ศึกษานิเทศก์หรือผู้ให้คำชี้แนะได้เคยนำมาแก้ปัญหาแล้ว ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากครูให้ความสำคัญกับการจัดบันทึกเพื่อเตือนความจำว่าวิธีการใดบ้างที่ศึกษานิเทศก์หรือผู้ให้คำชี้แนะได้เคยนำมาแก้ปัญหาผู้บริหารมีนโยบายให้ครูมีโอกาสได้ร่วมกันสรุปประเด็นระดับการรับรู้ในเนื้อหาสาระรายละเอียดของวิธีการจัดการเรียนรู้ประเด็นความสามารถในการจัดการเรียนรู้และด้านที่มีการดำเนินงานที่ปฏิบัติน้อยที่สุดคือ ด้านการทำ AAR หรือการตรวจสอบผลหลังการปฏิบัติงาน ได้แก่ ทำ AAR หลังจากจบสิ้นการให้คำชี้แนะ

ขณะที่การดำเนินงานที่ไม่ปฏิบัติมากที่สุด คือ ด้านการทำ AAR หรือการตรวจสอบผลหลังการปฏิบัติงานพบว่า ทำ AAR หลังจากจบสิ้นการให้คำชี้แนะ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากครูไม่ทำ AAR ทันทีหลังจบสิ้นการให้คำชี้แนะ ครูมีภาระงานมาก ไม่มีเวลาทำ AAR ร่วมกันทันทีหลังจบสิ้นการให้คำชี้แนะและการดำเนินงานที่ไม่ปฏิบัติน้อยที่สุดคือ ด้านการทำ AAR หรือการตรวจสอบผลหลังการปฏิบัติงานพบว่า ครูจัดบันทึกเพื่อเตือนความจำว่าวิธีการใดบ้างที่ศึกษานิเทศก์หรือผู้ให้คำชี้แนะได้เคยนำมาแก้ปัญหาแล้ว ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากผู้บริหารมีนโยบายให้ครูมีโอกาสได้ร่วมกันสรุปประเด็นระดับการรับรู้ในเนื้อหาสาระรายละเอียดของวิธีการจัดการเรียนรู้ประเด็นความสามารถในการจัดการเรียนรู้ซึ่งสำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553, หน้า 6) ที่กล่าวไว้ว่าการทำ AAR หรือการตรวจสอบผลหลังการปฏิบัติงานเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่ใช้ในการทบทวนความรู้ที่ได้หลังจากการให้คำชี้แนะ (Coaching) เสร็จสิ้นแต่ละครั้งเน้นการแสดงความคิดเห็นอย่างเป็นอิสระ ไม่มีถูก – ผิดเป็นการทบทวนเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นหรือไม่ให้เกิดปัญหาขึ้นอีกในขณะเดียวกันก็ทิ้งไว้ซึ่งวิธีการที่ดีที่สุด

6.2 ปัญหาการนิเทศภายในแบบให้คำชี้แนะ (Coaching) ของสถานศึกษาในจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ทั้ง 3 ขั้นตอนโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อยซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริ จันทะพล (2552, หน้า 91) ที่ศึกษาวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 พบว่า โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

6.3 แนวทางพัฒนาการนิเทศภายในแบบให้คำชี้แนะ (Coaching) ของสถานศึกษาในจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 41 พบว่า ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการก่อนการให้คำชี้แนะ ควรมีการอบรมหรือส่งเสริมการจัดทำวิจัยในชั้นเรียนให้กับบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ในการประชุมหรือพบปะกันครั้งแรกต้องสร้างความประทับใจให้เกิดขึ้น ต้องทำด้วยความรอบคอบ ทีมควรใช้เวลาแก่กัน อาจเป็นเวลาตามที่นัดหมายกันไว้หรือไม่ได้นัดหมายก็ได้ สมาชิกควรมีพฤติกรรมสนับสนุนซึ่งกันและกันขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการให้คำชี้แนะ ควรจัดเวทีให้ครูได้แสดงความคิดเห็นหรือบอกเล่าอธิบายวิธีการทำงานและผลที่เกิดขึ้น ควรสังเกตการณ์สอนในชั้นเรียนอย่างจริงจัง ให้ความไว้วางใจซึ่งกันและกันให้ครูได้มีโอกาส “นิกย้อนและสะท้อนผลการทำงานของตนเอง” ขั้นตอนที่ 3 การสรุปผลการให้คำชี้แนะ ควรดำเนินการทำ AAR ทันทีหลังจากจบสิ้นการให้คำชี้แนะ ไม่ควรกล่าวโทษซ้ำเติมต่อกันและกันโดยให้มีบรรยากาศเป็นกันเอง ควรสรุปผลการให้คำชี้แนะให้ครอบคลุมประเด็น ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนรู้ ประเด็นความสามารถในการจัดการเรียนรู้ ควรมีการนำเสนอผลการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ (Best Practices)

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

7.1.1 ควรมีการประชุมหรือพบปะกันครั้งแรกเพื่อสร้างความประทับใจให้เกิดขึ้น มีการเตรียมการที่ดีสร้างแรงจูงใจให้ผู้บริหาร ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้เกิดความประทับใจให้กับทีมให้ได้

7.1.2 ควรจัดเวทีให้ครูได้แสดงความคิดเห็นหรือบอกเล่าอธิบายวิธีการทำงานและผลที่เกิดขึ้น

7.1.3 ควรสรุปผลการให้คำชี้แนะให้ครอบคลุมประเด็น ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนรู้

7.1.4 ควรนำผลการศึกษาสภาพ ปัญหาและหาแนวทางพัฒนาการนิเทศภายในแบบให้คำชี้แนะ (Coaching) ของสถานศึกษาในจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ไปใช้ในการพัฒนานโยบาย พัฒนาองค์กร และพัฒนาบุคลากร

7.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

7.2.1 ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในด้วยเทคนิคอื่นหรือรูปแบบอื่นเพื่อให้ครอบคลุมทุกด้านทุกประเด็น

7.2.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการนิเทศภายในระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ

8. กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.วชิระ วิชชุกรนนท์ ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

9. เอกสารอ้างอิง

เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41, สำนักงาน. (2558). ข้อมูลโรงเรียน นักเรียน ครู และห้องเรียน. [Online].

Available: <http://www.secondary41.go.th/home.html>. [2558, สิงหาคม 1].

เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41, สำนักงาน. (2558). แนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษา

ด้านการจัดการเรียนการสอน. กลุ่มงานนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41.

เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41, สำนักงาน. (2558). รายงานการประเมินระบบการประกันคุณภาพภายใน

สถานศึกษา ประจำปี 2557. กลุ่มงานนิเทศ ติดตามและประเมินผล การจัดการศึกษา สำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41.

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. (2553). การเสริมสร้างประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน

เพื่อการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน : 4 การนิเทศแบบใช้คำชี้แนะ (Coaching). สำนักทดสอบทาง

การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

บุญชม ศรีสะอาด. (2535). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

พัชรินทร์ ช่วยศิริ. (2554). การศึกษาการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนวัดประดู่จิมพลี. สารนิพนธ์

สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

รัชนี ลาภรัตนทอง. (2553). การดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนบ้านเวียงฝาง จังหวัดเชียงใหม่.

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ศิริ จันทะพล. (2552). แนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1.

วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

สมชาย วรกิจเกษมสกุล. (2553). ระเบียบวิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่ 2).

อุดรธานี: อักษรศิลป์อุดรธานีการพิมพ์.

การปรับใช้แอปฯ Grammarly ช่วยการเขียนภาษาอังกฤษ USING GRAMMARLY APPLICATION TO IMPROVE ENGLISH WRITING

บุญเลิศ วงศ์พรหม¹

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาภาษาอังกฤษสื่อสารธุรกิจ คณะศิลปศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตขอนแก่น

E-mail: boonlert.wo@spu.ac.th

ธารีรัตน์ หิรัญนุเคราะห์²

อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาอังกฤษสื่อสารธุรกิจ คณะศิลปศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตขอนแก่น

E-mail: tareerat.hi@spu.ac.th

บทคัดย่อ

การเขียนภาษาอังกฤษถือเป็นทักษะที่หลายคนขาดความมั่นใจ เพราะมีคำว่าถูกผิดเป็นตัวกำกับ และมีไวยากรณ์เป็นองค์ประกอบสำคัญ หลายคนคิดนำเอาเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ให้การเขียนสะดวกถูกต้องมากยิ่งขึ้น จึงนำเอาแอปพลิเคชัน Grammarly มาช่วยเป็นทางเลือกในการแก้ไขคำหรือรูปประโยคให้ถูกต้องและอำนวยความสะดวกให้งานเขียนของเราง่ายขึ้น แต่ผู้เขียนจำเป็นต้องมีความรู้ทั้งรูปแบบการเขียน เนื้อหา เข้าใจไวยากรณ์ และมีวิจารณญาณในการเลือกใช้คำ จึงจะช่วยเสริมให้การใช้ออปฯนี้ได้มีประสิทธิภาพ ผลสัมฤทธิ์ของการนำเอาแอปฯ ดังกล่าวมาปรับใช้ในรายวิชา EBC340 การเขียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารธุรกิจ สามารถช่วยนักศึกษาได้หลายมิติ ทั้งการสะกด ตรวจสอบความถูกต้องทางไวยากรณ์ การเลือกใช้คำ เป็นต้นฯ ถือเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่จะช่วยเป็นแรงเสริมให้นักศึกษาเกิดความสนใจในการเรียนมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: แอปพลิเคชัน Grammarly, ไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ, การเขียนภาษาอังกฤษ, การตรวจสอบ, การเขียนภาษาอังกฤษสื่อสารธุรกิจ

ABSTRACT

For many people, writing in English that is grammatically error-free is a difficult task to perform since they feel that writing good English involves the use of correct grammar and correct word choices. With a limited knowledge of English and the lack of confidence in their English ability, these people often feel very anxious when they have to write in English. Fortunately, several writing software programs, such as Grammarly, have been developed to rid people of their writing anxiety and to help them write with ease and with correct grammar. Though these software programs make writing easier, the writers cannot depend solely on the program. To be effective in using these software programs, they must have the knowledge of grammar, word choice and content

of the writing. In this paper, the use of Grammarly software program in teaching a course EBC 340 (English Writing for Business Communication) is discussed and some suggestions are given.

Key words: Grammarly Application, English grammar, English writing, checking, English Writing for Business Communication

บทนำ

ภาษาอังกฤษถือเป็นภาษาของโลก ที่คนทั่วทุกมุมโลกใช้กันในปริมาณมาก ใช้ในหลากหลายวัตถุประสงค์ ทั้งในเรื่องการติดต่อทางธุรกิจ การศึกษาต่อ การค้นคว้าหาข้อมูลเพิ่มเติม และการใช้ชีวิตประจำวัน และเป็นภาษาที่ทุกคนต้องเผชิญในโลกยุคใหม่ที่ข้อมูลความรู้ ข่าวสาร ต่างบันทึกเป็นภาษากลางคือภาษาอังกฤษ ด้วยเหตุนี้จึงปฏิเสธไม่ได้ว่าภาษาอังกฤษมีบทบาทต่อการดำเนินชีวิตในโลกปัจจุบัน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกคนต้องเอาใจใส่ศึกษาฝึกฝนให้เกิดความชำนาญ จำให้ได้ ใช้ให้คล่อง นำเสนอให้ถูกต้องตามหลักภาษา แต่ผลการเรียนภาษาอังกฤษในประเทศไทยยังไม่เป็นที่น่าพอใจทั้งที่เรียนมาแล้วหลายปี ตั้งแต่ระดับอนุบาลจนผ่านถึงระดับมหาวิทยาลัย ดังจะเห็นได้จากผลการสำรวจความสามารถทางภาษาอังกฤษตั้งแต่ปี 2009 เป็นต้นมาของบริษัท Education First ผู้นำด้านการเรียนต่อต่างประเทศได้ทำการทดสอบวัดระดับ (Placement test) ทั้งความสามารถด้านไวยากรณ์ คำศัพท์ การอ่าน และการฟัง ผลที่ได้กลับพบว่าประเทศไทยมีผลคะแนนอยู่ในระดับต่ำมากติดต่อกันจนถึงปัจจุบัน อย่างเช่นในปี 2561 ที่ผ่านมา EFPI 2018 Ranking ทำการวิเคราะห์ข้อมูลและจัดอันดับทักษะการใช้ภาษาอังกฤษของประเทศที่ไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลัก ศักยภาพการใช้ภาษาของไทยยังอยู่ในอันดับท้ายๆของตารางตลอดระยะเวลาหลายปีที่ผ่านมา กล่าวคือ ไทยเราอยู่อันดับที่ 64 (จาก 88 ประเทศ) พอมาระดับเอเชียอยู่อันดับที่ 15 (จาก 21 ประเทศ) และในระดับอาเซียน กลับได้อันดับที่ 6 (จากประเทศที่เข้าร่วมสำรวจ 8 ประเทศ) ทั้งๆที่เราเรียนภาษาอังกฤษมาแล้วหลายปี โดยจุดอ่อนภาษาอังกฤษของคนไทย คือ ไม่มีการนำไปใช้งานในชีวิตจริง กลายเป็นเพียงความรู้ที่อยู่ในตำราที่เหล่านักเรียนนักศึกษาจะต้องนำไปสอบให้ผ่านในระบบเท่านั้น จากผลการสำรวจดังกล่าว สุจิตรา สวัสดิ์วงศ์ (2539: 55) ระบุว่าสาเหตุหลักของการไม่ประสบความสำเร็จในการเรียนของนักศึกษาไทยน่าจะมาจาก 1) ผู้สอนจัดกิจกรรมไม่น่าสนใจ 2) ผู้เรียนเกิดความอยุ่ไม่กล้าเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆทำให้เกิดเจตคติไม่ดีในการเรียนภาษาอังกฤษ 3) ผู้สอนขาดเทคนิคและทักษะในการสอน 4) ไม่รู้จักนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาเป็นสื่อเชื่อมโยงเนื้อหาบทกิจกรรม ทำให้บทเรียนขาดความน่าสนใจ ปัจจัยเหล่านี้ถือเป็นเหตุให้ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาอังกฤษของเด็กไทยอยู่ในระดับต่ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อสุดท้ายที่ผู้สอนไม่รู้จักปรับรูปแบบการเรียนเปลี่ยนวิธีสอนให้น่าสนใจ ไม่รู้จักเปลี่ยนอุปสรรคให้กลายเป็นอุปกรณ์ ปรับนวัตกรรมสมัยใหม่ให้กลายเป็นเครื่องมือนำเสนอเนื้อหาให้น่าสนใจ จึงทำให้การเรียนภาษาอังกฤษไม่เกิดสัมฤทธิ์ผลเท่าที่ควร

ในฐานะผู้สอนรายวิชาการเขียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารทางธุรกิจ ซึ่งเป็นหนึ่งในวิชาพื้นฐานวิชาชีพ พบว่า นักศึกษาประสบกับปัญหาด้านความสามารถทางไวยากรณ์อันสะท้อนออกมาในงานเขียนของผู้เรียน ปฏิเสธไม่ได้ว่าภาษากับไวยากรณ์มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันโดยตรง เพราะภาษาเป็นเรื่องของกฎเกณฑ์ที่ต้องอาศัยการจดจำและฝึกฝนเพื่อนำไปใช้ หากไม่มีกฎเกณฑ์หรือไวยากรณ์การสื่อสารย่อมไม่บรรลุผล ทั้งสองฝ่ายไม่อาจเข้าใจสารที่ต้องการสื่อได้ (สรรเสริญ สุวรรณประเทศ, 2543: บทนำ) ไวยากรณ์มีความสัมพันธ์กับวาทกรรม การอ่าน การสนทนา และยังสัมพันธ์กับคำศัพท์จนยากจะแยกออกมาศึกษาเป็นส่วนได้ ผู้ใช้ภาษาที่ขาด

ทักษะการใช้ภาษาตามสถานการณ์หรือบริบทต่างๆ ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม จะไม่สามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากการทดสอบการเขียนเพื่อวัดระดับของผู้เรียน นอกเหนือจากความสามารถในการถ่ายทอดด้วยทักษะการเขียน ผู้เขียนพบว่านักศึกษาที่มีความสามารถในการเขียนให้ถูกต้องตามหลักภาษา และความรู้เรื่องไวยากรณ์อันเป็นพื้นฐานที่นักศึกษาจำเป็นต้องใช้เป็นส่วนประกอบสำคัญในการเขียนให้ถูกต้องตามหลักภาษานั้น มีผลสัมฤทธิ์ค่อนข้างต่ำ สาเหตุการใช้ไวยากรณ์ไม่ถูกต้อง ผิดความไม่เหมาะสมกับบริบท

วัตถุประสงค์

(1) เพื่อศึกษาแนวทางในการนำเอาแอปพลิเคชัน Grammarly มาปรับใช้ในการสอนเขียนในรายวิชา EBC 340 (การเขียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารธุรกิจ)

(2) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ของการนำเอาแอปพลิเคชันดังกล่าวมาช่วยตรวจสอบการเขียนให้ถูกต้องมากยิ่งขึ้น และการนำเครื่องมือดังกล่าวมาใช้จะช่วยเสริมให้นักศึกษาเกิดความมั่นใจในการการเขียน

พัฒนาการของการนำเอาแอปพลิเคชันมาช่วยสอนการเขียนภาษาอังกฤษ

แม้ว่าการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในสมัยปัจจุบันจะเน้นไปที่การเรียนเพื่อการสื่อสาร มีหมุดหมายสำคัญคือการช่วยให้นักศึกษาสามารถนำสิ่งที่เรียนไปใช้ในการสื่อสารในชีวิตประจำวันได้ แต่ปัจจัยพื้นฐานที่ต้องคำนึงถึงในการใช้ภาษา คือ ความคล่อง (Fluency) และความถูกต้อง (Accuracy) ความคล่องหมายถึงเอาทักษะทางด้านการฟังและการพูด ส่วนความถูกต้องเน้นไปที่ทักษะทางด้านการอ่านและการเขียน ซึ่งทักษะการเขียนมีหลักภาษาหรือไวยากรณ์มาเป็นตัวกำกับสำคัญ ความสามารถทางไวยากรณ์จะเป็นตัวควบคุมการสื่อสารให้ทำงานได้อย่างถูกต้อง ช่วยให้ผู้สื่อสารกับผู้รับสารเข้าใจไปในทิศทางเดียวกัน และเป็นตัวสะท้อนให้เห็นถึงความสามารถทางภาษาที่ผู้เขียนด้วย

แต่ปัญหาคือคนไทยส่วนมากใช้ภาษาไม่ถูกต้องตามหลัก ตามกฎเกณฑ์ของภาษานั้นๆ ทุกครั้งที่ใช้ภาษาอังกฤษจึงขาดความมั่นใจในการแสดงออกทางภาษา ทั้งๆที่หลักสูตรการเรียนการสอนของประเทศไทยจะให้ความสำคัญกับวิชาภาษาอังกฤษและการพัฒนาทักษะดังกล่าวเสมอมา แต่ผลสัมฤทธิ์ที่เกี่ยวกับทักษะภาษาอังกฤษยังอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ ผู้เชี่ยวชาญด้านไวยากรณ์หลายท่านระบุว่าการเรียนรู้รูปแบบโครงสร้างภาษาเป็นสิ่งสนับสนุนความสามารถในการนำภาษาไปใช้ได้ถูกต้อง (Nunan:2004) กล่าวคือ หากผู้เรียนภาษามีความรู้หรือความสามารถด้านไวยากรณ์ในระดับดี จะสามารถใช้ภาษาอังกฤษทั้งในทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ได้ดีเช่นกัน สอดคล้องกับ Canale and Swain (1980) และ Zhang and Min-Yan (2009) ที่กล่าวว่า ปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้การพูดประสบความสำเร็จคือความรู้ด้านคำศัพท์และไวยากรณ์ สำหรับในการเขียนไวยากรณ์สนับสนุนการเขียนเป็นอย่างยิ่ง เพราะหากผู้เรียนมีความรู้และแม่นยำในการใช้ไวยากรณ์ย่อมช่วยให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์และประเมินการใช้คำ ทั้งยังสามารถใช้ไวยากรณ์ที่เหมาะสมในงานเขียน (Derewianka, 2008) หลักการสอนไวยากรณ์เพื่อการสื่อสาร ไม่ควรเน้นที่รูปแบบ (Form) ของโครงสร้างไวยากรณ์ที่ต้องการสอนเพียงด้านเดียว แต่ควรนำโครงสร้างนั้นไปใช้ในเนื้อหาที่มีความหมายในบริบทจริง การสอนภาษาเพื่อการสื่อสารเป็นการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพในการใช้ภาษาในสถานการณ์ต่างๆ ที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับชีวิตประจำวัน โดยมีการใช้ทักษะสัมพันธ์มากกว่าหนึ่งทักษะ ซึ่งการจัดกิจกรรมต้องเป็นกิจกรรมเพื่อการสื่อสาร ส่งเสริมความสามารถในการแสดงออก เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดความคล่องในการใช้ภาษา โดยมีครูจะทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก

พัฒนาการของการนำเอาอุปกรณ์ซอฟต์แวร์มาเป็นเครื่องมือในการเขียน มีเริ่มต้นตั้งแต่ระบบ Windows ปรากฏขึ้น แต่โปรแกรมวินโดวส์มีความสามารถช่วยตรวจสอบเราได้แค่เรื่องการสะกด และการใช้เครื่องหมายวรรคตอนเท่านั้น บางครั้งก็เกิดความสับสนในระบบของความต่างในการสะกดระหว่าง บริติชกับอเมริกัน กล่าวคือ การสะกดบางครั้งเราพิมพ์เป็นภาษาในสโตนีย์บริติช แต่เครื่องหรือระบบกลับแจ้งเราว่าสะกดผิด เพราะระบบวินโดวส์พัฒนาขึ้นโดยบริษัทไมโครซอฟท์ ซึ่งมีเจ้าของเป็นชาวอเมริกัน คือ Bill Gates ดังนั้น เราจึงถูกบังคับกลายๆ ให้ใช้ภาษาอังกฤษแบบอเมริกัน เพราะภาษาอังกฤษที่ใช้ในคอมพิวเตอร์เป็นแบบอเมริกัน

มาวันนี้ เว็บไซต์ต่างๆ ได้พัฒนาขึ้นมาใช้ประโยชน์ในอีกรูปแบบหนึ่ง ได้แก่ ถูกนำมาใช้ในการตรวจสอบรูปภาษา พัฒนาต่อจากกระบวนวินโดวส์ที่มีอยู่ เพื่อให้เกิดความมั่นใจยิ่งขึ้นในการเขียนให้ถูกต้องตามหลักภาษา ทั้งในเรื่องการสะกดคำ การใช้คำให้เหมาะสม การใช้รูปประโยคให้ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ เช่น www.hemingwayapp.com, www.onlinecorrection.com, www.paperrater.com, ww.reverso.net, smallseotools.com, proofread.grammarbase.com, en.writecheck.com/home, Spellchecker, NounPlus เป็นต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เครื่องตรวจไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ (Nounplus) สามารถช่วยตรวจสอบเรื่อง โครงสร้างของกริยา หรือ Tenses, รวมถึง Parts of Speech, คำกริยาและคำนามทุกอย่าง Regular and Irregular Verbs, Modal Verbs, Passive Voice, Questions and Auxiliary verbs, Comparisons, Infinitive with to and Gerund เป็นต้น

แอปพลิเคชันที่โดดเด่นที่ช่วยตรวจสอบการใช้ภาษาให้ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์และช่วยในการเขียนภาษาอังกฤษได้มั่นใจในปัจจุบัน ได้แก่ แอปพลิเคชัน Grammarly (www.grammarly.com) แอปฯนี้ช่วยตรวจสอบงานเขียนเราได้ประหนึ่งมีพจนานุกรมวางอยู่ข้างๆ พร้อมบอกรายละเอียดว่าทำไมเขียนแบบนี้ถึงผิด และรูปประโยคที่ถูกต้องนั้นควรเป็นอย่างไร ดังนั้น จึงทำให้เราสามารถพิมพ์ไปด้วย แก้ไขไปด้วยพร้อมกัน หรือจะพิมพ์ไปก่อนให้จบแล้วค่อยย้อนกลับมาจุดที่ผิดและทำการแก้ไขให้ถูกต้องเพียงแค่คลิกเดียวก็สามารถปรับเปลี่ยนรูปประโยคได้ถูกต้อง พร้อมคำอธิบายเพิ่มเติมว่า ทำไมประโยคนีถึงผิด

การประยุกต์และผลสัมฤทธิ์ของการปรับใช้แอปฯ Grammarly ในการสอนการเขียนภาษาอังกฤษ

ภาษาอังกฤษถือได้ว่าเป็นภาษาสากลของโลก ใครสามารถฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาอังกฤษได้ดี ย่อมได้เปรียบในหลาย ๆ เรื่อง แต่ถ้าใครยังมีปัญหาเรื่องภาษา เทคโนโลยีในโลกปัจจุบันสามารถช่วยได้ ไม่ว่าจะเป็นการใช้ Google Translate ตัวช่วยในการแปลภาษา หรือเครื่องแปลภาษาชนิดที่แปลสด และ Grammarly ตัวช่วยตรวจสอบการเขียนให้ถูกต้องตามหลักภาษา เป็นต้น

Grammarly คือ แอปฯที่ช่วยในการปรับแก้งานเขียนของเราให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น สร้างความมั่นใจในการเขียนของเรา ปรับรูปคำให้น่าสนใจยิ่งขึ้น เปลี่ยนรูปประโยคที่ผิดให้กลายเป็นถูกต้อง เพราะแอปฯนี้สามารถตรวจสอบคำผิด “ไวยากรณ์” ในภาษาอังกฤษ รองรับการใช้งานได้หลากหลาย ทั้ง โปรแกรมในหมวด Microsoft Office, โปรแกรมเสริมสำหรับ Browser อย่าง FireFox/Chrome, Messenger, Gmail, Yahoo, Facebook, Twitter, LinkedIn เป็นต้น

การตรวจแก้ภาษาอังกฤษมีคำสำคัญอยู่ด้วยกัน 3 ลักษณะ ได้แก่ 1) **Proof Reading** คือ การตรวจรูปแบบการเขียน การใช้เครื่องหมาย การใช้ตัวสะกด เนื่องจากว่ารูปประโยคมีความหมายชัดเจนคืออยู่แล้ว 2) **Editing** คือ การปรับปรุงไวยากรณ์ คำ รูปประโยคให้ถูกต้อง แต่ไม่จำเป็นต้องมีการเขียนข้อความให้ใหม่ และ 3) **Rewriting** คือ การแก้ไขคำ รูปประโยค โครงสร้างไวยากรณ์ให้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้อง การปรับใช้แอปฯ Grammarly ในการตรวจสอบจัดอยู่ในหมวดการตรวจแบบ Editing

รูปภาพที่ 1 แสดงแอปพลิเคชัน Grammarly

Grammarly ถือเป็นเครื่องมือที่จะเข้ามาช่วยเราตรวจสอบไวยากรณ์และการสะกดคำ ว่ามันน่าจะมีอะไรที่เขียนผิดหรือไม่ การใช้คำนี้เหมาะสมกับบริบทหรือเปล่า เราสามารถเขียนเอกสารในโปรแกรม หรือนำเอาไฟล์เข้าไปใส่ในแอปก็ได้ แอปนี้จะช่วยเช็คให้ว่าเราพลาดตรงไหนบ้าง พร้อมบอกเราว่าต้องปรับยังไง สามารถมองเห็นถึงจุดผิดพลาดในงานเขียนของเรา และที่สำคัญมีคำแนะนำให้แก้ไขแบบอัตโนมัติ เพียงแค่ใช้ปลายนิ้วสัมผัสระบบก็จะช่วยปรับแก้ให้เราได้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ได้ทันที ทั้งการใช้ Transition, การใช้ Composite Sentence หรือแม้กระทั่งการใช้ Active and Passive Voices ที่มีผลต่อความหมายที่เราจะสื่อความสามารถในการมองเห็นถึงจุดผิดในงานเขียน

นอกจากนั้น โปรแกรมดังกล่าวยังมีจุดเด่นที่น่าสนใจมากมาย อาทิ สามารถโหลดมาใช้ได้ง่าย ฟรี มีให้เลือกหลากหลายรูปแบบ ทำงานได้เร็วแบบเรียลไทม์ ตรวจสอบละเอียดประหนึ่งมีคนมาพิสูจน์อักษรให้เรา หรือมีครูช่วยแนะนำวิธีการใช้ไวยากรณ์ด้วยว่าทำไมถึงผิด ยิ่งไปกว่านั้น Grammarly ยังมี Native App ให้สามารถติดตั้งไว้บนตัวเครื่อง เพื่อง่ายต่อการ Import ไฟล์เอกสารและตรวจคำผิด ไวยากรณ์ได้ทันที ซึ่งมีทั้งเวอร์ชันบน macOS และ Windows ว่าด้วยศักยภาพของแอปพลิเคชันดังกล่าว สามารถช่วยปรับปรุงทักษะการเขียนของเราให้ดีขึ้นหลายประการ ได้แก่

1. การสะกด (Spelling) ช่วยให้การสะกดของเราถูกต้องมากขึ้น หากเราสะกดผิด โปรแกรมจะช่วยเตือน พร้อมกับให้คำแนะนำว่าจะแก้ไขอย่างไร ตัวที่ถูกต้องคืออะไร เราสามารถตั้งค่าที่ Menu Profile และ Set Goal เพื่อกำหนดรูปแบบการใช้ภาษาอังกฤษ อย่าง American English, British English หรือ Australian English ให้ Formal หรือ Informal เพื่อให้เป็นไปตามความต้องการของเรามากที่สุด

2. ไวยากรณ์ (Grammar) ถือเป็นจุดเด่นของแอปฯ นี้ กล่าวคือ หากเราพิมพ์ประโยคที่ผิดไวยากรณ์ลงไป ทั้งที่ปรากฏในรูปของ Tenses, Conjunctions, Prepositions, Articles แอปฯจะทำหน้าที่ตรวจสอบให้เรารู้ว่า การใช้ประโยคดังกล่าวคิดอย่างไรพร้อมกับชี้แนะให้เห็นรูปประโยคที่ถูกต้อง ถึงแม้ว่าโปรแกรมจัดทำเอกสารอย่าง Word หรือ Pages ที่เราใช้กันในทุกวันนี้จะสามารถตรวจสอบการสะกดคำผิดกันได้อยู่แล้ว แต่ไม่ได้รวมถึงเรื่องของไวยากรณ์และการแนะนำคำศัพท์ที่สละสลวยกว่าสำหรับรูปประโยคนั้นๆอย่างที่ว่า “Grammarly” ทำได้

3. เครื่องหมายวรรคตอน (Punctuation) การตรวจสอบรูปแบบการเขียนสามารถกำกับการใช้เครื่องหมายวรรคตอนในแต่ละประเภท ปกติจะมีการเว้นวรรคหลังจากการใช้เครื่องหมายวรรคตอนอย่างเช่น Comma, Full stop, Colon, Semi-colon, Dash, Parentheses เป็นต้น หากเราเว้นช่องผิดก็จะทำให้การเขียนของเราพลาด แอปพลิเคชันนี้จะช่วยจัดแก้ไข แต่อย่างไรก็ตาม ผู้ใช้ก็จำเป็นต้องรู้และเข้าใจในรูปแบบการใช้เครื่องหมายดังกล่าวด้วย เพราะเชื่อว่าแอปพลิเคชันดังกล่าวจะช่วยได้ทั้งหมด

Grammarly จะช่วยขีดเส้นใต้จุดที่เราเขียนผิด และช่วยวิเคราะห์ ชี้แนะให้เราเห็นว่า รูปประโยค หรือ คำที่ใช้ นั้น น่าจะผิดอย่างไร เราสามารถกดดูได้ที่แถบเครื่องมือทางด้านขวามือ ซึ่งจะรวบรวมสถิติและวิเคราะห์ การเขียนของเราออกมาให้เราได้ทราบทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นเรื่องสะกดผิด ไวยากรณ์ผิด การเว้นวรรค การใช้ เครื่องหมายวรรคตอนผิด หรือแม้กระทั่งการเลือกคำศัพท์และวลีที่ใช้ไม่เหมาะสม ซึ่งระบบจะชี้ว่าจุดที่ผิดอยู่ ตรงไหนของบทความเรา ดังนั้น Grammarly น่าจะช่วยทำให้ชีวิตของหลายๆคนที่ผูกพันกับเอกสารภาษาอังกฤษ สามารถทำงานได้ง่ายยิ่งขึ้น ใช้งานที่ได้รับความนิยมได้ในเวลาอันสั้น และทำให้การสื่อสารเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและถูกต้อง

การถ่ายทอดความคิดผ่านการเขียนซึ่งมีไวยากรณ์มาเป็นตัวกำกับ เป็นเหตุให้การเขียนกลายเป็นวินัย ของความคิด ความคิดของเราไม่จำกัดแต่การถ่ายทอดความคิดกลับถูกจำกัดเพราะมีไวยากรณ์มาเป็นตัววางกั้น ดังนั้น ทำอย่างไรจึงจะแก้ปัญหานี้ได้ แอปฯ Grammarly จึงช่วยตอบโจทย์นี้ แก้ไขจุดอ่อนของเราได้ ทำให้การ เขียนเพื่อถ่ายทอดแนวคิดเป็นไปอย่างราบรื่น ช่วยให้การเขียนถูกต้องมากยิ่งขึ้น จุดเด่นของแอปฯ Grammarly มี 4 Cs ได้แก่

1) **Check** ช่วยตรวจสอบงานเขียนของเราได้เห็นตรงไหนเขียนผิด ตรงไหนต้องแก้ไข พร้อมชี้แนะ ให้เห็นแนวทางที่จะทำให้อ่านง่ายขึ้นได้อย่างไร ช่วยทำให้การตรวจแก้คำเป็นเรื่องง่าย จัดการงานเขียนให้ถูกต้องตาม หลักไวยากรณ์ จากที่เคยกลัวเรื่องการเขียนว่าจะไม่ถูกต้องตามหลักภาษา แต่แอปฯ Grammarly จะช่วยตรวจสอบ ทั้งเรื่องการใช้คำให้เหมาะสมกับรูปประโยคหรือบริบทนั้นๆ

2) **Change** เมื่อตรวจสอบเห็นคำหรือประโยคใดไม่ถูกต้องเหมาะสมกับรูปประโยค แอปฯนี้จะ ช่วยเปลี่ยนให้ถูกต้องทั้งในระดับคำและประโยคพร้อมกับเสนอแนะแนวทางและแสดงคำตอบที่ถูกต้องให้เห็น

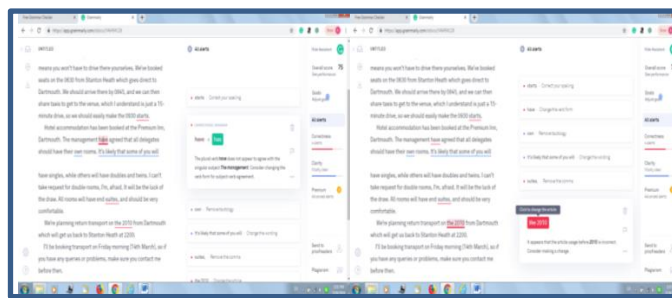
3) **Conciseness** นอกเหนือจากความถูกต้องตามหลักภาษาแล้ว สิ่งที่แอปฯ นี้ช่วยตรวจสอบคือ ความเหมาะสมในการใช้ศัพท์ การใช้คำที่เป็นทางการ และที่สำคัญคือการใช้ข้อความให้มีความกะทัดรัด สั้น แต่ ครอบคลุมความหมาย ทำให้การเขียนมีความน่าสนใจหนักแน่นมากยิ่งขึ้น

4) **Clarity** ทำให้งานเขียนมีความชัดเจน ใช้ศัพท์ที่เหมาะสมกับความหมายที่แท้จริง พร้อมกับให้ คำแนะนำ เสนอแนะแนวทาง แสดงคำตอบที่ถูกต้องให้เห็นง่ายๆแค่ปลายนิ้วสัมผัส

5) **Compelling** ทำให้งานเขียนน่าสนใจมากยิ่งขึ้น สมบูรณ์ทั้งในเนื้อหา (Substance) และรูปแบบ ของภาษา (Form) ทำให้งานเขียนของเราไม่ซ้ำซาก เสนอหลากหลายคำให้เราได้เลือกใช้เพื่อความเหมาะสม

ความถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ก็มีความสำคัญไม่ต่างจากคำศัพท์และสำนวนภาษา เพราะศัพท์เปรียบ เป็นดั่งวัตถุดิบที่เราจะนำมาทำอาหาร แต่ฝีมือหรือกระบวนการในการประกอบอาหารก็จำเป็นไม่แพ้กัน ไวยากรณ์จึงเปรียบได้ดั่งฝีมือในการทำอาหาร กล่าวคือ แม้เราจะมียุวัตถุดิบเพียบพร้อม แต่เราไม่เข้าใจใน กระบวนการปรุง ไม่ทราบว่าจะเอาอะไรใส่ก่อน-หลัง ก็ยากที่จะทำให้อร่อยรสชาติของอาหารอร่อย มาวันนี้ กระบวนการปรุงมีเทคโนโลยีมาช่วยทำให้การปรุงอาหารมีรสชาติอร่อยคงที่ และสามารถประกอบได้ในปริมาณ ที่มากยิ่งขึ้น ช่วยให้อุปสรรคการบริการขยายขอบเขตออกไปได้กว้างขึ้น ทำให้การเขียนของเรามีความรวดเร็ว ถูกต้อง และมั่นใจมากยิ่งขึ้น

การทำหน้าที่ของแอปฯ Grammarly จะคอยตรวจสอบให้เราแบบทันทีเวลา (Real time) ช่วยให้งานเขียน เราง่ายขึ้น ใช้ได้ทั้ง PC และ Smartphone แค่ลากไฟล์ที่ต้องการตรวจลงไปในโปรแกรม จากนั้น โปรแกรมก็จะ แสดงผลในด้านขวาให้เห็นว่าประโยคไหน คำใดที่เราใช้ “มันผิด” พร้อมกับแสดงคำที่ถูกต้องให้เราได้ทราบเพื่อ แก้ไขได้ทันที

รูปภาพที่ 2 ภาพแสดงให้เห็นความผิดพลาดในการเขียนและการแก้ไขพร้อมคำอธิบาย

เพราะความกลัวผิด นักศึกษาไทยจึงใช้ภาษาอังกฤษเฉพาะในห้องเรียนเท่านั้น ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการฝึกฝน เป็นเหตุให้ไม่สามารถใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารในสถานการณ์จริง (บุษราภรณ์ ทับทิมงาม, 2542: 22-24) ไม่เว้นแม้แต่การแต่งประโยคเรียงความในห้องเรียน ต่างก็พากันกลัวผิด จึงไม่สามารถแสดงความคิดเห็นออกมาอย่างถูกต้องชัดเจน เพราะเหตุที่มีคำว่า “ถูกต้อง” มาเป็นตัวกำกับ พลอยทำให้คิดว่าการแต่งประโยคภาษาอังกฤษเป็นเรื่องยาก เป็นเหตุให้เหล่านักศึกษาขาดความมั่นใจในการเขียน ดังนั้น แอปฯ ที่ปรากฏใน Mac OS และ Windows ที่ชื่อ Grammarly คือตัวช่วยที่จะทำหน้าที่ตรวจสอบงานเขียนของเราได้ในระดับหนึ่ง

การปรับใช้แอปพลิเคชัน Grammarly ในการสอนเขียนรายวิชา EBC 340

สำหรับการนำเอาแอปพลิเคชัน Grammarly มาปรับใช้ในการสอนเขียนในรายวิชา EBC340 การเขียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารธุรกิจนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นตัวช่วยในการตรวจสอบเนื้อหาที่เราเขียนถูกต้องหรือไม่ โดยมีความถูกต้องตามหลักภาษาและการใช้คำเป็นเป้าหมาย ซึ่งสามารถประยุกต์ใช้ได้หลากหลายรูปแบบ อาทิ

1) **สอนศัพท์ (Vocabulary)** การใช้คำที่ไม่ซ้ำซากในการเขียน และการเลือกใช้สำนวนที่มีความหลากหลาย ทำให้เนื้อหาที่น่าสนใจ แอปฯ นี้จะไฮไลท์คำที่คลุมเครือควรแก้ไขเปลี่ยนแปลงเพื่อความเหมาะสมของรูปประโยคให้ตรงกับ ความหมายที่แท้จริงในประโยคนั้น ๆ เช่น “The great majority of people underestimate writing.” คำว่า “great” อาจทดแทนด้วยคำว่า “vast” โดยแอปฯ จะไฮไลท์ตรงคำว่า “great” พร้อมกับนำเสนอคำที่ควรจะเป็นว่า ควรใช้ “vast” แทน เป็นต้น

2) **สอนการสะกด (Spelling check)** ช่วยชี้แนะแนวทางหรือให้ทางเลือกว่าควรใช้คำนี้ดีหรือไม่? หรือคุณหมายถึงคำนี้หรือเปล่า? เพื่อกำชับว่าเราสะกดผิด พร้อมกันนั้นระบบก็ช่วยปรับแก้ไขให้ เช่น You’re vary interesting person. ระบบก็จะถามเพื่อความมั่นใจว่า “Possibly confused word : vary” Did you mean “very”? หรือประโยค “And than I thought, “Why not?” ระบบก็จะถามขึ้นว่า “Possibly confused word: “then””

3) **สอนไวยากรณ์ (Change the verb form)** ช่วยตรวจสอบให้เราได้ทราบถึงงานเขียนของเราผิดไวยากรณ์ เช่น “The office rules are being revise, so we’ll have new ones very soon.” ประโยคดังกล่าวเป็น Passive voice รูปประโยคจะต้องเป็น “Subject + is, am, are + V3” แต่ที่เราพิมพ์นั้นผิด ระบบจึงชี้แนะให้เราทราบว่าประโยคที่ถูกต้องควรจะเป็น “The office rules are being revised, so we’ll have new ones very soon.”

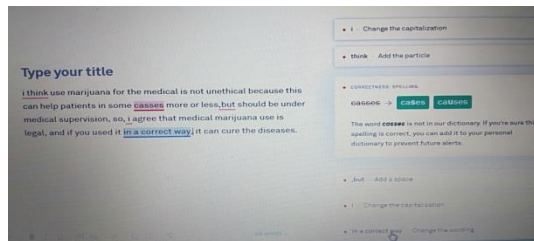
4) **สอนการใช้คำ (Check the word usage)** เพื่อช่วยให้เราสามารถเลือกใช้คำที่เหมาะสมกับความหมายที่แท้จริงให้ถูกต้องกับรูปประโยค หรือเพื่อให้การใช้คำสำนวนเกิดความกระชับขึ้น ให้เข้ากับบริบท

ของความหมายในประโยคนั้น ๆ เช่น “I was skeptical about the **total** idea.” เครื่องจะชี้ไปที่คำว่า “total” พร้อมกับชี้แนะให้เราเปลี่ยนไปใช้คำว่า “whole” น่าจะดีกว่า เป็นต้น

5) **สอนการใช้เครื่องหมายวรรคตอนให้ถูกต้อง (Punctuation)** ตรวจสอบการใช้เครื่องหมายวรรคตอนให้เหมาะสม ให้สัมพันธ์กับความหมายของรูปประโยค เช่น เมื่อไหร่ใช้เพียง Comma หรือ Full stop ประโยคใดใช้ Semi-colon เมื่อใดใช้ Dash เพราะการใช้เครื่องหมายเหล่านี้จะช่วยให้เราเข้าใจความหมายได้ดียิ่งขึ้น และแอปฯ นี้สามารถช่วยตรวจสอบความเหมาะสมเหล่านี้ให้เรา

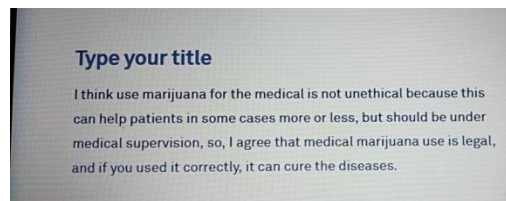
นอกจากนี้ ยังมีแอปฯ อีกมากมาย ที่สามารถนำมาใช้ตรวจสอบความถูกต้องของภาษาอังกฤษ ช่วยตอบใจผู้ที่อ่อนไวยากรณ์ เช่น **White Smoke, Ginger, CorrectMe, Speller/Spell Checker** เป็นต้น

สำหรับขั้นตอนในการนำมาเอาแอปฯ Grammarly มาปรับใช้ในการสอนเขียนนั้น ผู้สอนได้กำหนดให้นักศึกษาเขียนเรื่อง “การนำเอาัญชามาใช้ประกอบในรักษาทางการแพทย์ถือเป็นการผิดจรรยาบรรณ/คุณธรรมจริยธรรมหรือไม่?” จากนั้น ให้นักศึกษานำเอาข้อความที่เขียนมาตรวจสอบความถูกต้องทางไวยากรณ์ผ่านทางแอปฯ Grammarly ผลที่ได้รับคือ

รูปภาพที่ 3 ภาพแสดงให้เห็นความผิดพลาดในการเขียนและการแก้ไขพร้อมคำอธิบาย

เราจะพบว่า ภาพด้านบนได้แสดงให้เห็นถึงข้อความที่ไม่ถูกต้องเหมาะสม ทั้งในเรื่องการใช้อักษรตัวใหญ่ การสะกด การเว้นวรรค ความเหมาะสมของการใช้คำ และไวยากรณ์ โดยมีคำอธิบายถึงคำที่ไม่ถูกต้องพร้อมกับเสนอแนะข้อความที่ควรจะเป็นให้เลือกในฝั่งขวามือ ดังนั้น เมื่อนำเอาแอปฯ ดังกล่าวมาปรับใช้ ก็จะได้เห็นถึงความถูกต้องชัดเจนมากยิ่งขึ้น ดังภาพด้านล่างนี้

รูปภาพที่ 4 ภาพแสดงให้เห็นประโยคที่สมบูรณ์

สรุป

การนำเอาแอปฯ Grammarly มาใช้ในการตรวจสอบการเขียน นอกจากจะช่วยตรวจคำผิดอย่างละเอียดแล้ว ยังสามารถตรวจไวยากรณ์ได้ด้วย และช่วยพัฒนางานเขียนได้ดียิ่งขึ้นในหลายๆส่วน ไม่ว่าจะเป็นช่วยบอกให้เราผิดตรงไหน พร้อมตัวอย่างการใช้งานที่ถูกต้อง โดยมีจุดเด่นมากมาย อาทิ ฟรี มีให้เลือกใช้หลายรูปแบบ ทำงานรวดเร็ว

ข้อเสนอแนะ

แอปพลิเคชันนี้เป็นเพียงแค่สิ่งอำนวยความสะดวกเท่านั้น ส่วนหน้าที่ในการเก็บรายละเอียด ทำให้งานเขียนของเราสมบูรณ์ยิ่งขึ้นคือความรู้ของผู้เขียนเอง ผู้ใช้ต้องมีความรู้ทั้งในเรื่องศัพท์ โครงสร้างภาษาและวัฒนธรรมของการใช้ภาษาด้วย เพื่อสามารถถ่ายทอดภาษาได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม ชัดเจน

บรรณานุกรม

- กาโสม หมาดเค็ม และ นิสากร จารุมณี. (2560). บทควมวิจัยเรื่องความสามารถด้านไวยากรณ์ภาษาอังกฤษและความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถด้านไวยากรณ์กับทักษะการอ่านและการเขียน. *วารสารมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร* : 33-45
- บุษราภรณ์ ทับทิมงาม. (2542). การศึกษาปัญหา ความต้องการและวิธีการพัฒนาสมรรถภาพทางการสอนวิชาภาษาอังกฤษ ของครูประถมศึกษาในเขตการศึกษา 5. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปกร
- สรรเสริญ สุวรรณประเทศ. (2543). *Grammar Thorough Conversation*. พิมพ์ครั้งที่2. กรุงเทพฯ : วิทย์พัฒนา
- สุจิตรา สวัสดิวงศ์. (2539). การจัดกิจกรรมเพื่อการสื่อสาร : แนวคิดและเทคนิค วิธีการสอนภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- Canale, M., & Swain, M. (1980). *Theoretical bases of communicative approaches to second language teaching and testing*. *Applied Linguistics*,1, 1-47.
- Derewianka, B. (2008). *A Grammar Companion for Primary Teachers*. Sydney: PETA.
- Long, Michael H. & Richards, Jack C. (1987). *Methodology in TESOL*, A Book of Readings, Newbury House Publishers, New York.
- Mccarthy, F. (2000). Lexical and Grammatical Knowledge in Reading and Listening Comprehension by Foreign Language Learners of Spanish. *Applied Language Learning*, (11), 323-348.
- Nunan, D. (2004). *Task-based Language Teaching*. Cambridge, UK; New York, NY:Cambridge University Press, 126.
- Zhang, Y. (2009). Reading to Speak: Integrating Oral Communication Skills. *English Teaching Forum*, 2009 (1), 32-34.
- โรงเรียนสอนภาษาอังกฤษ EduFirst แหล่งที่มา : (<http://www.trueplookpanya.com/knowledge/content/71270/-blo-new-edu-laneng-lan-otherknowledge>) เข้าถึง 14 กันยายน 2562.

เทคนิคการเตรียมความพร้อมเข้าสู่การพัฒนาอาจารย์มาตรฐานมืออาชีพ SPU-PSF

มหาวิทยาลัยศรีปทุม

TECHNIQUE FOR PREPARING TO BE PROFESSIONAL TEACHER STANDARDS

SPU-PSF SRIPATUM UNIVERSITY

บุญยง สุขทาพจน์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

E-Mail : bunyanuch.so@spu.ac.th

บทคัดย่อ

มาตรฐานอาจารย์มืออาชีพ (SPU-PSF) มี 4 โดเมน คือ โดเมนที่ 1 องค์ความรู้ ประกอบด้วย 2 หัวข้อ โดเมนที่ 2 กระบวนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 4 หัวข้อ โดเมนที่ 3 คุณค่าของอาจารย์มืออาชีพ ประกอบด้วย 2 หัวข้อ โดเมนที่ 4 สัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน ประกอบด้วย 2 หัวข้อ ซึ่งในแต่ละหัวข้อมีเกณฑ์อยู่ 4 ระดับ คือ ระดับเริ่มต้น ระดับชำนาญ ระดับชำนาญพิเศษ และระดับเชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นมาตรฐานในการพัฒนาอาจารย์สู่มาตรฐานอาจารย์มืออาชีพ และเป็นเกณฑ์มาตรฐานที่สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งจะกล่าวถึงเทคนิคในการเตรียมความพร้อมในระดับที่ 1 เริ่มต้น (Beginner) และในระดับที่ 2 ชำนาญ (Proficiency) เป็นหลัก การนำเทคนิคกระบวนการเรียนการสอนแบบ CBL ทั้งหมด 5 ขั้นตอน มาใช้กับผู้เรียนในรายวิชานั้น ๆ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน อาจทำให้ผู้ที่สนใจเข้ารับการประเมินมีความเข้าใจในรายละเอียดในการเขียนคำอธิบาย กระบวนการเรียนการสอน การเรียงลำดับความคิดและการรวบรวมเนื้อหาต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในการประกอบหลักฐาน พร้อมการยกตัวอย่างประกอบได้ดียิ่งขึ้น ก่อให้เกิดคุณภาพ และประสิทธิภาพในการพัฒนาองค์ความรู้ได้อย่างเป็นระบบ ทำให้ง่ายต่อการนำมาใช้งานได้ตามแบบฉบับอาจารย์มืออาชีพ (SPU-PSF)

คำสำคัญ : เทคนิค, การสอน, สร้างสรรค์, อาจารย์มืออาชีพ

ABSTRACT

There are 4 domains of the Professional Instructor Standard (SPU-PSF) which are divide by 1) Structure of Knowledge include two topics 2) Learning Process include four topics 3) Value of Professional Instructor include two topic 4) Outcome of Student include two topics. In each topic there are 4 levels, which are beginner , professional , specialist and expertise. Therefore, these are the norm of improve the instructor to expertise in this area and also this is related with the Thai Qualification Framework For Higher Education. Which may argue that, it is quite focusing for the first level(Beginner) and second level (specialist). For the best academic to student, it has required the form of 5 process of CBL within the lesson. Which may who interested it, more understand in detail, the process of study , the compile of thinking and lessoning for make an evidence to the much more. In each domains, it must have explain by concrete with the image by use the Facebook program to manage. Moreover, it can be for a contact in anytime and anyplace. Include, a news announcement, brain

storming, review lesson , group activities though collective video recording in class for protocol. Lastly, make it easily to use in the future like the Professional Instructor Standard (SPU-PSF).

Keywords : Technique, Teaching, CBL, SPU-PSF

1. บทนำ

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2552 กำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นมาตรฐานผลการเรียนรู้ (Learning Outcomes) ของผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตรในการจัดการเรียนการสอน และพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้สามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ และได้มาตรฐานที่เทียบเคียงกันได้ทั้งในระดับชาติและระดับสากลมีความร่วมมือกันในส่วนของการดำเนินการโดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาและความร่วมมือกับต่างประเทศในปี พ.ศ. 2558 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้ดำเนินโครงการความร่วมมือกับสหภาพยุโรป (EU) ในโครงการ “TQF and the Development of Professional Standards Framework” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความเป็นมืออาชีพของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาให้มีความรู้ความเชี่ยวชาญ ทั้งในด้านศาสตร์ในสาขา ด้านการออกแบบหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และทัศนคติที่ดีงามในความเป็นอาจารย์มืออาชีพ

จึงมีการส่งเสริมให้อาจารย์มีคุณภาพในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเกิดขึ้นนานแล้วในต่างประเทศ สหภาพยุโรป ซึ่งเป็นที่ตั้งของสถาบันอุดมศึกษาชั้นนำของโลกเป็นจำนวนมาก จึงศึกษาจากการนำไปใช้ของสหราชอาณาจักร และของประเทศออสเตรเลีย ตลอดจนจากสถาบันอุดมศึกษาของไทยได้มีการริเริ่มนำไปจัดทำเป็นแนวทางการพัฒนาศักยภาพอาจารย์ของตน การจัดทำแนวทางการส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาจึงเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาอุดมศึกษาของไทยที่สอดคล้องกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และแนวคิดการศึกษาไทย 4.0 จำเป็นต้องมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีเทคนิค แนวทาง และวิธีการในการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสม เป็นอาจารย์มืออาชีพที่เข้าใจในบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบ ตามจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพอาจารย์ได้อย่างเหมาะสม (อ้างอิงจากแนวทางการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา)

2. วัตถุประสงค์

- (1) เพื่อศึกษาเทคนิคการเตรียมความพร้อมเข้าสู่การพัฒนาอาจารย์มาตรฐานมืออาชีพ (SPU-PSF) มหาวิทยาลัยศรีปทุม
- (2) เพื่อเป็นแนวทางการเตรียมความพร้อมสู่มาตรฐานอาจารย์มืออาชีพ (SPU-PSF) มหาวิทยาลัยศรีปทุม

3. เทคนิค (Technique)

เทคนิค หมายถึง กลวิธีต่างๆ ที่ใช้เสริมกระบวนการ ขั้นตอน วิธีการ หรือการกระทำใดๆ เพื่อช่วยให้กระบวนการ ขั้นตอน วิธีการ หรือการกระทำนั้นๆ มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากขึ้น

เทคนิคการสอน หมายถึง กลวิธีและยุทธวิธีต่างๆ อันเกิดจากประสบการณ์การสอนและการคิดค้นเทคนิค วิธีการใหม่ๆ ของตัวผู้สอนเองในการที่นำมาใช้เสริมกระบวนการสอนในแต่ละขั้นตอน เพื่อให้

การดำเนินการเรียนการสอนมีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังที่ทศนา แจมมณี (2559:329) กล่าวว่า การบรรยายเป็นวิธีสอนที่ต้องอาศัยความสามารถของผู้บรรยาย ถ้าผู้บรรยายไม่มีศิลปะในการบรรยายที่ดึงดูดใจ ผู้เรียน ผู้เรียนอาจขาดความสนใจได้ ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้ผู้เขียนได้ศึกษารูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน Creativity-based Learning (CBL) เพื่อใช้แทนการสอนแบบเดิม ซึ่งการศึกษาแบบบอกล่า และการสอบแบบท่องจำจะไม่ช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์แล้วยังเป็นการทำลายมันอีกด้วย (วิริยะฤชชัยพาณิชย์ 25:2558) นอกจากนี้การสอนรูปแบบใหม่ยังช่วยให้ผู้เรียนใช้ทักษะต่าง ๆ โดยเฉพาะความคิดสร้างสรรค์ได้อย่างเต็มที่สอดคล้องกับ Watanabe, Y. (1999) ระบุว่าเราต้องอนุญาตให้การมีส่วนร่วมเชิงลึกในกระบวนการเรียนรู้อย่างเข้มแข็ง การมีส่วนร่วมที่เปิดโอกาสให้เกิดการสร้างสรรค์อย่างไม่มีข้อจำกัดอีกด้วย โดยได้นำเทคนิคกระบวนการสอนตามแนวทาง CBL โดยจัดรูปแบบการสอนเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 กระตุ้นความสนใจ โดยการทำให้ผู้เรียนนั้นมีความอยาก ได้แก่ อยากเรียน อยากรู้ อยากค้นหาคำตอบด้วยตนเอง โดยใช้เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งผู้เรียนสนใจเป็นตัวกระตุ้น เนื้อหาสามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน ได้ก็จะส่งผลให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ดีกว่าเดิม และสนใจในการค้นหาความรู้ด้วยตนเองได้ การใช้สื่อมัลติมีเดียถือเป็นการกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี การใช้เกมเข้ามาช่วยให้ผู้เรียนได้ทบทวนความรู้โดยเลือกใช้โปรแกรม Kahoot ที่สามารถเล่นเกมง่าย ๆ ได้โดยผ่านโทรศัพท์มือถือ เข้ามาช่วยในการเรียนการสอน หรือ กิจกรรมกลุ่มที่มีความเกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่ได้สอนในสัปดาห์นั้น

ขั้นตอนที่ 2 ตั้งปัญหาและแบ่งกลุ่มตามความสนใจ โดยผู้สอนไม่ได้เป็นผู้กำหนดคำถามให้ แต่จะเป็นการปล่อยให้ผู้เรียนค้นหาปัญหาที่ตนเองสงสัย โดยปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นจะเป็นปัญหาที่ผู้เรียนสนใจในบทเรียน “อยากรู้” ด้วยตนเอง และเมื่อผู้เรียนเกิดความอยากรู้ จึงเป็นจังหวะที่ดีที่จะเปิดโอกาสให้ผู้เรียน ค้นหาเนื้อหาที่ตนเองต้องการ ซึ่งผู้เรียนพร้อมที่จะเปิดรับความรู้ นั้นได้อย่างเต็มที่

ขั้นตอนที่ 3 ค้นคว้าและคิด ผู้สอนนั้นมีหน้าที่เดินให้คำปรึกษาตามกลุ่ม โดยฝึกฝนให้ผู้เรียนได้รู้จักคิด และรู้จักค้นคว้าหาข้อมูล รู้จักเลือกใช้และตัดสินใจในข้อมูลที่หาได้อย่างง่ายดายผ่านเครื่องมือต่าง ๆ

ขั้นตอนที่ 4 นำเสนอ ขั้นตอนนี้ผู้เรียนนั้นจะได้นำเสนอผลงาน ที่ตนเองที่ได้ไปค้นคว้าและคิดออกมา เมื่อจบการนำเสนอผู้สอนจะเป็นผู้เปิดประเด็นให้มีการซักถามในชั้นเรียน และนี่คือกระบวนการที่จะทำให้ผู้เรียนนั้นตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ตนเองได้ค้นหามาถ้าหากข้อมูลที่หามา นั้นไม่ถูกต้อง การซักถามในห้องเรียนนั้นจะเกิดประเด็นใหม่ ๆ

ขั้นตอนที่ 5 ประเมินผล กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ หรือหลักสูตรแกนกลางต้องการนั้น คือ การที่ผู้เรียนมีการพัฒนาทั้งด้านของด้านความรู้ (Knowledge) โดยจัดให้มีการสอบวัด หรือ การใช้แบบฝึกหัดต่าง ๆ แล้วนำคะแนนมาเป็นตัวชี้วัดว่าผู้เรียนมีความรู้มากน้อยเพียงใด ด้านทักษะ (Skill) โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบรูบริก (Rubric) ในการประเมินผู้เรียนโดยขึ้นอยู่กับที่ตั้งหัวข้อในการประเมิน และรายละเอียดการประเมินที่จำเป็น เช่น หากประเมินในหัวข้อทักษะการนำเสนอ รายละเอียดการประเมินที่จำเป็น คือด้านเนื้อหา ด้านความชัดเจนในการพูด และด้านเทคนิคในการนำเสนอเป็นต้น และด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (Attitude) การตั้งหัวข้อการประเมินในคุณลักษณะที่ผู้สอนอยากให้เกิดขึ้นในผู้เรียน และรายละเอียดสำหรับการประเมินที่สอดคล้องกัน

กล่าวโดยสรุป คือ การศึกษาเทคนิคกระบวนการเรียนการสอนแบบ CBL ทั้งหมด 5 ขั้นตอนมาใช้กับผู้เรียนในรายวิชานั้น ๆ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน โดยเทคนิคนี้สามารถนำกระบวนการที่ได้ปฏิบัติไปตอบคำถามในโดเมนต่าง ๆ เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่การพัฒนาอาจารย์มาตรฐานมืออาชีพ (SPU-PSF) ต่อไป

4. แนวทางในการเตรียมความพร้อมสู่มาตรฐานอาจารย์มืออาชีพ (SPU-PSF)

มาตรฐานอาจารย์มืออาชีพ (SPU-PSF) แบ่งออกเป็น 4 โดเมน คือ โดเมนที่ 1 องค์ความรู้ ประกอบด้วย 2 หัวข้อ โดเมนที่ 2 กระบวนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 4 หัวข้อ โดเมนที่ 3 คุณค่าของอาจารย์มืออาชีพ ประกอบด้วย 2 หัวข้อ โดเมนที่ 4 สัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน ประกอบด้วย 2 หัวข้อ ซึ่งในแต่ละหัวข้อมีเกณฑ์อยู่ 4 ระดับ คือ ระดับเริ่มต้น ระดับชำนาญ ระดับชำนาญพิเศษ และระดับเชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นมาตรฐานในการพัฒนาอาจารย์สู่มาตรฐานอาจารย์มืออาชีพ และเป็นเกณฑ์มาตรฐานที่สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ถือเป็นมหาวิทยาลัยเอกชนแห่งแรกของประเทศไทยที่ได้จัดทำโครงการ SPU-Professional Standard Framework: SPU-PSF ได้กำหนดขึ้น เพื่อพัฒนาคุณภาพอาจารย์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม ให้เป็นที่ยอมรับและมีมาตรฐานเทียบเคียงกับมาตรฐานอาจารย์มืออาชีพของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ดังนี้

โดเมนที่ 1 องค์ความรู้ (Knowledge) ประกอบด้วย

1.1 องค์ความรู้ในเนื้อหา (Content Knowledge) อธิบายเกี่ยวกับแนวคิด และหลักการสำคัญ ของเนื้อหาในเรื่อง หรือวิชาที่สอนให้นักศึกษาเข้าใจ และนำไปประยุกต์ใช้ได้ เช่น การผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์ประเภทที่มีความซับซ้อนขึ้น เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม มีวิธีการประยุกต์ใช้ โดยมีวิธีการจัดการเรียนการสอนอย่างมีระบบ สามารถนำความรู้ ความเข้าใจในการวางแผนไปใช้ในรายวิชาของตนเอง สามารถนำความรู้ ความเข้าใจไปใช้อย่างถูกต้อง ได้แก่ การนำกระบวนการคิด ทักษะ และการพัฒนาแนวคิดต่างๆ มาปรับใช้ได้ นำความรู้ที่ได้มาพัฒนา และสร้างสรรค์ สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนาได้ในอนาคตตามมาตรฐานสากล

1.1.1 ด้านการเรียงลำดับเนื้อหาการสอนอย่างเป็นระบบ โดยมีการแบ่งคำอธิบายรายวิชาทั้งหมดมาเป็นหัวข้อ แล้วจึงนำมากระจายออกเป็นหัวข้อการเรียนทั้งหมด 15 ครั้ง และเรียงลำดับตามความสำคัญของหัวข้อและความเชื่อมโยงกับวิชาอื่นได้ ด้านการวิเคราะห์เนื้อหาในวิชาที่สอนได้อย่างลึกซึ้ง ในแต่ละสัปดาห์จะมี VDO ประกอบการสอน ตัวอย่างรายการที่น่าสนใจทั้งใน และต่างประเทศ มี Presentation ประกอบบรรยายหัวข้อ มีกิจกรรม/เกมส์ให้ผู้เรียนได้ฝึกคิด วิเคราะห์หลังเรียน โดยมีกระบวนการสอนโดยทักทาย มีตัวอย่าง VDO Case Study base Learning วิเคราะห์ และสรุป

1.1.2 ด้านการให้คำปรึกษา มีการชี้แนะเพื่อให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมได้ ในรายวิชาที่สอนโดยแบ่งเป็นการเรียนทฤษฎี 2 ชั่วโมง/สัปดาห์ การเรียนปฏิบัติ 2 ชั่วโมง/สัปดาห์ และศึกษาด้วยตนเอง เช่น การเข้าศึกษาในระบบ e-learning การทำกิจกรรมกลุ่ม (การบ้าน) และการให้คำปรึกษานอกเวลา เป็นต้น บรรยาย 30 ชั่วโมง/ภาคการศึกษา สอนเสริม 3 ชั่วโมง ต่อ/ภาคการศึกษา การฝึกปฏิบัติ/งานภาคสนาม 30 ชั่วโมง/ภาคการศึกษา การศึกษาด้วยตนเอง 75 ชั่วโมง/ภาคการศึกษา

1.2 องค์ความรู้ในศาสตร์การสอน (How to teach) ด้านการจัดการเรียนรู้แบบต่างๆ เช่น การบรรยายแบบฝึกหัด การอภิปรายในชั้นเรียน การทำงานกลุ่ม การนำเสนอรายงาน และผลงานการผลิตรายการฯ ประเภทต่างๆ โดยนำมาวิเคราะห์ และสรุปในการนำเสนอ โดยเน้นไปที่ตัวผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การค้นคว้าด้วยตนเอง การนำเสนอผลงาน ผู้สอนเลือกใช้วิธีการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน Creativity-based Learning (CBL) ด้วยวิธีการ “เล่าเรื่อง” (จากงานวิจัย James Catterall, Sir Ken Robinson และงานวิจัยของนักการศึกษา) หลายประเทศในโลก จึงได้ใช้ความพยายามเพื่อที่จะให้ครู ปรับเปลี่ยนการสอนเพื่อสร้างให้ผู้เรียนได้มีทักษะที่สำคัญจึงหาวิธีการสอนที่เหมาะสม คือ การสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน CBL Creativity-based Learning ซึ่งสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของประเทศไทยที่เน้นให้มีความคิด วิเคราะห์ ฝึกฝนทักษะการสื่อสาร การทำงานเป็นทีม ทักษะ

ในการเรียนรู้ มีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบ มีน้ำใจ ฯลฯ ช่วยทักษะในการสอดแทรกความคิดสร้างสรรค์ ด้าน วิถีวัดและประเมินผล การสังเกตพฤติกรรมกรรมการวิเคราะห์งานการผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์ประเภทต่างๆ การ ประเมินจากการอภิปรายร่วมกันในชั้นเรียน ได้แก่ โจทย์ที่ผู้สอนได้มอบหมายท้ายคาบเรียน จากผลการสอบ กลางภาค และการสอบปลายภาค โดยเน้นข้อสอบที่มีการวิเคราะห์ และสังเคราะห์ เนื้อหาด้านคุณภาพการผลิต รายการวิทยุโทรทัศน์ การจัดทำรายงาน และรูปแบบการนำเสนอชิ้นงาน

1.2.1 ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมโครงการเสริมความ เป็นมืออาชีพของนักศึกษา (The Professional) โดยจัดบรรยายเสริมในรายวิชา และแต่ละชั้นปี โดยวิทยากรมืออาชีพ การจัดโครงการ “ทัศนศึกษาฐานสาขาวิชาวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์” เพื่อให้ให้นักศึกษาได้เห็น กระบวนการในการทำงานจริงอย่างมืออาชีพ

1.2.2 ด้านการให้คำปรึกษามีวิธีการชี้แนะวิธีการสอนแก่เพื่อนอาจารย์ เช่น การเข้าร่วมในโครงการ The Teacher Project #1 มีพี่เลี้ยงคอยให้คำแนะนำในกระบวนการออกแบบการเรียนการสอนให้มีความทันสมัย มีการแลกเปลี่ยนกระบวนการเรียนการสอนกับเพื่อนอาจารย์ต่างคณะมีศาสตร์ที่แตกต่างกัน ทำให้มีการพูดคุย และ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันทุกสัปดาห์ โครงการ The Teacher Project #2 ได้รับหน้าที่เป็นผู้ช่วยโค้ช ซึ่งจะทำ หน้าที่เป็นที่ปรึกษาคอยแนะนำ และถ่ายทอดความรู้ในการพัฒนาระบบ e-learning ให้กับคณาจารย์ต่างคณะ

โดเมนที่ 2 กระบวนการจัดการเรียนรู้ (Professional Practice)

2.1 การออกแบบและวางแผนการเรียนรู้ (Design and Plan Effective Learning) วางแผนการสอนใน รายวิชาให้สอดคล้องกับหลักสูตรที่กำหนดไว้ มีการดำเนินการจัดทำแผนการสอนตาม มคอ.2 ใช้หลักสูตร ปีการศึกษา 2559 ปีการศึกษา 2560 (ตามเอกสารแนบ มคอ.2) เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านวิทยุโทรทัศน์ และพฤติกรรมของผู้ชมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว จึงได้มีการนำข้อมูลจากผู้ประกอบการ จากการสัมภาษณ์ ผู้ประกอบการ ในช่วงการออกนิเทศงานสหกิจศึกษา ประกอบกับข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญในวิชาชีพที่ได้มาจัด บรรยาย และเวิร์คชอปเสริมในหลักสูตร รวมถึงการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนในการจัดการเรียนการสอน เพื่อ นำข้อมูลมาใช้เพื่อออกแบบสาระรายวิชาให้มีความทันสมัยโดยนำผลการสำรวจความพึงพอใจของนักศึกษาที่มา เป็นแนวทางพิจารณาสาระรายวิชา รับฟังข้อเสนอแนะจากศิษย์เก่า และสถานประกอบการเกี่ยวกับคุณลักษณะ ของบัณฑิตที่พึงประสงค์ กำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตรประชุมร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อออกแบบหลักสูตร จัดทำร่างคำอธิบายสาระรายวิชา เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรเสนอร่าง หลักสูตรต่อที่ประชุมสภาวิชาการ และสภามหาวิทยาลัยเพื่อขออนุมัติ และเสนอ สกอ. และจัดทำ มคอ.3 / มคอ.4 สำหรับเผยแพร่ให้แก่ นักศึกษา ก่อนเปิดภาคการศึกษา เป็นต้น

2.1.2 ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้และใช้เทคโนโลยีที่สอดคล้องกับการเรียนรู้ ผู้สอนจึงได้ นำเครื่องมือที่ช่วยเสริมในกระบวนการเรียนการสอนในชั้นเรียน ได้แก่ ระบบ e-learning ข้อดี คือ ในแต่ละ สัปดาห์นักศึกษาสามารถเข้าไปศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมได้ทุกที่ทุกเวลาและมีกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อช่วยเสริมให้ ผู้เรียนสามารถยืดหยุ่นได้ พร้อมเข้าเรียนเมื่อต้องการ อีกทั้งยังมีวิดีโอตัวอย่างต่างๆ บรรจุอยู่ในระบบอย่าง ครบถ้วน

2.1.3 ด้านข้อมูลเสนอแนะเพื่อปรับปรุงหลักสูตร มีการประเมินแบบร่วมรับรู้โดยผู้รับผิดชอบ หลักสูตร จะมีการแจ้งผลการประเมินการสอนของอาจารย์ประจำหลักสูตร เมื่อจบภาคการศึกษาเพื่อนำมา ปรับปรุงการสอนเป็นรายบุคคล และนำมาเป็นเกณฑ์ในการกำหนดตัวผู้สอนแต่ละรายวิชาให้เหมาะสม อาจารย์ ผู้สอนทราบผลจากระบบ SCMS ของมหาวิทยาลัยด้วยตนเองในหมวดแบบประเมินผู้สอน ซึ่งผู้เรียนสามารถให้

คะแนนตามความพึงพอใจ และข้อเสนอแนะต่างๆ ที่มีต่ออาจารย์ผู้สอนได้ เพื่อนำผลมาพัฒนาในด้านการสอนให้มีประสิทธิภาพที่ดีขึ้นต่อไป

2.1.4 ด้านวิธีวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ เน้นให้เกิดการวัดผลที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น โดยเน้นการเก็บคะแนนให้นักศึกษามีการผลิตชิ้นงานแทนการจัดทำรายงานเพียงอย่างเดียว สามารถนำทฤษฎีไปใช้ปฏิบัติได้จริง และเป็นประโยชน์ต่อสังคม

2.1.5 ด้านการพัฒนาการออกแบบการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับประสบการณ์จริง ของผู้เรียนร่วมกับเพื่อนอาจารย์ โดยการประเมินกระบวนการมีการปรับโจทย์ การเก็บคะแนนที่เน้นไปด้านการลงมือปฏิบัติให้สอดคล้องกับสภาพของที่ตั้งแต่ละภูมิภาค ส่งผลให้นักศึกษาได้ฝึกทักษะในการปฏิบัติมากขึ้นสอดคล้องกับการประเมินผลนักศึกษาในมคอ.2 และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการผลิตบัณฑิตของหลักสูตรที่มุ่งเน้นทักษะความเชี่ยวชาญในด้านการผลิต และฝึกปฏิบัติในวิชาชีพฯ

2.2 เทคนิคและกระบวนการสอน (Teaching Technique) เทคนิคการสอน สื่อการสอน เทคโนโลยีและทรัพยากรที่เหมาะสม เช่น เทคนิคการสอนแบบบรรยาย โดยมีการเล่าเรื่อง ประกอบการอธิบายตามลำดับขั้นตอน เทคนิคการอภิปราย มีการให้โจทย์กับผู้เรียน และให้ประเด็นพร้อมการอภิปรายในชั้นเรียน เทคนิคการเล่นละคร การเขียนบทละครที่จะใช้ในการผลิตละครสั้น ให้ผู้เรียนเล่าเรื่องแบบแสดงละครสมมติ เพื่อให้เห็นภาพชัดเจนมากขึ้น และเป็นการแสดงความคิดที่แสดงออกให้กับผู้เรียนมากขึ้น

2.2.1 ด้านพัฒนาเทคนิคการเรียนรู้ที่หลากหลายและให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม นำเอาเทคนิคการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน CBL Creativity-based Learning โดยใช้กระบวนการสร้างแรงบันดาลใจ กระตุ้นความอยากรู้ให้ผู้เรียนมี Inspiration ที่ดี การเปิดโอกาสให้ค้นหา รวบรวมข้อมูล แยกแยะและนำมาสร้างเป็นความรู้ Self Study การสอนมักจะทำเมื่อมีคำถาม เป็นการสอนแบบรายคนหรือรายกลุ่มมากกว่าการสอนรวม ฝึกให้ผู้เรียนได้มีโอกาสหาทางแก้ปัญหา ด้วยตนเอง (Individual Problem Solving) การใช้เกมส์ให้มีส่วนในการเรียนรู้ในห้องเรียน (Game-based Learning) การแบ่งกลุ่มทำโครงการ Team Project การฝึกให้ผู้เรียนนำเสนอผลงานด้วยวิธีการต่างๆ (Creative Presentation) การวัดผลที่เป็น การวัดผลด้านต่าง ๆ ออกมาตามเป้าหมายที่ได้ออกแบบไว้ การจัดการกระบวนการเรียนรู้กับผู้สอนร่วมอย่างเหมาะสม

2.2.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนในรายวิชาทฤษฎี จะมีการประชุมร่วมกับครูผู้สอนภาคปฏิบัติก่อนที่จะเปิดสอน โดยปรึกษานหาแนวทางร่วมในการปรับปรุงให้มีความสอดคล้องกัน และปรับรูปแบบให้มีความทันสมัยขึ้น มีการใช้เครื่องมือ Facebook กลุ่มเพื่อสามารถดูความก้าวหน้าในการสอนได้ กลุ่ม LINE อาจารย์ร่วมสอนเพื่อพูดคุย ปรึกษา และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันมีการใช้ทรัพยากรในการเรียนการสอนนวัตกรรมการเรียนรู้ ตามผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน

2.2.3 ด้านการจัดรายวิชาโดยเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้โดยใช้การตั้ง program learning outcome (PLO) หลังจากผู้เรียนจบหลักสูตรนี้ จะต้อง มี outcome อะไรบ้าง โดยมีเทคนิคให้ว่า PLO แต่ละข้อให้เขียนเป็นประโยคได้ คือ สามารถนำความรู้ ความเข้าใจในการวางแผน ไปใช้ในการผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์ สามารถนำความรู้ความเข้าใจไปใช้ในกระบวนการผลิตรายการโทรทัศน์อย่างถูกต้อง สามารถระบุ และอธิบายตำแหน่งหน้าที่ของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการผลิตรายการโทรทัศน์ได้อย่างถูกต้อง นำกระบวนการคิดสร้างสรรค์ ทักษะ และการพัฒนาแนวคิดต่าง ๆ สามารถบริหารรายการวิทยุโทรทัศน์ได้อย่างสร้างสรรค์ นำความรู้ที่ได้มาพัฒนา และสร้างสรรค์การผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์ สามารถใช้เทคนิคร่วมกราฟิกในการตัดต่อรูปแบบขั้นสูงในการพัฒนา

คุณภาพรายการ นำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนากระบวนการผลิตรายการในอนาคตตามมาตรฐานสากล พัฒนาการความต้องการของตลาดบนพื้นฐานของจรรยาบรรณวิชาชีพสื่อมวลชนหลังจากได้ outcome แล้วหากเราเห็นว่ามกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับสร้าง PLO ข้อใด เราก็บันทึกไปในเอกสารแบบเป็นตาราง จะได้แนวทางการจัดการเรียนการสอนของวิชา เพื่อตอบเป้าหมายของหลักสูตรได้

2.3 บรรยากาศและการสื่อสารการเรียนรู้ (Environment and Learning Communication) เน้นการมีส่วนร่วมโดยมีการส่งเสริมให้มีการทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกัน เพื่อมิตรภาพ และความรู้สึกที่ดีในการเรียน มีเวลาเหลือเวลาให้นักศึกษาค้นคว้าเพิ่มมากขึ้น มีการพูดคุยกันมากขึ้น มีการให้นักศึกษานำเสนอมากขึ้น โดยใช้เวลาในการสอนให้น้อยลง สอนตามกลุ่มมากกว่าสอนแบบรวม หลีกเลี่ยงการอธิบายอย่างละเอียด แต่จะพยายามให้นักศึกษาค้นหาคำตอบเอง โดยที่ครูมักจะตอบคำถามด้วยคำถาม เพื่อให้นักศึกษาเกิดความสนใจมากกว่าการสอนแบบเดิม ครูผู้สอนหลีกเลี่ยงการตัดสินแบบเด็ดขาด เช่น ต้องถูก หรือ ต้องผิดแต่จะใช้วิธีถามว่าแน่ใจหรือ ทำไมคิดอย่างนั้นหรือเพื่อน ๆ คิดเห็นอย่างไรในเรื่องนี้ การสนับสนุนให้คิด ฝึกใช้เรื่องที่นักศึกษาสนใจเป็นเนื้อหา และเปิดโอกาสให้คำปรึกษา เพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้เรียนพัฒนาตนเอง ครูจะเป็นผู้รับฟังเรื่องราวที่นักศึกษาคิดนำเสนอ และเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กัน

2.3.1 ด้านเครื่องมือเทคโนโลยีเพื่อให้คำปรึกษาผ่านช่องทางหลากหลาย มีการให้คำแนะนำเพิ่มเติมนอกเวลาผ่านทาง inbox ของ Facebook มีกลุ่ม Facebook ประจำกลุ่มเรียนของแต่ละรายวิชา เพื่อชี้แจงรายละเอียดหรืออธิบายข้อสงสัยต่างๆ ได้ และ Line ตามความเหมาะสม

2.3.2 ด้านการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี และปลอดภัย กระตุ้นหัวใจให้ผู้เรียนรู้ได้เต็มตามศักยภาพ โดยจัดให้มีการเสริมแรงโดยการมอบของรางวัล ครูผู้สอนเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายเอง เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความตั้งใจ สนุกสนาน และภูมิใจในตนเอง มีการเสริมแรงโดยการให้กำลังใจ เช่น การชมเชย การให้คำแนะนำเพิ่มเติม มีการเสริมแรงโดยการให้คะแนนพิเศษ เช่น การตอบคำถามท้ายคาบเรียน จากเนื้อหาที่ได้เรียนมาแล้ว โดยการยกมือหากตอบถูกก็จะได้คะแนนพิเศษ

2.3.3 ด้านการเปิดโอกาสให้คำปรึกษา เพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้เรียนพัฒนาตนเอง โดยครูจะเป็นผู้รับฟังเรื่องราวที่นักศึกษาคิดนำเสนอ และเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กัน ครูผู้สอนอาจมีการติตติง และแสดงความคิดเห็นในจังหวะที่เหมาะสม และสิ่งที่จำเป็นมาก คือการให้กำลังใจ มีการ رصدผล และรายงานผลให้ผลตอบกลับ เพื่อให้นักศึกษาได้พัฒนาตนเองในแต่ละด้าน CBL จะได้ผลดีจากการสมัครใจกว่าบังคับ และการตัดคะแนนลงโทษเป็นสิ่งที่ควรหลีกเลี่ยง

2.3.4 ด้านเครื่องมือเทคโนโลยีเพื่อให้คำปรึกษาผ่านช่องทางหลากหลาย ผู้สอนมีการให้คำแนะนำเพิ่มเติมนอกเวลาผ่านทาง inbox ของ Facebook มีกลุ่ม Facebook ประจำกลุ่มเรียนของแต่ละรายวิชาเพื่อชี้แจงรายละเอียดหรืออธิบายข้อสงสัยต่างๆ ได้ และ Line ตามความเหมาะสม

2.3.5 ด้านสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี ปลอดภัย กระตุ้นหัวใจให้ผู้เรียนรู้ได้เต็มตามศักยภาพ โดยให้มีการเสริมแรงโดยการมอบของรางวัล ครูผู้สอนเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายเอง เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความตั้งใจ สนุกสนาน และภูมิใจในตนเอง มีการเสริมแรง เช่น การชมเชย การให้คำแนะนำเพิ่มเติม มีการเสริมแรงโดยการให้คะแนนพิเศษ เช่น การตอบคำถามท้ายคาบเรียน จากเนื้อหาที่ได้เรียนมาแล้วโดยการยกมือผู้เรียนก็แย่งกันยกมือให้ไว้ที่สุดเพื่อที่จะตอบคำถามเป็นคนแรก หากตอบถูกก็จะได้คะแนนพิเศษในสัปดาห์นั้นครบครอง

2.4 การประเมินผลและให้ข้อมูลย้อนกลับ (Assessment and Provide Feedback) ออกแบบการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้โดยใช้การประเมินผู้เรียนตามสภาพจริง (Authentic assessment) จากการค้นคว้าหาข้อมูลพบว่า การประเมินผู้เรียนมีความเที่ยงตรงและมีความน่าเชื่อถือซึ่งผลสัมฤทธิ์ที่ประเมินจะสอดคล้องกับความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียนมากที่สุดผู้สอนจึงได้เลือกใช้วิธีดังกล่าว

2.4.1 ด้านวิธีการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่หลากหลาย โดยประเมินจากพฤติกรรม การเข้าเรียน การส่งงานที่ได้รับมอบหมายตามขอบเขตและเวลาที่กำหนด มีการเช็คชื่อเข้าเรียนทุกสัปดาห์ การสอน มีการแบ่งคะแนนเข้าเรียนอย่างเป็นสัดส่วน พร้อมทั้งชี้แจงเกณฑ์การวัดผลการเรียนรู้ให้ผู้เรียนทราบตั้งแต่สัปดาห์การเรียน ครั้งที่ 1 ประเมินจากการที่นักศึกษาได้รับมอบหมายโจทย์ศึกษาค้นคว้าตัวอย่างตามที่อาจารย์มอบหมาย ประเมินผลจากการศึกษาในการทำงานกลุ่ม และการผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์ประเภทต่างๆ ประเมินจากการอภิปรายประเด็นจริยธรรมร่วมกันในชั้นเรียนในสัปดาห์ที่ 4 เช่น การคัดลอกผลงานผู้อื่น การเลียนแบบ หรือคัดแปลงรายการจากต่างประเทศเหมาะสมหรือไม่ ประเมินจากพฤติกรรมในชั้นเรียนของนักศึกษา เช่น การตอบคำถาม การมีส่วนร่วมในการเรียน ประเมินจากวินัยในการทำงาน เช่น การส่งงาน และประสิทธิผลของงานที่ได้รับมอบหมาย การสอบ และการนำเสนอรายงาน ประเมินจากผลคะแนนหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียน มีการกำหนดเกณฑ์การประเมินที่ชัดเจนและใช้เครื่องมือวัดผลและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน กำหนดให้มีการจัดทำรายงาน และรูปแบบการนำเสนอชิ้นงานกำหนดให้มีการมีส่วนร่วมในการอภิปราย และวิธีการอภิปราย เช่น การให้แต่ละกลุ่มแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยน และให้คำแนะนำกันเอง วิเคราะห์ความสามารถของผู้เรียนเป็นรายบุคคลใช้วิธีการวัดผลใหม่ๆ และมีการให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

กระทรวงศึกษาธิการ (2546:15-16) ได้นำเสนอหลักการประเมินผลการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Learner-centered assessment) ซึ่งนำมาใช้เป็นหลักในการประเมินตามสภาพจริงไว้ดังนี้ มีการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถที่แท้จริงออกมา และสะท้อนให้เห็นถึงแรงจูงใจและความตั้งใจในการเรียนรู้ พร้อมทั้งส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักกำกับ ดูแล และประเมินการเรียนรู้ด้วยตนเอง เช่น ใช้รูปแบบ Mind Map ในหัวข้อที่ผู้สอนได้ระบุไว้เป็นกิจกรรมกลุ่ม เพื่อการระดมสมองดึงความคิดของแต่ละคนออกมา จากนั้นให้ผู้เรียนนำเสนอ โดยเปลี่ยนรูปแบบจากการนำเสนอหน้าชั้น เป็นการอัดคลิปวิดีโอการนำเสนอแล้วส่งในกลุ่มเรียน ข้อดีคือ ผู้เรียนทุกคนสามารถดูย้อนหลังกี่ครั้งก็ได้ ผู้เรียนสามารถเห็นเทคนิคการนำเสนอของเพื่อนแต่ละกลุ่มได้ ทำให้ผู้เรียนตั้งใจทำผลงานให้ดีที่สุด การประเมินผลโดยอาศัยข้อมูลจากการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับสภาพจริง (Authentic tasks) และสอดคล้องกับหลักสูตรและการเรียน การสอนในชั้นเรียน โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนที่ชัดเจน การประเมินและตัดสินผลการเรียนไม่ควรใช้ข้อมูลจากผลการสอบด้วยแบบทดสอบเพียงอย่างเดียว เพราะไม่เป็นธรรมกับผู้เรียนที่ความหลากหลายด้านความสามารถและผลสัมฤทธิ์ เช่น การประเมินจากชิ้นงาน

โดเมน 3 คุณค่าของอาจารย์มืออาชีพ (Professional Values)

3.1 จรรยาบรรณวิชาชีพอาจารย์ (Professional Ethics) ในการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพ อาจารย์ของมหาวิทยาลัย ได้แก่ อาจารย์พึงดำรงตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ บุคคลทั่วไปและสังคม อาจารย์พึงสอนศิษย์ให้เป็นผู้มีความรู้และคุณธรรมอย่างเต็มความสามารถ ช่วยเหลือและปฏิบัติต่อศิษย์อย่างมีเมตตาและเป็นธรรม อาจารย์พึงปฏิบัติตนและหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบทั้งต่อตนเอง สังคม และประเทศชาติด้วยความเสียสละอดทน ซื่อสัตย์สุจริต อาจารย์พึงหมั่นศึกษา ค้นคว้า ติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการและพัฒนาองค์ความรู้ใหม่

อย่างต่อเนื่อง อาจารย์พึงให้บริการวิชาการด้วยความรับผิดชอบต่อผู้อื่น สังคมและประเทศชาติ ได้แก่ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ บุคคลทั่วไปและสังคม โดยการชักชวนศิษย์รวมตัวกันไปร่วมפע็ของเพื่อบริจาคอาหารและสิ่งของจำเป็นต่าง ๆ ให้กับบ้านพักสถานสงเคราะห์คนพิการและทุพพลภาพพระประแดง อาจารย์อบรมศิษย์และสอนศิษย์ให้มีความรู้ และมีคุณธรรมควบคู่กันไปอย่างเต็มความสามารถ โดยนำหลักคุณธรรม 8 ประการมาปรับใช้กับผู้เรียน ได้แก่ ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สุภาพ สะอาด สามัคคี และมีน้ำใจ เป็นต้น

3.1.1 ด้านการปรับปรุงพัฒนาการสอนจากผลประเมินของนักศึกษา นำข้อมูลจากประสิทธิผลของรายวิชาผ่านระบบ SCMS ของมหาวิทยาลัยด้วยระบบแบบประเมินผู้สอนมาตรฐาน เพื่อนำมาพัฒนา นำรายงานการเสนอความคิดเห็นของนักศึกษาประจำภาคการศึกษาต่างๆ มาดูเพื่อปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพ มีความยืดหยุ่นและเหมาะสมกับผู้เรียน การจัดทดสอบ Quiz ในระบบ e-learning และการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

3.1.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาวิชาชีพอาจารย์ภายในสาขา/คณะ เป็นวิทยากรบรรยาย เรื่องแนวปฏิบัติกรบันทึก มคอ.3 และ มคอ.5 ตามมาตรฐานหลักสูตรแก่คณาจารย์ เป็นพี่เลี้ยงในโครงการพัฒนาอาจารย์มืออาชีพให้กับคณาจารย์คณะอื่นๆ โดยคอยให้คำแนะนำในเรื่อง การจัดทำ e-learning การออกแบบกราฟฟิก และการถ่าย VDO ต่างๆ

3.1.1 ด้านการปรับปรุงพัฒนาวิชาชีพจากข้อเสนอแนะของเพื่อนอาจารย์ หัวหน้า และผู้ที่เกี่ยวข้องในแต่ละเทอมมีวารศึกษาดูงานตามสถานที่ต่างๆ ทั้งในและนอกประเทศ และนำข้อเสนอแนะที่ยังขาดอยู่และควรอบรมเพิ่มเติมเพื่อให้มีความรู้มากขึ้นในด้าน เทคนิคการเล่าเรื่องขั้นสูง

3.2 การพัฒนาความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนการสอน (Professional Development in Teaching and Learning) พัฒนาตนเองด้วยการเข้าร่วมกิจกรรม โครงการด้านการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง ทั้งภายในและภายนอกมีความสนใจเข้าร่วมโครงการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ การเข้าร่วมประกวดทางด้านการสอนในโครงการ “สอนอย่างไร ให้บัณฑิตไทยไม่โกง” โครงการ The Teacher Project #1 โครงการ The Teacher Project #2 นำนักศึกษาเยี่ยมชมเบื้องหลังการผลิตรายการ “มูไนท์” ทางช่อง ไทยรัฐทีวี และรายการ “เนจ” ทางช่อง GMM25 เข้าอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การใช้ KAHOOT เพื่อการเรียนการสอน ทัศนศึกษาดูงานและเยี่ยมชมเมืองมหัศจรรย์แห่งวิถีไทย “ไอคอนสยาม” โครงการประชุมสัมมนาเพื่อติดตามความก้าวหน้าด้านการจัดการเรียนการสอนผ่านการอบรมหลักสูตร “ก้าวแรกสู่อาจารย์มืออาชีพ” เป็นต้น

โดเมน 4 สัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน (Student Achievement)

4.1 การเติมเต็มศักยภาพให้กับผู้เรียน (fulfill potential students) ด้านการดูแล เอาใจใส่ ให้ความช่วยเหลือผู้เรียน ที่มีความสามารถในการเรียนรู้ และศักยภาพที่แตกต่างกัน ได้แก่ มีการประกาศเวลาให้คำปรึกษาผ่านบอร์ดประกาศชั่วโมงการให้คำปรึกษา (OH) อาจารย์จัดเวลาให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล หรือ รายกลุ่มตามความต้องการ 12 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ (เฉพาะรายที่ต้องการ) ระบุสถานที่ในวันและเวลา เบอร์โทรศัพท์ติดต่อ e-mail ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนด้วยกัน การทำงานร่วมกับผู้อื่น การให้ความช่วยเหลือต่างๆ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเป็นผู้นำและผู้ตามในการทำงานเป็นทีมในบทบาทของผู้นำและผู้ตามที่ดี ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง และมีความรับผิดชอบต่องาน และสังคมในงานที่มอบหมายให้ครบถ้วนตามกำหนดเวลา ส่งเสริมให้ผู้เรียนปรับตัวให้เข้ากับสังคม สถานการณ์และกลุ่มคนที่หลากหลาย

4.1.1 ด้านการศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้ให้มีโอกาสพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพ โดยให้นักศึกษาค้นหาตัวตนที่ตนเองมีความชอบหรือความถนัด ในการทำงานกลุ่มก็จะสามารถกระจายความถนัดของผู้เรียน ผลักดันให้ผู้เรียนได้ทดลองทำหน้าที่ในด้านที่ตนเองชอบ และคอยอดให้มี

การส่งผลงานประกวดต่อไป

4.1.2 ด้านความร่วมมือกับเพื่อนอาจารย์เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพในการพัฒนาผู้เรียนรายบุคคล มีการวิเคราะห์ศักยภาพของผู้เรียนเป็นรายบุคคลร่วมกับผู้สอนร่วมในรายวิชาภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติโดยใช้เครื่องมือ Facebook กลุ่มเป็นเครื่องมือในการดูแล พัฒนาผู้เรียน และ Line กลุ่มเฉพาะผู้สอนร่วมเพื่อพูดคุยและหาแนวทางการเรียนการสอนร่วมกัน

4.1.3 การสร้างความสำเร็จแก่ผู้เรียน (Raised Student Success) ด้านจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในวิชาชีพ ด้วยการฝึกปฏิบัติ และการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง การเรียนรู้ในรายวิชา ได้แก่ นักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจถึงองค์ประกอบและขั้นตอนการผลิตรายการฯ รูปแบบและประเภทอย่างเป็นระบบสากลทันสมัยต่อสถานการณ์โลก มีความเข้าใจกลวิธีการสื่อความหมายด้วยภาพ การลำดับภาพ และการตัดต่อขั้นสูงฯ สามารถอธิบายถึงลักษณะ และวิธีการใช้อุปกรณ์พื้นฐานประเภทต่างๆ ในการผลิตรายการฯ ตลอดจนนำความรู้ภาคทฤษฎีไปประยุกต์ใช้ผลิตรายการประเภทต่าง ๆ ได้ เกิดความรู้ ความเชี่ยวชาญเฉพาะทางโดยเฉพาะความรู้ที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่ จัดโครงการ The Professional เรียนกับตัวจริง ประสบการณ์จริง เพื่อเป็นการบรรยายเสริมในรายวิชาให้กับผู้เรียน และได้ลงมือปฏิบัติจริง

4.1.4 ด้านจัดการเรียนรู้โดยเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการเข้าร่วมกิจกรรม การฝึกงาน / สหกิจศึกษาในแหล่งวิชาชีพ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเข้าฟังบรรยายเสริมพิเศษทางวิทยากร ได้เปิดโอกาสให้นักศึกษาเข้าร่วมฝึกงานกับทางบริษัทชั้นนำต่างๆ และได้รับการตอบรับเข้าปฏิบัติงานทันทีหลังจากจบการศึกษา การประกวดโครงการสหกิจศึกษาในหัวข้อ การสร้างสรรค์ดนตรีเพื่อใช้ในการผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ทางวิทยุฯ สำหรับการจัดกิจกรรมทางการตลาด ได้รับรางวัลชนะเลิศอันดับที่ 3 โดยนางสาวพรพิมล คำแดง

4.1.5 ผลงานการพัฒนานักศึกษา หรือสร้างการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับนักศึกษาให้ประสบความสำเร็จ จากการจัดการเรียนการสอน โดยส่งนักศึกษาเข้าร่วมประกวด ได้แก่ การแข่งขันโปรมโหมชน "MEET IN THE VILLAGE" ทีม Forward ได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับ 2 พร้อมทุนการศึกษา 50,000 บาท และทีม Paiwai ได้รับรางวัลชมเชย พร้อมทุนการศึกษา 10,000 บาท จัดโดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

5. สรุป

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นนั้นเป็นเทคนิคการเตรียมความพร้อมเข้าสู่การพัฒนาอาจารย์มาตรฐานมืออาชีพ โดยนำเทคนิคกระบวนการเรียนการสอนแบบ CBL ทั้งหมด 5 ขั้นตอน ได้นำมาใช้กับผู้เรียนในรายวิชานั้น เทคนิคที่ได้กล่าวถึง อาจนำไปตอบคำถามในโดเมนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการจัดการเรียนรู้ การเตรียมความพร้อมเข้าสู่การพัฒนาอาจารย์มาตรฐานมืออาชีพ (SPU-PSF) มหาวิทยาลัยศรีปทุม โดย SPU-PSF มีทั้งหมด 4 ระดับ ได้แก่ ในระดับที่ 1 เริ่มต้น (Beginner) และระดับที่ 2 ชำนาญ (Proficiency) ซึ่งยังมีระดับที่สูงขึ้น คือระดับที่ 3 ชำนาญพิเศษ (Accomplishment) และระดับ ระดับที่ 4 เชี่ยวชาญ (Mastery) สามารถศึกษาเกณฑ์โดยละเอียดได้ที่ศูนย์สนับสนุนและพัฒนาการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยศรีปทุม ซึ่งในละโดเมนจะต้องมีการเขียนบรรยายการนำเทคนิคกระบวนการเรียนการสอนมาปรับใช้ การลำดับความคิด และเนื้อหาต่าง ๆ ที่ใช้เสริมกระบวนการในการปฏิบัติ พร้อมยกตัวอย่างประกอบก่อให้เกิดคุณภาพและประสิทธิภาพในการพัฒนาองค์ความรู้ของอาจารย์ และเอกสารต่าง ๆ ที่ใช้ประกอบการเรียนการสอน เช่น หลักฐานที่เป็นภาพถ่าย หรือเอกสารประกอบแบบครบทุกโดเมน จึงแนะนำเครื่องมือช่วยที่ดี ได้แก่ ระบบ e-learning และ โปรแกรม Facebook ทำให้ผู้สอนสามารถติดต่อสื่อสารกับผู้เรียนได้ทุกที่ ทุกเวลา ได้ตามความต้องการ การประกาศแจ้งข่าวสารต่างๆ การทบทวนเนื้อหา

การระดมความคิด การทำกิจกรรมกลุ่ม ตลอดจนการเก็บรวบรวม หรือถ่ายวิดีโอ และภาพถ่ายบรรยากาศการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชั้นเรียนได้อย่างเป็นระบบ ง่ายต่อการนำมาใช้งานได้ในอนาคตตามแบบฉบับอาจารย์มืออาชีพ (SPU-PSF)

6. ข้อเสนอแนะ

(1) ควรมีการจัดอบรมเทคนิคการเตรียมความพร้อมเข้าสู่การพัฒนาอาจารย์มาตรฐานมืออาชีพของมหาวิทยาลัยศรีปทุม ในระดับที่สูงขึ้น

(2) นำไปเป็นแนวทางในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่การพัฒนาอาจารย์มาตรฐานมืออาชีพที่ดีให้กับผู้ที่สนใจ

7. เอกสารอ้างอิง

จุฑามาส เฟื่อง โคนา. (2559). **Creativity-Based Learning**“การสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 ตุลาคม 2562, จาก <http://www.chumphon2.mju.ac.th>

ทีศนา แฉมมณี. (2559). **ศาสตร์การสอน**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิริยะ ฤาชัยพาณิชย์. (2558). **การสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน Creativity-Based Learning (CBL)**. วารสารนวัตกรรมการเรียนรู้ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม 2558. 14 ตุลาคม 2562, จาก <https://www.educathai.com/events/78>

สำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา. (2561). **แนวทางการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ภาพพิมพ์.

อนุสร หงษ์ขุนทด. (2559). **วิธีการสอนตามแนวทาง CBL**. สืบค้นเมื่อวันที่ 14 ตุลาคม 2562, จาก <https://krukobblog.wordpress.com/>

S. Sinjindawong, R. Sanitya, K. Pakakaew. (2018). **SPU-Teaching and Learning Forum: Experience of Learning**. Published on May, 1-4, 2018. International Symposium on Education, Psychology and Society. at Sapporo, Hokkaido, Japan.

Watanabe, Y. (1999). **Second language literacy through student entered learning. The Internet TESL Journal**, 5 (2), December, 2016. from <http://iteslj.org/Articles/CaprioStudentCentered.htm>

รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ สังกัดกรุงเทพมหานคร
COMPETENCY DEVELOPMENT MODEL FOR PROFESSIONAL SCHOOL
DIRECTORS, BANGKOK METROPOLITAN ADMINISTRATION

พันจ่าอากาศเอกบุรุษรักรักษ์ คุ้มกลาง

นักศึกษาศาखाวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

E-mail: bureerak.kum@northbkk.ac.th

รศ.ดร.สมศักดิ์ คงเที่ยง

อาจารย์ประจำสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

E-mail: Somsak.ko@northbkk.ac.th

ผศ.ดร.ปัญญา วีระวิทยเลิศ

อาจารย์ประจำสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

E-mail: Panya.te@northbkk.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ สังกัดกรุงเทพมหานคร การดำเนินการวิจัย 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความสามารถเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 5 คน และขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความถูกต้องของร่างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ โดยการใช้แบบสอบถาม โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์แบบสอบถามความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองและวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย สรุปได้ดังนี้

1. รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ สังกัดกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 5 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ด้านการเรียนรู้ ประกอบด้วย ความสามารถทางการบริหารที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเล็งเห็นความสำคัญ จำเป็นและพร้อมที่จะพัฒนาตนเองในการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทีมงานมุ่งสู่ผลลัพธ์ของสถานศึกษา

ประเด็นที่ 2 ด้านการคิดและการปฏิบัติ ประกอบด้วย ความสามารถทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่มองปัญหาและอุปสรรคให้เป็นโอกาสในการเรียนรู้ มีความพยายามในการทำ สิ่งที่ทำทนาย และ

พัฒนาสิ่งใหม่ ๆ คิดเป็นระบบ และคิดเชิงนวัตกรรม และสร้างแรงบันดาลใจ และเป็นแบบอย่างในด้านจิตวิญญาณความเป็นครู ความซื่อสัตย์ สุจริต ความเป็นธรรม และความเป็นประชาธิปไตย

ประเด็นที่ 3 ด้านการเปลี่ยนแปลง ประกอบด้วย ความสามารถทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่สามารถจูงใจครู และผู้เรียนให้มุ่งสู่ผลลัพธ์ที่ท้าทาย เสริมพลังครูให้ร่วมมือ รวมพลังนำการเปลี่ยนแปลง สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาสถานศึกษา และชุมชน เพื่อเพิ่มพูนสมรรถนะการบริหารและการเปลี่ยนแปลง

ประเด็นที่ 4 ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ประกอบด้วย ความสามารถทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และสร้างเครือข่ายทรัพยากรการเรียนรู้ให้มีความเข้มแข็ง สามารถใช้ทรัพยากรการศึกษาาร่วมกัน ได้เช่น ทรัพยากรบุคคล ทรัพยากรสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์

ประเด็นที่ 5 ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน ประกอบด้วย ความสามารถทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ในการบริหารงานให้ได้ผลสำเร็จ ทันการณตามแผนและเป้าหมายที่กำหนดไว้ เพื่อให้ผลผลิตและการบริหารที่ตอบสนองต่อความคาดหวังของผู้ที่เกี่ยวข้อง (Stakeholders) ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2. รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ อยู่ในระดับมากที่สุดทั้งในภาพรวมและรายด้าน

คำสำคัญ: รูปแบบสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ

ABSTRACT

This research aimed to examine the competency development model for professional school directors in Bangkok Metropolitan Administration. The research methodology consisted of 2 processes as follows: 1) analysis the competency development model for professional school directors in Bangkok Metropolitan Administration. The research sampling comprised 5 professionals in school management. The sampling was selected by purposive sampling, and 2) the competency development model formation for professional school directors in Bangkok Metropolitan Administration. The research sampling comprised 5 professionals to check the feasibility and accuracy of the competency development model for professional school directors. The sampling was selected by purposive sampling. The data was analyzed by content, percentage, mean and standard deviation.

The research results revealed that

1. The competency development model for professional school directors in Bangkok Metropolitan Administration consisted of 5 main points as the following:

The first main point, the acquisition of knowledge aspect was the managerial competency of school directors. The school directors had to raise awareness and simultaneousness to develop yourself and team to achieve the goal.

The second main point, the point of view and perform aspect was the managerial competency of school directors who can turn the crisis into the opportunity to learn new thing, try to do new thing that challenge and develop new thing, can organize the idea and create in innovation and inspire and be the ideal of good teacher, honest, fair and stand on the democracy.

The third main point, the changing aspect was the managerial competency of school directors. The school directors had to motivate teachers and students to achieve the goal that challenge, support the teacher to co-operate each other, build the harmony to change in positive way, have chains to develop school and community to develop the competence of managing and changing.

The fourth main point, the information technology and communication aspect was the competency of the school directors. The school directors had to develop information technology and communication and have the networking in learning resources. The school directors can share the learning resources such as human resources, place, and equipment.

The fifth main point, the working achievement aspect was the competency of the school directors. The school directors had to have the plan to finish on time and on the objectives for the results that was on the expectation of the stakeholders with the effective and efficiency.

2. The competency development model for professional school directors in Bangkok Metropolitan Administration in the propriety and feasibility aspects were at the higher level in the overview and each aspect.

KEYWORDS: The competency development model for professional school directors

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาวิจัย

จากกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบัน การปฏิรูปการศึกษาครั้งที่ผ่านมาผู้บริหารสถานศึกษาจะประสบปัญหาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงในเรื่องต่าง ๆ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีสมรรถนะในการบริหารทั้งด้านความรู้ ความสามารถและคุณลักษณะสำคัญที่จะทำให้การเปลี่ยนแปลงเป็นไปอย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ (เอกชัย กี่สุขพันธ์ และคณะ, 2553: 13-14) องค์การต่างๆล้วนต้องการมีผู้นำที่มีประสิทธิผล ดังนั้น การบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิผล ก็เช่นเดียวกันควรประกอบด้วยปัจจัยหลายส่วน ได้แก่ เรื่องการมุ่งผลงาน การมอบหมายอำนาจและความรับผิดชอบในการบริหารจัดการ การตอบสนองความต้องการ และความชอบของลูกค้ำ การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง การปฏิรูปกระบวนการงบประมาณ การประยุกต์ใช้หลักการจัดการยุคใหม่ มาใช้ในการเปลี่ยนแปลงองค์กร (บรรจง อมรชีวิน, 2556: 5) หน่วยงานทางการศึกษาจึงควรให้ความสำคัญต่อการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาให้มีคุณภาพต่อไป

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ.2545 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่3) พ.ศ.2553 มุ่งหวังจะยกระดับการศึกษาของชาติให้ได้มาตรฐานและจัดได้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย จึงกำหนดให้มีการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ คือ ปฏิรูปการเรียนรู้ ปฏิรูประบบบริหารและการจัดการศึกษา ปฏิรูปครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ปฏิรูปทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปฏิรูประบบการบริหารและการจัดการศึกษา ซึ่งในสังคมโลกปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ความเจริญก้าวหน้าด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทำให้โลกที่กว้างใหญ่เป็นโลกไร้พรมแดนแห่งการเรียนรู้

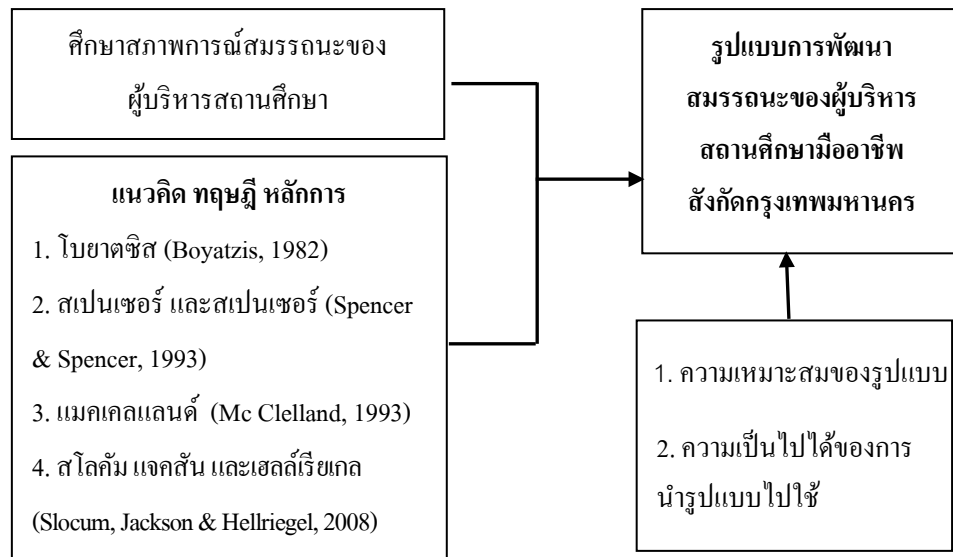
การจัดการศึกษาจึงจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลง ผู้เรียนจำเป็นต้องมีทักษะการเรียนรู้เพิ่มขึ้น อาทิ ทักษะทางภาษา ทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ทักษะในการใช้เทคโนโลยี รวมทั้งทักษะการปรับตัว ตลอดจนการแก้ไขปัญหาอย่างมีสติ มีเหตุผล และใช้วิจารณญาณในการแยกแยะ เลือกรับสิ่งที่ดีงามและสิ่งที่เป็นคุณประโยชน์ (ดวงกมล สิ้นเพ็ง, 2558: 1) สิ่งสำคัญที่สุดในการจัดการศึกษาศตวรรษที่ 21 คือการศึกษาในอนาคตที่ต้องการสร้างผู้นำไม่ใช่ผู้ตาม คือผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ดังนั้น การบริหารสถานศึกษาในยุคของการเปลี่ยนแปลงกระแสโลก ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครจึงต้องมีการปรับเปลี่ยน และพัฒนาให้สอดคล้องกับกระแสดังกล่าว และสิ่งสำคัญที่สุดผู้บริหารสถานศึกษาต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการบริหารจัดการศึกษา

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ สังกัด กรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีสมรรถนะความเป็นผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ อันจะส่งผลต่อการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพของกรุงเทพมหานครต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ สังกัดกรุงเทพมหานคร
- 2) เพื่อศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ สังกัดกรุงเทพมหานคร

3. กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

4. วิธีดำเนินการวิจัย

4.1 แบบแผนการวิจัย

ในการศึกษาในขั้นตอนแรกของการวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ สังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการ เป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์รูปแบบ

การพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ สังกัดกรุงเทพมหานคร ชั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ สังกัดกรุงเทพมหานคร และชั้นตอนที่ 3 ศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ สังกัดกรุงเทพมหานคร

4.2 ประชากรและตัวอย่าง

ประชากร เป็นผู้บริหารสถานศึกษา และครูปฏิบัติหน้าที่หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ เขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร สังกัดกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยผู้อำนวยการสถานศึกษา และรองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 92 คน และครูปฏิบัติหน้าที่หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 368 คน จาก 46 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 40 คน และครูปฏิบัติหน้าที่หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 160 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 200 คน จากโรงเรียน จำนวน 20 โรงเรียน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยใช้โรงเรียนในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร สังกัดกรุงเทพมหานคร เป็นหน่วยในการสุ่มจากการจับฉลากจากโรงเรียนทั้งหมดจำนวน 46 โรงเรียน

4.3 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

สมรรถนะการเป็นผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ

4.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการในการวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ดำเนินการดังนี้

ชั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ สังกัดกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 1.1) สร้างแบบสัมภาษณ์ตามองค์ประกอบที่ผู้วิจัยต้องการศึกษาเพื่อนำไปสู่การร่างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ 1.2) นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนอประธานคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์พิจารณาตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหาและถ้อยคำความครอบคลุมของเนื้อหาและถ้อยภาษา และ 1.3) ปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ชั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ สังกัดกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 2.1) นำผลการศึกษามาตามชั้นตอนที่ 1 มาทำการวิเคราะห์ และสังเคราะห์ร่วมกับหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องรวมทั้งผลจากการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ และความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ มาสรุปเป็นข้อมูลสำหรับร่างเป็นองค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ 2.2) นำร่างของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ ที่ผู้วิจัยได้ยกร่างแล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสม และให้คำแนะนำเพื่อการปรับปรุงแก้ไข ดังนี้ 2.2.1 ผู้บริหารระดับกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ผู้ที่กำหนดนโยบายด้านการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร จำนวน 1 ท่าน 2.2.2 ผู้บริหารระดับสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร ได้แก่ ผู้ที่กำหนดนโยบายด้านการจัดการศึกษาของสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 1 ท่าน 2.2.3 ผู้มีความรู้และความเชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 2 ท่าน และ 2.2.4 ผู้มีประสบการณ์ด้านการบริหารสถานศึกษา ได้แก่ นักวิชาการศึกษาระดับมหาวิทยาลัย จำนวน 1 ท่าน 2.3) ปรับปรุงแก้ไขร่างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ และ 2.4)

ทำการตรวจสอบความเหมาะสม และความถูกต้องของร่างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา
มืออาชีพโดยใช้แบบสอบถาม

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของ
ผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ สังกัดกรุงเทพมหานคร ในการสร้างเครื่องมือเพื่อศึกษาแบบสอบถามความเหมาะสม
และความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ มีขั้นตอนการดำเนินงาน
ดังนี้ 3.1) ศึกษาเอกสารที่เป็นแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยเกี่ยวกับสมรรถนะผู้บริหารมืออาชีพ 3.2) นำข้อมูลที่ได้
มาสังเคราะห์เนื้อหา เพื่อให้ได้กรอบแนวคิดขององค์ประกอบสำคัญของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของ
ผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ 3.3) กำหนดโครงสร้างแบบสอบถามความคิดเห็น เกี่ยวกับความต้องการพัฒนา
รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ 3.4) ร่างแบบสอบถาม โดยแบ่งข้อคำถาม
ออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List)
ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ ได้แก่
ด้านความเหมาะสม และด้านความเป็นไปได้ จำนวน 20 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)
5 ระดับ และตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม เกี่ยวกับรูปแบบการ
พัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ 3.5) นำแบบสอบถามที่ร่างขึ้น เสนอต่อกรรมการควบคุม
วิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และนำมาปรับปรุงแก้ไข 3.6) นำร่างแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน
5 คน เป็นผู้ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามเป็นรายข้อ แล้วพิจารณาเลือกคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่
0.50 ขึ้นไป จึงจะถือว่ามีความเที่ยงตรงสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และนำไปสร้างเป็นข้อคำถาม (บุญชม
ศรีสะอาด, 2547: 84) และ 3.7) จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ สังกัด
กรุงเทพมหานคร ดำเนินการดังนี้ 1. ผู้วิจัยขออนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ เพื่อเรียนเชิญ
ผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญโดยวิธีสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structure Interview) และ 2. ประสาน
นัดหมายผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อขอความร่วมมือเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ ตามวัน เวลาที่นัดหมาย

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ สังกัด
กรุงเทพมหานคร

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหาร
สถานศึกษามืออาชีพ สังกัดกรุงเทพมหานคร ดำเนินการดังนี้ 1.ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนอร์ท
กรุงเทพ เพื่อขอความร่วมมือจากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่จะตอบแบบสอบถาม โดยจัดส่งแบบสอบถามถึง
กลุ่มตัวอย่างผ่านโรงเรียนต้นสังกัด และ 2. นำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

4.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์จากการตอบแบบสอบถาม
2. วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยมีเกณฑ์การแปล

ความหมาย ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51-5.00 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51-4.50 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51-3.50 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51-2.50 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.50 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับน้อยที่สุด

5. สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อนำมาพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ สังกัดกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยสมรรถนะหลัก 5 ประเด็น คือ 1.สมรรถนะด้านการเรียนรู้ ประกอบด้วย ความสามารถทางการบริหารที่ผู้บริหารสถานศึกษาที่ต้องเล็งเห็นความสำคัญ จำเป็นและพร้อมที่จะพัฒนาตนเองในการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทีมงานมุ่งสู่ผลลัพธ์ของสถานศึกษา 2.สมรรถนะด้านการคิดและการปฏิบัติ ประกอบด้วย ความสามารถทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่มองปัญหาและอุปสรรคให้เป็นโอกาสในการเรียนรู้ มีความพยายามในการทำสิ่งที่ท้าทาย และพัฒนาสิ่งใหม่ ๆ คิดเป็นระบบ คิดเชิงนวัตกรรม สร้างแรงบันดาลใจ และเป็นแบบอย่างในด้านจิตวิญญาณความเป็นครู ความซื่อสัตย์ สุจริต ความเป็นธรรม และความเป็นประชาธิปไตย 3.สมรรถนะด้านการเปลี่ยนแปลง ประกอบด้วย ความสามารถทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่สามารถจูงใจครู และผู้เรียนให้มุ่งสู่ผลลัพธ์ที่ท้าทาย เสริมพลังครูให้ร่วมมือ ร่วมพลัง นำการเปลี่ยนแปลง สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาสถานศึกษา และชุมชน เพื่อเพิ่มพูนสมรรถนะการบริหาร และการเปลี่ยนแปลง 4.สมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ประกอบด้วย ความสามารถทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และสร้างเครือข่ายทรัพยากรการเรียนรู้ที่มีความเข้มแข็ง สามารถใช้ทรัพยากรการศึกษาาร่วมกัน ได้ เช่น ทรัพยากรบุคคล ทรัพยากรสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ 5.สมรรถนะที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน ประกอบด้วย ความสามารถทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานให้ได้ผลสำเร็จ ทันการณตามแผนและเป้าหมายที่กำหนดไว้ เพื่อให้ผลผลิตและการบริหารที่ตอบสนองต่อความคาดหวังของผู้ที่เกี่ยวข้อง (Stakeholders) ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ สังกัดกรุงเทพมหานคร มีผลการประเมินอยู่ในระดับ มากที่สุดทั้ง 2 ด้าน ดังนี้ ด้านความเหมาะสม มีผลการประเมินร้อยละ 97.97 และด้านความเป็นไปได้ มีผลการประเมินร้อยละ 97.53 หมายความว่ารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ สังกัดกรุงเทพมหานคร มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน และทุกประเด็นสามารถนำไปพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. อภิปรายผล

ประเด็นที่ 1 เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการสร้างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ สังกัดกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 5 สมรรถนะ คือสมรรถนะด้านการเรียนรู้ สมรรถนะด้านการคิดและการปฏิบัติ สมรรถนะด้านการเปลี่ยนแปลง สมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และสมรรถนะที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงานซึ่งสอดคล้องกับกาญจนชนก ภัทรวิชานันท์ (2554: 4) ได้ศึกษาวิจัยการวิเคราะห์

องค์ประกอบสมรรถนะหลัก เพื่อใช้ในการประเมินข้าราชการ: กรณีศึกษาสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) ผลการวิจัยพบว่า มีสมรรถนะที่เหมาะสม 7 องค์ประกอบ ซึ่งอยู่ในระดับเหมาะสมมาก ดังนี้ 1) องค์ประกอบด้านมุ่งผลสัมฤทธิ์ 2) องค์ประกอบด้านการทำงานเป็นทีม 3) องค์ประกอบด้านความสามารถในการเรียนรู้ 4) องค์ประกอบด้านการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ 5) องค์ประกอบด้านภาษาและเทคโนโลยี 6) องค์ประกอบด้านการยึดมั่นในความถูกต้อง 7) องค์ประกอบด้านการสื่อสาร และคนัย เทียนพุดที่กล่าวไว้ว่า (2550) สมรรถนะหมายถึง การบูรณาการความรู้ ทักษะ ทักษะ ทักษะ และคุณลักษณะส่วนบุคคล จนทำให้ผลงานนั้นมีคุณค่าหรือมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับพรชัย โทคัน โย (2554) ที่กล่าวว่า สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกมาจากความรู้ ความสามารถ ทักษะ ทักษะ ทักษะ ตลอดจนลักษณะภายในที่ผู้บริหารสถานศึกษาพึงมีเป็นพื้นฐาน และใช้ในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและคุณภาพ ทำให้ได้ผลงานสูงสุด ทำให้เกิดความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีต่อองค์กร ส่งผลให้เกิดภาพลักษณ์ที่พึงประสงค์ต่อวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา โดยสอดคล้องกับความต้องการของสังคม วิชาชีพและนโยบายขององค์กร และสถานการณ์แวดล้อม นอกจากนี้ โบยตซีส (Boyatzis, 1982: 229-234), สเปนเซอร์ และ สเปนเซอร์ (Spencer & Spencer, 1993: 9-12) และแมคเคลแลนด์ (McClelland, 1993: 1-14) อธิบายว่าสมรรถนะประกอบด้วย 5 องค์ประกอบที่สำคัญ คือ 1. ทักษะ (Skill) เป็นสิ่งที่บุคคลกระทำได้ดีและฝึกปฏิบัติเป็นประจำจนเกิดความชำนาญ 2. ความรู้เฉพาะด้านของบุคคล (Knowledge) บุคคลที่มีความรู้เฉพาะด้าน 3. เจตคติ-ค่านิยม (Self-concept) สิ่งที่บุคคลเชื่อว่าตนเองเป็น 4. บุคลิกลักษณะประจำตัวของบุคคล (Trait) บุคลิกลักษณะประจำตัวของบุคคล และ 5. แรงจูงใจ (Motive) แรงขับเคลื่อนภายในซึ่งทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่มุ่งไปสู่สิ่งที่เป้าหมาย

ประเด็นที่ 2 เพื่อประเมินรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการประเมินในภาพรวมของทั้ง 4 ประเด็นด้านความเหมาะสมมีผลการประเมินร้อยละ 97.97 ด้านความเป็นประโยชน์มีผลการประเมินร้อยละ 98.97 ด้านความเป็นไปได้มีผลการประเมินร้อยละ 97.53 ด้านความสอดคล้องมีผลการประเมินร้อยละ 98.40 แสดงว่ารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ สังกัดกรุงเทพมหานคร มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้านและทุกประเด็น ทั้งนี้เป็นเพราะว่าทุกฝ่ายเห็นสมควรถึงความเหมาะสมที่จะต้องมีการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาตามประเด็นทั้ง 4 ด้านนี้เพราะการพัฒนาเป็นไปตามความต้องการจำเป็นหากไม่มีการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาจะทำให้การบริหารจัดการด้านการศึกษาอาจจะล่าช้า ไม่ทันปัจจุบันเพราะผู้บริหารขาดสมรรถนะในตนเองที่จะบริหารจัดการศึกษา ดังนั้นทุกฝ่ายจึงเห็นว่าความต้องการจำเป็นในการพัฒนามีความเหมาะสมที่จะต้องพัฒนาเมื่อพัฒนาแล้วสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ มีความเป็นไปได้ในการพัฒนาและการพัฒนามีความถูกต้องครอบคลุมซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีของทิสนา แคมมณี และคณะ. (2551) ได้ให้ความหมายที่สอดคล้องกันว่า รูปแบบหมายถึงกรอบแนวความคิดพื้นฐานของสิ่งที่เป็นจริงของปรากฏการณ์ใดปรากฏการณ์หนึ่งเพื่อให้อธิบายเหตุการณ์ในรูปแบบที่ปรากฏให้เห็นว่าอะไรเกิดขึ้น ทำไมจึงเกิดสิ่งนั้นและสิ่งนั้นจะก่อผลอะไรบ้าง รูปแบบมักแสดงความสัมพันธ์ที่ปรากฏให้เห็นเป็นรูปร่าง ทฤษฎีส่วนใหญ่มักถูกพัฒนามาจากรูปแบบที่ได้รับการทดสอบแล้ว สอดคล้องกับพิชณา ยืนยาว. (2552) ได้ให้ความหมาย รูปแบบ หมายถึง แบบจำลองหรือย่อส่วนจากของจริงของปรากฏการณ์ใดปรากฏการณ์หนึ่ง เพื่อแสดงลักษณะปรากฏการณ์ที่จะเกิดขึ้น ทั้งนี้ยังให้แสดงถึงความสำคัญระหว่างตัวแปรหรือปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกัน ตลอดทั้งใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อที่จะช่วยในการวิเคราะห์ปัญหาและเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ได้ง่ายและดีขึ้น และคีฟส์ (Keeves, 1988) ได้กล่าวถึงปัญหาในการสร้างหรือพัฒนารูปแบบทางวิจัยการศึกษาไว้ว่าการสร้างรูปแบบเป็นการสร้างขึ้นมาเพื่อการอธิบาย

ไม่ได้มีการนำไปทดสอบหรือประเมินให้ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์อันเป็นที่ยอมรับ ดังนั้นการสร้างรูปแบบที่ดีควรมีการประเมินรูปแบบไปด้วย

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า รูปแบบ หมายถึง กรอบความคิดทางด้านหลักการ และวิธีการดำเนินการที่สามารถยึดถือเป็นแนวทางในการบริหารงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ได้

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

(1) ควรมีการนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้ได้ผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานครและสังกัดอื่นๆต่อไป

(2) รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ สังกัดกรุงเทพมหานคร สามารถนำไปประยุกต์ใช้พัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดอื่น ๆ ได้

7.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- (1) ควรศึกษาวิจัยสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ
- (2) ควรมีการศึกษาวิจัยและพัฒนา รูปแบบสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในระดับการศึกษาอื่นๆ

8. กิตติกรรมประกาศ

คุณฉันทิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีเนื่องจากได้รับความกรุณาอย่างสูงจากผู้มีพระคุณหลายท่านจากมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพในการให้คำแนะนำ และรศ.ดร.สมศักดิ์ คงเที่ยง และผศ.ดร. ปัญญา ธีระวิทย์เลิศ อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัยที่ให้ความช่วยเหลือ แนะนำด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่งจนทำให้คุณฉันทิพนธ์ฉบับนี้ประสบความสำเร็จไปได้ด้วยดี ผู้วิจัยตระหนักถึงความตั้งใจ และความทุ่มเทของอาจารย์ และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

9. เอกสารอ้างอิง

กาญจนชนก ภัทรวิชานันท์. (2554). การวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะหลักเพื่อการใช้ในการประเมิน

ข้าราชการ: กรณีศึกษาสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.).

ปริญญาฉันทิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ดนัย เทียนพุด. (2550). ความสามารถในทักษะ ดร. ดนัย เทียนพุด. กรุงเทพฯ: บริษัท เอ.อาร์. อินฟอर्मชัน แอนด์ พับลิเคชันจำกัด.

ดวงกมล ดินเพ็ง. (2558). การพัฒนาผู้เรียนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ:

สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทศนา แจมมณี; และคณะ. (2551). องค์ความรู้เพื่อจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ:

สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บรรจง อมรชีวิน. (2556). การคิดอย่างมีวิจารณญาณ: Critical Thinking. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์.

บุญชม ศรีสะอาด. (2547). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

พิชฌาภา ยืนยาว. (2552). **รูปแบบการบริหารทรัพยากรบุคคลในสถาบันอุดมศึกษา**. คฤณีนิพนธ์สาขาบริหาร
การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

พรชัย โปกันโย. (2554). **แนวคิดในการพัฒนาโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศ**. [Online].

เอกชัย กี่สุขพันธ์ และคณะ. (2553) **การบริหารการเปลี่ยนแปลง**. พิมพ์ลักษณ์, กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Boyatzis, R. (1982). Spencer, L. M.; & Spencer, S. M. (1993) . **The Competent Manager : A Model of
Effective Performance**. New York : John Wiley & Son.

McClelland, D .(1993).**Testing for Competency Rather than for Intelligence**. American Psychologist. 28:
1-14.

Keeves, P. J. (1988). **Educational Research Methodology, and Measurement: An International Handbook**.
Oxford, England: Pergamon Press.

Slocum; Jackson; & Hellriegel, (2008). **Competency – Based Management**. Ohio: South Western Cengage
Learning.

Spencer; & Spencer. (1993). **Competence at Work: Models for Superior Performer**. New York: Wiley.

การศึกษาสภาพการทำงานเป็นทีมและขั้นตอนการสร้างทีมงานในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2
A STUDY OF TEAMWORK AND TEAM BUILDING PROCESS AT SCHOOL
UNDER THE PRIMARY EDUCATIONAL SAMUTPRAKARN SERVICE
AREA OFFICE 2

เบญจมาศ นิลกำแหง

หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

E-mail: ninkamhaeng@gmail.com

รศ.ดร.เสาวณีย์ ลีเกษมบัณฑิต

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

E-mail: sowwanee.si@northbkk.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา และขั้นตอนการสร้างทีมงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพการทำงานเป็นทีมและขั้นตอนการสร้างทีมงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2 และเพื่อพัฒนารูปแบบการสร้างทีมงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2 ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ 1) พัฒนารอบแนวคิด ทฤษฎีการสร้างทีมงาน 2) ศึกษาสภาพการทำงานเป็นทีมและขั้นตอนการสร้างทีมงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร 59 คน หัวหน้างาน 59 คน และครู 59 คน รวมกลุ่มตัวอย่าง 177 คน จากสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 จำนวน 59 โรงเรียน 3) ศึกษาสภาพการทำงานเป็นทีมและขั้นตอนการสร้างทีมงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2 โดยการสัมภาษณ์ผู้บริหาร โรงเรียนพระราชทาน จำนวน 2 คน

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา และขั้นตอนการสร้างทีมงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ในขั้นตอนการสร้างทีมงานโดยรวมมีความเห็นว่ ทั้ง 5 ขั้นตอนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกขั้นตอน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยคือ การวางแผนการปฏิบัติงาน การศึกษาความต้องการ การนำแผนไปปฏิบัติ การประเมินผล และการสร้างความตระหนักรู้ขององค์ประกอบของการสร้างทีมงาน โดยรวมมีความเห็นว่ามี การปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกองค์ประกอบ โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาค่าเฉลี่ยน้อย 3 ลำดับ คือ แรงจูงใจ การติดต่อสื่อสาร และความเป็นปึกแผ่นของ ทีม

2. รูปแบบการสร้างทีมงานในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2 ประกอบด้วยขั้นตอนการสร้างทีมงาน มี 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การสร้างความตระหนัก

2) การศึกษาความต้องการ 3) การวางแผนการปฏิบัติงาน 4) การนำแผนไปปฏิบัติ 5) การประเมินผล โดยองค์ประกอบของการสร้างทีมงาน ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก 12 องค์ประกอบย่อย ดังนี้ 1) องค์ประกอบด้านบุคคล ได้แก่ แรงจูงใจ การมีส่วนร่วม ภาวะผู้นำ ความร่วมมือ 2) องค์ประกอบด้านทีม ได้แก่ การตัดสินใจ ความไว้วางใจ การประชุมทีม การประสานงาน การติดต่อสื่อสาร และความเป็นปึกแผ่นของทีม 3) องค์ประกอบด้านสถานศึกษา ได้แก่ บรรยากาศขององค์กร และวัฒนธรรมองค์กร

คำสำคัญ: การสร้างทีมงาน

ABSTRACT

The purposes of this study were to examine teamwork conditions of teachers, to develop a model of teacher team building at the schools under the primary educational Samutprakarn service area office 2. The study was conducted at these 3 stages : 1) developing the conceptual framework and theory of team building, 2) examining teamwork conditions of teachers at the schools under the primary educational Samutprakarn service area office 2. by examining opinions of 59 administrators, 59 heads of workgroups and 59 teachers, with the sample of 177 persons from 59 schools ; 3) examining teamwork conditions of teachers at the schools under the primary educational Samutprakarn service area office 2. by having interview with administrators in royal award schools under the primary educational Samutprakarn service area office 2. totally 2 persons.

The results of the study were as follows :

1. For the study of the team work and the team building process at the schools under the primary educational Samutprakarn service area office 2. had performance at a high level in this order from the highest to the lowest mean cooperatively planning, cooperatively examining conditions of needs and problems, operating teacher team building using the developed intervention technique, cooperatively evaluating the outcomes occurring from team building and building awareness of teamwork together. The team building factor had performance at a high level in this order from the highest to the lowest mean motivation, communication, and team uniqueness.

2. The model of teacher team building at the schools under the primary educational Samutprakarn service area office 2. consisted of : the team building process consisting of these 5 stages : 1) building awareness of teamwork together , 2) cooperatively examining conditions of needs and problems, 3) cooperatively planning for performing teacher team building , 4) operating teacher team building using the developed intervention technique, and 5) cooperatively evaluating the outcomes occurring from team building. team factors comprising : (1) personnel factors consisting of motivation, participation, leadership, and cooperation : (2) team factors decision-making, trust in one another, team meeting, coordination, communication, and team uniqueness and (3) school factors consisting of working climate and organizational culture

Keywords: Team Building

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาวิจัย

ปัจจุบันสังคม สิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจที่เชื่อมโยงระหว่างกันในยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งมีกระแสการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ทุกสังคมในโลกต่างได้รับผลกระทบและก่อให้เกิดทั้งโอกาสและอุปสรรคต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ ซึ่งในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและเห็นได้อย่างชัดเจน หากภาครัฐมีการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าไปด้วยดี จำเป็นต้องอาศัยประชากรที่มีคุณภาพ ดังนั้นการพัฒนาดังกล่าวจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องดำเนินการให้ได้โดยเร็ว เพื่อให้ทันต่อการนำประเทศไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนในอนาคต มีศักยภาพในการแข่งขัน สามารถยืนหยัดอยู่ได้อย่างมั่นคง และมีศักดิ์ศรีในสังคมโลกบนพื้นฐานของความเป็นไทย (ราวี กลิ่นหอม, 2553: 2) และกลยุทธ์ของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในองค์กร ตามแนวปฏิรูประบอบราชการได้กำหนดแนวทางใหม่ในการพัฒนาบุคลากร ประกอบด้วย องค์กรและผู้บริหาร ซึ่งบทบาทความสามารถของผู้บริหารโรงเรียนมีความสำคัญที่จะช่วยให้การจัดการศึกษามุ่งบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552: 9)

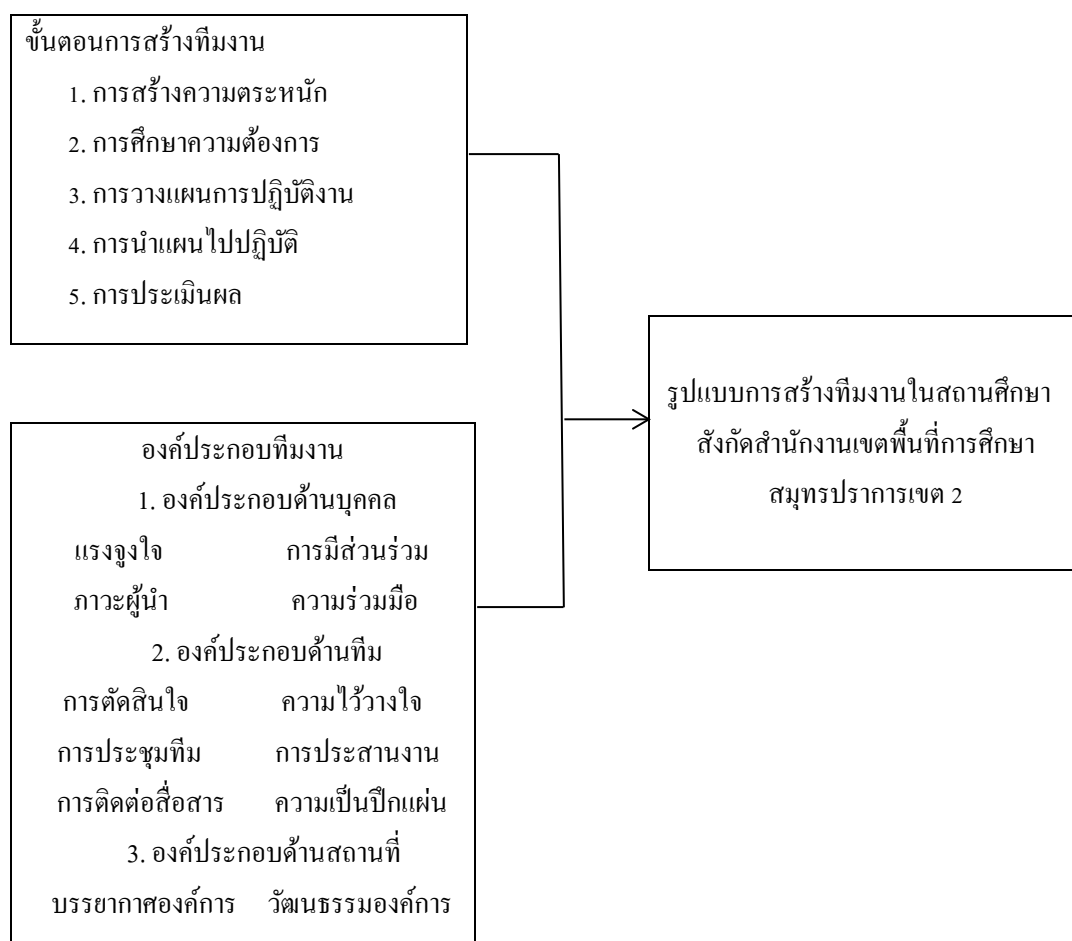
สิ่งที่ท้าทายผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 คือ ความสำเร็จในการแสวงหากลยุทธ์ กระตุ้นให้องค์กรมีการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ โดยการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมการทำงาน ช่วยให้องค์กรสามารถปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิภาพ จึงได้มีการระดมทรัพยากรทั้งหลายมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และหันมาร่วมมือกันทำงานเป็นทีม ซึ่งเป็นเครื่องมือสอดแทรกที่สำคัญอย่างหนึ่งของการพัฒนาองค์กรที่มีผู้นำไปใช้มากที่สุด (Covin; & Kilmann, 1989: 202-204) การสร้างทีมงานเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จนั้นจะต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรในหน่วยงานและการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชาในระดับสูง นอกจากนี้ยังจะต้องให้ความสำคัญกับการทำงานเป็นทีม คนในองค์กรจะต้องประสานงานซึ่งกันและกันในสถานการณ์ต่างๆ อีกทั้งมีความจำเป็นต้องรู้จักศิลปะในการทำงานเป็นทีม ซึ่งการทำงานเป็นทีมจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญของนักพัฒนาองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน (Stott; & Walker, 1995: 68-70) ซึ่งระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ต้องอาศัยกระบวนการบริหารที่เน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่าย ทุกสถาบันและทุกองค์กรที่เกี่ยวข้อง ซึ่งการบริหารโดยองค์คณะของบุคคลต้องรู้จักการทำงานเป็นทีม (ธีระ รุญเจริญ, 2554: 7)

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

(1) เพื่อศึกษาสภาพการทำงานเป็นทีมและขั้นตอนการสร้างทีมงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

(2) เพื่อพัฒนารูปแบบการสร้างทีมงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

3. กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

4. วิธีดำเนินการวิจัย

4.1 แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยการสำรวจความคิดเห็น และการสัมภาษณ์

4.2 ประชากรและตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานและครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 จำนวน 71 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 1,650 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย รวมทั้งสิ้น 177 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างาน และครูผู้สอนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนละ 1 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากประชากรตามตารางกำหนดขนาดของเครจซี่และ มอร์แกน (Krejcie; & Morgan, 1970: 608) ได้โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 59 โรงเรียน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) มีขนาดโรงเรียนเป็นชั้นภูมิและโรงเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม

ประชากรที่ใช้ในการสัมภาษณ์ คือผู้บริหาร โรงเรียนพระราชทาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยการเลือกแบบเจาะจง

4.3 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. สภาพการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา
2. รูปแบบการสร้างทีมงานในสถานศึกษา

4.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ต โดยศึกษาจากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยเรื่องการทำงานเป็นทีมนำมาเป็นแนวทางในการสร้างปรับปรุงพัฒนาแบบสอบถามภายใต้คำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง Index of item - objective congruence : IOC โดยมีค่าอยู่ระหว่าง 0.6-1.0 ทำการแก้ไขปรับปรุง แบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ กับ โรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง นำแบบสอบถามที่ได้กลับคืนมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น ตามวิธีของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นอัลฟา เท่ากับ 0.98 รายงานผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการสร้างทีมงาน เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

4.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือและขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมแบบสอบถามจำนวน 177 ฉบับ เพื่อเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง โดยติดต่อประสานงานทำการนัดหมายกำหนดวันเวลาในการรับแบบสอบถามกลับคืน ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืน 177 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและหาค่าสถิติต่างๆ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

1. ค่าเฉลี่ย (\bar{x})
2. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
3. วิเคราะห์ข้อมูลกระทำโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

5. สรุปผลการวิจัย

1. จากการศึกษาสภาพการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา ผู้วิจัยได้วิเคราะห์จากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ตามความเห็นของผู้บริหาร หัวหน้างาน และครูผู้สอน โดยทำการศึกษา สภาพทั่วไปของขั้นตอนการสร้างทีมงานโดยรวมมีความเห็นว่ามี การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ การวางแผนการปฏิบัติงาน การศึกษาความต้องการ การนำแผนไปปฏิบัติ การประเมินผล และการสร้างความตระหนัก องค์กรประกอบของการสร้างทีมงาน โดยรวมมีความเห็นว่ามี การปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกองค์ประกอบ โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมาก ไปหาน้อย 3 ลำดับคือ แรงจูงใจ การติดต่อสื่อสาร และความเป็นปึกแผ่นของทีม

2. รูปแบบการสร้างทีมงานในสถานศึกษา ที่ได้จากการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัย และการสัมภาษณ์ผู้บริหาร โรงเรียน ประกอบด้วย ขั้นตอนการสร้างทีมงาน มี 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1. การสร้างความตระหนัก 2. การศึกษาความต้องการ 3.การวางแผนการปฏิบัติงาน 4. การนำแผนไปปฏิบัติ 5. การประเมินผล องค์กรประกอบด้านบุคคล ได้แก่ แรงจูงใจ การมีส่วนร่วม ภาวะผู้นำ และความร่วมมือ 2. องค์กรประกอบด้านทีม ได้แก่ การตัดสินใจ ความไว้วางใจ การประชุมทีม การประสานงาน การติดต่อสื่อสาร และความเป็นปึกแผ่นของทีม 3. องค์กรประกอบด้านสถานศึกษา ได้แก่ บรรยากาศองค์การ และวัฒนธรรมองค์การ

ตารางที่ 1 วิเคราะห์สภาพทั่วไปของขั้นตอนการสร้างทีมงาน

ขั้นตอน	ชื่อคำถาม	(\bar{X})	SD	ระดับ
1	การสร้างความตระหนัก	4.281	.29	มาก
2	การศึกษาความต้องการ	4.381	.22	มาก
3	การวางแผนการปฏิบัติงาน	4.382	.30	มาก
4	การนำแผนไปปฏิบัติ	4.379	.21	มาก
5	การประเมินผล	4.364	.24	มาก
รวม		4.360	.12	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพทั่วไปของขั้นตอนการสร้างทีมงานภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกขั้นตอน ($\bar{X} = 4.360$, $SD = 0.12$) มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยดังนี้ การวางแผนการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.382$, $SD = 0.30$) การศึกษาความต้องการ ($\bar{X} = 4.381$, $SD = 0.22$) การนำแผนไปปฏิบัติ ($\bar{X} = 4.379$, $SD = 0.21$) การประเมินผล ($\bar{X} = 4.364$, $SD = 0.24$) และการสร้างความรู้ความตระหนัก ($\bar{X} = 4.281$, $SD = 0.29$)

ตารางที่ 2 วิเคราะห์องค์ประกอบของการสร้างทีมงาน

ข้อที่	องค์ประกอบ	\bar{X}	SD	ระดับ
	องค์ประกอบด้านบุคคล			
1	แรงจูงใจ	4.420	.24	มาก
2	การมีส่วนร่วม	4.375	.22	มาก
3	ภาวะผู้นำ	4.380	.31	มาก
4	ความร่วมมือ	4.383	.27	มาก
	องค์ประกอบด้านทีม			
5	การตัดสินใจ	4.373	.31	มาก
6	ความไว้วางใจ	4.386	.26	มาก
7	การประชุมทีม	4.400	.25	มาก
8	การประสานงาน	4.394	.27	มาก
9	การติดต่อสื่อสาร	4.411	.27	มาก
10	ความเป็นปึกแผ่นของทีม	4.401	.26	มาก
	องค์ประกอบด้านสถานศึกษา			
11	บรรยากาศองค์กร	4.373	.31	มาก
12	วัฒนธรรมองค์กร	4.372	.26	มาก
รวม		4.389	.88	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่าองค์ประกอบของการสร้างทีมงานภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกองค์ประกอบ ($\bar{X} = 4.389$, $SD = 0.88$) โดยองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดสามอันดับแรกคือ แรงจูงใจ ($\bar{X} = 4.420$, $SD = 0.24$) การติดต่อสื่อสาร ($\bar{X} = 4.411$, $SD = 0.27$) และความเป็นปึกแผ่นของทีม ($\bar{X} = 4.401$, $SD = 0.26$)

6. อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นอภิปรายจากข้อค้นพบ คือ

1) ผลการศึกษาสภาพการทำงานเป็นทีมตามขั้นตอนการสร้างทีมงาน โดยรวมมีความเห็นว่ามี การปฏิบัติ อยู่ในระดับมากทุกขั้นตอน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยคือการวางแผนการปฏิบัติงาน การศึกษา ความต้องการ การนำแผนไปปฏิบัติ การประเมินผล และการสร้างความตระหนัก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการกระจาย อำนาจให้อิสระในการบริหารจัดการ โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานจึงต้องเน้นกระบวนการที่เป็นวงจรต่อเนื่อง เน้นการมีส่วนร่วมของทุกคน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ประวิต เอราวรรณ์ (2545 : 40) ที่เสนอว่า การนำรูปแบบการ วิจัยปฏิบัติการมาใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของ โรงเรียนเน้นกระบวนการที่เป็นวงจรต่อเนื่อง มีการวางแผน การ ปฏิบัติตามแผน และการประเมินผลที่เกิดขึ้น และสอดคล้องกับ จิราภรณ์ เอมเอี่ยม (2552 : 222) ที่เสนอว่า กระบวนการสร้างทีมงานอาศัยการวิจัยปฏิบัติการเป็นกระบวนการขับเคลื่อนการสร้างทีมงานของครูกำหนด ขั้นตอนการดำเนินการเป็น 5 ขั้นตอน คือ การสร้างความตระหนักในการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษาร่วมกัน การร่วมกันศึกษาสภาพความต้องการและปัญหาในการทำงานในสถานศึกษา การร่วมกันวางแผนปฏิบัติงาน การ ดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ และการประเมินผลที่เกิดขึ้นจากการสร้างทีมงาน ผลการศึกษองค์ประกอบของ การสร้างทีมงานโดยรวมมีความเห็นว่ามี การปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกองค์ประกอบ โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ย มาก ไปหาค่าเฉลี่ยน้อย 3 ลำดับคือ แรงจูงใจ การติดต่อสื่อสาร และความเป็นปึกแผ่นของทีม ทั้งนี้เนื่องจาก อิทธิพลที่มีผลต่อคุณลักษณะของตัวบุคคล คือความสามารถ และสิ่งจูงใจ ทีมงานที่มีประสิทธิภาพสมาชิกแต่ละ คนมีพฤติกรรมสนับสนุนกันและกัน การติดต่อสื่อสารเป็นไปโดยเปิดเผย และการรวมพลังกันโดยอาศัย ความสามารถและมีเป้าหมาย สมาชิกต้องตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ที่พึงพากันในการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับ นรินทร์ แจ่มจำรัส (2550 :164) ที่กล่าวว่าการทำงานเป็นทีม เป็นการรวมพลังกัน ทีมใช้ความสามารถในบทบาท ต่างๆ ปรับบทบาทให้เกิดประโยชน์แก่กลุ่มทำให้เกิดความเป็นปึกแผ่นของทีม และสอดคล้องกับ สุนันทา เลานันท์ (2551: 82) ที่เสนอว่า ระดับความเป็นปึกแผ่นของทีม ซึ่งเป็นแรงดึงดูดใจให้สมาชิกมีความปรารถนาที่จะ ธารังไว้ซึ่งสมาชิกภาพของทีมต้องการให้กลุ่มคงอยู่ มีพลังที่แสดงถึงความแข็งแกร่งของความร่วมมือร่วมใจของ สมาชิกในกลุ่มเป็นความเหนียวแน่นของทีมที่มีอิทธิพลต่อบุคคล และต่อปฏิกริยาของทีม

2) รูปแบบการสร้างทีมงานในสถานศึกษา ประกอบด้วย ขั้นตอนการสร้างทีมงาน มี 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การสร้างความตระหนัก 2. การศึกษาความต้องการ 3. การวางแผนการปฏิบัติงาน 4. การนำแผนไปปฏิบัติ
5. การประเมินผล องค์ประกอบของการสร้างทีมงานประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก 12 องค์ประกอบย่อยดังนี้
1. องค์ประกอบด้านบุคคล ได้แก่ แรงจูงใจ การมีส่วนร่วม ภาวะผู้นำ ความร่วมมือ 2. องค์ประกอบด้านทีม ได้แก่ การตัดสินใจ ความไว้วางใจ การประชุมทีม การประสานงาน การติดต่อสื่อสาร ความเป็นปึกแผ่นของทีม
3. องค์ประกอบด้านสถานศึกษา ได้แก่ บรรยากาศองค์การ วัฒนธรรมองค์การ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากจุดเริ่มต้นของ การปฏิบัติงานคือการสำรวจสภาพการณ์เบื้องต้นในการปฏิบัติงาน เป็นการวิเคราะห์ระบบ โครงสร้างการบริหาร และการปฏิบัติงานจะช่วยให้เข้าใจสภาพของสถานศึกษาอย่างชัดเจน การปฏิบัติตามขั้นตอนจะนำไปสู่การ พิจารณาปัญหาหรือจุดพัฒนาขององค์การ สอดคล้องกับ เสนาะ ดิยาว์ (2543 : 264) ที่กล่าวถึงประสิทธิภาพของ ทีมงานว่า ประกอบด้วยปัจจัย 3 อย่าง คือปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวบุคคล ประกอบด้วย ความพอใจในงาน ความ ไว้วางใจซึ่งกันและกัน การสื่อสารที่ดี การขัดแย้งและใช้อำนาจมีน้อย การคุกคามต่ำ ความมั่นคงในงานสูง ปัจจัย เกี่ยวกับองค์การ ประกอบด้วย ความมั่นคงขององค์การและงาน การบริหารเน้นให้มีส่วนร่วม ระบบจูงใจ เหมาะสม การจัดลำดับความสำคัญของเป้าหมาย ปัจจัยเกี่ยวกับงาน ประกอบด้วย เป้าหมาย แนวทางและ

แผนงานชัดเจน การใช้ทักษะและความเป็นผู้นำเหมาะสม งานมีความเป็นอิสระสูง ทีมงานมีคุณภาพและมีประสพการณ์ โครงการชัดเจนและเหมาะสม สอดคล้องกับ ประวิต เอราวรณ (2545 : 34) ที่เสนอว่าการปฏิบัติงานในโรงเรียนมีความเชื่อมโยงกันอยู่ 3 ระดับ คือ การปฏิบัติงานระดับองค์กร ระดับทีมงาน และระดับบุคคล สอดคล้องกับแนวคิดของ Stott; & Walker. (1995 : 84) ที่เสนอแนวคิดประกอบการเสริมสร้างความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการปฏิบัติงานของทีมงานไว้ 4 มิติ ประกอบด้วย บุคคล งาน ทีมงานและองค์กร ซึ่งทั้ง 4 มิติ คำนึงถึงองค์ประกอบด้านคุณสมบัติของทีมงาน ทักษะที่จำเป็นของสมาชิก กระบวนการกลุ่ม และสภาพแวดล้อมในการทำงานของแต่ละทีม และสอดคล้องกับ จิราภรณ์ เอมเอี่ยม (2552 : 217) ที่สรุปว่ารูปแบบการสร้างทีมงานของครูในสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 องค์ประกอบของทีมงาน มี 4 องค์ประกอบ 14 ด้าน คือ องค์ประกอบด้านบุคคล ได้แก่ แรงจูงใจ การมีส่วนร่วม ภาวะผู้นำ ความร่วมมือ องค์ประกอบด้านงาน ได้แก่ กระบวนการทำงาน ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ชัดเจน การกำหนดเป้าหมาย การกำหนดบทบาท การตรวจสอบผลงาน องค์ประกอบด้านทีม ได้แก่ การบริหารความขัดแย้ง การตัดสินใจ การไว้วางใจกัน การประชุมทีม การประสานงาน การติดต่อสื่อสาร และความเป็นปึกแผ่นของทีม องค์ประกอบด้านสถานศึกษา ได้แก่ บรรยากาศองค์กร และวัฒนธรรมองค์กร

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

ขั้นตอนการสร้างทีมงานด้านการวางแผนการปฏิบัติงานอยู่ในระดับสูงสุด ดังนั้นผู้บริหารจึงควรให้ความสำคัญและนำไปใช้ในการบริหารทีมงานให้เกิดประสิทธิภาพ ขั้นตอนการสร้างทีมตระหนักอยู่ในระดับต่ำสุด ผู้บริหารควรส่งเสริมการสร้างทีมงานโดยเน้นขั้นตอนการสร้างทีมตระหนัก

ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับองค์ประกอบด้านวัฒนธรรมองค์กร ซึ่งอยู่ในระดับต่ำสุด เพื่อนำมาใช้ประกอบการบริหารทีมงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

7.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

นำกลยุทธ์ในการพัฒนาสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ เช่น กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมมาใช้ในการขับเคลื่อนการสร้างทีมงานครูในสถานศึกษา

8. เอกสารอ้างอิง

- จิราภรณ์ เอมเอี่ยม. (2552). *การพัฒนาแบบการสร้างทีมงานในสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา*. ปรินญาณพนธ์ การศึกษาศุขฉุบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ราวี กลิ่นหอม. (2553). *การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชานโยบายการจัดการและความ เป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธีระ รุญเจริญ. (2554). *สภาพและปัญหาการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ : วี.ที.ซี. คอมมิวนิเคชัน.
- นรินทร์ แจ่มจำรัส. (2550). *การพัฒนาองค์กร*. กรุงเทพฯ : ศูนย์พัฒนาทุนมนุษย์.
- ประวิต เอราวรณ. (2545). *การวิจัยปฏิบัติการ : การเรียนรู้ของครูและการสร้างพลังร่วมในโรงเรียน*. กรุงเทพฯ : ดอกหญ้าวิชาการ.

- สุนันทา เลहनันท์. (2551). *การสร้างทีมงาน*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: แชนด์เมคสติกเกอร์แอนดีไซน์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). *การศึกษาและสังเคราะห์รูปแบบการบริหารสถานศึกษาการพัฒนา
คณะกรรมการสถานศึกษาและสถานศึกษาเครือข่ายของผู้บริหารสถานศึกษาดั้งเดิม*. กรุงเทพฯ:
สำนักงานฯ.
- เสนาะ ดิยาวี. (2543). *การบริหารงานบุคคล*. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ท่าพระจันทร์, 2543.
- Covin, T.J; & Kilmann, R.H. (1989). “A Profile of Large Scale Change Programs, “ in Dennis F.R. (ed.)
Southern Management Proceedings.
- Krejcie, K.V.,& Morgan, D.W. (1970). *Determining Sample size for research activities. Educational and
Psychological Measurement*.
- Stott, K. & Walker, A. (1995). *Teams: Teamwork & Teambuilding*. Singapore: Prentice-Hall.

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องจำนวนจริงและพหุนาม ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนดาวนายร้อย จากการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางของชิปปา
(CIPPA Model) ร่วมกับการใช้แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์

THE STUDY ON SCHOLASTIC ACHIEVEMENT IN REAL NUMBERS AND
POLYNOMIAL OF MATHAYOMSUKSA 4th STUDENTS AT DAONAIROI
SCHOOL THROUGH LEARNING MANAGEMENT BY CIPPA MODEL
WITH MATHEMATICAL EXERCISES

นายพงษ์ธร หนูฤทธิ์

นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

E-mail: phongthorn.nur@northbkk.ac.th

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุนันท์ สลโกสุม

คณะศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

E-mail: so.sunnan@northbkk.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาคณิตศาสตร์ เรื่องจำนวนจริงและพหุนาม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนดาวนายร้อย ระหว่าง ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางของชิปปา (CIPPA Model) ร่วมกับการใช้แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนดาวนายร้อย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 26 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องจำนวนจริงและพหุนาม จากการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางของชิปปา (CIPPA Model) ร่วมกับการใช้แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ จำนวน 11 แผน เวลา 33 ชั่วโมง 2) แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่องจำนวนจริงและพหุนาม 2 หน่วยการเรียนรู้ มีคุณภาพของแบบฝึกทักษะ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.57$) และมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$) ตามลำดับ 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องจำนวนจริงและพหุนาม 2 ชุด ชุดที่ 1 แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจ เรื่องจำนวนจริงและพหุนาม และชุดที่ 2 แบบทดสอบวัดทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.79 และ 0.74 ตามลำดับ ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องจำนวนจริงและพหุนาม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนดาวนายร้อย ภายหลังจากการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางของชิปปา (CIPPA Model) ร่วมกับการใช้แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 22.19$ และ $\bar{X} = 18.31$ ตามลำดับ) 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องจำนวนจริงและพหุนาม ด้านความรู้ความเข้าใจ และด้านทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ จากการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางของชิปปา (CIPPA Model) ร่วมกับการใช้แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์สูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้ตามแนวทางของชิปปา แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ จำนวนจริงและพหุนาม

ABSTRACT

The purposes of this study were to examine the scholastic achievement, and to compare the scholastic achievement in real numbers and polynomial of Mathayomsuksa 4th students at Daonairoi school through learning management by CIPPA model with Mathematical exercises. The data sampling consisted of 26 Mathayomsuksa 4th students from Daonairoi school in the first semester in academic year of 2019. The research instruments were 1) 11 lesson management plans for 33 hours in real numbers and polynomial through learning management by CIPPA model with Mathematical exercises 2) the mathematical exercises in real numbers and polynomial within 2 units had quality at the high level ($\bar{X} = 4.57$) and highest level ($\bar{X} = 4.53$) respectively 3) the scholastic achievement assessment in in real numbers and polynomial in the first issue and second issue had reliabilities at 0.79 and 0.74 respectively. The research found that 1) the scholastic achievement in real numbers and polynomial of Mathayomsuksa 4th students at Daonairoi school through learning management by CIPPA model with Mathematical exercises in the post-test was at a good level ($\bar{X} = 22.19$ and $\bar{X} = 18.31$ respectively) 2) the scholastic achievement in real numbers and polynomial of Mathayomsuksa 4th students at Daonairoi school through learning management by CIPPA model with Mathematical exercises was higher significantly at the statistical level of .05.

Keywords: Learning management by CIPPA model, The mathematical exercises, Real numbers and polynomial

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาวิจัย

คณิตศาสตร์สามารถใช้ในการพัฒนานคน พัฒนาเทคโนโลยี เพราะคณิตศาสตร์เป็นวิชาที่ฝึกให้ผู้เรียนคิดอย่างมีเหตุผล มีความคิดที่เป็นระบบ เป็นคนริเริ่มสร้างสรรค์ กิจกรรมที่มีความยุ่งยาก และสลับซับซ้อนหลายอย่าง เช่น การผลิตเครื่องจักรกล การสำรวจดวงดาว การสร้างอาคาร ฯลฯ ต้องใช้ความรู้พื้นฐานทางคณิตศาสตร์ การพัฒนากำลังคนในประเทศให้มีความสามารถทางคณิตศาสตร์เพิ่มขึ้นจนถึงขั้นสามารถนำไปใช้งานได้จริง จึงต้องทำอย่างจริงจังและเป็นระบบ เพื่อสร้างให้เด็กและเยาวชนรุ่นใหม่ให้พร้อม เพราะถ้าเด็กและเยาวชนได้รับการพัฒนาความสามารถทางคณิตศาสตร์อย่างเต็มศักยภาพของแต่ละบุคคล ประเทศไทยก็จะได้กลุ่มผู้มีความสามารถ ในการพัฒนาองค์ความรู้และเทคโนโลยีที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศเพื่อการขึ้นหัดด้วยตนเอง และก้าวสู่ความ เป็นเลิศทัดเทียมกับนานาประเทศในระดับสากลได้ในอนาคต ดังนั้นการพัฒนาศักยภาพสมอง เพื่อให้ผู้เรียนมี ความรู้พื้นฐานในการคิดคำนวณ กระบวนการคิดจึงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนานักเรียนให้มีความพร้อมที่จะ เป็นเครื่องมือพื้นฐานในการศึกษาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

จากการรายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ของระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนदानาวาร้อย ปีการศึกษา 2561 พบว่าวิชาคณิตศาสตร์ สาระพีชคณิต ในระดับประเทศมีคะแนนเฉลี่ย อยู่ที่ 33.97 และในระดับโรงเรียนมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 27.84 (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2562) แสดงให้เห็นว่า การจัดการศึกษาวิชาคณิตศาสตร์ สาระพีชคณิตควรเร่งพัฒนาเนื่องจากคะแนนเฉลี่ยของ โรงเรียนต่ำกว่า คะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ

การจัดการเรียนรู้จะบรรลุเป้าหมายเพียงใดขึ้นอยู่กับครูผู้สอน บทบาทของครูคณิตศาสตร์ซึ่งเป็นผู้มีส่วนสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ จึงควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกับการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนา

เยาวชนไปสู่การดำเนินชีวิตอย่างมีความหมาย แต่ในการจัดการศึกษาที่ผ่านมายังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ถ้าครูให้ความสนใจและความสำคัญแก่ผู้เรียนน้อยมาก ไม่สนใจความต้องการของผู้เรียน เพียงแต่เตรียมเนื้อหาที่สอน ผู้เรียนแต่ละคนได้รับการปฏิบัติอย่างเดียวกันโดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ดังนั้นครูต้องวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล แล้วนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน กำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนด้านความรู้และทักษะกระบวนการที่เป็นความคิดรวบยอด หลักการและความสัมพันธ์ รวมทั้งคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ออกแบบการเรียนรู้ และจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) การจัดการเรียนรู้ตามแนวทางแบบชิปปา (CIPPA Model) เป็นรูปในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอีกรูปแบบหนึ่งที่คำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละบุคคล

แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เป็นสื่อการเรียนอย่างหนึ่งที่น่าจะสามารถใช้ในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนคณิตศาสตร์ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน และผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน จากการศึกษาค้นคว้าพบว่า แบบฝึกทักษะช่วยให้นักเรียนได้มีทักษะเพิ่มขึ้น โดยการทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งด้วยความสนใจ และพอใจหลังจากนักเรียนได้เรียนรู้เรื่องนั้นๆ มาบ้างแล้วถ้านักเรียนได้ทำแบบฝึกหลายครั้งหลายหนพฤติกรรมของนักเรียนจะเปลี่ยนไปคือทำได้คล่องแคล่วรวดเร็วขึ้นทำได้ถูกต้องแม่นยำขึ้นทำได้อย่างเป็นอัตโนมัติช่วยให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเอง เป็นการฝึกด้วยการกระทำจริง จึงทำให้จดจำสิ่งที่เรียนรู้ได้ดี และนำไปแก้ไขปัญหาในสถานการณ์เดียวกันได้ เพราะได้รับประสบการณ์ตรงมาแล้วทำให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้ดีขึ้น เพราะแบบฝึกทักษะจะเป็นเครื่องมือทบทวนความรู้ที่นักเรียนได้เรียน และทำให้เกิดความชำนาญคล่องแคล่วในเนื้อหายิ่งขึ้นทำให้ครูทราบความเข้าใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียน ซึ่งจะช่วยให้ครูสามารถปรับปรุง เนื้อหา วิธีการสอน และกิจกรรมในแต่ละบทเรียนตลอดจนสามารถช่วยนักเรียนให้เรียนได้ดีที่สุดตามความสามารถ ฝึกให้นักเรียนมีความเชื่อมั่น และสามารถประเมินผลงานของตนเองได้ และยังฝึกให้นักเรียนได้ทำงานตามลำพัง โดยมีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายให้ได้ฝึกใช้ความคิดเชิงคณิตศาสตร์ เข้าใจวิธีการคิดคำนวณและดำเนินการแก้ปัญหาต่างๆ ได้ (กนกพร พัวพันธ์ศรี, 2555)

แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ จะสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งผู้เรียนแต่ละคนจะมีความแตกต่างกันหลายๆ ด้าน เช่น ความต้องการ ความสนใจ ความพร้อม ระดับสติปัญญา และประสบการณ์ ฉะนั้นการทำแบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ จะมีทุกระดับ ตั้งแต่ง่าย ปานกลาง จนถึงระดับค่อนข้างยาก เพื่อว่าทั้งเด็กเก่ง กลาง และอ่อนจะได้เลือกทำได้ตามความสามารถ ซึ่งจะสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางแบบชิปปา (CIPPA Model) ซึ่งเป็นรูปในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอีกรูปแบบหนึ่งที่คำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละบุคคล

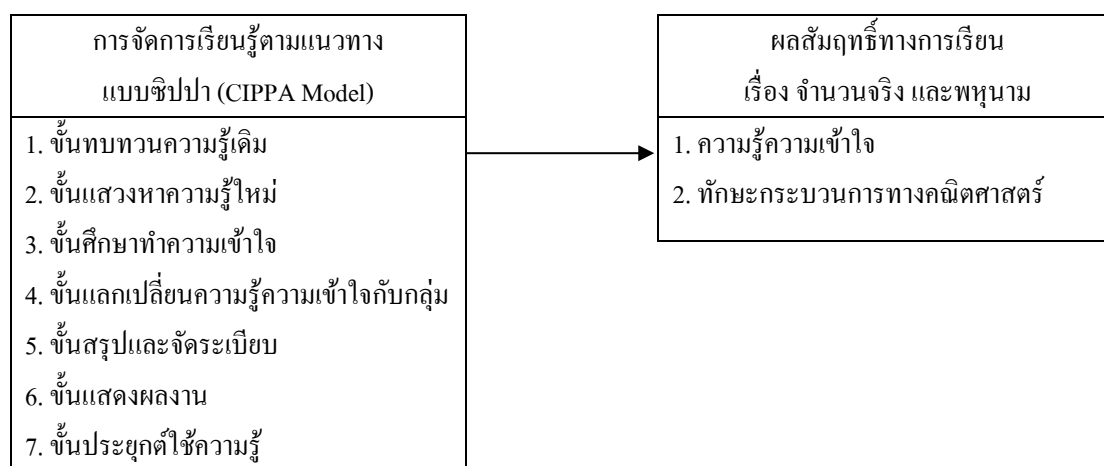
ดังนั้น ถ้าได้มีการนำการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางของชิปปา (CIPPA Model) ร่วมกับการใช้แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ ในการจัดการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ น่าจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องจำนวนจริงและพหุนาม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนดewanาร้อย และเป็นการพัฒนาผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (O-NET) สาขาวิชาคณิตตามวัตถุประสงค์ ซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นแนวทางในการปรับปรุงวิธีการจัดการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

(1) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องจำนวนจริงและพหุนาม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนควานายร้อย จากการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางของชิปปา (CIPPA Model) ร่วมกับการใช้แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์

(2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องจำนวนจริงและพหุนาม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนควานายร้อย จากการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางของชิปปา (CIPPA Model) ร่วมกับการใช้แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์

3. กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

4. วิธีดำเนินการวิจัย

4.1 แบบแผนการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ได้ทำการทดลองโดยใช้แบบแผนการทดลองชนิด แบบกลุ่มเดียวสอบก่อนเรียนและหลังเรียน (One Group Pretest-Posttest Design) ดังนี้

	T_1	X	T_2
เมื่อ	T_1 แทน การทดสอบก่อนเรียน		
	T_2 แทน การทดสอบหลังเรียน		
	X แทน การจัดการเรียนรู้ตามแนวทางของชิปปาร่วมกับการใช้แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์		

4.2 ประชากรและตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนควานายร้อย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนควานายร้อย ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 1 ห้องเรียน จากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม 1 ห้องเรียน โดยวิธีการจับฉลาก มีนักเรียน จำนวน 26 คน

4.3 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ คือ การจัดการเรียนรู้ตามแนวทางซีปป์ร่วมกับการใช้แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์

ตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องจำนวนจริงและพหุนาม

4.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

(1) แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง จำนวนจริงและพหุนาม จากการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางของซีปป์ (CIPPA Model) ร่วมกับการใช้แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 11 แผน เป็นเวลา 33 ชั่วโมง การตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$)

(2) แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่องจำนวนจริงและพหุนาม ประกอบด้วย ชุดแบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ จำนวน 2 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องจำนวนจริง หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่องพหุนาม การตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ของแบบฝึกทักษะหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 และหน่วยการเรียนรู้ที่ 2 มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$ และ $\bar{X} = 4.53$ ตามลำดับ)

(3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องจำนวนจริงและพหุนาม ประกอบด้วย ชุดที่ 1 แบบทดสอบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ มีค่าความสอดคล้องเป็นรายข้อ (IOC) ระหว่าง 0.67 – 1.00 ค่าความยาก (p) ระหว่าง 0.57 – 0.80 ค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.20 – 0.53 และค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.79 ชุดที่ 2 แบบทดสอบแสดงวิธีทำ จำนวน 5 ข้อ มีค่าความสอดคล้องเป็นรายข้อ (IOC) ระหว่าง 0.67 – 1.00 ค่าความยาก (P_E) ระหว่าง 0.51 – 0.63 ค่าอำนาจจำแนก (D) ระหว่าง 0.25 – 0.42 และค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.74

4.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องจำนวนจริงและพหุนามทดสอบด้านความรู้ความเข้าใจ และทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ สอบก่อนเรียนกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องจำนวนจริงและพหุนาม จากการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางของซีปป์ (CIPPA Model) ร่วมกับการใช้แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เป็นเวลา 33 ชั่วโมง ทดสอบหลังเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องจำนวนจริงและพหุนาม ซึ่งเป็นชุดเดียวกันกับการทดสอบก่อนเรียน

4.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ ค่าสถิติที (t-test for dependent samples)

5. สรุปผลการวิจัย

5.1 การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องจำนวนจริงและพหุนาม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนดาวนายร้อย จากการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางของซีปป์ (CIPPA Model) ร่วมกับการใช้แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องจำนวนจริงและพหุนาม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนดาวนายร้อย จากการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางของซีปป์ (CIPPA Model) ร่วมกับการใช้แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องจำนวนจริงและพหุนาม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนควานายร้อย จากการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางของชิปปา (CIPPA Model) ร่วมกับการใช้แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ จำแนกตามด้านของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้าน	n	k	\bar{X}	SD	ระดับคุณภาพ
ความรู้ความเข้าใจ	26	30	22.19	2.51	ดี
ทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์	26	25	18.31	2.36	ดี
รวม	26	55	40.50	4.51	ดี

จากตารางที่ 1 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องจำนวนจริงและพหุนาม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนควานายร้อย ภายหลังจากการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางของชิปปา (CIPPA Model) ร่วมกับการใช้แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์โดยรวม อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 40.50$) เมื่อพิจารณารายด้านทั้งด้านความรู้ความเข้าใจและด้านทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 22.19$ และ $\bar{X} = 18.31$ ตามลำดับ)

5.2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องจำนวนจริงและพหุนาม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนควานายร้อย จากการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางของชิปปา (CIPPA Model) ร่วมกับการใช้แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์

ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องจำนวนจริงและพหุนาม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนควานายร้อย จากการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางของชิปปา (CIPPA Model) ร่วมกับการใช้แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องจำนวนจริงและพหุนาม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนควานายร้อย จากการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางของชิปปา (CIPPA Model) ร่วมกับการใช้แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้าน	ก่อนเรียน		หลังเรียน		t	P-value
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD		
ความรู้ความเข้าใจ	12.19	2.51	22.19	2.51	25.50*	0.000
ทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์	10.38	2.87	18.31	2.36	18.15*	0.000

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องจำนวนจริงและพหุนาม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนควานายร้อย จากการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางของชิปปา (CIPPA Model) ร่วมกับการใช้แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ ด้านความรู้ความเข้าใจและด้านทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. อภิปรายผล

(1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องจำนวนจริงและพหุนาม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนควนชายร้อย ภายหลังจากจัดการเรียนรู้ตามแนวทางของชิปปา (CIPPA Model) ร่วมกับการใช้แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ โดยรวมอยู่ในระดับดี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางของชิปปา (CIPPA Model) มีแนวทางการจัดการสอนอย่างมีลำดับขั้น โดยผู้วิจัยมีการกำหนดขั้นตอนการสอนที่มีการลำดับความคิดอย่างเป็นระบบ คือ 1) ขั้นทบทวนความรู้เดิม 2) ขั้นแสวงหาความรู้ใหม่ 3) ขั้นศึกษาทำความเข้าใจ 4) ขั้นแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจกับกลุ่ม 5) ขั้นสรุปและจัดระเบียบ 6) ขั้นแสดงผลงาน และ 7) ขั้นประยุกต์ใช้ความรู้ ซึ่งสอดคล้องกับกนกพร พัวพันธ์ศรี (2555) ที่ได้กล่าวไว้ว่า แบบฝึกทักษะช่วยให้นักเรียนได้มีทักษะเพิ่มขึ้น ถ้านักเรียนได้ทำแบบฝึกหลายครั้งหลายหนพฤติกรรมของนักเรียนจะเปลี่ยนไป คือทำได้คล่องแคล่วรวดเร็วขึ้น ทำให้ถูกต้องแม่นยำขึ้นทำได้อย่างเป็นอัตโนมัติ เพราะแบบฝึกทักษะจะเป็นเครื่องมือทบทวนความรู้ที่นักเรียนได้เรียน และทำให้เกิดความชำนาญคล่องแคล่วในเนื้อหายิ่งขึ้น สอดคล้องกับเทคนิคการสอนที่ทิสนา แคมมณี (2545: 114) เสนอแนะไว้ คือ ขั้นที่ 1 ผู้สอนสำรวจความรู้เดิม ความรู้พื้นฐานที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ใหม่ ขั้นที่ 2 ผู้เรียนแสวงหาข้อมูล ขั้นที่ 3 ผู้เรียนศึกษาข้อมูล สร้างความรู้ด้วยตนเอง ขั้นที่ 4 ผู้เรียนแลกเปลี่ยนความรู้ ขั้นที่ 5 ผู้เรียนสรุปและจัดระเบียบความรู้ ขั้นที่ 6 ผู้เรียนแสดงความรู้ ผลงาน และขั้นที่ 7 ผู้เรียนนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ สอดคล้องกับความหมายของแบบฝึกทักษะซึ่งชัยวี พรหมมา (2558: 20) ได้สรุปความหมายของแบบฝึกทักษะไว้ว่า แบบฝึกทักษะเป็นสื่อการเรียนสำหรับให้นักเรียนฝึกปฏิบัติ เพื่อทบทวนเนื้อหาและฝึกฝนทักษะต่าง ๆ ให้ดีขึ้น หลังจากที่ได้เรียนบทเรียนแล้วใช้ควบคู่กับการเรียน โดยยกตัวอย่างปัญหาที่ครอบคลุมเนื้อหาความรู้ต่าง ๆ ที่ได้เรียนไปแล้ว และสอดคล้องกับงานวิจัยของทิพอาภา นิมสุวรรณ (2552) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ แบบโครงงานกับการจัดการเรียนรู้แบบโมเดลชิปปา พบว่า นักเรียนทั้งสองกลุ่มมีความกระตือรือร้น และให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมการเรียนรู้เป็นอย่างดี ในการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูล การทำงานร่วมกับเพื่อน การแสดงความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง การแสดงผลงานที่สร้างความภูมิใจให้กับนักเรียน บรรยากาศสนุกสนาน นักเรียนยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันทั้งภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่ม โดยเฉพาะเมื่อมีการนำเสนอผลงานของแต่ละกลุ่มแลกเปลี่ยนกัน

(2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องจำนวนจริงและพหุนาม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนควนชายร้อย จากการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางของชิปปา (CIPPA Model) ร่วมกับการใช้แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางของชิปปา (CIPPA Model) ซึ่งเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการกลุ่ม ร่วมกับการใช้แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับศรันย์ เปรมปรีดา (2559: 47) ได้กล่าวถึงลักษณะของแบบฝึกที่ดีไว้ว่า แบบฝึกที่ดีจะต้องเรียงลำดับจากง่ายไปหายาก ต้องเหมาะสมกับวัย มีระยะเวลาในการฝึกที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียนในทุก ๆ ด้าน เช่น วุฒิภาวะ ความพร้อม ความสนใจ และนักเรียนสามารถนำสิ่งที่เรียนไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ สอดคล้องกับ Lewin (อ้างถึงใน ซาดีซา ม่วงปทุม, 2538: 65) ที่ให้แนวคิดไว้ว่า พฤติกรรมของบุคคลจะเป็นผลมาจากพลังความสัมพันธ์ของสมาชิกในกลุ่ม ซึ่งจะเกิดจากการรวมกลุ่มของบุคคลที่มีลักษณะแตกต่างกัน สมาชิกในกลุ่มจะมีการปรับตัวเข้าหากัน พยายามช่วยกันทำงาน พร้อมทั้งมีการปรับบุคลิกภาพของแต่ละคนให้สอดคล้องกัน ก่อให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ทำให้เกิดพลังหรือแรงผลักดันของกลุ่มที่ทำให้การทำงานเป็นไปได้ด้วยดี

สอดคล้องกับงานวิจัยของมธุรส วงศ์อำไพ (2553) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบความรู้ ทักษะปฏิบัติ และความคิดสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างการจัดการเรียนรู้โมเดลซิปปากับการจัดการเรียนรู้ปกติ พบว่า คะแนนเฉลี่ยความรู้ทางนาฏศิลป์ คะแนนเฉลี่ยทักษะปฏิบัติทางนาฏศิลป์ และคะแนนเฉลี่ยความคิดสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์หลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โมเดลซิปปาสูงกว่าที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ปกติอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับศรัณย์ เปรมปรีดา (2559: 53) ที่ได้กล่าวว่า ประโยชน์ของแบบฝึกคือ ช่วยเพิ่มทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียน ทำให้ทราบพัฒนาการของผู้เรียน และช่วยแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียน แบบฝึกช่วยให้ครูมองปัญหาและจุดเด่นของนักเรียนในแต่ละคนได้ดีขึ้น นอกจากนี้แบบฝึกยังช่วยพัฒนาทักษะและความชำนาญของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียน และนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของบุญพา อ่วมโชติ (2549) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การปฏิบัติการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้สาระคณิตศาสตร์ เรื่อง การแก้โจทย์ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการพัฒนาการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของอาจารย์ สฤณีไพศาล (2547) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกทักษะวิชาคณิตศาสตร์ สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องการบวกการลบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยการใช้แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

(1) ควรให้ความสำคัญและระยะเวลาที่เพียงพอในชั้นศึกษาทำความเข้าใจ สำหรับกระบวนการทำแบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ให้มากยิ่งขึ้น

(2) ควรมีการพัฒนาแบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ให้มีลักษณะเชิงคิดวิเคราะห์ให้มากขึ้น คำถามมีหลากหลายสถานการณ์และสอดคล้องกับการนำไปใช้ และแต่ละสถานการณ์อาจมีคำถามและคำตอบหลากหลายรูปแบบ

(3) ควรพิจารณาถึงความเหมาะสมของพัฒนาการของผู้เรียน และสอดคล้องกับความสามารถในการเรียนรู้ในแต่ละช่วงวัย

7.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

(1) ควรศึกษาวิจัยเทคนิคการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางของซิปปา (CIPPA Model) ร่วมกับการใช้แบบฝึกทักษะในรายวิชาอื่น ๆ และระดับชั้นอื่น ๆ

8. เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

กนกพร พัวพันธ์ศรี. (2555). ผลการใช้แบบฝึกทักษะการแก้โจทย์ปัญหาเรื่องเศษส่วนที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านคำสร้อย จังหวัดมุกดาหาร.

วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- ชาติชาย ม่วงปทุม. (2538). ผลของวิธีการเรียนแบบร่วมมือและระดับความสามารถทางคณิตศาสตร์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนระดับประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรศึกษาศาสตรบัณฑิต. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิพอาภา นิมสุวรรณ. (2552). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานกับการจัดการเรียนรู้แบบโมเดลซิปปา. ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ทิตนา แคมมณี. (2545). กระบวนการเรียนรู้ ความหมายแนวทางการพัฒนาและแก้ปัญหาข้อใจ. กรุงเทพมหานคร: พัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.).
- ธัญวี พรหมมา. (2558). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้ชุดฝึกทักษะเรื่องอาหาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดบางปะกอก. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาคณิตศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- บุญพา อร่ามโชติ. (2549). การปฏิบัติการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้สาระคณิตศาสตร์ เรื่อง การแก้โจทย์ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. ปริญญาโท วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- มธุรส วงศ์อำไพ. (2553). การเปรียบเทียบความรู้ ทักษะปฏิบัติ และความคิดสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างการจัดการเรียนรู้โมเดลซิปปากับการจัดการเรียนรู้ปกติ. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ศรันย์ เปรมปรีดา. (2559). การพัฒนาชุดฝึกทักษะในการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ด้วยทฤษฎีบาร์โมเดล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- สถานบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2562). รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2561.
- อาจารย์ สฤณี ไพศาล. (2547). การพัฒนาแบบฝึกทักษะวิชาคณิตศาสตร์ สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

**การศึกษาแรงจูงใจและความต้องการของนักศึกษาสาขาคณตรี ระดับบัณฑิตศึกษา
วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา**
**A STUDY OF MOTIVATION AND NEEDS OF THE STUDENT
IN MUSIC PROGRAM
AT GRADUATE LEVEL: A CASE STUDY AT THE COLLEGE OF MUSIC
BANSOMDEJCHAOPRAYA RAJABHAT UNIVERSITY**

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิมลมาศ พร้อมสุขกุล
อาจารย์ประจำวิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
E-mail: pimonmas.pr@bsru.ac.th

บทคัดย่อ

งานวิจัยชิ้นนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแรงจูงใจและความต้องการของผู้เรียนสาขาคณตรี ระดับบัณฑิตศึกษา โดยมีเครื่องมือวิจัยคือ แบบสอบถามเพื่อใช้ศึกษาแรงจูงใจและความต้องการของผู้เรียนในหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา และนำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจมาวิเคราะห์ เพื่อใช้ข้อมูลในการกำหนดทิศทางและปรับปรุงหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับผู้เรียน

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ นักศึกษาจำนวน 87 คนที่กำลังศึกษาในหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีตะวันตก เครื่องมือวิจัยหลักที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและผ่านการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านและการทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 25 คน ได้ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ที่ .87

ผลการวิจัย พบว่าในการจัดการเรียนการสอนสาขาคณตรี ระดับบัณฑิตศึกษามีความสอดคล้องกับแรงจูงใจของผู้เรียนในการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาดนตรี ทั้งนี้ในการบริหารจัดการหลักสูตร ผู้จัดทำหลักสูตรจำเป็นต้องสำรวจและคำนึงถึงแรงจูงใจในการเลือกศึกษาต่อของนักศึกษา โดยแรงจูงใจด้านสถาบันการศึกษาที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อแบ่งได้เป็น 4 ปัจจัย คือ 1. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ได้แก่ สภาพแวดล้อม การมีอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ครบครันและทันสมัย การเดินทางที่สะดวก 2. ปัจจัยด้านหลักสูตร ได้แก่ การที่สถาบันมีหลักสูตรการศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอนนอกเวลา หลักสูตรที่เปิดตรงกับความต้องการของผู้เรียน 3. ปัจจัยด้านค่าใช้จ่ายตลอดหลักสูตร ได้แก่ ค่าใช้จ่ายตลอดหลักสูตร ค่าหน่วยกิตและค่าบำรุงการศึกษามีความเหมาะสม 4. ปัจจัยด้านความน่าเชื่อถือของสถาบัน ได้แก่ เป็นสถาบันที่มีชื่อเสียงและมีอาจารย์ที่มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับ ในขณะที่เดียวกันความต้องการของนักศึกษาในด้าน การบริหารจัดการของหลักสูตรและหน่วยงานของมหาวิทยาลัย อันมีผลต่อการเลือกศึกษาต่อ ณ สถาบันเดิมในระดับที่สูงขึ้นพบว่า ต้องการให้สถาบันมีการเปิดหลักสูตรระดับปริญญาเอกรองรับเพื่อให้ครอบคลุม ต้องการให้มีการปรับปรุงประสิทธิภาพของหน่วยงานการให้บริการนักศึกษา อัน ได้แก่ หน่วยงานการให้ทุนสนับสนุนการเรียนและการทำวิทยานิพนธ์ หน่วยงานการให้คำปรึกษาแนะนำและตอบปัญหาในการเรียนของนักศึกษา

การลดขั้นตอนของเอกสารและการเพิ่มเจ้าหน้าที่บริการนักศึกษาให้เพียงพอ การมีหน่วยงานเปิดอบรมให้นักศึกษาได้เพิ่มพูนความรู้

คำสำคัญ: แรงจูงใจ; การจัดการเรียนการสอน; สาขาดนตรี ; บัณฑิตศึกษา

ABSTRACT

This study aimed to study the students' motivation and needs in music program at graduate level by using a survey research methodology. The research instrument was a questionnaire for studying motivation and needs of students in the Master of Arts in Western Music Program, College of Music, Bansomdejchaopraya Rajabhat University and the data obtained from the survey were then analyzed to find a conclusion as the data for specify direction and develop music curriculum at graduate level.

The population of this study was 87 students who were studying in the Master of Arts in Western Music Program. The main research instrument was a questionnaire that was developed by the researcher and passed a quality check from three experts. It was tried out with a group of 25 non-sample students with a reliability of .87.

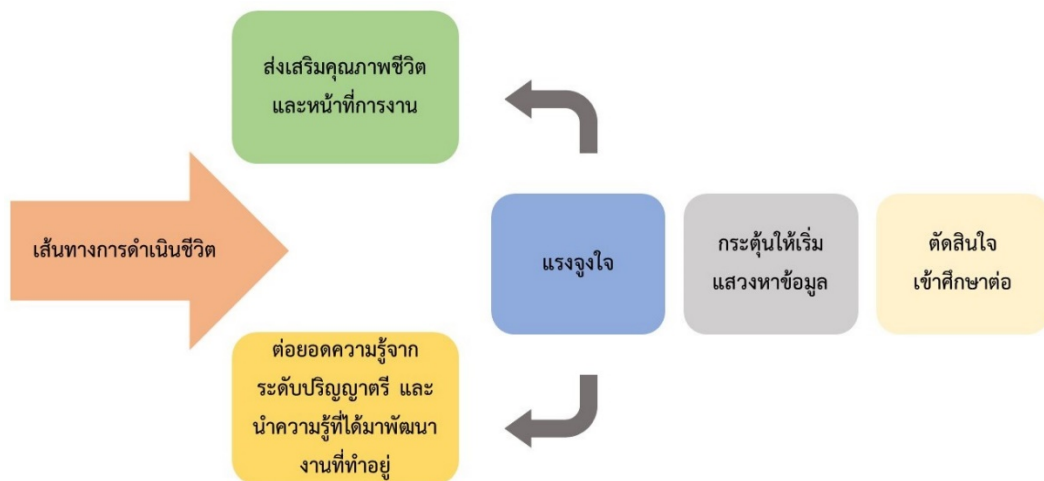
The results indicated that the teaching and learning management in music program at graduate level was consistent with the motivation of students to make their decision to study in music program at graduate level. In the program administration, the program makers need to explore and consider the students' motivation for further education. The motivation in terms of educational institution that can affect the decision to study further can be divided into four factors: (1) Environment, including complete and modern teaching and learning equipment and convenient travelling, (2) Program conditions, including programs that have special teaching and learning session that meet the needs of students, (3) Expenses throughout the program, including appropriate tuition fees and (4) Reliability of Institute, including it's very well-known and there are many high-quality professors. At the same time, as for the needs of students in terms of program administration and various agencies of the university that can affect their decision to study further at the same institution, they want the institution to open doctoral programs and to improve the efficiency of student service agencies, including funding for their study and thesis, advices and answers to students' study problems, reducing document procedures, adding sufficient student service staff, and training for students to enhance their knowledge.

Key words: Motivation; Learning and Teaching Management; Music Program, Graduate Level

1. บทนำ

ด้วยการเปลี่ยนแปลงของโลก เป็นผลสืบเนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เศรษฐกิจ การเมือง ทำให้สังคมของคนประเทศต่าง ๆ ทั่วทุกภาพส่วนของโลกสามารถติดต่อเชื่อมโยงได้สะดวกมากขึ้น ความเจริญก้าวหน้าต่าง ๆ ได้ขยายวงกว้างและต่อเนื่องไปในทุกทิศทุกทาง ในกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้ประสบความสำเร็จ ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลาย ๆ ปัจจัย ได้แก่ ผลจากการเรียนการสอน ผลจากความสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนและผู้เรียน ผลจากสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการเรียน ผลจากการจัดและ

บริหารการเรียการสอน รวมทั้งผลจากหลักสูตร ในการพัฒนาหลักสูตรใดหลักสูตรหนึ่ง จะต้องเข้าใจ วัตถุประสงค์ของสิ่งที่ต้องการพัฒนาอย่างกระจ่างชัด ถ้าเราจะพัฒนาหลักสูตรสำหรับคนกลุ่มหนึ่งโดยเฉพาะ เราจะต้องรู้ถึงความต้องการแท้จริงของคนกลุ่มนั้น ถ้าคนกลุ่มนั้นเป็นผู้ที่จะต้องมีส่วนร่วมในกลุ่มผู้ผลิตของ สังคม ก็จะต้องพิจารณาความต้องการของสังคมด้วย (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553) การทำความเข้าใจกับ ทักษะคิด แรงจูงใจและความต้องการของนักศึกษาในการศึกษาต่อ ถือเป็นเรื่องสำคัญ ภายใต้การแข่งขันของ การเปิดหลักสูตรของสถานศึกษาต่าง ๆ เพื่อรองรับความต้องการในการศึกษาต่อของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา จากงานวิจัยของ Mellores-Bourne ,Hooley & Marriott (2014) พบว่า สถาบันการศึกษาต่าง ๆ ในระดับบัณฑิตศึกษา ของประเทศอังกฤษ ได้เปิดหลักสูตรเพื่อรองรับความต้องการของนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาไว้อย่าง หลากหลาย ตามความต้องการของนักศึกษา ตั้งแต่ความหลากหลายของหลักสูตร สาขาวิชาและรายวิชาที่เปิดสอน รวมไปถึง รูปแบบการศึกษาอันได้แก่รูปแบบการศึกษาในชั้นเรียนปกติ ในรูปแบบการเรียนแบบออนไลน์ รวมไปถึงแบบผสมผสาน ทั้งเรียนในชั้นเรียนปกติและในรูปแบบออนไลน์ อีกทั้งสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ยังเปิด โอกาสให้นักศึกษาเลือกรูปแบบการเรียนได้ตามที่ตัวเองต้องการ ซึ่งทั้งหมดที่กล่าวมา ทำให้นักศึกษาระดับ บัณฑิตศึกษามีทางเลือกทางการศึกษาที่หลากหลายหากแต่ก็ต้องเผชิญกับการประเมินและวิเคราะห์ข้อมูล สถานศึกษาที่เปิดสอนมากมายก่อนการตัดสินใจเข้าเรียนที่ใดที่หนึ่ง โดยสถานศึกษาเองก็ต้องปรับตัว และแข่งขัน ในการทำข้อมูลประชาสัมพันธ์ เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้เรียน Mellores-Bourne ,Hooley & Marriott (2014) ยังได้กล่าวถึงปัจจัยจูงใจและการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาสรุปได้ว่า ในการศึกษา ระดับ บัณฑิตศึกษา แรงจูงใจ (Motivate) ถือเป็นปัจจัยสำคัญในการทำให้นักศึกษามีแรงกระตุ้นนอกจากนี้ อັดลักษณ์ ตัวตนของบัณฑิตศึกษานุคคลนั้น รวมไปถึงความสนใจ ก็เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้นักศึกษาเลือกที่จะศึกษาต่อทั้งนี้ เพราะมีความเชื่อว่า การศึกษาต่อจะทำให้ตนเองเข้าใจในสาขาที่ศึกษานั้นได้ดียิ่งขึ้น ส่งผลต่อ การทำงานใน อนาคต โดยปัจจัยจูงใจ ทั้งจากภายในตัวบุคคล และ จากปัจจัยนอกที่แวดล้อมรวมไปถึง ปัจจัยทางสังคม ที่ส่งผล ต่อแรงจูงใจ การตัดสินใจและการแสดงออกทางพฤติกรรมของบุคคลนั้น ๆ

ภาพที่ 1 กระบวนการและความสัมพันธ์ของแรงจูงใจ ที่มีผลต่อการตัดสินใจของ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

ที่มา: Mellores-Bourne ,Hooley & Marriott (2014)

การให้ความสำคัญและทำความเข้าใจเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจและกระบวนการในการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อของนักศึกษาถือเป็นเรื่องสำคัญ เป็นสิ่งที่สถานศึกษาพึงตระหนัก ในยุคปัจจุบันที่สถานศึกษาพัฒนาและเปิดหลักสูตรเพื่อให้นักศึกษาระดับปริญญาตรีได้ศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษา ทำให้เกิดการแข่งขันและมีตัวเลือกเพิ่มขึ้นให้กับผู้ที่ต้องการศึกษาต่อ การทำความเข้าใจกับกระบวนการตัดสินใจและปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อทั้ง ปัจจัยภายในบุคคลและปัจจัยภายนอก ทั้งด้านกลุ่มและอิทธิพลของกลุ่มที่ส่งผลต่อพฤติกรรมผู้บริโภคและการเลือกสถาบันการศึกษา รวมไปถึงระดับชั้นทางสังคม รายได้และอาชีพ ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อ จึงมีความสำคัญอย่างมาก นอกจากนี้ผู้ดูแลหลักสูตรและผู้บริหารจำเป็นต้องตระหนักถึง ปัจจัยด้านสถานศึกษา เพราะถือเป็นปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อ มหาวิทยาลัยที่มีการจัดการศึกษาที่ดี ได้รับการยอมรับทั้งในด้านคุณภาพทางวิชาการ รวมไปถึงมีระบบส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนการสอนที่ดีและมีสภาพแวดล้อมที่ดี ย่อมเป็นสิ่งที่ส่งเสริมให้นักศึกษาตัดสินใจเลือกที่ศึกษา ณ สถานศึกษาแห่งนั้นสอดคล้องกับ ซัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2559) ที่กล่าวถึงการให้ความสำคัญกับ ปัจจัยด้านแรงจูงใจ ความต้องการ และความสนใจของผู้เรียนกับการพัฒนาหลักสูตรเป็นสิ่งสำคัญ การกำหนดจุดมุ่งหมาย และการพัฒนาหลักสูตรในปัจจุบัน ต้องไม่ละเลยความต้องการและความสนใจของผู้เรียน นักพัฒนาหลักสูตรจำเป็นต้องมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนอย่างชัดเจน แล้วพยายามจัดเนื้อหาสาระตลอดจนกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียนเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการพัฒนาดียิ่งขึ้นไป

สำหรับวิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ได้มีการจัดการศึกษาดนตรีทั้งในระดับปริญญาตรีและปริญญาโท โดยในการศึกษาระดับปริญญาโท เปิดสอนในหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีตะวันตก 2 แขนงวิชาคือ แขนงวิชาดนตรีศึกษาและ แขนงวิชาการบริหารงานดนตรี โดยเปิดหลักสูตรและผลิตนักศึกษามาแล้วเป็นระยะเวลาอันยาวนานกว่าสิบปี โดยหลักสูตรตั้งเป้าที่จะผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ มีความพร้อมที่จะปฏิบัติงานและเอื้อต่อการศึกษาและนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง ทั้งนี้จากสถานการณ์สภาพสังคมและการพัฒนาเศรษฐกิจในปัจจุบันส่งผลต่อ ความต้องการ ในฐานะผู้ประกอบการวิชาชีพดนตรีในลักษณะต่าง ๆ โดยที่ผ่านมามีพบว่า บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาแล้วและผู้ใช้บัณฑิต มีความต้องการให้หลักสูตรผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ ไปเป็นกำลังสำคัญทั้งในการศึกษาดนตรีในระบบ นอกกระบบและประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับดนตรีอยู่ทั่วประเทศ ทั้งนี้ ผู้วิจัยมีความตระหนักในการให้ความสำคัญกับการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรอยู่ตลอด การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการของผู้เรียนถือเป็นเรื่องสำคัญเรื่องหนึ่ง เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาแรงจูงใจและความต้องการของนักศึกษาสาขาวิชาดนตรี ระดับบัณฑิตศึกษา เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวไปปรับปรุงหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันให้มีความสอดคล้องสามารถแข่งขันกับสถาบันการศึกษาอื่น ๆ ที่เปิดสอนในสาขาและระดับเดียวกันได้ และเป็นแนวทางให้สถาบันการศึกษาอื่นนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาแรงจูงใจและความต้องการของนักศึกษาในหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีตะวันตก มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

3. ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งเน้นศึกษาแรงจูงใจด้านสถาบันการศึกษาที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อ แบ่งได้เป็น 4 ปัจจัย คือ 1. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม 2. ปัจจัยด้านหลักสูตร 3. ปัจจัยด้านค่าใช้จ่ายตลอดหลักสูตร และ 4. ปัจจัยด้านความน่าเชื่อถือของสถาบัน และศึกษาความต้องการของนักศึกษาในด้านการบริหารจัดการของหลักสูตรและหน่วยงานภายในของมหาวิทยาลัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ นักศึกษาจำนวน 87 คนที่กำลังศึกษาในหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีตะวันตก

4. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ได้ทราบข้อมูลและแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุงที่สอดคล้องกับแรงจูงใจและความต้องการของผู้เรียนสาขาดนตรี ระดับบัณฑิตศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาทั้งด้านการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาโท และการเปิดหลักสูตรปริญญาเอก

2. เป็นข้อมูลประกอบการกำหนด นโยบาย การวางแผนการบริหารและพัฒนาหลักสูตรดนตรีระดับบัณฑิตศึกษา สำหรับมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาและมหาวิทยาลัยอื่น ๆ

5. วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เก็บข้อมูลกับประชากรคือ นักศึกษาทั้งหมดที่กำลังศึกษาในหลักสูตร ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีตะวันตก แขนงดนตรีศึกษา และบริหารงานดนตรี วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 110 คนแต่ในการแจกแบบสอบถามได้แบบสอบถามกลับคืนแบบสมบูรณ์จำนวนทั้งสิ้น 87 คน โดยนำผลจากการตอบแบบสอบถามมานำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยผู้วิจัยใช้สถิติการแจกแจงค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้ข้อมูลจากการสำรวจมาวิเคราะห์เพื่อหาข้อสรุป

เครื่องมือหลักที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ได้มีการนำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาพบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์แห่งความเที่ยงของแบบสอบถามเป็น .94 และทดลองใช้ (Try out) กับนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาในหลักสูตรศิลปศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีตะวันตก มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาที่ไม่ใช่กลุ่มประชากร จำนวน 25 คน และนำแบบสอบถาม มาตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามด้วยสูตร สัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)พบว่า มีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามที่ .87

6. ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดการเรียนการสอนสาขาดนตรี ระดับบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอผลการวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ส่วน ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ข้อมูลแรงจูงใจด้านสถานศึกษา

ส่วนที่ 3 ความต้องการของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนสาขาดนตรี

ระดับบัณฑิตศึกษา

ส่วนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลวิจัยพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย อายุ 25 – 30 ปี มีอาชีพเป็นครู โรงเรียนเอกชน โดยมีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปี มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001 – 30,000 บาท/เดือน ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยราชภัฏในระดับปริญญาตรี และกำลังศึกษาแขนงดนตรีศึกษาอยู่ในระดับปริญญาโทมากถึงร้อยละ 72 ทั้งนี้หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีตะวันตก มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ประกอบไปด้วย 2 แขนงคือ แขนงดนตรีศึกษา และบริหารงานดนตรี

ส่วนที่ 2 ข้อมูลแรงจูงใจด้านสถานศึกษา

แรงจูงใจด้านสถานศึกษา อันได้แก่ปัจจัยของสถานศึกษาด้านต่าง ๆ ที่มีผลต่อการเลือกศึกษาต่อของนักศึกษา สาขาดนตรี ระดับบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ประกอบด้วย 4 ด้านย่อย ได้แก่ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ปัจจัยด้านหลักสูตรการศึกษา ปัจจัยด้านค่าใช้จ่ายตลอดหลักสูตร และปัจจัยด้านความน่าเชื่อถือของสถาบัน รายงานผลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ปรากฏผลดังตารางที่ 1 – 4 ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของแรงจูงใจด้านสถานศึกษาในปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม

ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1.สภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัยมีความร่มรื่น น่าอยู่	3.79	.823	มาก
2.มีอุปกรณ์การเรียนที่ครบครัน และทันสมัย	3.69	.944	มาก
3.มีบริการ Internet เพื่อค้นหาข้อมูลวิชาการ	3.55	1.043	มาก
4.การเดินทางสะดวก	3.56	1.042	มาก
5.มหาวิทยาลัยอยู่ในย่านธุรกิจ	3.44	1.042	ปานกลาง
6.มหาวิทยาลัยอยู่ใกล้กับที่พักหรือที่ทำงาน	3.17	1.456	ปานกลาง
7.ศูนย์อาหารของมหาวิทยาลัยมีความสะอาด	3.34	1.055	ปานกลาง
เฉลี่ย	3.51	.912	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมมีผลต่อการเลือกศึกษาต่อของนักศึกษา สาขาดนตรี ระดับบัณฑิตศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51 อยู่ในระดับมาก โดยรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับ ได้แก่ สภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัยมีความร่มรื่น น่าอยู่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.79 อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ มีอุปกรณ์การเรียนที่ครบครัน และทันสมัย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.69 อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ การเดินทางสะดวก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.56 อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของแรงจูงใจด้านสถานศึกษาในปัจจุบันด้านหลักสูตรการศึกษา

ปัจจัยด้านหลักสูตรการศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1.มีหลักสูตรการศึกษาที่หลากหลาย	3.48	1.033	ปานกลาง
2.มีหลักสูตรการศึกษาที่ตรงกับความต้องการ	3.80	.887	มาก
3.มีห้องสมุดดนตรีที่มีหนังสือหลากหลาย และมีสื่อที่ทันสมัย	3.56	1.031	มาก
4.ต้องการไปศึกษาดูงานต่างประเทศ	3.43	1.148	ปานกลาง
5.การจัดการเรียน การสอนนอกเวลา (เสาร์ - อาทิตย์) ทำให้สะดวกในการมาเรียน	4.03	.855	มาก
เฉลี่ย	3.66	.770	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัจจัยด้านหลักสูตรการศึกษามีผลต่อการเลือกศึกษาต่อของนักศึกษา สาขาดนตรี ระดับบัณฑิตศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.66 อยู่ในระดับมาก โดยรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับ ได้แก่ การจัดการเรียน การสอนนอกเวลา (เสาร์ - อาทิตย์) ทำให้สะดวกในการมาเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03 อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ มีหลักสูตรการศึกษาที่ตรงกับความต้องการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ มีห้องสมุดดนตรีที่มีหนังสือหลากหลาย และมีสื่อที่ทันสมัย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.56 อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของแรงจูงใจด้านสถานศึกษาในปัจจุบันด้านค่าใช้จ่ายตลอดหลักสูตร

ปัจจัยด้านค่าใช้จ่ายตลอดหลักสูตร	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1.ค่าใช้จ่ายต่อหน่วยกิตมีความเหมาะสม	4.09	.676	มาก
2.ค่าใช้จ่ายด้านการบำรุงการศึกษามีความเหมาะสม	4.06	.783	มาก
3.ค่าใช้จ่ายตลอดหลักสูตรมีความเหมาะสม	4.11	.799	มาก
4.มีการร่วมมือกับสถาบันการเงินในการให้กู้ยืมเรียน	3.52	1.265	มาก
5.มีการผ่อนผันค่าใช้จ่ายได้	3.55	1.237	มาก
6.มีทุนการศึกษาให้สำหรับนักศึกษาปริญญาโท	3.43	1.344	ปานกลาง
เฉลี่ย	3.79	.882	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ปัจจัยด้านค่าใช้จ่ายตลอดหลักสูตรมีผลต่อการเลือกศึกษาต่อของนักศึกษาสาขา ดนตรี ระดับบัณฑิตศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.79 อยู่ในระดับมาก โดยรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับ ได้แก่ ค่าใช้จ่ายตลอดหลักสูตรมีความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.11 อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ค่าใช้จ่ายต่อหน่วย กิตมีความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.09 อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ค่าใช้จ่ายด้านการบำรุงการศึกษามีความ เหมาะสมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของแรงจูงใจด้านสถานศึกษาใน ปัจจัยด้านความน่าเชื่อถือของสถาบัน

ปัจจัยด้านความน่าเชื่อถือของสถาบัน	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1.เป็นสถาบันที่มีชื่อเสียง และเป็นที่ยอมรับของสังคม	4.10	.699	มาก
2.มีคณาจารย์ที่มีความรู้ ความสามารถ	4.08	.955	มาก
3.มีคณาจารย์ที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับ	4.08	.930	มาก
4.มีผู้บริหารมหาวิทยาลัยที่เก่ง มีความสามารถ	4.01	1.006	มาก
5.นักศึกษาที่จบจากมหาวิทยาลัยเป็นที่ต้องการขององค์กรและหน่วยงาน	3.83	.955	มาก
เฉลี่ย	4.02	.805	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า ปัจจัยด้านความน่าเชื่อถือของสถาบันมีผลต่อการเลือกศึกษาต่อของนักศึกษาสาขาคอนกรีต ระดับบัณฑิตศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02 อยู่ในระดับมาก โดยรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับ ได้แก่ เป็นสถาบันที่มีชื่อเสียง และเป็นที่ยอมรับของสังคม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10 อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ มีคณาจารย์ที่มีความรู้ ความสามารถ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08 อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือมีคณาจารย์ที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08 อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 ความต้องการของนักศึกษาต่อสถานศึกษาและการจัดการเรียนการสอนสาขาดนตรี ระดับบัณฑิตศึกษา

ดังจะเห็นได้ว่า แรงจูงใจด้านสถานศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญอีกสิ่งหนึ่งที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาของนักศึกษาคือ ข้อมูลของสถาบันการศึกษา เป็นตัวแปรสำคัญในกระบวนการในการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อของนักศึกษา โดยจะใช้ในการตัดสินใจว่าจะศึกษาต่อที่สถาบันแห่งใด ทั้งนี้ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามปลายปิดที่ให้เลือกตอบแล้วดัดแปลงนำเสนอในตารางที่ 1-4 และการสรุปข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามปลายเปิดเพื่อศึกษาความต้องการของผู้เรียนด้านสถานศึกษาและการจัดการเรียนการสอนเพิ่มเติมสามารถสรุปออกมาเป็น 4 ด้าน ได้ดังนี้

1) ด้านสภาพแวดล้อมที่สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษา

มหาวิทยาลัยหรือสถานศึกษา และภาควิชา หรือคณะ จำเป็นต้องมีการพัฒนาปรับปรุง รวมไปถึงออกแบบวางแผนการบริหารงาน และแบ่งการรับผิดชอบของหน่วยงานต่าง ๆ ภายในมหาวิทยาลัยออกเป็นสัดส่วนและมีระบบชัดเจน ทั้งนี้โดยคำนึงถึงประสิทธิภาพในการทำงาน การจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ และการได้รับประโยชน์สูงสุดของอาจารย์และนักศึกษา ต่อเนื่องถึงภาพลักษณ์และความน่าเชื่อถือของสถานศึกษานั้น ๆ

การจัดพื้นที่บริการและเจ้าหน้าที่เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับสำหรับนักศึกษาถือเป็นเรื่องสำคัญ เช่น การอำนวยความสะดวกในการรับบริการวิชาการ รวมไปถึงงานด้านเอกสาร ต่าง ๆ เช่น การจัดเจ้าหน้าที่ดูแลด้านงานเอกสารที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษา โดยนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามีความจำเป็นต้องติดต่อ จัดทำเอกสารด้านการเรียน และการยื่นคำร้องต่าง ๆ การพัฒนาระบบและหน่วยงาน รวมถึงจัดหาเจ้าหน้าที่ที่เพียงพอในการดูแลนักศึกษาจึงเป็นเรื่องสำคัญ นอกจากนี้ การจัดพื้นที่บริการเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับสำหรับนักศึกษาถือเป็นเรื่องสำคัญ เช่นการจัดสรรพื้นที่ในการจอดรถ การเพิ่มพื้นที่ในการค้นคว้าหาความรู้ เช่นห้องสมุด หรือ

ศูนย์คอมพิวเตอร์ บริการอินเทอร์เน็ต ถือเป็นปัจจัยด้านสถานศึกษาที่มหาวิทยาลัยต้องให้ความสำคัญและดูแลจัดการ

2) ด้านหลักสูตรการศึกษาสอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษา

โดยในการจัดการเรียนการสอนที่วิทยาลัยฯ ยังเป็นแบบบังคับให้เลือกเอง ไม่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกถนัดรายวิชาที่สนใจมากนัก เพราะเหตุผลด้านการขาดแคลนครูผู้สอนและความคุ้มค่าในการเปิดวิชาให้กับจำนวนนักศึกษาที่ลงทะเบียน นักศึกษาจึงลงทะเบียนเรียนในรายวิชาที่วิทยาลัยฯ เปิดรองรับไว้ให้ผู้เรียนไม่ได้เลือกเอง แนวทางการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนคือ หลักสูตรต้องมีการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกถนัดและสนใจ อีกทั้งในสาขาคุณตรีศึกษาที่เน้นการเรียนในรูปแบบทฤษฎี หลักการจากผลการวิจัยพบว่าต้องการให้เพิ่มรายวิชา การปฏิบัติเครื่องดนตรีในวิชาเลือกเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนวิชาปฏิบัติ

3) ด้านค่าใช้จ่ายตลอดหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษา

ในการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาค่าใช้จ่ายตลอดหลักสูตรถือเป็นปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจศึกษาต่อ ณ สถาบันแห่งนั้น การกำหนดค่าใช้จ่ายที่สอดคล้องกับความต้องการ โดยเฉพาะผู้ศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาที่อยู่ในวัยทำงาน การตั้งค่าใช้จ่ายที่เหมาะสมส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อ หากแต่บางครั้งต้องระวังในเรื่องการขาดสภาพคล่อง และการตั้งค่าเรียนที่ต่ำเกินไปหากมีผู้เรียนเรียนน้อยจะส่งผลต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ไม่เต็มประสิทธิภาพเนื่องจาก ไม่มีงบประมาณในการพัฒนา

4) ด้านความน่าเชื่อถือของสถาบัน

การเตรียมความพร้อมของอาจารย์ในการจัดการเรียนการสอน การสร้างชื่อเสียงของตัวอาจารย์ผู้สอน และความรู้ความสามารถของอาจารย์เป็นปัจจัยด้านสถานศึกษาหลักอีกประการที่ทำให้ผู้เรียนตัดสินใจเข้าศึกษาต่อ ณ สถาบันแห่งนั้น โดยในการศึกษาคณะระดับบัณฑิตศึกษา ซึ่งต้องมีการทำวิทยานิพนธ์เพื่อสำเร็จการศึกษา ผู้เรียนจะมองไปถึง ความสามารถและความถนัดของอาจารย์ผู้สอนทั้งนี้ โดยผู้เรียนจะพิจารณาถึง การที่เมื่อตนเข้าศึกษาแล้ว หลังจบการเรียนรายวิชา และต้องทำวิทยานิพนธ์ อาจารย์ท่านใดจะสามารถให้คำปรึกษาการทำวิทยานิพนธ์ในเรื่องที่นักศึกษาสนใจได้ ในการที่สถาบันมีการเตรียมการ และอาจารย์ผู้สอนมีตารางเวลาที่ชัดเจนในการให้คำปรึกษาด้านการเรียน รวมถึงการทำวิทยานิพนธ์ให้กับนักศึกษาอย่างใกล้ชิดและเป็นระบบ เป็นปัจจัยด้านสถานศึกษาหลักอีกประการที่ทำให้ผู้เรียนตัดสินใจเข้าศึกษาต่อ ณ สถาบันแห่งนั้น เพราะเชื่อมั่นว่าสามารถมีที่ปรึกษาด้านการเรียน และทำให้จบการศึกษาได้เร็วมากขึ้น

7. อภิปรายผล

การศึกษาแรงจูงใจและความต้องการของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอน ถือเป็นเรื่องสำคัญที่สถานศึกษาพึงปฏิบัติ เมื่อนักศึกษาเข้าสู่ระบบการศึกษาของสถาบัน หรือสำเร็จการศึกษาแล้ว ควรมีการสำรวจแรงจูงใจและความต้องการของนักศึกษา เพื่อนำผลไปพัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลงการเรียนการสอนให้มีความเหมาะสมทั้งนี้โดยคำนึงถึง ผลประโยชน์ของผู้เรียนและสถานศึกษาเป็นสำคัญ การสำรวจแรงจูงใจและความต้องการของผู้เรียนจะเป็นข้อมูลสะท้อนถึงผู้บริหารในการจัดการเรียนการสอนในสภาวะปัจจุบัน และสิ่งที่ต้องการให้มีการพัฒนา โดยใช้ข้อมูลสำคัญจากผู้เรียนที่สะท้อนออกมาเพื่อช่วยในการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป

8. ข้อเสนอแนะ

การวิจัยชิ้นนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยศึกษาในแง่มุมมองแรงจูงใจและความต้องการของนักศึกษา ณ วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ควรมีขยายขอบเขตการศึกษารวมไปถึงใช้วิธีการเก็บข้อมูลกับกลุ่มบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องอื่น ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับการจัดการเรียนการสอน การวางแผนหลักสูตรที่ครอบคลุมทุกภาคส่วน

9. เอกสารอ้างอิง

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2559). *การพัฒนาหลักสูตร ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: บริษัทวีพรินท์ (1991) จำกัด กรุงเทพฯ.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี จำกัด.

ไพฑูริย์ สีนลารัตน์. (2557). *หลักและเทคนิคการสอนระดับอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

House, R.W. (1973). *Administration in Music Education*. New Jersey: Prentice-Hall, INC.

Mellors-Bourne, R., Hooley, T., Marriot, J. (2014). *Understanding how people choose to pursue taught postgraduate study* (Research report). Careers Research & Advisory Centre (CRAC) Ltd.

Nantida Chandransu. (2010). *The Development of Music Education In Thailand's Higher Education*. (Doctoral dissertation). Nakornpathom: Mahidol University.

Slight, C.L. (2015). *Exploring the university to career transitions of UK music postgraduate students*. (Doctoral dissertation, The University of Leeds, School of Music) Retrieved from <http://etheses.whiterose.ac.uk/13219/>

บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์

เรื่อง หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ELECTRONIC LESSON: ABOUT THE PRINCIPLES OF COMPUTERS FOR 10TH GRADE STUDENTS

พิรุพห์ แก้วฟูงรังษี

ภาควิชาคอมพิวเตอร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

E-mail: kpirun@hotmail.com

ภัทรพร พรหมคำตัน

ภาควิชาคอมพิวเตอร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

E-mail: ptrp275@hotmail.com, pataraporn_pro@cmru.ac.th

เสรี ปานซาง

ภาควิชาคอมพิวเตอร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

E-mail: seripansang@hotmail.com

คชพันธ์ บุญคง

ภาควิชาคอมพิวเตอร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

E-mail: kotchaphun@g.cmru.ac.th

เบญจมาศ จักขุเรือง

ภาควิชาคอมพิวเตอร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

E-mail: benlo.benjamat@gmail.com

มยุร ไยบัวเทศ

สำนักวิชาคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

E-mail: mayoon.yai@cr.ru.ac.th

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และเพื่อหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์จากแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ซึ่งในบทเรียนมีการนำเสนอเนื้อหาบทเรียนในรูปแบบของภาพประกอบ ภาพเคลื่อนไหว เสียงบรรยาย ผ่านทางระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต สำหรับกลุ่มประชากรที่ใช้ในทดลอง คือ นักเรียนโรงเรียนบ้านแป้นพิทยาคม อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 30 คน ผลจากงานวิจัย พบว่า มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนมีค่าเท่ากับ 19.9 และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนมีค่าเท่ากับ 26.6 ตามลำดับ และเมื่อนำคะแนน

ไปทดสอบความแตกต่างโดยใช้สถิติ t -test พบว่า คะแนนแบบทดสอบหลังเรียนของนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าคะแนนแบบทดสอบก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

คำสำคัญ: บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์, หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ABSTRACT

This research aims to develop an Electronic Learning (e-Learning) in operating principles of computer subject for grade 10 students and to study the learning achievement of the experimental group that studied with the e-Learning by comparing the pre-test and post-test scores. The contents were presented in illustrations, videos, audio-visual commentary through the Internet network. The sample were 30 students of grade 10. The results showed that the average learning achievement in pre-test score was 19.9 while the average learning achievement in post-test score was 26.6. The experimental group was significantly higher in posttest than pretest scores at .05 level.

Keywords: e-Learning, Operating Principles of Computer, Learning Achievement

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาวิจัย

โรงเรียนบ้านแป้นพิทยาคม ที่ตั้ง 256 หมู่ที่ 3 ตำบลบ้านแป้น อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน โดยโรงเรียนบ้านแป้นพิทยาคมเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบลเดิมสังกัดกรมสามัญศึกษากระทรวง ศึกษาธิการ เปิดสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวนนักเรียนรวม 304 คน มีครูข้าราชการ 21 คน และครูอัตราจ้าง 10 คน โดยทางโรงเรียนมีวิสัยทัศน์มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีคุณภาพตามมาตรฐาน บริหารแบบมีส่วนร่วม สืบสานภูมิปัญญา พัฒนาสู่สากล ดำรงตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

โรงเรียนบ้านแป้นพิทยาคม ส่วนใหญ่มีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อการเรียนการสอนจากหนังสือเรียน และเอกสารประกอบการเรียน ที่เน้นกระบวนการสอนที่เน้นครูผู้สอนเป็นหลัก ซึ่งในการจัดการเรียนการสอนวิชาคอมพิวเตอร์ เรื่อง หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ เป็นการเรียนการสอนในรูปแบบการอธิบายจากการสัมภาษณ์คุณครูใจ ทาเป็น ครูผู้สอนประจำวิชาคอมพิวเตอร์ โรงเรียนบ้านแป้นพิทยาคม (สัมภาษณ์, 15 ธันวาคม 2561)พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ต้องอาศัยจินตนาการเรียนรู้และการเรียนเพียงครั้งเดียวก็เป็นการยากที่จะเข้าใจเนื้อหาทั้งหมดได้ทันที ทำให้ต้องใช้เวลาเรียนหลายรอบถึงจะเข้าใจได้ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนตก และต้องเสียเวลากลับมาเรียนใหม่อีกครั้ง

จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดที่จะจัดทำบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ เพื่อช่วยแก้ปัญหาในเรื่องการเรียนการสอน โดยแบ่งเนื้อหาของบทเรียนออกเป็น 2 หน่วยการเรียนรู้ ดังนี้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 แสงวงจรหลักและการรับ-ส่งข้อมูลระหว่างหน่วยต่าง ๆ โดยแต่ละหน่วยการเรียนรู้จะมีแบบฝึกหัดท้ายหน่วยการเรียนรู้ จำนวน 15 ข้อ เพื่อสร้างความเข้าใจในเนื้อหา มีการนำเสนอในรูปแบบสื่อประสม ทั้งแบบมัลติมีเดีย กราฟิก การบรรยายแบบข้อความ ภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหว ซึ่งจะช่วยให้บทเรียนมีความน่าสนใจ ทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจเนื้อหาในการเรียนมากยิ่งขึ้น อีกทั้งผู้เรียนยังสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองจำนวนหลาย ๆ ครั้งได้ตามความต้องการของ

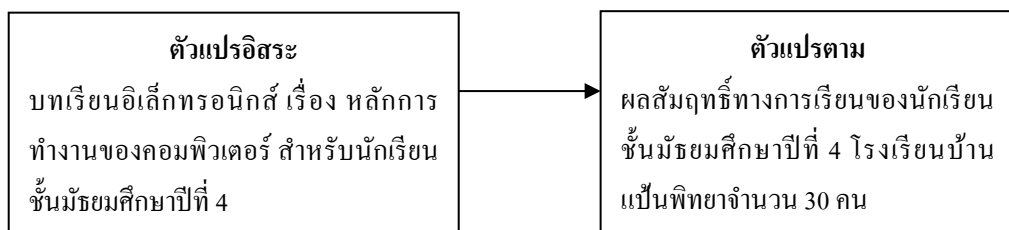
นักเรียน และนอกจากนี้บทเรียนยังมีแบบทดสอบก่อนเรียน และแบบทดสอบหลังเรียนในการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนพร้อมทั้งรายงานผลสัมฤทธิ์ให้ครูผู้สอนเพื่อพัฒนาการของนักเรียนแต่ละคนได้

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- (1) เพื่อพัฒนาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
- (2) เพื่อหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มตัวอย่างที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยระบบที่พัฒนาขึ้น โดยแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

3. กรอบแนวคิดในการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi - Experimental Research) ดำเนินการทดลองแบบการทดลองกลุ่มเดียว (One Group Pretest - Posttest Design) โดยมีตัวแปรอิสระ จำนวน 1 ตัวแปร คือ บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ส่วนตัวแปรตาม มีจำนวน 1 ตัวแปร คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มตัวอย่างที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยสื่อบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับกรอบแนวคิดในการวิจัย แสดงในแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

4. ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (E - Learning)

ถนอมพร เลาหจรัสแสง (2541) ได้ให้คำจำกัดความของบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ ไว้ 2 ลักษณะ คือ ลักษณะแรก บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง การเรียนเนื้อหา หรือสารสนเทศสำหรับการสอนหรือการอบรม ซึ่งใช้การนำเสนอด้วยตัวอักษร ภาพนิ่ง ผสมผสานกับการใช้ภาพเคลื่อนไหว วิดีทัศน์ และเสียงโดยอาศัยเทคโนโลยีของเว็บ ในการถ่ายทอดเนื้อหารวมทั้งในเทคโนโลยีการบริหารจัดการงานสอนต่างๆ ลักษณะที่สอง บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง การเรียนในลักษณะใดก็ได้ ซึ่งใช้การถ่ายทอดเนื้อหาผ่านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ไม่ว่าจะเป็นคอมพิวเตอร์ เครื่องข่ายอินเทอร์เน็ต อินทราเน็ต เอ็กซ์ทราเน็ตหรือสัญญาณ โทรศัพท์ สัญญาณดาวเทียม สรุปความหมายของบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ หรือ บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ ได้ดังนี้ “การใช้ทรัพยากรต่างๆ ในระบบอินเทอร์เน็ตมาออกแบบ และจัดระบบเพื่อการสร้างระบบการเรียนการสอน โดยการสนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายตรงกับความต้องการของผู้สอน และผู้เรียน เชื่อมโยงระบบเป็นเครือข่ายที่สามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลาและทุกคน”

4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เพชรราวัลย์ ธีระวัฒน์ฐพงศ์ และคณะ (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง การใช้นวัตกรรม Google Apps for Education สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบคะแนนหลังเรียนและก่อนเรียนของนักศึกษา ด้วยบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ผลการวิจัยสรุปว่า เมื่อนำคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนมาเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยการทดสอบ t-test พบว่าผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาที่เรียนบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ฐิตยา อินตะนา และคณะ (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง พลเมืองดี ตามวิถีประชาธิปไตย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบคะแนนทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับคะแนนทดสอบก่อนเรียน ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนจากบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ สูงกว่าคะแนนทดสอบก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ชนเดช ศักดิ์สุวรรณ และบัญชา สำรวรัตน์ (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาบทเรียน E-Learning กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง คอมพิวเตอร์ในชีวิตประจำวัน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียน e-learning กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง คอมพิวเตอร์ในชีวิตประจำวันก่อนเรียนและหลังเรียน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้บทเรียน E-Learning เรื่อง คอมพิวเตอร์ในชีวิตประจำวันมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บุญญาณี เพชรสีเงิน และคณะ (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ผ่านเว็บ Google Site รายวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ก่อนและหลังที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 โรงเรียนทุ่งสง อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 30 คน ที่ได้มาโดยการเลือกแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Sampling) ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารหลังได้รับการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. วิธีดำเนินการวิจัย

5.1 แบบแผนการวิจัย

บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านแป้นพิทยาคม เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง ดำเนินการทดลองแบบการทดลองกลุ่มเดียว (สุรวาท ทองบุ, 2550) คือ การทดลองกลุ่มเดียวที่มีการวัดผลสองครั้ง ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 รูปแบบการวิจัยแบบการทดลองกลุ่มเดียวที่มีการวัดผล 2 ครั้ง

Pretest	Treatment	Posttest
T ₁	X	T ₂

สัญลักษณ์ที่ใช้ในรูปแบบการวิจัย

T₁ หมายถึง การทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้

X หมายถึง การจัดการเรียนรู้โดยการใช้กลุ่มตัวอย่างทดลองเรียนบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์

T₂ หมายถึง การทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้

5.2 สมมติฐานงานวิจัย

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ สามารถกำหนดสมมติฐาน ได้ดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเท่ากับก่อนเรียน
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

5.3 ประชากรและตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านแป้นพิทยาคม อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 35 จำนวน 2 ห้อง จำนวนนักเรียน 30 คน

5.4 ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ตัวแปรอิสระ มีจำนวน 1 ตัวแปร คือ การใช้สื่อบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ส่วนตัวแปรตาม มีจำนวน 1 ตัวแปร คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มตัวอย่างที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยสื่อบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์

5.5 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาผลการใช้บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านแป้นพิทยาคม ได้แก่

(1) บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านแป้นพิทยาคม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ 2551 : 1-3)

(2) แบบทดสอบก่อนเรียน เป็นแบบทดสอบแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ มี 4 ตัวเลือก จำนวน 2 หน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วย หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ จำนวน 15 ข้อ และหน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง แฉงวงจรหลักและการรับ - ส่งข้อมูลระหว่างหน่วยต่าง ๆ จำนวน 15 ข้อ

(3) แบบฝึกหัดท้ายหน่วยการเรียนรู้ เป็นแบบทดสอบหน่วยการเรียนรู้ละ 10 ข้อ

(4) แบบทดสอบหลังเรียนเป็นแบบทดสอบแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบมี 4 ตัวเลือก ชุดข้อสอบเป็นชุดเดียวกันกับแบบทดสอบก่อนเรียน มีการสลับข้อของแบบทดสอบ และสลับข้อของตัวเลือก

5.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผลคะแนนแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ทางผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยใช้แบบทดสอบที่สร้างขึ้นมาไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านแป้นพิทยาคม

อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 35 จำนวน 2 ห้อง จำนวนนักเรียน 30 คน

5.7 การวิเคราะห์ข้อมูล

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยนี้เป็นการใช้สถิติเชิงอ้างอิงหรือสถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ได้แก่ สถิติที (t-test) และการทดสอบสมมุติฐาน (Hypothesis Testing)

6. สรุปผลการวิจัย

การศึกษาและเปรียบเทียบผลพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนก่อนและหลังการใช้บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏตามตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 คะแนนแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์เปรียบเทียบ ก่อนเรียนและหลังเรียนชนิดเลือกตอบ

คนที่	คะแนน		D	D ²
	ก่อนเรียน	หลังเรียน		
1	20	28	8	64
2	17	25	8	64
3	17	28	11	121
4	16	25	9	81
5	15	23	8	64
6	18	27	9	81
7	15	24	9	81
8	19	26	7	49
9	24	30	6	36
10	18	26	8	64
11	18	23	5	25
12	22	28	6	36
13	30	30	0	0
14	20	21	1	1
15	18	28	10	100
16	25	29	4	16
17	27	29	2	4
18	28	30	2	4
19	21	30	9	81
20	24	30	6	36
21	17	16	-1	1
22	17	25	8	64
23	17	28	11	121
24	19	27	8	64
25	17	25	8	64

ตารางที่ 2 (ต่อ) คะแนนแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์เปรียบเทียบ ก่อนเรียนและหลังเรียนชนิดเลือกตอบ

คนที่	คะแนน		D	D ²
	ก่อนเรียน	หลังเรียน		
26	16	26	10	100
27	21	29	8	64
28	19	28	9	81
29	18	26	8	64
30	24	28	4	16
รวม	597	798	$\Sigma D = 201$	$\Sigma D^2 = 1,647$
ค่าเฉลี่ย	19.9	26.6		
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	3.9422	3.0917		

จากตารางที่ 2 คำนวณค่าแจกแจง t-test แบบ Dependent Samples (ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์, 2561) ดังสมการที่ 1

$$t = \frac{\Sigma D}{\sqrt{\frac{N \Sigma D^2 - (\Sigma D)^2}{N-1}}} ; df = N-1 \quad (1)$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาใน t-distribution
	D	แทน	ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
	N	แทน	จำนวนคู่ของคะแนนหรือจำนวนนักเรียน
	ΣD	แทน	ผลรวมทั้งหมดของผลต่างของคะแนนก่อนและหลังการทดลอง
	ΣD^2	แทน	ผลรวมของกำลังสองของผลต่างของคะแนนก่อนและหลังการทดลอง

จากนั้นดำเนินการวิเคราะห์ผลทั้ง 5 ขั้นตอนได้แก่ ขั้นที่ 1 ตั้งสมมุติฐาน ขั้นที่ 2 กำหนดระดับนัยสำคัญ ขั้นที่ 3 กำหนดขอบเขตวิกฤติ ขั้นที่ 4 คำนวณค่าสถิติ ขั้นที่ 5 สรุปตัดสินใจ โดยมีลำดับดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ตั้งสมมุติฐาน

		ตั้งสมมุติฐานทางสถิติ	$H_0 : \mu_{post} = \mu_{pre}$
			$H_1 : \mu_{post} > \mu_{pre}$
เมื่อ	H_0	แทน	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเท่ากับก่อนเรียน
	H_1	แทน	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
	μ_{pre}	แทน	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน
	μ_{post}	แทน	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน

ขั้นที่ 2 กำหนดระดับนัยสำคัญ $\alpha = 0.05$

ระดับนัยสำคัญที่ .05 หมายถึง โอกาสที่ไม่เป็นไปตามข้อสรุปมีเพียง .05 ใน 1.00 หรือ 5 ส่วนใน 100 ส่วน นั่นคือ คลาดเคลื่อนไม่เกิน 5% ซึ่งเมื่อมองในมุมกลับก็คือ เชื่อได้ไม่ต่ำกว่า 95%

ขั้นที่ 3 กำหนดขอบเขตวิกฤติ

กำหนด $\alpha = 0.05$ และเป็นการทดสอบแบบทางเดียว ($H_1 : \mu_{post} > \mu_{pre}$) ค่าวิกฤติของ t เมื่อ $df = N - 1 = 29$ และ $\alpha = .05$ จะได้ค่าวิกฤติของ $t(t_{ตาราง}) = 1.6991$ หาได้จาก ตารางแจกแจง t -test (จตุรพักต์ ประทุม, 2556)

ขั้นที่ 4 คำนวณค่าสถิติ

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{N-1}}}$$

$$t = \frac{201}{\sqrt{\frac{30(1,647) - (201)^2}{30-1}}}$$

$$= \frac{201}{\sqrt{\frac{49,410 - 40,401}{29}}}$$

$$t = \frac{201}{\sqrt{\frac{9,009}{29}}} = \frac{201}{\sqrt{310.66}} = \frac{201}{17.63} \quad t = 11.40$$

ขั้นที่ 5 สรุปตัดสินใจ

พิจารณา เมื่อ $t_{คำนวณ} > t_{ตาราง}$ จะปฏิเสธ H_0 ยอมรับ H_1

เมื่อ $t_{คำนวณ} < t_{ตาราง}$ จะยอมรับ H_0 ปฏิเสธ H_1

เนื่องจาก $t_{คำนวณ} = 11.40 > t_{ตาราง} = 1.6991$ ดังนั้น จึงปฏิเสธ H_0 ยอมรับ H_1 นั่นคือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตารางที่ 3 ผลการทดสอบลงในตารางการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

การทดสอบ	N	\bar{X}	$\sum D$	$\sum D^2$	t
ก่อนเรียน	30	19.9	201	1,647	11.40*
หลังเรียน	30	26.6			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 3 ผลการทดสอบในตารางการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่ามีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนมีค่าเท่ากับ 19.9 และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนมีค่าเท่ากับ 26.6 ตามลำดับ และเมื่อนำคะแนนไปทดสอบความแตกต่างโดยใช้สถิติ t -test แบบ Dependent Samples พบว่า ค่า t จากการคำนวณ เท่ากับ 11.40 ส่วนค่า t จากการเปิดตาราง เท่ากับ 1.6991 ดังนั้น คะแนนแบบทดสอบหลังเรียนของนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าคะแนนแบบทดสอบก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

6. อภิปรายผล

บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผู้จัดทำได้หาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มตัวอย่างที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยระบบที่พัฒนาขึ้น โดย

ใช้สถิติ t-test แบบ Dependent Samples พบว่า คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน มีค่าเท่ากับ 19.9 และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน มีค่าเท่ากับ 26.6 ตามลำดับ และเมื่อนำคะแนนไปทดสอบความแตกต่างโดยใช้สถิติ t-test พบว่า ค่า t จากการคำนวณ เท่ากับ 11.40 ส่วนค่า t จากการเปิดตาราง เท่ากับ 1.6991 ดังนั้น คะแนนแบบทดสอบหลังเรียนของนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าคะแนนแบบทดสอบก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าการนำทฤษฎีอิเล็กทรอนิกส์ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนผ่านระบบอินเทอร์เน็ต เพื่อการสนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายตรงกับความต้องการของผู้สอนและผู้เรียน เชื่อมโยงระบบเป็นเครือข่ายที่สามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลาและทุกคนนั้น สามารถเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพชรราวลัย ธีระวัฒน์ และคณะ (2556) จุติยา อินตะนา และคณะ (2557) ธนเดช ศักดิ์สุวรรณ และบัญชา สาร์วยริน (2559) บุญญานี เพชรสีเงิน และคณะ (2560) ที่มีการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนจากกลุ่มตัวอย่าง ที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ โดยการทดสอบ t-test พบว่าทั้งนักเรียนและนักศึกษาที่เรียนบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์นั้นมีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นเดียวกับงานวิจัยนี้

7. ข้อเสนอแนะ

(1) สามารถปรับปรุงบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ ให้สามารถแทรกวิดีโอและสามารถเพิ่มไฟล์สื่อได้หลากหลายรูปแบบ

(2) สามารถปรับปรุงบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ให้ผู้เรียนสามารถดาวน์โหลดไฟล์เอกสารได้

8. เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

จตุรพักต์ ประทุม. (2556). ตารางแจกแจง t-test. สืบค้นเมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2562, จาก

<https://www.slideshare.net/jaturapad/tdistribution>

ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์. (2561). การหาผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน (T-test). สืบค้นเมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2561, จาก <https://www.slideshare.net/jaturapad/tdistribution>

จุติยา อินตะนา และคณะ. (2560). การพัฒนาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ เรื่องพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วารสารวิชาการครุศาสตร์อุตสาหกรรมพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 1-9.

ธนเดช ศักดิ์สุวรรณ และบัญชา สาร์วยริน. (2559). การพัฒนาบทเรียน e-Learning กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องคอมพิวเตอร์ในชีวิตประจำวันชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. รายงานสืบเนื่องการประชุมสัมมนาวิชาการ, 225-230.

บุญญานี เพชรสีเงิน และคณะ. (2559). การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ผ่านเว็บด้วย Google Site รายวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วารสารการประชุมภาคใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ, 1174-1180.

เพชรวัลย์ ธีระวัฒน์พงศ์ และคณะ.(2558). การพัฒนาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง การใช้นวัตกรรม Google Apps. for Education สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี. วารสารแม่โจ้เทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรม มหาวิทยาลัยแม่โจ้, 14-23.

สุรวาท ทองบุ. (2550). การวิจัยทางการศึกษา. มหาสารคาม : อภิชาติการพิมพ์

**การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ตัวประกอบของจำนวนนับ
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากการจัดการเรียนรู้**

แบบผสมผสานตามรูปแบบ ADDIE

**A STUDY OF MATHEMATICS ACADEMIC ACHIEVEMENT; FACTOR OF
A NUMBER OF PRATHOMSUKSA 6 STUDENTS FROM LEARNING
MANAGEMENT BLENDED ACCORDING TO THE ADDIE FORMAT**

นางสาวภัคจิรา พุทธรุ่งโรจน์

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

E-mail: pakjira.put@northbkk.ac.th

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เบญจรัตน์ ราชฉวาง

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

E-mail: benjarat.ra@northbkk.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ข้อ ได้แก่ (1) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ตัวประกอบของจำนวนนับ (2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ตัวประกอบของจำนวนนับ ระหว่างก่อนเรียน และหลังเรียน และ (3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจทางการเรียน วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ตัวประกอบของจำนวนนับ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามรูปแบบ ADDIE กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนยุวทูตศึกษา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2562 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 18 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 3 ฉบับ ได้แก่ (1) แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ตัวประกอบของจำนวนนับ (2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ตัวประกอบของจำนวนนับ และ (3) แบบประเมินความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และสถิติที่ไม่ใช้พารามิเตอร์ (Nonparametric Statistics) ด้วยวิธี Wilcoxon Signed-Rank Test

ผลการวิจัย พบว่า (1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ตัวประกอบของจำนวนนับ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามรูปแบบ ADDIE อยู่ในระดับดีถึงดีมาก (2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ตัวประกอบของจำนวนนับ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภายหลังจากการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามรูปแบบ ADDIE สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ (3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามรูปแบบ ADDIE โดยรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามรูปแบบ ADDIE ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความพึงพอใจจาก
การจัดการเรียนรู้

ABSTRACT

The three main objectives of this research were (1) to study the mathematics academic achievement as the factor of a number, (2) to compare the mathematics academic achievement as the factor of a number between before school and after school, and (3) to study the learning satisfaction mathematics as the factor of a number of Prathomsuksa 6 students from learning management blended according to the ADDIE format. The target group used in research includes Prathomsuksa 6 students of Youth Exchange School Bangkok academic year 2019, 1 classroom, 18 students. The research instruments included (1) Learning management plan according to the factor of a number (2) Test of achievement on factor of a number, and (3) Satisfaction assessment form, Analyze data using Percentage, Average (\bar{X}) and Standard Deviation (SD) and Nonparametric Statistics using Wilcoxon Signed-Rank Test.

The research found that (1) Mathematics academic achievement ; factor of a number Prathomsuksa 6 students after learning management blended according to the ADDIE format in which there are 18 students at a good level to the best level. (2) Mathematics academic achievement as the factor of a number of Prathomsuksa 6 students after the learning management blended according to the ADDIE format higher with statistically significantly at the level of .05, and (3) Students are satisfied with the overall learning management blended according to the ADDIE format at high level.

Keywords: learning management blended according to the ADDIE format, academic achievement, satisfaction from learning management

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาวิจัย

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้ให้ความสำคัญของแนวทางการจัดการศึกษา คือ หมวด 4 ระบุไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545)

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการแข่งขันของประเทศในทางการศึกษาถือว่าเป็นเครื่องมือสำคัญ ที่จะสร้างความรู้ให้แก่มนุษย์เพื่อปรับเปลี่ยนทัศนคติ สร้างจิตสำนึก เพิ่มพูนทักษะ พัฒนาความคิด ส่งเสริมให้มีคุณธรรม จริยธรรมทางปัญญา การนำสื่อการเรียนการสอนและการนำเทคนิควิธีสอนเข้ามามีใช้ในการเรียนการสอนนั้น สามารถสนับสนุนการแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในการเรียนการสอน เพราะสื่อเหล่านี้จะส่งผลให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี

จึงมีการนำการเรียนการสอนแบบผสมผสาน (Blended Learning) เข้ามาช่วยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในกลุ่มผู้เรียน ที่ทำให้ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้เข้าถึงผู้เรียน และผู้เรียนสามารถโต้ตอบในกิจกรรมการเรียนการสอน (สายชล จินใจ, 2550) นอกจากนี้ความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญที่ทำให้การเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้สะดวก ง่าย หลากหลายช่องทาง สามารถรับรู้ได้ด้วยการอ่าน ฟัง ดู มีการนำเสนอในรูปแบบอักษร ภาพ เสียง ภาพเคลื่อนไหว รวมถึงการสร้างสถานการณ์เสมือนจริง (Virtual Situation) ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมากกว่าการนั่งฟังการบรรยายในชั้นเรียนปกติ ทั้งนี้จะให้ความสำคัญกับการเลือกใช้สื่อที่เหมาะสมและถูกต้องตามจุดประสงค์การเรียนรู้ในลักษณะต่างๆ เพื่อเพิ่มศักยภาพการเรียนการสอน (ปณิตา วรณพิรุณ, 2555)

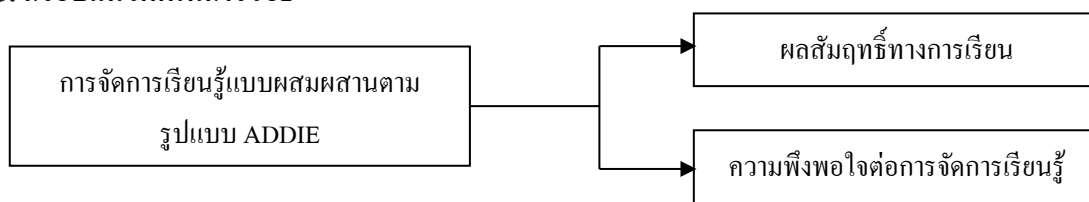
จากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินำพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2560 เมื่อวันที่ 24 มีนาคม พ.ศ.2561 (จากเดิมวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ.2561) พบว่า ในวิชา คณิตศาสตร์ ซึ่งมีจำนวนผู้เข้าสอบ 704,633 คน มีคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศเท่ากับ 37.12 คะแนน โดยในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) มีจำนวนผู้เข้าสอบ 165,221 คน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 42.06 คะแนน ซึ่งต่ำกว่าร้อยละ 50 (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2561) และจากผลการทดสอบกลางภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2561 ของโรงเรียนยุวทูตศึกษา พบว่า ในรายวิชาคณิตศาสตร์ ซึ่งมีผู้เข้าสอบ 26 คน มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 40.5 ซึ่งต่ำกว่าร้อยละ 50 (โรงเรียนยุวทูตศึกษา, 2561) แสดงให้เห็นว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนส่วนใหญ่ต่ำ จากข้อมูลดังกล่าว จึงต้องการพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอนของครู ซึ่งเป็นปัจจัยหลักต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ โดยนำวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบผสมผสานมาใช้ในชั้นเรียน เนื่องจากรูปแบบการสอน และการจัดกิจกรรมมีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อครูผู้สอนและนักเรียน ครูผู้สอนได้ทราบข้อบกพร่องของนักเรียน ลดความแตกต่างระหว่างนักเรียน ทราบความก้าวหน้าและช่วยพัฒนาการเรียนรู้แก่นักเรียน เกิดความสนุกสนานในขณะที่เดียวกันก็ทราบความก้าวหน้าของตนเองอีกด้วย นอกจากนี้คณิตศาสตร์ยังเป็นวิชาที่เน้นทักษะที่ต้องอาศัยความเข้าใจ และการจดจำที่แม่นยำ ดังนั้นการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบผสมผสาน จึงมีความจำเป็นในการฝึกฝนจะทำให้เกิดความชำนาญ ความแม่นยำ มีพัฒนาการทางการคิด จึงเป็นรูปแบบการสอนที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ (นวลพรรณ ไชยมา, 2554)

จากความเป็นมาและความสำคัญของการเรียนการสอน วิชาคณิตศาสตร์ เรื่องตัวประกอบของจำนวนนับ ครูจึงต้องมีการพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอน โดยนำการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามรูปแบบ ADDIE มาใช้ในชั้นเรียน เนื่องจากการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามรูปแบบ ADDIE มีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อครูผู้สอน ทำให้ทราบความก้าวหน้าทางการเรียน ลดภาระค่าใช้จ่ายและประหยัดเวลา สำหรับในด้านของนักเรียน การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานจะช่วยให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนมากยิ่งขึ้น สามารถเรียนรู้อย่างไม่จำกัดเวลา ก่อให้เกิดความเข้าใจที่คงทน เกิดความสนใจความพึงพอใจต่อการเรียน และมีความสนุกสนานในการเรียน ช่วยทำให้การแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ง่ายและแม่นยำขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- (1) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาคณิตศาสตร์ เรื่องตัวประกอบของจำนวนนับ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามรูปแบบ ADDIE
- (2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาคณิตศาสตร์ เรื่องตัวประกอบของจำนวนนับ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างก่อนเรียน และหลังเรียน จากการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามรูปแบบ ADDIE
- (3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจ ต่อการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามรูปแบบ ADDIE

3. กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

4. วิธีดำเนินการวิจัย

4.1 แบบแผนการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ออกแบบโดยใช้การวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experimental design) ที่กลุ่มทดลองกลุ่มเดียว โดยการวัดผลก่อนและหลังการทดลอง (One-Group Pretest-Posttest Design) โดยวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และทำการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน หลังจากนั้นทำการศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามรูปแบบ ADDIE

4.2 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนยุวทูตศึกษากรุงเทพมหานครฯ ปีการศึกษา 2562 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 18 คน

4.3 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามรูปแบบ ADDIE รายวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ตัวประกอบของจำนวนนับ

ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน รายวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ตัวประกอบของจำนวนนับ และความพึงพอใจของนักเรียน ต่อการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามรูปแบบ ADDIE รายวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ตัวประกอบของจำนวนนับ

4.4 ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

จำนวน 16 ชั่วโมง เดือน กรกฎาคม ปีการศึกษา 2562

4.5 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 3 ฉบับ ได้แก่

(1) แผนการจัดการเรียนรู้ ดำเนินการโดยนำแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ตัวประกอบของจำนวนนับ ไปเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ ด้านวิชาการ ด้านวัดผล และด้านวิชาคณิตศาสตร์ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยพิจารณาความถูกต้องเหมาะสม และประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ตามแบบประเมินแผน ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) โดยกำหนดเกณฑ์การประเมินเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด นำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน มาหาค่าเฉลี่ย ผลการประเมินโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.90

(2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดำเนินการโดยนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ตัวประกอบของจำนวนนับ ไปเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ทำการตรวจเพื่อประเมินความถูกต้องเหมาะสม โดยพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence : IOC) เท่ากับ 1 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา คณิตศาสตร์ เรื่อง ตัวประกอบของจำนวนนับ ที่ปรับปรุงแล้ว ไปทำการทดลองใช้กับนักเรียนชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนยุวทูตศึกษา ปีการศึกษา 2562 ที่ผ่านการเรียนเนื้อหาแล้ว จำนวน 20 คน ตรวจสอบแบบทดสอบแล้วคำนวณค่าความยากง่าย ได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.27 – 0.53 และค่าอำนาจจำแนก ได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.10 – 0.80 และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.82

(3) แบบประเมินความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ดำเนินการ โดยนำแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามรูปแบบ ADDIE โดยมีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้ ด้านครูผู้สอน ด้านสื่อและสิ่งสนับสนุนการเรียนการสอน และด้านผู้เรียน ไปเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ทำการตรวจเพื่อประเมินความถูกต้องเหมาะสม โดยพิจารณาความสอดคล้องระหว่างรายการประเมินกับการวัดความพึงพอใจจากการจัดการเรียนรู้ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence : IOC) เท่ากับ 1

4.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล

(1) ดำเนินการทดสอบก่อนเรียน (Pretest) กับนักเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย เรื่องตัวประกอบของจำนวนนับ ที่สร้างขึ้นและผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้ว จำนวน 30 ข้อ

(2) ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามรูปแบบ ADDIE เรื่องตัวประกอบ ของจำนวนนับ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 16 ชั่วโมง โดยไม่นับรวมเวลาทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ดำเนินการสอนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562

(3) ดำเนินการทดสอบหลังเรียน (Posttest) กับนักเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย จากการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามรูปแบบ ADDIE เรื่อง ตัวประกอบของจำนวนนับ ที่สร้างขึ้นและผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้ว จำนวน 30 ข้อ

(4) ทำการประเมินความพึงพอใจ ต่อการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามรูปแบบ ADDIE

4.7 การวิเคราะห์ข้อมูล

(1) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนจากการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามรูปแบบ ADDIE เรื่อง ตัวประกอบของจำนวนนับ โดยใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

(2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามรูปแบบ ADDIE เรื่อง ตัวประกอบของจำนวนนับ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สถิติที่ไม่ใช่พารามิเตอร์ (Nonparametric Statistics) ด้วยวิธี Wilcoxon Signed-Rank Test

(3) ศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามรูปแบบ ADDIE เรื่อง ตัวประกอบของจำนวนนับ โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

5. สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ตัวประกอบของจำนวนนับ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามรูปแบบ ADDIE โดยใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

การวิจัยครั้งนี้ได้ทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนยุวทูตศึกษา จังหวัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2562 จำนวน 1 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 18 คน โดยทำการทดสอบก่อนเรียน จำนวน 30 ข้อ 30 คะแนน แล้วจึงดำเนินการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามรูปแบบ ADDIE จำนวน 16 ชั่วโมง เมื่อเสร็จสิ้นแล้วจึงทำการทดสอบหลังเรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนฉบับเดียวกับทดสอบก่อนเรียน ดังตาราง 1

ตาราง 1 ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ตัวประกอบของจำนวนนับ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามรูปแบบ ADDIE

คะแนน	เกณฑ์	ระดับ	จำนวน(คน)	ร้อยละ	\bar{X}	SD
23 – 30	75 – 100	ดีมาก	6	33.33	26.50	2.17
15 – 22	50 – 74	ดี	12	66.67	18.83	1.70
7 – 14	25 – 49	พอใช้	0	0	0	0
0 – 6	0 – 24	ควรปรับปรุง	0	0	0	0
รวม			18	100	-	-
เฉลี่ยรวม			-	71.30	21.39	4.13

จากตาราง 1 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องตัวประกอบของจำนวนนับ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามรูปแบบ ADDIE อยู่ในระดับดีถึงดีมาก (\bar{X} = 21.39 คิดเป็นร้อยละ 71.30)

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ตัวประกอบของจำนวนนับ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามรูปแบบ ADDIE ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สถิติที่ไม่ใช้พารามิเตอร์ (Nonparametric Statistics) ด้วยวิธี Wilcoxon Signed – Rank Test

จากการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ตัวประกอบของจำนวนนับ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามรูปแบบ ADDIE ได้นำคะแนนมาวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สถิติที่ไม่ใช้พารามิเตอร์ (Nonparametric Statistics) ด้วยวิธี Wilcoxon Signed–Rank Test ดังตาราง 2

ตาราง 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ตัวประกอบของจำนวนนับ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามรูปแบบ ADDIE ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สถิติที่ไม่ใช้พารามิเตอร์ (Nonparametric Statistics) ด้วยวิธี Wilcoxon Signed–Rank Test

การทดสอบ	n	\bar{X}	SD	p - value
ก่อนเรียน	18	9.94	3.69	.000*
หลังเรียน	18	21.39	4.13	

* $p \leq .05$

จากตาราง 2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องตัวประกอบของจำนวนนับ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามรูปแบบ ADDIE สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 3 ศึกษาความพึงพอใจ ต่อการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามรูปแบบ ADDIE โดยใช้ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

การศึกษาคความพึงพอใจของนักเรียน ต่อการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามรูปแบบ ADDIE ได้ให้นักเรียนตอบแบบสอบถามความพึงพอใจ จำนวน 19 ข้อ หลังการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามรูปแบบ ADDIE ดังตาราง 3

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจ ต่อการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามรูปแบบ ADDIE เรื่อง ตัวประกอบของจำนวนนับ

รายการประเมิน	\bar{X}	SD	ระดับความพึงพอใจ
ด้านครูผู้สอน			
1. ครูเตรียมการสอนโดยจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามรูปแบบ ADDIE	4.22	0.88	มาก
2. ครูมีความรู้ความสามารถในการสอน โดยจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามรูปแบบ ADDIE	4.39	0.70	มาก
3. ครูให้ความสนใจแก่นักเรียนอย่างทั่วถึงขณะสอนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามรูปแบบ ADDIE	4.22	0.81	มาก
4. ครูใช้การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามรูปแบบ ADDIE อย่างสนุกสนานและน่าสนใจ	4.17	0.79	มาก
5. ครูใช้การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามรูปแบบ ADDIE สอดคล้องกับจุดประสงค์ในการเรียน	4.00	0.77	มาก
6. ครูสามารถใช้การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามรูปแบบ ADDIE ดึงดูดความสนใจก่อให้เกิดความสุขแก่ผู้เรียน	4.22	0.73	มาก
7. ครูนำขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามรูปแบบ ADDIE ทำให้ผู้เรียนได้ฝึกค้นคว้า รวบรวมข้อมูล คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และแก้ปัญหา	4.06	0.64	มาก
8. ครูนำขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามรูปแบบ ADDIE ทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์	4.06	0.87	มาก
9. ครูตั้งใจสอน และให้คำแนะนำนักเรียนในการทำกิจกรรมต่างๆ	4.22	0.81	มาก
10. ครูมีความสามารถในการจัดการชั้นเรียนและแก้ไขปัญหาในชั้นเรียนได้	4.44	0.62	มาก
11. ครูประเมินผลหลังทำกิจกรรมการเรียนรู้อย่างยุติธรรม	4.28	0.57	มาก
ด้านสื่อและสิ่งสนับสนุนการเรียนการสอน			
12. การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามรูปแบบ ADDIE มีเอกสารและสื่อประกอบในการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	4.33	0.77	มาก

ตาราง 3 (ต่อ)

รายการประเมิน	\bar{X}	SD	ระดับความพึงพอใจ
13. สื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้โดยการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามรูปแบบ ADDIE มีความเหมาะสมกับจำนวนผู้เรียน และสามารถเชื่อมโยงกับเนื้อหาที่สอนให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มความสามารถ	4.11	0.58	มาก
14. สื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้โดยการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามรูปแบบ ADDIE สามารถเก็บรักษาได้คงทน และใช้เรียนรู้ในโอกาสต่อไปได้	4.00	0.69	มาก
15. มีการนำเทคโนโลยี สื่อมัลติมีเดีย ที่น่าสนใจ มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามรูปแบบ ADDIE	4.06	0.73	มาก
ด้านผู้เรียน			
16. นักเรียนสามารถซักถามปัญหา จากการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามรูปแบบ ADDIE ได้	4.50	0.71	มาก
17. นักเรียนมีความกระตือรือร้นและสนุกสนานในการเรียน โดยการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามรูปแบบ ADDIE	4.22	0.81	มาก
18. นักเรียนนำความรู้จากวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องตัวประกอบของจำนวนนับ จากการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามรูปแบบ ADDIE ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	3.89	0.76	มาก
19. นักเรียนชอบเรียนวิชาคณิตศาสตร์ และทำกิจกรรมจากการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามรูปแบบ ADDIE อย่างมีความสุข	4.17	0.71	มาก
เฉลี่ยรวม	4.19	0.73	มาก

จากตาราง 3 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามรูปแบบ ADDIE ในระดับมากทุกข้อ ($\bar{X}=4.19, SD=0.73$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีความพึงพอใจสูงสุด คือ นักเรียนสามารถซักถามปัญหา จากการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามรูปแบบ ADDIE ได้ ($\bar{X}=4.50, SD=0.71$) และรองลงมา คือ ครูมีความสามารถในการจัดการชั้นเรียนและแก้ไขปัญหาในชั้นเรียนได้ ($\bar{X}=4.44, SD=0.62$) และมีความพึงพอใจน้อยที่สุด คือ นักเรียนนำความรู้จากวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องตัวประกอบของจำนวนนับ จากการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามรูปแบบ ADDIE ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ($\bar{X}=3.89, SD=0.76$)

6. อภิปรายผล

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องตัวประกอบของจำนวนนับ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามรูปแบบ ADDIE อยู่ในระดับดี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การจัดกิจกรรมได้เป็นไปตามขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามรูปแบบ ADDIE ซึ่งประกอบด้วย ชั้นวิเคราะห์และการวางแผน ชั้นการออกแบบ ชั้นการพัฒนาการเรียนแบบผสมผสาน ชั้นการนำไปใช้ และชั้นประเมินผล เมื่อนักเรียนได้เรียนเนื้อหาตามบทเรียนแล้วได้รับการกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ที่เหมาะสม และมีกิจกรรมที่ดึงดูดความสนใจ ทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการร่วมทำกิจกรรมต่างๆอย่างมีความสุข ซึ่งการแบ่งกลุ่มมีทั้งกลุ่มเก่ง

ปานกลาง และอ่อน คละกัน โดยมุ่งเน้นให้เกิดความรู้และทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ตลอดจนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริวรรณ พิริยะสุวรรณ (2555) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่องผลของการจัดการเรียนบนเว็บแบบผสมผสาน วิชาภาษาฝรั่งเศสเพื่อการท่องเที่ยว 1 ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจในการเรียน ของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนแบบผสมผสาน วิชาภาษาฝรั่งเศส เพื่อการท่องเที่ยว 1 มีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 86.30 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 80

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องตัวประกอบของจำนวนนับ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภายหลังจากการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามรูปแบบ ADDIE สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบผสมผสานของ ADDIE มีกระบวนการเรียนรู้ที่ทำให้ให้นักเรียนเกิดองค์ความรู้ เกิดความสนุกสนาน มีความเข้าใจในบทเรียน มีกิจกรรมที่นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง นักเรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้ผู้เรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนรู้เพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของยุรนนท์ พลายนหาร (2557) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่องการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้วยวิธีการเรียนแบบผสมผสาน วิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ เรื่องการสร้างงานนำเสนอ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนคูสิดวิทยา พบว่า ผลการเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ เรื่องการสร้างงานนำเสนอของนักเรียนที่เรียนแบบผสมผสาน ก่อนเรียนและหลังเรียน แตกต่างกัน โดยมีค่าเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 13.38 และหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 19.57 ซึ่งสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามรูปแบบ ADDIE โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ นักเรียนเข้าใจเนื้อหาได้ง่าย เพราะมีวิธีการอย่างเป็นขั้นตอน และได้รับกำลังใจในการทำงาน จึงทำให้นักเรียนเกิดการฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง นักเรียนสามารถซักถามปัญหาได้ รวมถึงสื่อในการเรียนรู้มีความน่าสนใจ และสามารถดึงดูดความสนใจในการเรียนรู้ และครูมีความรู้ความสามารถในการสอน การจัดการชั้นเรียน และแก้ไขปัญหาในชั้นเรียนได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริวรรณ พิริยะสุวรรณ (2555) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่องผลของการจัดการเรียนแบบผสมผสาน วิชาภาษาฝรั่งเศสเพื่อการท่องเที่ยว 1 ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจในการเรียน ของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) พบว่า ความพึงพอใจในการเรียนของนักเรียนจากการเรียนแบบผสมผสาน วิชาภาษาฝรั่งเศสเพื่อการท่องเที่ยว 1 อยู่ในระดับมากที่สุด

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

- (1) ครูผู้สอนควรเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนรู้ล่วงหน้า และควรเตรียมเนื้อหา วิธีการสอน สื่อการเรียนรู้ ใบความรู้ ใบงาน ชิ้นงาน แบบทดสอบให้เหมาะสมกับเวลา
- (2) ควรจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการเสนอความคิดและมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมให้มาก เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกทักษะกระบวนการต่างๆในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง

7.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามรูปแบบ ADDIE กับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอื่นๆ เช่น การสอนด้วยรูปแบบซิปปา (CIPPA Model) การสอนแบบทดลอง (Laboratory Method) การสอนแบบโครงการ (Project Method)

8. เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. 2545. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)

พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

นวลพรรณ ไชยมา. 2554. การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน โดยการประยุกต์ใช้

เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงสำหรับนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขต

เพชรบูรณ์. วิทยานิพนธ์ ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ปณิตา วรรณพิรุณ. 2555. การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสาน โดยใช้เครื่องมือทางปัญญา เพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ. วารสารวิทยบริการ, 23(2), 155.

ยุรนันท์ พลายละหาร. 2557. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้วยวิธีการเรียนแบบผสมผสาน วิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ เรื่องการสร้างงานนำเสนอ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนคูสิดวิทยา.

วารสารวิชาการ, 7(2), 763.

โรงเรียนยุวทูตศึกษา. 2561. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาคณิตศาสตร์ ปีการศึกษา 2561. กรุงเทพฯ: ฝ่ายวิชาการ โรงเรียนยุวทูตศึกษา.

ศิริวรรณ พิริยะสุรวงศ์. 2555. ผลของการจัดการเรียนบนเว็บแบบผสมผสาน วิชาภาษาฝรั่งเศสเพื่อการท่องเที่ยว 1 ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจในการเรียนของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม). วารสารวิทยบริการ, 23(2), 138.

สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. 2561. การทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน. สืบค้นเมื่อ 1 มีนาคม พ.ศ. 2562, จาก <http://www.niets.or.th/th/catalog/view/212>.

สายชล จินใจ. 2550. การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสาน รายวิชาการเขียนโปรแกรม

ภาษาคอมพิวเตอร์ 1 สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ. วิทยานิพนธ์ ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขา

คอมพิวเตอร์ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

**บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน รายวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2**

**COMPUTER ASSISTED INSTRUCTION ON INFORMATION
TECHNOLOGY COURSE FOR GRADE 8 STUDENTS**

ภัทราพร พรหมคำตัน

ภาควิชาคอมพิวเตอร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

E-mail: ptrp275@hotmail.com, pataraporn_pro@cmru.ac.th

พิรุพห์ แก้วฟู้งรังษี

ภาควิชาคอมพิวเตอร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

E-mail: kpirun@hotmail.com

เสรี ปานซาง

ภาควิชาคอมพิวเตอร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

E-mail: seripansang@hotmail.com

คชพันธ์ บุญคง

ภาควิชาคอมพิวเตอร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

E-mail: kotchaphun@g.cmru.ac.th

ปัญญาพร สุวรรณทา

ภาควิชาคอมพิวเตอร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

E-mail: punyaphorn_07@hotmail.com

มยุร ไยบัวเทศ

สำนักวิชาคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

E-mail: mayoon.yai@cr.ru.ac.th

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน รายวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และเพื่อหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองที่จัดกิจกรรมการเรียน การสอนด้วยบทเรียนบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน จากแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ซึ่งในบทเรียนมี การนำเสนอเนื้อหาบทเรียนในรูปแบบของภาพประกอบ ภาพเคลื่อนไหว เสียงบรรยาย ผ่านระบบเครือข่าย อินเทอร์เน็ต สำหรับกลุ่มประชากรที่ใช้ในทดลอง คือ นักเรียน โรงเรียนธรรมราชศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 40 คน ผลจากงานวิจัย พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน คะแนนเฉลี่ยก่อน เรียนมีค่าเท่ากับ 11.15 และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนมีค่าเท่ากับ 24.625 ตามลำดับ และเมื่อนำคะแนน ไปทดสอบ

ความแตกต่างโดยใช้สถิติ t-test พบว่า คะแนนแบบทดสอบหลังเรียนของนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าคะแนนแบบทดสอบก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน, เทคโนโลยีสารสนเทศ, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ABSTRACT

This research aims to develop a computer assisted instruction (CAI) in information and technology subject for grade 8 students and to study the learning achievement of the experimental group that studied with the CAI by comparing the pre-test and post-test scores. The contents were presented in illustrations, videos, audio-visual commentary through the Internet network. The sample were 40 students of grade 8. The results showed that the average learning achievement in pre-test score was 11.15 while the average learning achievement in post-test score was 24.625. The experimental group was significantly higher in posttest than pretest scores at 0.05 level.

Keywords: Computer Assisted Instruction, Information and Technology, Learning Achievement

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาวิจัย

โรงเรียนธรรมราชศึกษา ตั้งอยู่ที่ เลขที่ 2 ถนนสามล้าน ตำบลพระสิงห์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เปิดการเรียนการสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีนักเรียนทั้งหมด 4 ห้อง จำนวน 138 คน/รูป

ในการจัดการเรียนการสอน เรื่อง เทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ส่วนใหญ่ไม่มีความเข้าใจเรื่องของการสื่อสารข้อมูล และเครือข่ายคอมพิวเตอร์ เนื่องจากมีการใช้สื่อการเรียนการสอนจากตำราเรียนเท่านั้น ทำให้นักเรียนต้องจินตนาการถึงรูปแบบการสื่อสารข้อมูลที่เป็นเรื่องเข้าใจได้ยาก ประกอบกับผู้เรียนเป็นนักเรียนชายล้วนที่เรียนร่วมกับสามเณร นักเรียนมักจะพูดคุยกันในขณะเรียน ทำให้นักเรียนบางคนไม่มีสมาธิในการเรียน นักเรียนจึงไม่ค่อยเข้าใจในเนื้อหาที่เรียน ทำให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างช้า ๆ และผู้เรียนแต่ละคนมีความสามารถในการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ทำให้ผู้สอนไม่สามารถที่จะอธิบายให้ผู้เรียนเป็นรายบุคคล ได้ทันเวลาในการสอน ทำให้การเรียนการสอนไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และการเรียนเพียงครั้งเดียวก็เป็นการยากที่จะเข้าใจเนื้อหาทั้งหมดได้ทันที ต้องใช้เวลาเรียนหลายรอบถึงจะเข้าใจได้ และครูก็ไม่มีเวลาย้อนกลับมาสอนซ้ำในเนื้อหาได้ เพราะเวลาในการสอนไม่เพียงพอ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนตก และต้องเสียเวลากลับมาเรียนอีกรอบ

จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดที่จะพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง เทคโนโลยีสารสนเทศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เพื่อช่วยแก้ปัญหาในเรื่องการเรียนการสอนของครูผู้สอน โดยแบ่งเนื้อหาของบทเรียนอย่างชัดเจนจะมีการนำเสนอบทเรียนทั้งหมด 2 หน่วยการเรียนรู้ มีการนำเสนอในรูปแบบสื่อประสม ทั้งแบบมัลติมีเดีย กราฟิก การบรรยายแบบข้อความ ภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหว ซึ่งจะช่วยให้บทเรียนมีความน่าสนใจ และไม่น่าเบื่อ ทำให้นักเรียนมีความสนใจในการเรียนมากยิ่งขึ้น และผู้เรียนสามารถหาความรู้จากบทเรียนนี้ได้ด้วยตนเอง นอกจากนี้ยังมีแบบฝึกหัดท้ายหน่วยให้ผู้เรียนได้ทบทวนความรู้

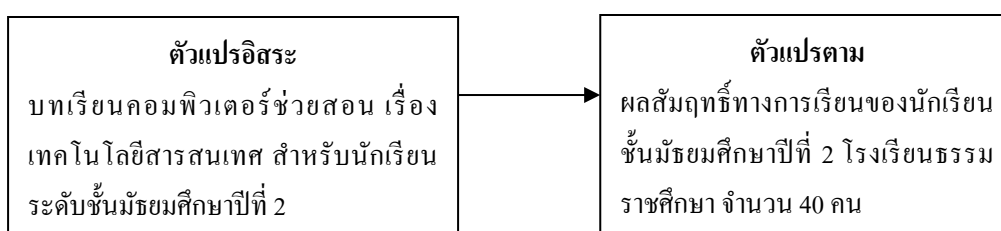
หลังเรียน พร้อมทั้งมีแบบทดสอบก่อนเรียนและแบบทดสอบหลังเรียนในการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- (1) เพื่อพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง เทคโนโลยีสารสนเทศ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
- (2) เพื่อหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่พัฒนาขึ้น โดยใช้แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

3. กรอบแนวคิดในการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi - Experimental Research) ดำเนินการทดลองแบบการทดลองกลุ่มเดียว (One Group Pretest - Posttest Design) โดยมีตัวแปรอิสระ จำนวน 1 ตัวแปร คือ บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง เทคโนโลยีสารสนเทศ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ส่วนตัวแปรตาม มีจำนวน 1 ตัวแปร คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มตัวอย่างที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน สำหรับกรอบแนวคิดในการวิจัย แสดงในแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

4. วิธีดำเนินการวิจัย

4.1 แบบแผนการวิจัย

บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง เทคโนโลยีสารสนเทศ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง ดำเนินการทดลองแบบการทดลองกลุ่มเดียว (สุรวาท ทองบุ, 2550) คือ การทดลองกลุ่มเดียวที่มีการวัดผลสองครั้ง ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 รูปแบบการวิจัยแบบการทดลองกลุ่มเดียวที่มีการวัดผล 2 ครั้ง

Pretest	Treatment	Posttest
T ₁	X	T ₂

สัญลักษณ์ที่ใช้ในรูปแบบการวิจัย

T₁ หมายถึง การทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้

X หมายถึง การจัดการเรียนรู้โดยการใช้กลุ่มตัวอย่างทดลองเรียนบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์

T₂ หมายถึง การทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้

4.2 ประชากรและตัวอย่าง

(1) กลุ่มประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนธรรมราชศึกษา ตำบลพระสิงห์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 4 ห้อง มีจำนวนนักเรียน 138 คน/รูป

(2) กลุ่มตัวอย่าง ทำการสุ่มเลือกโดยวิธีเฉพาะเจาะจง เลือกจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 40 คน/รูป สำหรับการทดลองใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง เทคโนโลยีสารสนเทศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

4.3 ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ตัวแปรอิสระ จำนวน 1 ตัวแปร คือ บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง เทคโนโลยีสารสนเทศ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ส่วนตัวแปรตาม มีจำนวน 1 ตัวแปร คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มตัวอย่างที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

4.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาผลการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง เทคโนโลยีสารสนเทศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ได้แก่

(1) บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง เทคโนโลยีสารสนเทศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีเนื้อหาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) มีขอบเขตเนื้อหา 2 หน่วยการเรียนรู้ คือ เรื่อง การสื่อสารข้อมูล ดังแผนภาพที่ 2 และ เรื่อง เครือข่ายคอมพิวเตอร์ ดังแผนภาพที่ 3 ซึ่งผู้เรียนสามารถศึกษาด้วยตนเอง มีปฏิสัมพันธ์ผ่านสื่อมัลติมีเดีย และแบบฝึกหัดทบทวน ดังแผนภาพที่ 4

(2) แบบทดสอบก่อนเรียนและแบบทดสอบหลังเรียน เรื่อง เทคโนโลยีสารสนเทศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เป็นแบบทดสอบแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบมี 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ โดยแบบทดสอบก่อนเรียนและแบบทดสอบหลังเรียนเป็นชุดเดียวกัน สามารถทำผ่านระบบออนไลน์ ดังแผนภาพที่ 5

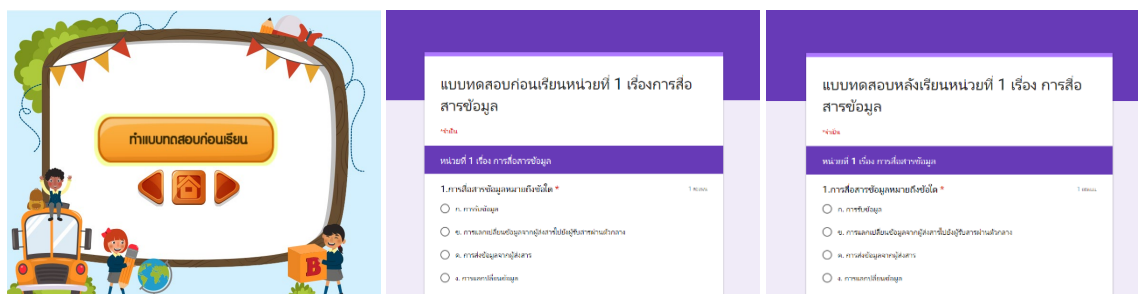
แผนภาพที่ 2 หน้าจอหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง การสื่อสารข้อมูล

แผนภาพที่ 3 หน้าจอหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง เครือข่ายคอมพิวเตอร์

แผนภาพที่ 4 หน้าจอคู่มือวิดีโอสื่อการสอน และ ทำแบบฝึกหัดท้ายหน่วย

แผนภาพที่ 5 แบบทดสอบก่อนเรียนและแบบทดสอบหลังเรียน

4.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผลคะแนนแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ทางผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยใช้แบบทดสอบที่สร้างขึ้นนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนธรรมราชศึกษา ตำบลพระสิงห์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 40 คน/รูป

4.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยนี้เป็นการใช้สถิติเชิงอ้างอิงหรือสถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ได้แก่ สถิติที (t-test) และการทดสอบสมมุติฐาน (Hypothesis Testing)

5. สรุปผลการวิจัย

การศึกษาและเปรียบเทียบผลพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ทั้งก่อนและหลังการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง เทคโนโลยีสารสนเทศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ตามตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 คะแนนแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์เปรียบเทียบ ก่อนเรียนและหลังเรียนชนิดเลือกตอบ

คนที่	คะแนน		D	D ²
	ก่อนเรียน	หลังเรียน		
1	10	21	11	121
2	16	24	8	64
3	12	24	12	144
4	6	22	16	256
5	9	25	16	256
6	15	18	3	9
7	13	28	15	225
8	11	27	16	256
9	9	23	14	196
10	15	26	11	121
11	11	24	13	169
12	12	18	6	36
13	12	21	9	81
14	10	27	17	289
15	9	23	14	196
16	14	23	9	81
17	9	25	16	256
18	11	27	16	256
19	11	28	17	289
20	8	25	17	289
21	15	27	12	144
22	7	25	18	324
23	16	26	10	100
24	10	24	14	196
25	9	24	15	225
26	12	26	14	196
27	10	26	16	256
28	9	26	17	289
29	9	23	14	196
30	12	27	15	225
31	14	28	14	196
32	10	24	14	196

ตารางที่ 2 (ต่อ) คะแนนแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์เปรียบเทียบ ก่อนเรียนและหลังเรียนชนิดเลือกตอบ

คนที่	คะแนน		D	D ²
	ก่อนเรียน	หลังเรียน		
33	11	27	16	256
34	12	29	17	289
35	10	25	15	225
36	13	22	9	81
37	9	27	18	324
38	12	22	10	100
39	11	24	13	169
40	12	24	12	144
รวม	446	985	$\sum D = 539$	$\sum D^2 = 7721$
ค่าเฉลี่ย	11.15	24.625		
ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	2.370	2.538		

จากตารางที่ 2 คำนวณค่าแจกแจง t-test แบบ Dependent Samples (ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์, 2561) ดังสมการที่ 1

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{N-1}}} ; df = N-1 \quad (1)$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาใน t-distribution
	D	แทน	ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
	N	แทน	จำนวนคู่ของคะแนนหรือจำนวนนักเรียน
	$\sum D$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของผลต่างของคะแนนก่อนและหลังการทดลอง
	$\sum D^2$	แทน	ผลรวมของกำลังสองของผลต่างของคะแนนก่อนและหลังการทดลอง

จากนั้นดำเนินการวิเคราะห์ผลทั้ง 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 ตั้งสมมติฐาน ขั้นที่ 2 กำหนดระดับนัยสำคัญ ขั้นที่ 3 กำหนดขอบเขตวิกฤติ ขั้นที่ 4 คำนวณค่าสถิติ ขั้นที่ 5 สรุปตัดสินใจ โดยมีลำดับดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ตั้งสมมติฐาน

		ตั้งสมมติฐานทางสถิติ	$H_0 : \mu_{post} = \mu_{pre}$
			$H_1 : \mu_{post} > \mu_{pre}$
เมื่อ	H_0	แทน	สมมติฐานหลัก
	H_1	แทน	สมมติฐานรอง
	μ_{pre}	แทน	ก่อนเรียน
	μ_{post}	แทน	หลังเรียน

ขั้นที่ 2 กำหนดระดับนัยสำคัญ $\alpha = 0.05$

ระดับนัยสำคัญที่ .05 หมายถึง โอกาสที่ไม่เป็นไปตามข้อสรุปมีเพียง .05 ใน 1.00 หรือ 5 ส่วนใน 100 ส่วน นั่นคือ คลาดเคลื่อนไม่เกิน 5% ซึ่งเมื่อมองในมุมกลับก็คือ เชื่อได้ไม่ต่ำกว่า 95%

ขั้นที่ 3 กำหนดขอบเขตวิกฤติ

กำหนด $\alpha = 0.05$ และเป็นการทดสอบแบบทางเดียว ($H_1 : \mu_{post} > \mu_{pre}$) ค่าวิกฤติของ t เมื่อ $df = N - 1 = 39$ และ $\alpha = .05$ จะได้ค่าวิกฤติของ t ($t_{ตาราง}$) = 1.6849 หาได้จาก ตารางแจกแจง t-test (จตุรพักต์ ประทุม, 2556)

ขั้นที่ 4 คำนวณค่าสถิติ

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{N-1}}}$$

$$t = \frac{539}{\sqrt{\frac{40(7,721) - (539)^2}{40-1}}} = \frac{539}{\sqrt{\frac{18319}{39}}} = \frac{539}{21.672} = 24.870$$

ขั้นที่ 5 สรุปตัดสินใจ

พิจารณา เมื่อ $t_{คำนวณ} > t_{ตาราง}$ จะปฏิเสธ H_0 ยอมรับ H_1

เมื่อ $t_{คำนวณ} < t_{ตาราง}$ จะยอมรับ H_0 ปฏิเสธ H_1

เนื่องจาก $t_{คำนวณ} = 24.870 > t_{ตาราง} = 1.6849$ ดังนั้น จึงปฏิเสธ H_0 ยอมรับ H_1 นั่นคือ หลังเรียนของนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 3 ผลการทดสอบลงในตารางการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

การทดสอบ	N	\bar{x}	$\sum D$	$\sum D^2$	t
ก่อนเรียน	40	11.15	539	7,721	24.870*
หลังเรียน	40	24.625			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ พบว่าการทดสอบ t - test แบบ Dependent การศึกษาผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังเรียนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 11.15 และ 24.625 คะแนน ตามลำดับ และเมื่อเทียบระหว่างคะแนนก่อนและหลังเรียน พบว่าคะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าคะแนนสอบก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

6. อภิปรายผล

จากที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของกลุ่มทดลองที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนนั้น พบว่า นักเรียนมีคะแนนการทำแบบทดสอบก่อนและหลังเรียน โดยใช้ค่าสถิติ t - test มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 11.15 และ 24.625 คะแนน เมื่อเทียบระหว่างคะแนนก่อนและหลังเรียน พบว่าคะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าคะแนนสอบก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพิไลวรรณ ชำนาญเนา และสุรัช ปิยานุกูล (2558) ยลดา กุมารสิทธิ์ และอัจฉริย์ พิมพิมูล (2559)

ที่มีการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนจากกลุ่มตัวอย่าง ที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน โดยการทดสอบ t-test พบว่านักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนนั้น มีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นเดียวกับงานวิจัยนี้ โดยการเรียนการสอนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่พัฒนาขึ้นมา นี้มีการเพิ่มเติมส่วนกระตุ้นการเรียนรู้ของนักเรียน ในระหว่างที่ศึกษาบทเรียนจะมีกิจกรรมให้นักเรียนทำระหว่างเรียน คือ การเปิดดูเกร็ดความรู้ การตอบคำถาม จับคู่รูปภาพ และเล่นเกม ทำให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อ จึงมีความตั้งใจในการศึกษาบทเรียน และมีแบบฝึกหัดท้ายหน่วยเพื่อเป็นการทบทวนเนื้อหาของแต่ละหน่วย เพื่อวัดความเข้าใจของนักเรียน ซึ่งนักเรียนจะแสดงพฤติกรรมดีใจเมื่อตอบคำถามถูก ทำให้นักเรียนได้รับทั้งความรู้และความสนุกสนาน เพราะมีการสร้างแรงจูงใจเมื่อตอบคำถามถูกหรือผิด นอกจากนี้ในบทเรียนยังมีการนำเสนอสื่อเนื้อหาในลักษณะรูปภาพ ภาพเคลื่อนไหว และมีเสียงประกอบ ในบทเรียนแต่ละหน้าจะมีปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนเพื่อกระตุ้นให้เรียนรู้และทำความเข้าใจ โดยที่นักเรียนสามารถเลือกปุ่มออกกลับ กลับเมนูหลักเพื่อเลือกเนื้อหาใหม่ หรือการเลือกไปหน้าถัดไปได้ สามารถเรียนได้ไม่จำกัดเวลา แสดงให้เห็นว่า การใช้สื่อมัลติมีเดียมาประกอบการเรียนการสอน สามารถช่วยให้นักเรียนเกิดความสนใจในการเรียน เข้าใจเนื้อหาได้ง่าย จดจำได้ดี สามารถกระตุ้นนักเรียนให้สนใจเนื้อหาที่เรียนได้ นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อจึงมีความตั้งใจในการศึกษาบทเรียน ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมทรง กลิ่นหอม และคณะ (2559) อนุวัฒน์ เจริญสุข และคณะ (2561) ที่พัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย ทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการศึกษาด้วยตนเอง ช่วยกระตุ้นการเรียนรู้ ด้วยภาพประกอบที่มีสีสันงดงาม ทำให้ไม่เกิดความเบื่อหน่ายขณะเรียน และช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการเรียนรู้

7. ข้อเสนอแนะ

- (1) เพิ่มกิจกรรมระหว่างการศึกษาบทเรียนให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับสื่อมากขึ้น เช่น การเล่นเกมส์ระหว่างศึกษาบทเรียน เป็นต้น เพราะผู้เรียนให้ความสนใจและตื่นตัว เมื่อมีเกมส์แทรกระหว่างศึกษาบทเรียน
- (2) พัฒนาแบบฝึกหัดท้ายหน่วยให้มีหลากหลายรูปแบบ เช่น การจับคู่ การเติมคำ แบบถูกผิด เป็นต้น

8. เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- จตุรพักต์ ประทุม. (2556). **ตารางแจกแจง t-test**. สืบค้นเมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2562, จาก <https://www.slideshare.net/jaturapad/tdistribution>
- นัตริศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์. (2561). **การหาผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน (t-test)**. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2561, จาก <https://www.slideshare.net/jaturapad/tdistribution>
- พิไลวรรณ ชำนาญเนา และสุรัช ปิยานุกูล. (2558). **การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง ข้อมูลและเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านหนองเหล็ก**. The 1st National Conference on Technology and Innovation Management NCTIM 2015, 153-159.
- ยลดา กุมารสิทธิ์ และอัจฉริย์ พิมพิมูล. (2559). **การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง เทคโนโลยีสารสนเทศ วิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2**. วารสารวิจัยและพัฒนา วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, 129-136.

สมทรง กลิ่นหอม, กฤษณพล จันทร์พรหม และ วัลลยา ชรรมอภิบาล อินทนิล. (2559). การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียรายวิชาคอมพิวเตอร์เรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วารสารการประชุมภาคใญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ, 1409-1414.

สุรวาท ทองบุญ. (2550). การวิจัยทางการศึกษา. มหาสารคาม : อภิชาติการพิมพ์.

อนุวัฒน์ เจริญสุข, คุณอนันท์ นิรมล และกฤชกาภาณูจน์ โดพิทักษ์. (2561). การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย เรื่อง การสื่อสารข้อมูลสำหรับเครือข่ายคอมพิวเตอร์ วิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. วารสารครูพิบูล ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2561). 119-233.

**การศึกษาการมีส่วนร่วมในกิจกรรมภาษาต่างประเทศโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน
สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยศรีปทุม**

**A STUDY OF PARTICAPATION IN FOREIGN LANGUAGES ACTIVITIES
BY USING ACTIVITY-BASED LEARNING FOR
SRIPATUM UNIVERSITY STUDENTS**

ภิมพัฒน์ วรโชติธีรวัชร

นักศึกษา ศษ.ม. นวัตกรรมการเรียนรู้และการสอน มหาวิทยาลัยศรีปทุม

E-mail: peampat.wo@gmail.com

สิรินธร สินจินดาวงศ์

ผู้อำนวยการหลักสูตร ศษ.ม. นวัตกรรมการเรียนรู้และการสอน มหาวิทยาลัยศรีปทุม

E-mail: sirinthorn.si@spu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาการจัดการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน และ 2) ศึกษาประโยชน์ของการจัดกิจกรรม SPU's Got Talent 2019 สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยศรีปทุม กลุ่มเป้าหมายที่เลือกใช้ คือ นักศึกษาคณะศิลปศาสตร์และนักศึกษามหาวิทยาลัยนานาชาติศรีปทุม จำนวน 50 คน ที่เข้าร่วมประกวดแข่งขันกิจกรรม SPU's Got Talent 2019 เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถามออนไลน์ การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1.การจัดการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน ประกอบไปด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การกระตุ้นและให้ประสบการณ์ 2) การให้ความรู้และลงมือปฏิบัติ 3) ผลสะท้อนกลับ และ 4) การประเมินผล 2.ส่วนประโยชน์ของการจัดกิจกรรม SPU's Got Talent 2019 ภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.52) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ประโยชน์ของการเข้าร่วม มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดเท่ากับ 4.32 (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.52) รองลงมากิจกรรมนี้ช่วยพัฒนาทักษะภาษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.59) และกิจกรรมนี้ช่วยให้เรียนรู้ด้านภาษา มีค่าต่ำที่สุดเท่ากับ 4.08 (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.62)

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมในกิจกรรมภาษาต่างประเทศ, การเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน, นักศึกษามหาวิทยาลัยศรีปทุม

ABSTRACT

The objectives of this research were: 1) to study the management of foreign languages learning by using activity-based learning, and 2) to study the benefits of the management of SPU's Got Talent 2019 activity for Sripatum University students. The target groups selected were 50 students from the School of Liberal Arts and students from Sripatum International College who participated in the SPU's Got Talent 2019 competition. The research tool was used an online questionnaire. Data analysis was used frequency, percentage, mean and standard deviation.

The results showed that the management of learning foreign languages by using activity-based learning consisted of 4 steps which were as follows: 1) encouragement and giving experiences, 2) giving knowledge and implementation, 3) feedback, and 4) evaluation. The overall mean of the benefits of organizing SPU's Got Talent 2019 activities was at a high level with the average mean of 4.20 (standard deviation 0.52). When considering each aspect found that the benefit of participation in this activity mean was the highest mean of 4.32 (standard deviation 0.52), followed by this activity for improving language skills with an average mean of 4.18 (standard deviation 0.59), and also this activity helped in the language learning with lowest mean at 4.08 (standard deviation 0.62).

Keywords: Participation in Foreign Languages, Activity Based Learning, Sripatum University Students

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาวิจัย

ในปัจจุบัน การเรียนการสอนมีรูปแบบที่หลากหลายออกไปตามลักษณะของทั้งผู้สอนและตัวผู้เรียน การเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (ABL: Activity-Based Learning) คือ หนึ่งในวิธีที่ยึดตัวผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Child Centered) เหมือนกับกระบวนการเรียนการสอนอื่น ๆ ที่กำลังเป็นที่นิยม เน้นให้ผู้เรียนลงมือทำ เรียนรู้และจดจำ แก้ปัญหาจากประสบการณ์จริงผ่านกิจกรรมที่ผู้สอนได้ออกแบบขึ้นมา มีการตั้งวัตถุประสงค์ของกิจกรรมกับ ประเมินผลเพื่อนำไปพัฒนาการเรียนการสอนในครั้งต่อไป และกิจกรรมส่วนใหญ่ก็มักจะมีแนวโน้มอิงกับโลกความเป็นจริงมากขึ้น กล่าวคือ เวลาที่ผู้เรียนทำกิจกรรม นอกจากจะเพลิดเพลินแล้วยังต้องได้ทักษะการแก้ปัญหาที่สามารถนำไปปรับใช้จริงในชีวิตประจำวันได้ นอกเหนือจากความรู้อันพื้นฐานที่ได้รับ

การเรียนการสอน โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (ABL: Activity-Based Learning) มีการปรับตามเนื้อหาสาระและบริบทของสังกัดหรือสถาบันนั้น ๆ ซึ่งในแต่ละสถาบันก็มีการออกแบบกิจกรรมให้เข้ากับคณะ สาขาวิชา เนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้อง โดยไม่ได้จำกัดแค่จัดขึ้นภายในห้องเรียนเท่านั้น แต่มีการจัดกิจกรรมนอกชั้นเรียน การนำกิจกรรมไปบูรณาการกับกลุ่มสาระวิชาภาษาต่างประเทศ หรือการมีเทคโนโลยีมาเกี่ยวข้อง ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับว่ากิจกรรมนั้นจัดขึ้นมา เพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องอะไรและอาจขึ้นอยู่กับความถนัดของผู้สอนอีกด้วย คนที่สนุกกับการเรียนรู้อาจไม่ได้มีเพียงผู้เรียนเท่านั้น ผู้สอนก็ได้รับความสนุกที่ได้เห็นผู้เรียนมีความสุขกับการเรียน ได้เห็นผู้เรียนพยายามทำกิจกรรมที่เราได้ออกแบบอย่างจริงจัง เห็นการมีปฏิสัมพันธ์กันของผู้เรียนที่เพิ่มมากขึ้นระหว่างการทำกิจกรรมอีกด้วย

การใช้วิธีสอนต่าง ๆ ที่จะพัฒนาจริยธรรมให้ประสบความสำเร็จ สมพงษ์ จิตระดับ (2530) ได้กล่าวถึง การจัดการเรียนการสอนในแนวคิดและจุดมุ่งหมายใหม่ทางการศึกษาโดยเฉพาะทางจริยศึกษาไว้ว่า ครูควรจัดกิจกรรมการสอนประเภทต่าง ๆ ขึ้นแทน เพื่อให้ลักษณะของเนื้อหาทางด้านจริยธรรมง่ายต่อการทำความเข้าใจ และนักเรียนมีส่วนร่วม

ร่วมในการเรียนรู้ทุกชั้นตอน ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจึงมีบทบาทสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจและมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม ซึ่งวิธีการสอนด้วยกิจกรรมเป็นฐาน (Activity-Based Learning) เป็นการจัดการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ไม่เน้นให้ผู้เรียนท่องจำ แต่ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริงและมีบทบาทในการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง โดยเน้นให้ผู้เรียนรู้จักวิเคราะห์และเรียนรู้จากกิจกรรมที่ได้ทำจริง (Learning by doing) โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสร้างองค์ความรู้ การสร้างปฏิสัมพันธ์ และการร่วมมือกัน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ความรับผิดชอบร่วมกัน มีวินัยในการทำงาน และแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบร่วมกัน โดยผู้สอนจะเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเอง โดยการใช้วิธีการสอน ด้วยกิจกรรมเป็นฐาน มาบูรณาการร่วมกับเนื้อหาบทเรียน เพื่อการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมได้ (ฝ่ายส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน สำนักพัฒนาคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2555; NCSALL., 2006; Pang, K., 2010)

ศศิธร ลิจินทร์พร (2557) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมเป็นฐานโดยใช้แอปพลิเคชันเพื่อการศึกษาบนอุปกรณ์สื่อสารเคลื่อนที่ เพื่อส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย มีขั้นตอนของรูปแบบการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมเป็นฐาน โดยใช้แอปพลิเคชันเพื่อการศึกษาบนอุปกรณ์สื่อสารเคลื่อนที่ เพื่อส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นที่ 1 การกระตุ้นและให้ประสบการณ์

เป็นการทบทวนและสำรวจความรู้เดิมเกี่ยวกับความรู้ การคิด และการปฏิบัติในด้านคุณธรรมจริยธรรมของตนเอง โดยได้นำเทคนิคการเสนอตัวแบบในขั้นกระบวนการใส่ใจมาใช้ร่วมกัน ซึ่งในขั้นนี้ผู้เรียนจะเรียนรู้จากการสังเกตลักษณะของตัวแบบที่มีความเด่นชัด จดจำได้ง่าย ดึงดูดใจ และมีความซับซ้อนของพฤติกรรมน้อย ซึ่งเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจก่อนนำเข้าสู่บทเรียน โดยการเรียนรู้พฤติกรรมของตัวละครจากการชมวีดิทัศน์การ์ตูนแอนิเมชัน

ขั้นที่ 2 การให้ความรู้และลงมือปฏิบัติ

เป็นการให้ผู้เรียนศึกษาเนื้อหาบทเรียน และทำงานร่วมกันตามกิจกรรมที่จัดไว้ โดยได้นำเทคนิค การเสนอตัวแบบในขั้นกระบวนการเก็บใจมาใช้ร่วมกัน ซึ่งในขั้นนี้ผู้เรียนจะจดจำตัวแบบในเชิงสัญลักษณ์ จากการทบทวนเนื้อหาบทเรียนและการเล่นเกมบนสื่อการเรียนรู้เสริมแรงเชิงบวก ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถจดจำเนื้อหาบทเรียนได้ง่ายยิ่งขึ้น

ขั้นที่ 3 ผลสะท้อนกลับ

เป็นการให้ผู้เรียนวิเคราะห์สถานการณ์และสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในขณะที่เข้าร่วมกิจกรรม และนำเสนอผลงานของตนเองผ่านอุปกรณ์สื่อสารเคลื่อนที่ โดยได้นำเทคนิคการเสนอตัวแบบ ในขั้นกระบวนการกระทำมาใช้ร่วมกัน ซึ่งหลังจากที่ผู้เรียนได้ศึกษาตัวแบบแล้ว จะต้องทดลองทำตามด้วยตนเอง และทำการปรับปรุงแก้ไขตามข้อมูลป้อนกลับที่ได้รับ จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถแสดงพฤติกรรม ได้เหมาะสมยิ่งขึ้น

ขั้นที่ 4 การประเมินผล

เป็นการประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยได้นำเทคนิคการเสนอตัวแบบในขั้นกระบวนการจูงใจ มาใช้ร่วมกัน ซึ่งหลังจากที่ผู้เรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมจะต้องทำแบบบันทึกพฤติกรรมด้วยตนเอง โดยการตรวจสอบความประพฤติของตน หากสามารถทำตามวินัยนักเรียนที่พึงปฏิบัติได้ครบทุกข้อ ตามที่ได้กำหนดไว้ นักเรียนจะเกิดความภูมิใจในตนเอง ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความมีวินัย

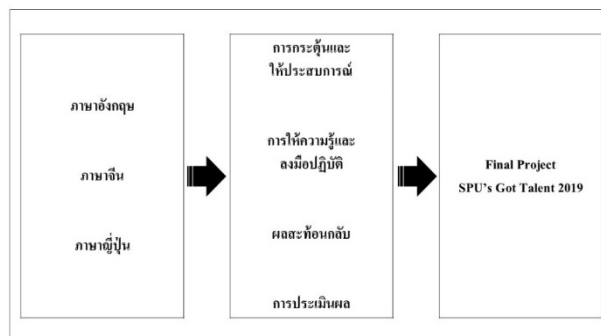
นอกจากนี้กระบวนการเรียนรู้จำเป็นจะต้องมีการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อให้เหมาะกับผู้เรียนในยุคปัจจุบัน เพื่อให้ประสบผลสำเร็จ ไม่ว่าจะเป็นด้านวิทยาศาสตร์ หรือ ภาษาศาสตร์ จำเป็นที่จะต้องเลือกรูปแบบการเรียนรู้ให้

เหมาะกับภาษาหรือกิจกรรมนั้น ๆ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และเกิดประโยชน์สูงสุดทั้งตัวผู้เรียนและผู้สอน ซึ่งไปสู่การทำงานที่มีประสิทธิภาพได้ อีกทั้งการเรียนรู้ภาษาอื่นยังเป็นการเพิ่มโอกาสที่เป็นประโยชน์สำหรับการทำงาน ซึ่งภาษาที่สาม นอกเหนือจากภาษาญี่ปุ่น หรือ ภาษาจีน ควรศึกษาภาษาตะวันตก เช่น ภาษาเยอรมัน ภาษาฝรั่งเศส ภาษารัสเซีย หรือภาษาประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ภาษาพม่า ภาษาเขมร ภาษามลายูเซีย หรือ ภาษาฟิลิปปินส์ เป็นต้น เพื่อช่วยให้การสื่อสารสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยอาศัยประสบการณ์ ความรู้สึก ความคิดเห็น ความต้องการจากผู้ส่งสารโดยผ่านสื่อต่าง ๆ ที่อาจเป็นการพูด การเขียน สัญลักษณ์อื่นใด การแสดงหรือการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ไปยังผู้รับสาร ซึ่งอาจจะใช้กระบวนการสื่อสารที่แตกต่างกันไปตามความเหมาะสม หรือความจำเป็นของตนเองและผู้รับสาร โดยมีวัตถุประสงค์ให้เกิดการรับรู้ร่วมกันและมีปฏิริยาตอบสนองต่อกัน และมีบริบททางการสื่อสารที่เหมาะสมเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้การสื่อสารสัมฤทธิ์ผลมากยิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- (1) เพื่อศึกษาการจัดการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน และ
- (2) เพื่อศึกษาประโยชน์ของการจัดกิจกรรม SPU's Got Talent 2019 ของนักศึกษามหาวิทยาลัยศรีปทุม

3. กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น โดยมีกระบวนการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน ได้แก่ การกระตุ้นและได้ประสบการณ์ การให้ความรู้และลงมือปฏิบัติ ผลสะท้อนกลับ การประเมินผล และนำผลการจัดการเรียนรู้ มาจัดกิจกรรม Final รวมเป็นกิจกรรม SPU's Got Talent 2019

4. วิธีดำเนินการวิจัย

4.1 แบบแผนการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive Research) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในกิจกรรมภาษาต่างประเทศโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (SPU's Got Talent 2019) สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยศรีปทุม

4.2 ประชากรและตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยศรีปทุมที่ลงทะเบียนเข้าร่วมกิจกรรม SPU's Got Talent 2019 จำนวน 100 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random sampling) โดยการเลือกนักศึกษาที่ลงทะเบียนเข้าร่วมกิจกรรม SPU's Got Talent 2019 จำนวน 50 คน ประกอบด้วย นักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ จำนวน 43 คน และ นักศึกษาวิทยาลัยนานาชาติศรีปทุม จำนวน 7 คน

4.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือวิจัย ประกอบด้วยแบบสอบถามเกี่ยวกับประโยชน์จากกิจกรรม SPU's Got Talent 2019 โดยปรับจากแบบสอบถามของ Jonita Stepp-Greany. STUDENT PERCEPTIONS ON LANGUAGE LEARNING IN A TECHNOLOGICAL ENVIRONMENT: IMPLICATIONS FOR THE NEW MILLENNIUM. เป็นแบบสอบถามแบบ Check list ผสมผสานกับ Open-end มีทั้งหมด 3 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ตอนที่ 2 ประโยชน์ของกิจกรรม และ ตอนที่ 3 ภาพรวมของกิจกรรม/คำแนะนำ/ข้อเสนอแนะ โดยทดลองใช้มีคุณภาพด้านความเที่ยงตรงระดับ 0.5 – 1.0 และด้านความเชื่อมั่นมีค่า .965

4.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. วางแผนจัดการเรียนการสอน 3 สาขาโดยแยกเป็น 3 ภาษา ได้แก่ ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน และ ภาษาญี่ปุ่น โดยให้เสนอกิจกรรมเกี่ยวกับภาษาสาขาละ 3 กิจกรรม
2. จัดกิจกรรมตามแผนที่วางไว้โดยจัดแยกตามสาขา
3. คัดเลือกผู้ผ่านกิจกรรมทั้ง 3 สาขา จากการทำกิจกรรมที่วางแผนไว้
4. จัดเตรียมนักศึกษาในแต่ละสาขา เพื่อกิจกรรม Final Project; SPU's Got Talent 2019
5. จัดแข่งขัน Final Project; SPU's Got Talent 2019
6. เข้าร่วมกิจกรรมและสังเกตการณ์ Final Project; SPU's Got Talent 2019 ที่จัดขึ้น ณ ลานกิจกรรม อาคารสยามบรมราชกุมารี (อาคาร 5) มหาวิทยาลัยศรีปทุม ในวันพุธที่ 18 กรกฎาคม 2562

4.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพื้นฐาน ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5. ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้นำเสนอผลการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการจัดการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยศรีปทุม โดยผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน ประกอบไปด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การกระตุ้นและให้ประสบการณ์ 2) ให้ความรู้และลงมือปฏิบัติ 3) ผลสะท้อนกลับ และ 4) การประเมินผล โดยสามารถยกตัวอย่างกิจกรรมและแยกสาขาได้ดังนี้ **1. สาขาภาษาอังกฤษสื่อสารธุรกิจ** กิจกรรม คือ 1) SPU Spelling Bees Competition 2) พบนักแปลมืออาชีพ 3) English Singing Contest **2. สาขาภาษาจีนสื่อสารธุรกิจ** กิจกรรม คือ 1) ศึกษาผลงานพิพิธภัณฑ์ทำอากาศยานสุวรรณภูมิ 2) โครงการพิมพ์ภาษาจีน ครั้งที่ 1 3) ค่ายภาษาจีน (Chinese Camp) และ **3. สาขาภาษาญี่ปุ่นเพื่อการสื่อสารธุรกิจ** กิจกรรม คือ 1) การเตรียมความพร้อมสอบวัดระดับภาษาญี่ปุ่น N4 2) การเตรียมความพร้อมสอบวัดระดับภาษาญี่ปุ่น N3 และ 3) Japanese Day ดังแสดงไว้ในตารางที่ 1 – 3

ตารางที่ 1 การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของสาขาภาษาอังกฤษสื่อสารธุรกิจ

กิจกรรม/ขั้นตอน	SPU Spelling Bees Competition	พบนักแปลมืออาชีพ	English Singing Contest
1. การกระตุ้นและให้ประสบการณ์	มีการวางแผนจัดกิจกรรม/มีการนำเข้าสู่กิจกรรมโดยอธิบายวิธีการและหลักเกณฑ์การตัดสินในการแข่งขัน	การวางแผนจัดกิจกรรม/ มีการนำเข้าสู่กิจกรรม โดยอธิบายรายละเอียดความสำคัญของการแปล รวมถึงแนวทางของอาชีพการงานในอนาคต	การวางแผนจัดกิจกรรม/ มีการนำเข้าสู่กิจกรรมเป็นการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์
2. ให้ความรู้และลงมือปฏิบัติ	ดำเนินกิจกรรม 2 ส่วน 1. สะกดคำตามคำบอกจำนวน 20 คำด้วยการเขียน 2. สะกดคำตามคำบอกด้วยการพูด	นักศึกษาได้เรียนรู้เทคนิคการแปลที่มีประสิทธิภาพจากนักแปลที่มีความเชี่ยวชาญโดยเน้นการเรียนรู้พร้อมกันเป็นกลุ่มโดยการใช้อีกิจกรรมกลุ่ม	ศึกษาเนื้อหาของเพลงและอารมณ์ของเพลง เพื่อการสื่อสารใช้สื่อสารกับคณะกรรมการ ผู้แข่งขัน และผู้ชม
3. ผลสะท้อนกลับ	นำความรู้จากการเข้าร่วมโครงการไปใช้ในการฝึกฝนการเรียนภาษาอังกฤษและสามารถนำไปต่อขอการทำงานในอนาคตและนำผลการประเมินมาปรับปรุงการใช้กิจกรรม	นักศึกษาได้ซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับการแปลรวมไปถึงแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากวิทยากรและเพื่อนร่วมชั้น พร้อมทั้งสรุป	วิเคราะห์สถานการณ์หลังจากการประกวดแข่งขันของตนเองและของผู้ร่วมแข่งขันท่านอื่น
4. การประเมินผล	ประเมินตนเองจากผลคะแนนการแข่งขันเพื่อนำไปพัฒนาแก้ไขปรับปรุง สำหรับการใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันและการทำงานในอนาคต	รู้และเข้าใจระดับความสามารถของตนเอง สำหรับการประกอบอาชีพล่าม/นักแปลในอนาคตได้	ประเมินผลของการแข่งขันของตนเองร่วมกับผู้อื่น เพื่อศึกษาถึงจุดแข็งและจุดอ่อนของตนเองและของผู้อื่นเพื่อนำไปปรับปรุงหรือต่อยอดในอนาคต

ตาราง 2 การจัดการเรียนรู้ภาษาจีนของสาขาภาษาจีนสื่อสารธุรกิจ

กิจกรรม/ขั้นตอน	ศึกษาดูงานพิพิธภัณฑ์ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ	โครงการพิมพ์ภาษาจีนครั้งที่ 1	ค่ายภาษาจีน (Chinese Camp 2561)
1. การกระตุ้นและให้ประสบการณ์	อธิบายถึงความเป็นมาและความสำคัญของสถานที่และข้อมูล	ฟังบรรยายวิธีการและกฎกติกาจากอาจารย์ผู้รับผิดชอบ	ประชาสัมพันธ์แก่ผู้ที่มีความสนใจ พร้อมระบุเกณฑ์การสมัคร
2. ให้ความรู้และลงมือปฏิบัติ	ให้ศึกษาข้อมูลตามที่อาจารย์ได้มอบหมายจากวิทยากรและสถานที่จริง	อธิบายหลักการ เทคนิคการพิมพ์ภาษาจีนและพิมพ์ภาษาจีนตามโจทย์ที่ได้รับ	แบ่งทำกิจกรรมตามฐานต่างๆ ตามกลุ่มที่แยกไว้
3. ผลสะท้อนกลับ	ถาม – ตอบ ข้อสงสัยเกี่ยวกับเรื่องที่เกี่ยวข้องในพิพิธภัณฑ์	แลกเปลี่ยนประสบการณ์และเทคนิคที่ใช้ในการพิมพ์ภาษาจีนของผู้ที่เข้าร่วมโครงการ	แลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้จากอาจารย์และรุ่นพี่ที่เข้าร่วมโครงการ

ตาราง 2 การจัดการเรียนรู้ภาษาจีนของสาขาภาษาจีนสื่อสารธุรกิจ (ต่อ)

กิจกรรม/ขั้นตอน	ศึกษาดูงานพิพิธภัณฑ์ ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ	โครงการพิมพ์ภาษาจีน ครั้งที่ 1	ค่ายภาษาจีน (Chinese Camp 2561)
4. การประเมินผล	สรุปความรู้ที่ได้รับนำมาประเมินตนเองกับเพื่อนในกลุ่มว่า ได้มีการพัฒนาทางด้านคำศัพท์หรือความรู้เพิ่มขึ้นหรือไม่ สิ่งที่ได้เรียนรู้จะนำไปปรับใช้ในการเรียนหรือการประกอบอาชีพในอนาคตได้	สามารถนำความรู้ที่ได้จากการเข้าร่วมโครงการไปประยุกต์ใช้ในการเรียน และสามารถนำไปต่อยอดใช้สำหรับการประกอบอาชีพในอนาคตได้	สามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการไปใช้ในการเรียนภาษาจีน และมีความรู้ความเข้าใจต่อศิลปวัฒนธรรมและประเพณีปฏิบัติต่อชาวจีนได้อย่างถูกต้อง

ตาราง 3 การจัดการเรียนรู้ภาษาญี่ปุ่นของสาขาภาษาญี่ปุ่นเพื่อการสื่อสารธุรกิจ

กิจกรรม/ขั้นตอน	การเตรียมความพร้อม สอบวัดระดับภาษาญี่ปุ่น N4	การเตรียมความพร้อม สอบวัดระดับภาษาญี่ปุ่น N3	Japanese Day #1
1. การกระตุ้นและให้ ประสบการณ์	อธิบายความสำคัญและความจำเป็นของการสอบวัดระดับและให้เกิดความคุ้นชินเพื่อเตรียมสอบ	อธิบายความสำคัญและความจำเป็นของการสอบวัดระดับและให้เกิดความคุ้นชินเพื่อเตรียมสอบ	ประชาสัมพันธ์โครงการให้นักศึกษาเพื่อเตรียมตัวฝึกซ้อมและสมัครเข้าร่วมกิจกรรม
2. ให้ความรู้และลงมือ ปฏิบัติ	บรรยายถึงลักษณะข้อสอบเกณฑ์การให้คะแนน และฝึกทำข้อสอบ	บรรยายถึงลักษณะข้อสอบเกณฑ์การให้คะแนน และฝึกทำข้อสอบ	อธิบายเกณฑ์การดำเนินงานและเกณฑ์การให้คะแนนก่อนการดำเนินกิจกรรมตามขั้นตอนทั้ง 3 กิจกรรม 1. พูดสุนทรพจน์ 2. ร้องเพลง และ 3. การแต่งคอสเพลย์
3. ผลสะท้อนกลับ	ผู้เรียนได้ทราบถึงข้อผิดพลาดของการทำแบบทดสอบ ทำให้เกิดความรู้และความเข้าใจมากขึ้นทั้งการเรียนและการสอบ	ผู้เรียนได้ทราบถึงข้อผิดพลาดของการทำแบบทดสอบ ทำให้เกิดความรู้และความเข้าใจมากขึ้นทั้งการเรียนและการสอบ	ฟังคำแนะนำและความคิดเห็นจากคณะกรรมการและประกาศผลรางวัล
4. การประเมินผล	นำความรู้และเทคนิคที่ได้จากการเรียน/การบรรยายไปใช้ในการเรียนและการสอบวัดระดับได้	นำความรู้และเทคนิคที่ได้จากการเรียน/การบรรยายไปใช้ในการเรียนและการสอบวัดระดับได้	นำคำแนะนำจากคณะกรรมการไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

ตอนที่ 2 ประโยชน์ของการจัดกิจกรรม SPU's Got Talent 2019 ของนักศึกษามหาวิทยาลัยศรีปทุม

ตารางที่ 5 แสดงข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อที่	ข้อความ	จำนวน	ร้อยละ
1	ชาย	17	34.00
	หญิง	33	66.00
2	18 – 19 ปี	18	36.00
	20 – 21 ปี	24	48.00
	22 ปี	8	16.00
3	วิทยาลัยนานาชาติศรีปทุม	7	14.00
	คณะศิลปศาสตร์	43	86.00
4	เข้าชมการประกวดแข่งขัน	37	74.00
	แข่งขันทักษะภาษาอังกฤษ	8	16.00
	แข่งขันทักษะภาษาจีน	3	6.00
	แข่งขันทักษะภาษาญี่ปุ่น	2	4.00
รวม		50	100.00

จากตารางที่ 5 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 66.00 และเพศชายจำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 34.00 ส่วนใหญ่มีอายุ 20 – 21 ปี จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 48.00 รองลงมาคืออายุ 18 – 19 ปี มีจำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 36.00 และอายุ 22 ปี มีจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 16.00 นักศึกษาของคณะศิลปศาสตร์ มีจำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 86.00 และนักศึกษาของวิทยาลัยนานาชาติศรีปทุม มีจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 14.00 นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นผู้เข้าชมประกวดแข่งขัน จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 74.00 ส่วนผู้ที่เข้าประกวดแข่งขันทักษะภาษาอังกฤษ มีจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 16.00 รองลงมาคือผู้ที่เข้าประกวดแข่งขันทักษะภาษาจีน มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 6.00 และผู้ที่เข้าประกวดแข่งขันทักษะภาษาญี่ปุ่น มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 4.00

ตารางที่ 6 ประโยชน์ของการเข้าร่วม/การประกวด/การแข่งขันทักษะทางภาษา

ข้อที่	ข้อความ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
5	ช่วยในการเรียนภาษา	4.26	0.59	มาก
	ได้รับความรู้และประโยชน์เพิ่มขึ้น	4.36	0.63	มาก
	มีสมาธิในการเรียนมากขึ้น	4.20	0.69	มาก
	มีความกล้าแสดงออกมากขึ้น	4.30	0.67	มาก
	มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	4.32	0.68	มาก
	สามารถนำทักษะด้านต่าง ๆ ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.28	0.70	มาก
	ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์	4.44	0.61	มาก
	สนุกสนาน/ผ่อนคลาย/ลดความตึงเครียดจากชั้นเรียน	4.44	0.57	มาก
รวม		4.32	0.52	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่า ประโยชน์ของการประกวดแข่งขันทักษะทางภาษาอยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32 ช่วยให้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.61 รองลงมา คือ ประโยชน์ของการประกวด/แข่งขันทักษะทางภาษา ช่วยให้สนุกสนาน/ผ่อนคลาย/ลดความตึงเครียดจากชั้นเรียน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.57 และประโยชน์ของการประกวด/แข่งขันทักษะทางภาษา ช่วยให้ช่วยให้เรียนภาษาได้ดียิ่งขึ้นน้อยที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.59

ตารางที่ 7 ภาพรวมของกิจกรรม SPU's Got Talent 2019 ทั้งหมด

ข้อที่	ข้อความคำถาม	\bar{X}	S.D.	แปลผล
6	กิจกรรมนี้ช่วยให้เรียนรู้ภาษา	4.08	0.62	มาก
	กิจกรรมนี้ช่วยพัฒนาทักษะภาษา	4.18	0.59	มาก
	ประโยชน์ของการเข้าร่วม	4.32	0.52	มาก
รวม		4.20	0.52	มาก

จากตาราง 7 พบว่า ภาพรวมของกิจกรรม SPU's Got Talent 2019 ทั้งหมด ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .52 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านกิจกรรมนี้ประโยชน์ของการเข้าร่วมทางภาษาสูงที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.52 รองลงมาคือ กิจกรรมนี้ช่วยพัฒนาทักษะภาษา ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.59 และกิจกรรมนี้ช่วยให้เรียนรู้ภาษา มีค่าต่ำที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.62

6. สรุปผลการวิจัย

1. ผลการจัดการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน มีรายละเอียดของกิจกรรมต่าง ๆ ดังต่อไปนี้
 กิจกรรมภาษาอังกฤษของสาขาวิชาภาษาอังกฤษสื่อสารธุรกิจ ได้แก่ 1. SPU Spelling Bees Competition 2. พบนักแปลมืออาชีพ และ 3. English Singing Contest กิจกรรมภาษาจีนของสาขาวิชาภาษาจีนสื่อสารธุรกิจ ได้แก่ 1. ศึกษาดูงานพิพิธภัณฑ์ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ 2. โครงการพิมพ์ภาษาจีน ครั้งที่ 1 และ 3. ค่ายภาษาจีน (Chinese Cam) และกิจกรรมภาษาญี่ปุ่นของสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่นเพื่อการสื่อสารธุรกิจ ได้แก่ 1. การเตรียมความพร้อมสอบวัดระดับภาษาญี่ปุ่น N4 2. การเตรียมความพร้อมสอบวัดระดับภาษาญี่ปุ่น N3 และ 3. Japanese Day ซึ่งกิจกรรมแต่ละสาขาทั้ง 3 สาขา รวมทั้งหมด 9 กิจกรรม ได้ดำเนินการด้วยการเรียนรู้ของกิจกรรม 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1. การกระตุ้นและให้ประสบการณ์ 2. ให้ความรู้และลงมือปฏิบัติ 3. ผลสะท้อนกลับ และ 4. การประเมินผล

2. การศึกษาประโยชน์ของการเข้าร่วมกิจกรรม SPU's Got Talent 2019 ของนักศึกษามหาวิทยาลัยศรีปทุม ภาพรวมอยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.52 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า

ภาพรวมของกิจกรรม SPU's Got Talent 2019 ทั้งหมด ภาพรวมอยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.52 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านกิจกรรมนี้ช่วยพัฒนาทักษะทางด้านการฟัง สูงที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.63 รองลงมาคือ กิจกรรมนี้ช่วยพัฒนาทักษะทางด้านความกล้าแสดงออก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.34 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.74 และกิจกรรมนี้ช่วยให้คุณเรียนรู้ในด้านการเขียน ต่ำที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.84 ด้านประโยชน์ของการประกวดแข่งขัน ช่วยให้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ สูงที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.61 รองลงมาคือ ช่วยให้สนุกสนาน/

ผ่อนคลาย/ลดความตึงเครียดจากชั้นเรียน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.57 และช่วยให้เรียนภาษาได้ดียิ่งขึ้นต่ำที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.59 ด้านภาพรวมของกิจกรรมนี้ นักศึกษามีความประทับใจที่ได้เข้าร่วมแข่งขัน/ชมกิจกรรมนี้ สูงที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.63 รองลงมาคือ ให้ข้อคิดและพัฒนาทักษะของนักศึกษา ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.24 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.71 และภาพรวมของกิจกรรมนี้ มีลำดับขั้นตอน/เนื้อหา/รูปแบบของการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม ต่ำที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.12 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.68

7. อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง การศึกษาการมีส่วนร่วมในกิจกรรมภาษาต่างประเทศโดยใช้กิจกรรมเป็นฐานสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยศรีปทุม ผู้วิจัยอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ผลการจัดการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน พบว่าขั้นตอนของการเรียนรู้โดยกิจกรรมเป็นฐานของศศิธร ลิจินทร์พร (2557) ประกอบไปด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) กระตุ้นและให้ประสบการณ์ ได้แก่ การเริ่มบทเรียนที่น่าสนใจ การให้คำแนะนำ การคิดการคำสั่งต่าง ๆ การแบ่งกลุ่ม การรับมอบหมายงานที่กำหนดให้ เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมในขั้นต่อไปเกิดความเข้าใจตรงกันและสามารถดำเนินไปได้ด้วยดี รวมไปถึงการทบทวนและสำรวจความรู้เดิม การคิดและการปฏิบัติ 2) ให้ความรู้และลงมือปฏิบัติ ได้แก่ การศึกษาเนื้อหาบทเรียนและทำงาน/แบบฝึกหัด รวมไปถึงการดำเนินบทบาทและหน้าที่หรือกิจกรรมตามที่ได้รับการมอบหมาย การแยกย้ายตามกลุ่ม การเสนอความคิดเห็น การหาข้อสรุปคำตอบที่ต้องการ การเสนอผลงานและการแสดงออก 3) ผลสะท้อนกลับ ได้แก่ การคิดวิเคราะห์สถานการณ์และสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น การซักถาม การวิพากษ์วิจารณ์ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นประสบการณ์ และการเสนอแนววิธีการต่าง ๆ และ 4) การประเมินผล ได้แก่ การประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง การประมวลเนื้อหา กิจกรรม ประสบการณ์ และความคิดเห็นใน 2 ลักษณะ คือ สรุปสิ่งที่เรียนรู้ทั้งหมดตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ และเกิดความคิดรวบยอดเป็นหลักการแนวคิดที่ชัดเจน มีแนวทางข้อเสนอหลาย ๆ ด้านที่เป็นประโยชน์และสามารถปฏิบัติได้

2. เพื่อศึกษาประโยชน์ของการจัดกิจกรรม SPU's Got Talent 2019 จากผลการวิจัยการศึกษาประโยชน์ของกิจกรรม SPU'S GOT TALENT 2019 ของนักศึกษามหาวิทยาลัยศรีปทุม พบว่า มีเกณฑ์อยู่ในระดับ มาก จากผลการประเมินแบบสอบถาม ซึ่งพิจารณารายข้อแล้วพบว่า สามารถช่วยเพิ่มพูนทักษะทางด้านภาษาให้แก่นักศึกษาได้ถึง 3 ทักษะด้วยกัน คือ ทักษะด้านการพูด ทักษะด้านการอ่าน และ ทักษะด้านการฟัง สอดคล้องกับงานวิจัยของสมพร โกมารทิต (2559) การศึกษาการใช้กลยุทธ์การเรียนภาษาต่างประเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในกรุงเทพฯ และปริมณฑล มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของการใช้กลยุทธ์การเรียนภาษาต่างประเทศกับผลการเรียนภาษาของนักศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาอังกฤษ ภาษาจีน และภาษาญี่ปุ่น ปีการศึกษา 2558 ของมหาวิทยาลัยกรุงเทพและปริมณฑล จำนวน 455 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ พบว่า 1) การใช้กลยุทธ์การเรียนภาษาต่างประเทศของนักศึกษามีความสัมพันธ์กับผลการเรียนทางภาษาของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักศึกษามีผลการเรียนสูงจะใช้กลยุทธ์การนำไปสู่ความสำเร็จมากที่สุด 2) กลยุทธ์การเรียนมีความสำคัญและจำเป็นต่อการเรียนภาษาต่างประเทศและจะใช้ในการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศในระดับและสถานการณ์การเรียนที่ต่างกัน 3) กลยุทธ์การเรียนส่งผลต่อความสำเร็จในการเรียนภาษาต่างประเทศ เมื่อเรียงลำดับจากความสำคัญมากไปหาน้อยเป็นดังนี้ คือ กลยุทธ์การจำ กลยุทธ์การนำไปสู่ความสำเร็จ กลยุทธ์การแก้ไขข้อบกพร่อง กลยุทธ์ทางสังคม กลยุทธ์ทางความรู้ความเข้าใจ และกลยุทธ์ทางอารมณ์และความรู้สึก

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

(1) ควรนำผลการวิจัยไปใช้กับกิจกรรมการเรียนรู้โดยการจัดกิจกรรมเป็นฐานไปประยุกต์ในการสอนวิชาทางด้านภาษา

(2) ควรนำกิจกรรมภาษาไปสอนการเรียนรู้พร้อมกันในชั้นเรียน ได้แก่ SPU Spelling Bees ในภาษาอังกฤษ Chinese Camp ในภาษาจีน และ Japanese Day ในภาษาญี่ปุ่น

(3) ควรจัดกิจกรรมย่อย (แข่งขัน) แต่ละสาขาแล้วมีความเชื่อมโยงการจัดกิจกรรมรวม (Final) เพื่อให้ นักศึกษามีส่วนร่วมและเรียนรู้ด้านภาษา

8.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

(1) ผู้วิจัยควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการจัดกิจกรรมเป็นฐานระหว่างภาษาที่แตกต่างกัน

(2) ผู้วิจัยและผู้ที่เกี่ยวข้องควรมีการศึกษาเกี่ยวกับประเด็นการเปรียบเทียบระหว่างการใช้กิจกรรมเป็นฐานกับการใช้กระบวนการเรียนรู้อื่น ๆ

(3) ควรศึกษาผลหลังการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ควรจัดให้มีการใช้ AAR: After Action Review เพื่อทราบถึงความคิดเห็นในมุมมองต่าง ๆ ประโยชน์ที่ได้รับ ข้อดี และ ข้อเสียต่าง ๆ ของกิจกรรมนั้น ๆ

9. เอกสารอ้างอิง

กัลยา วานิชย์บัญชา. 2542. การวิเคราะห์สถิติ: สถิติเพื่อการตัดสินใจ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นราลักษณ์ ผ่องปัญญา. 2560. “ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์โดยใช้แนวคิดการใช้ปัญหาเป็นฐานผ่าน กระบวนการกลุ่มเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5.” ปรินญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รัชนิกร ทัพชัย. 2552. “การพัฒนากระบวนการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน กรณีศึกษาแก้ปัญหาความก้าวร้าวของ นักเรียนช่วงชั้นที่ 2.” ปรินญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ ภาควิชา คอมพิวเตอร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ศศิธร ลิจันทร์พร. 2557. “การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมเป็นฐาน โดยใช้แอปพลิเคชันเพื่อการศึกษา บนอุปกรณ์สื่อสารเคลื่อนที่ เพื่อส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย.” วารสาร อิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา OJED, Vol.9, No.4, 2014, pp. 13-26

เสกสรร สุขเสนา, อุบลวรรณ ส่งเสริม. 2561. “การพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวการเรียนรู้โดยใช้ กิจกรรมเป็นฐานร่วมกับแนวคิดห้องเรียนกลับด้านเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะพลเมืองอาเซียนสำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น.” วารสารวิชาการ Veridian E-Journal, 2: 2967-2980

สมพร โกมารทัต. 2559. “การศึกษากาใช้กลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรีใน กรุงเทพฯและปริมณฑล.” กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 86 หน้า.

**การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา วิทยาศาสตร์ เรื่อง แรงเสียดทานและโมเมนต์
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค STAD
A STUDY OF LEARNING ACHIEVEMENT IN SCIENCES ON FRICTION
FORCE AND MOMENT OF MATHAYOMSUKSA 2 STUDENT BY
LEARNING MANAGEMENT USING STAD TECHNIQUE**

นางสาวสายบัว พุ่มทุเรียน

คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

E-mail: saibua.pum@northbkk.ac.th

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุทัยวรรณ สายพัฒนา

อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

E-mail: uthaiwan.sa@northbkk.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา วิทยาศาสตร์ เรื่อง แรงเสียดทานและ โมเมนต์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค STAD กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 35 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 15 แผน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา วิทยาศาสตร์ เรื่อง แรงเสียดทานและ โมเมนต์ เป็นแบบทดสอบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ มีค่าความยากง่ายตั้งแต่ 0.35–0.78 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.27–0.79 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน t-test แบบ Dependent Sample ผลการวิจัยพบว่า (1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา วิทยาศาสตร์ เรื่อง แรงเสียดทานและ โมเมนต์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค STAD นักเรียนมีคะแนนผ่านเกณฑ์ ที่ระดับดี ขึ้นไป ร้อยละ 97.14 ของนักเรียนทั้งหมด (2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา วิทยาศาสตร์ เรื่อง แรงเสียดทานและ โมเมนต์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภายหลังจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค STAD สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การจัดการเรียนรู้ เทคนิค STAD

ABSTRACT

The purposes of this research were to study and compare learning achievement in Sciences on friction force and moment of Mathayomsuksa 2 student by learning management using STAD Technique. The sample group was 35 students in Mathayomsuksa 2. Research instruments used in this study were 15 instruction plans, 50 items of learning achievement test in Sciences were multiple choices test which difficulty value was 0.35–

0.78, discriminant value was 0.27–0.79 and reliability value was 0.92. The statistics for analyzing data were used frequency percentage, mean, standard deviation and t-test for dependent sample.

The results were as follows: 1) The learning achievement in sciences on friction force and moment for Mathayomsuksa 2 student, after learning management using STAD Technique was higher than good rate, 34 students passed the criterion provided 97.14 percent. 2) After learning sciences on friction force and moment, the learning achievement of Mathayomsuksa 2 student were higher than before learning by STAD Technique at the .05 level of significance.

Keywords : Learning achievement, Learning management, STAD Technique

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาวิจัย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กล่าวว่า วิทยาศาสตร์มีบทบาทสำคัญยิ่งในสังคมโลกปัจจุบันและอนาคต เพราะวิทยาศาสตร์เกี่ยวข้องกับทุกคนทั้งในชีวิตประจำวันและการทำงานอาชีพต่าง ๆ ตลอดจนเทคโนโลยี เครื่องมือเครื่องใช้และผลผลิตต่าง ๆ ที่มนุษย์ได้ใช้เพื่ออำนวยความสะดวกในชีวิตและการทำงาน ดังนั้น ทุกคนจึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้รู้วิทยาศาสตร์ เพื่อที่จะมีความรู้ความเข้าใจในธรรมชาติและเทคโนโลยีที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้น สามารถนำความรู้ไปใช้อย่างมีเหตุผล สร้างสรรค์ และมีคุณธรรม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 92) ซึ่งสอดคล้องตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ที่กล่าวว่า “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ” การสอนวิทยาศาสตร์นั้นจึงต้องเน้นให้ผู้เรียนรู้จักการคิดวิเคราะห์ รู้จักวางแผนแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล รู้จักหาเหตุผลสนับสนุนประเด็นต่าง ๆ ได้ รวมทั้งเกิดทักษะในกระบวนการทางวิทยาศาสตร์อย่างเต็มศักยภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2542: 7) สภาพการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาปัจจุบัน ผู้เรียนมีพฤติกรรมที่มีผลกระทบต่อการเรียน ไม่ทำงานตามที่ครูมอบหมาย มีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมน้อย และบางครั้งก็หนีเรียน ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวเป็นปัญหาที่มีผลกระทบต่อการเรียนการสอน นั่นก็คือ ในด้านตัวผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนไม่สามารถเข้าใจเนื้อหาของบทเรียนที่ครูอธิบายได้ชัดเจน ติดตามบทเรียนไม่ทัน เกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และยังเกิดปัญหาตามมาอีกประการหนึ่งคือ การจัดการศึกษาไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2526: 13) ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนศึกษาหาความรู้เฉพาะในตำราเรียนอย่างเดียว ไม่เพียงพอต่อการนำไปใช้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 149) การจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมศักยภาพทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีนั้น สิ่งที่สำคัญคือ การสอนให้ผู้เรียนได้รู้จักการคิดวิเคราะห์เกี่ยวกับปัญหาที่พบ และสามารถคิดสังเคราะห์ รวมถึงคิดสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ ที่นำมาใช้ประโยชน์ในชีวิตจริงได้ด้วย การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้นักเรียนได้สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิก เพราะทุกคนร่วมมือในการทำงานกลุ่ม สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วม มีโอกาสคิด พูด แสดงออก แสดงความคิดเห็น ลงมือกระทำอย่างเท่าเทียมกัน เด็กเก่งช่วยเด็กที่เรียนไม่เก่ง ทำให้เด็กเก่งภูมิใจ รู้จักใช้เวลาส่วนเด็กไม่เก่งเกิดความซาบซึ้งในน้ำใจของเพื่อนสมาชิกด้วยกัน และส่งเสริมทักษะทางสังคม เช่น การอยู่ร่วมกันด้วยมนุษย์สัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เข้าใจกันและกัน อีกทั้งเสริมทักษะการสื่อสาร ทักษะการทำงานกลุ่ม สิ่งเหล่านี้ล้วนส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น จันทรเพ็ญ เชื้อพานิช (2542: 7) ซึ่งการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิค STAD (Student Teams Achievement Divisions) เป็น

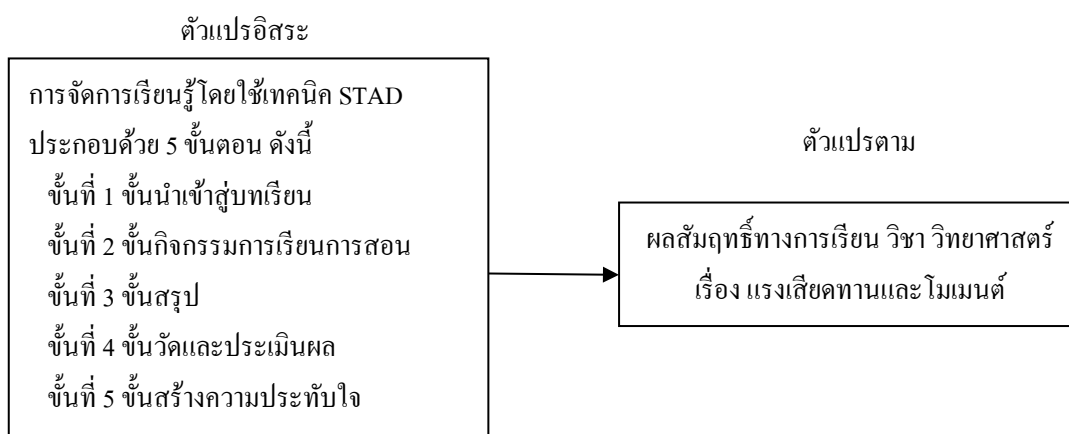
เทคนิคหนึ่งของการเรียนรู้แบบร่วมมือ ที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาการเรียนรู้ที่ดี โดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค STAD เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนเรียนเป็นกลุ่มเล็ก โดยทั่วไปสมาชิกกลุ่มมี 4 คน และมีความสามารถต่างกัน ประกอบด้วยนักเรียนเก่ง 1 คน ปานกลาง 2 คน และเรียนอ่อน 1 คน โดยจะทำงานร่วมกันในกลุ่ม เป็นการฝึกให้นักเรียนรู้จักการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รู้จักการสื่อสารในการสร้างความสัมพันธ์ ทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์กันมากขึ้น การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค STAD มี 5 ขั้นตอน คือ 1) ชื่อนำเข้าสู่บทเรียน 2) ขั้นตอนกิจกรรมการเรียนการสอน 3) ขั้นสรุป 4) ขั้นวัดและประเมินผล 5) ขั้นสร้างความประทับใจ สลาวิน (Slavin, 1987: 4) จากการศึกษาวิจัยของเนตรนภา เกียรติสมกิจ (2551) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมี เรื่อง พันธะเคมี และความสามารถทางทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ชั้นบูรณาการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD และเรียนด้วยวิธีปกติ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา เคมี เรื่อง พันธะเคมี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งจากการศึกษาวิจัยของ วิชชุดา อ้วนศรีเมือง (2554) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ และความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD กับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค LT ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD ก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD ก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อีกทั้งการศึกษาวิจัยของ ชลนิกาญจน์ ปัตถามัง (2556) ที่ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง สารและสมบัติของสาร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาล 2 วัดอ้อมใหญ่ จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา วิทยาศาสตร์ เรื่อง สารและสมบัติของสาร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาล 2 วัดอ้อมใหญ่ จังหวัดนครปฐม ที่เรียน โดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 รวมทั้งการศึกษาวิจัยของ ณิชฐัญญา อินพุลวงษ์ (2559) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เจตคติต่อคณิตศาสตร์ และพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียน โดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง บทประยุกต์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียน โดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา วิทยาศาสตร์ เรื่อง แรงเสียดทานและโมเมนต์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค STAD

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- (1) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา วิทยาศาสตร์ เรื่อง แรงเสียดทานและโมเมนต์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค STAD
- (2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา วิทยาศาสตร์ เรื่อง แรงเสียดทานและโมเมนต์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค STAD

3. กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

4. สมมติฐานในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานในการวิจัยไว้ ดังนี้

- (1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา วิทยาศาสตร์ เรื่อง แรงเสียดทานและ โมเมนต์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภายหลังจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค STAD ผ่านเกณฑ์ในระดับดี ขึ้น ไปร้อยละ 80 ของนักเรียนทั้งหมด
- (2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา วิทยาศาสตร์ เรื่อง แรงเสียดทานและ โมเมนต์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค STAD สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. วิธีดำเนินการวิจัย

5.1 แบบแผนการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) โดยใช้แบบแผนการวิจัย แบบกลุ่มเดียวสอบก่อนและหลัง (One Group Pretest -Posttest Design)

5.2 ประชากรและตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านทุ่งกรด จำนวน 3 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 106 คน ซึ่งนักเรียนทั้ง 3 ห้องได้จัดกลุ่มแบบความสามารถ และมีจำนวนใกล้เคียงกัน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้าน ทุ่งกรด จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 35 คน ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยของการสุ่ม

5.3 ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา วิทยาศาสตร์ เรื่อง แรงเสียดทานและ โมเมนต์

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค STAD

5.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

(1) แผนการจัดการเรียนรู้ วิชา วิทยาศาสตร์ เรื่อง แรงเสียดทานและโมเมนต์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 15 แผน มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยความเหมาะสม อยู่ในช่วง 4.64-4.87)

(2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา วิทยาศาสตร์ เรื่อง แรงเสียดทานและโมเมนต์ เป็นแบบทดสอบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ มีค่าความยากง่ายตั้งแต่ 0.35-0.78 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.27-0.79 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92

5.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

(1) ผู้วิจัยชี้แจงขอความร่วมมือกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค STAD เพื่อการวิจัย

(2) ดำเนินการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน (Pretest) ในช่วงโม่งแรก ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา วิทยาศาสตร์ เรื่อง แรงเสียดทานและโมเมนต์ จำนวน 50 ข้อ

(3) ดำเนินการจัดกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยเทคนิค STAD วิชา วิทยาศาสตร์ เรื่อง แรงเสียดทานและโมเมนต์

(4) เมื่อสิ้นสุดการจัดการเรียนรู้ตามกำหนดแล้วจึงทำการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียน (Posttest) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา วิทยาศาสตร์ เรื่อง แรงเสียดทานและโมเมนต์

(5) ตรวจสอบให้คะแนนผลการตอบแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา วิทยาศาสตร์ เรื่อง แรงเสียดทานและโมเมนต์ และนำผลคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ เพื่อทดสอบสมมติฐาน

5.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา วิทยาศาสตร์ เรื่อง แรงเสียดทานและโมเมนต์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค STAD โดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา วิทยาศาสตร์ เรื่อง แรงเสียดทานและโมเมนต์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค STAD โดยใช้สูตร t-test แบบ Dependent Sample

6. สรุปผลการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา วิทยาศาสตร์ เรื่อง แรงเสียดทานและโมเมนต์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค STAD นักเรียนมีคะแนนผ่านเกณฑ์ ที่ระดับดี ขึ้นไป ร้อยละ 97.14 ของนักเรียนทั้งหมด ปรากฏดังตาราง 1

ตาราง 1 จำนวน ร้อยละ ร้อยละสะสม ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา วิทยาศาสตร์ เรื่อง แรงเสียดทานและ โมเมนต์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จากการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิค STAD

คะแนน	เกณฑ์	ระดับ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	ร้อยละสะสม	\bar{X}	S.D.
41 - 50	80 - 100	ดีมาก	8	22.86	22.86	43.00	1.69
31 - 40	70 - 79	ดี	26	74.28	97.14	35.69	2.85
21 - 30	60 - 69	พอใช้	1	2.86	100.00	30.00	0.00
11 - 20	50 - 59	ผ่านเกณฑ์	-	-	-	-	-
0-10	0-49	ต่ำกว่าเกณฑ์	-	-	-	-	-
รวม			35	100	100		

จากตาราง 1 พบว่า การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา วิทยาศาสตร์ เรื่อง แรงเสียดทานและ โมเมนต์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค STAD นักเรียนที่ได้คะแนน ระหว่าง 41-50 คะแนน อยู่ในเกณฑ์ 80-100 ซึ่งอยู่ในระดับ ดีมาก มีจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 22.86 มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 43.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.69 นักเรียนที่ได้คะแนนระหว่าง 31-40 คะแนน อยู่ในเกณฑ์ 70 - 79 ซึ่งอยู่ในระดับ ดี มีจำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 74.28 มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 35.69 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 2.85 และมีนักเรียนที่ได้คะแนนระหว่าง 21-30 คะแนน อยู่ในเกณฑ์ 60-69 ซึ่งอยู่ในระดับ พอใช้ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2.86 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 30.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0 ดังนั้น นักเรียนที่ได้คะแนนผ่านเกณฑ์ระดับ ดี ขึ้นไป มีค่าร้อยละสะสม เท่ากับ 97.14

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา วิทยาศาสตร์ เรื่อง แรงเสียดทานและ โมเมนต์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค STAD สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา วิทยาศาสตร์ เรื่อง แรงเสียดทานและ โมเมนต์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างก่อน และหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค STAD

การทดสอบ	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	\bar{X}	S.D.	t	Sig
ก่อนเรียน	11	25	15.77	3.16	56.88*	.00
หลังเรียน	30	46	37.17	4.18		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค STAD ก่อนเรียน มีคะแนนต่ำสุด เท่ากับ 11 คะแนน คะแนนสูงสุด เท่ากับ 25 คะแนน ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 15.77 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 3.16 ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค STAD หลังเรียน มีคะแนนต่ำสุด เท่ากับ 30 คะแนน คะแนนสูงสุด เท่ากับ 46 คะแนน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 37.17 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 4.18 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา วิทยาศาสตร์ เรื่อง แรงเสียดทานและ โมเมนต์ ของนักเรียนชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ 2 จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค STAD หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 56.88$)

7. อภิปรายผล

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา วิทยาศาสตร์ เรื่อง แรงเสียดทานและโมเมนต์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค STAD นักเรียนมีคะแนนผ่านเกณฑ์ ที่ระดับดี ขึ้นไป ร้อยละ 97.14 ของนักเรียนทั้งหมด ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค STAD เป็นการเรียนรู้โดยใช้ทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม ประกอบไปด้วยสมาชิกที่ละความสามารถอยู่ในกลุ่มเดียวกัน ซึ่งผู้วิจัยจะเป็นผู้กำหนดสมาชิกของแต่ละกลุ่ม จากนั้นผู้วิจัยนำเข้าสู่บทเรียน โดยชี้แจงจุดประสงค์การเรียนรู้ เกณฑ์การให้คะแนนและรางวัล แนะนำวิธีการทำงานกลุ่มและบทบาทของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม ทบทวนความรู้เดิมโดยการสนทนาซักถามกระตุ้นความสนใจและความพร้อมของนักเรียน ซึ่งจะเชื่อมโยงเข้าสู่กิจกรรมการเรียนการสอน โดยผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน จากนั้นผู้วิจัยดำเนินการสอนเนื้อหาในบทเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้สื่อวีดิโอและรูปภาพประกอบการสอน ผู้วิจัยมอบหมายใบงาน ใบกิจกรรมให้แก่แต่ละกลุ่ม พร้อมอธิบายและยกตัวอย่างประกอบนักเรียนร่วมกันทำงานกลุ่ม โดยสมาชิกทุกคนร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในขั้นนี้นักเรียนที่มีความสามารถทางการเรียนในระดับเก่งให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่มีความสามารถทางการเรียนที่อ่อนกว่า ทำให้นักเรียนภาคภูมิใจ รู้จักใช้เวลา ส่วนนักเรียนที่มีความสามารถทางการเรียนที่อ่อนกว่า เกิดความซาบซึ้งในน้ำใจของเพื่อนสมาชิกด้วยกัน สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิก เกิดความรักสามัคคีและผูกพันกัน ผู้วิจัยสังเกตการทำงานของกลุ่ม คอยเป็นผู้อำนวยการความสะดวก ให้ความกระจ่างในกรณีที่นักเรียนสงสัยต้องการความช่วยเหลือ จากนั้นนักเรียนแต่ละกลุ่มรายงานผลจากใบงานที่ร่วมกันทำ ซักถามแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อให้เกิดความกระจ่าง ซึ่งช่วยให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นกล้าแสดงออก รู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และก่อนให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนเป็นรายบุคคล ผู้วิจัยทำการสรุปบทเรียนอีกครั้งซึ่งใช้เวลาค่อนข้างนาน จากนั้นผู้วิจัยประเมินผลการเรียนของนักเรียนโดยนำคะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนแต่ละคนมารวมกัน แล้วเฉลี่ยด้วยจำนวนสมาชิก กลุ่มใดมีคะแนนกลุ่มผ่านเกณฑ์จึงจะได้รับรางวัล และสร้างความประทับใจแก่นักเรียนโดยการชมเชยพร้อมให้รางวัลตามที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ แคทรีธา ใจมูล (2549: 51) ได้ศึกษาเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค STAD ในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง อัตราส่วนและร้อยละ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนห้วยล้านขาวิชา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีคะแนนผ่านเกณฑ์ ที่ระดับดี ขึ้นไป ร้อยละ 83.00 ของนักเรียนทั้งหมด และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สายหยุด ผุยนวล (2550: 68) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้แบบ STAD และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง โจทย์ปัญหาการบวกและการลบ จำนวนนับที่มีผลลัพธ์และตัวตั้งไม่เกิน 100,000 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีคะแนนผ่านเกณฑ์ ที่ระดับดี ขึ้นไป ร้อยละ 83.33 ของนักเรียนทั้งหมด

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา วิทยาศาสตร์ เรื่อง แรงเสียดทานและโมเมนต์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค STAD พบว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค STAD เป็นการเรียนรู้โดยใช้ทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเองและกลุ่ม คำนึงถึงความสำเร็จของกลุ่ม จึงทำให้นักเรียนมีแรงผลักดันที่จะช่วยเหลือเพื่อนที่ไม่เข้าใจด้วยการอธิบายให้เพื่อนเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนภายในกลุ่ม และสามารถทำแบบทดสอบหลังเรียนได้ดี

เพื่อให้กลุ่มมีคะแนนสูงสุดและได้รับรางวัลตามที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมจิตร หงส์ษา (2551) ได้ศึกษาเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และเจตคติต่อการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง เซต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยการสอนด้วยเทคนิคเอส ที เอ ดี (STAD) กับการสอนปกติ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยการสอนด้วยเทคนิค STAD หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เนตรนภา เกียรติสมกิจ (2551) ได้ศึกษาเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมี เรื่อง พันธะเคมี และความสามารถทางทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนแบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิค STAD และเรียนด้วยวิธีปกติ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา เคมี เรื่อง พันธะเคมี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วนิดา อารมณเพียร (2552) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา คณิตศาสตร์ ความคงทนในการรับรู้ เรื่อง การหารทศนิยม และพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค STAD และเทคนิค TGT ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน เรื่อง การหารทศนิยม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค STAD และเทคนิค TGT สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

(1) การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค STAD สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อช่วยให้นักเรียนได้ร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ในลักษณะของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่มเพื่อน ซึ่งกิจกรรมจากเทคนิค STAD นี้ นอกจากจะเป็นการพัฒนาความรู้ความสามารถของนักเรียนแล้ว ยังเป็นการปลูกฝังคุณลักษณะที่ดีให้แก่แก่นักเรียน เช่น การทำงานเป็นทีม การช่วยเหลือเอื้อเฟื้อซึ่งกันและกัน การกล้าแสดงออกและการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น เป็นต้น

(2) ในการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค STAD เป็นการจัดการเรียนการสอน โดยแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มย่อย ๆ ซึ่งนักเรียนยังไม่คุ้นเคยกับการเรียนเป็นกลุ่ม ครูผู้สอนควรจัดให้มีกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม เพื่อสร้างความคุ้นเคย ยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ช่วยเหลือสมาชิกทุกคนในกลุ่มกล้าแสดงความคิดเห็นมากขึ้น

(3) ในการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค STAD ครูผู้สอนควรอธิบายขั้นตอนการเรียนให้นักเรียนเข้าใจก่อนที่จะปฏิบัติกิจกรรม

(4) ในขั้นตอนการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค STAD ต้องให้เวลานักเรียนในการทำแบบทดสอบ จำเป็นต้องใช้เวลามาก ครูผู้สอนควรควบคุมเวลาให้เหมาะสม

8.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้เทคนิค STAD กับการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค TAI, การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค TGT

9. กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลงได้ ด้วยความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุทัยวรรณ สายพัฒนา อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ที่กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่าในการให้คำปรึกษา แนะนำ ในการจัดทำสารนิพนธ์ทุกขั้นตอน

พร้อมทั้งตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการทำสารนิพนธ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอกราบ
ขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นลินี วัฒนกร, ดร.นพรัตน์ ไบยา, อาจารย์ยุพิน ใจตรง, อาจารย์อัจฉรา
ไชยโย และอาจารย์กานกร อิ่มสุวรรณ ที่กรุณาเสียสละเวลาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือและให้
คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือ

ขอขอบคุณ ผู้อำนวยการ โรงเรียนบางละมุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3
คณะครูที่ให้ความอนุเคราะห์และขอให้นักเรียนที่ให้ความร่วมมือในการทำวิจัยเป็นอย่างดี

ท้ายสุดนี้ขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา คณาจารย์ผู้มีพระคุณทุกท่าน ผู้บังคับบัญชา และขอบคุณเพื่อน
ร่วมงาน เพื่อนร่วมชั้นเรียนทุกท่านที่ให้อกำลังใจด้วยดีมาโดยตลอด

10. เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุม
สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

แคทรียา ใจมูล. (2549). **ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค STAD ในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง อัตราส่วน
และร้อยละ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนห้วยล้านยาววิทยาลัยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 2.
วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. เชียงราย: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.**

จันทร์เพ็ญ เชื้อพานิช. (2542). **ประมวลบทความการเรียนการสอนและการวิจัยระดับมัธยมศึกษา**. กรุงเทพฯ: บัณฑิต
วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชลนิกาญจน์ ปัตถามัง. (2556). **ผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา
วิทยาศาสตร์ เรื่องสารและสมบัติของสาร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาล 2 วัดล้อม
ใหญ่ จังหวัดนครปฐม. การศึกษาค้นคว้าอิสระ คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช.**

ณัฐชัญญา อินพูลวงษ์. (2559). **ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เจตคติต่อคณิตศาสตร์ และพฤติกรรมการทำงาน
กลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD.
วิทยานิพนธ์ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยบูรพา.**

เนตรนภา เกียรติสมกิจ. (2551). **การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมี เรื่อง พันธะเคมี และความสามารถทาง
ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนแบบร่วมมือโดย
ใช้เทคนิค STAD และเรียนด้วยวิธีปกติ. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาหลักสูตรและ
การสอน. ลพบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.**

วนิดา อารมณเพ็ชร. (2552). **การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ความคงทนในการรับรู้ เรื่อง การหาร
ทศนิยม และพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้
เทคนิค STAD และ TGT. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน.
นครราชสีมา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.**

วิษชุดา อ้วนศรีเมือง. (2554). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ และความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD กับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค LT. ปรินญาณินพนธ์ ปรินญาการศึกษา มหาวิทยาลัย. สาขาวิชาการมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

วิชัย วงษ์ใหญ่. (2526). พัฒนาหลักสูตรและการสอนมิติใหม่. กรุงเทพฯ: รุ่งเรือง.

สมจิตร หงษ์ษา. (2551). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และเจตคติต่อการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง เซต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยการสอนด้วยเทคนิคเอส ที เอ ดี (STAD) กับการสอนปกติ. วิทยานิพนธ์ ปรินญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. ลพบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

สายหยุด ผุยนวล. (2550). การพัฒนารูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้แบบ STAD และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง โจทย์ปัญหาการบวกและการลบจำนวนนับที่มีผลลัพธ์และตัวตั้งไม่เกิน 100,000 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ ปรินญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

Slavin, Robert E. (1987). *Cooperative Learning and Cooperative School*. Educational Leadership.

_____. (1995). *Cooperative Learning Theory, Research and Practice*. 2nd ed. Massachusetts: A Simon & Schuster.

การสร้างชุดกิจกรรมเสริมสร้างสมรรถภาพทางกาย

สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

THE CONSTRUCTION OF ACTIVITIES PACKAGE FOR ENCHANCING

THE PHYSICAL FITNESS FOR PHATHOMSUKSA 3rd STUDENTS

นางสาวสุดารัตน์ พันธุ์รู้ดี

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

E-mail: sadarat.phn@northbkk.ac.th

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เบญจรัตน์ ราชฉวาง

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

E-mail: benjarat.ra@northbkk.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ประสงค์ 3 ข้อ ได้แก่ (1) เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมเสริมสร้างสมรรถภาพทางกาย (2) เพื่อศึกษาสมรรถภาพทางกายของนักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมเสริมสร้างสมรรถภาพทางกาย และ (3) เพื่อเปรียบเทียบสมรรถภาพทางกายของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมเสริมสร้างสมรรถภาพทางกาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดไผ่ล้อม (เจริญราษฎร์วิทยาคม) อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี จำนวน 1 ห้องเรียน นักเรียน 20 คน โดยใช้ประชากรทั้งหมด เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 3 ฉบับ ได้แก่ (1) ชุดกิจกรรมเสริมสร้างสมรรถภาพทางกาย (2) แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การเสริมสร้างสมรรถภาพทางกายและการทดสอบสมรรถภาพทางกาย (3) แบบทดสอบสมรรถภาพทางกาย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

ผลการวิจัย พบว่า (1) ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมเสริมสร้างสมรรถภาพทางกาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนระหว่างเรียน (E_1) คิดเป็นร้อยละ 85.75 และคะแนนหลังเรียน (E_2) คิดเป็นร้อยละ 84.14 ดังนั้น ชุดกิจกรรมเสริมสร้างสมรรถภาพทางกาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ E_1 / E_2 เท่ากับ 85.75/84.14 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 (2) ศึกษาสมรรถภาพทางกาย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมเสริมสร้างสมรรถภาพทางกาย อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ 84.25 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้และ (3) เปรียบเทียบสมรรถภาพทางกายของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมเสริมสร้างสมรรถภาพทางกาย หลังการฝึกสูงกว่าก่อนการฝึก คิดเป็นร้อยละ 19.88

คำสำคัญ: ชุดกิจกรรมเสริมสร้างสมรรถภาพทางกาย ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ABSTRACT

The objectives of this study were in 3 issues (1) to examine the efficiency of activities package for enhancing the physical fitness (2) to study the students' physical fitness by using the activities package for enhancing the physical fitness, and (3) to compare pretest and posttest the students' physical fitness of Prathomsuksa 3rd students who studied by the activities package for enhancing the physical fitness. The sampling of this study consisted of 20 Prathomsuksa 3rd students from Watpailom school (Chareanratch Wittayakom) Muang District in Ratchaburi Province, in one classroom. The instruments in this study were 3 items; (1) the activities package for enhancing the physical fitness (2) lesson management plans on enhancing the physical fitness, and physical fitness testing and (3) the assessment on physical fitness. The data was analyzed by percentage, mean (μ) and standard deviation (σ) and Non Parametric statistic with Wilcoxon Signed-Rank Test.

The result of this study found that (1) the efficiency of the activities package for enhancing the physical fitness for Prathomsuksa 3rd students during study (E_1) was 85.75% and in the post-test (E_2) was 84.14% so the activities package for enhancing the physical fitness for Prathomsuksa 3rd had the efficiency E_1 / E_2 on 85.75/84.14 that higher than the criteria 80/80 (2) the physical fitness of Prathomsuksa 3rd students through learning management with the activities package for enhancing the physical fitness was at the excellence level (84.25%) based on the assumption, and the comparison of the physical fitness of Prathomsuksa 3rd students through learning management with the activities package for enhancing the physical fitness in the post-test was higher than pre-test is 19.88 percent.

Keywords: The activities package for enhancing the physical fitness, Efficiency of activities package, The learning achievement

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาวิจัย

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ ทรงมีพระราชดำรัสเกี่ยวกับเรื่องการออกกำลังกายในพิธีเปิดการสัมมนาระดับชาติ เมื่อ 17 ธันวาคม 2523 ความว่า “ร่างกายของคนเราพื้นฐานชาติสร้างขึ้นมาให้ออกแรงใช้แรง มีใช้ให้อยู่เฉยๆ ถ้าใช้แรงให้พอเหมาะพอดีโดยสม่ำเสมอ ร่างกายก็เจริญแข็งแรงคล่องแคล่วและคงทนยั่งยืน ถ้าไม่ใช้แรงเลย หรือใช้ไม่เพียงพอ ร่างกายก็จะเจริญแข็งแรงอยู่ไม่ได้ แต่จะค่อยๆ เสื่อมไปเป็นลำดับและหมดสมรรถภาพไปก่อนเวลาอันสมควร ดังนั้น ผู้ที่เป็นปกติทำงานโดยไม่ใช้กำลังหรือใช้กำลังน้อยจึงจำเป็นต้องหาเวลาออกกำลังกายให้เพียงพอกับความต้องการของธรรมชาติเสมอทุกวัน มิฉะนั้นจะเป็นที่น่าเสียดายอย่างยิ่งที่ เราจะใช้สติปัญญาความสามารถของเขา ทำประโยชน์ให้แก่ตนเองและส่วนร่วมได้น้อยเกินไป เพราะร่างกายอันกลับกลายอ่อนแอลงนั้นจะไม่อำนวยให้ทำงาน โดยมีประสิทธิภาพได้” (วิบูลย์ ชลนันทน์, 2540, น. 1) การจัดการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาสุขภาพและสมรรถภาพของมนุษย์ให้มีความสมบูรณ์ ความสมดุลและมีคุณภาพ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความตระหนักและความรับผิดชอบต่อสุขภาพและสมรรถภาพทางกายของตนเอง สามารถตัดสินใจและเลือกวิธีปฏิบัติในการดูแลสุขภาพ ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการสร้างความมั่นใจในชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี และความปลอดภัยของผู้อื่นบนพื้นฐานของความเป็นไทย (กรมวิชาการ, 2544, น. 6-9) ในปัจจุบันเด็กในวัยเรียน และเยาวชนไม่สนใจการออกกำลังกาย

เพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพทางกายของตนเอง เนื่องจากความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของมนุษย์ สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ถูกนำมาใช้ทดแทนแรงงานของมนุษย์มากขึ้น จึงทำให้กิจกรรมการเคลื่อนไหวของมนุษย์ในชีวิตประจำวันน้อยลง เมื่อการดำเนินชีวิตเปลี่ยนไปการทำงานของอวัยวะต่างๆ ของร่างกาย เช่น หัวใจ หลอดเลือดและกล้ามเนื้อหัวใจไม่ได้รับการกระตุ้น จากการออกกำลังกาย ทำให้การทำงานของอวัยวะต่างๆ อ่อนแอลงหรือผิดปกติไป ส่งผลให้สมรรถภาพทางกายลดลง จึงควรวหาวิธีการที่จะเสริมสร้างสมรรถภาพทางกายของนักเรียน สถานศึกษาจึงควรจัดกิจกรรมและทดสอบสมรรถภาพทางกายอย่างต่อเนื่อง โดยการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร จัดเป็น โครงการพิเศษหรือกิจกรรมเสริมหลักสูตร ในสถานศึกษาจะช่วยให้เด็กนักเรียนได้มีโอกาสปฏิบัติกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง โดยใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์และเป็นกิจกรรมที่สามารถช่วยสร้างเสริมสมรรถภาพทางกายได้ผลดียิ่งขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2545, น. 6)

สมรรถภาพทางกายเป็นสิ่งสำคัญในการช่วยเสริมให้บุคคลสามารถประกอบภารกิจดำรงชีวิตอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งยังทำให้บุคคลปราศจากโรคภัยไข้เจ็บและมีความแข็งแรงอดทนมีความคล่องแคล่วว่องไวที่จะประกอบด้วยการกิจประจำวันลุล่วงไปด้วยดี นอกจากนี้ยังก่อให้เกิดการพัฒนาทั้งทางด้านจิตใจอารมณ์และสังคมควบคู่ไปด้วย (สุพิตร สมานิติ, 2555, น. 8) ได้กล่าวว่า การออกกำลังกายเป็นสิ่งที่ดีและมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับเด็ก โดยเฉพาะเด็กที่อยู่ในวัยเรียน ซึ่งเด็กต้องการออกกำลังกายเช่นเดียวกับความต้องการของอาหารเพื่อเจริญเติบโตและมีสุขภาพที่สมบูรณ์แข็งแรง การออกกำลังกายในวัยเด็กมีความสำคัญอย่างยิ่ง จะต้องเลือกกิจกรรมการออกกำลังกาย ให้เหมาะสมตามวัย เพศ อายุ เพื่อพัฒนาสมรรถภาพทางกายให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ (สุชาติ โสมประยูร, 2535, น.7) ได้กล่าวว่า คุณค่าของการมีสมรรถภาพทางกายที่ดีทำให้มีสุขภาพที่ดี ร่างกายมีการเจริญเติบโตแข็งแรง ประสิทธิภาพในการทำงานของระบบไหลเวียนโลหิตและระบบหายใจทำงานประสานสัมพันธ์กันดี สามารถดำเนินชีวิตประจำวัน ได้อย่างมีความสุขและประหยัดค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล การมีสมรรถภาพร่างกายที่สมบูรณ์และแข็งแรงเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่จะทำให้มนุษย์มีคุณภาพดังที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น จะต้องมีการออกกำลังกายที่ถูกต้องเหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ เพราะเมื่อออกกำลังกายเป็นประจำจะทำให้มีสมรรถภาพทางกายในด้านต่างๆ ดีขึ้นอีกด้วย การจัดการเรียนการสอนในวิชาสุขศึกษาพลศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มุ่งให้ผู้เรียน เรียนรู้ทางด้านทักษะการเคลื่อนไหวร่างกาย ขยับพื้นฐานและมีการพัฒนาสมรรถภาพทางกายให้ดียิ่งขึ้น จากการทดสอบสมรรถภาพทางกายของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2562 มีนักเรียนบางคนที่มีสมรรถภาพทางกายอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ ซึ่งการมีสมรรถภาพทางกายที่ดีเป็นสิ่งสำคัญในการเจริญเติบโต สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น. 22) สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ กำหนดให้มีการจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาโดยระบุไว้ว่าสุขศึกษาและพลศึกษาเป็นการศึกษาด้านสุขภาพที่มีเป้าหมายเพื่อการดำรงสุขภาพการเสริมสุขภาพ การพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลครอบครัวและชุมชนให้ยั่งยืน

ชุดกิจกรรมเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาอย่างหนึ่ง เป็นนวัตกรรมที่ครูใช้ประกอบการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้เรียนศึกษาและใช้สื่อต่างๆ ในชุดกิจกรรมที่สร้างขึ้น ซึ่งจะประกอบด้วยหัวข้อที่จะเรียน วิธีสอน กิจกรรม วัสดุอุปกรณ์ การวัด การประเมินผลและขั้นตอนการทำกิจกรรมต่างๆ อย่างชัดเจน โดยผู้เรียนเป็นผู้ศึกษาชุดกิจกรรมด้วยตนเอง ผู้สอนเป็นเพียงที่ปรึกษาและให้คำแนะนำ ซึ่งผู้สอนสามารถนำมาใช้เป็นเครื่องมือชี้แนวทางในการสอนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และช่วยลดภาระการสอนของครูด้วย (พิชิต ฤทธิจรูญ, 2550, น. 3)

สอดคล้องกับคำกล่าวของ (Good, 1973, 306) กล่าวว่า ชุดกิจกรรมคือโปรแกรมทางการสอนทุกอย่างที่จัดไว้ โดยเฉพาะ มีวัตถุประสงค์ที่ใช้ในการสอน วัตถุประสงค์ที่ใช้ในการเรียน คู่มือครู เนื้อหา แบบทดสอบ ข้อมูลที่เชื่อถือได้ มีการกำหนดจุดมุ่งหมายเชิงการเรียนไว้อย่างชัดเจน ชุดกิจกรรมนี้ครูเป็นผู้จัดให้นักเรียนแต่ละคนได้ศึกษาและฝึกฝนด้วยตนเอง โดยครูเป็นผู้คอยแนะนำเท่านั้น กล่าวโดยสรุป ชุดกิจกรรมคือนวัตกรรมการสอนในลักษณะของสื่อประสมที่ครูสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนตามความถนัดและความสนใจของตนเอง ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้เต็มตามศักยภาพและ ผู้เรียน เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การเรียน โดยได้จากประสบการณ์หรือการฝึกหัด โดยให้สอดคล้องกับเนื้อหา จุดประสงค์ และประสบการณ์ต่างๆ

การจะทำให้ผู้เรียนมีสมรรถภาพทางกายที่ดีขึ้น ครูควรมีการสร้างสื่อการสอนที่เอื้อให้เกิดการเรียนรู้กับผู้เรียนและผู้เรียนสามารถนำไปเรียนรู้ได้ด้วยตัวเอง ดังนั้น การใช้ชุดกิจกรรมมาสู่การเรียนการสอนจึงมีความเหมาะสมกับการพัฒนาสมรรถภาพทางกายของนักเรียน เนื่องจากชุดกิจกรรมการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนเรียนรู้เร็วขึ้น ช่วยให้เกิดการถ่ายทอดความคิดระหว่างการเรียนรู้ ตอบสนองความแตกต่างระหว่างผู้เรียนในด้านความสามารถในการเรียน ความสนใจและความถนัดทางการเรียนที่ไม่เท่ากัน อีกทั้งเป็นการแก้ปัญหาการขาดแคลนสื่อการสอน และอุปกรณ์การเรียนรู้ต่างๆ ชุดกิจกรรมการเรียนรู้จะช่วยลดภาระของผู้สอน โดยผู้สอนแนะนำในแต่ละขั้นตอน มีผลชัดเจนที่ผู้เรียน การสร้างชุดกิจกรรมจะทำให้เกิดประสิทธิภาพในการสอนอย่างเชื่อถือได้ และจะเป็นประโยชน์เพื่อตอบสนองการเรียนการสอนรวมทั้งพัฒนาการศึกษาได้อีกด้วย (ซัชชัย โกมารพัทธ์, 2549, น.3)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา ครูผู้สอนจึงควรสร้างชุดกิจกรรมเสริมสร้างสมรรถภาพทางกาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภายในวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา เพื่อเป็นเครื่องมือส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาในด้านความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ ตลอดจนความสามารถในการควบคุมการเคลื่อนไหวของร่างกายต่างๆ ได้ดี ความแข็งแรง ของกล้ามเนื้อเป็นส่วนที่สำคัญอย่างยิ่งต่อเด็กประถมศึกษา เพราะถ้าเด็กมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงสมบูรณ์ ไม่เจ็บป่วยก็จะส่งผลดีต่อพัฒนาการด้านอื่นๆ ตามมา อีกทั้งยังเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้า พัฒนารูปแบบการออกกำลังกาย เพื่อสุขภาพและรูปแบบการฝึกกีฬาให้เกิดประโยชน์ต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

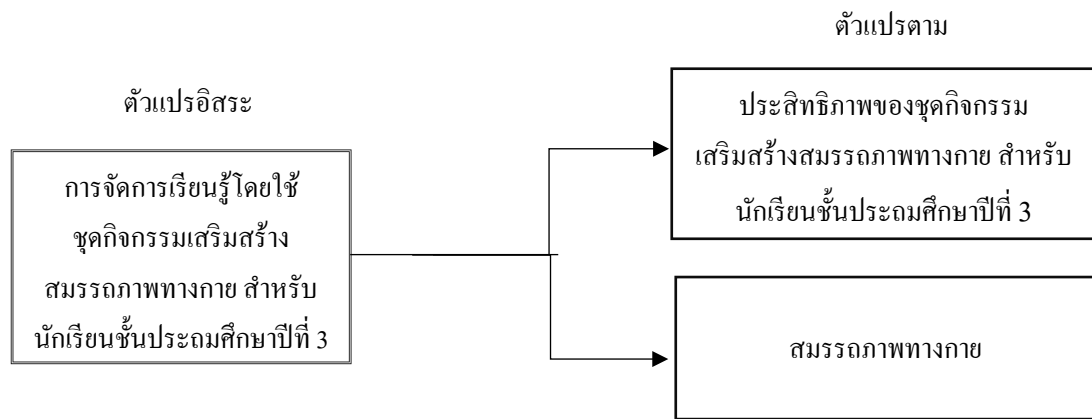
ในการวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ดังนี้

(1) เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมเสริมสร้างสมรรถภาพทางกาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

(2) เพื่อศึกษาสมรรถภาพทางกายของนักเรียนที่เรียน โดยใช้ชุดกิจกรรมเสริมสร้างสมรรถภาพทางกาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

(3) เพื่อเปรียบเทียบสมรรถภาพทางกายของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้ชุดกิจกรรมเสริมสร้างสมรรถภาพทางกาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

3. กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. วิธีดำเนินการวิจัย

4.1 แบบแผนการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ออกแบบโดยใช้การวิจัยแบบ Pre Experimental Research ที่กลุ่มทดลองกลุ่มเดียว (One group pretest posttest design) โดยการวัดผลก่อนและหลังการทดลอง (One-Group Pretest-Posttest Design) โดยวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนและทำการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน

4.2 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนวัดไผ่ล้อม (เจริญราษฎร์วิทยาคม) อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี จำนวน 1 ห้องเรียน นักเรียน 20 คน โดยใช้ประชากรทั้งหมด

4.3 ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมเสริมสร้างสมรรถภาพทางกาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ตัวแปรตาม ได้แก่ สมรรถภาพทางกาย

4.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

(1) ชุดกิจกรรมเสริมสร้างสมรรถภาพทางกาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ดำเนินการโดย การนำชุดกิจกรรมการสอนที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของชุดกิจกรรมการสอนซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) โดยกำหนดเกณฑ์การประเมินเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จากนั้นนำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน มาหาค่าเฉลี่ย ผลการประเมินโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.87 จากนั้นนำไปทดลองใช้เพื่อหาประสิทธิภาพ ดังนี้ โดยในขั้นตอนของการทดลองแบบ 1:1 ครั้งที่ 1 กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดพนินพลู อ.เมือง จ.ราชบุรี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 3 คน โดยสุ่มจากกลุ่มที่มีสมรรถภาพทางกายดี ปานกลาง และต่ำ กลุ่มละ 1 คน และทดลองใช้ครั้งที่ 2 แบบกลุ่มย่อยกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดพนินพลู อ.เมือง จ.ราชบุรี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 9 คน โดยสุ่มจากกลุ่มที่มีสมรรถภาพทางกายดี ปานกลาง และต่ำ กลุ่มละ 3 คน เพื่อแน่ใจว่า ชุดกิจกรรมเสริมสร้างสมรรถภาพ

ทางกาย ที่สร้างขึ้น นักเรียนสามารถเข้าใจและเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและทำการปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปทดลองใช้ครั้งที่ 3 แบบภาคสนามกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดพนินพลู อ.เมือง จ.ราชบุรี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 1 ห้องเรียน เพื่อแน่ใจว่าชุดกิจกรรมเสริมสร้างสมรรถภาพทางกายที่นำมาศึกษา นักเรียนสามารถเข้าใจและเรียนรู้ได้ ผลการทดลองพบว่าชุดกิจกรรมเสริมสร้างสมรรถภาพทางกาย มีประสิทธิภาพ $(E_1/E_2) = 85.75/84.14$ มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด จากนั้นนำชุดกิจกรรมเสริมสร้างสมรรถภาพทางกายฉบับสมบูรณ์ไปใช้ในการวิจัย

(2) แผนการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง การสร้างเสริมสมรรถภาพทางกายและการทดสอบสมรรถภาพทางกาย ดำเนินการโดย นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน เพื่อประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยพิจารณาความถูกต้องเหมาะสมและประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) โดยกำหนดเกณฑ์การประเมินเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จากนั้นนำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน มาหาค่าเฉลี่ย ผลการประเมินโดยรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.87 เมื่อทำการปรับปรุงให้สมบูรณ์แล้ว จึงจัดทำเป็นแผน การจัดการเรียนรู้ วิชาสุขศึกษาและพลศึกษา เรื่องการสร้างเสริมสมรรถภาพทางกายและการทดสอบสมรรถภาพทางกาย ฉบับสมบูรณ์เพื่อนำ ไปใช้ในการวิจัย

(3) การทดสอบสมรรถภาพทางกาย ดำเนินการโดยนำร่างแบบประเมินการทดสอบสมรรถภาพทางกายที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อประเมินความถูกต้องเหมาะสมของแบบประเมินสมรรถภาพทางกาย โดยพิจารณาความถูกต้องเหมาะสม จากนั้นดำเนินการแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสมอีกครั้ง ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง Index of Item-Objective Congruence (IOC) เท่ากับ 0.67 – 1.00 เมื่อทำการปรับปรุงแบบประเมินผลงานให้สมบูรณ์ นำไปหาคุณภาพด้านความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาค่า Cronbach's Alpha มีค่า 0.814 แล้วจัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อนำ ไปใช้ในการวิจัย

4.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

(1) ดำเนินการทดสอบสมรรถภาพทางกายก่อนเรียน (Pretest) กับนักเรียนที่เป็นประชากรทั้งหมดก่อนใช้ ชุดกิจกรรมเสริมสร้างสมรรถภาพทางกาย

(2) ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องการสร้างเสริมสมรรถภาพทางกายและการทดสอบสมรรถภาพทางกาย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 30 ชั่วโมง โดยไม่นับรวมเวลาทดสอบสมรรถภาพทางกายก่อนเรียนและหลังเรียน ดำเนินการสอนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562

(3) ดำเนินการทดสอบสมรรถภาพทางกายหลังเรียน (Posttest) กับนักเรียนที่เป็นประชากรทั้งหมด โดยใช้ชุดกิจกรรมเสริมสร้างสมรรถภาพทางกาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้ว

4.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

(1) การวิเคราะห์ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมเสริมสร้างสมรรถภาพทางกาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยนำค่าสมรรถภาพทางกายของนักเรียนทุกคนที่ได้จากการทดสอบสมรรถภาพทางกายระหว่างการเรียน โดยใช้ ชุดกิจกรรมเสริมสร้างสมรรถภาพทางกายมารวมกันแล้วหาค่าเฉลี่ยร้อยละ เทียบกับค่าสมรรถภาพทางกายหลังเรียน โดยใช้ชุดกิจกรรมเสริมสร้างสมรรถภาพทางกาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ตามเกณฑ์การหาประสิทธิภาพ 80/80

(2) ศึกษาผลการทดสอบสมรรถภาพทางกาย จากการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมเสริมสร้างสมรรถภาพทางกาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

(3) เปรียบเทียบสมรรถภาพทางกายระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้ชุดกิจกรรมเสริมสร้างสมรรถภาพทางกาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

5. สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 การหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมเสริมสร้างสมรรถภาพทางกาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ได้ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ชุดกิจกรรมเสริมสร้างสมรรถภาพทางกาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 30 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง โดยดำเนินการสอนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 พร้อมเก็บคะแนนสมรรถภาพทางกายระหว่างเรียน เมื่อเสร็จสิ้นการจัดการเรียนรู้แล้ว จึงทำการทดสอบสมรรถภาพทางกาย หลังการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ชุดกิจกรรมเสริมสร้างสมรรถภาพทางกาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมเสริมสร้างสมรรถภาพทางกาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

การทดสอบ	N	μ	σ	P	เกณฑ์ประสิทธิภาพ
ระหว่างเรียน (E_1)	20	85.75	4.31	85.75	80
หลังเรียน (E_2)	20	84.14	5.03	84.14	80
ประสิทธิภาพ E_1 / E_2 เท่ากับ 85.75/84.14					

จากตารางที่ 1 พบว่า ชุดกิจกรรมเสริมสร้างสมรรถภาพทางกาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนระหว่างเรียน (E_1) คิดเป็นร้อยละ 85.75 และคะแนนหลังเรียน (E_2) คิดเป็นร้อยละ 84.14 ดังนั้น ชุดกิจกรรมเสริมสร้างสมรรถภาพทางกาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ E_1 / E_2 เท่ากับ 85.75/84.14 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80

ตอนที่ 2 การศึกษาสมรรถภาพทางกาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมเสริมสร้างสมรรถภาพทางกาย

ได้ทดลองเก็บนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดไผ่ล้อม (เจริญราษฎร์วิทยาคม) อำเภอเมืองจังหวัดราชบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวนนักเรียน 20 คน โดยให้นักเรียนทดสอบสมรรถภาพทางกาย จำนวน 40 คะแนนก่อนเรียน เพื่อศึกษาสมรรถภาพทางกายเดิมของนักเรียน แล้วจึงดำเนินการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ชุดกิจกรรมเสริมสร้างสมรรถภาพทางกาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 30 แผน ใช้เวลา 30 ชั่วโมง เมื่อเสร็จสิ้นการจัดการเรียนรู้แล้ว จึงให้นักเรียนทดสอบสมรรถภาพทางกาย ฉบับเดียวกับแบบทดสอบสมรรถภาพทางกายก่อนเรียน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาสมรรถภาพทางกาย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมเสริมสร้างสมรรถภาพทางกาย

คะแนน	เกณฑ์	ระดับ	N	ร้อยละ	μ	σ
31 - 40	75 - 100	ดีมาก	18	90.00	34.11	2.08
21 - 30	50 - 74	ดี	2	10.00	30.00	0.00
11 - 20	25 - 49	พอใช้	-	-	-	-
0 - 10	0 - 24	ปรับปรุง	-	-	-	-
รวม			20	100.00	64.11	2.08
เฉลี่ยรวม			-	84.25	33.70	2.34

จากตารางที่ 2 พบว่า คะแนนสมรรถภาพทางกาย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ชุดกิจกรรมเสริมสร้างสมรรถภาพทางกาย จำนวน 20 คน อยู่ในระดับดีมาก ($\mu=33.70$ คิดเป็นร้อยละ 84.25)

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบสมรรถภาพทางกายของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนการฝึกและหลังการฝึกจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมเสริมสร้างสมรรถภาพทางกาย

จากการเปรียบเทียบสมรรถภาพทางกายของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนการฝึกและหลังการฝึก จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมเสริมสร้างสมรรถภาพทางกาย นำผลที่ได้มาวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างก่อนการฝึกและหลังการฝึก ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบสมรรถภาพทางกายของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนการฝึกและหลังการฝึก โดยใช้ชุดกิจกรรมเสริมสร้างสมรรถภาพทางกาย

การทดสอบ	N	คะแนนเต็ม	μ	σ	p-value
ก่อนการฝึก	20	40	25.75	5.49	.000
หลังการฝึก	20	40	33.70	2.34	

* $\alpha = .05$

จากตารางที่ 3 พบว่า การทดสอบสมรรถภาพทางกายของนักเรียนหลังการฝึกโดยใช้ชุดกิจกรรมเสริมสร้างสมรรถภาพทางกาย หลังเรียนสูงขึ้นกว่าก่อนเรียน โดยพิจารณาจาก ค่าเฉลี่ยสมรรถภาพทางกาย หลังเรียนมีค่า 33.70 และ ก่อนเรียน มีค่า 25.75 เพิ่มขึ้น ร้อยละ 19.88

6. อภิปรายผล

จากการศึกษาสมรรถภาพทางกายของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมเสริมสร้างสมรรถภาพทางกาย มีประเด็นที่น่าสนใจต่อไปนี้

1. การหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมเสริมสร้างสมรรถภาพทางกายของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า มีประสิทธิภาพ E_1/E_2 เท่ากับ 85.75/84.14 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะชุดกิจกรรมได้

ผ่านการตรวจ การแนะนำ แก้ไขข้อบกพร่องและประเมินความถูกต้องเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญ ผ่านการทดลองใช้เพื่อปรับปรุงแก้ไข ให้สมบูรณ์ ก่อนนำไปใช้จริงกับประชากร ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารศึกษาขั้นตอนการสร้างชุดกิจกรรมจนเข้าใจแล้วจึงนำมาสร้างชุดกิจกรรมเสริมสร้างสมรรถภาพทางกาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งประกอบด้วยคำนำ คำชี้แจง องค์กรประกอบ แผนภูมิของชุดกิจกรรม คำแนะนำการใช้ชุดกิจกรรม สารระสำคัญ ตัวชี้วัด สารการเรียนรู้ แบบทดสอบก่อนเรียน ใบความรู้ แบบฝึกสมรรถภาพทางกาย แบบทดสอบหลังเรียนและบรรณานุกรม มีขั้นตอนการฝึกจำนวน 8 สัปดาห์ แบบฝึกสมรรถภาพทางกาย ได้กำหนดขั้นตอนการฝึกออกเป็น 1) ขึ้นเตรียมและอบอุ่นร่างกาย (Warm Up) 2) ขึ้นอธิบายและสาธิต 3) ขึ้นฝึกปฏิบัติฝึกด้วยแบบฝึกเสริมสร้างสมรรถภาพทางกายจำนวน 3 รูปแบบ รูปแบบที่ 1 วันจันทร์ รูปแบบที่ 2 วันพุธ รูปแบบที่ 3 วันศุกร์ 4) ขึ้นนำไปใช้ 5) สรุปและการคลายกล้ามเนื้อ (Cool Down) ทำให้นักเรียนที่ฝึกโดยใช้ชุดกิจกรรมเสริมสร้างสมรรถภาพทางกาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีสมรรถภาพทางกายพัฒนาสูงขึ้น เกิดจากการใช้ชุดกิจกรรมเสริมสร้างสมรรถภาพทางกาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (เสริมศักดิ์ ศรีโพธิ์กลาง, 2554, น. 3) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การพัฒนาสมรรถภาพทางกายของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้แบบฝึกทักษะการเล่นแบบไทย ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของแบบฝึกการเล่นแบบไทย เพื่อพัฒนาสมรรถภาพทางกายของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพ E_1/E_2 เท่ากับ 95.42/90.10 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80

2. การศึกษาสมรรถภาพทางกายของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมเสริมสร้างสมรรถภาพทางกาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 อยู่ในระดับ ดีมาก คิดเป็นร้อยละ 84.25 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมเสริมสร้างสมรรถภาพทางกาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ทำให้นักเรียนเกิดองค์ความรู้ เกิดความสนุกสนาน มีความเข้าใจในบทเรียน ส่งผลให้ผู้เรียนมีสมรรถภาพทางกายที่สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (เสริมศักดิ์ ศรีโพธิ์กลาง, 2554, น. 4) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การสร้างแบบฝึกทักษะการพัฒนาสมรรถภาพทางกายของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้แบบฝึกทักษะการเล่นแบบไทย ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีประสิทธิผลของแบบฝึกทักษะการเล่นแบบไทยเพื่อพัฒนาสมรรถภาพทางกายของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า ค่าดัชนีประสิทธิผลมีการพัฒนาเพิ่มขึ้นเท่ากับ 0.9080 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 90.80

3. เปรียบเทียบสมรรถภาพทางกาย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมเสริมสร้างสมรรถภาพทางกาย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมีการจัดการเรียนการสอน โดยใช้ชุดกิจกรรมเสริมสร้างสมรรถภาพทางกาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองตลอดเวลา ตามความสามารถและความสนใจของตนเอง จนทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ และสามารถเสริมสร้างสมรรถภาพทางกายได้ด้วยตนเอง เป็นผลทำให้การทดสอบสมรรถภาพทางกายหลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (เสริมศักดิ์ ศรีโพธิ์กลาง, 2554, น. 3) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การสร้างแบบฝึกทักษะการพัฒนาสมรรถภาพทางกายของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้แบบฝึกทักษะการเล่นแบบไทย ระยะเวลา 8 สัปดาห์ ๆ ละ 3 วันพบว่า การพัฒนาสมรรถภาพทางกายของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้แบบฝึกทักษะการเล่นแบบไทย มีคะแนนการทดสอบสมรรถภาพทางกายของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 ที่ได้รับการฝึกโดยใช้แบบฝึกทักษะการเล่นแบบไทย เพื่อพัฒนาสมรรถภาพทางกาย พบว่า นักเรียนมีสมรรถภาพทางกายหลังการฝึกสูงกว่าก่อนการฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (วุฒิพงษ์ สีหามาตย์, 2548, น. 38 – 39) การสร้างแบบฝึกทักษะกีฬาเซปักตะกร้อสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ระยะเวลา 8 สัปดาห์ ๆ ละ 5 วัน

พบว่า แบบฝึกทักษะกีฬาเซปักตะกร้อสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีคะแนนผลการทดสอบหลังการฝึกตามแบบฝึก สูงกว่าก่อนการฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ (วิภาค อินทวิจักร, 2550, น. 50-51) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การใช้โปรแกรมการฝึกทักษะการยืดหยุ่นแบบม้วนหน้าและม้วนหลัง ที่มีต่อทักษะการยืดหยุ่นพื้นฐานสำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ระยะเวลา 8 สัปดาห์สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 50 นาที โดยใช้แบบฝึกทักษะการม้วนหน้าจำนวน 8 ท่า การม้วนหลังจำนวน 6 ท่า หลังการใช้แบบฝึกทักษะสัปดาห์ที่ 8 นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

ครูผู้สอนต้องเตรียมความพร้อมในการจัดการฝึก ทำความเข้าใจกับนักเรียนเกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีการฝึก เตรียมอุปกรณ์ต่างๆ ให้พร้อม เพื่อให้การจัดกิจกรรมการฝึกมีประสิทธิภาพ ฝึกได้ตามวัตถุประสงค์ ส่งผลให้ชุดกิจกรรมมีประโยชน์สูงสุด

7.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาและติดตามผลการฝึกสมรรถภาพทางกายจากการใช้ชุดกิจกรรมเสริมสร้างสมรรถภาพทางกายและนำมาพัฒนาเป็นรูปแบบการฝึกให้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละบุคคล

8. กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณ ผศ.ดร.เบญจรัตน์ ราชฉวาง อาจารย์ที่ปรึกษา ที่กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่าในการให้คำปรึกษา แนะนำในการจัดทำสารนิพนธ์ พร้อมทั้งตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการทำสารนิพนธ์

ขอขอบพระคุณ นายนิพนธ์ ภิรมณ์แก้ว , นายมานพ กลิ่นสุคนธ์ และนายพุฒิชร ภมรสุภกุล ที่กรุณาเสียสละเวลาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือและให้คำแนะนำในการปรับปรุงและแก้ไขเครื่องมือ

9. เอกสารอ้างอิง

Good Carter V. 1973. **Dictionary of Education**. New York : McGraw-Hill Book Company.

กรมวิชาการ. 2544. **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

กระทรวงศึกษาธิการ. 2551. **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์

ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

ซัชชัย โกมารทัต. 2549. **กีฬาพื้นเมืองไทยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**. กรุงเทพฯ : สภาพบบุ๊คส์.

พิชิต ฤทธิ์จรูญ. 2550. **หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา**. กรุงเทพฯ : เฮ้าส์ออฟ เคอร์มิสท์.

วิบูลย์ ชลนันทน์. 2540. **การพัฒนาแบบทดสอบสมรรถภาพทางกายสำหรับคนไทยวัยผู้ใหญ่ตอนต้น**. วิทยานิพนธ์

ดุขฎิบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา. ภาควิชาพลศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิภาค อินทวิจักร. 2550. **ผลของการใช้โปรแกรมการฝึกทักษะการยืดหยุ่นแบบม้วนหน้าและม้วนหลังที่มีต่อทักษะการยืดหยุ่นขั้นพื้นฐานสำหรับนักเรียนในช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6)**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

วุฒิพงษ์ สีหามาตย์. 2548. การสร้างแบบฝึกทักษะกีฬาเซปักตะกร้อ สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น.

วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2545. พัฒนาการของคุณภาพนักเรียนประถมศึกษาและ
แนวทางการประเมิน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.

สุชาติ โสมประยูร. 2535. แนวทางสร้างชีวิตสุข เล่ม 1 เรื่องวิ่งสมาธิ : ผู้เส้นทางสุขภาพและสมรรถภาพที่
สมบูรณ์. กรุงเทพฯ : เทพนิมิตการพิมพ์.

สุพิตร สมหาโต. 2555. แบบทดสอบและเกณฑ์มาตรฐานสมรรถภาพทางกาย สำหรับเด็กไทย อายุ 7-8 ปี.

สำนักวิทยาศาสตร์การกีฬา กรมพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.

เสริมศักดิ์ ศรีโพธิ์กลาง. 2554. การพัฒนาสมรรถภาพทางกายของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้

แบบฝึกทักษะการเล่นแบบไทย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน.

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

**การพัฒนากระบวนการฝึกอบรมผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์
เพื่อส่งเสริมทักษะการสื่อสารในครอบครัว**

**DEVELOPMENT OF A TRAINING MODEL THROUGH ONLINE SOCIAL
NETWORKS TO PROMOTE FAMILY COMMUNICATION SKILLS**

สุรเสกข์ ยุทธิวัฒน์

นักศึกษา ศษ.ม. นวัตกรรมการเรียนรู้และการสอน มหาวิทยาลัยศรีปทุม

E-mail: surasekk@hotmail.com

สิรินธร สิ้นจินดาวงศ์

ผู้อำนวยการหลักสูตร ศษ.ม. นวัตกรรมการเรียนรู้และการสอน มหาวิทยาลัยศรีปทุม

E-mail: sirinthorn.si@spu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อพัฒนาระบบการฝึกอบรมผ่านเครือข่ายออนไลน์ในการเพิ่มศักยภาพการสื่อสารของผู้ปกครองครอบครัวที่มีลูกหลานวัยรุ่น และ (2) เพื่อสร้างข้อเสนอแนะในการนำระบบฝึกอบรมออนไลน์ไปใช้เพื่อขยายเครือข่ายที่รองรับกับความต้องการของผู้ปกครองกลุ่มเป้าหมาย โดยต้องการทดลองเพื่อหาระบบการฝึกอบรมที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาศักยภาพด้านการสื่อสารของผู้ปกครอง ให้ผู้ปกครองกลุ่มเป้าหมายได้ตระหนักรู้ถึงปัญหาการสื่อสารภายในครอบครัว รู้วิธีการในการจัดการปัญหาที่เกิดขึ้นภายในครอบครัวของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ โดยงานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยแบบผสมผสาน โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพนำเชิงปริมาณ มีกลุ่มตัวอย่างคือผู้ปกครองที่มีลูกหลานวัยรุ่น มีเครื่องมือในการวิจัยคือแบบประเมินสัมพันธภาพและการสื่อสารของผู้ปกครอง การสัมภาษณ์ผู้ปกครองที่ผ่านเกณฑ์ และแผนการฝึกอบรม การวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิเคราะห์เนื้อหา การวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการตอบแบบประเมินและการทำการทดสอบ โดยใช้สถิติ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ผลการศึกษาวิจัย พบว่า (1) สามารถพัฒนาระบบที่ใช้ในการฝึกอบรมผ่านเครือข่ายออนไลน์ในการเพิ่มศักยภาพการสื่อสารของผู้ปกครองในครอบครัวที่มีลูกหลานวัยรุ่น โดยมีอัตราการเรียนจบอยู่ที่ 82% และ (2) พบว่าการจัดการอบรมออนไลน์นั้น จะต้องคำนึงถึง 3 ปัจจัยหลัก ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้เรียน ปัจจัยด้านผู้นำกระบวนการและอาสา ปัจจัยด้านสารสนเทศ

คำสำคัญ: การฝึกอบรมออนไลน์ ทักษะการสื่อสารในครอบครัว Self-Help Group

ABSTRACT

The objectives of this experimental research are (1) to develop a platform to help parents of teenagers improve their family communication through online social network; (2) to find suggestions to increase the capacity of the platform in order to respond to the demand from its target group. The aim of the platform is to help the target group realize the communication issues in their families and educate them on how they can improve

their communication skills. Research instruments were online quiz, interview questions, and training schedule. Data was analyzed using content analysis and percentage, mean, and standard deviation calculations. The results show that (1) the platform was successfully implemented with 82% success rate; (2) in order to expand or implement the platform, learners, facilitators and volunteers, and learning resources are the factors that need to be taken into consideration.

Keywords: Online training, family communication skills, Self-Help Group

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาวิจัย

การสื่อสารเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญต่อความสุขและความเข้มแข็งของครอบครัว การสื่อสารที่สร้างสรรค์ (Constructive Communication) ในครอบครัวจะทำให้สมาชิกในครอบครัวเกิดความเข้าใจกันในเรื่องต่างๆ เช่น ความคิด อารมณ์ ความรู้สึกของกันและกัน ซึ่งจะก่อให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน แต่จากสถิติของโครงการวิจัยครอบครัวไทยในเขตเมือง พ.ศ. 2557 (Thai Urbanized Family, 2014) ระบุว่า 1 ใน 3 ของครอบครัวในเมืองมีสัมพันธภาพน่าเป็นห่วง ขาดการปฏิสัมพันธ์ มีครอบครัวถึง 40% ที่ไม่ค่อยเล่าหรือไม่เล่าอะไรให้คนในครอบครัวฟัง ซึ่งจากงานวิจัยเรื่องสัมพันธภาพครอบครัวกับปัญหาการกระทำความผิดในวัยรุ่นของ วณิชญา แก้วแก้วปาน (2560) กล่าวว่าสัมพันธภาพในครอบครัวนั้นมีผลโดยตรงกับพฤติกรรมของวัยรุ่น การขาดการปฏิสัมพันธ์ภายในครอบครัวสามารถก่อให้เกิดปัญหาและนำไปสู่พฤติกรรมอื่นไม่พึงประสงค์ในวัยรุ่นได้ ในขณะที่เด็กมีสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัวก็สามารถป้องกันปัญหาพฤติกรรมที่จะนำไปสู่การกระทำความผิดของวัยรุ่นในอนาคตได้

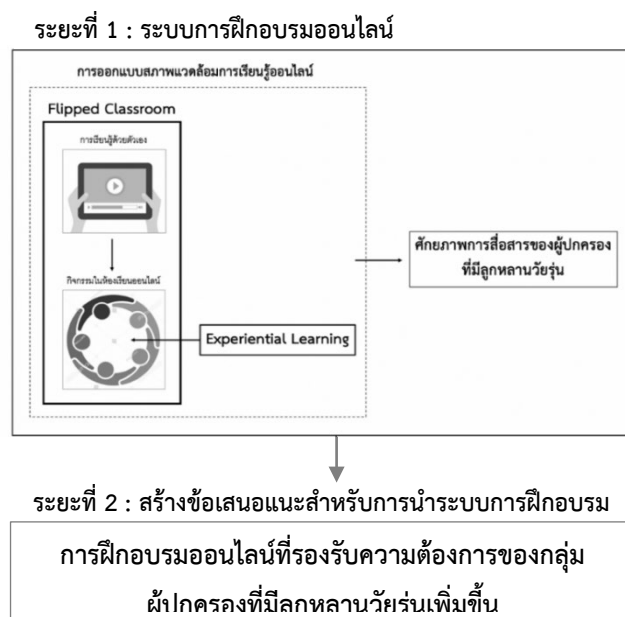
ปัจจุบันมีการพัฒนาทักษะด้านการสื่อสารนั้นมีการทำผ่านการจัดคอร์สอบรม แต่การจัดอบรมนั้นมีความไม่สะดวกในหลายๆด้าน ทั้งในเรื่องของเวลา สถานที่ เนื้อหาที่ไม่เฉพาะเจาะจงทำให้ผู้เรียนขาดความสนใจ การขาดการฝึกฝนอย่างต่อเนื่อง การพัฒนานวัตกรรมการเพิ่มศักยภาพการสื่อสารของครอบครัวที่มีลูกหลานวัยรุ่นผ่าน Platform Online เพื่อแก้ไขปัญหาสัมพันธภาพในครอบครัว โดยเฉพาะประเด็น การสื่อสารของผู้ปกครองในครอบครัวที่มีลูกหลานวัยรุ่น ซึ่งถือเป็นประชากรที่อยู่ในช่วงอ่อนไหวต่อสิ่งเร้ารอบตัว หากแต่ละครอบครัวสามารถดูแลลูกวัยรุ่นในครอบครัวของตนเองได้ จะช่วยลดความเสี่ยงที่นำไปสู่วงจรการกระทำความผิดของวัยรุ่น และสามารถช่วยทำให้เขาเป็นประชากรที่มีคุณภาพของสังคมในอนาคต รวมถึงจะทำให้ครอบครัวอบอุ่นมากยิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

(1) เพื่อพัฒนาระบบการฝึกอบรมผ่านเครือข่ายออนไลน์ในการเพิ่มศักยภาพการสื่อสารของครอบครัวที่มีลูกหลานวัยรุ่น

(2) เพื่อสร้างข้อเสนอแนะในการนำระบบฝึกอบรมออนไลน์ไปใช้เพื่อขยายเครือข่ายที่รองรับกับความต้องการของผู้ปกครองกลุ่มเป้าหมาย

3. กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

4. วิธีดำเนินการวิจัย

4.1 แบบแผนการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้เป็น การวิจัยวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mix methodology) โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพนำเชิงปริมาณ โดยแบ่งการวิจัยออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 เริ่มจากการออกแบบระบบคัดกรองกลุ่มเป้าหมาย โดยทำการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายจำนวน 24 คน แบ่งเป็นกลุ่มละ 12 คน จำนวน 2 กลุ่ม จากนั้นทำการออกแบบระบบการฝึกอบรมผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ ออกแบบการอบรมกลุ่มผู้นำกระบวนการและพ่อแม่อาสา ดำเนินการฝึกอบรม จากนั้นทำการเก็บข้อมูลย้อนกลับจากผู้ปกครองกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมการอบรม

ระยะที่ 2 จะเป็นการนำข้อมูลจากการจัดกลุ่มในระยะแรกมาออกแบบและพัฒนาระบบการฝึกอบรม โดยเริ่มจากการออกแบบระบบการคัดกรองกลุ่มเป้าหมาย โดยในระยะนี้ได้ทำการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายจำนวน 40 คน เพื่อแบ่งออกเป็นกลุ่มละ 20 คน จำนวน 2 กลุ่ม ออกแบบการอบรมกลุ่มผู้นำอาสาที่มีจำนวนเพิ่มขึ้น ดำเนินการฝึกอบรมออนไลน์ ทำการเก็บข้อมูลย้อนกลับจากกลุ่มผู้ปกครองที่เข้าร่วมการอบรม และทำการถอดบทเรียนเพื่อสรุปรูปแบบของการอบรมออนไลน์

4.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ระยะที่ 1 มีผู้ปกครองเข้าร่วมจำนวน 24 คน โดยมีผู้นำกลุ่มจำนวน 2 คน และแม่อาสาจำนวน 2 คน รวมเป็น 28 คน และระยะที่ 2 มีผู้ปกครองเข้าร่วมจำนวน 40 คน โดยมีผู้นำกลุ่มจำนวน 3 คนและแม่อาสาจำนวน 3 คน การเลือกกลุ่มตัวอย่างนั้น จัดทำโดยการพิจารณาจากผลการประเมินจากการทำแบบประเมินสัมพันธภาพและการสื่อสารออนไลน์และการสัมภาษณ์

4.3 ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น

1. **Flipped Classroom:** ห้องเรียนกลับทาง
2. **Experiential Learning:** การเรียนรู้เชิงประสบการณ์
3. การออกแบบสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ออนไลน์

ตัวแปรตาม

ศักยภาพการสื่อสารของผู้ปกครองที่มีลูกหลานวัยรุ่น

4.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีจำนวน 3 ชุด แบ่งออกเป็น (1) แบบประเมินความสัมพันธ์และทักษะการสื่อสาร ซึ่งจัดทำขึ้นโดยใช้แบบประเมินความสัมพันธ์จากสถาบันประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล และทำการปรับลดคำถามเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของการวัดระดับความสัมพันธ์ จากนั้นจึงออกแบบคำถามเพื่อวัดระดับของทักษะการสื่อสาร (2) แบบสัมภาษณ์เพื่อคัดเลือก ซึ่งมีคำถามเพื่อสอบถามประวัติและสถานการณ์เกี่ยวกับความสัมพันธ์และการสื่อสารระหว่างผู้ปกครองและบุตรหลาน คำถามเพื่อสอบถามเกี่ยวกับเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการเข้าร่วมการฝึกอบรม และ (3) แผนการฝึกอบรม ผู้วิจัยนำร่างแบบประเมินความสัมพันธ์และทักษะการสื่อสารให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้แก่ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร. อภิชาติ จำรัสสุทธิรงค์ และ ผศ.ดร. จรัมพร โห้ล้ำอง อาจารย์ประจำสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล รวมถึงคุณแก้วตา สัตยาประเสริฐ นักจิตวิทยาคลินิก สถาบันการแพทย์จักรีนฤเบดินทร์ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล ตรวจสอบคุณภาพความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity)

ตารางที่ 2 แผนการฝึกอบรม

ช่วงเวลา/ กิจกรรม	วันที่ 1	วันที่ 2-3	วันที่ 4	วันที่ 5-8	วันที่ 9	วันที่ 10
ช่วง กลางวัน	- แนะนำกลุ่ม - Pre-Test	- เรียนรู้ด้วย ตนเอง - ทำการบ้าน	ทดลองคุยกับ ลูกครั้งที่ 1	- เรียนรู้ด้วย ตนเอง - ทำการบ้าน	ทดลองคุยกับ ลูกครั้งที่ 2	- ปิดกลุ่ม - Post-Test
ช่วงเย็น	- อธิบายวิธีเรียน - แบ่งปัน ประสบการณ์	- ทบทวน การบ้าน - แบ่งปัน ประสบการณ์ - รับคำแนะนำ	- แบ่งปัน ประสบการณ์ - รับคำแนะนำ	- ทบทวน การบ้าน - แบ่งปัน ประสบการณ์ - รับคำแนะนำ	- แบ่งปัน ประสบการณ์ - รับคำแนะนำ	- แบ่งปัน ประสบการณ์

4.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองทุกขั้นตอน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. รวบรวมข้อมูลข้อมูลจากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาขั้นตอนในการจัดการฝึกอบรม ตั้งแต่การคัดเลือกผู้เข้าอบรม รวมถึงการออกแบบแผนการเรียนการสอน

2. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับระดับความสัมพันธ์และทักษะการสื่อสาร จัดทำผ่านเว็บไซต์แบบประเมินความสัมพันธ์และทักษะการสื่อสาร เพื่อใช้ในการคัดเลือกผู้เข้าอบรม

3. รวบรวมข้อมูลผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังฝึกอบรมผ่านแบบทดสอบบน Google form เพื่อประเมินผลจากการฝึกอบรม

4. รวบรวมข้อมูลความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรม จากการโทรสอบถาม เพื่อหาแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงระบบ

4.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาในระบบฝึกอบรมออนไลน์ที่มีประสิทธิภาพในการเพิ่มศักยภาพการสื่อสารของครอบครัวที่มีลูกหลานวัยรุ่น และตอนที่ 2 ลักษณะของระบบที่เหมาะสมกับการขยายเครือข่าย การวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตั้งวิเคราะห์เอกสาร ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนสัมพันธ์ภาพและการสื่อสารของผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมนั้น รวมถึงการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้น วัดจากการตอบแบบประเมินและการทำการทดสอบของกลุ่มเป้าหมาย โดยใช้สถิติการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5. สรุปผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ผลการพัฒนาในระบบฝึกอบรมออนไลน์ที่มีประสิทธิภาพในการเพิ่มศักยภาพการสื่อสารของครอบครัวที่มีลูกหลานวัยรุ่น ผลการพัฒนาศักยภาพผู้ปกครองของครอบครัวที่มีลูกหลานวัยรุ่นด้านทักษะการสื่อสารนั้น พบว่า จากการจัดการอบรมทั้งหมด 4 ครั้ง มีผู้เรียนทั้งหมด 64 คน เรียนจบทั้งหมด 53 คนและเรียนไม่จบทั้งหมด 11 คน คิดเป็นอัตราการเรียนจบ 82% ซึ่งนับว่าประสบความสำเร็จมากเมื่อเปรียบเทียบกับกรฝึกอบรมออนไลน์ในรูปแบบอื่นๆ ซึ่งมีอัตราการเรียนจบอยู่ที่ 5-15% โดยเมื่อออกจากกลุ่ม self-help แล้ว ผู้ปกครองถึงร้อยละ 82 ลงคะแนนว่าเห็นด้วยและเห็นด้วยอย่างยิ่ง ว่าตนเองรู้วิธีการจัดการความรู้สึกของตัวเองได้เมื่อไม่พอใจลูก เพิ่มขึ้นจากก่อนหน้าที่ผู้ปกครองจะเข้ากลุ่มที่มีผู้เห็นด้วยและเห็นด้วยอย่างยิ่งเพียงร้อยละ 15 และผู้ปกครองส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 74 ลงคะแนนว่าเห็นด้วยและเห็นด้วยอย่างยิ่ง ว่าความมั่นใจว่าตนเองสื่อสารกับลูกได้หากอยากให้ลูกทำตามอย่างที่อยากให้ทำ จากก่อนเข้ากลุ่มที่มีผู้ปกครองแสดงความเห็นว่ามั่นใจเพียงร้อยละ 22

ส่วนที่ 2 ลักษณะของระบบที่เหมาะสมกับการขยายเครือข่าย จากการวิจัยพบว่า ผลจากการขยายเครือข่ายการฝึกอบรมจาก 3 กลุ่มย่อย เป็น 5 กลุ่มย่อย มีเพิ่มจำนวนผู้นำกระบวนการจาก 3 คน เป็น 5 คน และเพิ่มจำนวนผู้ปกครองอาสาจาก 3 คนเป็น 5 คน โดยปรับให้ผู้ปกครองอาสาจำนวน 2 คน ในการทดสอบครั้งที่ 1 และ 2 ให้เป็นผู้นำกระบวนการกลุ่มในการทดสอบครั้งที่ 3 และ 4 พบว่าผู้ปกครองอาสาสามารถดำเนินกิจกรรมกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากผ่านประสบการณ์การดำเนินกิจกรรมการอบรมมาแล้ว ทำให้ทราบวิธีการในการดำเนินกิจกรรมกลุ่มเป็นอย่างดี ในส่วนของการคัดเลือกผู้ปกครองอาสา นั้น นอกจากจะต้องเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการเลี้ยงดูบุตรหลานแล้ว ยังต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะการสื่อสารเชิงบวก จากการจัดกิจกรรมพบว่า ผู้ปกครองอาสาหลายท่าน มีประสบการณ์รวมถึงความรู้เกี่ยวกับการสื่อสารเชิงบวกเป็นอย่างดี แต่ขาดความมั่นใจ เนื่องจากไม่เข้าใจรูปแบบของการอบรมออนไลน์ จึงมีการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองกลุ่มนี้เข้าไปสังเกตการณ์อย่างน้อย 1 ครั้ง จากนั้นจึงเข้าร่วมเป็นผู้ปกครองอาสา จะเห็นได้ว่ากรอบที่เหมาะสมกับการขยาย

เครือข่ายนั้น จะต้องเป็นการอบรมในหัวข้อต่างๆ ซึ่งจะทำให้สามารถสร้างผู้นำกลุ่มและผู้ปกครองอาสา จากการศึกษาสังเกตการณ์และลงมือปฏิบัติด้วยตนเองจนเกิดความเชี่ยวชาญและสร้างความมั่นใจให้กับผู้ปฏิบัติงาน

6. อภิปรายผล

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนา รูปแบบการฝึกอบรมออนไลน์ที่มีประสิทธิภาพในการเพิ่มศักยภาพการสื่อสารของครอบครัวที่มีลูกหลานวัยรุ่นผ่าน Platform online

ผลจากการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า ผู้ปกครองที่เข้าร่วมการอบรมมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิคการสื่อสารเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก เนื่องจากได้ทำการรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้มีการนำเทคนิคที่เรียนไปใช้ได้จริง (Practice by doing) ในบริบทที่แตกต่างกันของผู้เรียนแต่ละคน โดยมีผู้นำกลุ่มและพ่อแม่อาสา รวมทั้งสมาชิกกลุ่มคอยให้คำแนะนำ การเรียนรู้ในรูปแบบนี้จะทำให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์ตรงจากผลของการกระทำ และสามารถสร้างองค์ความรู้ของตนเอง เกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ (Experiential learning)

นอกจากนี้การเข้าร่วม Self Help Group ยังเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แบ่งปันประสบการณ์ของตนเอง (Discussion) ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ลึกซึ้ง โดยจากงานวิจัยของ เทพยพงษ์ เศษคิมบง (2555) พบว่าจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม ทำงานร่วมกัน เพื่อความสำเร็จของงานร่วมกัน เป็นการเรียนรู้ที่มีผลสัมฤทธิ์สูงกว่าการทำงานคนเดียว เนื่องจากผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนแนวความคิด แสร้งประสบการณ์ โดยจากการวิจัยของ Sher (2009) พบว่าปฏิสัมพันธ์ในการเรียนรู้ของผู้เรียนในการเรียนหลักสูตรออนไลน์นั้น ส่งผลอย่างมากต่อการเรียนรู้และความพึงพอใจของผู้เรียนอย่างมีนัยสำคัญ

ตอนที่ 2 ลักษณะของระบบที่เอื้อต่อการขยายเครือข่าย

การเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองอาสาเข้ามาสังเกตการณ์ก่อนการปฏิบัติงานจริง และการเพิ่มบทบาทผู้ปกครองอาสาให้เป็นผู้นำกระบวนการนั้น ถือเป็นขั้นที่ 3 ของโมเดล Train-the-trainer (O'Carroll, 2014) ซึ่งคือขั้น Pair โดยการจับคู่อาสา กับผู้นำกระบวนการและผู้ปกครองอาสา เพื่อเปิดโอกาสให้เรียนรู้ผ่านการสังเกตการณ์ การทำงานของผู้นำกระบวนการและผู้ปกครองอาสา การจัดตั้งกลุ่มเพื่อสนับสนุนอาสานั้น ยังเป็นการทำให้อาสาสมัครมีโอกาสในการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับหน้าที่ที่ตนจะต้องปฏิบัติ ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่มากขึ้น

การรับบทบาทเป็นผู้ปกครองอาสานั้น ถือเป็นขั้นที่ 4 ในโมเดล Train-the-trainer ซึ่งคือขั้นของการเป็นผู้ช่วยสอน (Co-Teach) โดยนอกจากจะรับบทบาทเป็นผู้ปกครองอาสา เพื่อแบ่งปันประสบการณ์ของตนเองแล้ว จะเป็นการทำให้อาสาสมัครมีโอกาสได้ฝึกฝนการทำงานในฐานะครูฝึก โดยได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิดจากผู้นำกระบวนการที่ทำงานร่วมกัน และเมื่ออาสาสมัครประสบการณ์ ความรู้ความสามารถที่เพียงพอ ก็สามารถเลื่อนขึ้นมาเป็นผู้นำกระบวนการอย่างเต็มตัว (Take-Over) ได้ การให้อาสาสมัครได้เรียนรู้ผ่านการปฏิบัติงานจริงนั้น ทำให้อาสาสมัครมีโอกาสเรียนรู้ผ่านระบบการเรียนรู้ที่เรียกว่า Informal Learning ซึ่งถือเป็นส่วนสำคัญในการทำงานอาสาสมัคร ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญต่ออาสาสมัคร (Elsdon, 1995) ทำให้อาสาสมัครรู้สึกถึงการพัฒนาในส่วนของ การเรียนรู้ ความมั่นใจ ทักษะในการสื่อสาร การได้รับอำนาจ (Empowerment) การเรียนรู้เกี่ยวกับองค์กร และเกิดความต้องการที่จะช่วยเหลือมากขึ้น

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

การจัดกิจกรรมการฝึกอบรมออนไลน์ในรูปแบบนี้สามารถนำไปปรับใช้กับการฝึกอบรมในหัวข้ออื่นๆ ได้ เนื่องจากสามารถช่วยอำนวยความสะดวกทั้งทางด้านเวลาและสถานที่ สามารถรองรับกับความต้องการของผู้เข้าอบรมได้ดี เนื่องจากผู้เข้ารับการฝึกอบรม สามารถเลือกใช้เวลาในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ในเวลาที่ตนเองสะดวก อย่างไรก็ตามผู้จัดการการอบรมจะต้องคำนึงถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการอบรม 3 ปัจจัย ได้แก่

1. ปัจจัยด้านผู้เข้ารับการอบรม

ผู้จัดการอบรมจะต้องคำนึงถึงความคาดหวัง ความต้องการของผู้เข้ารับการอบรม รวมทั้งความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เข้ารับการอบรม และเนื่องจากการอบรมในลักษณะนี้ เป็นการอบรมออนไลน์ ที่ผู้เข้าอบรมนั้นจะต้องทำการเรียนรู้ในเรื่องต่างๆ ด้วยตนเอง ผู้เข้าอบรมจึงต้องมีความรับผิดชอบมากกว่าการเข้ารับการอบรมทั่วไป

2. ปัจจัยด้านผู้นำกระบวนการและอาสา

ผู้นำกระบวนการจึงต้องเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับทักษะนั้นๆ รวมถึงเป็นผู้ที่สามารถสร้างบรรยากาศเพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมแต่ละคน รู้สึกมีส่วนร่วม เกิดความเชื่อใจกัน จึงจะสามารถดำเนินกิจกรรมการอบรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในส่วนของอาสาสมัครในการดำเนินกิจกรรมนั้น ต้องเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการอบรม และสามารถถ่ายทอดประสบการณ์นั้นๆ พร้อมทั้งเชื่อมโยงประสบการณ์นั้นๆ ให้เข้ากับหัวข้อที่ทำการอบรมได้

3. ปัจจัยด้านสารสนเทศ

ในการอบรมลักษณะนี้ ผู้เข้ารับการอบรมจะต้องทำการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้จัดการอบรมจึงต้องคำนึงถึงความสามารถในการเข้าถึงเทคโนโลยี รวมถึงความสามารถในการทำความเข้าใจในเรื่องต่างๆ ของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

7.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ต้องมีการจัดตารางการอบรมและทำการนัดหมายการเข้าร่วมกิจกรรมที่ชัดเจน และทำการตกลงกับผู้เข้าร่วมกิจกรรมทุกคนก่อนเริ่มกิจกรรม เพื่อให้ผู้เข้าร่วมทุกคนสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้อย่างต่อเนื่อง

2. เนื่องจากเป็นการจัดการอบรมผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ การเข้าถึงอินเทอร์เน็ตของผู้เข้าร่วมจึงมีผลกับการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นอย่างมาก จึงควรมีการชี้แจงกับผู้เรียนเพื่อให้เตรียมความพร้อมในเรื่องของสัญญาณอินเทอร์เน็ตก่อนที่จะเริ่มกิจกรรมในช่วงเย็นของแต่ละวัน

3. ควรจะมีการชี้แจงรวมถึงอบรมในเรื่องทักษะในการนำกลุ่ม เพื่อให้พ่อแม่อาสาสมัครที่มากขึ้นในการจัดกิจกรรม และลดบทบาทของผู้นำกลุ่มได้ จะทำให้สามารถลดทรัพยากรบุคคลในการจัดกิจกรรมได้

4. ควรมีการอบรมเพื่อเพิ่มทักษะการใช้เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมให้กับทีมงานให้เกิดความรู้ความเข้าใจอย่างทั่วถึง จะทำให้การจัดกิจกรรมเป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพมากขึ้นได้

5. ควรมีการพัฒนาาระบบเพื่อจัดเก็บข้อมูลที่ใช้ในการจัดกิจกรรม ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลของผู้เข้าร่วมกิจกรรม รวมไปถึงการจัดเก็บเนื้อหา และการบ้านให้เป็นระบบมากขึ้น เพื่อทำให้สามารถจัดการข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

8. เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

ชัยฤทธิ์ โพบิสุวรรณ. (2548). **การศึกษาผู้ใหญ่ปรัชญาตะวันตกและการปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ทิสนา แคมมณี. (2552). **ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มี**

ประสิทธิภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เทพพงษ์ เศษคิมบง. (2555). ผลการเรียนรู้ด้วยอีเลิร์นนิ่งแบบเรียนรู้ร่วมกันผ่านสื่อสังคมออนไลน์ที่มีต่อ ความสามารถทางการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของนักศึกษา สาขาครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์. **Veridian E-Journal Silpakorn University**, ฉบับที่ 2 ปีที่ 5 หน้า 569- 584.

ธนกร หวังพิพัฒน์วงศ์. (2553). Virtual University กับการศึกษาแบบสร้างสรรค้วารสารนักบริหาร. **Executive Journal** (30:4), 82-88.

นวลฉวี ประเสริฐสุข. (2558). สื่อสารอย่างสร้างสรรค์เพื่อสร้างสุขในครอบครัว. **Veridian E-Journal, Silpakorn University**, ฉบับที่ 2 ปีที่ 8 หน้า 737-747.

วันัญญา แก้วแก้วปาน. (2560). สัมพันธภาพครอบครัวกับปัญหาการกระทำผิดในวัยรุ่น. **Veridian E-Journal, Silpakorn University**, ฉบับที่ 1 ปีที่ 10 หน้า 361-371.

รวุฒิ มั่นสุขผล. (2557). การพัฒนารูปแบบฝึกอบรมออนไลน์โดยการเรียนรู้แบบร่วมกัน เพื่อพัฒนาสมรรถนะการออกแบบ อีเลิร์นนิ่งเพื่อการเรียนการสอนของอาจารย์ ระดับอุดมศึกษา. **Veridian E-Journal Silpakorn University**, ฉบับที่ 3 ปีที่ 7 หน้า 784-799.

Thai Urbanized Family 2014. (2557). **โครงการวิจัยครอบครัวไทยในเขตเมือง2557**. กรุงเทพมหานคร.

ภาษาอังกฤษ

Bergmann, J., & Sams, A. (2012). Flip Your Classroom: Reach Every Student in Every Class Every Day. International Society for Technology in Education, pp. 120-190.

Brockett, R.G. & Hiemstra, R., (1991). **Self-direction in Learning: Perspectives in Theory, Research, and Practice**. Routledge, London: UK

Elsdon, K. T., 1995. Values and Learning in Voluntary Organization. **International Journal of Lifelong Education**, 14(1), pp. 75-82.

Lewis, L.H. & William, C.J., (1994). Experiential Learning: Past and Present. In L. Jackson and O'Carroll, E. (2014). Train the Trainer: Unlock your potential as a professional trainer. Dublin: Gill & Macmillan.

Sher, A. (2009). Assessing the relationship of student-instructor and student-student interaction to student learning and satisfaction in Web-based online learning environment. **Journal of Interactive Online Learning**, 8(2), 102-120.

Slavin, R.E. (1995). **Cooperative Learning :Theory, research and practice**. (2nd ed). Massachusetts : Simon& Schuster.

**การพัฒนากระบวนการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้แห่งวิชาชีพ
ในการจัดการศึกษาเชิงรุก สำหรับครูสังกัดกรุงเทพมหานคร**
**DEVELOPMENT OF PROFESSIONAL LEARNING COMMUNITY IN
PROACTIVE EDUCATION MANAGEMENT TEACHERS OF BANGKOK
METROPOLITAN ADMINISTRATION**

นางสาวสุรัญญา ก้องวัฒนโกศล

E-Mail : suranya 2521@gmail.com

หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

รศ.ดร.เสาวณีย์ ลิกขาบัณฑิต

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

E-mail: sowwanee.si@northbkk.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนากระบวนการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้แห่งวิชาชีพ ในการจัดการศึกษาเชิงรุก สำหรับครูสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย 1) ครูโรงเรียนประชาอุทิศ (จันทาอนุสรณ์) สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 16 คน 2) ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถด้านการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้แห่งวิชาชีพ จำนวน 9 ท่าน โดยการใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบบันทึกการวิเคราะห์เอกสาร แบบประเมินความสอดคล้อง แบบประเมินความเหมาะสมของกระบวนการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้แห่งวิชาชีพ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าความถี่ ค่า IOC และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) เพื่อกำหนดกระบวนการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้แห่งวิชาชีพ

ผลการวิจัย พบว่า การพัฒนากระบวนการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้แห่งวิชาชีพในการจัดการศึกษาเชิงรุก สำหรับครูสังกัดกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบหลัก 21 องค์ประกอบย่อย และ 35 กระบวนการดำเนินการ มีค่าดัชนีความสอดคล้องขององค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อย กระบวนการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้แห่งวิชาชีพในการจัดการศึกษาเชิงรุก สำหรับครูสังกัดกรุงเทพมหานคร (IOC) 0.99 และมีค่าดัชนีความเหมาะสมของกระบวนการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้แห่งวิชาชีพในการจัดการศึกษาเชิงรุก สำหรับครูสังกัดกรุงเทพมหานคร (IOC) 0.90

คำสำคัญ : กระบวนการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้แห่งวิชาชีพ, การจัดการศึกษาเชิงรุก

ABSTRACT

The objective of this study was to development of Professional Learning Community in proactive education Management Teachers of Bangkok Metropolitan Administration sample 1) Number of sample 16 people Pracha Uthit (Chanthap Annsorn) School Teachers of Bangkok Metropolitan Administratio 2) Experts with knowledge to professional learning community such as 9 people by purposive sampling. The data were collected by the In-depth interview research, Process professional learning community Evaluation form. Data were analyzed by frequency, IOC and content analysis for determine development process of professional learning community.

The result showed that development of Professional Learning Community in proactive education Management Teachers of Bangkok Metropolitan Administration there are 6 main components, 21 sub-components and 35 operational processes. The Item Objective Congruence Index (IOC) was 0.99 and Item Congruence Index of process develop professional learning community (IOC) was 0.90.

Keywords : Professional Learning Community, proactive education Management

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาวิจัย

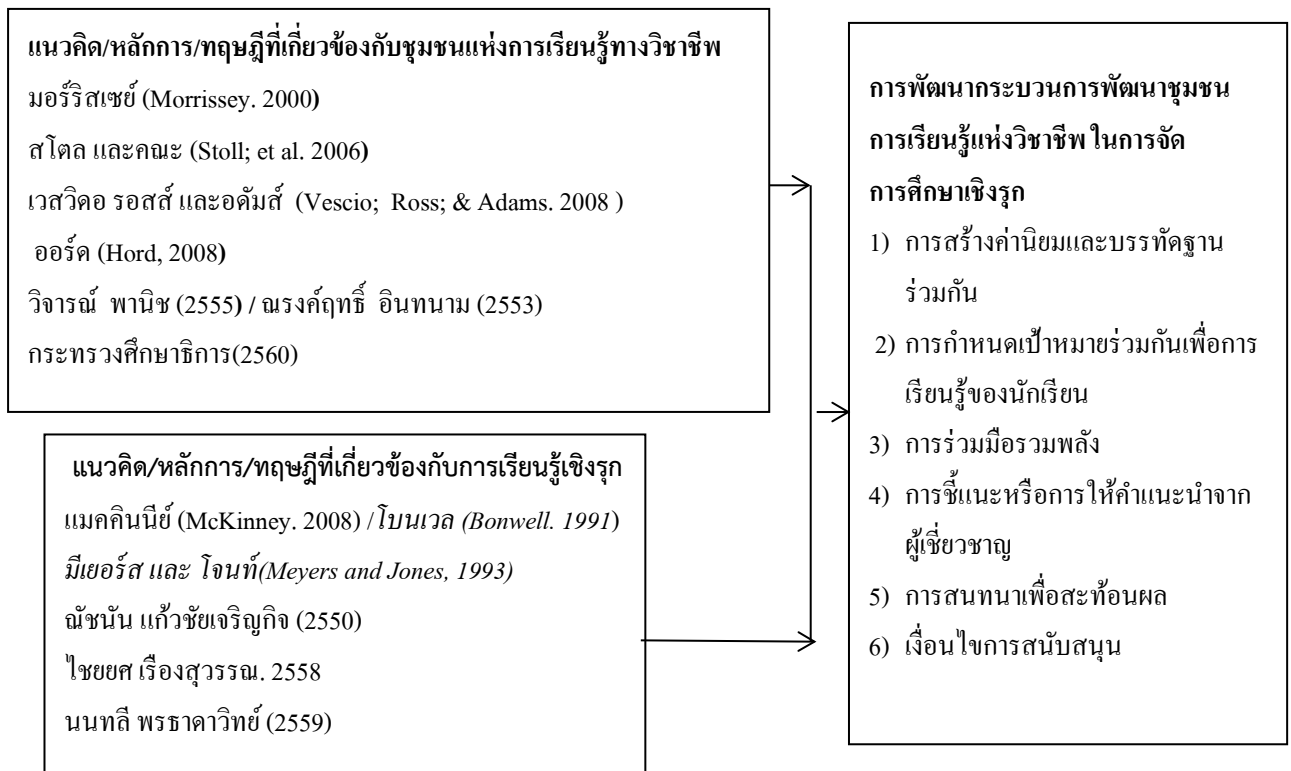
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 22 ซึ่งระบุว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ แนวทางการปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการ เนื่องจากกระบวนการเป็นสิ่งสำคัญที่นำไปสู่การเรียนรู้จากประสบการณ์จริงของผู้เรียน เป็นการฝึกทักษะ กระบวนการคิด ส่งผลให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น ตัดสินใจเลือกอย่างชาญฉลาด การจัดการศึกษาเพื่อให้สามารถพัฒนาผู้เรียนตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาหรือคนไทยยุคใหม่นั้น นายแพทย์ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์ ได้กล่าวไว้ในคำนิยามของหนังสือทักษะแห่งอนาคตใหม่: การศึกษาเพื่อศตวรรษที่ 21 (21 Century Skills: Rethinking How Students Learn) ว่าจะต้องมีการปฏิรูปการเรียนการสอนแบบ Problem-Base Learning (PBL) แล้วสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ครูเพื่อศิษย์ที่เรียกว่า Professional Learning Community (PLC) (บุญชม ศรีสะอาด, 2558, 140) สอดคล้องกับงานวิจัย เรื่อง Professional Learning Community ของ สโตล แอล (Stoll L., 2010, 8) ที่กล่าวว่า มีการให้การยอมรับและพูดถึงในวงกว้างเกี่ยวกับ PLC ในหลายประเทศว่าทำให้เกิดการรวมตัว การช่วยเหลือ การร่วมมือซึ่งกันและกัน รวมทั้งมีการสะท้อนกระบวนการดำเนินงาน วิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศเพื่อความก้าวหน้าทางวิชาชีพ ซึ่งส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน และ โฮร์ด เอ็ม (Hord M., 2009, 40 – 42) กล่าวว่า เป้าหมายหลักของสถานศึกษาคือการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งขึ้นอยู่กับคุณภาพการจัดการเรียนการสอน โดยคุณภาพการจัดการเรียนการสอนจะต้องมีการปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่องแบบมืออาชีพ บริบทที่สนับสนุนการเรียนรู้แบบมืออาชีพคือชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

จากหลักการและแนวคิดในการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ประกอบกับปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนากระบวนการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้แห่งวิชาชีพในการจัดการศึกษาเชิงรุกสำหรับครูสังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นการยกระดับคุณภาพการศึกษาทั้งระบบ และพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนตามเจตนาของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 รวมทั้งเป็นการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีทักษะในการจัดการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผลตามศักยภาพตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนากระบวนการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้แห่งวิชาชีพ ในการจัดการศึกษาเชิงรุก สำหรับครูสังกัดกรุงเทพมหานคร

3. กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

4. วิธีดำเนินการวิจัย

4.1 แบบแผนการวิจัย

ระยะที่ 1 ศึกษาแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับครูสังกัดกรุงเทพมหานคร

ระยะที่ 2 การพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับครูสังกัดกรุงเทพมหานคร

ระยะที่ 3 ประเมินประสิทธิผลการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูสังกัดกรุงเทพมหานคร

4.2 ประชากรและตัวอย่าง

ประชากร ครูสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตดอนเมือง จำนวน 150 คน

กลุ่มตัวอย่าง ครูโรงเรียนประชาอุทิศ (จันทาอนุสรณ์) จำนวน 16 คน

4.3 ตัวแปรที่ศึกษา

กระบวนการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้แห่งวิชาชีพ ในการจัดการศึกษาเชิงรุก สำหรับครูสังกัดกรุงเทพมหานคร

4.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลตรวจสอบการกระบวนการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้แห่งวิชาชีพ ในการจัดการศึกษาเชิงรุก สำหรับครูสังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยใช้ประเด็นการสนทนากลุ่มเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์การตรวจสอบยืนยันองค์ประกอบย่อยในการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ตามขั้นตอนดังนี้

- 1) จัดเตรียมเอกสารและสื่อนำเสนอ สรุปการดำเนินการวิจัยเพื่อประกอบการประชุมกลุ่มสนทนา
- 2) ติดต่อประสานงานเชิญผู้ทรงเชี่ยวชาญ เข้าร่วมสนทนากลุ่มตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนด พร้อมส่งเอกสารให้ล่วงหน้า
- 3) มีผู้ดำเนินรายการ (Moderator) ดำเนินการสนทนาตามขั้นตอนวิธีการสนทนากลุ่ม

4.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยติดต่อ เตรียมสถานที่ และประสานงานผู้ร่วมสนทนากลุ่มตามที่นัดหมาย กำหนดตัวผู้ช่วยวิจัยในการบันทึกข้อมูลการสนทนาด้วยเทปบันทึกเสียง และมีผู้ช่วยวิจัยอีก 1 ท่าน เพื่อสังเกตและจดบันทึกเหตุการณ์รวมทั้งบรรยากาศการสนทนากลุ่ม

4.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้อาจการสนทนากลุ่มมาจัดเป็นหมวดหมู่ตามองค์ประกอบของประเด็นการสนทนาจากนั้นดำเนินการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ของข้อมูลแต่ละองค์ประกอบและสรุปองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อยเพื่อการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้แห่งวิชาชีพ ในการจัดการศึกษาเชิงรุก สำหรับครูสังกัดกรุงเทพมหานคร

5. สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปองค์ประกอบและกระบวนการดำเนินงานในการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้แห่งวิชาชีพ นำเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องขององค์ประกอบหลักและ

องค์ประกอบย่อยการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) 0.99 การประเมินความเหมาะสมของกระบวนการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้แห่งวิชาชีพ ในการจัดการศึกษาเชิงรุก มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) 0.90 พบว่า การพัฒนาชุมชนการเรียนรู้แห่งวิชาชีพ ในการจัดการศึกษาเชิงรุก สำหรับครูสังกัดกรุงเทพมหานครนั้น ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบหลัก คือ 1) การสร้างค่านิยมและบรรทัดฐานร่วมกัน 2) การกำหนดเป้าหมายร่วมกันเพื่อการเรียนรู้ของนักเรียน 3) การร่วมมือรวมพลัง 4) การชี้แนะหรือการให้คำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ 5) การสนทนาเพื่อสะท้อนผล และ 6) เงื่อนไขการสนับสนุน

องค์ประกอบและกระบวนการดำเนินงานในการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้แห่งวิชาชีพในการจัดการศึกษาเชิงรุก หรือ SCCERS Model มีรายละเอียด ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การมีค่านิยมและบรรทัดฐานร่วมกัน (Shares values & norms) มีกระบวนการดำเนินงาน 1) กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพซึ่งเน้นที่นักเรียนหรือผู้เรียน 2) กำหนดกลุ่มชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพโดยคำนึงถึงบริบทของโรงเรียน 3) กำหนดแนวปฏิบัติของครู ผู้บริหาร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 4) กำหนดค่านิยมและบรรทัดฐาน โดยมุ่งเน้นที่ตัวนักเรียนหรือผู้เรียน

องค์ประกอบที่ 2 กำหนดเป้าหมายร่วมกันเพื่อการเรียนรู้ของนักเรียน (Collective focus on student learning) มีกระบวนการดำเนินงาน 1) กำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ของนักเรียนร่วมกัน 2) ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย 3) จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล 4) พัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครู 5) พัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้โดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ 6) นิเทศ ติดตาม การจัดการเรียนรู้โดยเพื่อนครู ผู้บริหาร หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

องค์ประกอบที่ 3 การร่วมมือรวมพลัง (Collaboration) มีกระบวนการดำเนินงาน 1) การวิเคราะห์มาตรฐานและตัวชี้วัดที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ 2) จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้และวิพากษ์แผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน 3) ออกแบบการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน 4) จัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามแผนการจัดการเรียนรู้ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล 5) ช่วยเหลือและร่วมมือกันอย่างกัลยาณมิตรในการจัดการเรียนรู้ 6) การแลกเปลี่ยนความรู้หรือทักษะใหม่ ๆ ในการจัดการเรียนรู้

องค์ประกอบที่ 4 การชี้แนะหรือการให้คำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ (Expert Advice) มีกระบวนการดำเนินงาน 1) สังเกตการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน 2) เปิดใจรับคำแนะนำจากเพื่อนครูและผู้เชี่ยวชาญในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ 3) นำคำแนะนำหรือข้อเสนอแนะไปปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนรู้ 4) สร้างเครือข่ายชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนตามบริบทของโรงเรียน

องค์ประกอบที่ 5 การสนทนาเพื่อสะท้อนผล (Reflection) มีกระบวนการดำเนินงาน 1) สนทนาร่วมกันระหว่างครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเกี่ยวกับการเตรียมการจัดการเรียนรู้ 2) สนทนาร่วมกันเพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ 3) สนทนาร่วมกันเพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ 4) สนทนาวิเคราะห์กรณีศึกษาเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ 5) กำหนดวิธีการแก้ปัญหากรณีศึกษาร่วมกันอย่างสร้างสรรค์

องค์ประกอบที่ 6 เงื่อนไขการสนับสนุน (Supportive Condition) เป็นองค์ประกอบที่สนับสนุนการดำเนินงาน 5 องค์ประกอบข้างต้น มีกระบวนการดำเนินงาน 1) การสร้างแรงจูงใจและการเสริมแรงจากผู้บริหาร 2) การส่งเสริม สนับสนุน และให้กำลังใจจากผู้บริหาร 3) จัดสถานที่สำหรับการพบกลุ่มชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 4) จัดอาคาร สถานที่ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ 5) จัดเวลาสำหรับการพบกลุ่มแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันของ

ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 6) จัดเวลาสำหรับกระบวนการ Lesson Study 3 ขั้นตอน คือ การวางแผนการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ และการตรวจสอบ 7) สนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 8) สนับสนุนสื่อ อุปกรณ์ต่าง ๆ ตามความต้องการจำเป็น

6. อภิปรายผล

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า การพัฒนากระบวนการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้แห่งวิชาชีพเป็นการเดินไปสู่เป้าหมายหรือความสำเร็จร่วมกันของนักเรียน ครูผู้ประกอบวิชาชีพ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง สอดคล้องกับ เซลเลอร์, โจนาทาน และคนอื่นๆ (Salleh Hairon, Jonathan Wee Pin Goh & others, 2017, 72) ที่กล่าวว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นเครื่องมือในการยกระดับวิชาชีพครูและเพิ่มขีดความสามารถของครูเพื่อสนับสนุนความสามารถในการจัดการเรียนรู้ และ ชาร์โรน และเบร็น (Sharyn L. Batters & Brain Verdi, 2015, 23) กล่าวว่า การสร้างวัฒนธรรมทางวิชาชีพช่วยให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนหรือจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุผลสำเร็จตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ผลการตรวจสอบการพัฒนาระบบการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้แห่งวิชาชีพ ในการจัดการศึกษาเชิงรุก สำหรับครูสังกัดกรุงเทพมหานคร นำเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง เทียบตรงเชิงเนื้อหาและวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง พบว่า ความสอดคล้องขององค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อยการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) 0.99 และผลการประเมินความเหมาะสมของกระบวนการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) 0.90 ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้ โดยมีรายละเอียดกระบวนการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 การมีค่านิยมและบรรทัดฐานร่วมกัน (Shares values & norms) มีกระบวนการดำเนินงาน 1) กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพซึ่งเน้นที่นักเรียนหรือผู้เรียน 2) กำหนดกลุ่มชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพโดยคำนึงถึงบริบทของโรงเรียน 3) กำหนดแนวปฏิบัติของครู ผู้บริหาร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 4) กำหนดค่านิยมและบรรทัดฐานโดยมุ่งเน้นที่ตัวนักเรียนหรือผู้เรียน สอดคล้องกับ อนุสรรา สุวรรณวงศ์ (2558, 34) มอร์ริสเซย์ (Morrissey, 2000, 16) สโตล, โบลาม, แม็คมาโฮน, วอลล์ซ และโทมัส (Stoll, L., Bolam, R., McMahon, A., Wallace, M., & Thomas, S., 2006, 266 - 267) และ เคนอเยอร์ (Kenoyer, 2012, 113) องค์ประกอบที่ 2 กำหนดเป้าหมายร่วมกันเพื่อการเรียนรู้ของนักเรียน (Collective focus on student learning) มีกระบวนการดำเนินงาน 1) กำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ของนักเรียนร่วมกัน 2) ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย 3) จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล 4) พัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครู 5) พัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้โดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ 6) นิเทศ ติดตามการจัดการเรียนรู้โดยเพื่อนครู ผู้บริหาร หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย สอดคล้องกับ ณรงค์ อินทนาม (2553, 20 - 21) อนุสรรา สุวรรณวงศ์ (2558, 34) ครุสภา (2560) มอร์ริสเซย์ (Morrissey, 2000, 16) โฮร์ด (Hord, 2008, 8 - 16) และ เกล ริชมอนด์ และ ไวโอลา มาโนคอร์ (Gail Richmond & Viola Manokore, 2010, 555 - 566) องค์ประกอบที่ 3 การร่วมมือร่วมพลัง (Collaboration) มีกระบวนการดำเนินงาน 1) การวิเคราะห์มาตรฐานและตัวชี้วัดที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ 2) จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้และวิพากษ์แผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน 3) ออกแบบการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน 4) จัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล 5) ช่วยเหลือและร่วมมือกันอย่างกัลยาณมิตรในการจัดการเรียนรู้ 6) การแลกเปลี่ยนความรู้หรือทักษะใหม่ ๆ ในการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับ เกียรติสุดา กาศเกษม (2557, 203 - 204) สมพร ญาณสูตร (2558, 87 - 88) สโตล, โบลาม, แม็คมาโฮน, วอลล์

ลาซ และโทมัส (Stoll, L., Bolam, R., McMahon, A., Wallace, M., & Thomas, S., 2006, 266 - 267) เจมส์ เอฟ คิลบาน (Jame F. Kilbane, 2009, 191) และ ทามารา เนลสัน, ลินดา เลบาร์ด และชาร์ลอตเท วอเตอร์ (Tamara H. Nelson, Linda LeBard & Charlotte Waters, 2010, 39) องค์ประกอบที่ 4 การชี้แนะหรือการให้คำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ (Expert Advice) มีกระบวนการดำเนินงาน 1) สังเกตการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน 2) เปิดใจรับคำแนะนำจากเพื่อนครูและผู้เชี่ยวชาญในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ 3) นำคำแนะนำหรือข้อเสนอแนะไปปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนรู้ 4) สร้างเครือข่ายชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนตามบริบทของโรงเรียน สอดคล้องกับ ครูสภา (2560) วิคกี, ดอร์เรน, อไลสัน (Vicki Vescio, Dorene Ross, Alyson Adams, 2008, 81) และ ทามารา เนลสัน, ลินดา เลบาร์ด และชาร์ลอตเท วอเตอร์ (Tamara H. Nelson, Linda LeBard & Charlotte Waters, 2010, 39) องค์ประกอบที่ 5 การสนทนาเพื่อสะท้อนผล (Reflection) มีกระบวนการดำเนินงาน 1) สนทนาร่วมกันระหว่างครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเกี่ยวกับการเตรียมการจัดการเรียนรู้ 2) สนทนาร่วมกันเพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ 3) สนทนาร่วมกันเพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ 4) สนทนาวิเคราะห์กรณีศึกษาเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ 5) กำหนดวิธีการแก้ปัญหากรณีศึกษาร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ สอดคล้องกับ อนุสรรา สุวรรณวงศ์ (2558, 34) ครูสภา (2560) วิคกี, ดอร์เรน, อไลสัน (Vicki Vescio, Dorene Ross, Alyson Adams, 2008, 81) และ ทามารา เนลสัน, ลินดา เลบาร์ด และชาร์ลอตเท วอเตอร์ (Tamara H. Nelson, Linda LeBard & Charlotte Waters, 2010, 39) และ องค์ประกอบที่ 6 เงื่อนไขการสนับสนุน (Supportive Condition) เป็นองค์ประกอบที่สนับสนุนการดำเนินงาน 5 องค์ประกอบข้างต้น มีกระบวนการดำเนินงาน 1) การสร้างแรงจูงใจและการเสริมแรงจากผู้บริหาร 2) การส่งเสริมสนับสนุน และให้กำลังใจจากผู้บริหาร 3) จัดสถานที่สำหรับการพบกลุ่มชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 4) จัดอาคาร สถานที่ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ 5) จัดเวลาสำหรับการพบกลุ่มแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 6) จัดเวลาสำหรับกระบวนการ Lesson Study 3 ขั้นตอน คือ การวางแผนการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ และการตรวจสอบ 7) สนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 8) สนับสนุนสื่อ อุปกรณ์ต่าง ๆ ตามความต้องการจำเป็น สอดคล้องกับ วรลักษณ์ ชูกำเนิด และ เอกรินทร์ สังข์ทอง (2557, 97 - 100) สมพร ญาณสูตร (2558, 87 - 88) นิชาภัทร วิลเลียมส์ (2559, 33 - 34) มอร์ริสเซย์ (Morrissey, 2000, 16) โฮร์ด (Hord, 2008, 8 - 16) ทามารา เนลสัน, ลินดา เลบาร์ด และชาร์ลอตเท วอเตอร์ (Tamara H. Nelson, Linda LeBard & Charlotte Waters, 2010, 39) เคนอเยอร์ (Kenoyer, 2012, 113) และ ซิลเวีย (Sylvia Segura Pirtle, 2014, 2 - 6)

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. การวิจัยนี้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา ทำให้เกิดการรวมกลุ่มที่เข้มแข็งเพื่อช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุนและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้
2. การวิจัยนี้มุ่งเน้นเสนอกระบวนการในการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้แห่งวิชาชีพในการจัดการศึกษาเชิงรุก เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้ปรับกระบวนการจัดการเรียนรู้ซึ่งสอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

7.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบระหว่างกระบวนการในการจัดการเรียนรู้ปกติกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
2. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ที่มีผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนในหลาย ๆ ตัวแปร เช่น ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ เป็นต้น

8. กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดีเพราะได้รับความกรุณาช่วยเหลือ และให้คำแนะนำ จากผู้มีพระคุณหลายฝ่าย ผู้วิจัย รู้สึกซาบซึ้งและขอบพระคุณเป็นอย่างสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้คำปรึกษา แนะนำเพื่อการปรับปรุงแก้ไขอย่างต่อเนื่องจาก รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวณีย์ ลีภิณฑล และรองศาสตราจารย์ ดร.มนสิข สัทธสมบุรณ์

ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์อย่างยิ่งเป็นกัลยาณมิตรที่ดียิ่ง จากผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาให้ข้อมูลเชิงลึกจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ได้กรุณาตรวจสอบเครื่องมือในทุกขั้นตอนของการวิจัย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง

สุรัญญา ก้องวัฒน โสกล

9. เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค,
- ณรงค์ฤทธิ์ อินทนาม. 2553. การพัฒนาหลักเทียบสำหรับการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: บริษัทสถาตาฟฟิเคชั่นจำกัด
- บุญชม ศรีสะอาด. 2559. ทักษะแห่งอนาคตใหม่: การศึกษาเพื่อศตวรรษที่ 21 [วิจารณ์หนังสือ 21st Century Skills: Rethinking How Students Learn]. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ สาขามนุษยศาสตร์ และ สังคมศาสตร์, 8(1), 139-144.
- พิมพ์พันธ์ เฉชะคุปต์. (2558). การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรลักษณ์ ชูกำเนิด และเอกรินทร์ สังข์ทอง. (2557). โรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูเพื่อการพัฒนาวิชาชีพครูที่เน้นผู้เรียนเป็นหัวใจสำคัญ. วารสารวิทยบริการมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 25(1), 93-102
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2553). เทคโนโลยีการศึกษา : ทฤษฎีและการวิจัย. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร
- ณัชนัน แก้วชัยเจริญกิจ.(2550). บทบาทของครูผู้สอนในการจัดกิจกรรมและวิธีการปฏิบัติตามแนวทางของ Active Learning. สืบค้นเมื่อ 25 กรกฎาคม 2562. จาก <http://www.itie.org>
- นนทลี พรธาดาวิทย์ (2559). การจัดการเรียนรู้แบบ. Active Learning. กรุงเทพฯ: ทริปเพิล เอ็ดดูเคชั่น.

- สมพร ญาณสูตร. (2558). องค์ประกอบการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตภาคใต้ฝั่งตะวันออก. คุษฎีนิพนธ์ศึกษาศาสตรคุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.
- อนุสรรา สุวรรณวงศ์. (2558). กลยุทธ์การบริหารเพื่อเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูโรงเรียนเอกชน. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรคุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- C.C. Bonwell, J.A. Eison. (1991). “**Active Learning: Creating Excitement in the Classroom.**” ERIC Digest. Washington D.C.: ERIC Clearinghouse on Higher Education.
- Gail Richmond & Viola Manokore. (2010). **Identifying Elements Critical for Functional and Sustainable Professional Learning Communities : Science Teacher Education.** 10(2) : 543–569.
- Hord Shirley. M. 2009. Professional learning communities. **Journal of Staff Development**, 30(1), 40-43.
- Hord Shirley. M. (2008). **Leading professional learning communities.** Thousand Oaks, California : Corwin Press.
- Jame F. Kilbane. (2009). **Factors in Sustaining Professional Learning Community.** Pace University, New York : SAGE Publications
- Kenoyer, F.E. (2012). **Case study of Professional Learning Community Characteristics in an Egyptian Private School.** Doctor’s Dissertation. College of Education, Columbia International University..
- Morrissey, M.S. (2000). **Professional Learning Communities : An Ongoing Exploration.** Texas : Southeast Educational Development Laboratory
- Mckinney, S. E. (2008). “**Developing teachers for high-poverty schools : The role of the internship experience,**” **Urban Education.** 43 (1), 68-82. [Online]. Available : <http://www.eric.ed.gor>.
- Meyers, C., & Jones, T. B. (1993). **Promoting active learning: Strategies for the collage classroom.** San Francisco: Jossey-Bass.
- Stoll, L. (2010). Capacity building for school improvement or creating capacity for learning? A changing landscape. **Journal of Educational Change**, 10(2-3): 115-127.
- Salleh Hairon, Jonathan Wee Pin Goh, Catherine Siew Kheng Chua & Li- yi Wang. (2017). A research agenda for professional learning communities: moving forward, **Professional Development in Education**, 43(1), 72-86.
- Sharyn L. Batters & Brian Verdi. (2015). The Culture of Professional Learning Communities and Connections to Improve Teacher Efficacy and Support Student Learning : **Arts Education Policy Review**, 116 : 22–29.

การเรียนรู้ตลอดชีวิตกับการพัฒนาทักษะชีวิต

LIFE LONG LEARNING AND LIFE SKILLS DEVELOPMENT

ดร.ผุสดี กลิ่นเกษร

มหาวิทยาลัยศรีปทุม

E-mail: phussadee.kl@spu.ac.th

บทคัดย่อ

การเรียนรู้ตลอดชีวิต (Life Long Learning) เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งหมดของแต่ละบุคคลที่เกิดขึ้นตั้งแต่แรกเกิดจนถึงตาย โดยเกิดจากการผสมผสานระหว่างการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีรูปแบบหลากหลายและมีความต่อเนื่องในชีวิต โดยการเรียนรู้ตลอดชีวิตยึดจาก 4 เสาหลักที่เป็นรากฐาน ได้แก่ การเรียนเพื่อรู้ (Learning to know) การเรียนรู้เพื่อปฏิบัติได้จริง (Learning to do) การเรียนรู้เพื่อที่จะอยู่ร่วมกันและการเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่น (Learning to Live Together) และการเรียนรู้เพื่อชีวิต (Learning to Be) เพื่อส่งเสริมและพัฒนาบุคคลให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะชีวิตซึ่งเป็นความสามารถขั้นพื้นฐานของบุคคลในการปรับตัวและเลือกทางเดินชีวิตที่เหมาะสมในการดำรงชีวิต เพื่อสามารถเผชิญปัญหาต่างๆ ที่อยู่รอบตัวในสภาพสังคมปัจจุบันและเตรียมพร้อมสำหรับอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นการเรียนรู้ตลอดชีวิตจึงช่วยพัฒนาทักษะชีวิตให้บุคคลสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ในยุคปัจจุบันนี้

คำสำคัญ: การเรียนรู้ตลอดชีวิต ทักษะชีวิต

ABSTRACT

Life Long Learning is the entire learning activity of an individual that occurs from birth to death. Caused by a combination of formal education non-formal education and informal education that has various forms and is continuous in life by lifelong learning based on the 4 pillars that are the foundation, namely learning to know, learning to do, learning to live together and learning to live together and learning learning to be to promote and develop the person to have knowledge, ability and life skills, which is the basic ability of the person to adjust and choose the appropriate pathway in life. In order to be able to face the problems that surround us in the present society and prepare for the future effectively in accordance with the ever-changing environment. Therefore, lifelong learning helps develop life skills so that people can stay aware of the changes in society. In this modern era.

Keywords: Lifelong learning Life skills

1. บทนำ

ตามที่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 – 2564 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560) ได้มีการกำหนดให้การเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นหนึ่งในยุทธศาสตร์ของการพัฒนาประเทศ ซึ่งมีเนื้อหาสาระภายใต้ “การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์” โดยการพัฒนาที่ให้ความสำคัญกับการวางรากฐานการพัฒนาคนให้มีความสมบูรณ์ เพื่อให้คนไทยมีทัศนคติ และพฤติกรรมตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพสูงตามมาตรฐานสากลและสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต คนทุกช่วงวัยมีทักษะการใช้ชีวิต มีความรู้ ความสามารถเพิ่มขึ้น ซึ่งมีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญ ประกอบด้วย (1) ปรับเปลี่ยนค่านิยมคนไทยให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีวินัย จิตสาธารณะและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ อาทิ ส่งเสริมให้มีกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งในและนอกห้องเรียนที่สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ความมีระเบียบวินัย และจิตสาธารณะ (2) พัฒนาศักยภาพคนให้มีทักษะ ความรู้และความสามารถในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า อาทิ ส่งเสริมให้มีการพัฒนาทักษะทางสมองและทางการใช้ชีวิตในสังคมที่เหมาะสม (3) ยกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต อาทิ ปรับระบบบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็ก ให้มีการจัดทรัพยากรร่วมกันให้มีขนาดและจำนวนที่เหมาะสม ปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ในชุมชนให้เป็นแหล่ง เรียนรู้เชิงสร้างสรรค์และมีชีวิต

จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ข้างต้นที่ได้สังเกตเห็นความสำคัญการพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์โดยการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการพัฒนาทักษะชีวิต เพื่อให้ประชาชนดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข มีทัศนคติและพฤติกรรมตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม สามารถปรับตัวได้อย่างรู้เท่าทันสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในสังคมยุคปัจจุบัน

2. วัตถุประสงค์

- (1) เพื่อมีความรู้ความเข้าใจการเรียนรู้ตลอดชีวิตกับการพัฒนาทักษะชีวิต
- (2) สามารถนำความรู้ความเข้าใจการเรียนรู้ตลอดชีวิตกับการพัฒนาทักษะชีวิตไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

3. การเรียนรู้ตลอดชีวิต (Life Long Learning)

ปัจจุบันสังคมโลกกำลังเผชิญกับสภาพความเปลี่ยนแปลงในทุก ๆ ด้าน ทั้งเศรษฐกิจ สังคม การเมือง เทคโนโลยีที่ก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ซึ่งล้วนส่งผลถึงวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของทุกคนในสังคม ดังนั้น การพัฒนาคนให้มีศักยภาพและรู้เท่าทันกระแสการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข จึงเป็นสิ่งสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ในการที่จะพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพราะหากสังคมหรือองค์กรใดมีคนที่มีศักยภาพสูงย่อมได้เปรียบกว่าในการที่จะช่วย กันขับเคลื่อนสังคมหรือองค์กรไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย ดังนั้น มนุษย์เราจึงต้องแสวงหาความรู้ใหม่ๆ เพื่อที่จะได้ก้าวทันโลกที่ เปลี่ยนแปลง การเรียนรู้ของคนเราจึงไม่หยุดเพียงที่โรงเรียน หรือมหาวิทยาลัย แต่เราสามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา มนุษย์เรารู้ตั้งแต่แรกเกิดจนถึงช่วงสุดท้ายของชีวิต นั่นคือการรวมเอาการศึกษาในระบบโรงเรียน (Formal Education) นอกโรงเรียน (Non-formal Education) และการศึกษาตามอัธยาศัย (Informal Education) เข้าด้วยกัน และการเรียนรู้เกิดขึ้นได้ทุกแห่งไม่ว่าจะ ในครอบครัว วัด ชุมชน สถาบันการศึกษา สถานประกอบการ และแหล่งวิชาความรู้ต่างๆ ดังนั้น การ

เรียนรู้ตลอดชีวิตกลายเป็นความจำเป็นของมนุษย์ในยุคปัจจุบันนี้ ซึ่งได้มีนักวิชาการให้ความหมายของการเรียนรู้ตลอดชีวิต ดังนี้

Mackenzie, Eraut, and Jones (1970) ได้ให้ความหมาย ของการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) ว่าเป็นการเรียนรู้ในภาพรวมที่สนองต่อความต้องการทางการเรียนรู้ของแต่ละบุคคลหรือของแต่ละกลุ่มอย่างเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องตลอดชีวิต สอดคล้องกับความหมายของ Peterson (1979) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) คือการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตัวบุคคลตลอดช่วงชีวิตของผู้นั้น อันเป็นผลมาจากกระบวนการพัฒนาสติปัญญา สังคมและบุคคล การเรียนรู้ตลอดชีวิตจึงไม่ได้ครอบคลุมเฉพาะการศึกษาของผู้ใหญ่ แต่เป็นการศึกษาสำหรับทุก ๆ ช่วงชีวิตตั้งแต่แรกเกิด การศึกษาระดับประถม ศึกษา มัธยมศึกษา อุดมศึกษา ไปจนถึงผู้สูงอายุ โดยจะเกิดขึ้นตั้งแต่เกิด และยังคงสอดคล้องกับ Kamble and Sidhaye (2010) ที่ได้อธิบายความหมายของ การเรียนรู้ตลอดชีวิต ว่าเป็นการเรียนรู้ที่ไม่ได้อยู่ในวัยเด็กหรือ ในชั้นเรียนเท่านั้น แต่เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นตลอดชีวิต และในช่วงสถานการณ์ต่างๆ ซึ่งไม่มีข้อจำกัดในเรื่องของสถานที่ เวลาที่ได้รับความรู้และการนำไปประยุกต์ใช้ได้ อีกทั้งยังสอดคล้องกับ สุนทร สุนนท์ชัย (2549) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นการรับความรู้ ทักษะ และเจตคติตั้งแต่แรกเกิดจนถึงตาย ทั้งที่ได้รับจาก โรงเรียนและนอกโรงเรียน โดยตั้งใจและไม่ได้ตั้งใจ มีการจัดและไม่จัดตั้ง อีกทั้งมีการวางแผนและไม่มีการวางแผนอีกด้วย

จากนิยามความหมายของการเรียนรู้ตลอดชีวิตข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า “การเรียนรู้ตลอดชีวิต (Life Long Learning)” หมายถึง กิจกรรมการเรียนรู้ทั้งหมดของแต่ละบุคคล ตั้งแต่แรกเกิดจนถึงตายที่เกิดจากการผสมผสานระหว่างการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาคตามอัธยาศัยที่มีรูปแบบหลากหลายและมีความต่อเนื่องในชีวิต โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาบุคคลให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน พร้อมทั้งจะดำรงชีวิต ประกอบอาชีพ และปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2546) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นการเรียนรู้จากวิถีชีวิต แหล่งเรียนรู้ เหตุการณ์และสถานการณ์ มีความหลากหลายทั้งในด้านปัจจัยของการเรียนรู้และวิธีการเรียนรู้ สนองความต้องการและความสนใจของแต่ละบุคคล มุ่งให้บุคคลสามารถปรับตัวและแก้ไขปัญหาชีวิตได้ ซึ่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตจะต้องได้รับการค้ำจุนจากเสาหลัก 4 เสาหลักที่เป็นรากฐานของการศึกษา ได้แก่

1. การเรียนรู้เพื่อรู้ (Learning to know) หมายถึง การเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนากระบวนการคิด กระบวนการเรียนรู้ การแสวงหาความรู้ และวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้สามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิต กระบวนการเรียนรู้เน้นการฝึกสติ สมาธิ ความจำ ความคิด ผสมผสานกับสภาพจริงและประสบการณ์ ในการปฏิบัติ

2. การเรียนรู้เพื่อปฏิบัติได้จริง (Learning to do) หมายถึง การเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาความสามารถและความชำนาญรวมทั้งสมรรถนะทางด้านวิชาชีพ สามารถปฏิบัติงานเป็นหมู่คณะ ปรับประยุกต์องค์ความรู้ ไปสู่การปฏิบัติงานและอาชีพได้อย่างเหมาะสม กระบวนการเรียนการสอนบูรณาการระหว่างความรู้ ภาคนฤยตีและการฝึกปฏิบัติงานที่เน้นประสบการณ์ต่างๆ ทางสังคม

3. การเรียนรู้เพื่อที่จะอยู่ร่วมกันและการเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่น (Learning to Live Together) หมายถึง การเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่น ในสังคมพหุวัฒนธรรมได้อย่างมีความสุข มีความตระหนักในการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน การแก้ปัญหาการจัดการความขัดแย้งด้วยสันติวิธีมีความเคารพสิทธิและ

ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และเข้าใจความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ ของแต่ละบุคคลในสังคม

4. การเรียนรู้เพื่อชีวิต (Learning to Be) หมายถึง การเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกด้านทั้งจิตใจและร่างกาย สติปัญญา ให้ความสำคัญกับจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ ภาษา และวัฒนธรรม เพื่อพัฒนา ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์มีความรับผิดชอบต่อสังคมสิ่งแวดล้อม ศิลธรรม สามารถปรับตัว และปรับปรุงบุคลิกภาพของตน เข้าใจตนเองและผู้อื่น

การเรียนรู้ตลอดชีวิตสามารถช่วยให้บุคคลหรือผู้ด้อยโอกาสได้รับการศึกษาในรูปแบบที่เหมาะสม กับสภาพการดำเนินชีวิตและการงานอาชีพพร้อมที่จะปรับตัวให้เข้ากับสังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมที่กำลังจะเปลี่ยนแปลงไปในอนาคต รวมทั้งยังเป็นการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้อย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน ใน ทุกช่วงของชีวิตตั้งแต่แรกเกิดจนตาย เนื่องจากการเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นการบูรณาการการเรียนรู้กับชีวิตซึ่ง บุคคลมีอิสระในการเรียนรู้ ในการพัฒนาตนเอง ให้เป็นผู้มีความรู้และทักษะชีวิตในการแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยสามารถพึ่งตนเองและนำตนเองได้ในการเรียนรู้และสามารถนำมาประยุกต์ ใช้นับกับชีวิตจริงจนทำให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตทั้งของตนเอง บุคคล และสังคมที่จะเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างสังคมแห่ง การเรียนรู้ตลอดชีวิต ได้อย่างอย่างยั่งยืน อีกทั้งการเรียนรู้ตลอดชีวิตยังช่วยให้บุคคลมีการพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อ ส่งเสริมความเป็นอยู่และพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นได้

4. ทักษะชีวิต (Life Skills)

ทักษะชีวิต (Life Skills) ได้มีคำนิยามอยู่ในหลายแห่งด้วยกัน ดังนี้ องค์การอนามัยโลก (WHO: 1997) ได้บัญญัติศัพท์คำว่าทักษะชีวิต (Life Skills) ขึ้น และให้ความหมายว่า คือ ความสามารถในการปรับตัวและมี พฤติกรรมไปในทิศทางที่ถูกต้อง ในการที่จะเผชิญกับสิ่งท้าทายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน ได้อย่างมี ประสิทธิภาพ และยังเป็นสิ่งที่จรรโลงให้เกิดการดำรงไว้ซึ่งสภาวะสุขภาพจิตที่ดี สามารถปรับตัวและมีพฤติกรรม ไปในทางที่ถูกต้องในขณะที่เผชิญแรงกดดัน หรือกระทบกับสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นรอบตัว ความสามารถนี้ ประกอบด้วย ความรู้ ความเข้าใจ เจตคติและทักษะในการจัดการกับปัญหาที่อยู่รอบตัวภายใต้สังคมปัจจุบัน ทักษะชีวิต (Life Skills) ตามคำนิยามขององค์การอนามัยโลกเน้นความสำคัญในการดำรงตนของบุคคลที่มีความ เหมาะสมและทันกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ซึ่งปัญหาของสังคมในยุคปัจจุบันมีความซับซ้อนบางปัญหา มี ความรุนแรง เช่น ปัญหาเรื่องยาเสพติด โรคเอดส์ บทบาทชายหญิง ชีวิตครอบครัว สุขภาพ อิทธิพลสื่อสิ่งแวดล้อม ฯลฯ ซึ่งคำนิยามดังกล่าวได้ชี้ให้เห็นว่าจะต้องมีการเรียนรู้ด้วยตนเองและรู้จักปรับตัว การฝึกฝนเป็นการเปิด โอกาสให้คนเตรียมความพร้อมของตนเองและดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

ส่วนองค์การยูนิเซฟ (UNICEF, 2001) ได้กล่าวถึงทักษะชีวิตว่าเป็นความสามารถในการใช้ความรู้ เจตคติ และทักษะต่าง ๆ ที่ช่วยในการสนับสนุนพฤติกรรมของบุคคล ให้สามารถรับผิดชอบตนเอง สำหรับการ ดำเนินชีวิตโดยมีการสร้างทางเลือกที่ดี การต่อต้านความกดดันจากกลุ่มเพื่อน และการจัดการกับสิ่งที่เข้ามาคุกคาม ชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับกรมสุขภาพจิต (2547) ได้ให้ความหมายทักษะชีวิตไว้ว่า เป็นความสามารถของบุคคลที่ ประกอบด้วย ความรู้ เจตคติ และทักษะ ที่สามารถจัดการปัญหารอบตัวปัญหาชีวิต เพื่อให้อยู่รอดในสังคมได้อย่าง มีความสุข และเตรียมความพร้อมในการปรับตัวในอนาคต ดังนั้น จากนิยามข้างต้น ทักษะชีวิต (Life Skills) จึง หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการกระทำสิ่งต่าง ๆ เพื่อการดำรงชีวิต ทั้งที่มีคิดตัวมาตั้งแต่เกิดร่วมกับ ความสามารถที่เกิดจากการเรียนรู้และได้รับการพัฒนาและฝึกฝนทักษะจนเกิดเป็นความชำนาญ หรือเป็น

คุณลักษณะประจำตัว สามารถนำเอาทักษะต่าง ๆ เหล่านี้มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต และสามารถปรับตัวตามสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปได้โดยมีความสุข

ทักษะชีวิตจึงเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องทั้งความรู้และทักษะของแต่ละบุคคลและเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งต่อการดำเนินชีวิตอย่างอิสระในวัยผู้ใหญ่ ซึ่ง Brolin (1989, อ้างถึงใน มัชฌิมา ธรรมบุญ, 2553) ได้แบ่งองค์ประกอบของทักษะชีวิตเป็น 3 กลุ่มใหญ่ๆ คือ

1. ทักษะการดำรงชีวิตประจำวัน (Daily life skills) เป็นทักษะที่จำเป็นต้องใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ผู้ที่มีทักษะด้านนี้จะแสดงความสามารถออกมาให้ปรากฏจนเป็นนิสัยที่เห็นได้อย่างชัดเจน ได้แก่

1.1 ความสามารถในการบริหารจัดการระบบการเงิน (Managing personal finances) เช่น นับ และทอนเงิน ได้ถูกต้อง รู้จักออมทรัพย์และตรวจสอบบัญชีเงินฝากของตน รู้จักควบคุมงบประมาณ การใช้จ่ายให้คงที่ รู้วิธีบันทึกค่าใช้จ่าย ใช้จ่ายโดยใช้เงินสด และบัตรเครดิตด้วยความรับผิดชอบ สามารถคำนวณภาษีเงินได้ไม่หลีกเลี่ยงการเสียภาษี ชำระเงินตามใบเรียกเก็บเงินตรงตามกำหนดเวลา

1.2 ความสามารถในการเลือกและจัดการงานบ้าน (Selecting and managing a household) เช่น รู้จักดูแลรักษาบ้านให้สะอาดน่าอยู่ ทำงานบ้านได้ รู้จักวางแผนและ เตรียมอาหารการกินของ ตนเอง

1.3 ความสามารถในการดูแลตนเอง (Caring for personal needs) เช่น รู้จัก เอาใจใส่สุขภาพ ของตนเอง มีจิตใจเบิกบาน แต่งกายได้เหมาะสม หลีกเลี่ยงการใช้สารเสพติด มีความรู้เกี่ยวกับโรคภัยไข้เจ็บ และสามารถดูแลป้องกันตนเอง รู้จักออกกำลังกาย รู้หลักโภชนาการและการควบคุมน้ำหนัก

1.4 การตระหนักถึงความปลอดภัย (Safety awareness) เช่น มีความรู้เกี่ยวกับ เครื่องหมาย หรือสัญลักษณ์ที่แสดงถึงความปลอดภัย มีความไวต่อการรับรู้เสียงหรือกลิ่นที่ ผิดแปลกไปจากเดิม สามารถถอนตัวออกจากเหตุการณ์ที่คับขัน

1.5 ความสามารถในการจัดหา จัดเตรียม และการบริโภคอาหาร (Raising, preparing and consuming food) เช่น รู้จักเลือกซื้อและวางแผนรายการอาหาร รู้จักทำความเข้าใจ ความสะดวกบริเวณประกอบ อาหาร รู้วิธีเก็บถนอมอาหารและวิธีเตรียมอาหาร อ่านป้ายฉลาก และปฏิบัติตามคำแนะนำบนฉลากได้ แสดงนิสัยการกินที่ดี วางแผนรับประทานอาหารแต่ละมื้อในสัดส่วนที่สมดุล

1.6 ความสามารถในการซื้อและถนอมเครื่องแต่งกาย (Buying and caring for clothing) เช่น รู้วิธีซัก รีดเสื้อผ้าชนิดต่าง ๆ สามารถซ่อมแซมเสื้อผ้าและเก็บรักษาเสื้อผ้า ตลอดจนต่อรองราคาเสื้อผ้าได้

1.7 การแสดงออกถึงการเป็นพลเมืองดี (Exhibiting responsible citizenship) เช่น แสดงความรับผิดชอบต่อสังคมและมีความรู้เรื่องสิทธิมนุษยชน รายงานเรื่องอาชญากรรมได้ มีความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย และการปกครองระดับท้องถิ่นหรือระดับประเทศ และปฏิบัติตาม กฎหมายได้อย่างถูกต้อง

1.8 ความสามารถในการใช้เครื่องนันทนาการและการใช้เวลาว่าง (Using recreational facilities and engaging in leisure activities) เช่น รู้จักหาแหล่งพักผ่อนหย่อนใจเท่าที่มีอยู่ในชุมชน รู้จักเลือกและวางแผนทำกิจกรรมกับบุคคลและกลุ่ม ฯลฯ

1.9 ความสามารถในการอยู่ร่วมกับชุมชน (Getting around the community) เช่น สามารถแยกแยะบริเวณต่าง ๆ ในชุมชนและระบุสถานที่ตั้งของชุมชนได้ รู้กฎจราจร และวิธีรักษาความปลอดภัยในชุมชน เข้าใจ และรู้จักใช้แผนที่ของชุมชน ฯลฯ

2. ทักษะเฉพาะบุคคลและทักษะทางสังคม (Personal and social skills) เป็นทักษะที่จำเป็นต่อการทำงาน และการสร้างมิตรภาพ ได้แก่

2.1 ความสามารถในการรู้จักตนเอง (Self-awareness) เช่น สามารถบอกความต้องการด้าน ร่างกาย และจิตใจของตนเอง ระบุความสนใจ ความสามารถ และลักษณะอารมณ์ของตน ได้ รู้วิธีดูแลบำรุงรักษาสุขภาพ ฯลฯ

2.2 การสร้างความมั่นใจในตนเอง (Self-confidence) เช่น สามารถทำให้ผู้อื่นเห็นถึงคุณค่าของตน บอกได้ว่าผู้อื่นมีการรับรู้ในตนเองอย่างไร ยอมรับผู้อื่น กล่าวคำชมและวิจารณ์ผู้อื่น ได้ ฯลฯ

2.3 การแสดงพฤติกรรมที่รับผิดชอบต่อสังคม (Socially responsible behavior) เช่น ยอมรับในสิทธิ และทรัพย์สินของผู้อื่นตระหนักในอำนาจหน้าที่และรู้จักปฏิบัติตาม คำแนะนำต่าง ๆ แสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม ในที่สาธารณะมีมารยาททางสังคมและมารยาทในการรับประทานอาหาร ฯลฯ

2.4 ความสามารถด้านมนุษยสัมพันธ์ (Good interpersonal) เช่น รู้จักฟังและ ได้ตอบผู้อื่นมี สัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่นและสามารถดำรงความสัมพันธ์นั้นให้ยืนยาว เป็นต้น

2.5 ความสามารถในการพึ่งพาตนเอง (Independence) เช่น สามารถทำสิ่งต่างๆ ได้โดยไม่ร้องขอ ความช่วยเหลือจากผู้อื่น สามารถท่องเที่ยวไปในสถานที่ต่างๆ ในชุมชนได้ตามลำพัง รู้จักเปลี่ยนแปลงตารางการเดินทางเมื่อเผชิญกับปัญหา รู้วิธีเลือกคบหาเพื่อน ฯลฯ

2.6 ความสามารถในการแก้ไขปัญหา (Problem-solving) เช่น รู้จักขอความช่วยเหลือจาก ผู้อื่นใน ขามจำเป็นรู้จักพัฒนาและประเมินทางเลือกในการแก้ปัญหา สามารถหาทางแก้ปัญหาและวางแผนแก้ปัญหาได้ อย่างถูกต้อง

2.7 ความสามารถในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น (Communicating with others) เช่น สามารถรับรู้และ ได้ตอบกับผู้อื่นได้ทุกสถานการณ์ ติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นด้วยความในขามจำเป็น รู้จักพัฒนาและประเมินทางเลือก ในการแก้ปัญหาสามารถหาทางแก้ปัญหาและวางแผนแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง

3. ทักษะการประกอบอาชีพ (Occupational skills) เป็นทักษะที่จำเป็นต่อความสำเร็จในการประกอบ อาชีพ ได้แก่

3.1 ความรอบรู้และความสามารถในการสำรวจทางเลือกอาชีพ (Knowing and exploring occupational choices) เช่น รู้วิธีสำรวจความเป็นไปได้ของอาชีพบอกผลตอบแทนที่เกิดจากการทำงานแต่ละอาชีพ ได้ สามารถจัดกลุ่มงานออกเป็นประเภทต่าง ๆ ได้

3.2 ความสามารถในการคัดเลือกและวางแผนทางเลือกอาชีพ (Selecting and planning occupational choices) เช่น บอกความถนัดในงานแต่ละประเภทได้ระบุความ ต้องการที่จำเป็นของงานแต่ละชนิดได้

3.3 การแสดงนิสัยและพฤติกรรมที่เหมาะสมในการทำงาน (Exhibiting appropriate work habits and behavior) เช่น รู้จักปฏิบัติตามกฎ/ระเบียบของสำนักงานได้ เห็นความสำคัญของการไป ทำงานและการตรง ต่อเวลา ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ตั้งใจทำงาน และทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.4 ความสามารถในการแสวงหางาน / การรักษาความปลอดภัยและการรักษางาน (Seeking, securing, and maintaining employment) เช่น รู้วิธีหางาน วิธีสมัครงาน วิธีการตอบสัมภาษณ์ และ รู้จักปรับตัว หลังจกเข้าไปทำงานแล้ว

3.5 ความสามารถในการดูแลสุขภาพ (Exhibiting sufficient physical and manual skill) เช่น มี ความ แข็งแรง อดทน ทนทาน ร่างกายมีการทำงานประสานกันเป็นอย่างดี

3.6 ความสามารถในการประกอบอาชีพ (Obtaining specific occupational skills) เช่น รู้จักนำ ประสบการณ์ที่ได้จากการฝึกงานใน โรงเรียนหรือจากการทดลองปฏิบัติงาน ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการทำงาน

บุคคลที่สามารถนำทักษะชีวิตไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพจะทำให้บุคคลรู้จักและเข้าใจตนเอง รับรู้และเข้าใจคนอื่น ซึ่งทักษะชีวิตจะช่วยสนับสนุนการรับรู้เกี่ยวกับความสามารถแห่งตน (Self-efficacy) ความเชื่อมั่นในตนเอง (Self-confidence) และการเห็นคุณค่าในตนเอง (Self-esteem) ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้เกิดการมีสุขภาพจิตที่ดี สนับสนุนหรือจูงใจที่จะทำให้สามารถดูแลตนเองและบุคคลอื่นได้ อีกทั้งสามารถใช้ชีวิตและปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้ ดังนั้นทักษะชีวิตจึงเป็นความสามารถขั้นพื้นฐานของบุคคลในการปรับตัวและเลือกทางเดินชีวิตที่เหมาะสมเพื่อที่จะสามารถเผชิญปัญหาต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวในสภาพสังคมปัจจุบัน และเตรียมพร้อมสำหรับในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยการถ่ายทอดประสบการณ์ด้วยการฝึกฝนอบรม ซึ่งทักษะชีวิตเป็นตัวเชื่อมโยงระหว่างความรู้ เจตคติและค่านิยม เพื่อนำไปสู่ความสามารถที่แท้จริงของตนเองได้

5. สรุป

การเรียนรู้ตลอดชีวิต (Life Long Learning) เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งหมดของแต่ละบุคคล ตั้งแต่แรกเกิดจนถึงตาย โดยเกิดจากการผสมผสานระหว่างการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีรูปแบบหลากหลายและมีความต่อเนื่องในชีวิต โดยยึดจากเสาหลัก 4 เสาหลักที่เป็นรากฐานของการศึกษา ได้แก่ การเรียนเพื่อรู้ (Learning to know) การเรียนรู้เพื่อปฏิบัติได้จริง (Learning to do) การเรียนรู้เพื่อที่จะอยู่ร่วมกันและการเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่น (Learning to Live Together) และการเรียนรู้เพื่อชีวิต (Learning to Be) ซึ่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตสามารถช่วยให้บุคคลหรือผู้ด้อยโอกาสได้รับการศึกษาในรูปแบบที่เหมาะสมกับสภาพการดำเนินชีวิตและการทำงานอาชีพพร้อมที่จะปรับตัวให้เข้ากับสังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมที่กำลังจะเปลี่ยนแปลงไปในอนาคต รวมทั้งยังเป็น การเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้อย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกันในทุกช่วงของชีวิตตั้งแต่แรกเกิดจนถึงตาย เนื่องจากการเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นการบูรณาการการเรียนรู้กับชีวิตซึ่งบุคคลมีอิสระในการเรียนรู้ ในการพัฒนาตนเอง ให้เป็นผู้มีความรู้และทักษะในการแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยสามารถพึ่งตนเองและนำตนเองได้ในการเรียนรู้และสามารถนำมาประยุกต์ ใช้กับชีวิตจริงจนทำให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตทั้งของตนเอง บุคคล และสังคมที่จะเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตได้อย่างยั่งยืน

ทักษะชีวิต (Life Skills) หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการกระทำสิ่งต่าง ๆ เพื่อการดำรงชีวิต ทั้งที่มีติดตัวมาตั้งแต่เกิดรวมกับความสามารถที่เกิดจากการเรียนรู้และได้รับการพัฒนาและฝึกฝนทักษะจนเกิดเป็น ความชำนาญหรือเป็นคุณลักษณะประจำตัวที่สามารถนำเอาทักษะต่าง ๆ เหล่านั้นมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต และสามารถปรับตัวตามสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปได้อย่างมีความสุข โดยทักษะชีวิตเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องทั้ง ความรู้และทักษะของแต่ละบุคคลและเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งต่อการดำเนินชีวิตอย่างอิสระในวัยผู้ใหญ่ ซึ่งทักษะชีวิตมีองค์ประกอบแบ่งเป็น 3 กลุ่มใหญ่ๆ คือ ทักษะการดำรงชีวิตประจำวัน (Daily life skills) ทักษะเฉพาะบุคคล และทักษะทางสังคม (Personal and social skills) และทักษะการประกอบอาชีพ (Occupational skills) ซึ่งบุคคลที่สามารถนำทักษะชีวิตไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพจะทำให้บุคคลรู้จักและเข้าใจตนเองรับรู้และเข้าใจคนอื่น ทักษะชีวิตจะช่วยสนับสนุนการรับรู้เกี่ยวกับความสามารถแห่งตน (Self-efficacy) ความเชื่อมั่นในตนเอง (Self-confidence) และการเห็นคุณค่าในตนเอง (Self-esteem) ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้เกิดการมีสุขภาพจิตที่ดี สนับสนุนหรือจูงใจที่จะทำให้สามารถดูแลตนเองและบุคคลอื่นได้ อีกทั้งสามารถใช้ในชีวิตและปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้ ดังนั้นทักษะชีวิตจึงเป็นความสามารถขั้นพื้นฐานของบุคคลในการปรับตัวเพื่อที่จะสามารถเผชิญปัญหาต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวในสภาพสังคมปัจจุบัน และเตรียมพร้อมสำหรับในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 การเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นการเรียนรู้ที่ไม่มีที่สิ้นสุด บุคคลไม่ควรหยุดการเรียนรู้ถึงแม้ว่าอายุจะเพิ่มมากขึ้น อย่าให้การหยุดการเรียนรู้มาเป็นอุปสรรคในการพัฒนาหาความรู้สิ่งใหม่ๆ ในตัวเอง

6.2 การศึกษาประเด็นทักษะชีวิตยังมีประเด็นแยกย่อยที่ควรศึกษาอีก เพื่อเพิ่มความรู้ความเข้าใจในทักษะชีวิตและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างลึกซึ้งเพิ่มมากขึ้น

7. เอกสารอ้างอิง

กรมสุขภาพจิต. (2547). **คู่มือความรู้สุขภาพจิตครอบครัว**. (พิมพ์ครั้งที่ 6). นนทบุรี: ห้างหุ้นส่วนจำกัดอุดมศึกษา. มั่นทรา ธรรมบุศย์. (2553). **การสอนทักษะชีวิต**. [Online]. Available:

http://edu.chandra.ac.th/teacherAll/mdra/data/pdf/life_skill11.pdf

สุนทร สุนันทชัย. (2549). หน่วยที่ 1 การศึกษาตลอดชีวิตและการศึกษานอกระบบ. ในเอกสารการสอนชุดวิชา

การศึกษาตลอดชีวิตและการศึกษานอกระบบ (หน้า 1-14). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2546). **รายงานวิจัยปฏิบัติการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564)**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

Kamble, G., and Sidhaye, N. (2010). **Lifelong Learning**. Retrieved July 20, 2013, from

<http://www.articlesbase.com/education-articles/life-long-learning-2904759.html>

Mackenzie, N. I., Eraut, M., and Jones, H. C. (1970). **Teaching and Learning: An Introduction to New Methods and Resources in Higher Education**. Paris: Unesco; International Association of Universities.

Peterson, R. E. (1979). **Lifelong Learning in America**. San Francisco: Jossey-Bass.

UNICEF. (2001). What is the Life Skills Approach?. **Explore Ideas Articles, Opinions and Research about Teaching and Learning**. Retrieved June 15, 2014, from

<http://www.unicef.org/teachers/teacher/lifeskill/htm>.

ภาวะผู้นำบนความหลากหลายใน VUCA WORLD
LEADERSHIP OF DIVERSITY IN A VUCA WORLD

ภุมรี ม่วงเจริญ

วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

E-mail: pummaree.mo@spu.ac.th

LI YANG

วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

E-mail: 396420995@qq.com

ฐิติวัฒน์ นงนุช

วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

E-mail: thitiwatnongnut@gmail.com

ดร. สุพรรณณี สมานญาติ

อาจารย์ประจำ วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

E-mail: supanee.sa@spu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความชิ้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำบนความหลากหลายกับองค์ประกอบตามแนวคิดเรื่องVUCA World ซึ่งพัฒนาขึ้นมาจากแนวคิดเรื่ององค์ประกอบของ VUCA World แนวคิดเรื่องความหลากหลายที่ทำให้เกิดกระแสการให้ความสำคัญกับการมีตัวตน และภาวะส่วนบุคคล และข้อค้นพบว่าด้วยปัจจัยแห่งความสำเร็จขององค์กรในโลกแห่งการเปลี่ยนแปลงสมัยใหม่ โดยนำเสนอโมเดลความสัมพันธ์ในเชิงสาเหตุ ระหว่างตัวแปร VUCA World และภาวะผู้นำบนความหลากหลาย ในขณะที่ความหลากหลายนั้นเป็นปัจจัยทางตรงที่มีผลต่อรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำบนความหลากหลายกับองค์ประกอบตามแนวคิดเรื่อง VUCA World ที่เกิดขึ้น

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ, ความหลากหลาย, VUCA WORLD

ABSTRACT

This article has aims to describe the inter-relationship of leadership of diversity and elements of VUCA World which has drawn from the concept of VUCA World, concept of diversity focusing on identity and personality, and the findings of key success factors of the modern organizations. This paper has shown the casual relationship model between all factors of VUCA World and factors of leadership of diversity. Otherwise, the

model has points out that diversity is the factor that has direct effect on the occurred inter-relationship between VUCA World and leadership of diversity.

Keywords: Leadership, Diversity, Vuca World

1. บทนำ

ในช่วงปลายศตวรรษที่ 20 โลกมีการเปลี่ยนแปลงแบบโลกาภิวัตน์ (Globalization) ที่เน้นถึงความเป็นหนึ่งเดียวกันทั้งหมด (Homogenous World) ซึ่งส่งผลต่อแนวคิดทางเศรษฐกิจสังคมและการเมืองอย่างมาก กระแสโลกาภิวัตน์ทำให้เกิดการขยายตัวทางการค้าและเศรษฐกิจในระดับมหภาค ในขณะที่เดียวกันก็ส่งผลกระทบต่อท้องถิ่นหรือชุมชนในหลายมิติ ดังเช่น ผลกระทบด้านแรงงานในกรณีชุมชนชายแดนในอนุภาคลุ่มแม่น้ำโขง (Pittaya Fhusai, 2008) ที่ชี้ให้เห็นถึง การเติบโตของกลุ่มบริษัทข้ามชาติที่มีผลต่อแรงงานในท้องถิ่น หรือมิติทางด้านสิ่งแวดล้อมที่จำเป็นต้องพัฒนาแนวคิดด้านสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนขึ้นมาแทนที่ทฤษฎีเดิมที่มีอยู่ (Sitang Jaroenwong, 2019) ซึ่งชี้ให้เห็นถึง การเปลี่ยนแปลงแบบโลกาภิวัตน์ได้ก่อให้เกิดวิกฤตทางด้านสิ่งแวดล้อมที่มีต่อสังคมโลกอย่างมาก เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ผลของการเปลี่ยนแปลงแบบโลกาภิวัตน์ได้กระตุ้นให้เกิดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและระบบสารสนเทศ อย่างก้าวกระโดด (Melanie U. Pooch, 2016) ทั้งนี้ การเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบันหลังกระแสการเปลี่ยนแปลงแบบโลกาภิวัตน์ในช่วงต้นศตวรรษที่ 21 นั้น ความก้าวหน้าของระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างถอนรากถอนโคน หรือที่เรียกว่า การเปลี่ยนแปลงแบบรื้อร้าง (disruptive) ซึ่งนำไปสู่นิยามโลกสมัยใหม่ ที่เรียกว่า “VUCA World” ที่มีองค์ประกอบของความผันผวน (volatility) ความไม่แน่นอน (uncertainty) ความสลับซับซ้อน (complexity) และความคลุมเครือ (ambiguity)

แนวคิดหนึ่งที่ยังคงมีความสำคัญต่อแนวคิดด้านการบริหารในปัจจุบันคือ แนวคิดเรื่องภาวะผู้นำ เนื่องจาก ข้อค้นพบที่ว่าภาวะผู้นำเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลอย่างมากต่อความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจ ท่ามกลางโลกธุรกิจที่มีการแข่งขันระหว่างกันอย่างรุนแรงเพื่อสร้างผลผลิตที่มีคุณภาพสูงและลดต้นทุนการผลิตให้ได้มากที่สุด ในปัจจุบัน ตัวอย่างเช่น Hall R.D. and Rowland C.A. (2016) ได้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของภาวะผู้นำที่จำเป็นต้องมีทักษะด้านความรวดเร็วและไวต่อสถานการณ์ที่มีความเคลื่อนไหวและไม่แน่นอนอย่างฉับพลัน (Agile Leadership) คุณสมบัติของผู้นำในปัจจุบันจึงต้องเล็งเห็นถึงความหลากหลาย (Diversity) และมีกระบวนการที่สนใจถึงความแตกต่างของปัจจัยต่างๆที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ที่เต็มไปด้วยความแตกต่างและหลากหลายทางด้านเชื้อชาติ เพศ อายุ ศาสนาและความเชื่อ และในเวลาต่อมาได้พัฒนาเป็นแนวคิดเรื่องภาวะผู้นำบนความหลากหลาย (Leadership on Diversity) ซึ่งถูกจัดว่าเป็นกระบวนการหนึ่งสำหรับภาวะผู้นำในปัจจุบัน ที่สามารถเชื่อมโยงกับแนวคิดของความเท่าเทียมกัน หรือแนวคิดการเคารพสิทธิมนุษยชนได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะในบริบทของประเทศตะวันตกที่มีรากฐานความคิดที่ให้ความสำคัญกับคุณค่าของความเป็นปัจเจกบุคคลอย่างมาก ด้วยเหตุนี้ บทความชิ้นนี้จึงมีเป้าหมายเพื่อชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดเรื่องภาวะผู้นำบนความหลากหลายกับองค์ประกอบของ VUCA World ว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไร

2. วัตถุประสงค์

เพื่ออธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับความหลากหลายกับองค์ประกอบตามแนวคิดเรื่อง VUCA World

3. VUCA WORLD และแนวคิดเรื่องภาวะผู้นำความหลากหลาย

(VUCA World and Leadership of Diversity)

ปัจจุบันนี้เราอยู่ในยุคสมัยของการปฏิวัติครั้งแรกของมนุษยชาติที่ความรู้เป็นเรื่องที่ไม่ต้องจ่ายเงินซื้อในราคาแพงอีกต่อไป และไม่มีขอบเขตของการสื่อสารอีกต่อไป โลกในปัจจุบันจึงกลายเป็น “โลกแห่งการเปิดกว้างของแหล่งข้อมูลอย่างไร้ขีดจำกัด” (open source world) ด้วยอนุภาพของการไร้ข้อจำกัดของการสื่อสารนี้ทำให้เกิดปรากฏการณ์ทางธุรกิจใหม่ๆ ขึ้นมากมายในปัจจุบัน เช่น บริษัทที่กึ่งซึ่งขนาดใหญ่ที่สุดในโลกกลับไม่ได้เป็นเจ้าของรถยนต์แม้แต่คันเดียว หรือบริษัทเจ้าของห้องพักเพื่อการท่องเที่ยวขนาดใหญ่กลับไม่ได้มีอสังหาริมทรัพย์ในมือแม้แต่ห้องเดียว เป็นต้น การเปลี่ยนแปลงที่ค่อยเกิดขึ้นในช่วง 15 ปีที่ผ่านมาไม่ได้ส่งผลแค่รูปแบบทางธุรกิจ แต่รวมถึงชีวิตและสังคมของพวกเราอีกด้วย ความสามารถในการเชื่อมโยงตลอด 24 ชั่วโมงนั้นทำให้ทุกอย่างถูกเปิดเผยอย่างง่ายดาย ดังนั้น พลังของคนธรรมดาหนึ่งคนจึงสามารถก่อให้เกิดแรงกระเพื่อมขนาดใหญ่อย่างไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน และการค้นหาแหล่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์เพื่อสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ นั้นจึงเกิดขึ้นได้เพียงชั่วข้ามคืนและรวดเร็วเกินกว่ายุคใดๆ ในประวัติศาสตร์จะสามารถทำได้ (Rajeev Peshawaria, 2018) (ดูตารางที่ 1. ประกอบ)

ตารางที่ 1 ปรากฏการณ์ของโลกแห่งการเปิดกว้างของข้อมูลอย่างไร้ขีดจำกัด

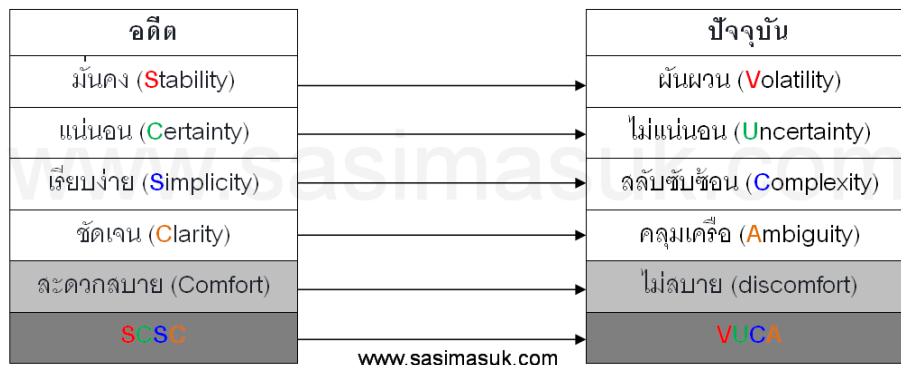
ปี คศ.	1976	1996	2016
ประชากรโลก	4.1 พันล้านคน	5.8 พันล้านคน	7.4 พันล้านคน
รูปแบบการสื่อสาร	โทรศัพท์ แฟกซ์ จดหมาย	อีเมลล์ วิดีโอคอนเฟอเรนซ์	ทวิตเตอร์ สไกป์ โมบาย
ความรู้	ขาดแคลนและมีราคา	ไม่ขาดแคลน ยังคงมีราคา	ฟรี ธรรมดาและมีมากมาย
ทำเลที่ตั้ง	สำคัญในเชิงการแข่งขัน	ยังคงมีความจำเป็น	เกี่ยวข้องกับวงกว้าง
การเดินทาง	ยากและมีราคาสูง	ยากและมีราคาสูง	ง่ายและมีราคาถูก
สินค้าและบริการ	ขาดแคลน เข้าถึงแหล่งยาก	ขาดแคลน เข้าถึงแหล่งยาก	เข้าถึงได้ง่ายทุกที่ทุกเวลา
ทักษะเพื่อความสำเร็จ	STEM: วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ คณิตศาสตร์	STEM: วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ คณิตศาสตร์	ดีไซน์ ศูนย์ศาสตร์ ความคิดสร้างสรรค์
ความต้องการส่วนบุคคล	เงินและความมั่นคงทางการเงิน	อิสระทางการเงิน	ความหมายที่มากกว่าเงิน
ความสามารถและทักษะ	ยากและขาดแคลน	แข่งขันในเชิงทักษะ	มากมายและเข้าถึงง่าย

3.1 VUCA WORLD

“VUCA World” เป็นนิยามที่ปรากฏในพจนานุกรมคำศัพท์ทางธุรกิจ ซึ่งใช้ในการอธิบายถึงบริบททางด้านสภาพแวดล้อมในโลกยุคปัจจุบันที่วุ่นวายและปั่นป่วน เปลี่ยนแปลงได้ง่ายและยากต่อการคาดเดาถึงผลที่จะตามมา VUCA World นั้นเกิดขึ้นเนื่องมาจากปรากฏการณ์ของโลกแห่งการเปิดกว้างของข้อมูลอย่างไร้ขีดจำกัด (open source world) ซึ่งเป็นผลมาจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีด้านการสื่อสารและสารสนเทศ และส่งผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสำคัญใน 4 ลักษณะ ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่ทำให้เกิดนิยามของ VUCA World ขึ้นในภายหลัง องค์ประกอบของ VUCA World ประกอบไปด้วย (Bennett, 2014)

1. ความผันผวน (volatility)
2. ความไม่แน่นอน ขาดต่อการตัดสินใจ (uncertainty)
3. ความสลับซับซ้อนที่มากขึ้นในเชิงระบบ (complexity)
4. ความคลุมเครือไม่ชัดเจน ไม่สามารถคาดเดาผลได้ชัดเจน (ambiguity)

ผลกระทบของ VUCA World ที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงรูปแบบและวิถีชีวิตในอดีตที่มีความมั่นคง ความแน่นอน ความเรียบง่าย ความชัดเจนและความสะดวกสบาย ไปสู่รูปแบบใหม่ที่เต็มไปด้วยความผันผวน ไม่แน่นอน สลับซับซ้อน คลุมเครือและไม่สบายนั้นเป็นปรากฏการณ์ที่คนส่วนใหญ่มักไม่ชอบ และนำไปสู่ปัญหาเรื่องความผูกพันของพนักงาน ปัญหาด้านบุคลากรเนื่องจากคนที่มีความสามารถและประสิทธิภาพดีจะอยู่ยากใน VUCA World (ศศิมา สุขสว่าง, 2560) เช่นเดียวกับ ดร.สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ เลขาธิการคณะกรรมการภาคีเพื่อการศึกษา อธิบายว่า เพราะโลกสมัยก่อนเปลี่ยนแปลงช้า และเพิ่งจะเปลี่ยนจริง ๆ ในช่วง 200 ปีก่อนหน้านี้จากการปฏิวัติอุตสาหกรรม และมีการเปลี่ยนแปลงมากที่สุดเกิดขึ้นในรอบ 20 ปีมานี้ จากการปฏิวัติเทคโนโลยีสารสนเทศส่งผลให้การเปลี่ยนแปลงมีความเร็วสูงขึ้น มีขนาดใหญ่ขึ้นกว่าแต่ก่อนมาก ทำให้ไม่สามารถคาดการณ์ได้ว่า อะไรจะเกิดขึ้นในปีนี้หรือปีหน้าได้อย่างชัดเจน (ที่มา: <https://www.prachachat.net/columns/news-338977>) โดยกล่าวว่า “...โลกจึงเกิดความพลิกผัน เพราะซับซ้อนขึ้น VUCA เกิดจากการพัฒนาเทคโนโลยีอย่างก้าวกระโดด (exponential technology) ภาคธุรกิจรู้แล้วว่าเทคโนโลยี คือ การเปลี่ยนแปลงแบบก้าวกระโดด แม้วันนี้อาจยังไม่มีอะไร แต่พรุ่งนี้จะมากกว่านี้ 2 เท่า มะรืนนี้จะมากกว่า 4 เท่า 8 เท่า และมีความเชื่อมโยงกัน” ”

ภาพที่ 1 เปรียบเทียบผลกระทบที่เกิดขึ้นในอดีตและปัจจุบัน ภายใต้แนวคิด VUCA World
ที่มา: www.sasimasuk.com (2560)

3.2 ภาวะผู้นำบนความหลากหลาย (Leadership on Diversity)

VUCA world ที่มีลักษณะของความผันผวน ความไม่แน่นอน ความสลับซับซ้อนและความคลุมเครือ (Bennett, 2014) นั้นเกิดขึ้นมาจากการผสมผสานของ “ความหลากหลาย” (Diversity) ในมิติต่างๆเข้าด้วยกัน ทั้ง ความหลากหลายในแง่ผู้คน วัฒนธรรม เทคโนโลยี ความคิดและความเชื่อ ปัจจัยต่างๆเกิดขึ้นบนความหลากหลายที่เข้ามาหล่อหลอมรวมกันจนเป็นสิ่งใหม่ๆ หรือกล่าวได้ว่า ความหลากหลายก่อให้เกิดวิวัฒนาการของการเจริญเติบโตนั่นเอง ดังนั้นความหลากหลายจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและมีประโยชน์ รวมทั้งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการก้าวข้ามกับดักความคิดในแบบยุคอุตสาหกรรม และยุคโลกาภิวัตน์ที่เน้นความเป็นหนึ่งเดียว ซึ่งไม่สอดคล้องกับความเป็นไปในยุคสมัยของการเปลี่ยนแปลงบริบทของ VUCA World

ความหลากหลาย หมายถึง “ความเข้มแข็งและความแตกต่างของผู้คน” เป็นคุณสมบัติสำคัญที่ควรค่าแก่การดำรงอยู่เพื่อนำไปสู่สิ่งใหม่ กระบวนทัศน์เรื่องภาวะผู้นำที่ผ่านมานั้นมีส่วนเกี่ยวข้องกับปัญหาสำคัญใน 4 ประการ ได้แก่ ปัญหาเรื่องความยุติธรรมในสังคม ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางด้านโอกาสและการเข้าถึง ปัญหาเรื่องความเสมอภาคในสังคม รวมทั้งปัญหาความแตกต่างทางเชื้อชาติ ปัญหาเหล่านี้เกิดขึ้นจากความคิดของการไม่ยอมรับหรือเล็งเห็นถึงความแตกต่างและความหลากหลายที่มีอยู่จริงในสังคม ความหลากหลายของผู้คนได้ก่อให้เกิดกระแสการให้ความสำคัญกับการมีตัวตน (identity) และภาวะส่วนบุคคล (personalization) โดยเฉพาะในกลุ่มคนรุ่นใหม่ ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงแนวคิดด้านการผลิตและการบริโภคในปัจจุบันอย่างมาก และทำให้เกิดปรากฏการณ์ในโลกแห่งการเปลี่ยนแปลงสมัยใหม่ขึ้นนั่นเอง (Lumby, 2007)

แนวคิดเรื่องความหลากหลายกับภาวะผู้นำได้ถูกศึกษาและวิจัยผ่านการศึกษาเรื่องความสำเร็จขององค์กรสมัยใหม่ในระดับโลก เช่น บริษัท APPLE หรือ GOOGLE INC. เป็นต้น ดังเช่นที่ Sarkar A. (2016) พบว่าปัจจัยแห่งความสำเร็จขององค์กรในโลกแห่งการเปลี่ยนแปลงสมัยใหม่ ได้แก่ หลักการในการประกอบธุรกิจอย่างมีเหตุมีผล ความสามารถในการรับมือกับการตอบสนองอย่างรวดเร็ว โครงข่ายความร่วมมือที่เข้มแข็ง นวัตกรรมทางธุรกิจและมาตรฐานทางจริยธรรม และภาวะผู้นำที่ประสบความสำเร็จในโลกยุคใหม่ต้องเป็นผู้นำที่มีความไวต่อการตอบสนอง (Agile Leadership) และมีความรับผิดชอบสูง (Responsible Leadership) ซึ่งเกิดจากการผสมผสานระหว่างผู้นำแบบการเปลี่ยนแปลง ผู้นำแบบผู้ตามและผู้นำที่แท้จริง ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าแนวคิดภาวะผู้นำในยุคใหม่นั้นมีความแตกต่างกับแนวคิดภาวะผู้นำใน 3 แนวทางเดิม (Classic Approach) ได้แก่ ภาวะผู้นำในเชิงตัวบุคคล (Trait Approach) ภาวะผู้นำในเชิงพฤติกรรม (Behavioral Approach) และภาวะผู้นำในเชิงสถานการณ์ (Situational Approach) อย่างเห็นได้ชัด และนำไปสู่แนวคิดสมัยใหม่ อาทิเช่น VUCA Agile CCPR Model Talent Management (ไพฑูรย์ ลินลารัตน์, 2560)

ในทรรศนะของผู้รู้และผู้บริหารระดับสูงกล่าวว่า ในโลกของ VUCA สาระสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กรด้วยประสิทธิภาพการทำงานนั้นเป็นความพยายามที่ไม่ได้ผลอีกต่อไป (Bennett, 2014) ดังเช่นงานวิจัยส่วนใหญ่ที่วนเวียนอยู่กับนิยามของคำว่าประสิทธิภาพ และมักได้ข้อสรุปที่ว่า ประสิทธิภาพขององค์กรและพนักงานมีความสัมพันธ์กันอย่างมากต่อความสำเร็จขององค์กร และเป็นปัจจัยสำคัญที่มีต่อความท้าทายของผู้นำองค์กรในปัจจุบัน โดยเฉพาะในยุคของการรื้อร้างทางเทคโนโลยี และนวัตกรรมที่เกิดขึ้นใหม่ ซึ่งส่งผลกระทบต่อวัฒนธรรมองค์กรและรูปแบบการทำงานที่เปลี่ยนแปลงไป (Salomi., 2018)

4. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำบนความหลากหลายกับองค์ประกอบตามแนวคิดเรื่อง

VUCA World

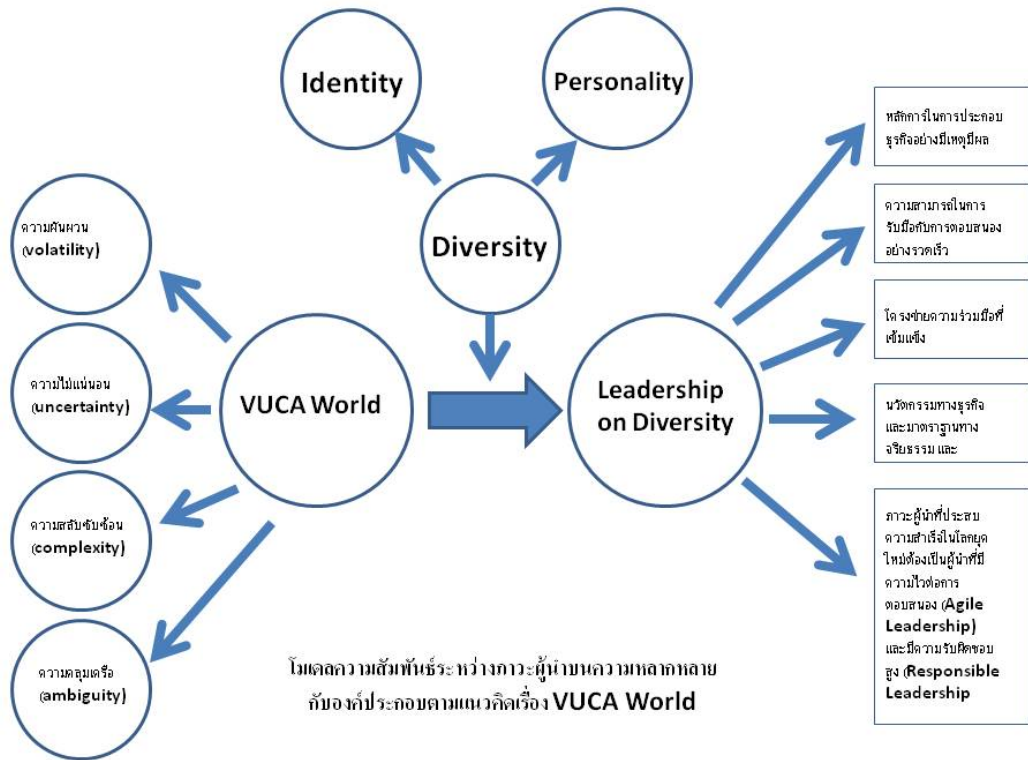
การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำบนความหลากหลายกับองค์ประกอบตามแนวคิดเรื่องVUCA World นั้นถูกพัฒนาขึ้นมาจากแนวคิดเรื่ององค์ประกอบของ VUCA World (Bennett, 2014) แนวคิดเรื่องความหลากหลายที่ทำให้เกิดกระแสการให้ความสำคัญกับการมีตัวตน และภาวะส่วนบุคคล (Lumby, 2007) และข้อค้นพบของ Sarkar A. (2016) ว่าด้วยปัจจัยแห่งความสำเร็จขององค์กรในโลกแห่งการเปลี่ยนแปลงสมัยใหม่ โดยบทความชิ้นนี้ได้ทำการสรุปความเชื่อมโยงของแนวคิดทั้งสาม เพื่อใช้ในการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำบนความหลากหลายกับองค์ประกอบตามแนวคิดเรื่องVUCA World สามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. VUCA World มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (Causal Relationship) ที่มีต่อภาวะผู้นำบนความหลากหลาย หรือ VUCA World เป็นตัวแปรเชิงสาเหตุที่ทำให้เกิดภาวะผู้นำบนความหลากหลาย เนื่องจากองค์ประกอบทั้งสิ้น

ประการของ VUCA World ได้ส่งผลต่อรูปแบบและวิถีชีวิตของคนในยุคปัจจุบันอย่างมาก (ศศิมา สุขสว่าง, 2560) ซึ่งมีผลต่อรูปแบบการบริหารมนุษย์ในยุคใหม่ที่จำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนด้วยเช่นกัน ด้วยเหตุนี้ VUCA World จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้แนวคิดเรื่องภาวะผู้นำมีการเปลี่ยนแปลง อย่างไรก็ตาม เนื่องจากงานวิจัยที่ใช้ในการอธิบายถึงสภาพของความผันผวน ความไม่แน่นอน ความสลับซับซ้อนและความคลุมเครือ ยังมีไม่มากนักจนทำให้ไม่สามารถวัดผลได้ ทำให้องค์ประกอบทั้งสี่ประการถูกจัดว่าเป็นตัวแปรที่ไม่สามารถนับได้ในบทความชิ้นนี้

2. ความหลากหลายจัดว่าเป็นตัวแปรที่มีผลต่อรูปแบบความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างภาวะผู้นำบนความหลากหลายกับองค์ประกอบตามแนวคิดเรื่อง VUCA World เนื่องจาก ความหลากหลายไม่ได้เป็นผลมาจากองค์ประกอบของ VUCA World และไม่ได้เป็นสาเหตุโดยตรงให้เกิดภาวะผู้นำบนความหลากหลาย แต่ความหลากหลายเป็นตัวแปรที่ทำให้รูปแบบความสัมพันธ์ระหว่าง VUCA World กับภาวะผู้นำมีการเปลี่ยนแปลงไป กล่าวคือ VUCA World ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภาวะผู้นำ ท่ามกลางสภาวะการณ์ของความหลากหลายที่เกิดขึ้นในบริบทต่างๆ ที่เป็นตัวขับเคลื่อนให้ความสัมพันธ์ดำเนินต่อไป และเกิดรูปแบบภาวะผู้นำในแบบใหม่ๆ ซึ่งถูกสร้างขึ้นบนความสัมพันธ์ที่มีอยู่นั่นเอง

ด้วยเหตุนี้ บทความชิ้นนี้จึงนำเสนอโมเดลความสัมพันธ์ในเชิงสาเหตุ ระหว่างตัวแปร VUCA World ซึ่งประกอบไปด้วยตัวแปรที่ยังไม่สามารถวัดได้ จำนวน 4 ตัวแปร ได้แก่ ความผันผวน ความไม่แน่นอน ความสลับซับซ้อนและความคลุมเครือ และภาวะผู้นำบนความหลากหลายตามข้อค้นพบเรื่องปัจจัยแห่งความสำเร็จขององค์กรในโลกแห่งการเปลี่ยนแปลงสมัยใหม่กับภาวะผู้นำบนความหลากหลาย ซึ่งประกอบไปด้วยตัวแปรที่สามารถวัดได้ จำนวน 5 ตัวแปร ได้แก่ หลักการในการประกอบธุรกิจอย่างมีเหตุมีผล ความสามารถในการรับมือกับการตอบสนองอย่างรวดเร็ว โคร่งข่ายความร่วมมือที่เข้มแข็ง นวัตกรรมทางธุรกิจและมาตรฐานทางจริยธรรม และภาวะผู้นำที่ประสบความสำเร็จในโลกยุคใหม่ต้องเป็นผู้นำที่มีความไวต่อการตอบสนอง และมีความรับผิดชอบสูง ในขณะที่ความหลากหลายที่ทำให้เกิดการมีตัวตนและภาวะส่วนบุคคลนั้นเป็นเสมือนปัจจัยทางตรงที่มีผลต่อรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำบนความหลากหลายกับองค์ประกอบตามแนวคิดเรื่อง VUCA World ที่เกิดขึ้น (ดูภาพที่ 2 โมเดลความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำบนความหลากหลายกับองค์ประกอบตามแนวคิดเรื่อง VUCA World ประกอบ)

ภาพที่ 2 โมเดลความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำบนความหลากหลายกับองค์ประกอบตามแนวคิดเรื่อง VUCA World

5. สรุป

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำบนความหลากหลายกับองค์ประกอบตามแนวคิดเรื่อง VUCA World นั้นถูกพัฒนาขึ้นมาจากแนวคิดเรื่ององค์ประกอบของ VUCA World (Bennett, 2014) แนวคิดเรื่องความหลากหลายที่ทำให้เกิดกระแสการให้ความสำคัญกับการมีตัวตน และภาวะส่วนบุคคล (Lumby, 2007) และข้อค้นพบของ Sarkar A. (2016) ว่าด้วยปัจจัยแห่งความสำเร็จขององค์กรในโลกแห่งการเปลี่ยนแปลงสมัยใหม่ โดยนำเสนอโมเดลความสัมพันธ์ในเชิงสาเหตุ ระหว่างตัวแปร VUCA World และภาวะผู้นำบนความหลากหลายตามข้อค้นพบเรื่องปัจจัยแห่งความสำเร็จขององค์กรในโลกแห่งการเปลี่ยนแปลงสมัยใหม่กับภาวะผู้นำบนความหลากหลาย ในขณะที่ความหลากหลายที่ทำให้เกิดการมีตัวตนและภาวะส่วนบุคคลนั้นเป็นเสมือนปัจจัยทางตรงที่มีผลต่อรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำบนความหลากหลายกับองค์ประกอบตามแนวคิดเรื่อง VUCA World ที่เกิดขึ้น มากกว่าที่จะมีผลโดยตรงต่อภาวะผู้นำบนความหลากหลาย หรือเกิดขึ้นจากองค์ประกอบตามแนวคิดเรื่อง VUCA World เนื่องจากความหลากหลายมีคุณสมบัติในการสร้างการเจริญเติบโตหรือสร้างสิ่งใหม่ๆ ขึ้นจากกระบวนการหรือรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรหนึ่งกับอีกตัวแปรหนึ่งนั่นเอง

6. ข้อเสนอแนะ

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำบนความหลากหลายกับองค์ประกอบตามแนวคิดเรื่อง VUCA World ในบทความชิ้นนี้สามารถนำไปใช้ได้ในการวิจัยต่อยอดใน 2 ลักษณะ กล่าวคือ

1. การวิจัยต่อยอดในเชิงปรัชญาว่าด้วยภาวะผู้นำสมัยใหม่ภายใต้บริบท VUCA World ทั้งนี้ แนวคิดภาวะผู้นำยุคใหม่นั้นต้องการการรื้อร่างชุดแนวคิดเดิม และให้ความสำคัญกับความหลากหลายบนความแตกต่างที่มีอยู่ เพื่อนำไปสู่การอยู่ร่วมกันและการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ อย่างยั่งยืน แนวคิดเรื่องภาวะผู้นำบนความหลากหลาย (Leadership on Diversity) ช่วยเปิดโอกาสทางการศึกษาสมัยใหม่อย่างมากบนความหลากหลายทางสังคมและสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน ส่งผลให้เกิดแนวคิดสมัยใหม่ เช่น แนวคิดเรื่องผู้นำที่มีความไวต่อการตอบสนอง (Agile Leadership) และมีความรับผิดชอบสูง (Responsible Leadership) แนวคิดเรื่อง VUCA Agile CCPR Model Talent Management หรือแนวคิดเรื่องภาวะผู้นำในโลกแห่งการเปิดกว้างของแหล่งข้อมูลอย่าง ไร้ขีดจำกัด (Open Source Leadership) เป็นต้น

2. การวิจัยต่อยอดในเชิงการพัฒนาเทคนิค วิธีการวัด วิธีการสร้างและพัฒนาโมเดลเพื่อใช้ในการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำบนความหลากหลายกับองค์ประกอบตามแนวคิดเรื่อง VUCA World ซึ่งประกอบไปด้วยองค์ประกอบที่วัดไม่ได้นั้นสามารถทำการวิจัยต่อยอดเพื่ออธิบายถึงคุณลักษณะขององค์ประกอบให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น

7. เอกสารอ้างอิง

- ศศิมา สุขสว่าง. (2560). **VUCA World ความท้าทายสำหรับผู้ในยุคใหม่**. Retrieved November 15, 2019. From <https://www.sasimasuk.com/16768188/vuca-world-%E0%B8%84%E0%B8%A7%E0%B8%B2%E0%B8%A1%E0%B8%97%E0%B9%89%E0%B8%B2%E0%B8%97%E0%B8%B2%E0%B8%A2%E0%B8%AA%E0%B8%B3%E0%B8%AB%E0%B8%A3%E0%B8%B1%E0%B8%9A%E0%B8%9C%E0%B8%B9%E0%B9%89%E0%B8%99%E0%B8%B3%E0%B8%A2%E0%B8%B8%E0%B8%84%E0%B9%83%E0%B8%AB%E0%B8%A1%E0%B9%88>
- สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์. (2562). **ความท้าทายยุค VUCA**. Retrieved November 15, 2019. From <https://www.prachachat.net/columns/news-338977>
- ไพฑูรย์ สิ้นลารัตน์. (2560). **ความเป็นผู้นำทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Bennett N. (2014). **What a difference a word makes: Understanding threats to performance in a VUCA world**. Retrieved October 15, 2019. From <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0007681314000020>
- Bushe G.R. and Marshark R.J. (2016). **The Dialogic mindset: Leading emergent change in a complex world**. Retrieved October 3, 2019. From http://www.dialogicod.net/articles/Leadership_Dialogic_Mindset.pdf
- Fhusai P. (2008). **The Impact of Globalization on Border Community in Greater Mekong Sub-region(GMS): The Emergence and Response to Chinese Market in Mueang Houay Xai,Lao PDR**. Retrieved October 18, 2019. From <https://www.tci-thaijo.org/index.php/mekongjournal/article/view/10075>
- Hall R.D. and Rowland C.A. (2016). **Leadership development for managers in turbulent times**. Retrieved October 11, 2019. From <https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/JMD-09-2015-0121/full/html>.

- Jaroenwong S. (2019). **The Concept of the Ecological Adjustment in the Green-Blue Economic Community in the Globalization for the Sustainable Livelihood: The Proposal Review in the Theory Aspect**. Retrieved November 15, 2019. From <https://www.tci-thaijo.org/index.php/pegbuu/article/view/186259>
- Lumby J. and Coleman M. (2007). **Leadership and Diversity: Challenging theory and Practice in Education**. London: SAGE Publications.
- Peshawaria R. (2018). **Open Source Leadership: reinventing management when there's no more business as usual**. New York: MacGrawHill Educaton.
- Pooch M.U. (2016). **Globalization and Its Effects**. Retrieved November 15, 2019. From https://www.jstor.org/stable/j.ctv1wxt87.5?Search=yes&resultItemClick=true&searchText=globalization&searchText=effect&searchText=to&searchText=technology&searchUri=%2Faction%2FdoBasicSearch%3FQuery%3Dglobalization%2Beffect%2Bto%2Btechnology%26amp%3Bacc%3Doff%26amp%3Bwc%3Don%26amp%3Bfc%3Doff%26amp%3Bgroup%3Dnone&ab_segments=0%2Fbasic_expensive%2Fcontrol&refreqid=search%3A9983af265a0c1ee37794ceb9f709b059&seq=1#metadata_info_tab_contents
- Salomi D. (2018). **The changing nature of work, leadership, and organizational culture in future ready organizations**. Retrieved October 18, 2019. From https://scholarship.claremont.edu/cmc_theses/2064/
- Sarkar A. (2016). **We live in a VUCA World: the importance of responsible leadership**. Retrieved October 18, 2019. From <https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/DLO-07-2015-0062/full/html#loginreload>

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การบวก การลบ การคูณ และการหาร
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

โดยใช้วิธีการแก้โจทย์ปัญหาแบบโพลยาพร้อมกับบาร์โมเดล

A STUDY OF LEARNING ACHIEVEMENT ON ADDITION SUBTRACTION
MULTIPLICATION AND DIVISION OF PRATHOM SUKSA 4 STUDENTS
THROUGH MATHEMATICAL PROBLEM SOLVING BY USING POLYA
AND BAR MODEL

นายวงศกร วงษ์สง่า

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

E-mail: wongsakorn.won@northbkk.ac.th

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เบญจรัตน์ ราชฉวาง

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

E-mail: benjarat.ra@northbkk.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ข้อ ได้แก่ (1) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การบวก การลบ การคูณ และการหาร (2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การบวก การลบ การคูณ และการหาร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้วิธีการแก้โจทย์ปัญหาแบบโพลยาพร้อมกับบาร์โมเดล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดลาดปลาเค้า สำนักงานเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 ซึ่งได้จากการสุ่มแบบง่ายโดยการจับฉลาก (Simple Random Sampling) จำนวน 1 ห้องเรียน ได้แก่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/3 มีนักเรียนจำนวน 23 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ (1) แผนการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การบวก การลบ การคูณและการหาร จำนวน 4 แผน 31 คาบ (2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการบวก การลบ การคูณ และการหาร จำนวน 30 ข้อ วิเคราะห์คุณภาพของข้อสอบโดยการหาค่าความยากง่าย ได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.6 – 0.8 และค่าอำนาจจำแนก ได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.2 – 0.7 และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.85 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติที่ t-test (Dependent Sample)

ผลการวิจัย พบว่า (1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การบวก การลบ การคูณ และการหาร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้วิธีการแก้โจทย์ปัญหาแบบโพลยาพร้อมกับบาร์โมเดล โดยมีนักเรียนจำนวน 23 คน อยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 77.23 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ (2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง การบวก การลบ การคูณ และการหาร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภายหลังจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแก้โจทย์ปัญหาแบบโพลยาพร้อมกับบาร์โมเดล สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: วิธีการแก้โจทย์ปัญหาแบบโพลยาพร้อมกับบาร์โมเดล ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ABSTRACT

The purposes of this research were (1) to study on the learning achievement in Addition, Subtraction, Multiplication and Division (2) to compare the learning achievement in Addition, Subtraction, Multiplication and Division of Prathom sukka 4 students through mathematical problem solving by using Polya and Bar model. The sampling were used 23 Prathom sukka 4/3 students in the first semester of 2019 academic year from Watladplakao school, Ladphrao District Office, Bangkok. They were selected by Simple Random Sampling for one section. The research instruments were (1) 4 lesson management plans in Addition, Subtraction, Multiplication and Division for 31 periods (2) 30 items of the learning achievement test in Addition, Subtraction, Multiplication and Division. The data were analyzed by using frequency percentage, mean, standard deviation and t-test Dependent Sample. The research finding revealed that (1) the learning achievement in Addition, Subtraction, Multiplication and Division of 23 Prathom sukka 4th students through mathematical problem solving by using Polya and Bar model was at a good level (77.23%) based on the assumption (2) the learning achievement in Addition, Subtraction, Multiplication and Division of 23 Prathom sukka 4th students through mathematical problem solving by using Polya and Bar model was statistically higher at the .05 level of significance.

Keywords: Mathematical problem solving by using Polya and Bar model, learning Achievement

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาวิจัย

คณิตศาสตร์มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จในการเรียนรู้ เนื่องจากคณิตศาสตร์ช่วยให้นักเรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผล เป็นระบบ มีแบบแผน สามารถวิเคราะห์ปัญหาหรือสถานการณ์ได้อย่างรอบคอบและถี่ถ้วน ช่วยให้การคำนวณ วางแผน ตัดสินใจ แก้ปัญหา ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้คณิตศาสตร์ยังเป็นเครื่องมือในการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และศาสตร์อื่นๆ อันเป็นรากฐานในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของชาติให้มีคุณภาพและพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้ทัดเทียมกับนานาชาติ การศึกษาคณิตศาสตร์จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทันสมัยและสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม และความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วในยุคโลกาภิวัตน์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ฉบับนี้ จัดทำขึ้นโดยคำนึงถึงการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นสำคัญ นั่นคือ การเตรียมผู้เรียนให้มีทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การแก้ปัญหา การคิดสร้างสรรค์ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอย่างปลอดภัย ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสภาพแวดล้อม สามารถแข่งขันและอยู่ร่วมกับประชาคมโลกได้ ทั้งนี้การจัดการเรียนรู้อคณิตศาสตร์ที่ประสบความสำเร็จนั้น จะต้องเตรียมผู้เรียนให้มีความพร้อมที่จะเรียนรู้สิ่งต่างๆ พร้อมที่จะประกอบอาชีพเมื่อจบการศึกษา หรือสามารถศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ดังนั้นสถานศึกษาควรจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมตามศักยภาพของผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

จากรายงานผล คะแนน O-Net ปีการศึกษา 2560 (สถาบันทดสอบการศึกษาแห่งชาติ, 2561) ในสาระที่ 1 วิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2560 พบว่า โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) มีค่าเฉลี่ย ร้อยละ 30.99 โรงเรียนในสังกัดสำนักงาน

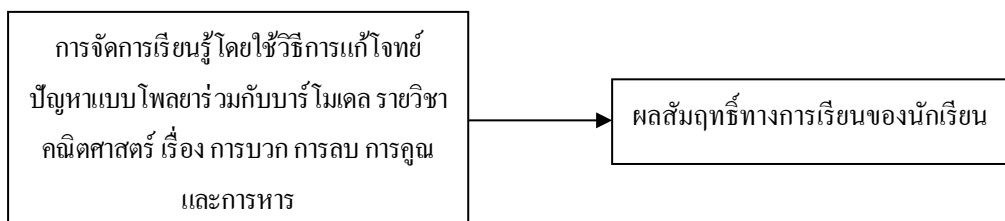
คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) มีค่าเฉลี่ย ร้อยละ 39.50 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา มีค่าเฉลี่ย ร้อยละ 60.17 และโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร (สทท.) มีค่าเฉลี่ย ร้อยละ 33.34 โดยรวมทุกสังกัดในประเทศไทยมีค่าเฉลี่ย ในสาระที่ 1 ร้อยละ 37.12 พบว่า โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร (สทท.) มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่า ค่าเฉลี่ยระดับประเทศ ซึ่งสาระที่ 1 มีรากฐานมาจากชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในเรื่อง การบวก การลบ การคูณ และการหาร เห็นได้ว่าถ้าผู้เรียนไม่เข้าใจในเนื้อหาของชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จะส่งผลในการศึกษาในระดับชั้นต่อไปที่สูงขึ้น

จากการศึกษาปัญหาผลการทดสอบ โรงเรียนในสังกัด สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ในกลุ่มสาระที่ 1 วิชาคณิตศาสตร์ที่มีผลการทดสอบต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ ทำให้ครูผู้สอนควรหาวิธีการสอนที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการบวก การลบ การคูณ และการหาร เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจในเนื้อหาซึ่งวิธีการสอนที่เหมาะสมในการสอนวิชาคณิตศาสตร์และจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้นั้น ได้แก่ วิธีการแก้โจทย์ปัญหาแบบโพลยาร่วมกับบาร์โมเดล เป็นวิธีที่นำวิชาศิลปะเข้ามาประยุกต์ใช้ในวิธีการแก้โจทย์ปัญหาแบบโพลยา ช่วยในการแสดงความสัมพันธ์ของโจทย์ปัญหาเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในความสัมพันธ์ของโจทย์ปัญหามากขึ้น โดยการวาดภาพสี่เหลี่ยมที่มีขนาดความสั้นและความยาวไม่เท่ากันตามโจทย์ปัญหา ทำให้เด็กเกิดความผ่อนคลาย ได้วาดรูประบายสีไปพร้อมกับแก้โจทย์ปัญหา เหมาะสำหรับผู้ที่เริ่มเรียน โจทย์ปัญหาในระดับต้นๆ ทำให้เห็นความแตกต่างชัดเจนมากขึ้น เมื่อวาดภาพแสดงความสัมพันธ์เรียบร้อยแล้วจะนำวิธีการแก้ปัญหาแบบโพลยามาใช้ในการหาผลลัพธ์เนื่องจากโพลยามีการวิเคราะห์ โจทย์ แยกประเด็นสำคัญต่างๆของ โจทย์ และหาผลลัพธ์ พร้อมทั้งตรวจคำตอบ ส่งผลให้ผู้เรียนมีความคิด วิเคราะห์ และประยุกต์ความรู้ในการแก้ปัญหาได้อย่างแม่นยำ จึงทำให้เหมาะกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เป็นผู้เริ่มเรียนเนื้อหาของโจทย์ปัญหาในระดับต้นๆ โดยวิธีการแก้โจทย์ปัญหาแบบโพลยาร่วมกับบาร์โมเดลสามารถใช้แก้ปัญหาได้ในบทเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง การบวก การลบ การคูณ การหาร การชั่ง ตวง วัด เวลา ทศนิยม และเศษส่วน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ นวลฤทัย ลาพาแคว (2558) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ตามกระบวนการแก้โจทย์ปัญหาของ โพลยาร่วมกับเทคนิคการวาดรูปบาร์โมเดลสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ตามกระบวนการแก้โจทย์ปัญหาของ โพลยาร่วมกับเทคนิคการวาดรูปบาร์โมเดล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เรื่อง โจทย์ปัญหาการบวก การลบ มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละหลังเรียน เท่ากับ 87.67 ซึ่งสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยร้อยละก่อนเรียนที่มีค่าเท่ากับ 57.67

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- (1) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง การบวก การลบ การคูณ และการหาร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้วิธีการแก้โจทย์ปัญหาแบบโพลยาร่วมกับบาร์โมเดล
- (2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง การบวก การลบ การคูณ และการหาร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้วิธีการแก้โจทย์ปัญหาแบบโพลยาร่วมกับบาร์โมเดลระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

3. กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

4. สมมติฐาน

4.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง การบวก การลบ การคูณ และการหาร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้วิธีการแก้โจทย์ปัญหาแบบโพลยาร่วมกับบาร์โมเดลหลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียน

5. วิธีดำเนินการวิจัย

5.1 แบบแผนการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ออกแบบโดยใช้การวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) มีกลุ่มทดลองกลุ่มเดียว โดยการวัดผลก่อนและหลังการทดลอง (One-Group Pretest-Posttest Design) โดยวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และทำการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแก้โจทย์ปัญหาแบบโพลยาร่วมกับบาร์โมเดล โดยผลการวิจัยนำมาเปรียบเทียบกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

5.2 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดลาดปลาเค้า สำนักงานเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร จำนวน 4 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 126 คน

5.3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดลาดปลาเค้า สำนักงานเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 ซึ่งได้จากการสุ่มแบบง่ายโดยการจับฉลาก (Simple Random Sampling) จำนวน 1 ห้องเรียน ได้แก่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/3 มีนักเรียนจำนวน 23 คน

5.4 ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การสอนโดยใช้วิธีการแก้โจทย์ปัญหาแบบโพลยาร่วมกับบาร์โมเดล

ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง การบวก การลบ การคูณ และการหาร

5.5 ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

จำนวน 3 เดือน (กรกฎาคม 2562 ถึง กันยายน 2562) โดยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือระยะที่ 1 วัดผลการเรียนรู้ของนักเรียนก่อนเรียน ระยะที่ 2 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้วิธีการแก้โจทย์ปัญหาแบบโพลยาร่วมกับบาร์โมเดล และระยะที่ 3 วัดผลการเรียนรู้ของนักเรียนหลังเรียน

5.6 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 2 ฉบับ ได้แก่

(1) แผนการจัดการเรียนรู้ ดำเนินการโดยนำแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การบวก การลบ การคูณ และการหาร ไปเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ ด้านวิชาการ ด้านวัดผล และด้านวิชาคณิตศาสตร์ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบ

ความเที่ยงตรงของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยพิจารณาความถูกต้องเหมาะสม และประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ตามแบบประเมินแผน ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) โดยกำหนดเกณฑ์การประเมินเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด นำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน มาหาค่าเฉลี่ย ผลการประเมินโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.12

(2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดำเนินการโดยนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การบวก การลบ การคูณ และการหาร ไปเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญที่มีความชำนาญ จำนวน 3 คน ทำการตรวจเพื่อประเมินความถูกต้องเหมาะสม โดยพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง Index of Item-Objective Congruence (IOC) เท่ากับ 1 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การบวก การลบ การคูณ และการหาร ที่ปรับปรุงแล้ว ไปทำการทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดลาดปลาเค้า ปีการศึกษา 2562 ที่ผ่านการเรียนเนื้อหานี้มาแล้ว จำนวน 10 คน ตรวจสอบแบบทดสอบแล้วคำนวณค่าความยากง่าย ได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.6–0.8 และค่าอำนาจจำแนก ได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.2 – 0.7 และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.85

5.7 การเก็บรวบรวมข้อมูล

(1) ดำเนินการทดสอบก่อนเรียน (Pretest) กับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เรื่องการบวก การลบ การคูณ และการหาร ที่สร้างขึ้นและผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้ว จำนวน 30 ข้อ

(2) ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแก้โจทย์ปัญหาแบบโพลยา ร่วมกับบาร์โมเดล เรื่อง การบวก การลบ การคูณ และการหาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 31 ชั่วโมง โดยไม่นับรวมเวลาทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ดำเนินการสอนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562

(3) ดำเนินการทดสอบหลังเรียน (Posttest) กับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแก้โจทย์ปัญหาแบบโพลยา ร่วมกับบาร์โมเดล เรื่อง การบวก การลบ การคูณ และการหาร ที่สร้างขึ้นและผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้ว จำนวน 30 ข้อ

5.8 การวิเคราะห์ข้อมูล

(1) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแก้โจทย์ปัญหาแบบโพลยา ร่วมกับบาร์โมเดล เรื่อง การบวก การลบ การคูณ และการหาร โดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

(2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแก้โจทย์ปัญหาแบบโพลยา ร่วมกับบาร์โมเดล เรื่อง การบวก การลบ การคูณ และการหาร ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สถิติที่ t-test (Dependent Sample)

6. สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การบวก การลบ การคูณ และการหาร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้วิธีการแก้โจทย์ปัญหาแบบโพลยา ร่วมกับบาร์โมเดล โดยใช้ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

การวิจัยครั้งนี้ได้ทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดลาดปลาเค้า จังหวัด กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 1 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 23 คน โดยทำการทดสอบก่อนเรียนจำนวน 30 ข้อ 30 คะแนน แล้วจึงดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแก้โจทย์ปัญหาแบบโพลยา ร่วมกับ

บาร์โมเดล จำนวน 31 คาบ เมื่อเสร็จสิ้นแล้วจึงทำการทดสอบหลังเรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนฉบับเดียวกันกับทดสอบก่อนเรียน ดังตาราง 1

ตาราง 1 ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การบวก การลบ การคูณ และการหาร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้วิธีการแก้โจทย์ปัญหาแบบโพลยาร่วมกับบาร์โมเดล

คะแนน	เกณฑ์	ระดับ	จำนวน(คน)	ร้อยละ	\bar{X}	SD
23 – 30	75 – 100	ดีมาก	12	52.17	26.50	1.83
15 – 22	50 – 74	ดี	11	47.83	19.55	1.80
7 – 14	25 – 49	พอใช้	0	0	0	0
0 – 6	0 – 24	ควรปรับปรุง	0	0	0	0
รวม			23	100	-	-
เฉลี่ยรวม			-	77.23	23.17	3.63

จากตาราง 1 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์โดยมีค่าเฉลี่ยรวมคิดเป็นร้อยละ 77.23 นักเรียนได้คะแนนระหว่าง 23 – 30 คะแนน ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ 75 – 100 อยู่ในระดับ ดีมาก มีจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 52.17 ค่าเฉลี่ย 26.50 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.83 และมีนักเรียนที่ได้คะแนนระหว่าง 15 – 22 คะแนน อยู่ในเกณฑ์ 50 – 74 ซึ่งอยู่ในระดับดี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 47.83 ค่าเฉลี่ย 19.55 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.80

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การบวก การลบ การคูณ และการหาร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้วิธีการแก้โจทย์ปัญหาแบบโพลยาร่วมกับบาร์โมเดล ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สถิติที่ t-test (Dependent Sample)

จากการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การบวก การลบ การคูณและการหาร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้วิธีการแก้โจทย์ปัญหาแบบโพลยาร่วมกับบาร์โมเดล ได้นำคะแนนมาวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างก่อนและหลังเรียน โดยใช้สถิติที่ t-test (Dependent Sample) (ดังตาราง 2

ตาราง 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การบวก การลบ การคูณ และการหาร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้วิธีการแก้โจทย์ปัญหาแบบโพลยาร่วมกับบาร์โมเดล ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สถิติที่ t-test (Dependent Sample)

การทดสอบ	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	n	\bar{X}	SD	p - value
ก่อนเรียน	7	17	23	12.83	2.74	.000
หลังเรียน	17	29	23	23.17	3.97	

* p .05

จากตาราง 2 พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนคะแนนต่ำสุด 7 คะแนน คะแนนสูงสุด 17 คะแนน ค่าเฉลี่ย 12.83 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.74 ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแก้โจทย์ปัญหาแบบโพลยาร่วมกับบาร์โมเดล มีคะแนนต่ำสุด 17 คะแนน คะแนนสูงสุด 29 คะแนน ค่าเฉลี่ย 23.17 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.97 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดลาดปลาเค้า โดยใช้การจัดการเรียนรู้วิธีการแก้โจทย์ปัญหาแบบโพลยาร่วมกับบาร์โมเดล หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7. อภิปรายผล

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องการบวก การลบ การคูณ และการหาร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแก้โจทย์ปัญหาแบบโพลยาร่วมกับบาร์โมเดล อยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 77.23 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้สอนได้นำวิธีการแก้โจทย์ปัญหาแบบโพลยาร่วมกับบาร์โมเดลมาใช้สอนจึงทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ และสามารถวิเคราะห์โจทย์ปัญหาได้ง่ายขึ้น โดยจะมีการแยกความสัมพันธ์ของโจทย์ สิ่งที่โจทย์ถาม สิ่งที่โจทย์กำหนดให้ เพื่อนำมาวาดภาพแทนสิ่งที่โจทย์กำหนดให้แล้วนำมาเปรียบเทียบกันเพื่อหาผลลัพธ์ ด้วยสิ่งนี้จะทำให้ผู้ที่เริ่มเรียน โจทย์ปัญหาในระดับต้น จะเข้าใจจากภาพวาดได้ง่ายกว่าการเปรียบเทียบความสัมพันธ์จากตัวหนังสือ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นวลฤทัย ลาพาแหว (2558) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ตามกระบวนการแก้โจทย์ปัญหาของโพลยาร่วมกับเทคนิคการวาดรูปบาร์โมเดลสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ตามกระบวนการแก้โจทย์ปัญหาของโพลยาร่วมกับเทคนิคการวาดรูปบาร์โมเดล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เรื่อง โจทย์ปัญหาการบวก การลบ มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละหลังเรียน เท่ากับ 87.67 ซึ่งสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยร้อยละก่อนเรียนที่มีค่าเท่ากับ 57.67 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ งามพิศ มิ่งไชย (2551) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนาจิกพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาอำนาจเจริญ พบว่า ผลการพัฒนาความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ เรื่องการประยุกต์สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนาจิกพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาอำนาจเจริญ หลังจากที่ได้ดำเนินการปฏิบัติการวิจัยและประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ผลปรากฏว่านักเรียนสามารถทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์เฉลี่ยร้อยละ 73.21 และมีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 75

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องการบวก การลบ การคูณ และการหาร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภายหลังจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแก้โจทย์ปัญหาแบบโพลยาร่วมกับบาร์โมเดล สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแก้โจทย์ปัญหาแบบโพลยาร่วมกับบาร์โมเดล มีกระบวนการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนเกิดองค์ความรู้ เกิดความสนุกสนาน มีความเข้าใจในบทเรียน มีกิจกรรมที่นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง นักเรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้ผู้เรียนมีความคิด วิเคราะห์ และประยุกต์ความรู้ในการแก้ปัญหาได้อย่างแม่นยำ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฌรัฐพงษ์ วัฒนศิริพงษ์ (2560) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง การสอนแบบบาร์โมเดล เรื่อง เศษส่วน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระ

บรมราชูปถัมภ์ พบว่า ประสิทธิภาพของการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ในเรื่อง เศษส่วน โดยใช้วิธีการสอนแบบ บาร์โมเดลสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เท่ากับ 82.50 ต่อ 82.84 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนโดยใช้วิธีสอนแก้โจทย์ปัญหาแบบบาร์โมเดล เรื่อง เศษส่วน ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะสูง กว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นักเรียนมีระดับความพึงพอใจต่อการใช้วิธีสอนแก้โจทย์ ปัญหาแบบบาร์โมเดลเรื่องเศษส่วนอยู่ในระดับดีมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ หนึ่งนุช เต็นตารัมย์ (2558) ได้ ศึกษาวิจัย เรื่อง ผลการใช้แบบฝึกทักษะ เรื่อง สมการ โดยใช้เทคนิคการแก้ปัญหของ โพลยา สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะ เรื่อง สมการ โดยใช้เทคนิคการ แก้ปัญหของ โพลยา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

ควรนำเทคนิคการแก้ปัญหของ โพลยาร่วมกับบาร์โมเดลไปใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้นักเรียนใน ระดับชั้นอื่นๆ

8.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาวิจัยวิธีการสอนการแก้โจทย์ปัญหาแบบ โพลยาร่วมกับบาร์โมเดล โดยใช้วิธีการสอนแบบ ออนไลน์ เช่น การจัดทำคอมพิวเตอร์ช่วยสอน(CAD) และวัดผลการเรียนรู้เปรียบเทียบกับการสอนในชั้นเรียน

9. กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณ ผศ.ดร.เบญจรัตน์ ราชฉวาง อาจารย์ที่ปรึกษา ที่กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่าในการให้ คำปรึกษา และในการจัดทำสารนิพนธ์ พร้อมทั้งตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการทำสาร นิพนธ์

ขอขอบพระคุณ นางสุดี ม่วงศรี, นางชรินพร บุญเลิศ และนายธรรชัย ถนนทิพย์ ที่กรุณาเสียสละเวลาเป็น ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือและให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือ

10. เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. 2560. **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560) ตามหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

_____. 2551. **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

งามพิศ มิ่งไชย. 2551. **การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนาจิกพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอำนาจเจริญ.** วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา. อุบลฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

ณัฐพงศ์ วัฒนศิริพงษ์. 2560. การสอนแบบบาร์โมเดล เรื่อง เศษส่วน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียน
สาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรคณิตศาสตร์ประยุกต์. ปทุมธานี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ
วไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์.

นวลฤทัย ลาพาแวง. 2558. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ตาม
กระบวนการแก้โจทย์ปัญหาของโพลยาพร้อมกับเทคนิคการวาดรูปบาร์โมเดล สำหรับนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ปริญญา ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน.
สมุทรปราการ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.

โรงเรียนวัดลาดปลาเค้า. 2561. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาคณิตศาสตร์ ปีการศึกษา 2561. กรุงเทพฯ:
ฝ่ายวิชาการ โรงเรียนวัดลาดปลาเค้า.

สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ(องค์การมหาชน). 2561. สรุปผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้น
พื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2560. เข้าถึงได้จาก <http://www.niets.or.th>.

หนึ่งนุช เต็นตารัมย์. 2558. ผลการใช้แบบฝึกทักษะ เรื่อง สมการ โดยใช้เทคนิคการแก้ปัญหของโพลยา สำหรับ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและ
การสอน. บุรีรัมย์: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

**การใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนในยุค 4.0 ของครูสถานศึกษาเอกชน
ในกลุ่มเครือไทย-เทค**

**THE USE OF TEACHING AND LEARNING INNOVATION IN
THE 4.0 ERA OF TEACHER'S IN EDUCATIONAL INSTITUTIONS IN
THAI-TECH GROUP**

วารางคณา บัชรแก้ว

ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

E-mail: warangkana_bk@hotmail.com

รองศาสตราจารย์ ดร.สุบิน ยูระรัช

รองศาสตราจารย์ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

E-mail: subin.yu@spu.ac.th

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนในยุค 4.0 ของครูสถานศึกษาเอกชนในเครือไทย-เทค และ 2) วิเคราะห์ตัวแปรที่สัมพันธ์และส่งผลต่อการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนในยุค 4.0 ของครูสถานศึกษาเอกชนในเครือไทย-เทค ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูสถานศึกษาเอกชน ในเครือไทย-เทค ปีการศึกษา 2561 จำนวน 255 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับตามแบบของไลเคิร์ต (Likert) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.807 และค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.000- 0.763 การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงสรุปอ้างอิง ได้แก่ การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลวิจัยพบว่า

1) ระดับการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนในยุค 4.0 ของครูสถานศึกษาเอกชนในเครือไทย-เทค ภาพรวมส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$, S.D. = 0.89)

2) ตัวแปรที่สัมพันธ์และส่งผลต่อการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนในยุค 4.0 ของครูสถานศึกษาเอกชนในเครือไทย-เทค พบว่า เจตคติต่อการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนในยุค 4.0 และ แรงจูงใจในการใช้นวัตกรรมเรียนการสอนในยุค 4.0 มีความสัมพันธ์กับการใช้นวัตกรรมเรียนการสอนในยุค 4.0 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: การใช้นวัตกรรม, ยุค 4.0, ครูสถานศึกษาเอกชน

ABSTRACT

The objective of this research is to 1) Study the level of innovation in teaching and learning in the 4.0 era of teachers private school in Thai-Tech group. and 2) Analyze the related variables and affect the use of teaching and learning innovation in the 4.0 era of private school teachers in Thai-Tech group. The population and samples used in the research were teachers, private education institutions. In the Thai-Tech group, the academic year 2018, the number of 255 people. The tool used is a questionnaire about the use of innovative teaching scale by 5 rating scale according to likert model. Reliability is 0.807 and Discrimination is 0.000-0.763. Using descriptive statistics including, frequency, percentage, mean, standard deviation Statistical value, pearson product moment correlation coefficient and multiple regression analysis.

The research found that:

1) The level of the use of teaching and learning innovation in the 4.0 era of the Thai-Tech affiliated private school teachers The overall picture is at a high level. ($\bar{X} = 3.69$, S.D. = 0.89)

2) Related variables and affecting the use of teaching and learning innovation in the 4.0 era of teachers private school in Thai-Tech group found that the characteristics of teachers are attitude towards using innovation in teaching and learning in the 4.0 era and motivation to use innovation in teaching and learning in the 4.0 era is related to the use of innovation in teaching and learning in the 4.0 era. Of teachers, including motivation to use innovation in teaching and learning in the 4.0 era, affecting the use of teaching and learning innovation in the 4.0 era.

Key Words: Using innovation, 4.0 Era, Teachers private school

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาในยุค 4.0 เป็นการศึกษายุคใหม่เพื่อตอบสนองคนยุคใหม่ที่ต้องการนำองค์ความรู้มาตอบสนองความต้องการสังคม สถานศึกษาจึงต้องมีโมเดลการจัดการศึกษาที่เปลี่ยนไป โดยมีอุปกรณ์สมาร์ตสมัยใหม่ (Smart Machine) เช่น สมาร์ทโฟน แท็บเล็ต เพื่อช่วยในการแสวงหาการเรียนรู้โดยการใช้เครื่องมือที่สมาร์ตสมัยใหม่เชื่อมโยงสิ่งต่างๆ เข้าด้วยกัน รวมถึงการสามารถเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง อย่างท้าทายสร้างสรรค์ เพื่อหาความรู้ใหม่มาต่อยอดความรู้เดิม โดยการนำมาคิดและ ประยุกต์ใช้ความรู้ให้เกิดประโยชน์กับตนเอง และสังคม ตามสถานการณ์ ดังนั้นการเรียนการสอนในยุค 4.0 จึงต้องเปลี่ยนวิธีการสอนไม่เป็นเพียงแค่ให้ความรู้และการท่องจำ แต่ต้องหันไปให้น้ำหนักกับการสร้างทักษะในการเรียนรู้และปรับตัวของผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต โดยให้ผู้เรียนใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าคิดและกล้าสร้างสรรค์ผลงานให้ออกมาเป็นรูปธรรมเพื่อประโยชน์ของชุมชนตนเองและชุมชนอื่น ๆ ด้วยทักษะการศึกษาที่เน้นการลงมือทำ แล้วออกมาเป็นผลผลิตอย่างสร้างสรรค์ในลักษณะที่ก้าวทันโลกได้อย่างชาญฉลาด (สุนันท์ สีพาย และ ไพฑูรย์ ลินลารัตน์, 2561)

อีกทั้งบทบาทหนึ่งที่สำคัญของครูในทุกระดับการศึกษา คือ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางของการบริหารการศึกษา ซึ่งหลักสูตรที่โรงเรียนจัดทำขึ้นมาจะต้องสอดคล้องกับศักยภาพ และความถนัดของผู้เรียน อีกทั้งต้องสามารถตอบสนองความต้องการที่แตกต่าง หลากหลายของวิถีชีวิต วัฒนธรรม ชุมชน และสังคมได้ ถือเป็นความท้าทายของครูในยุคปัจจุบันซึ่งภาครัฐมีวัตถุประสงค์เพื่อคัดกรองผู้ที่

มีคุณสมบัติเหมาะสมจะมาเป็นผู้ โดยเฉพาะสถานศึกษาของเอกชนสามารถจัดการศึกษาได้ทุกรูปแบบ แต่ทั้งนี้ต้องดำเนินการภายใต้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2562 ที่ต้องการความเป็นอิสระและความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษา จึงต้องมีการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาระดับอุดมศึกษาโดยจะประเมินคุณภาพของสถานศึกษาอย่างน้อยหนึ่งครั้งใน 5 ปี (ราชกิจจานุเบกษา, 2562) เพื่อการศึกษาสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงในสังคม

จากความต้องการเพื่อปฏิรูปการศึกษาให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันของประเทศไทยเกิดจากปัญหาคุณภาพการศึกษาของไทยตกต่ำ มีสาเหตุหลักๆ มาจากโครงสร้างการบริการการศึกษาของกระทรวงการศึกษาที่กระจายเกินไป ครูและผู้บริหารขาดคุณภาพ คุณภาพการศึกษายังไม่ตอบโจทย์ และหลักสูตรการศึกษาไม่มีความทันสมัย ทำให้เกิดความไม่ชัดเจนในเนื้อหาการเรียนก่อให้เกิดกระแสต่อต้านจากองค์กรครูต่าง ๆ ทั่วประเทศ สถานศึกษาจึงต้องเร่งพัฒนาบุคลากรครู และมุ่งพัฒนาการศึกษาตั้งแต่วัยทารกแรกเกิด จนถึงวัยอุดมศึกษา อาชีวศึกษาหลัง 18 ปี ขึ้นไปให้เป็นไปตามรูปแบบสากลนิยม โดยการผลิตครูให้มีความรู้ในการพัฒนานักเรียน และเข้าใจจิตวิทยาของนักเรียนในแต่ละช่วงวัย (เพชร เหมือนพันธุ์, 2562)

ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนในยุค 4.0 นั้น ครูผู้สอนควรต้องจัดการศึกษา/จัดการเรียนรู้ไปในทิศทางเชิงสร้างสรรค์ มากยิ่งขึ้น โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและสร้าง นวัตกรรมใหม่ ๆ ได้ เพื่อให้ผู้เรียนมีความสุขและสนุกกับการเรียนรู้ เช่น การให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์และใช้สถานการณ์ปัญหาเป็นฐานในการเรียนรู้ (Problem Base Learning) และใช้การเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ลักษณะเหล่านี้เป็นการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้มาใช้ในการแก้ปัญหาที่ได้รับมอบหมายอย่างมีกระบวนการและมีขั้นตอน ซึ่งจะทำได้มาซึ่งความรู้ที่ทันต่อเหตุการณ์และเป็นความรู้ที่ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้สถานศึกษาจึงต้องควรจัดให้มีห้องเรียนห้องปฏิบัติการ ห้องแสดงนิทรรศการ และห้องสาธิต เพื่อให้ผู้เรียนได้มาศึกษาดูงาน ได้สะดวก เพราะการเรียนรู้ในยุค 4.0 ไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะในห้องเรียนแล้วอีกต่อไป แต่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้นอกห้องเรียนได้ตลอดเวลาด้วยเช่นกัน ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงจำเป็นต้องปรับปรุงตำราเรียนที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้ เกิดความสงสัย เกิดคำถาม และอยากค้นคว้าหาคำตอบ ดังนั้นตำราเรียนจึงควรต้องตอบสนองความต้องการของผู้เรียน และระบบการประเมินต้องมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับหลักสูตรด้วยเช่นกัน โดยเฉพาะข้อสอบที่ใช้วัดผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ควรเป็นข้อสอบอัตนัยหรือเป็นสถานการณ์ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นในลักษณะการคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดสร้างสรรค์ และการคิดแก้ปัญหา เป็นต้น อันจะช่วยให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดสามารถสะท้อนความรู้ผู้เรียนได้อย่างแท้จริง (พาสนา จุลรัตน์, 2561)

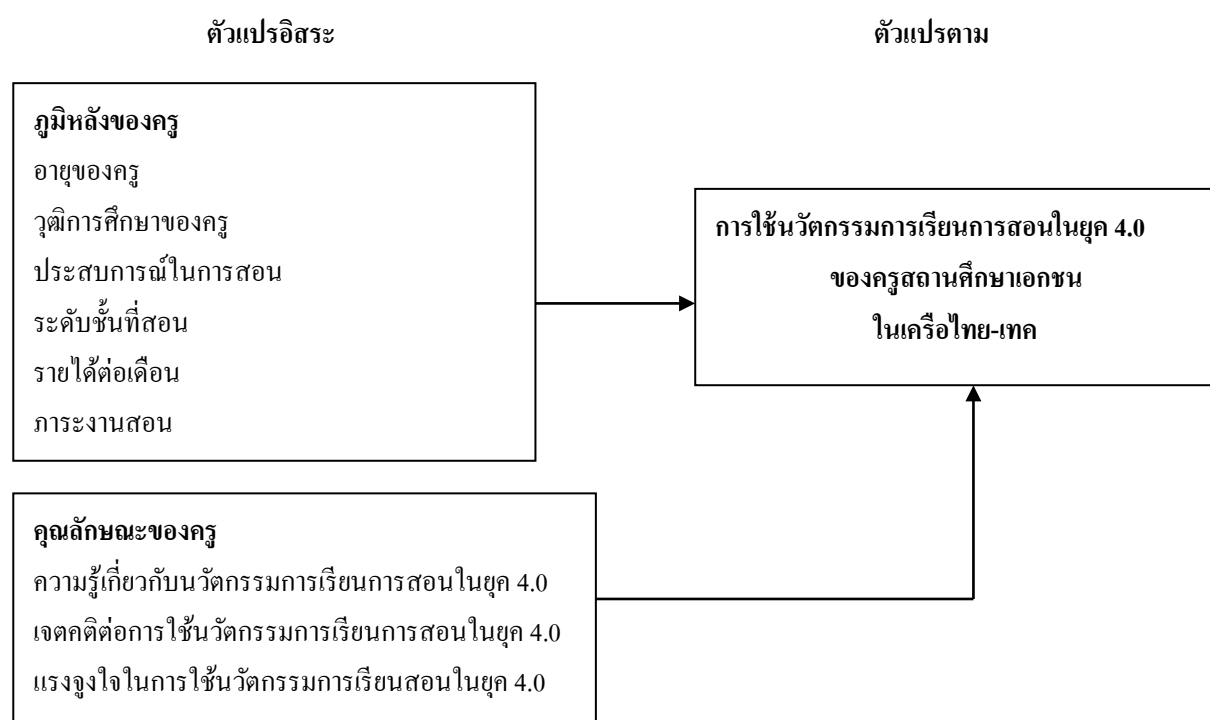
สถานศึกษาเอกชนในเครือไทย-เทค เป็นสถานศึกษาขนาดใหญ่ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาครูและ ผู้เรียนให้เป็นคนไทย 4.0 เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะการส่งเสริมให้ครู นำนวัตกรรมการเรียนการสอนในยุค 4.0 มาประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนมากที่สุด การศึกษาเกี่ยวกับตัวแปรที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนในยุค 4.0 มาใช้จะทำให้การกำหนดนโยบาย การพัฒนาครูของสถานศึกษาเอกชนในเครือไทย-เทค ทำได้ง่ายขึ้นและเป็นนโยบายที่สอดคล้องกับยุคสมัยในปัจจุบันที่ส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และการพัฒนาคนไทยให้มีความรู้และทักษะที่จำเป็นและเหมาะสมในยุคประเทศไทย 4.0

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนในยุค 4.0 ของครูสถานศึกษาเอกชนในเครือข่ายไทย-เทศ
2. เพื่อวิเคราะห์ตัวแปรที่สัมพันธ์และส่งผลต่อการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนในยุค 4.0 ของครูสถานศึกษาเอกชนในเครือข่ายไทย-เทศ

3. กรอบแนวความคิดในการวิจัย

ในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนในยุค 4.0 มาใช้ในการวิจัย ได้แก่ แนวคิดการศึกษา 4.0 การจัดการศึกษาของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายไทย-เทศ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับนวัตกรรมการเรียนการสอนในยุค 4.0 และบทบาทของครูและแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาครูในยุคไทยแลนด์ 4.0 เพื่อนำมาทำกรอบแนวความคิดการวิจัย ดังภาพประกอบที่ 1.1

ภาพประกอบที่ 1.1 กรอบแนวความคิดในการวิจัย

4. สมมติฐานการวิจัย

- สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยภูมิลักษณ์ของครูส่งผลต่อการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนในยุค 4.0
- สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยคุณลักษณะของครูมีความสัมพันธ์กับการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนในยุค 4.0
- สมมติฐานที่ 3 ปัจจัยคุณลักษณะของครูส่งผลต่อการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนในยุค 4.0

4. วิธีการดำเนินการวิจัย

4.1 รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนในยุค 4.0 ของครูสถานศึกษาเอกชนในเครือไทย-เทค และเพื่อวิเคราะห์ตัวแปรที่สัมพันธ์และส่งผลต่อการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนในยุค 4.0 ของครูสถานศึกษาเอกชนในเครือไทย-เทค

4.2 ประชากรและตัวอย่าง

ประชากรและตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าวิจัยใช้ประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนในวิทยาลัยเทคโนโลยีบริหารธุรกิจ วิทยาลัยเทคโนโลยีทักษิณบริหารธุรกิจ วิทยาลัยเทคโนโลยีไทยอยุธยาบริหารธุรกิจ โรงเรียนสุกฤษฎีกรุงเทพ โรงเรียนพัฒนวิทย์ โรงเรียนสุกฤษฎีชลบุรี โรงเรียนสุกฤษฎีขอนแก่น โรงเรียนสิริวัฒนาเชียงราย โรงเรียนสิริวัฒนาพิจิตร จำนวน 255 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งแต่ละโรงเรียนมีกลุ่มตัวอย่างแสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 3.1 แสดงขนาดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

สถานศึกษาเครือฐานปัญญากรุป	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
	คน
วิทยาลัยเทคโนโลยีบริหารธุรกิจ	30
วิทยาลัยเทคโนโลยีทักษิณบริหารธุรกิจ	34
วิทยาลัยเทคโนโลยีไทยอยุธยาบริหารธุรกิจ	28
โรงเรียนสุกฤษฎีกรุงเทพ	49
โรงเรียนพัฒนวิทย์	20
โรงเรียนสุกฤษฎีชลบุรี	12
โรงเรียนสุกฤษฎีขอนแก่น	9
โรงเรียนสิริวัฒนาเชียงราย	26
โรงเรียนสิริวัฒนาพิจิตร	47
รวม	255

อ้างอิง: ข้อมูลโรงเรียนกลุ่มเครือไทย-เทค จำนวน 9 โรงเรียน ปีการศึกษา 2561

4.3 ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น คือ

ภูมิหลังของครู ได้แก่ อายุของครู วุฒิการศึกษาของครู ประสบการณ์ในการสอน ระดับชั้นที่สอน รายได้ต่อเดือน และภาระงานสอน

คุณลักษณะของครู ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมการเรียนการสอนในยุค 4.0 เจตคติต่อการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนในยุค 4.0 และแรงจูงใจในการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนในยุค 4.0

ตัวแปรตาม คือ การใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนในยุค 4.0 ของครูสถานศึกษาเอกชนในเครือไทย-เทค

4.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภูมิหลังของครู มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check-List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของครู แบ่งออกเป็น 3 ตอนย่อย ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมการเรียนการสอนในยุค 4.0 เจตคติต่อการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนในยุค 4.0 แรงจูงใจในการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนในยุค 4.0 ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ของ Likert

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนในยุค 4.0 ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ของ Likert

ตอนที่ 4 เป็นคำถามปลายเปิด (Open Ended Questionnaires) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอความคิดเห็นประเด็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

การสร้างและคุณภาพของเครื่องมือ

1. ผู้วิจัยได้ดำเนินการการศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร (Document study) โดยศึกษาจากหนังสือวิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ ทฤษฎีแนวคิด สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาสร้างเครื่องมือการวิจัย

2. นำเครื่องมือการวิจัยตรวจสอบความถูกต้องในเนื้อหา และนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถามและนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อปรับปรุงให้สมบูรณ์

3. ทดสอบค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือแบบสอบถามไปสอบถามกับบุคคลที่คล้ายกับกลุ่มตัวอย่าง แต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 30 ราย แล้วนำไปหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์อัลฟาของ ครอนบาค (Cronbach's Alpha) ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.807 จึงสามารถใช้ได้

4. นำแบบสอบถามฉบับจริงที่ผ่านการปรับปรุงแล้ว เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการศึกษาวิจัย

4.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาคำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยการ เก็บแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 255 คน ซึ่งเป็นจำนวนทั้งหมดของครูวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน ในเครือไทย-เทค จำนวน 9 โรงเรียน ปีการศึกษา 2561

4.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามโดยใช้ขั้นตอนต่อไปนี้

1. ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) โดยการนำข้อมูลเชิงคุณภาพมาวิเคราะห์ความถี่และจัดกลุ่ม (Qualitative themes) และแปลความหมายโดยใช้หลักการให้เหตุผลเชิงตรรกะ (Logical reasoning)

2. ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้สถิติเชิงบรรยาย (Descriptive statistics) ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และสถิติเชิงวิเคราะห์ (Analytical statistics) ได้แก่ การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน โพรดัก โมเมนต์ (Pearson's product moment correlation) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

5. สรุปผลการวิจัย

1. จากการศึกษา ภูมิหลังของครู พบว่า ครูวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน ในเครือไทย-เทค ปีการศึกษา 2561 จำนวน 255 คน ส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง 36-46 ปี จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 36.50 มีวุฒิการศึกษาครุปริญญาตรี จำนวน 192 คน คิดเป็นร้อยละ 75.30 มีประสบการณ์ในการสอน 16 ปีขึ้นไป จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 47.10 มีระดับชั้นที่สอน ประถมศึกษา จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 47.50 มีรายได้ต่อเดือน 20,001– 30,000 บาท จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 50.60 และมีภาระงานสอน ไม่ต่ำกว่า 18 ชั่วโมง/สัปดาห์ จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 51.80

2. จากการศึกษา คุณลักษณะของครูทั้ง 3 ด้าน ส่วนใหญ่ครูมีคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก สามารถแยกเป็นรายด้าน ได้ดังนี้

คุณลักษณะของครู ด้านความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมการเรียนการสอนในยุค 4.0 ได้ดังนี้ ยุค 4.0 เป็นยุคที่ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้สื่อเทคโนโลยีที่สูงขึ้นและเข้าถึงได้ง่ายขึ้น ตอบใช้ 245 คน ไม่ใช่ 10 คน ยุค 4.0 เป็นยุคให้เกิดการนำเทคโนโลยีเหล่านั้นมาประยุกต์ใช้และส่งเสริมการเรียนรู้ ตอบใช้ 248 คน ไม่ใช่ 7 คน ยุค 4.0 เป็นยุคของการใช้สื่อและสังคมออนไลน์ที่มีวิจารณ์อย่างมากขึ้น ตอบใช้ 251 คน ไม่ใช่ 4 คน กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพยุค 4.0 จะต้องมุ่งเน้นสร้างมูลค่า สร้างนวัตกรรมที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน ตอบใช้ 13 คน ไม่ใช่ 242 คน บทบาทของครูในยุค 4.0 นี้จะต้องเป็น โค้ชของผู้เรียน ตอบใช้ 250 คน ไม่ใช่ 5 คน บทบาทของครูในยุค 4.0 นี้จะต้องช่วยส่งเสริมองค์ความรู้ที่ผู้เรียนเกิดการจากเรียนรู้ด้วยตัวเอง ตอบใช้ 250 คน ไม่ใช่ 5 คน วิธีการสอนจะต้องมุ่งเน้นพัฒนาทักษะและกระบวนการคิดวิเคราะห์ให้ผู้เรียน ตอบใช้ 15 คน ไม่ใช่ 240 คน สื่อการสอนในยุคดิจิทัล จะต้องพัฒนาปรับปรุงตำราเรียนให้มีมาตรฐาน 5 ดาว ตอบใช้ 250 คน ไม่ใช่ 5 คน จะต้องมีการปรับหลักสูตรการเรียนการสอน ให้ทันสมัยสอดคล้องกับโลกยุคใหม่ ตอบใช้ 252 คน ไม่ใช่ 3 คน และยุค 4.0 จะต้องส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สองภาษา ตอบใช้ 253 คน ไม่ใช่ 2 คน

คุณลักษณะของครู ด้านเจตคติต่อการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนในยุค 4.0 โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.65 เมื่อจำแนกเป็นรายข้อแล้ว พบว่า การใช้นวัตกรรมการสอนจะลดภาระให้กับครูผู้สอน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.72 รองลงมา การใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนจะต้องกระตุ้นให้นักเรียนกระตือรือร้น อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.71 และการใช้นวัตกรรมการสอนจะเป็นงานที่ต้องศึกษานวัตกรรมใหม่ๆ ทำให้การสอนสะดวก และมีประสิทธิภาพมากขึ้น อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68

คุณลักษณะของครู ด้านแรงจูงใจในการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนในยุค 4.0 โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.71 เมื่อจำแนกเป็นรายข้อแล้ว พบว่า การได้รับการสนับสนุนในการปฏิบัติงานจากผู้บังคับบัญชา บุคคลภายนอก และเพื่อนร่วมงาน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.97 รองลงมา การได้รับการยกย่องชมเชย อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.81 และการได้รับความไว้วางใจ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.70

3. จากการศึกษา ระดับการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนในยุค 4.0 ของครูสถานศึกษาเอกชนในเครือไทย-เทค พบว่า การใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนในยุค 4.0 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.69 เมื่อจำแนกเป็นรายข้อแล้ว พบว่า มีการใช้นวัตกรรมเป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03 รองลงมา กำลังเรียนรู้เกี่ยวกับการนำนวัตกรรมไปใช้ในการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.93 และเผยแพร่วิธีการสอนเรียนการสอน โดยใช้นวัตกรรมให้เพื่อนครูและบุคคลอื่นๆ เมื่อมีโอกาส อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.82 ดังรายละเอียดตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนในยุค 4.0 ภาพรวม

การใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนในยุค 4.0	μ	σ	แปลผล	อันดับ
กำลังเรียนรู้เกี่ยวกับการนำนวัตกรรมไปใช้ในการเรียนการสอน	3.93	0.99	มาก	2
มีการใช้นวัตกรรมเป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนการสอน	4.03	1.11	มาก	1
มีการนำนวัตกรรมทางการศึกษามาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนโดยมีการออกแบบวิธีการสอนเหมาะสมกับเด็กนักเรียนของตนเอง	3.68	0.82	มาก	6
ตั้งใจที่จะใช้นวัตกรรมในการเรียนการสอนเป็นสื่อการเรียนการสอนต่อไปอย่างต่อเนื่อง	3.71	0.77	มาก	5
ศึกษาและพัฒนาวิธีการสอน โดยใช้นวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง	3.78	0.82	มาก	4
เผยแพร่วิธีการสอนเรียนการสอน โดยใช้นวัตกรรมให้เพื่อนครูและบุคคลอื่นๆ เมื่อมีโอกาส	3.82	0.87	มาก	3
แม้ว่าจะพบกับปัญหาในการใช้งานนวัตกรรมเพื่อการเรียนการสอน แต่จะยังคงใช้นวัตกรรมเพื่อการเรียนการสอนต่อไป	3.44	0.83	มาก	10
มีการปรับปรุงวิธีการสอนจากการใช้นวัตกรรมเพื่อจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง	3.51	0.83	มาก	8
มีการแบ่งปันข้อมูลวิธีการแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนการสอนให้เพื่อนครูคนอื่นๆ ที่ประสบกับปัญหาเดียวกัน	3.47	0.91	มาก	9
หลังจากใช้นวัตกรรมเพื่อจัดการเรียนการสอน รู้สึกได้ถึงประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนที่ดีมากขึ้น	3.57	0.91	มาก	7
รวม	3.69	0.89	มาก	

4. เมื่อวิเคราะห์ตัวแปรที่สัมพันธ์และส่งผลต่อการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนในยุค 4.0 ของครูสถานศึกษาเอกชนในเครือไทย-เทค พบว่า

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยภูมิหลังของครู ได้แก่ อายุ รายได้ต่อเดือน และภาระงานสอน ส่งผลต่อการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนในยุค 4.0 ดังรายละเอียดในตารางที่ 2

ปัจจัยส่วนบุคคล	F	Sig.
อายุ	3.292	.021*
วุฒิการศึกษา	.259	.772
ประสบการณ์การสอน	1.200	.310
ระดับชั้นที่สอน	1.165	.324
รายได้ต่อเดือน	4.998	.007*
ภาระงานสอน	3.269	.022*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยคุณลักษณะของครู ได้แก่ เจตคติต่อการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนในยุค 4.0 และ แรงจูงใจในการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนในยุค 4.0 มีความสัมพันธ์กับการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนในยุค 4.0 ดังรายละเอียดในตารางที่ 3

ปัจจัยคุณลักษณะของครู	การใช้วัตกรรมการเรียนการสอนใน ยุค 4.0	
	r	Sig.
ความรู้เกี่ยวกับวัตกรรมการเรียนการสอนในยุค 4.0	-.017	.786
เจตคติต่อการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนในยุค 4.0	.290*	.000
แรงจูงใจในการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนในยุค 4.0	.483*	.000

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 3 ปัจจัยคุณลักษณะของครู ได้แก่ แรงจูงใจในการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนในยุค 4.0 ส่งผลต่อการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนในยุค 4.0 ดังรายละเอียดในตารางที่ 4

การใช้วัตกรรมการเรียนการสอนในยุค 4.0	B	SE	t	Sig.
ค่าคงที่ (constant)	1.464	.512	2.859	.005*
ความรู้เกี่ยวกับวัตกรรมการเรียนการสอนในยุค 4.0 (X ₁)	.212	.519	.409	.683
เจตคติต่อการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนในยุค 4.0 (X ₂)	.121	.070	1.730	.085
แรงจูงใจในการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนในยุค 4.0 (X ₃)	.437	.060	7.254	.000*
R square = 0.243 F = 26.845 Sig = 0.000*				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

6. อภิปรายผล

1. ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะของครูภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะครูส่วนใหญ่มีการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนที่สร้างการกระตุ้นให้นักเรียนกระตือรือร้น นอกจากนั้นครูยังได้รับการสนับสนุนในการปฏิบัติงานจาก ผู้บังคับบัญชา บุคคลภายนอก และเพื่อนร่วมงาน อีกทั้งการได้รับการยกย่อง ชมเชย และการได้รับความไว้วางใจในการทำงาน ทำให้งานมีประสิทธิภาพและลดภาระให้กับครูผู้สอน ทำให้การสอนสะดวก และมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการศึกษา 4.0 พบว่า ครูที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมจะต้องมีคุณลักษณะเมื่ความคิดสร้างสรรค์ สามารถแก้ไขปัญหาการเรียนการสอนได้ ซึ่งอาจร่วมคิดนวัตกรรมกับบุคคลภายนอกองค์กร เพื่อกระตุ้นความคิดริเริ่ม เพื่อผลิตนวัตกรรมให้ดีขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิไลลักษณ์ จุลเสริม (2552) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูด้านความมุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพและด้านการรายงานผลการพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นระบบ โรงเรียนอ่าวเคียว อำเภอมือง จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า การพัฒนาครูต้องมีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งต่อกระบวนการพัฒนาครูและผู้บริหาร เช่นการนำเอากลยุทธ์การอบรมมาใช้ เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ และฝึกให้ครูสามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง นอกจากนั้นครูยังต้องการคำแนะนำส่งเสริมการทำงานเพื่อนำเอากลยุทธ์ การพัฒนาระหว่างปฏิบัติงานมาใช้ควบคู่กับการทำงาน ให้มีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชาญณรงค์ จอกสถิตย์ (2553) ศึกษาวิจัยเรื่อง โมเดลการพัฒนาการปฏิบัติงานครู โดยประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินครูที่เน้นการปฏิบัติงานเป็นฐานและการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ พบว่า การพัฒนาการปฏิบัติงานของครู มีเป้าหมายที่มุ่งสร้างสมรรถนะด้านการพัฒนาการปฏิบัติงาน เพื่อบรรลุความก้าวหน้าในอาชีพการงานของครูในอนาคต

2. การใช้วัตกรรมการเรียนการสอนในยุค 4.0 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งตอบวัตถุประสงค์ข้อ 1 อาจเป็นเพราะการใช้นวัตกรรมเป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนการสอน อีกทั้งกำลังเรียนรู้เกี่ยวกับการนำ

นวัตกรรมไปใช้ในการเรียนการสอน และเผยแพร่วิธีการสอนเรียนการสอน โดยใช้นวัตกรรมให้เพื่อนครูและบุคคลอื่นๆ เมื่อมีโอกาส ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการศึกษา 4.0 พบว่า ประเทศไทยกำลังผลักดันพัฒนาประเทศตามแนวทาง Thailand 4.0 ซึ่งการเรียนการสอนต้องจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับยุค 4.0 ด้วย เพื่อให้ ผู้เรียนสามารถนำองค์ความรู้มาพัฒนานวัตกรรมต่าง ๆ มาตอบสนองความต้องการของสังคม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Baurain (2013) ได้ศึกษาโปรแกรมพัฒนาการเล่าเรื่องของครูในการสัมมนาผู้สำเร็จ การศึกษาของเวียดนามพบว่า การพัฒนาครูทุกหลักสูตรจะต้องมุ่งเน้นการพัฒนาอย่างมืออาชีพจากประสบการณ์ชีวิตที่ได้รับ ดังนั้น การพัฒนาครูจะไม่ได้อยู่เพียงการสร้าง ทักษะเท่านั้นแต่ต้องเป็นกระบวนการหลายมิติไม่ว่าจะเป็นการใช้นวัตกรรม การเผยแพร่วิธีการเรียนการสอน เพื่อกระตุ้นให้สร้างเรื่องราวจากประสบการณ์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ต่อไป อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดิเรก พรสีมา (2559) ได้ทำการศึกษาครูไทย 4.0 กล่าวว่า ครูผู้สอนควรต้องจัดการศึกษา/จัดการเรียนรู้ไปในทิศทางเชิงสร้างสรรค์ให้มากยิ่งขึ้น โดยการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและสร้าง นวัตกรรมใหม่ ๆ ได้ เมื่อใดที่ผู้เรียนมีความสุขและสนุกกับการเรียนรู้ และคิดว่าสิ่งใดที่ยากสิ่งนั้นยิ่งท้าทาย นั่นแสดงว่าการยกระดับคุณภาพการศึกษาของชาติประสบความสำเร็จแล้ว ในบทความนี้ ผู้เขียนขอเสนอ ประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับ “การจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนในยุค Thailand 4.0

3. จากการวิเคราะห์ตัวแปรที่สัมพันธ์และส่งผลต่อการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนในยุค 4.0 ของครูสถานศึกษาเอกชนในเครือข่ายไทย-เทศ พบว่า เจตคติต่อการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนในยุค 4.0 และ แรงจูงใจในการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนในยุค 4.0 มีความสัมพันธ์กับการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนในยุค 4.0 ซึ่งตอบวัตถุประสงค์ข้อ 2 อาจเป็นเพราะเจตคติในการใช้นวัตกรรมที่ผ่านมา ไม่ว่าจะเป็น สังคมรอบข้าง ประสบการณ์ที่เคยผ่านมาจากการทำงาน ทำให้เป็นตัวแปรสำคัญในการเรียนการสอนยุคปัจจุบัน อีกทั้งยังจะเป็นแรงจูงใจในการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการศึกษา 4.0 พบว่า ครูต้องมีความรู้ความสามารถเพียงพอในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่เหมาะสมสำหรับพัฒนาประเทศไทย 4.0 ดังนั้นครูจะต้องคิดทุกด้านอย่างรอบคอบเพื่อคิดนอกกรอบจากความคิดเดิมๆ อาจมีความคิดค้นแบบมาจากประสบการณ์ที่ได้อบรมมา การศึกษา หรือการพบเห็น เพื่อผลิตหรือสร้างผลงานนวัตกรรมการเรียนการสอนเพื่อนำมาพัฒนาการศึกษาไทย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิไลลักษณ์ จุลเสริม (2552) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูด้านความมุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพและด้านการรายงานผลการพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นระบบ โรงเรียนอ่าวเคี้ยว อำเภอมือเือง จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า การมุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพเกิดจากเจตคติที่ผ่านมาของครู จึงจะมีแรงจูงใจผลักดันพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนใหม่ๆ ขึ้นมา อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Baurain (2013) ได้ศึกษาโปรแกรมพัฒนาการเล่าเรื่องของครูในการสัมมนาผู้สำเร็จการศึกษาของเวียดนาม พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ส่งเสริมการเรียนรู้จะมีเจตคติต่อนวัตกรรมการเรียนการสอนเพิ่มขึ้นและแรงจูงใจจะช่วยทำให้ครูไม่ได้อยู่เพียงการสร้างทักษะเท่านั้นแต่จะสร้างกระบวนการแก้ปัญหาการเรียนการสอนด้วยนวัตกรรมได้เป็นอย่างดี

7. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

1) ควรมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางให้ผู้เรียนเกิดความรู้ โดยให้ครูสนับสนุนให้นักเรียนใช้ความคิดโดยฝึกการคิดวิเคราะห์วิจารณ์ อย่างมีเหตุผล การใฝ่หาความรู้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาตนเอง และแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสมมากที่สุด

2) ควรทำระบบเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง เช่น สื่อมวลชน ทุกแขนง เครื่องคอมพิวเตอร์ ทรัพยากรท้องถิ่น ภูมิปัญญาชาวบ้าน และหน่วยงานต่างๆ ให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้พัฒนาตนเอง และพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อมได้อย่างกว้างขวางมากยิ่งขึ้น

3) ควรมีการจัดกิจกรรมทั้งใน และนอกหลักสูตร โดยให้นักเรียนจัดสรรแบ่งเวลาการทำกิจกรรม เพื่อเสริมประสบการณ์ทางสังคมให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

ข้อเสนอแนะในการศึกษารังต่อไป

1) ควรมีการทำวิจัยการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนในยุค 4.0 ของครูสถานศึกษาเอกชนในกลุ่มเครือข่ายไทย-เทศ ในลักษณะการวิจัยเชิงคุณภาพ เช่น วิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์เป็นต้น เพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึกมากยิ่งขึ้น

2) ควรทำการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับตัวแปรอื่นๆ ในการวิจัย ที่อาจส่งผลกระทบต่อวิจัยที่ชัดเจนขึ้น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนขึ้น และสามารถนำมาพัฒนาปรับปรุง การใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนในยุค 4.0 ของครูสถานศึกษาเอกชนในกลุ่มเครือข่ายไทย-เทศ ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลมากที่สุด

8. เอกสารอ้างอิง

เพชร เหมือนพันธุ์. 2562. *วิพากษ์แผนการปฏิรูปการศึกษาไทยฉบับ กอปศ.* สืบค้นวันที่ 30 สิงหาคม 2562. จาก

https://www.matichon.co.th/education/news_1525542

ดิเรก พรสีมา .2559. *ครูไทย 4.0.* สืบค้นวันที่ 1 กรกฎาคม 2562. จาก

https://www.matichon.co.th/columnists/news_343147

ธัญญ์รัศม์ จอกสถิต. 2553. *โมเดลการพัฒนาการปฏิบัติงานครู โดยประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินครูที่เน้นการปฏิบัติงานเป็นฐานและการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ.* กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พาสนา จุลรัตน์. 2561. *การจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนในยุคThailand 4.0. วารสารมหาวิทยาลัย*

ศิลปากร, 11(2), 2363-2380.

ราชกิจจานุเบกษา. 2562. *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่4) พ.ศ. 2562.* กรุงเทพฯ :

สำนักนายกรัฐมนตรี.

วิไลลักษณ์ จุลเสริม. 2552. *การพัฒนาครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูด้านความมุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็ม*

ศักยภาพและด้านการรายงานผลการพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นระบบ โรงเรียนอัสสัมชัญ อำเภอมือง

จังหวัดบุรีรัมย์. บุรีรัมย์: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุขมนตรี เขต 1.

สุนันท์ สีพาย และ ไพฑูริย์ สีนลารัตน์, 2561

Baurain, C. 2013. Theory of mind, socio-emotional problem-solving, socio-emotional regulation in children with intellectual disability and in typically developing children. *Journal of autism and developmental disorders, 43(5), 1080-1097.*

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องจำนวนตรรกยะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

โรงเรียนไทยรัฐวิทยา ๖๕ (คลองหลวง) จากการจัดการเรียนรู้ตามหลักการ

สอนแนะให้รู้คิดร่วมกับการใช้แบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์คณิตศาสตร์

THE STUDY OF SCHOLASTIC ACHIEVEMENT ON RATIONAL NUMBERS

OF MATHAYOMSUKSA 1 STUDENTS AT THAIRATHWITTHAYA 69

(KHLONGLUANG) SCHOOL THROUGH LEARNING MANAGEMENT BY

COGNITIVELY GUIDED INSTRUCTION TOGETHER WITH THE

CRITICAL THINKING MATHEMATICAL ANALYTICAL EXERCISES

นางสาววรุณสิริ คตะโต

นักศึกษาลัทธิศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

E-mail: warunsiri.kat@northbkk.ac.th

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุนันท์ สลโกสม

คณะศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

E-mail: so.sunnan@northbkk.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องจำนวนตรรกยะ และเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องจำนวนตรรกยะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนไทยรัฐวิทยา ๖๕ (คลองหลวง) ระหว่างก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ตามหลักการสอนแนะให้รู้คิดร่วมกับการใช้แบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์คณิตศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนไทยรัฐวิทยา ๖๕ (คลองหลวง) ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 23 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องจำนวนตรรกยะ ตามหลักการสอนแนะให้รู้คิดร่วมกับการใช้แบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์คณิตศาสตร์ จำนวน 5 แผน เวลา 29 ชั่วโมง ใช้เวลาในการทดลอง 10 สัปดาห์ 2) แบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์คณิตศาสตร์เรื่องจำนวนตรรกยะ 2 หน่วยการเรียนรู้ มีคุณภาพของแบบฝึกทักษะอยู่ในระดับดีมาก และดีเยี่ยม ตามลำดับ 3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องจำนวนตรรกยะ 2 ชุด ชุดที่ 1 แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเรื่องจำนวนตรรกยะ และชุดที่ 2 แบบทดสอบวัดทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.76 และ 0.73 ตามลำดับ ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องจำนวนตรรกยะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนไทยรัฐวิทยา ๖๕ (คลองหลวง) ภายหลังจากการจัดการเรียนรู้ตามหลักการสอนแนะให้รู้คิดร่วมกับการใช้แบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์คณิตศาสตร์ ด้านความรู้ความเข้าใจ อยู่ในระดับค่อนข้างดี และด้านทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ อยู่ในระดับค่อนข้างดี 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องจำนวนตรรกยะ ด้านความรู้ความเข้าใจ และด้านทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ จากการจัดการเรียนรู้ตามหลักการสอนแนะให้รู้คิดร่วมกับการใช้แบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์คณิตศาสตร์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : การสอนแนะให้รู้คิด, แบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์คณิตศาสตร์, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง
จำนวนตรรกยะ

ABSTRACT

The objectives of this study were to study of the scholastic achievement on rational numbers, and to compare the scholastic achievement on rational numbers of Mathayomsuksa 1 students at Thairatwittaya 69 (Khlougluang) school between before learning and after learning through learning management by cognitively guided instruction with the critical thinking mathematic analytical exercises. The sample used in this study comprised Mathayomsuksa 1 students at Thairatwittaya 69 (Khlougluang) school, in the first semester of the 2019 academic year, one class consisted of 23 students. The instruments in this study were 1) 5 learning management plans on rational numbers by cognitively guided instruction with critical thinking mathematical exercises for 29 hours: ten weeks 2) 2 units of critical thinking mathematical exercises which had a quality on exercise at a good level and at the excellent level respectively 3) 2 sets of scholastic achievement tests on rational numbers, the first set was learning comprehension test on rational numbers and the second set was the critical thinking mathematical analytical test. They were reliabilities on 0.76 and 0.73 respectively. The results of this study found that 1) the scholastic achievement on rational numbers of Mathayomsuksa 1 students at Thairatwittaya 69 (Khlougluang) school after learning through learning management by cognitively guided instruction with the critical thinking mathematical analytical exercises in the comprehension aspect was fairly well , and in the critical thinking mathematical analytical aspect was fairly well. 2) the scholastic achievement on rational numbers on comprehension aspect and mathematical skill through learning management by cognitive guided instruction with critical thinking mathematical analytical exercises was higher at the .05 level of statistical significance.

KEYWORDS: Cognitive guided instruction, Critical thinking Mathematical analytical exercises,
Scholastic achievement on rational numbers

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาวิจัย

หลักสูตรคณิตศาสตร์ ของกระทรวงศึกษาธิการ จัดทำขึ้น โดยคำนึงถึงการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ เป็นสำคัญ นั่นคือ การเตรียมตัวผู้เรียนให้มีทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การแก้ปัญหา การคิดสร้างสรรค์ การใช้เทคโนโลยี การสื่อสารและการร่วมมือ ทั้งนี้ การจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ที่ประสบความสำเร็จนั้น จะต้องเตรียมผู้เรียนให้มีความพร้อมที่จะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ พร้อมทั้งจะประกอบอาชีพเมื่อจบการศึกษา หรือสามารถศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560: 1)

จากการรายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินำพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนไทยรัฐวิทยา ๖๘ (คลองหลวง) พบว่า ปีการศึกษา 2561 วิชาคณิตศาสตร์ โรงเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 23.76 ซึ่งคะแนนเฉลี่ยของผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินำพื้นฐาน วิชาคณิตศาสตร์ในระดับประเทศเท่ากับ 30.04 แสดงให้เห็นว่า การจัดการศึกษาวิชาคณิตศาสตร์ ควรเร่งพัฒนาเนื่องจากคะแนนเฉลี่ยของโรงเรียนต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ

แนวทางในการปรับปรุงการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ถือเป็นหน้าที่ของครูโดยตรง ครูผู้สอนต้องคำนึงถึงระดับความสามารถและวุฒิภาวะของผู้เรียน ซึ่งการจัดการเรียนรู้แบบการสอนแนะให้รู้คิดโดยใช้แบบฝึกทักษะประกอบ ถือเป็นเทคนิคหนึ่งที่น่าให้ผู้เรียนฝึกทักษะจากประสบการณ์จริง เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ความเข้าใจได้ด้วยตนเอง และสามารถคิดวิเคราะห์ถึงวิธีการแก้ปัญหาได้

การจัดการเรียนการสอนตามหลักการสอนแนะให้รู้คิด (Cognitive Guided Instruction: CGI) (Carpenter, T.P. et al. 2000: 1) เป็นการจัดการเรียนการสอนรูปแบบหนึ่งที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นวิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพสูงที่จะช่วยให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างเข้าใจเหตุผลทางคณิตศาสตร์ได้ เพราะเป็นการจัดการเรียนการสอนที่อยู่บนพื้นฐานความคิดความเข้าใจของนักเรียน เน้นให้นักเรียนสร้างความรู้ความเข้าใจด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นผู้แนะแนวทางให้นักเรียนคิดอย่างต่อเนื่อง จนเกิดการเรียนรู้ในเนื้อหา มีงานวิจัยหลายชิ้นสรุปผลการวิจัยไว้ว่า การจัดการเรียนการสอนโดยการสอนแนะให้รู้คิด (CGI) ช่วยให้นักเรียนพัฒนาความเข้าใจคณิตศาสตร์ได้ด้วยตนเอง ทำให้นักเรียนรู้จักการแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล และคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ได้สูงขึ้น (วันเพ็ญ คุณพิริยะทวิ, 2548:63)

การจัดการเรียนรู้ร่วมกับการใช้แบบฝึกทักษะ ถือเป็นสื่อหรือนวัตกรรมที่จำเป็นอย่างหนึ่ง ที่จะทำให้การจัดการเรียนรู้บรรลุผล อีกทั้งยังสามารถช่วยในการฝึกความชำนาญในทักษะต่าง ๆ จนเกิดความคิดรวบยอดในเรื่องที่ฝึกและสามารถนำทักษะไปใช้ในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ได้ จะเห็นได้ว่าการสร้างแบบฝึกทักษะประกอบจัดการเรียนรู้เป็นสิ่งที่เหมาะสมอย่างยิ่งที่จะทำให้นักเรียนมีพัฒนาการทางการเรียนรู้ ความชำนาญ ความสามารถในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ได้ดียิ่งขึ้น (วันเพ็ญ คุณพิริยะทวิ, 2548:63)

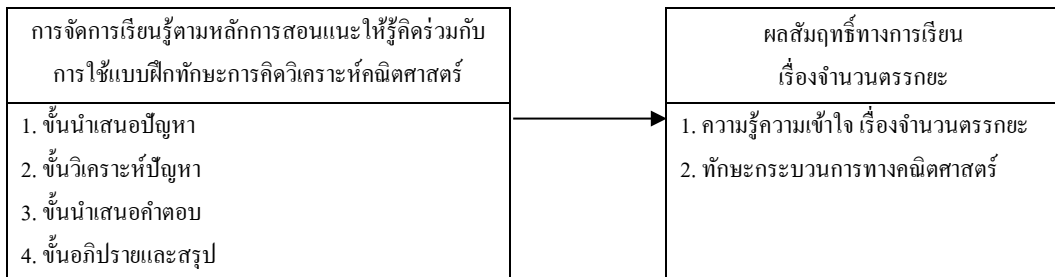
จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นการนำวิธีการสอนตามหลักการสอนแนะให้รู้คิดร่วมกับการใช้แบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์คณิตศาสตร์ เป็นแนวทางหนึ่งที่ใช้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์เรื่องจำนวนตรรกยะ ที่อยู่ในสาระจำนวนและพีชคณิต เพราะเป็นสาระที่สำคัญและนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน เป็นเรื่องที่ใกล้ตัวนักเรียน โดยทำการวิจัยกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนไทยรัฐวิทยา ๖๕ (คลองหลวง) จากการจัดการเรียนรู้ตามหลักการสอนแนะให้รู้คิดร่วมกับการใช้แบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์คณิตศาสตร์ ซึ่งเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้สร้างองค์ความรู้ใหม่ด้วยตนเอง ฝึกให้นักเรียนคิด สามารถคิดวิเคราะห์และให้เหตุผลได้ โดยใช้แบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์คณิตศาสตร์ในการนำเสนอสถานการณ์และปัญหาที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และสามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

(1) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องจำนวนตรรกยะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนไทยรัฐวิทยา ๖๕ (คลองหลวง) จากการจัดการเรียนรู้ตามหลักการสอนแนะให้รู้คิดร่วมกับการใช้แบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์คณิตศาสตร์

(2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องจำนวนตรรกยะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนไทยรัฐวิทยา ๖๕ (คลองหลวง) ระหว่างก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ตามหลักการสอนแนะให้รู้คิดร่วมกับการใช้แบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์คณิตศาสตร์

3. กรอบแนวคิดในการวิจัย

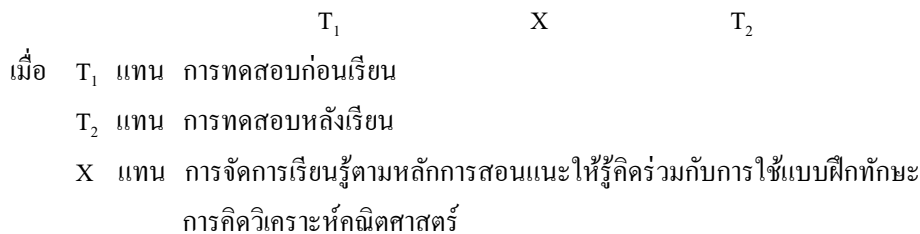

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

4. วิธีดำเนินการวิจัย

4.1 แบบแผนการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ได้ทำการทดลองโดยใช้แบบแผนการทดลองชนิด แบบกลุ่มเดียวสอบก่อนเรียนและหลังเรียน (One Group Pretest-Posttest Design) ดังนี้

4.2 ประชากรและตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนไทยรัฐวิทยา ๖๕ (คลองหลวง)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนไทยรัฐวิทยา ๖๕ (คลองหลวง) ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 1 ห้องเรียน ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) จากการจับฉลาก โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม มีนักเรียนจำนวน 23 คน

4.3 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ คือ การจัดการเรียนรู้ตามหลักการสอนแนะให้รู้คิดร่วมกับการใช้แบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์หาคณิตศาสตร์

ตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องจำนวนตรรกยะ

4.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

(1) แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องจำนวนตรรกยะ ตามหลักการสอนแนะให้รู้คิดร่วมกับการใช้แบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์หาคณิตศาสตร์ ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 15 แผน คิดเป็นเวลา 29 ชั่วโมง มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}=4.00$)

(2) แบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์หาคณิตศาสตร์เรื่องจำนวนตรรกยะ ประกอบด้วย ชุดแบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์หาคณิตศาสตร์ จำนวน 2 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องจำนวนเต็ม หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่องทศนิยมและเศษส่วน แบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์หาคณิตศาสตร์หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}=4.17$) หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 มีคุณภาพอยู่ในระดับดีเยี่ยม ($\bar{X}=4.67$)

(3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องจำนวนตรรกยะ ประกอบด้วย ชุดที่ 1 แบบทดสอบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ มีค่า IOC รายข้อ ระหว่าง 0.67 – 1.00 ค่าความยาก (p) ระหว่าง 0.33 –

0.77 ค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.20 – 0.73 และค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.76 และชุดที่ 2 แบบทดสอบแสดงวิธีทำ จำนวน 3 ข้อ มีค่า IOC รายข้อ ระหว่าง 0.67 – 1.00 ค่าความยาก (P_E) ระหว่าง 0.58 – 0.60 ค่าอำนาจจำแนก (D) ระหว่าง 0.21 – 0.43 และค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.73

4.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องจำนวนตรรกยะ ทดสอบด้านความรู้ความเข้าใจ และด้านทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ ก่อนเรียนกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องจำนวนตรรกยะ ตามหลักการสอนแนะให้รู้คิด ร่วมกับการใช้แบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์หาคณิตศาสตร์ เป็นเวลา 29 ชั่วโมง ทดสอบหลังเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องจำนวนตรรกยะ ซึ่งเป็นชุดเดียวกันกับการทดสอบก่อนเรียน

4.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ ค่าสถิติเปรียบเทียบ โดยใช้ The willcoxon Matched Pairs Signed-Ranks Test (ไพฑูรย์ โปธิสาร และสุนันท์ สลโกสม. 2561: 13-14)

5. สรุปผลการวิจัย

5.1 การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องจำนวนตรรกยะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนไทยรัฐวิทยา ๒๕ (คลองหลวง) จากการจัดการเรียนรู้ตามหลักการสอนแนะให้รู้คิดร่วมกับการใช้แบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์หาคณิตศาสตร์

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องจำนวนตรรกยะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนไทยรัฐวิทยา ๒๕ (คลองหลวง) จากการจัดการเรียนรู้ตามหลักการสอนแนะให้รู้คิดร่วมกับการใช้แบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์หาคณิตศาสตร์ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องจำนวนตรรกยะของ

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนไทยรัฐวิทยา ๒๕ (คลองหลวง) จากการจัดการเรียนรู้ตามหลักการสอนแนะให้รู้คิดร่วมกับการใช้แบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์หาคณิตศาสตร์ จำแนกตามด้านของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ด้าน	n	k	\bar{X}	SD	ระดับคุณภาพ
ความรู้ความเข้าใจ	23	30	19.61	3.94	ค่อนข้างดี
ทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์	23	15	9.87	2.05	ค่อนข้างดี
รวม	23	45	29.48	5.72	ค่อนข้างดี

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องจำนวนตรรกยะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนไทยรัฐวิทยา ๒๕ (คลองหลวง) ภายหลังจากจัดการเรียนรู้ตามหลักการสอนแนะให้รู้คิดร่วมกับการใช้แบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์หาคณิตศาสตร์โดยรวมอยู่ในระดับค่อนข้างดี ($\bar{X} = 29.48$) เมื่อพิจารณารายด้านทั้งด้านความรู้ความเข้าใจและด้านทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์อยู่ในระดับค่อนข้างดี ($\bar{X} = 19.61$ และ $\bar{X} = 9.87$) ตามลำดับ

5.2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องจำนวนตรรกยะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนไทยรัฐวิทยา ๒๕ (คลองหลวง) ระหว่างก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ตามหลักการสอนแนะให้รู้คิดร่วมกับการใช้แบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์หาคณิตศาสตร์

ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องจำนวนตรรกยะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนไทยรัฐวิทยา ๖๘ (คลองหลวง) ระหว่างก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ตามหลักการสอนแนะให้รู้คิด ร่วมกับการใช้แบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์คณิตศาสตร์ ดังตารางที่ 2 – 3

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องจำนวนตรรกยะ ด้านความรู้ความเข้าใจ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนไทยรัฐวิทยา ๖๘ (คลองหลวง) ระหว่างก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ตามหลักการสอนแนะให้รู้คิดร่วมกับการใช้แบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์คณิตศาสตร์

นักเรียนคนที่	คะแนน		ผลต่าง ของคะแนน D = Y-X	ลำดับที่ ของความแตกต่าง	ลำดับเครื่องหมาย		T	นักเรียนคนที่	คะแนน		ผลต่าง ของคะแนน D = Y-X	ลำดับที่ ของความแตกต่าง	ลำดับเครื่องหมาย		T
	X (ก่อน)	Y (หลัง)			บวก	ลบ			X (ก่อน)	Y (หลัง)			บวก	ลบ	
1	8	15	7	5.5	+		0*	13	13	21	8	9	+		0*
2	13	21	8	9	+			14	16	27	11	19.5	+		
3	9	10	1	1	+			15	9	15	6	3	+		
4	10	16	6	3	+			16	11	19	8	9	+		
5	12	22	10	16.5	+			17	13	25	12	22	+		
6	8	19	11	19.5	+			18	13	21	8	9	+		
7	7	15	8	9	+			19	13	24	11	19.5	+		
8	12	21	9	13.5	+			20	12	21	9	13.5	+		
9	10	16	6	3	+			21	12	19	7	5.5	+		
10	10	19	9	13.5	+			22	11	21	10	16.5	+		
11	13	24	11	19.5	+			23	10	23	13	23	+		
12	8	17	9	13.5	+			รวม				T+ = 276	T- = 0		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องจำนวนตรรกยะ ด้านความรู้ความเข้าใจ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนไทยรัฐวิทยา ๖๘ (คลองหลวง) จากการจัดการเรียนรู้ตามหลักการสอนแนะให้รู้คิด ร่วมกับการใช้แบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์คณิตศาสตร์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องจำนวนตรรกยะ ด้านทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนไทยรัฐวิทยา ๖๘ (คลองหลวง) ระหว่างก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ตามหลักการสอนแนะให้รู้คิดร่วมกับการใช้แบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์คณิตศาสตร์

นักเรียนคนที่	คะแนน		ผลต่าง ของคะแนน D = Y-X	ลำดับที่ ของความแตกต่าง	ลำดับเครื่องหมาย		T	นักเรียนคนที่	คะแนน		ผลต่าง ของคะแนน D = Y-X	ลำดับที่ ของความแตกต่าง	ลำดับเครื่องหมาย		T
	X (ก่อน)	Y (หลัง)			บวก	ลบ			X (ก่อน)	Y (หลัง)			บวก	ลบ	
1	2	6	4	16	+		0*	13	9	11	2	2	+		0*
2	7	9	2	2	+			14	10	13	3	7.5	+		
3	4	6	2	2	+			15	4	8	4	16	+		
4	7	11	4	16	+			16	8	11	3	7.5	+		
5	8	11	3	7.5	+			17	8	13	5	22	+		
6	3	7	4	16	+			18	9	12	3	7.5	+		
7	5	9	4	16	+			19	7	11	4	16	+		
8	6	10	4	16	+			20	7	10	3	7.5	+		
9	5	8	3	7.5	+			21	8	11	3	7.5	+		
10	5	10	5	22	+			22	6	10	4	16	+		
11	8	12	4	16	+			23	6	11	5	22	+		
12	4	7	3	7.5	+			รวม				T+ = 276	T- = 0		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องจำนวนตรรกยะ ด้านทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนไทยรัฐวิทยา ๖๕ (คลองหลวง) จากการจัดการเรียนรู้ตามหลักการสอนแนะให้รู้คิดร่วมกับการใช้แบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์คณิตศาสตร์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. อภิปรายผล

(1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องจำนวนตรรกยะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จากการจัดการเรียนรู้ตามหลักการสอนแนะให้รู้คิดร่วมกับการใช้แบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์คณิตศาสตร์ อยู่ในระดับค่อนข้างดี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนรู้ตามหลักการสอนแนะให้รู้คิดร่วมกับการใช้แบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์คณิตศาสตร์ มีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยเริ่มจากให้นักเรียนศึกษาปัญหาจากแบบฝึกทักษะ มีครูเป็นผู้ให้คำแนะนำ และชี้แนวทางในการแก้ปัญหา เมื่อนักเรียนหาคำตอบได้แล้ว จะมีการอภิปรายคำตอบที่แตกต่างกัน เนื่องจากหลักการทางคณิตศาสตร์สามารถเรียงลำดับการคิดคำนวณได้หลายรูปแบบ อีกทั้งความคิดของนักเรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกัน การอภิปรายสรุปคำตอบร่วมกันเป็นแนวทางให้นักเรียนได้มีการอธิบายที่มาของคำตอบ เพื่อนักเรียนจะได้ทราบถึงเหตุผลของผู้อื่นที่ใช้ในการแก้ปัญหา ซึ่งครูมีการยอมรับในเหตุผลตลอดจนมีการคิดคำตอบของตนเองไว้หลายแนวทางเช่นกัน การจัดการเรียนรู้ดังกล่าวเป็นการฝึกให้นักเรียนคิดเชิงเหตุผล คิดอย่างมีระบบ ส่งผลให้นักเรียนเกิดทักษะการคิดอย่างมีเหตุผล ถูกต้อง เหมาะสม และสามารถนำหลักการต่าง ๆ ไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตจริงได้ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของพียาเจต์ (อ้างอิงในสุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2541: 47-59) ซึ่งสรุปได้ว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งมีอายุระหว่าง 12 – 13 ปี จะมีการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในระดับสูง สามารถคิดแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล และมีระบบได้ในเวลาเดียวกัน สามารถแก้ปัญหาจากสถานการณ์ต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับเนื้อหาได้ และนำหลักการต่าง ๆ ไปใช้ในสถานการณ์จริงได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของกุลกาญจน์ สุวรรณรักษ์ (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาผลสัมฤทธิ์และเจตคติทางการเรียนคณิตศาสตร์เรื่องการชั่งและการตวงของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยการสอนแนะให้รู้คิด (CGI) ที่เน้นทักษะการเชื่อมโยงระหว่างคณิตศาสตร์กับชีวิตประจำวัน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์เรื่องการชั่งและการตวงของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังได้รับการจัดการเรียนการสอนโดยการสอนแนะให้รู้คิด (CGI) ที่เน้นทักษะการเชื่อมโยงระหว่างคณิตศาสตร์กับชีวิตประจำวัน สูงกว่าก่อนได้รับการจัดการเรียนการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยได้กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนแนะให้รู้คิดว่าเป็นการจัดการเรียนการสอนที่จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนได้คิดแก้ปัญหา สร้างองค์ความรู้ใหม่ด้วยตนเอง ทำให้สนับสนุนและพัฒนาความเข้าใจของนักเรียน โดยการจัดการเรียนการสอนควรมีการเชื่อมโยงกับชีวิตประจำวัน เพื่อให้ให้นักเรียนเห็นความสำคัญ เห็นคุณค่าของเนื้อหา และนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้

การใช้แบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์คณิตศาสตร์ทั้ง 2 หน่วยการเรียนรู้ เป็นสื่อประกอบการจัดการเรียนรู้ตามหลักการสอนแนะให้รู้คิด ซึ่งมีการนำเสนอปัญหาในรูปแบบของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ใกล้ตัวนักเรียน เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนสนใจปัญหา และมองเห็นคุณค่าของการเรียน มีการเรียงลำดับความยากง่ายของปัญหา อีกทั้งมีความสอดคล้องและต่อเนื่องกันของหลักการต่าง ๆ เพื่อให้ง่ายต่อการศึกษาและทบทวนความรู้ในสิ่งที่นักเรียนได้เรียนมาแล้ว สอดคล้องกับลักษณะแบบฝึกที่ดี สุจินดา พชรภิญโญ. (2548: 57) ได้กล่าวไว้ว่า แบบฝึกที่ดีจะต้องเรียงลำดับจากง่ายไปหายาก มีคำสั่ง และอธิบายที่ชัดเจน มีเนื้อหารูปแบบที่น่าสนใจ เพื่อไม่ให้นักเรียนเบื่อหน่ายในการเรียนและนักเรียนสามารถนำสิ่งที่เรียนไปใช้ประโยชน์ได้จริงในชีวิตประจำวัน สอดคล้องกับ

งานวิจัยของอนุรักษ์ เร่งรัด (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบฝึกทักษะวิชาคณิตศาสตร์เรื่องการประยุกต์ 1 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า ความสามารถในการแก้ปัญหาลงมือใช้แบบฝึกทักษะ สูงกว่าก่อนใช้แบบฝึกทักษะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

(2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องจำนวนตรรกยะ ด้านความรู้ความเข้าใจ และด้านทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ จากการจัดการเรียนรู้ตามหลักการสอนแนะให้รู้คิดร่วมกับการใช้แบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ คณิตศาสตร์สูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนรู้ตามหลักการสอนแนะให้รู้คิด มีหลักการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาความเข้าใจของนักเรียน โดยเน้นที่ความสำคัญระหว่างทักษะและการแก้ปัญหา ฝึกให้นักเรียนลงมือทำกิจกรรม เพื่อสามารถสร้างความรู้ เชื่อมโยงปัญหาได้ด้วยตนเอง พบว่านักเรียนให้ความสนใจในการแก้ปัญหาเป็นอย่างดี ในระหว่างการคิดหาคำตอบมีการพูดคุยกันเพื่อนร่วมชั้นถึงการจินตนาการสถานการณ์ต่าง ๆ ในปัญหาที่ได้รับ มีกระบวนการคิดอย่างเป็นเหตุผล และเป็นระบบมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของสุธารัตน์ สมรรถการ (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่องผลการจัดการเรียนรู้แบบการสอนแนะให้รู้คิด (CGI) เรื่องวิธีเรียงสับเปลี่ยนและวิธีจัดหมู่ ที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการแก้ปัญหาและความสามารถในการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังการจัดการเรียนรู้แบบการสอนแนะให้รู้คิด (CGI) เรื่องวิธีเรียงสับเปลี่ยนและวิธีจัดหมู่ สูงกว่าก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีคะแนนเฉลี่ย 16.20 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 81.00

การใช้แบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์คณิตศาสตร์ประกอบการจัดการเรียนรู้ เป็นสื่อที่ช่วยให้นักเรียนสามารถฝึกคิดวิเคราะห์ ปฏิบัติงานได้อย่างมีหลักการ มีเหตุผล คิดแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม และชัดเจน อีกทั้งเป็นสื่อที่ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนสนใจในการแก้ปัญหา เนื่องจากมีการนำเสนอปัญหาในรูปแบบของสถานการณ์ที่ใกล้ตัวนักเรียน มีการใช้ภาพประกอบ และสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่นักเรียนเข้าใจได้ง่าย พบว่านักเรียนให้ความสนใจในการแก้ปัญหา และเกิดความสนุกสนานในการทำแบบฝึกทักษะ รวมถึงคิดวิเคราะห์แนวทางในการแก้ปัญหาได้ง่ายยิ่งขึ้น สอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของบรูเนอร์ (อ้างอิงในชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. 2552: 27-28) ได้สรุปไว้ว่าพัฒนาการทางสติปัญญาเกิดจากการเรียนรู้จากสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่จะต้องผ่านกระบวนการกระทำ กระบวนการเรียนรู้ กระบวนการใช้สัญลักษณ์ มีการฝึกให้เด็กปฏิบัติจริง โดยใช้สื่อเป็นรูปธรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของนงลักษณ์ ฉายา (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์เรื่องสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่านักเรียนที่เรียนวิชาคณิตศาสตร์ ด้วยแบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์เรื่องสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

(1) ครูผู้สอนควรมีการเตรียมคำตอบที่แตกต่างกันของแบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์คณิตศาสตร์ ให้มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น

(2) ขั้นตอนการอภิปรายผลของนักเรียนในการจัดการเรียนรู้ ครูต้องเชื่อมโยงให้นักเรียนคิดวิเคราะห์เกี่ยวกับคำตอบที่แตกต่างกัน โดยการอภิปรายแต่ละครั้งครูควรชี้แนะให้นักเรียนทุกคนได้อภิปรายคำตอบของตนเองเชิงวิเคราะห์

7.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

(1) ควรศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้ตามหลักการสอนแนะให้รู้คิด สามารถเลือกศึกษาได้ในทุกช่วงวัยของผู้เรียน โดยเริ่มตั้งแต่ระดับปฐมวัย

8. เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์**

(ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

กุดกาจอนันต์ สุวรรณรักษ์. (2556). การศึกษาผลสัมฤทธิ์และเจตคติทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง การช่างและการตวง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยการสอนแนะให้รู้คิด (CGI) ที่เน้นทักษะการเชื่อมโยงระหว่างคณิตศาสตร์กับชีวิตประจำวัน. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2552). 80 นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ: แดเน็กซ์อินเตอร์คอร์ปอเรชั่น.

นงลักษณ์ ฉายา (2558). การพัฒนาแบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่องสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

ไพฑูริย์ โพธิ์สาร; และสุนันท์ ศล โกสุม. (2561, กรกฎาคม-ธันวาคม). สถิติที่ใช้ในการวิจัยทางการศึกษาที่มีตัวอย่างจำนวนน้อย. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ. 7(2).

วันเพ็ญ คุณพิริยะทวี. (2548). การพัฒนาแบบฝึกการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สุจินดา พัทธภิญโญ. (2548). ชุดการสอนซ่อมเสริมคณิตศาสตร์ เรื่องโจทย์ปัญหาแบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สุรารัตน์ สมรรถการ. (2556). ผลการจัดการเรียนรู้แบบการสอนแนะให้รู้คิด (CGI) เรื่องวิธีเรียงสับเปลี่ยนและวิธีจัดหมู่ ที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการแก้ปัญหาและความสามารถในการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2541). จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: ด้านสุทธาการพิมพ์.

อนุรักษ์ เร่งรัด. (2557). การพัฒนาแบบฝึกทักษะ วิชาคณิตศาสตร์ เรื่องการประยุกต์ 1 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

Carpenter, T.P. et al. (2000). **Cognitively guided instruction: A research-based teacher professional development program for elementary school mathematics**. Research Report. National Center for Improving Student Learning and Achievement in Mathematics and Science.

**แบบจำลองการเลือกสายการเรียนที่เหมาะสมของนักศึกษาด้วยเทคนิคการจำแนก
APPROPRIATED MAJOR SELECTION MODEL FOR STUDENT USING
CLASSIFICATION TECHNIQUE**

วัจนา ขาวฟ้า

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

E-mail: wachana_kho@dusit.ac.th

อรศิริ สีลาสัย

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

E-mail: onsiri_sil@dusit.ac.th

บทคัดย่อ

การเลือกสายการเรียนที่ไม่เหมาะสมหรือไม่ตรงกับความสามารถของนักศึกษา ส่งผลให้นักศึกษาบางส่วนสำเร็จการศึกษาล่าช้า นักศึกษามีผลการเรียนไม่ผ่าน เนื่องจากไม่ใช้วิชาที่ตนเองถนัด งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อค้นหาเทคนิคการจำแนกที่เหมาะสมในการเลือกสายการเรียนที่เหมาะสมของนักศึกษา 2) เพื่อพัฒนาแบบจำลองการเลือกสายการเรียนที่เหมาะสมของนักศึกษาโดยใช้เทคนิคการจำแนก และ 3) เพื่อนำเสนอวิธีการเพื่อแก้ปัญหานักศึกษาเลือกสายการเรียนที่ไม่เหมาะสมกับตนเอง ข้อมูลที่ใช้ในการทดลอง ประกอบด้วย ข้อมูลผลการเรียนรวม ผลการเรียนรายวิชาแกน ผลการเรียนวิชาเฉพาะด้าน ของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และ 4 ของหลักสูตรวิทยาการคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต จำนวน 126 คน จากนั้นจึงทำการเปรียบเทียบประสิทธิภาพของเทคนิคการจำแนกข้อมูล ได้แก่ J48, Random Forest, Naïve Bayes และ REPTree เพื่อหาวิธีที่เหมาะสมในการเลือกสายการเรียน ลดปัญหาในการเรียนของนักศึกษา และเพิ่มโอกาสในการเพิ่มโอกาสในการได้งานทำหลังจากจบการศึกษา ผู้วิจัยได้ทำการเปรียบเทียบประสิทธิภาพด้านความถูกต้องแม่นยำ (Accuracy) และประสิทธิภาพโดยรวม (F-Measure) ผลจากเปรียบเทียบพบว่า เทคนิค Naïve Bayes เป็นเทคนิควิธีที่เหมาะสมที่สุดที่จะนำมาใช้งานกับแบบจำลองที่ใช้ในการเลือกสายการเรียน โดยความถูกต้องแม่นยำ ที่ 50.98 และประสิทธิภาพโดยรวม ที่ 0.514 ข้อเสนอแนะจากงานวิจัยนี้ คือ ควรทำการศึกษาและเลือกใช้แอตทริบิวต์ที่เหมาะสม

คำสำคัญ: การจำแนก, ต้นไม้ตัดสินใจ, นาอ์ฟเบย์, การเลือกสายการเรียน

ABSTRACT

Selection an inappropriate major or not match to student's ability causes some students graduate late. Some students gain failed grade because they are not good at the selected subject. The objectives of this research are 1) to find the suitable classification technique for appropriated major selection 2) to develop a model for appropriated major selection using classification technique as well as 3) to present the method for solving students' problems in selecting the inappropriate major. Data using in the experiment were GPA, Core and

Specific requirement subject's grade of year 3 and 4 student who study in Computer Science Department at Suan Dusit University for 126 records. Then, the comparison in term of efficiency of each data classification technique as follow J48, Random Forest, Naïve Bayes and REPTree was done in order to find the suitable method to apply with major selection, reduce the problems of learning, moreover, increase the opportunity to get a job after graduated. The researchers compared the efficiency of each method using accuracy rate and F-Measure. From the comparison, the result shown that Naïve Bayes is the most suitable technique to be used as the model with accuracy rate at 50.98 and F-Measure at 0.514. The suggestion from this research is that the study and selection of suitable attributes should be conducted.

Keywords: Classification, Decision Tree, Naïve Bayes, Major Selection

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาวิจัย

ปัญหาที่พบบ่อยสำหรับนักศึกษาที่จะต้องทำการเลือกสายการเรียนหรือวิชาเอก คือ การเลือกสายการเรียนที่ไม่เหมาะสมกับตนเอง ส่งผลให้นักศึกษาบางส่วนสำเร็จการศึกษาล่าช้า นักศึกษามีผลการเรียนไม่ผ่าน เนื่องจากไม่ใช้วิชาที่ตนเองถนัด นักศึกษาบางส่วนที่ค้นพบความถนัดหรือความสามารถของตนเองหลังจากเลือกสายการเรียนจะแก้ปัญหาโดยการเลือกเรียนคร่อมสาย โดยจะต้องเรียนวิชาในสายที่เลือกไว้ในตอนแรก 5 รายวิชา และเลือกเรียนในสายที่ตนเองสนใจอย่างแท้จริงเพียง 2 วิชา ทำให้นักศึกษาไม่ได้เรียนตามความถนัดที่แท้จริงของตนเอง รวมทั้งทำให้นักศึกษาเสียโอกาสและเวลาในการทำงาน เนื่องจากจะต้องไปศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อให้มีคุณสมบัติที่เพียงพอต่อการทำงานในสายที่ตนเองถนัดและตรงกับความสามารถที่แท้จริง งานวิจัยนี้ได้ทำการศึกษา พัฒนา พร้อมทั้งนำเสนอเครื่องมือที่สามารถใช้เป็นตัวช่วยแนะนำและนำเสนอแนวทางประกอบการตัดสินใจให้นักศึกษาเข้าใจเห็นถึงความสามารถที่แท้จริงของตนเอง และสามารถเลือกสายการเรียนได้เหมาะสมตามความถนัด เพื่อลดปัญหาในการเรียนของนักศึกษา และเป็นการเพิ่มโอกาสในการได้งานทำหลังจากจบการศึกษา โดยได้นำเทคนิคการจำแนกมาใช้ในการค้นหาสายการเรียนที่เหมาะสมสำหรับนักศึกษา เนื่องจากนักศึกษาส่วนใหญ่ไม่สามารถเลือกสายการเรียนเอง ไม่มั่นใจ ไม่รู้ถึงความถนัดและความสามารถที่แท้จริงของตนเอง จึงตัดสินใจเลือกสายการเรียนตามกลุ่มเพื่อนและความชื่นชอบอาจารย์ผู้สอนเป็นหลัก

การประยุกต์ใช้งานเทคนิคการทำเหมืองข้อมูล เพื่อการสกัดความรู้จากฐานข้อมูลที่ได้รับคามนิยมอย่างแพร่หลาย เช่น ด้านธุรกิจ การเงิน การแพทย์ เนื่องจากสามารถดึงเอาความรู้มาใช้ประกอบการตัดสินใจในการทำงานได้ในทุกส่วนของงานได้อย่างหลากหลายและเห็นผลได้อย่างชัดเจน ดังนั้นจึงเริ่มมีการนำเทคนิคการทำเหมืองข้อมูลมาใช้ในการทำวิจัยทางด้านการศึกษาเพิ่มมากขึ้น ผลลัพธ์ที่ได้ คือ เทคนิคการทำเหมืองข้อมูลสามารถตอบปัญหาและค้นพบความรู้ใหม่จากฐานข้อมูลที่มีอยู่มากมายและซับซ้อนได้ดี โดยเฉพาะเทคนิคการจำแนก (Classification) ซึ่งเป็นวิธีหนึ่งในการทำเหมืองข้อมูลที่นิยมนำมาใช้จำแนกหรือทำนายผลกลุ่มประชากรจากพฤติกรรมได้อย่างแม่นยำและมีความถูกต้องในระดับสูง ในบทความนี้ได้รวบรวมตัวอย่างงานวิจัยที่เป็นการนำเอาเทคนิคเหมืองข้อมูลมาประยุกต์ใช้กับงานด้านการศึกษา เพื่อประยุกต์ใช้ในการตัดสินใจดำเนินงานต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เทคนิคการจำแนกมีกระบวนการในการสร้างแบบจำลองเพื่อจัดการข้อมูลให้อยู่ในกลุ่มที่กำหนดมาให้ ตัวอย่างเช่น จัดกลุ่มนักเรียนว่า ดีมาก ดี ปานกลาง หรือไม่ดี โดยพิจารณาจากประวัติและผลการเรียน หรือแบ่งประเภทของลูกค้าว่าเชื่อถือได้หรือไม่ โดยอาศัยการเรียนรูแบบมีผู้สอน (Supervised

Learning) ซึ่งเทคนิคในประเภทนี้จะเน้นการเรียนรู้จากข้อมูลที่มีอยู่ในอดีตเพื่อนำมาสร้าง โมเดลสำหรับทำนาย หรือคาดการณ์สิ่งที่เกิดขึ้นในอนาคต ข้อมูลสอน (Training Data) จะประกอบด้วยข้อมูลนำเข้าและผลที่ต้องการ ผลจากการเรียนรู้จะอยู่ในรูปแบบฟังก์ชันที่ให้ค่าต่อเนื่องหรือการทำนายประเภทของวัตถุ ตัวอย่างเทคนิคการเรียนรู้แบบมีผู้สอน ได้แก่ Naïve Bayes, Decision Tree และ Neural Networks เป็นต้น ปัจจุบันมีการประยุกต์ใช้ เทคนิคการจำแนกในงานด้านต่าง ๆ อย่างแพร่หลาย เช่น 1) ด้านธุรกิจ การจัดการลูกค้าสัมพันธ์ การทำวิจัยตลาด เพื่อหาความต้องการของลูกค้า รวมทั้งวิเคราะห์จนได้ข้อมูลที่สามารถนำมาประกอบการตัดสินใจในการส่งเสริม การขาย 2) ด้านธนาคารและการเงิน การวิเคราะห์เครดิตของลูกค้า การตัดสินใจให้สินเชื่อแก่ลูกค้า การจัด โปรโมชันต่าง ๆ เพื่อดึงดูดนักลงทุน 3) ด้านการแพทย์ การวิเคราะห์ข้อมูลความเจ็บป่วยและอาการของโรคต่าง ๆ เป็นต้น และ 4) ด้านการศึกษา การค้นพบความรู้ใหม่ ที่สามารถนำมาสนับสนุนการตัดสินใจทำงานทางด้านการ ศึกษาได้ดียิ่งขึ้น (สายชล สตินสมบูรณ์ทอง, 2558)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับด้านการศึกษาได้มีการนำเอาเทคนิคการจำแนกมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ อย่างแพร่หลาย ดังเช่น การวิเคราะห์พฤติกรรมของนักเรียน นักศึกษา โดยใช้ เทคนิค Classification และ Decision Tree เพื่อวางแผนจัดการเรียนการสอน จัดทำแผนการรับสมัครในอนาคต ตลอดจนการตัดสินใจในการวางแผนการผลิตบัณฑิต เป็นต้น (วิณา คงพิช และ จริญญา แสนราช, 2558) (ธีระพงศ์ สังข์ศรี, 2557) (บุญมา เฟ่งชวน, 2548) (สุณี รักษาเกียรติศักดิ์, 2552) การประยุกต์ใช้เทคนิคเหมืองข้อมูลในการแก้ปัญหาในการเรียนที่ไม่ตรงตามสาย ความถนัด และความสามารถของตนเองของนักศึกษา โดยใช้เทคนิค Classification ร่วมกับ Decision Tree K-mean Neural Network และ Association Rule โดยพบว่าเทคนิคเหมืองข้อมูลสามารถช่วยในการแก้ปัญหาได้และยังสามารถนำมาใช้เป็นต้นแบบในการพัฒนางานและการวิเคราะห์ข้อมูลที่มีรูปแบบเดียวกันได้ (กฤษณะ ไวยมัย และคณะ, 2554) (สุธีรา วงศ์อนันทรัพย์ และคณะ, 2559) (อนันต์ ปินะเด และคณะ, 2559) การทำนายผลการศึกษารวมทั้งสถานภาพของนักศึกษา ด้วยเทคนิค Classification รวมทั้ง MLP SVM และ Decision Tree (มานิตา สองสี และคณะ, 2556) (ศิริกาญจนา พิลาบุตร, 2559) (เสกสรรค์ วิสัยลักษณ์ และคณะ, 2558) รวมไปถึงการจำแนกข้อมูล การเลือกอาชีพอัตโนมัติด้วยเทคนิคเหมืองข้อมูลเพื่อวางแผนพัฒนาโครงสร้างหลักสูตรหรือวางแผนการศึกษาให้กับนิสิต โดยทำการเปรียบเทียบประสิทธิภาพในการจำแนกข้อมูลของเทคนิคเหมืองข้อมูลแบบต่าง ๆ การเปรียบเทียบประสิทธิภาพในการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับผลการเรียนของนักศึกษา (ชัชชฎา วันดี และคณะ, ม.ม.ป.) (เยาวภา ภารสำเร็จ และคณะ, ม.ป.ป.)

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อค้นหาเทคนิคการจำแนกที่เหมาะสมในการเลือกสายการเรียนที่เหมาะสมของนักศึกษา
2. เพื่อพัฒนาแบบจำลองการเลือกสายการเรียนที่เหมาะสมของนักศึกษาโดยใช้เทคนิคการจำแนก
3. เพื่อนำเสนอวิธีการเพื่อแก้ปัญหานักศึกษาเลือกสายการเรียนที่ไม่เหมาะสมกับตนเอง

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากรและตัวอย่าง

นักศึกษาหลักสูตรวิทยาการคอมพิวเตอร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยสวนดุสิต จำนวน 126 คน ซึ่งคิดเป็น 100 เปอร์เซ็นต์ของกลุ่มประชากรทั้งหมด

3.2 ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ผลการเรียนรู้รวม ผลการเรียนรู้รายวิชาแกน ผลการเรียนรู้วิชาเฉพาะด้าน

ตัวแปรตาม ได้แก่ สาขาการเรียนที่เหมาะสม

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามผลการเรียนของนักศึกษาหลักสูตรวิทยาการคอมพิวเตอร์
2. โปรแกรม WEKA 3.8.3

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลสาขาการเรียนและผลการเรียนของนักศึกษา จัดทำโดยใช้แบบสอบถามผลการเรียนรวมและผลการเรียนในรายวิชาแกนและวิชาเฉพาะด้าน ของนักศึกษาหลักสูตรวิทยาการคอมพิวเตอร์และเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์จากอาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชา จำนวน 9 รายวิชา ได้แก่ แคลคูลัสและเรขาคณิตวิเคราะห์, หลักวิทยาการคอมพิวเตอร์, การเขียนโปรแกรมเบื้องต้นสำหรับนักวิทยาศาสตร์, โครงสร้างข้อมูลและอัลกอริทึม, การเขียนโปรแกรมเชิงวัตถุ, ฐานข้อมูลเบื้องต้น, คอมพิวเตอร์กราฟิก, การวิเคราะห์และออกแบบระบบ และการสื่อสารข้อมูลและเครือข่ายคอมพิวเตอร์ โดยทั้ง 9 รายวิชาที่เลือกใช้ในงานวิจัยนี้ได้จากการสัมภาษณ์อาจารย์ประจำหลักสูตรวิทยาการคอมพิวเตอร์ และเห็นตรงกันว่าเป็นรายวิชาเหล่านี้มีโอกาสที่จะส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการเลือกสาขาการเรียนและการเรียนรู้ของนักศึกษาหลังจากที่เลือกสาขาการเรียนแล้ว เนื่องจากทั้ง 9 รายวิชานั้นถือเป็นวิชาเบื้องต้นที่ให้ความรู้พื้นฐานสำคัญที่เชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาในเชิงลึกของแต่ละสาขาการเรียน

3.5 การเตรียมข้อมูล

จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้จากนักศึกษาและอาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชา มาทำความสะอาดและตรวจสอบความถูกต้อง และทำการแปลงรูปแบบของข้อมูลให้อยู่ในรูปแบบที่เหมาะสมและสามารถนำไปใช้ในการจำแนกได้ ตามขั้นตอนของการทำเหมืองข้อมูลซึ่งประกอบด้วย

1. Pre-Processing เป็นขั้นตอนในการเตรียมข้อมูลให้เหมาะสม โดยทำการเลือกข้อมูลที่จะนำมาทำเหมืองข้อมูลจากข้อมูลทั้งหมด จากนั้นนำข้อมูลเหล่านั้นมาจัดให้อยู่ในรูปแบบที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้งานร่วมกับเหมืองข้อมูลได้
2. Data Mining เป็นขั้นตอนในการเลือกเทคนิควิธีที่เหมาะสมสำหรับใช้งานร่วมกับข้อมูลที่ผ่านการ Pre-Processing เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ตามที่ต้องการ โดยเทคนิคในการวิเคราะห์ข้อมูลดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น ได้แก่ Clustering, Association Rules และ Classification
3. Post-Processing เป็นขั้นตอนในการนำผลลัพธ์ที่ได้จากการทำเหมืองข้อมูลมาพิจารณาว่าถูกต้องและตรงตามความต้องการหรือไม่ และอาจมีการปรับแก้และนำข้อมูลกลับเข้าสู่กระบวนการทำเหมืองข้อมูลใหม่เพื่อให้ได้ผลตามที่ต้องการอย่างแท้จริง

ผลลัพธ์จากการเตรียมข้อมูลก่อนนำเข้าสู่ขั้นตอนเปรียบเทียบประสิทธิภาพของเทคนิคการจำแนก ดังตารางที่ 1 – 4

ตารางที่ 1 สาขาการเรียน

รหัสสาขาการเรียน	ชื่อสาขาการเรียน
1	Networking
2	Database
3	Multimedia

ตารางที่ 2 ผลการเรียนรวม (GPA)

ระดับผลการเรียนรวม	การอ้างอิงข้อมูล
มากกว่าหรือเท่ากับ 3.50	high
มากกว่าหรือเท่ากับ 3.00 แต่ต่ำกว่า 3.50	medium_high
มากกว่าหรือเท่ากับ 2.50 แต่ต่ำกว่า 3.00	medium
มากกว่าหรือเท่ากับ 2.00 แต่ต่ำกว่า 2.50	medium_low
ต่ำกว่า 2.00	low

ตารางที่ 3 รายวิชาแกนและวิชาเฉพาะด้าน

รหัสวิชา	ชื่อวิชา	การอ้างอิงข้อมูล
4121404	แคลคูลัสและเรขาคณิตวิเคราะห์	s1
4121501	หลักวิทยาการคอมพิวเตอร์	s2
4121307	การเขียนโปรแกรมเบื้องต้นสำหรับนักวิทยาศาสตร์	s3
4121203	โครงสร้างข้อมูลและอัลกอริทึม	s4
4124112	การเขียนโปรแกรมเชิงวัตถุ	s5
4122312	ฐานข้อมูลเบื้องต้น	s6
4122311	คอมพิวเตอร์กราฟิก	s7
4122510	การวิเคราะห์และออกแบบระบบ	s8
4122209	การสื่อสารข้อมูลและเครือข่ายคอมพิวเตอร์	s9

ตารางที่ 4 ผลการเรียน (Grade)

ผลการเรียน	การอ้างอิงข้อมูล
A	excellent
B+, B	good
C+, C	fairly
D+, D	poor
F, I	fail

4.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

งานวิจัยนี้ใช้โปรแกรม WEKA 3.8.3 ในการวิเคราะห์ข้อมูล ในการสร้างแบบจำลองผู้วิจัยได้ใช้วิธีการ Split Test ในการแบ่งข้อมูลด้วยการสุ่มออกเป็น 2 ส่วน โดยข้อมูล 60% ใช้ในการสอนและข้อมูล 40% ในการทดสอบประสิทธิภาพของเทคนิคการจำแนก เทคนิคการจำแนกที่ผู้วิจัยเลือกใช้ จำนวน 4 วิธี ได้แก่ J48, Random Forest, Naïve Bayes และ REPTree เพื่อเปรียบเทียบค่าร้อยละของความถูกต้องแม่นยำ (Correctly Classified Instances) และหาเทคนิควิธีที่เหมาะสมสำหรับนำมาใช้สร้างแบบจำลอง

1. J48 เป็นเทคนิคที่นิยมนำมาใช้ในการจำแนกข้อมูลแบบมีผู้สอน (Supervised Learning) ในการสร้างต้นไม้ภายใต้วิธีการแบบ Top - Down Recursive Divide and Conquer ที่ทำการพิจารณาชุดข้อมูลสำหรับเรียนรู้ด้วยการแบ่งข้อมูลออกเป็นส่วนย่อยในระหว่างกระบวนการสร้างต้นไม้ตัดสินใจ โครงสร้างต้นไม้สามารถนำไปใช้สำหรับการคัดแยกกลุ่มข้อมูล (Classification) วิธีการสร้างแบบจำลองด้วยต้นไม้ตัดสินใจจะเริ่มจากการคัดเลือกแอตทริบิวต์ที่มีความสัมพันธ์กับคลาสซึ่งเป็นผลลัพธ์มากที่สุดเป็น โหนดบนสุดของต้นไม้ แต่ละโหนดจะแสดงคุณสมบัติที่ใช้ในการทดสอบและแต่ละกิ่งจะแสดงผลของการทดสอบและใบของต้นไม้จะแสดงถึงคลาสหรือการแบ่งคลาส ต้นไม้ตัดสินใจช่วยในการแปลงเป็นกฎในการแบ่งคลาส

2. Random Forest เป็นแบบจำลองประเภท Ensemble Learning ที่เกิดจากการสร้างแบบจำลองหลาย ๆ แบบ และนำมารวมเข้าด้วยกันเพื่อให้ได้แบบจำลองที่มีประสิทธิภาพที่ดี การสุ่มเลือกใช้ข้อมูลและแอตทริบิวต์ โดยใช้วิธีการสุ่มเลือกตัวอย่างแบบเลือกแล้วใส่กลับ (Sampling with Replacement) จากนั้นจึงสร้างเป็นต้นไม้ตัดสินใจ ส่วนข้อมูลที่ไม่ถูกเลือก เรียกว่า Out-of-Bag (OOB) จะถูกนำมาใช้ในการทดสอบต้นไม้ตัดสินใจ

3. Naïve Bayes ใช้หลักความน่าจะเป็นในการจำแนกข้อมูล ซึ่งอยู่บนพื้นฐานของ Bayes' Theorem และสมมติฐานที่ทำให้การเกิดของเหตุการณ์ต่าง ๆ เป็นอิสระต่อกัน (Independence) หลักการทำงานของ Naïve Bayes เริ่มจากวิเคราะห์หาความน่าจะเป็นของสิ่งที่ยังไม่เคยเกิดขึ้น โดยการคาดเดาจากสิ่งที่เคยเกิดขึ้นมาก่อน และเป็นเทคนิคในการแก้ปัญหาแบบจำแนกประเภทที่สามารถคาดการณ์ผลลัพธ์ได้ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเพื่อใช้ในการสร้างเงื่อนไขความน่าจะเป็น โดยกำหนดให้ $P(h)$ ความน่าจะเป็นที่จะเกิดเหตุการณ์ h และ $P(h|D)$ คือ ความน่าจะเป็นที่จะเกิด เหตุการณ์ h เมื่อเกิดเหตุการณ์ D จากตัวแปรที่กำหนดและแนวคิดของ Bayes' Theorem ทำให้สามารถทำนายเหตุการณ์ที่พิจารณาได้จากการเกิดของเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้

4. REPTree หรือ Reduced Error Pruning Tree เป็นเทคนิคการจำแนกข้อมูลที่ใช้ Regression Tree Logic โดยการสร้างต้นไม้หลาย ๆ ต้นที่แตกต่างกัน จากนั้นจึงทำการคัดเลือกต้นที่ดีที่สุดมาเป็นตัวแทน และมีกระบวนการตัดกิ่งโดยใช้ค่า Mean Square Error เพื่อลดข้อผิดพลาดในการตัดกิ่ง REPTree ใช้ชุดข้อมูลการตัดกิ่ง (Pruning Set) ที่แยกออกจากชุดข้อมูลฝึก (Training Set) เพื่อประเมินความถูกต้อง ทำให้การจำแนกมีอัตราความผิดพลาดน้อย เมื่อนำไปใช้กับตัวอย่างที่ไม่เคยเห็น

5. สรุปผลการวิจัย

ผลจากการทดสอบประสิทธิภาพในการทำงานของเทคนิคการจำแนก จำนวน 4 วิธี โดยใช้ข้อมูลชุดเดียวกัน

1. ความถูกต้องแม่นยำ (Accuracy) พบว่า Naïve Bayes มีความถูกต้องแม่นยำในการวิเคราะห์ผลที่สุด โดยมีค่าความถูกต้องร้อยละ 50.98 ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กราฟแสดงผลการเปรียบเทียบความถูกต้องแม่นยำ (Accuracy)

2. ความแม่นยำของโมเดล (Precision) ในการกำจัดข้อมูลที่ไม่เกี่ยวข้องออกไปได้มากน้อยเพียงใด พบว่า Naïve Bayes มีสามารถในการกำจัดข้อมูลที่ไม่เกี่ยวข้องออกไปได้ดีที่สุด โดยมีค่า Precision ที่ 0.521 ดังตารางที่ 5

3. ความครบถ้วนของโมเดล (Recall) ว่ามีความประสิทธิภาพในการจำแนกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับแต่ละคลาสออกมาได้มากหรือน้อย พบว่า Naïve Bayes มีประสิทธิภาพสูงสุด โดยมีค่า Recall เท่ากัน ที่ 0.510 ดังตารางที่ 5

4. ประสิทธิภาพโดยรวม (F-Measure) ที่คำนวณได้จากค่า Precision และ Recall โดยผลลัพธ์ที่ได้จะมีค่าระหว่าง 0 - 1 ค่าที่เข้าใกล้ 1 หมายถึง การมีประสิทธิภาพจำแนกกลุ่มสูงและมีความถูกต้องในการพยากรณ์สูง พบว่า Naïve Bayes มีค่า F-Measure สูงสุด ที่ 0.514 ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ประสิทธิภาพของเทคนิคการจำแนก โดยพิจารณาารวมทุกคลาส

Model	Precision	Recall	F-Measure
J48	0.466	0.417	0.461
Random Forest	0.480	0.451	0.455
Naïve Bayes	0.521	0.510	0.514
REPTree	0.514	0.471	0.476

ผลการเปรียบเทียบประสิทธิภาพโดยรวม พบว่า Naïve Bayes เป็นวิธีการที่ดีที่สุด ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้เลือก Naïve Bayes มาใช้ในการพัฒนาแบบจำลองการเลือกสายการเรียนที่เหมาะสมของนักศึกษา

6. อภิปรายผล

จากการดำเนินการวิจัยที่ได้ทำการศึกษาและเปรียบเทียบเทคนิคการจำแนก จำนวน 4 วิธี ได้แก่ J48, Random Forest, Naïve Bayes และ REPTree พบว่า ผลที่ได้จากการทดลองเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยที่ตั้งไว้ คือ การค้นหาเทคนิควิธีที่เหมาะสมสำหรับการนำมาพัฒนาเป็นแบบจำลองการเลือกสายการเรียนที่เหมาะสมของนักศึกษา หลักสูตรวิทยาการคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต และนำเสนอวิธีการแก้ปัญหา

นักศึกษาเลือกสายการเรียนรู้ที่ไม่เหมาะสมกับตนเอง แบบจำลองที่ได้จากการใช้เทคนิค Naïve Bayes ให้ผลลัพธ์ที่ดีที่สุด โดยมีค่าความถูกต้องแม่นยำ (Accuracy) ที่ 50.98 และประสิทธิภาพโดยรวม (F-Measure) ที่ 0.514 ในขณะที่แบบจำลองที่ได้จากเทคนิค J48 และ REPTree มีค่าความถูกต้องแม่นยำเท่ากันที่ 47.05 และเทคนิค Random Forest มีค่าความถูกต้องแม่นยำน้อยที่สุด ที่ 45.09

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าเทคนิคการจำแนกด้วยวิธี Naïve Bayes จะให้ผลลัพธ์ที่ดีที่สุดจากเทคนิคต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยใช้ในการทดลอง จำนวน 4 วิธี แต่ยังคงมีค่าความถูกต้องแม่นยำอยู่ในระดับที่ไม่สูง ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อความน่าเชื่อถือของแบบจำลอง ผู้วิจัยเห็นว่าอาจจะเป็นผลที่เกิดจากการเลือกแอตทริบิวต์ จำนวนที่เหมาะสมของแอตทริบิวต์ที่ใช้ในการทดลอง รวมทั้งจำนวนของชุดข้อมูลที่ใช้ในการทดลองที่น้อยและอาจจะไม่มีความสัมพันธ์กับคลาสอย่างแท้จริง ดังนั้น เมื่อข้อมูลผ่านกระบวนการหาความน่าจะเป็นด้วยเทคนิค Naïve Bayes จึงทำให้ได้ผลลัพธ์ที่หลากหลายและเมื่อนำมาใช้ทดสอบกับข้อมูลชุดทดลองจึงได้ค่าความถูกต้องแม่นยำในระดับที่ไม่สูงมาก นอกจากนี้ การเลือกแอตทริบิวต์และจำนวนของแอตทริบิวต์ที่ใช้ในการทดลอง อาจจะมีผลต่อความถูกต้องแม่นยำในการจำแนกข้อมูลของเทคนิคอื่น ๆ เช่น เทคนิค J48 เนื่องจากแอตทริบิวต์ที่เลือก ถือเป็นปัจจัยสำคัญต่อการค้นหาสัมพันธ์และสร้างแบบจำลอง หรือเทคนิค Random Forest และ REPTree ที่ใช้แอตทริบิวต์ในกระบวนการสร้างต้นไม้ ก่อนนำมาใช้เป็นแบบจำลอง เป็นต้น

7. ข้อเสนอแนะ

จากผลการทดลอง ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่าควรมีการศึกษาและค้นหาแอตทริบิวต์หรือตัวแปรต้น รวมทั้งจำนวนของแอตทริบิวต์ที่เหมาะสมในการนำมาใช้สร้างแบบจำลอง เพื่อให้ได้ค่าความถูกต้องแม่นยำที่เหมาะสมในการจำแนกข้อมูลที่มีความแม่นยำและใกล้เคียงกับกลุ่มประชากร และพัฒนาต่อยอดเป็นระบบที่สามารถใช้งานได้กับนักศึกษาหลักสูตรอื่น หรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่สนใจ

8. เอกสารอ้างอิง

- กฤษณะ ไวยมัย จิตชนก ส่งศิริ และธนาวิวัฒน์ รักธรรมานนท์. (2554). การใช้เทคนิคคาด้า ไม่นิ่งเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์. *NECTEC Technical Journal* Vol. III, No. 11 P. 134 – 142
- ัชชญา วันดี จิรัฐา ภูบุญอบ และฉัตรเกล้า เจริญผล. ม.ป.ป. ประสิทธิภาพการจำแนกข้อมูลการเลือกอาชีพอัตโนมัติด้วยเทคนิคเหมืองข้อมูล. *วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมหาวิทยาลัยมหาสารคาม* P. 263 – 270
- ธีรพงษ์ สังข์ศรี. (2557). การวิเคราะห์พฤติกรรมสำหรับการเลือกสมัครสาขาวิชาเรียนและการเปรียบเทียบตัวแบบพยากรณ์จำนวนนักศึกษาใหม่โดยใช้เทคนิคการทำเหมืองข้อมูล. ในรายงานการประชุมระดับชาติ The 10th National Conference on Computing and Information Technology
- บุญมา เฟ่งชวน. (2548). การใช้เทคนิคเหมืองข้อมูลเพื่อพัฒนาระบบสนับสนุนการตัดสินใจด้านการผลิตบัณฑิตระดับปริญญาตรี. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร
- มานิตา สอนสี ไชยยันต์ ปาละมาณ และวีระพงษ์ วุฒิสักดิ์. (2556). การประยุกต์ใช้เหมืองข้อมูลเพื่อการทำนายสถานภาพของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้. ในการประชุมวิชาการระดับนานาชาติและระดับชาติวิศวกรรมศาสตร์

- เขาวภา การสำเร็จ จิรัฏฐา ภูบุญชอบ และ วิรัตน์ พงษ์ศิริ. ม.ป.ป. การเปรียบเทียบอัลกอริทึมเหมืองข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับผลการเรียนของนักศึกษา. หน้า 281 - 289
- วิณา คงพิษ และ จริญญา แสนราช. (2558). การวิเคราะห์พฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน รายวิชาการประยุกต์ใช้คอมพิวเตอร์และวิทยาการสารสนเทศโดยใช้เทคนิคเหมืองข้อมูล ใน *วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี* หน้า 44 – 53
- ศิริกาญจนา พิลาบุตร. (2559). การทำเหมืองข้อมูลเพื่อทำนายผลการศึกษา ใน *วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี*
- สายชล สีนสมบูรณ์ทอง. (2558). *การทำเหมืองข้อมูล Data Mining*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- เสกสรรค์ วิสัยลักษณ์ วิชา เจริญกัณธารักษ์ และ ดวงดาว วิชาดากุล. (2558). การใช้เทคนิคการทำเหมืองข้อมูลเพื่อพยากรณ์ผลการเรียนของนักเรียนโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนา. ใน *Veridian E-Journal, Science and Technology Silpakorn University* ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม - ธันวาคม 2558
- สุณี รักษาเกียรติศักดิ์. (2552). การทำเหมืองข้อมูลของระบบการจัดการเรียนออนไลน์ กรณีศึกษาของระบบ ATutor ใน *SWU Sci J* Vol.25 No.2 หน้า 43 - 61
- สุธีรา วงศ์อนันทรัพย์ ต้องใจ เข้มผกา และ อรวรรณ มุสิกะ. (2559). การใช้เทคนิคเหมืองข้อมูลในการประเมินความรู้และหาความถนัดเพื่อพัฒนาศักยภาพของนักศึกษา. ใน *วารสารสังคมศาสตร์* ปีที่ 5 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2559. หน้า 12 - 19
- อนันต์ ปิ่นะเต ฉัตรเกล้า เจริญผล และ เกมกาญจน์ สมประเสริฐศรี. (2559). การใช้เทคนิคเหมืองข้อมูลในการเลือกกลุ่มสาขาวิชาที่เหมาะสมสำหรับการศึกษาระดับปริญญาตรี. *วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมหาวิทยาลัยมหาสารคาม* ปีที่ 35 ฉบับที่ 5 เดือนกันยายน - ตุลาคม 2559

การพัฒนาหนังสือนิทานภาษาอังกฤษในการจัดการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมการอ่าน
ภาษาอังกฤษของนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาภาษาอังกฤษ
THE DEVELOPMENT OF ENGLISH STORYBOOKS IN LEARNING
AND TEACHING FOR PROMOTING READING ENGLISH FOR
SECOND YEAR UNDERGRADUATE ENGLISH MAJOR STUDENTS

นางสาววันวิสาข์ พูลทอง

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

E-mail: Wanwisa.phulthong@gmail.com

Miss Wanwisa Phulthong

The Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลการใช้หนังสือนิทานภาษาอังกฤษในการจัดการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมการอ่านภาษาอังกฤษ ของนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาภาษาอังกฤษ 1) ทำแบบประเมินตรวจสอบคุณภาพของหนังสือนิทานภาษาอังกฤษในการจัดการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมการอ่านภาษาอังกฤษ 2) เพื่อหาประสิทธิภาพของหนังสือนิทานภาษาอังกฤษในการจัดการเรียนการสอน และ 3) เพื่อศึกษาผลการใช้จากแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการใช้นิทานภาษาอังกฤษในการจัดการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมการอ่านภาษาอังกฤษ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อนิทานสามารถสรุปผลวิจัยได้ว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นต่อนิทาน โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19
2. การหาประสิทธิภาพของหนังสือนิทาน ผลที่ได้ 79.30/79.41 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์
3. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาภาษาอังกฤษ รวมทั้งหมด 60 คน พบว่านักเรียนมีความคิดเห็นต่อนิทาน โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.46

คำสำคัญ : “การใช้นิทานประกอบการจัดการเรียนรู้” , “ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษ”

ABSTRACT

The purposes of this study were: to 1) create and monitor the quality of English storybooks in learning and teaching for promoting reading English, 2) to determine the effectiveness of English storybooks in learning and teaching, and 3) study the effects from the opinion questionnaire for student English major level 2 for 60 students. The evaluation of storybooks in learning and teaching for promoting reading English and a questionnaire

was used on the student' opinion of storybooks. Statistical analysis was used to analyze by using the average mean and the standard deviation (S.D.).

The results of this study were as follows:

1. The analysis of experts' opinion on the story showed that that the experts' opinion on the fabled storybooks with the total of an average mean was 4.19.
2. Results of effectiveness of English storybooks was 79.30/79.41
3. Results of analysis of student English major level 2 for 60 students found that students' opinion on the fabled storybooks with the total of an average mean was 4.46.

Key words: "Learning by using the fabled storybooks", "English reading skills"

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาวิจัย

ความเจริญทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว สังคมแห่งโลกาภิวัตน์ มีผลกระทบต่อวิถีชีวิต สภาพสังคมที่เป็นอยู่ต้องเตรียมคนให้สามารถเผชิญกับยุคสมัยของการเปลี่ยนแปลงการศึกษาจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญและมีบทบาทต่อการพัฒนาประเทศให้มีความรุ่งเรืองทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรมและเทคโนโลยีในการจัดการศึกษาต้องมุ่งเน้นการพัฒนาคนให้สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญาความรู้และคุณธรรม สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ประเทศไทยนับเป็นประเทศหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาการศึกษา จะเห็นได้จากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 (สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้ง 2542 : 11) มาตรา 42 และมาตรา 43 โดยให้การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคน ให้โอกาสทุกคนได้รับการศึกษา อย่างทั่วถึง และให้มีเสรีภาพทางวิชาการส่งเสริมให้มีการคิดค้นหารูปแบบวิธีการจัดการเรียนการสอนใหม่ ๆ การวิจัย อันจะนำไปสู่การพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น จึงได้เกิดพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ขึ้นเป็นกรอบ และแนวปฏิบัติในการพัฒนาการศึกษา

สังคมโลกปัจจุบันการเจริญเติบโตของเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้สร้างสภาพโลกที่ไร้พรมแดน ทำให้การติดต่อสื่อสารระหว่างประเทศสามารถดำเนินไปได้อย่างรวดเร็ว ในการติดต่อสื่อสารภาษา ถือว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่งในการแลกเปลี่ยนความรู้ ข้อมูลข่าวสาร และการเรียนรู้วิทยาการอื่น ๆ ตลอดจนการประกอบอาชีพ การที่นักเรียนจะสามารถใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้นั้น นักเรียน จำเป็นต้องฝึกฝนทักษะทั้งสี่ คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนไปพร้อม ๆ กัน อีกทั้งยังสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์อย่างแท้จริง (บัญชา อึ้งสกุล, 2545: 53) ซึ่งในบรรดา ทักษะการใช้ภาษา ทักษะการฟังเป็นทักษะที่สำคัญยิ่งของมนุษย์ และเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะพัฒนา ความสามารถในการฟัง (Oxford, 1993: 205) ซึ่งหมายความว่า ในลำดับแรก นักเรียน ต้องมี ความสามารถในการฟัง เพราะเมื่อฟังเข้าใจแล้วจะมีผลต่อการพัฒนาทักษะการพูด การอ่าน และ การเขียน นอกจากนี้ ลันด์สทีน (Lundsteen, 1976: 213) ได้กล่าวว่า การสื่อสารในชีวิตประจำวัน ของคนเราใช้ทักษะการฟังมากที่สุด สอดคล้องกับ มอร์เลย์ (Morley, 1991: 82) กล่าวว่า การฟังเป็น ทักษะรับสารที่สำคัญในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน ซึ่งใช้กันมากที่สุดถึงร้อยละ 50 ในขณะที่ทักษะ การพูดใช้ร้อยละ 25 ทักษะการอ่านร้อยละ 15 และ ทักษะการเขียนมีเพียงร้อยละ 10

แม้ว่าทักษะการฟังจะมีความสำคัญดังได้กล่าวมาแล้ว แต่จากการศึกษางานวิจัยการจัดการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษของ จารุพรรณ เฟิงศรีทอง (2544: 173-75) พบว่า นักเรียนได้รับการฝึกทักษะ การฟังน้อยมากเมื่อ

เปรียบเทียบกับทักษะอื่น การจัดการเรียนรู้ส่วนใหญ่เน้นการฝึกทักษะการอ่าน และการเขียน โดยเฉพาะ ในระดับประถมศึกษา ผลจากการสังเคราะห์งานวิจัยการสอนภาษาอังกฤษ ของ พันธณีย์ วิหคโต (2546: 26-27) พบว่า ครูในระดับประถมส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 86 ไม่จบวิชาเอก ภาษาอังกฤษโดยตรง จึงขาดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหา และขาดทักษะการสอน โดยเฉพาะด้านการสอนฟังและพูด

จากประสบการณ์ของผู้วิจัยที่สอนภาษาอังกฤษ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับการอ่าน ภาษาที่ใช้ในชั้นเรียน ขาดความสนใจในการอ่าน เพราะไม่เข้าใจคำศัพท์ และไม่สามารถบอกสาระสำคัญ หรือตอบคำถามของเรื่องที่อ่านได้ เหล่านี้เป็นผลกระทบต่อกิจกรรมทางภาษาด้านอื่น ๆ ทำให้การสอนภาษาอังกฤษไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร และเมื่อพิจารณาการจัดกิจกรรมการอ่านให้กับนักเรียน พบว่า การจัดกิจกรรมในห้องเรียนปกติไม่สร้างแรงจูงใจในการฝึกทักษะการอ่าน

จากสภาพปัญหาและความสำคัญของทักษะการอ่าน ครูผู้สอนภาษาอังกฤษจึงมีหน้าที่ในการช่วยนักเรียนให้มีความรู้ ความสามารถในการอ่านมากยิ่งขึ้น โดยเลือกกิจกรรมที่เหมาะสมกับระดับความสนใจของนักเรียน จากการศึกษาพบว่า มีนักการศึกษาหลายท่านได้เสนอแนวคิดการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่าน เทเลอร์ (Taylor, 2000: 4-15) ได้กล่าวว่า นิทานสามารถใช้ในการจัดการเรียนรู้และพัฒนาทักษะทางภาษาอังกฤษได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะนำมาสอนแบบบูรณาการทักษะทั้งสี่ หรือแยกสอนแต่ละทักษะ ก็ตาม ทั้งนี้เพราะ เนื้อเรื่องในนิทานมีการเรียงลำดับ เหตุการณ์ ซึ่งนักเรียนสามารถคาดเดาเหตุการณ์การใช้คำ เหตุการณ์ที่คล้าย ๆ กัน ช่วยให้นักเรียนจำคำศัพท์ ประโยค รวมทั้งโครงสร้างทางไวยากรณ์ นอกจากนี้ภาพที่ใช้ประกอบนิทานสามารถสื่อความหมายได้ ซึ่งสอดคล้องกับ อภิญา เบญจวรรณกร (2540: 45) และประนอม สุรัสวดี (2541: 29) ซึ่งกล่าวว่า การเล่านิทานสามารถสร้างความก้าวหน้าในการฟังและการอ่าน การจำคำศัพท์ รูปประโยค เพราะเด็กสามารถรู้ความหมายจากเรื่องในนิทานภาษาอังกฤษได้ แม้จะยังไม่เข้าใจ โครงสร้างทางไวยากรณ์ อย่างไรก็ตามในการจัดการเรียนรู้โดยใช้นิทานควรคำนึงถึงรูปแบบการนำเสนอที่หลากหลาย ทั้งนี้เพื่อดึงดูดความสนใจในการเรียนรู้ของนักเรียน จากการศึกษาพบว่านิทานมีหลากหลายรูปแบบ ครูผู้สอนสามารถเล่านิทานให้น่าสนใจได้หลากหลายวิธี วุฒา ทศะ (2541: 1-6) ได้ศึกษาผลของการเล่านิทาน และนำเสนอการเล่านิทานแบบต่าง ๆ เช่น การเล่านิทานประกอบการวาดภาพ การเล่านิทาน เป็นภาษาอังกฤษที่มีการแปลภาษาพื้นบ้านและภาษาไทย การเล่านิทานประกอบการแสดงละคร และการเล่านิทานโดยการร้องเพลง การศึกษาพบว่าครูผู้สอนมีความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้โดยใช้นิทาน ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในห้องเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การศึกษาของบราวน์ (Brown, 2006: 1) พบว่าการนำบทกลอน การพูดเป็นจังหวะ บทเพลงนิทานและเรื่องเล่า มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียน ทำให้ผู้เรียนมีความสามารถด้านการอ่านและเข้าใจคำศัพท์ การออกเสียงคำและประโยคได้

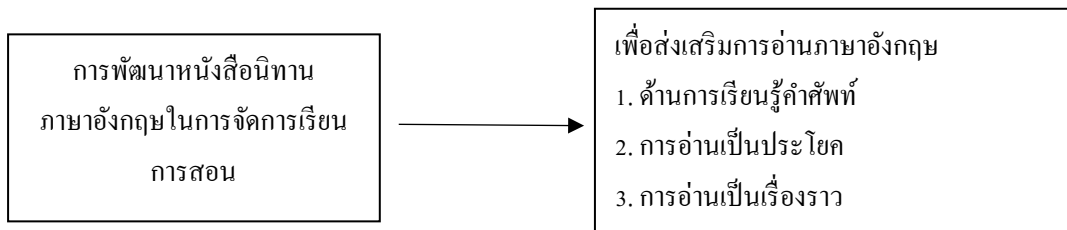
จากสภาพปัญหาดังกล่าว และจากการศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพของการใช้นิทานเป็นกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านของนักศึกษา ผู้วิจัยจึงนำนิทานมาใช้เป็นสื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านของนักเรียนโดยหวังว่าผลการวิจัยที่ได้ครั้งนี้จะเป็นประโยชน์มาสู่การปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของนักศึกษา โดยเฉพาะความสามารถในการอ่านให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้อย่างแท้จริง

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างและตรวจสอบคุณภาพของหนังสือนิทานภาษาอังกฤษในการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการอ่านภาษาอังกฤษ
2. เพื่อหาประสิทธิภาพของหนังสือนิทานภาษาอังกฤษในการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการอ่านภาษาอังกฤษ
3. เพื่อศึกษาผลการใช้หนังสือนิทานภาษาอังกฤษในการจัดการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมการอ่านภาษาอังกฤษ

3. กรอบแนวคิดของโครงการวิจัย

การพัฒนาหนังสือนิทานภาษาอังกฤษ เป็นการจัดการกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถส่งเสริมทักษะการอ่าน โดยใช้หนังสือนิทานเป็นสื่อในการพัฒนาความสามารถทางการเรียนรู้คำศัพท์ การอ่านเป็นประโยค และการอ่านเป็นเรื่องราวได้ ตามกรอบแนวคิด ดังนี้

4. สมมุติฐานการวิจัย

การพัฒนาหนังสือนิทานภาษาอังกฤษเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน ส่งผลให้นักศึกษามีความสามารถทางการอ่านสูงขึ้น

5. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1. โดยคัดเลือกนิทานประกอบภาพ จำนวน 5 เรื่อง ดังนี้
 1. นิทานเรื่อง The Clever Fish
 2. นิทานเรื่อง The Ants and the Grasshopper
 3. นิทานเรื่อง The fox and the Crow
 4. นิทานเรื่อง The Lion and the Mouse
 5. นิทานเรื่อง The Motner Crab and Her Son
2. แบบประเมินคุณภาพของหนังสือนิทาน โดยผู้เชี่ยวชาญ
3. แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการใช้หนังสือนิทาน สำหรับนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาภาษาอังกฤษ

6. วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นที่ 1 สร้างและตรวจสอบคุณภาพหนังสือนิทาน จำนวน 5 เรื่อง ดังนี้

1. นิทานเรื่อง The Clever Fish
2. นิทานเรื่อง The Ants and the Grasshopper
3. นิทานเรื่อง The fox and the Crow
4. นิทานเรื่อง The Lion and the Mouse
5. นิทานเรื่อง The Motner Crab and Her Son โดยผู้เชี่ยวชาญ

1. นำข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 มากำหนดขอบเขตเนื้อหา วัตถุประสงค์และดำเนินการพัฒนาหนังสือนิทานเพื่อส่งเสริมทักษะการอ่าน

2. ออกแบบโครงร่างหนังสือนิทาน จัดทำ storyboard และแต่งเรื่องให้มีความน่าสนใจและเหมาะสมกับนักศึกษา

3. สร้างหนังสือนิทานเพื่อส่งเสริมทักษะการอ่าน ตามแผนที่วางไว้

4. ตรวจสอบคุณภาพหนังสือนิทานโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อหาคุณภาพโดยใช้แบบประเมินคุณภาพของหนังสือนิทานเพื่อส่งเสริมทักษะการอ่าน โดยผู้เชี่ยวชาญก่อนการนำไปทดลองใช้

5. ปรับปรุงหนังสือนิทานตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ให้มีความสมบูรณ์

6. จัดทำหนังสือนิทานฉบับจริงเพื่อนำไปใช้ในการเรียนเพื่อส่งเสริมทักษะการอ่าน

ขั้นที่ 2 หาประสิทธิภาพของหนังสือนิทาน จำนวน 5 เรื่อง ดังนี้

1. นิทานเรื่อง The Clever Fish
2. นิทานเรื่อง The Ants and the Grasshopper
3. นิทานเรื่อง The fox and the Crow
4. นิทานเรื่อง The Lion and the Mouse
5. นิทานเรื่อง The Motner Crab and Her Son

1. นำหนังสือนิทานฉบับจริงเพื่อนำไปใช้ในการเรียนเพื่อส่งเสริมทักษะการอ่าน และหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75

2. ผู้สอนใช้เป็นที่ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยทดลองใช้หนังสือนิทานเป็นระยะเวลาทั้งสิ้น 1 เดือน

ขั้นที่ 3 ศึกษาผลการใช้หนังสือนิทาน จำนวน 5 เรื่อง ดังนี้

1. นิทานเรื่อง The Clever Fish
2. นิทานเรื่อง The Ants and the Grasshopper
3. นิทานเรื่อง The fox and the Crow
4. นิทานเรื่อง The Lion and the Mouse
5. นิทานเรื่อง The Motner Crab and Her Son

1. ศึกษาผลการใช้หนังสือนิทานเพื่อส่งเสริมทักษะการอ่าน โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการใช้หนังสือนิทาน สำหรับสำหรับนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาภาษาอังกฤษ

2. สรุปผลการใช้หนังสือนิทานเพื่อส่งเสริมทักษะการอ่าน พร้อมเขียนรายงาน

6.1 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

1. สร้างแบบประเมินคุณภาพของหนังสือนิทานเพื่อส่งเสริมทักษะการอ่าน สำหรับสำหรับนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาภาษาอังกฤษ สำหรับให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมเป็นแบบสอบถามประเมินค่า (Rating scale) ของ ลิกเคอร์ต (Likert) โดยมีเกณฑ์ดังนี้

- 5 หมายถึง มีความเหมาะสม/สอดคล้อง/ถูกต้อง/ชัดเจนมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความเหมาะสม/สอดคล้อง/ถูกต้อง/ชัดเจนมาก
- 3 หมายถึง มีความเหมาะสม/สอดคล้อง/ถูกต้อง/ชัดเจนปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความเหมาะสม/สอดคล้อง/ถูกต้อง/ชัดเจนน้อย
- 1 หมายถึง มีความเหมาะสม/สอดคล้อง/ถูกต้อง/ชัดเจนน้อยที่สุด

2. สร้างแบบสอบถามเพื่อสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการใช้หนังสือนิทานเพื่อส่งเสริมทักษะการอ่าน สำหรับสำหรับนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาภาษาอังกฤษ เป็นแบบสอบถามประเมินค่า (Rating scale) ของลิกเคอร์ต (Likert) โดยมีเกณฑ์ดังนี้

- 5 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุด

3. นำข้อความที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ของโครงสร้างคำถาม

4. ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญจัดพิมพ์เครื่องมือฉบับสมบูรณ์

5. นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปเก็บข้อมูลตามขั้นตอนที่วางไว้

6.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์หาคุณภาพของหนังสือนิทานเพื่อส่งเสริมทักษะการอ่าน สำหรับสำหรับนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาภาษาอังกฤษ โดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนที่ได้จากทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (บุญชม ศรีสะอาด, 2553: 104-106)

2. วิเคราะห์หาระดับความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อหนังสือนิทาน เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่าน สำหรับสำหรับนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาภาษาอังกฤษ โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยรวมคะแนนแล้ววิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553: 105)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าเฉลี่ย (Mean) (บุญชม ศรีสะอาด, 2553: 105)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนคะแนน

2. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (บุญชม ศรีสะอาด, 2553: 106)

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum(X - \bar{X})^2}{n - 1}}$$

เมื่อ S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

X แทน คะแนนแต่ละจำนวน

 \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ยคะแนนของกลุ่มตัวอย่าง $\sum(X - \bar{X})^2$ แทน ผลรวมของค่าเบี่ยงเบนของคะแนนแต่ละตัวจากค่าเฉลี่ย

n แทน จำนวนผู้เรียน

7. ผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหนังสือนิทานภาษาอังกฤษในการจัดการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมการอ่านภาษาอังกฤษ ของนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาภาษาอังกฤษ มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและตรวจสอบคุณภาพของหนังสือนิทานภาษาอังกฤษในการจัดการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมการอ่านภาษาอังกฤษ และศึกษาผลการใช้ หนังสือนิทานภาษาอังกฤษในการจัดการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมการอ่านภาษาอังกฤษกับนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาภาษาอังกฤษ

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพโดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ทำการประเมินคุณภาพของหนังสือนิทานจากแบบประเมินคุณภาพของหนังสือนิทานเพื่อส่งเสริมการอ่านภาษาอังกฤษของนักศึกษา 60 คน ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการใช้หนังสือนิทานเพื่อส่งเสริมการอ่านภาษาอังกฤษ ซึ่งได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเครื่องมือวิจัยทั้ง 2 ประเภท และมีปรากฏผลสรุปได้ดังตาราง 1 ดังนี้

ตาราง 1

ข้อการประเมิน	\bar{X}	(S.D.)	แปลผล
1. ด้านเนื้อหา			
1.1 นิทานมีเนื้อหาถูกต้อง อ่านและเข้าใจง่าย	4.6	0.5	มากที่สุด
1.2 นิทานมีความเหมาะสมกับช่วงวัยของผู้เรียน	4.3	0.5	มากที่สุด
1.3 นิทานมีความเหมาะสมต่อกระบวนการพัฒนาผู้เรียน	3.6	0.5	มาก
รวม	4.16	0.5	มาก
2. ด้านการออกแบบ			
2.1 ภาพสีสัน สวยงาม เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	4.6	0.5	มากที่สุด
2.2 ขนาดตัวอักษรถูกต้อง ชัดเจนเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	4.6	0.5	มากที่สุด
รวม	4.6	0.5	มากที่สุด
3. ด้านการใช้ภาษา			
3.1 การใช้ภาษาถูกต้อง เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	3.6	1.15	มาก
3.2 สื่อความหมายได้ชัดเจนเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	4.0	1.0	มาก
รวม	3.8	1.07	มาก
4. ด้านการประยุกต์ใช้			
4.1 ครูสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน	3.6	0.5	มาก
4.2 นักศึกษาสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.0	0	มาก
4.3 นิทานไม่ขัดต่อความมั่นคงของชาติและคุณธรรมจริยธรรม	4.6	0.5	มากที่สุด
รวม	4.2	0.3	มาก
รวมเฉลี่ยทั้งหมด	4.19	0.59	มาก

ตารางที่ 1 สรุปผลการวิเคราะห์ของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ประเมินคุณภาพของหนังสือนิทาน เพื่อส่งเสริมการอ่านภาษาอังกฤษ จากนั้นจึงวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พบว่าผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นต่อนิทานโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 คะแนน และจากการศึกษาระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญได้แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหา ด้านการออกแบบ ด้านการใช้ภาษา ด้านการประยุกต์ใช้ ผลการวิเคราะห์พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นน้อยที่สุดคือด้านการใช้ภาษา โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.8 คะแนน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือด้านการออกแบบ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.6 คะแนน ดังตาราง 1

ขั้นตอนที่ 2 ผลการหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความสามารถการอ่านภาษาอังกฤษ หนังสือนิทาน ผู้วิจัยได้นำหนังสือนิทานเพื่อความสามารถในการอ่านมาวิเคราะห์เพื่อหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดคือ 75/75 ได้ผลดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงผลการหาประสิทธิภาพของหนังสือนิทานเพื่อส่งเสริมการอ่านภาษาอังกฤษตามเกณฑ์ 75/75 ดังต่อไปนี้

หนังสือนิทาน	E ₁	E ₂	E ₁ / E ₂	ความหมาย
1	82.18	81.25	82.18/81.25	สูงกว่าเกณฑ์
2	80.33	81.25	80.33/81.25	สูงกว่าเกณฑ์
3	77.98	77.92	77.98/77.92	สูงกว่าเกณฑ์
4	75.72	75.42	75.72/75.42	เท่ากับเกณฑ์
5	80.33	81.25	80.33/81.25	สูงกว่าเกณฑ์
เฉลี่ย	79.30	79.41	79.30/79.41	สูงกว่าเกณฑ์

ตาราง 2 สรุปผลการหาประสิทธิภาพของหนังสือนิทานเพื่อส่งเสริมการอ่านภาษาอังกฤษ ผู้วิจัยได้นำหนังสือนิทานเพื่อความสามารถในการอ่านมาวิเคราะห์เพื่อหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดคือ 75/75 ผลที่ได้จากการหาประสิทธิภาพ 79.30/79.41 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์

ขั้นตอนที่ 3 สรุปผลการการใช้ของกลุ่มตัวอย่างของนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาภาษาอังกฤษ โดยใช้นักศึกษาจำนวน 60 คน ที่ใช้หนังสือนิทานเพื่อส่งเสริมการอ่านภาษาอังกฤษ จากนั้นจึงวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พบว่านักศึกษามีความคิดเห็นต่อนิทานโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.46 คะแนน จากการศึกษาระดับความคิดเห็นของนักศึกษา ได้แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหา ด้านการใช้ภาษา ด้านภาพ ผลการวิเคราะห์พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นน้อยที่สุดคือด้านเนื้อหา โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.36 คะแนน และข้อประเมินค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือข้อประเมินที่ว่ารูปภาพมีสีสันสวยงามเหมาะกับเนื้อหา โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.52 คะแนน ได้ผลดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3

ข้อการประเมิน	\bar{X}	(S.D.)	แปลผล
1. นักศึกษาอ่านเนื้อหาแล้วเข้าใจง่าย	4.40	0.64	มากที่สุด
2. นักศึกษาสามารถนำความรู้จากการอ่านนิทานไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้	4.50	0.64	มากที่สุด
3. นักศึกษามีความสุข สนุกกับการอ่านนิทาน	4.50	0.58	มากที่สุด
4. นักศึกษาได้ฝึกทักษะทางภาษา อ่าน พูด	4.52	0.54	มากที่สุด
5. นักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ภาษาอังกฤษเพิ่มมากขึ้น	4.50	0.54	มากที่สุด
6. นักศึกษามีความเพลิดเพลินกับเล่มนิทาน	4.50	0.61	มากที่สุด
7. นักศึกษาชอบรูปภาพการ์ตูนในนิทาน	4.36	0.72	มากที่สุด
8. รูปภาพมีสีสันสวยงามเหมาะกับเนื้อหา	4.50	0.61	มากที่สุด
9. ตัวละครในการ์ตูนมีบทบาทที่สอดคล้องกับเนื้อหา	4.46	0.61	มากที่สุด
10. นักศึกษามีความรู้ทางภาษาอังกฤษเพิ่มมากขึ้น	4.44	0.64	มากที่สุด
รวม	4.46	0.61	มากที่สุด

ตาราง 3 สรุปผลการการการใช้ของกลุ่มตัวอย่างของนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาภาษาอังกฤษ โดยใช้นักศึกษาจำนวน 60 คน ที่ทำแบบสอบถามการใช้หนังสือนิทานเพื่อส่งเสริมการอ่านภาษาอังกฤษ พบว่านักศึกษามีความคิดเห็นต่อนิทานโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.46 คะแนน ข้อที่มีคะแนนมากที่สุด คือ นักศึกษา ได้ฝึกทักษะทางภาษา การอ่าน การพูด ดังตาราง 3

8. อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่อง “ การพัฒนาหนังสือนิทานภาษาอังกฤษในการจัดการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมการอ่านภาษาอังกฤษ ของนักศึกษปริญญาตรีชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาภาษาอังกฤษ” พบว่าผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นต่อนิทานโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 คะแนน ซึ่งมีความสอดคล้องกับ (เรไร ไพรวรรณ .2546) ว่าด้วยลักษณะของนิทานที่ดี คือมีตัวละครที่เป็นจริง ไม่ได้หมายความว่าเอาตัวจริงเป็นตัวละคร แต่ให้มีลักษณะจริงจัง เป็นไปได้บ้างมีอุปนิสัยชัดเจนน่าสนใจชวนติดตาม เด็กจะเอาใจไปผูกกับตัวละครนั้น และติดตามอย่างตั้งใจเพราะลักษณะที่เป็นจริงซึ่งเป็นจริงอย่างที่เด็กจะไม่ สนใจไม่เอาใจไปผูกและเลิกฟัง และการใช้ภาษาให้เหมาะกับเนื้อเรื่อง ให้น่าสนใจ เป็นภาษาที่ตื่นเต้นและเหมาะสม และสอดคล้องกับ (วรรณิ ศิริสุนทร .2532) ว่าด้วยลักษณะของนิทานที่ดี กล่าวคือ การเลือกใช้คำพูด เพื่อกระตุ้นและเร้าความสนใจของผู้ฟังจากภาพประกอบและการใช้ภาษาถิ่นควรใช้เมื่อจำเป็นและต้องใช้อย่างระมัดระวัง จากการศึกษาระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญได้แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหา ด้านการออกแบบ ด้านการใช้ภาษา ด้านการประยุกต์ใช้ ผลการวิเคราะห์พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นน้อยสุดคือด้านการใช้ภาษา โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.8 คะแนน ซึ่งอาจจะมาจากคำศัพท์ภาษาอังกฤษบางคำอาจจะเลือกมาใช้ในการแปลนิทานเป็นคำศัพท์ที่ยากเกินไปทำให้นักศึกษาเข้าใจภาษาได้ยาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือด้านการออกแบบโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.6 คะแนน ซึ่งสอดคล้องกับ (เรชา ทองสวัสดิ์ .2516) กล่าวว่า การวาดภาพประกอบในนิทานนั้นจะสนุกสนาน และน่าสนใจมากขึ้น เพราะ

นอกจากเสียงที่ได้ยินแล้วเด็กยังได้เห็นลีลาการเคลื่อนไหวของลายเส้น ซึ่งประกอบเป็นภาพที่ดูคล้ายมีชีวิต และสามารถเคลื่อนไหวได้ ทำให้เด็กเกิดจินตนาการ มีใจจดจ่ออยู่กับเรื่องราวที่เล่าโดยตลอด

ผลการวิจัยเรื่อง “ การพัฒนาหนังสือนิทานภาษาอังกฤษในการจัดการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมการอ่านภาษาอังกฤษ ของนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาภาษาอังกฤษ ” พบว่านักศึกษามีความคิดเห็นต่อนิทานโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.46 คะแนน จากการศึกษาระดับความคิดเห็นของนักศึกษา ผลการวิเคราะห์พบว่า ข้อประเมินที่ว่า นักศึกษาชอบรูปภาพการ์ตูนในนิทานที่มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นน้อยสุดคือ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.36 คะแนนอาจเป็นเพราะภาพการ์ตูนในนิทานอาจจะไม่เป็นการ์ตูนสมัยใหม่จึงทำให้นักศึกษาให้คะแนนน้อยสุด และข้อประเมินค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือข้อประเมินที่ว่ารูปภาพมีสีสันสวยงามเหมาะกับเนื้อหา โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.52 คะแนน สอดคล้องกับ (วรรณิ ศิริสุนทร, 2532) ว่าด้วยลักษณะของนิทานที่ดี กล่าวคือภาพที่มีสีสันสวยงามจะกระตุ้นและเร้าความสนใจในนิทาน

9. สรุปผลการทดลอง

จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย สรุปผลได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อนิทาน สามารถสรุปผลวิจัยได้ว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นต่อนิทาน โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 คะแนน จากการศึกษาระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญได้แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหา ด้านการออกแบบ ด้านการใช้ภาษา ด้านการประยุกต์ใช้ ผลการวิเคราะห์พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นน้อยสุดคือด้านการใช้ภาษา โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.8 คะแนน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือด้านการออกแบบ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.6 คะแนน

2. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาภาษาอังกฤษ รวมทั้งหมด 60 คน พบว่าครุมีความคิดเห็นต่อนิทานโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.46 คะแนน จากการศึกษาระดับความคิดเห็นของนักศึกษา ผลการวิเคราะห์พบว่า ข้อประเมินที่ว่า นักศึกษาชอบรูปภาพการ์ตูนในนิทานที่มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นน้อยสุดคือ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.36 คะแนน และข้อประเมินค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือข้อประเมินที่ว่ารูปภาพมีสีสันสวยงามเหมาะกับเนื้อหา โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.52 คะแนน

10. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การเลือกประเภทนิทาน ควรเลือกให้สอดคล้องกับวัยของนักศึกษา ถ้าหากนิทานเป็นเรื่องยาว ครูผู้สอนควรแบ่งนิทานเป็นตอนๆ เพื่อช่วยให้นักศึกษาสามารถจดจำข้อมูลที่เป็นความคิดรวบยอด และรายละเอียดได้ดีกว่าการฟังเรื่อง หรือข้อความยาว นอกจากนี้การแบ่งนิทานที่เป็นตอนๆ ทำให้ผู้สอนสะดวกในการจัดเตรียมเนื้อหา และกิจกรรมการฟังได้อย่างเหมาะสม

2. ครูผู้สอนควรฝึกการร้องเพลง ทำท่าทางประกอบ ในนิทาน หรือฝึกการเล่านิทานก่อนการสอนทุกครั้ง ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความมั่นใจในการสอน และดึงดูดใจนักศึกษาให้ปฏิบัติกิจกรรมด้วยความสนุกสนาน

3. ในการปฏิบัติกิจกรรม ครูควรอธิบายให้นักเรียนเข้าใจถึงวิธีการอย่างชัดเจน มีการสาธิตและตรวจสอบความเข้าใจ เพื่อให้ นักศึกษาเข้าใจและสามารถปฏิบัติกิจกรรมได้อย่างถูกต้อง

4. ผู้สอนควรเตรียมความพร้อมของเครื่องเล่น รวมทั้งสื่ออุปกรณ์ต่าง ก่อนสอนทุกครั้ง เพื่อความสมบูรณ์ของอุปกรณ์ เมื่อเกิดข้อผิดพลาดจะได้สามารถแก้ไขได้ทันเวลา

5. นักศึกษาควรมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะ และปรับปรุงเรื่องการหาอุปกรณ์ประกอบฉาก เสื้อผ้า เครื่องแต่งกายนักแสดง ทั้งนี้เพื่อให้ผู้แสดงเกิดความภาคภูมิใจ และเหมือนอยู่ในสถานการณ์จริงมากขึ้น

11. เอกสารอ้างอิง

จารุพรรณ เฟิงศรีทอง. (2544, มกราคม-มิถุนายน). การศึกษาปัญหาการฟังทางภาษาอังกฤษของนักศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง. วารสารวิจัย. 4(1): 171-185.

เจลิยวศรี จิริสิทธิ์. (2550). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะการฟังและทักษะการพูดจาก บทเรียนซึ่งยึดหลักการจัดการเนื้อหาวิชาตามแนว Structural-Notion-Based Syllabus กับบทเรียนซึ่งยึดเนื้อหาวิชาตามแนว Structural-Based Syllabus. ปรินญาณิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ชนิดา สรรคประศาสน์. (2558). การพัฒนาทักษะการฟังในวิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่4/2 โดยใช้เพลง โรงเรียนอัสสัมชัญ. 3 มกราคม 2562. จาก

http://swis.acp.ac.th/html_edu/acp/temp_research/448.pdf

นนทพร ภูวรัตน์. (2546). การใช้เพลงและนิทานในการเพิ่มความสามารถด้านการฟังของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านบางวัน จังหวัดพังงา. สารนิพนธ์ ศศ.ม. (การสอนภาษาอังกฤษในฐานะต่างประเทศ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

บัญชา อึ้งสกุล. (2545,กรกฎาคม). การพัฒนากระบวนการการเรียนรู้ภาษาอังกฤษหลักการทักษะและการปฏิบัติการ. วารสารวิชาการ. 5(7): 52-57.

บรรเทิง พาพิจิตร . (2532) . ประเพณี วัฒนธรรมไทย และคติความเชื่อ.กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์
ประนอม สุรัสวดี. (2541). ภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา สื่อและการนำไปใช้. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.
พันธณี วิหคโต. (2546,กันยายน). การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ.

วารสารวิชาการ. 6(4): 24-27.

รัตนะ บัวสนธ์ . (2544) . การวิจัยและพัฒนาการศึกษา . พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร

เรไร ไพรวรรณ . (2546) . ว่าด้วยเรื่องนิทานพื้นบ้าน . กรุงเทพฯ : ทิพย์อักษร

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ . (2538) . เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา . (พิมพ์ครั้งที่ 5) กรุงเทพฯ : สุวีริยา
สาสน์.

ลักขณา ชินวงศ์ . (2542) . ศึกษาการใช้บทอ่านการ์ตูนจากหนังสือการ์ตูนเรื่องมิกกี้และสหายของวอลดิสนีย์ เป็น
สื่อเสริมทักษะการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัย
ทักษิณ.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาสน์.

วยุพา ทศตะ. (2541). การสัมมนาเชิงปฏิบัติการดำเนินทวนสัญจรสำหรับครูโรงเรียนประถมศึกษาในภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ. ภาควิชาภาษาตะวันตกและภาษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์.
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- ศรีเงิน แผลสุพัฒน์. (2541). การเปรียบเทียบความสามารถในการฟังข้อความภาษาอังกฤษประเภทต่างๆของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ในวิทยาลัยพณิชยการ สังกัดกรมอาชีวศึกษา กรุงเทพฯ. วิทยานิพนธ์ คม. (การสอนภาษาอังกฤษในฐานะต่างประเทศ ภาคมัธยม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร
- อภิญา บุญจวรรณกร. (2540, กรกฎาคม-กันยายน). การเล่านิทานในยุคอิเล็กทรอนิกส์. วารสารห้องสมุด. 4. 1(3): 40-46
- อัจฉรา วงศ์โสธร. (2544). แนวการสร้างข้อสอบภาษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Doff, A. (1991). **Teach English : A Training Course for Teachers**. New York: Cambridge University Press.
- Lundsteen, Sara W. (1976). **Learning to listening and learning to read**. Perspectives on talk and learning, 213-225.
- Morley, J. (1991). **Learning in ESL : Developing Self-Study Activities for Listening Comprehension**. Orlando: Harcourt Brace Jovanovich.
- Oxford, Rebecca L. (1993). **Researched update on teaching L2 listening**. System 21:205-211
- Richards, J.C. (1990). **The Language Teaching Matrix**. Cambridge: Cambridge University Press.
- Taylor, E.K. (2000). **Using Folktales**. New York: Cambridge University Press.
- Underwood, M. (1993). **Teaching Listening**. New York: Longman.
- Ur, P. (1994). **Teaching Listening Comprehension**. Cambridge: Cambridge University Press.
- Wu Su Yueh. (2008, January). Teaching The Three Little Pigs to EFL Young Learners in Taiwan. **The Internet TESL Journal**, 6(1)

**การพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ทะเลน้อยบ้านเรา
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอนุบาลควนขนุน
THE DEVELOPING OF SUPPLEMENTARY READING BOOKS
ON THALE NOI BAN RAO FOR STUDENTS IN PRATHOMSUKSA 4
AT ANUBAN KHUAN KHANUN SCHOOL**

นาย สักดীনันท์ บัวทองเรื่อง

นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน

E-mail : saknun.bua@northbkk.ac.th

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนันท์ สลโกสุม

คณะศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

E-mail : so.sunnan@northbkk.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ออกแบบและพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องทะเลน้อยบ้านเรา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (2) ศึกษาประสิทธิผลของหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องทะเลน้อยบ้านเรา ดังนี้ 2.1) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระภูมิศาสตร์ เรื่อง ลักษณะทางกายภาพของจังหวัดพัทลุง 2.2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระภูมิศาสตร์ เรื่อง ลักษณะทางกายภาพของจังหวัดพัทลุง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องทะเลน้อยบ้านเรา และ 2.3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนโดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องทะเลน้อยบ้านเรา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอนุบาลควนขนุน จังหวัดพัทลุง ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย (1) หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องทะเลน้อยบ้านเรา (2) แผนการจัดการเรียนรู้ประกอบการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง ทะเลน้อยบ้านเรา จำนวน 8 แผน เวลา 20 ชั่วโมง (3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระภูมิศาสตร์ เรื่อง ลักษณะทางกายภาพของจังหวัดพัทลุง มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.85 (4) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ทะเลน้อยบ้านเรา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test Dependent Statistics) ผลการวิจัยพบว่า (1) หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องทะเลน้อยบ้านเรา มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 88.64 / 80.20 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด (2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในสาระภูมิศาสตร์ เรื่อง ลักษณะทางกายภาพของจังหวัดพัทลุง จำนวนร้อยละ 93.34 อยู่ในระดับดีขึ้นไป (3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระภูมิศาสตร์ จากการจัดการเรียนรู้ด้วยหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องทะเลน้อยบ้านเรา หลังเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ (3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องทะเลน้อยบ้านเราในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: หนังสืออ่านเพิ่มเติม ทะเลน้อย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอนุบาลควนขนุน
จังหวัดพัทลุง

ABSTRACT

The research objectives were (1) to design and develop supplementary reading books on Thale Noi Ban Rao for students in Prathomsuksa 4 (2) to finding the effectiveness of supplementary reading books on Thale Noi Ban Rao which was divided into 3 dimensions 2.1) to assess learning achievement of students in Prathomsuksa 4 in the title of Phatthalung's physical geography from Thale Noi Ban Rao supplementary reading books 2.2) to compare Prathomsuksa 4 students in learning achievement before and after learning Phatthalung's physical geography toward Thale Noi Ban Rao supplementary reading books 2.3) to finding a satisfaction of students in Prathomsuksa 4 toward Thale Noi Ban Rao supplementary reading books. The sample was a class of 30 students in Prathomsuksa 4 from Anuban Khuan Khanun school, Primary educational Phatthalung service area 1 on the 1st semester of academic year 2019. It was simple random sampling. The research instruments were (1) Thale Noi Ban Rao supplementary reading books (2) 8 instructional plans from Thale Noi Ban Rao supplementary reading books which took a total of 20 hours. (3) The geography test on the title of Phatthalung's physical geography which has reliability value of 0.85 (4) A satisfaction of questionnaire on studying by using Thale Noi Ban Rao supplementary reading books. The analytic al statistics were percentage, arithmetic means, standard deviation, and sample (t-test Dependent Statistics). The research findings were summarized as follows; 1) The efficiency of Thale Noi Ban Rao supplementary reading books was 88.64/ 83.20 which was as standard as the criteria. (2) The learning achievement in the title of Phatthalung 's physical geography from Thale Noi Ban Rao supplementary reading books was 93.34 percent which was up to the high level. (3) The learning achievement after students studying with Thale Noi Ban Rao supplementary reading books was higher with statistical significance level at .01 (4) The satisfaction of students toward the use of Thale Noi Ban Rao supplementary reading books were in high .

Keywords: supplementary reading books, Thale Noi. Students in Prathomsuksa 4 at Anuban Khuan khanun school

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาวิจัย

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2553 ในหมวดที่ 4 ว่าด้วยแนวทางการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนในทุก ๆ ด้าน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ใฝ่รู้ สามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง คิดเป็น ทำเป็น รวมทั้ง มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะกระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบและการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น และในมาตรา 23 ได้บัญญัติไว้ว่าจัดการศึกษาต้องให้ความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเองและสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ประเทศชาติและสังคมโลก รวมถึงความรู้เกี่ยวกับภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ สภาพเศรษฐกิจ สังคม การดำรงชีวิต การเมืองการปกครอง ศาสนา ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญา เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ชีวิตจริงของตนเอง ในท้องถิ่น ตลอดจนให้มีความรักความผูกพัน มีความภูมิใจในท้องถิ่นของตนเองรวมทั้งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตในสังคม

นอกจากนี้กรอบยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ซึ่งเกิดในช่วงเวลาของการปฏิรูปประเทศ และสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและเชื่อมโยงใกล้ชิดกันมากขึ้น โดยจัดทำบนพื้นฐานของกรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2578) ซึ่งเป็นแผนหลักของการพัฒนาประเทศ และเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 รวมทั้งการปรับโครงสร้างประเทศไปสู่ประเทศไทย 4.0 ซึ่งยุทธศาสตร์ชาติที่จะใช้เป็นกรอบแนวทางการพัฒนาในระยะ 20 ปี ต่อจากนี้ เพื่อมุ่งสู่วิสัยทัศน์และทิศทางการพัฒนาประเทศ “ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” เป็นประเทศพัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงได้พิจารณาปรับปรุงหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในส่วนของมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สาระเทคโนโลยี และสาระภูมิศาสตร์ ให้สอดคล้องกับแผนดังกล่าวเพื่อเป็นการสร้างความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคนรองรับการเปลี่ยนแปลงโดยปรับปรุงมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดให้มีความชัดเจน และมีความเป็นสากลยิ่งขึ้น

สาระภูมิศาสตร์ เป็นศาสตร์ที่เกี่ยวข้องทั้งวิทยาศาสตร์ และสังคมศาสตร์ สามารถบูรณาการกับศาสตร์อื่นๆ ได้ เช่น ประวัติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ รวมทั้งจะเห็นได้ว่าปัจจุบันประเทศไทย และพื้นที่ต่างๆ ของโลกเกิดภาวะวิกฤตด้านกายภาพ ด้านสิ่งแวดล้อม และมีผลกระทบอย่างรุนแรงมากขึ้นเรื่อยๆ นอกจากนี้กระแสโลกาภิวัตน์ ความทันสมัยของวิทยาการและเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ที่เป็นเทคโนโลยีสารสนเทศทางภูมิศาสตร์มีมากขึ้น ตลอดจนการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อการสร้างความยั่งยืน ซึ่งการเรียนรู้เพียงสาระสำคัญของสาระภูมิศาสตร์ไม่เพียงพอต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและบางครั้งเกิดขึ้นโดยคาดการณ์ไม่ได้ ผู้เรียนจึงต้องมีทักษะ กระบวนการ และความสามารถทางภูมิศาสตร์ เพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ประกอบกัน

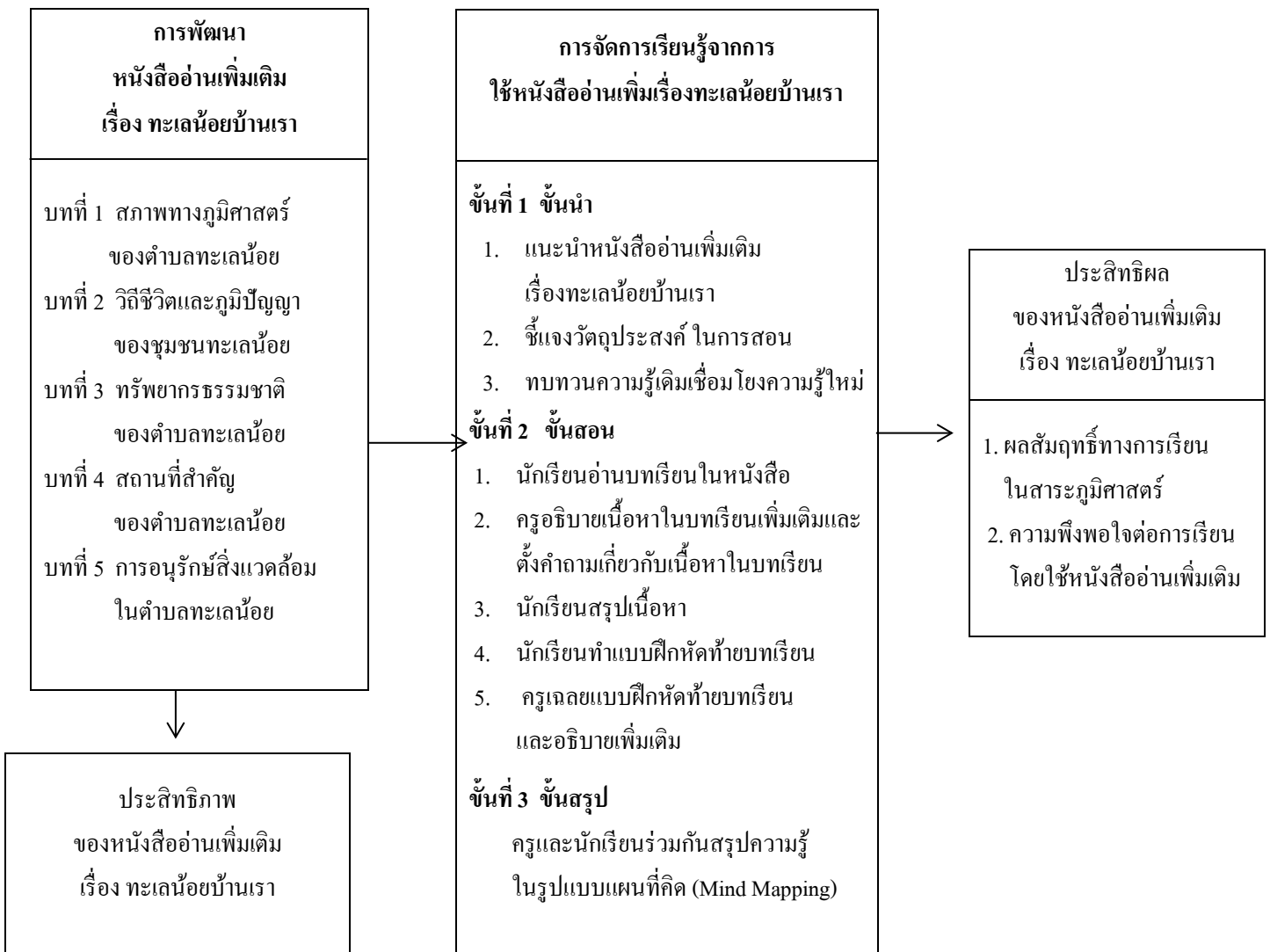
ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างหนึ่งที่ครูผู้สอนจะต้องมีการจัดการเรียนรู้สาระภูมิศาสตร์ที่จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจลักษณะทางกายภาพของโลก ปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วิถีการดำเนินชีวิตเพื่อให้รู้เท่าทัน ปรับตัวตามการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม ตลอดจนสามารถใช้ทักษะกระบวนการ ความสามารถทางภูมิศาสตร์ และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมตามสาเหตุและปัจจัย อันจะนำไปสู่การปรับใช้ในการดำรงชีวิตตามเป้าหมายของการเรียนสาระภูมิศาสตร์ ซึ่งการจัดกิจกรรมภาคสนามจะเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องภูมิศาสตร์เป็นอย่างดี เนื่องจากกิจกรรมดังกล่าวเป็นการบูรณาการความรู้ทางภูมิศาสตร์ในประเด็นต่างๆ ผ่านกระบวนการและการใช้ทักษะทางภูมิศาสตร์ในการตอบและแก้ไขปัญหาประเด็นและ/หรือปัญหาที่ผู้สอนได้ตั้งขึ้นด้วยการลงมือปฏิบัติจริงในพื้นที่หนึ่งๆ

ทั้งนี้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการเรียนรู้เรื่องภูมิศาสตร์ให้ผู้เรียนจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องคำนึงถึงความเหมาะสมของสื่อการเรียนรู้ที่มีความสอดคล้องกับวัยและความสนใจของผู้เรียน ซึ่งการจัด การเรียนรู้สาระภูมิศาสตร์ที่เน้นการเรียนรู้เรื่องภูมิศาสตร์โดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมที่มีเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นของตนเอง และการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ตั้งคำถาม สืบค้นข้อมูล และปฏิบัติจริงจึงเป็นการพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการแสวงหาความรู้ และคำตอบที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธของสิ่งต่างๆ บนพื้นผิวโลก และสามารถดำรงตนอยู่ในวิถีของการเป็นพลเมืองโลกที่ดี ตลอดจนเข้าใจการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมได้อย่างถูกต้อง และด้วยเหตุดังกล่าวจึงเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำให้ผู้เรียนมีความตระหนักในการรู้เรื่องภูมิศาสตร์

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- (1) เพื่อออกแบบและพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องทะเลน้อยบ้านเรา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
- (2) เพื่อศึกษาประสิทธิผลของหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องทะเลน้อยบ้านเรา ดังนี้
 - 2.1) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระภูมิศาสตร์ เรื่อง ลักษณะทางกายภาพของจังหวัดพัทลุง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องทะเลน้อยบ้านเรา
 - 2.2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระภูมิศาสตร์ เรื่อง ลักษณะทางกายภาพของจังหวัดพัทลุง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องทะเลน้อยบ้านเรา
 - 2.3) ศึกษาความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องทะเลน้อยบ้านเรา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

3. กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

1. หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ทะเลน้อยบ้านเรา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระภูมิศาสตร์ เรื่อง ลักษณะทางกายภาพของจังหวัดพัทลุง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภายหลังจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องทะเลน้อยบ้านเรา ของนักเรียนร้อยละ 80 อยู่ในระดับดีตามเกณฑ์ของการประเมินผลระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดเรียน โดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องทะเลน้อยบ้านเรา อยู่ในระดับมาก จากมาตราวัด 5 ระดับ

4. วิธีดำเนินการวิจัย

4.1 แบบแผนการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยกึ่งเชิงทดลอง (Quasi - Experimental Research) ใช้รูปแบบการวิจัยแบบกลุ่มเดียว โดยได้ทำการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน (One Group Pretest - Posttest Design)

4.2 ประชากรและตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอนุบาลควนขนุน จังหวัดพัทลุง ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 4 ห้องเรียน รวม 120 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอนุบาลควนขนุน จังหวัดพัทลุง ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 1 ห้องเรียน ได้จากการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลาก จำนวน 30 คน

4.3 ตัวแปรที่ศึกษา

1. ประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องทะเลน้อยบ้านเรา
2. ประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องทะเลน้อยบ้านเรา
 - 2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระภูมิศาสตร์ เรื่อง ลักษณะทางกายภาพของจังหวัดพัทลุง
 - 2.2 ความพึงพอใจต่อการเรียน โดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม

4.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

(1) หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ทะเลน้อยบ้านเรา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่สร้างขึ้นเพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนสาระภูมิศาสตร์ เรื่อง ลักษณะทางกายภาพของจังหวัดพัทลุง ประกอบด้วยเนื้อหา 5 บท ได้แก่ บทที่ 1 สภาพทางภูมิศาสตร์ของตำบลทะเลน้อย บทที่ 2 วิถีชีวิตและภูมิปัญญาของชุมชนทะเลน้อย บทที่ 3 ทรัพยากรธรรมชาติของตำบลทะเลน้อย บทที่ 4 สถานที่สำคัญของตำบลทะเลน้อย และบทที่ 5 การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในตำบลทะเลน้อย ทุกบทประกอบด้วยเนื้อหา แบบฝึกหัด แบบทดสอบท้ายบท และการตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้นจากการทดลองใช้กับนักเรียน

(2) แผนการจัดการเรียนรู้ประกอบการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง ทะเลน้อยบ้านเรา มีลักษณะเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ร่วมกับหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ทะเลน้อยบ้านเรา โดยได้จัดทำเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ในหน่วยมหัศจรรย์พัทลุง ซึ่งประกอบด้วยหน่วยการเรียนรู้ย่อย 6 หน่วย ดังนี้ หน่วยย่อยที่ 1 รอบรู้พัทลุง หน่วยย่อยที่ 2 กายภาพพัทลุง หน่วยย่อยที่ 3 มองดูพัทลุงเปลี่ยนแปลง และหน่วยย่อยที่ 4 หวงแหวนพัทลุง รวมจำนวน 8 แผนการเรียนรู้ ใช้เวลาเรียนรวม 20 ชั่วโมง

(3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระภูมิศาสตร์ เรื่อง ลักษณะทางกายภาพของจังหวัดพัทลุง เป็นแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ก่อนและหลังการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ทะเลน้อยบ้านเรา เป็นแบบทดสอบชนิดตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.85

(4) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ทะเลน้อยบ้านเรา โดยเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นในเรื่อง มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า จำนวน 5 ระดับ คือ มากที่สุด มากปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

4.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ดำเนินการทดสอบก่อนเรียน (Pretest) โดยนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปทดสอบกับนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างก่อนการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ทะเลน้อยบ้านเรา และเก็บผลการทดสอบไว้เปรียบเทียบกับผลการทดสอบหลังเรียน

2. จัดการเรียนรู้อ่านหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ทะเลน้อยบ้านเรา โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 8 แผนการจัดการเรียนรู้ ใช้เวลา 20 ชั่วโมง

3. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดท้ายบทเรียนหลังจากเรียนจบในแต่ละบทเรียน และบันทึกคะแนนเก็บไว้

4. ดำเนินการทดสอบหลังเรียน (Posttest) โดยนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง ลักษณะทางกายภาพของจังหวัดพัทลุงไปทดสอบกับนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ทะเลน้อยบ้านเรา

5. สอบถามความพึงพอใจต่อการเรียน โดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ทะเลน้อยบ้านเรา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจ

4.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ทะเลน้อยบ้านเรา โดยใช้เกณฑ์ 80/80 สถิติจำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยโดยใช้สถิติทดสอบที (t – test dependent)

5. สรุปผลการวิจัย

5.1 ผลการออกแบบและพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องทะเลน้อยบ้านเรา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ประกอบด้วย 5 บท ได้แก่ บทที่ 1 สภาพทางภูมิศาสตร์ของตำบลทะเลน้อย บทที่ 2 วิถีชีวิตและภูมิปัญญาของชุมชนทะเลน้อย บทที่ 3 ทรัพยากรธรรมชาติของตำบลทะเลน้อย บทที่ 4 สถานที่สำคัญของตำบลทะเลน้อย และบทที่ 5 การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในตำบลทะเลน้อย เมื่อนำหนังสืออ่านเพิ่มเติมไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง ได้ค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 88.68/ 80.66

5.2 การศึกษาประสิทธิผลของหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องทะเลน้อยบ้านเรา ดังนี้

5.2.1 ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระภูมิศาสตร์ เรื่อง ลักษณะทางกายภาพของจังหวัดพัทลุง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องทะเลน้อยบ้านเราผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระภูมิศาสตร์ เรื่อง ลักษณะทางกายภาพของจังหวัดพัทลุง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องทะเลน้อยบ้านเรา พบว่ามีนักเรียนร้อยละ 93.34 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในสาระภูมิศาสตร์ เรื่อง ลักษณะทางกายภาพของจังหวัดพัทลุงอยู่ในระดับดีขึ้นไปตามเกณฑ์

ตารางที่ 2 การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระภูมิศาสตร์ เรื่อง ลักษณะทางกายภาพของจังหวัดพัทลุง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องทะเลน้อยบ้านเรา

เกณฑ์การประเมินผล การเรียนรู้ของ สพฐ.	ระดับ คุณภาพ	คะแนนเต็ม (30)	จำนวน (คน)	ร้อยละ	ร้อยละสะสม
80 – 100	ดีเยี่ยม	24.00 - 30.00	23	76.67	76.67
70 – 79	ดี	21.00 - 23.99	5	16.67	93.34
60 – 69	พอใช้	18.00 - 20.99	1	3.33	96.67
50 – 59	ผ่าน	15.00 - 17.99	1	3.33	3.33
0 - 49	ไม่ผ่าน	0 - 14.99	0	0	100
รวม			30	100	

จากตารางที่ 2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระภูมิศาสตร์ เรื่อง ลักษณะทางกายภาพของจังหวัดพัทลุง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องทะเลน้อยบ้านเราผลการศึกษาพบว่านักเรียนร้อยละ 93.34 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในสาระภูมิศาสตร์ เรื่อง ลักษณะทางกายภาพของจังหวัดพัทลุงอยู่ในระดับดีขึ้นไปตามเกณฑ์

5.2.2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระภูมิศาสตร์ เรื่อง ลักษณะทางกายภาพของจังหวัดพัทลุง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระภูมิศาสตร์ เรื่อง ลักษณะทางกายภาพของจังหวัดพัทลุง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างก่อนและหลังการจัด การเรียนรู้โดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องทะเลน้อยบ้านเรา

ผลการเรียนรู้	N	\bar{X}	S.D.	t	p
ก่อนเรียน	30	13.70	2.29		
หลังเรียน	30	24.97	2.11	20.53	.000

จากตารางที่ 3 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง ลักษณะทางกายภาพของจังหวัดพัทลุง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภายหลังจากจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องทะเลน้อยบ้านเราสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5.2.3 การศึกษาความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องทะเลน้อยบ้านเรา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียน โดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องทะเลน้อยบ้านเรา ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.57 จากมาตราวัด 5 อันดับ

6. อภิปรายผล

6.1 ผลการพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องทะเลน้อยบ้านเรา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 88.68/ 83.23 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน การวิจัยที่ตั้งไว้ ข้อค้นพบดังกล่าว ผู้วิจัยมีความเห็นว่าเป็นผลมาจากกระบวนการสร้างหนังสืออย่างเป็นระบบ โดยเริ่มตั้งแต่ขั้นตอนการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม นอกจากนี้ หนังสืออ่านเพิ่มเติมที่ผู้วิจัยออกแบบและพัฒนาขึ้นมาประกอบด้วยองค์ประกอบต่าง ๆ ที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ อีกทั้งมีการนำเรื่องราวของท้องถิ่นที่ใกล้ตัวนักเรียนมาจัดทำเป็นหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่มีสอดคล้องกับ มาตรฐาน ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลาง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม เพื่อปลูกฝังให้นักเรียนเกิดความรัก ความภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง และผ่านการประเมินจาก ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ด้านการพัฒนาหนังสือ และนำหนังสืออ่านเพิ่มเติมไปหาประสิทธิภาพตามขั้นตอนการหา ประสิทธิภาพจึงทำให้หนังสือมีคุณภาพเหมาะสมในการใช้ป็นสื่อประกอบการเรียนการสอนหรือการศึกษา ค้นคว้าเพิ่มเติมของนักเรียน สอดคล้องกับวาสิณี พ็องพงษ์ศรี (2552 : 91) ซึ่งได้พัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง ตำบลเมืองสระบุรี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัย พบว่าหนังสืออ่านเพิ่มเติม มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 91.66/84.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้

6.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ลักษณะทางกายภาพของจังหวัดพัทลุง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4 จากการเรียนโดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องทะเลน้อยบ้านเรา พบว่านักเรียนร้อยละ 93.34 มีผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน เรื่อง ลักษณะทางกายภาพของจังหวัดพัทลุงอยู่ในระดับดีขึ้นไปตามเกณฑ์ เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้ง ไว้ ที่เป็นเช่นนี้อาจจะเป็นเพราะว่าหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องทะเลน้อยบ้านเราที่สร้างขึ้นเป็นหนังสือที่มี ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 เนื่องจากมีขั้นตอนการสร้างอย่างเป็นระบบ คือ 1) การศึกษาหลักสูตรแกนกลาง สาระภูมิศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) 2) ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตำบลทะเลน้อยในด้านต่างๆ โดย พิจารณาเนื้อหาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลางสาระ ภูมิศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) 3) ศึกษาหลักการ ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม 4) ออกแบบหนังสืออ่านเพิ่มเติมและดำเนินการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมตามที่ได้ออกแบบไว้ และ 6) หา ประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติมตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 ประกอบกับมีการจัดการเรียนรู้อย่างเป็น ขั้นตอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ และเนื้อหาของหนังสืออ่านเพิ่มเติมยังเป็นเรื่องราวภายในท้องถิ่นของตนเอง

6.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง ลักษณะทางกายภาพของจังหวัดพัทลุงหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากนักเรียนได้เรียนรู้ โดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมประกอบการเรียนรู้เพื่อเพิ่มความเข้าใจและจดจำเนื้อหาอย่างมีประสิทธิภาพ มีขั้นตอนการสอนที่ชัดเจนตามแผนการจัดการเรียนรู้ จึงทำให้นักเรียนสนใจ สนุกสนาน และมีความสุขในการ เรียนรู้ ตลอดจนนักเรียนได้มีโอกาสฝึกปฏิบัติกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทำให้ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ อย่างรวดเร็ว ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงขึ้น สอดคล้องกับธีรศักดิ์ เสือจ้อย (2554 : 44) ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ท้องถิ่นลำลูกกา ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและ ความพึงพอใจของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัย พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังจากการใช้ หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ท้องถิ่นลำลูกกา สูงกว่าผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6.4 ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องทะเลน้อยบ้านเรา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง

ทะเลน้อยบ้านเรา ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.57 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง ทะเลน้อยบ้านเรา มีการสร้างอย่างเป็นขั้นตอน ผู้วิจัยได้แบ่งเนื้อหาออกเป็นบทๆ โดยในแต่ละบทจะมีภาพถ่ายที่สอดคล้องกับเนื้อหาประกอบจึงทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาของแต่ละบทได้ง่ายขึ้น มีการใช้ภาษาง่ายต่อการอ่านและทำความเข้าใจ นอกจากนี้ยังได้มีการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติและเรียนรู้ตัวอย่างหลากหลาย สอดคล้องกับสุกุลธีร์ จรัสศรีสุนทร (2551 : 108) ได้พัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องการอนุรักษ์มรดกโลกทางวัฒนธรรมของไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติมที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 93.91/84.83 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยหนังสืออ่านเพิ่มเติมสูงกว่าก่อนเรียนและนักเรียนมีความพึงพอใจต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติมในระดับ มากที่สุด

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

(1) เป็นแนวทางในการสร้างหนังสือเพื่อเป็นสื่อการสอนสำหรับครูผู้สอนที่ประสงค์จะจัดทำหนังสืออ่านเพิ่มเติมสำหรับนักเรียนอย่างเป็นระบบและมีสาระสำคัญต่างๆ ที่สอดคล้องกับบทเรียน

(2) สามารถนำหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องทะเลน้อยบ้านเราไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ร่วมกับวิธีการสอนอื่นๆ ได้ เช่น วิธีการสอนแบบศึกษาด้วยตนเอง วิธีการสอบแบบสืบเสาะ วิธีการสอนแบบโครงการ เป็นต้น

7.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมในรูปแบบอื่นๆ ที่น่าสนใจ เช่น หนังสือการ์ตูน หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-book) เพื่อให้มีหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่สอดคล้องกับความสนใจของนักเรียน

8. เอกสารอ้างอิง

ธีรศักดิ์ เสือจ้อย. (2554). ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องท้องถิ่นลำลูกกา ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดพิชอุดม จังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

สุกุลธีร์ จรัสศรีสุนทร. (2551). การพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องการอนุรักษ์มรดกโลก ทางวัฒนธรรมของไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด

วิลาสินี พ้องพงษ์ศรี. (2552). การพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องตำนานเมืองสระบุรี กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม พัทลุง. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

**การสร้างเว็บช่วยสอน เรื่อง การใช้โปรแกรม Microsoft Excel
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้โปรแกรม Moodle
THE CONSTRUCTION OF WEB-BASED INSTRUCTION ON USING
MICROSOFT EXCEL PROGRAM FOR PRATHOMSUKSA 6 STUDENTS
THROUGH MOODLE PROGRAM**

นางสาวศิริรัตน์ ชนิกกุล

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

E-mail: sirirat.tan@northbkk.ac.th

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เบญจรัตน์ ราชฉวาง

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

E-mail: benjarat.ra@northbkk.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ข้อ คือ (1) เพื่อหาประสิทธิภาพของเว็บช่วยสอน เรื่อง การใช้โปรแกรม Microsoft Excel (2) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การใช้โปรแกรม Microsoft Excel และ (3) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การใช้โปรแกรม Microsoft Excel ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้โปรแกรม Moodle ระหว่างก่อนเรียน และหลังเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดดอนมะโนรา(รังสิยานุกุล) จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 4 ฉบับ ได้แก่ (1) เว็บช่วยสอน เรื่อง การใช้โปรแกรม Microsoft Excel (2) แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การใช้โปรแกรม Microsoft Excel (3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การใช้โปรแกรม Microsoft Excel และ (4) แบบประเมินผลการปฏิบัติงานระหว่างเรียน เรื่อง การใช้โปรแกรม Microsoft Excel วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และสถิติที่ไม่ใช่พารามิเตอร์ (Nonparametric Statistics) ด้วยวิธี Wilcoxon Signed-Rank Test

ผลการวิจัยพบว่า (1) ประสิทธิภาพของเว็บช่วยสอน เรื่อง การใช้โปรแกรม Microsoft Excel ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้โปรแกรม Moodle มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.11/80.17 (2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การใช้โปรแกรม Microsoft Excel ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้โปรแกรม Moodle อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ 80.17 และ (3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การใช้โปรแกรม Microsoft Excel ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้โปรแกรม Moodle หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพของเว็บช่วยสอน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ABSTRACT

The objectives of this study were 3 items which are (1) to find out the efficiency of Web- Based Instruction on Microsoft Excel program (2) to study the students' learning achievement on using Microsoft Excel program and (3) to compare the students' learning achievement on using Microsoft Excel program for Prathomsuksa 6 students through Moodle program between pre-test and post-test. The sample of this study was 20 students in Watdonmanora (Rangsiyanukul) school from one section. The instruments used in this study comprised 4 sets which were (1) Web- Based Instruction on using Microsoft Excel program (2) the lesson plans on using Microsoft Excel program (3) a learning achievement test on using Microsoft Excel program and (4) formative performance evaluation form during the course of using Microsoft Excel program. Data were analysed by percentage, mean (\bar{X}) and Standard Deviation (SD) and nonparametric statistic by Wilcoxon Signed-Rank Test.

The study revealed that (1) the efficiency of Web- Based Instruction on using Microsoft Excel program for Prathomsuksa 6 students through Moodle program had an efficiency of 82.11/80.17 (2) the students' learning achievement on Microsoft Excel program for Prathomsuksa 6 students through Moodle program was at the excellent level (80.17%) and (3) learning achievement on Microsoft Excel program for Prathomsuksa 6 students through Moodle program in the post-test was higher than pre-test with the statistical significance level of .05.

Keywords: Efficiency of Web-Based Instruction, Learning achievement

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาวิจัย

ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนจะต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายเป็นเครื่องมือที่จะนำพาตนเองไปสู่เป้าหมายของหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน อาทิ กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ กระบวนการสร้างความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการทางสังคม กระบวนการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหา กระบวนการวิจัย กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง กระบวนการพัฒนาลักษณะนิสัย ซึ่งกระบวนการเหล่านี้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝนและพัฒนา เพราะจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร ดังนั้น ผู้สอนจำเป็นต้องศึกษาทำความเข้าใจกระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้สามารถเลือกใช้ในการจัดการกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรของสถานศึกษาให้เข้าใจถึงมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนแล้วพิจารณาการออกแบบการเรียนรู้โดยเลือกใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอน สื่อหรือแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มศักยภาพและบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น. 20)

การจัดการเรียนการสอนจึงถือว่ามีความจำเป็นที่จะต้องใช้สื่อการเรียนรู้มาเป็นเครื่องมือส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเข้าถึงความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะตามมาตรฐานของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ สื่อการเรียนรู้มีหลากหลายประเภท ทั้งสื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี และเครือข่ายการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในท้องถิ่น การเลือกใช้สื่อควรเลือกให้เหมาะสมกับระดับพัฒนาการ และลีลาการเรียนรู้ที่หลากหลายของผู้เรียน การจัดหาสื่อการเรียนรู้ ผู้เรียนและผู้สอนสามารถจัดทำและพัฒนาขึ้นเอง หรือ

ปรับปรุงสื่อการเรียนรู้จากสื่อต่าง ๆ ที่มีอยู่รอบตัวเพื่อนำไปใช้ประกอบการเรียนรู้ที่สามารถส่งเสริมการสื่อสารให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยสถานศึกษาควรจัดให้มีอย่างพอเพียง เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง ซึ่งการเรียนผ่านอินเทอร์เน็ตเป็นวิธีการสอนรูปแบบหนึ่งที่ครูผู้สอนนิยมนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ทันต่อเทคโนโลยีและการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น.22)

การเรียนผ่านอินเทอร์เน็ตมีประโยชน์ต่อการศึกษาเป็นอย่างมากทั้งตัวผู้เรียนและระบบการศึกษา วงการศึกษาของไทยได้มีความตื่นตัวเกี่ยวกับพัฒนาารูปแบบการเรียนการสอนดังจะเห็นได้จากสถานศึกษาหลายแห่งได้เริ่มโครงการพัฒนาบทเรียน CAI/CBT เพื่อใช้ในการเรียนการสอนในลักษณะต่างๆ ทั้งการสอนเสริมในกรณี que ผู้เรียนขาดเรียน เรียนไม่ทันเพื่อน หรือสอนแทนครูในกรณีที่เนื้อหาสลับซับซ้อน ซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นแนวความคิดที่ทันสมัยและสอดคล้องกับสาระหลักที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่มุ่งเน้นการจัดการศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารและการจัดการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งประมาณการไว้ว่าจำนวนผู้ใช้ในอินเทอร์เน็ตปัจจุบันทั่วโลกมีเกินกว่า 1,500 ล้านคน พัฒนาการของบทเรียน CAI/CBT จึงปรับเปลี่ยนรูปแบบการนำเสนอ เป็นบทเรียนที่นำเสนอผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อสอดคล้องกับการใช้งานและกลุ่มเป้าหมายผู้เข้าเรียน (มนต์ชัย เทียนทอง, 2544, น. 60)

จากการศึกษาข้อมูลรายงานผลการเรียน วิชาคอมพิวเตอร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดดอนมะโนรา (รังสิยานุกูล) พบว่า นักเรียนบางส่วนไม่เข้าใจการสร้างตารางคำนวณ โดยเฉพาะการใช้ฟังก์ชันการทำงานที่มีเงื่อนไขที่ซับซ้อนและไม่สามารถนำไปประยุกต์ใช้งานได้ ความรู้พื้นฐานแตกต่างกัน คนที่เรียนอ่อนตามคนที่เรียนเก่งไม่ทัน ถ้าสอนซ้ำคนที่เรียนเก่งก็เกิดความเบื่อหน่าย คิดเป็นร้อยละ 70 ของนักเรียนทั้งหมดจำนวน 20 คน ทำให้ครูผู้สอนต้องนำวิธีการสอนโดยใช้เว็บช่วยสอน วิชาคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรม Moodle มาใช้ในการสอน เนื่องจากเว็บช่วยสอนโดยใช้โปรแกรม Moodle มีเทคนิคการนำเสนอเป็นตัวกระตุ้นที่น่าสนใจ ทำให้นักเรียนสามารถประเมินผลการเรียนได้ทันทีหลังจากที่นักเรียนเรียนจบบทเรียนแล้ว อีกทั้งยังสามารถทบทวนความรู้ได้ตลอดเวลา เพื่อส่งเสริมพัฒนานักเรียนให้มีความสนใจและมีความกระตือรือร้นในการเรียน ช่วยเพิ่มทักษะในการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อนำเสนอข้อมูลสารสนเทศของนักเรียน และถือว่าเว็บช่วยสอนโดยใช้โปรแกรม Moodle เป็นการนำเทคโนโลยีทางด้านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมาใช้เพื่อให้นักเรียน มีความรู้ความเข้าใจ สามารถประยุกต์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในงานด้านต่างๆ ตามลักษณะงานอาชีพ (ชนิดา ศิริดาโชติการ, 2562, สัมภาษณ์)

จากความเป็นมาและความสำคัญของการเรียนการสอน วิชาคอมพิวเตอร์ ทำให้ครูผู้สอนต้องนำเว็บช่วยสอน โดยใช้โปรแกรม Moodle มาใช้ในการสอน เพื่อสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ ดึงดูดความสนใจ การนำเสนอด้วยภาพกราฟิก ภาพเคลื่อนไหว ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และสามารถเข้าใจเนื้อหาได้เร็ว ด้วยวิธีที่ง่ายๆ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนหรือนักเรียนที่ขาดเรียนสามารถเข้าไปทบทวนเนื้อหาที่เรียนได้ ครูผู้สอนสามารถนำสื่อการเรียนการสอนโดยใช้เว็บช่วยสอนไปใช้ในรายวิชาอื่น ๆ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น รวมไปถึงผู้บริหารสถานศึกษา สามารถกำหนดเป็นนโยบายในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนให้เป็นแนวทางเดียวกัน และสอดคล้องกับมาตรฐาน การประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

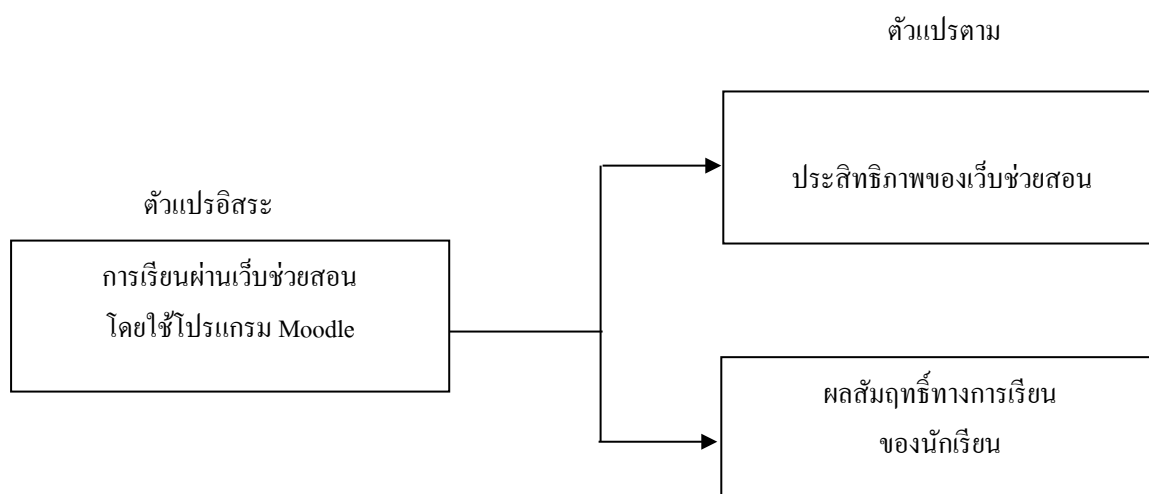
2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

(1) เพื่อหาประสิทธิภาพของเว็บช่วยสอน เรื่อง การใช้โปรแกรม Microsoft Excel ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้โปรแกรม Moodle

(2) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การใช้โปรแกรม Microsoft Excel ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้โปรแกรม Moodle

(3) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การใช้โปรแกรม Microsoft Excel ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้โปรแกรม Moodle ระหว่างก่อนเรียน และหลังเรียน

3. กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

4. วิธีดำเนินการวิจัย

4.1 แบบแผนการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ออกแบบโดยใช้การวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi- Experimental Research) ที่กลุ่มทดลองกลุ่มเดียว โดยการวัดผลก่อนและหลังการทดลอง (One-Group Pretest-Posttest Design) โดยหาประสิทธิภาพของเว็บช่วยสอน วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และทำการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน

4.2 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดดอนมะโนรา(รังสิยานุกูล) จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 20 คน

4.3 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ตัวแปรอิสระ มีจำนวน 1 ตัวแปร คือ การเรียนผ่านเว็บช่วยสอน เรื่อง การใช้โปรแกรม Microsoft Excel โดยใช้โปรแกรม Moodle ส่วนตัวแปรตาม มีจำนวน 2 ตัวแปร คือ ประสิทธิภาพของเว็บช่วยสอน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การใช้โปรแกรม Microsoft Excel

4.4 ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 6 เดือน (พฤษภาคม-ตุลาคม 2562) โดยแบ่งออกเป็น 4 ระยะ คือระยะที่ 1 วัดผลการเรียนรู้ของนักเรียนก่อนเรียน ระยะที่ 2 จัดกิจกรรมการ

เรียนการสอนโดยใช้เว็บช่วยสอน เรื่อง การใช้โปรแกรม Microsoft Excel ระยะที่ 3 ประเมินผลการปฏิบัติงานระหว่างเรียน และระยะที่ 4 วัดผลการเรียนรู้ของนักเรียนหลังเรียน

4.5 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 4 ชุด ได้แก่

(1) เว็บช่วยสอน เรื่อง การใช้โปรแกรม Microsoft Excel ดำเนินการโดยให้ผู้เชี่ยวชาญด้านวิชาการ ครูผู้สอนด้านการจัดการเรียนการสอนวิชาคอมพิวเตอร์ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและความเหมาะสมของเว็บช่วยสอน ผลการประเมินโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 นำไปทดลองใช้ครั้งที่ 1 แบบ 1 : 1 กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนศาลเจ้าอาม้า จำนวน 3 คน โดยสุ่มจากกลุ่มเก่ง ปานกลาง อ่อน กลุ่มละ 1 คน เพื่อตรวจสอบความชัดเจนของเนื้อหา ความสามารถในการใช้เว็บช่วยสอน เวลาที่ใช้ ความเข้าใจของนักเรียน พบว่าเนื้อหาที่ส่วนใหญ่ไม่น้อยเกินไปหรือยาวเกินไป ทำการปรับเนื้อหาให้สั้นอ่านแล้วเข้าใจง่าย และปรับปรุงแก้ไข ออกแบบเนื้อหาให้ดูน่าสนใจและมีความชัดเจนก่อนนำไปทดลองใช้ครั้งที่ 2 ทดลองใช้ครั้งที่ 2 แบบกลุ่มย่อยกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนศาลเจ้าอาม้า จำนวน 9 คน โดยสุ่มจากกลุ่มเก่ง ปานกลาง อ่อน กลุ่มละ 3 คน เพื่อแน่ใจว่าเว็บช่วยสอนที่สร้างขึ้น นักเรียนสามารถเข้าใจและเรียนรู้ได้ พบว่าเวลาทำแบบฝึกหัดไม่มีการกำหนดระยะเวลาการส่งงาน ปรับปรุงแก้ไข กำหนดเวลาการส่งงานก่อนนำไปทดลองใช้ครั้งที่ 3 และทดลองใช้ครั้งที่ 3 แบบภาคสนามกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนศาลเจ้าอาม้า จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 12 คน เพื่อแน่ใจว่าเว็บช่วยสอนที่สร้างขึ้น นักเรียนสามารถเข้าใจและเรียนรู้ได้ ผลการทดลองพบว่าเว็บช่วยสอนมีประสิทธิภาพ $(E_1 / E_2) = 82.11/80.17$ ได้ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและการนำไปทดลองใช้ครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 ก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง

(2) แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การใช้โปรแกรม Microsoft Excel ดำเนินการโดยให้ผู้เชี่ยวชาญด้านวิชาการ ครูผู้สอนด้านวิชาคอมพิวเตอร์ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยพิจารณาความถูกต้อง เหมาะสม และประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ตามแบบประเมิน ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) โดยกำหนดเกณฑ์การประเมินเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน มาหาค่าเฉลี่ย ผลการประเมินโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00

(3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การใช้โปรแกรม Microsoft Excel ดำเนินการโดยการนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การใช้โปรแกรม Microsoft Excel จำนวน 30 ข้อ ไปเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ทำการตรวจเพื่อประเมินความถูกต้องเหมาะสม จากนั้นดำเนินการแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสมอีกครั้ง ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence : IOC) ตั้งแต่ 0.67-1.00 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การใช้โปรแกรม Microsoft Excel ที่ปรับปรุงแล้ว ไปทำการทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดคอนมะ โนรา(รังสิยานุกูล) ที่ผ่านการเรียนเนื้อหาเรื่องนี้มาแล้ว จำนวน 6 คน ตรวจสอบแบบทดสอบแล้วคำนวณค่าความยากง่าย ได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.33 – 0.67 และค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.33-1.00 และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .926

(4) แบบประเมินผลการปฏิบัติงานระหว่างเรียน เรื่อง การใช้โปรแกรม Microsoft Excel ดำเนินการโดยนำแบบประเมินผลการปฏิบัติงานระหว่างเรียน เรื่อง การใช้โปรแกรม Microsoft Excel ไปเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญด้านวิชาการ ครูผู้สอนด้านคอมพิวเตอร์ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและแบบประเมินผลการปฏิบัติงานระหว่างเรียน ซึ่งมีลักษณะเป็นเกณฑ์การประเมินผลงานโดยใช้เกณฑ์ในการให้คะแนน

แบบรูบริกส์ (Scoring Rubrics) โดยกำหนดเกณฑ์ระดับคุณภาพของงานเป็น 3 ระดับ คือ ดี(3) พอใช้(2) และ ปรับปรุง(1) แบ่งออกเป็น 5 ข้อ ดังนี้ 1) ความถูกต้องของผลงาน 2) ความสวยงามของผลงาน 3) ความชัดเจนของ ตัวอักษร 4) การใช้คำและตัวสะกด และ 5) ผลงานเสร็จตามเวลาที่กำหนด จากนั้นดำเนินการแก้ไขตาม ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสมอีกครั้ง ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence : IOC) ตั้งแต่ 0.67-1.00

4.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล

(1) ดำเนินการทดสอบก่อนเรียน (Pretest) กับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เรื่องการใช้โปรแกรม Microsoft Excel ที่สร้างขึ้นและผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้ว จำนวน 30 ข้อ

(2) ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การใช้โปรแกรม Microsoft Excel สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 18 ชั่วโมง โดยไม่นับรวมเวลาทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ดำเนินการสอนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562

(3) ดำเนินการเก็บผลการปฏิบัติงานระหว่างเรียน ตลอดภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562

(4) ดำเนินการทดสอบหลังเรียน (Post-test) กับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เรื่อง การใช้โปรแกรม Microsoft Excel ที่สร้างขึ้นและผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้ว จำนวน 30 ข้อ

4.7 การวิเคราะห์ข้อมูล

(1) การวิเคราะห์ประสิทธิภาพของเว็บช่วยสอน เรื่อง การใช้โปรแกรม Microsoft Excel โดยนำ คะแนนของนักเรียนทุกคนที่ได้จากการทำแบบประเมินก่อนเรียนทุกชุดมารวมกันแล้วหาค่าเฉลี่ยร้อยละ เทียบกับ คะแนนจากการทำแบบประเมินหลังเรียนของนักเรียนทุกคนมารวมกัน แล้วหาค่าเฉลี่ยร้อยละตามเกณฑ์การหา ประสิทธิภาพ 80/80

(2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่เรียนด้วยเว็บช่วยสอน เรื่อง การใช้โปรแกรม Microsoft Excel โดยใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

(3) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยเว็บช่วยสอน เรื่อง การใช้โปรแกรม Microsoft Excel ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สถิติที่ไม่ใช่พารามิเตอร์ (Nonparametric Statistic) ด้วยวิธี Wilcoxon Signed-Rank Test

5. สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 การศึกษาประสิทธิภาพของเว็บช่วยสอน เรื่อง การใช้โปรแกรม Microsoft Excel ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้โปรแกรม Moodle

จากการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เว็บช่วยสอน เรื่อง การใช้โปรแกรม Microsoft Excel ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้โปรแกรม Moodle จำนวน 4 แผนการเรียนรู้ ใช้เวลา 18 ชั่วโมง พร้อมเก็บคะแนน ระหว่างเรียนและหลังเรียน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ประสิทธิภาพของเว็บช่วยสอน เรื่อง การใช้โปรแกรม Microsoft Excel ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้โปรแกรม Moodle

การทดสอบ	n	คะแนนเต็ม	\bar{X}	SD	E	เกณฑ์ประสิทธิภาพ
ระหว่างเรียน (E_1)	20	30	24.63	2.45	82.11(E_1)	80
หลังเรียน (E_2)	20	30	24.05	3.69	80.17(E_2)	80

ประสิทธิภาพ E_1/E_2 เท่ากับ 82.11/80.17

จากตารางที่ 1 พบว่าเว็บช่วยสอน เรื่อง การใช้โปรแกรม Microsoft Excel ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้โปรแกรม Moodle มีคะแนนระหว่างเรียน (E_1) คิดเป็นร้อยละ 82.11 และคะแนนหลังเรียน (E_2) คิดเป็นร้อยละ 80.17 ดังนั้นเว็บช่วยสอน เรื่อง การใช้โปรแกรม Microsoft Excel ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้โปรแกรม Moodle มีประสิทธิภาพ E_1/E_2 เท่ากับ 82.11/80.17 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80

ตอนที่ 2 การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การใช้โปรแกรม Microsoft Excel ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้โปรแกรม Moodle ระหว่างก่อนและหลังเรียน

ตารางที่ 2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การใช้โปรแกรม Microsoft Excel ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้โปรแกรม Moodle

คะแนน	เกณฑ์	ระดับ	จำนวนนักเรียน		ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน		
			จำนวน (คน)	จำนวนคนคิดเป็นร้อยละ	\bar{X}	SD	ร้อยละ
23 – 30	75 – 100	ดีมาก	13	65.00	26.46	1.33	71.52
15 – 22	50 – 74	ดี	7	35.00	19.57	1.90	28.48
7 – 14	25 – 49	พอใช้	0	0	0	0	0
0 – 6	0 – 24	ควรปรับปรุง	0	0	0	0	0
รวม			20	100	-	-	100
เฉลี่ยรวม			-	-	24.05	3.69	80.17

จากตารางที่ 2 พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การใช้โปรแกรม Microsoft Excel ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้โปรแกรม Moodle ภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ 80.17 โดยอยู่ในระดับ ดีมาก จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 65.00 และอยู่ในระดับ ดี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 35.00 ตามลำดับ

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การใช้โปรแกรม Microsoft Excel ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้โปรแกรม Moodle

จากการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การใช้โปรแกรม Microsoft Excel ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้โปรแกรม Moodle ผลลัพธ์ที่ได้ถูกนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่าง

ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สถิติที่ไม่ใช้พารามิเตอร์ (Nonparamagnetic Statistics) ด้วยวิธี Wilcoxon Signed-Rank Test ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การใช้โปรแกรม Microsoft Excel ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้โปรแกรม Moodle

การทดสอบ	N	คะแนนเต็ม	\bar{X}	SD	T	p-value
ก่อนเรียน	20	30	19.55	3.46	10.72*	.000
หลังเรียน	20	30	24.05	3.69		

$P^* < .05$

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การใช้โปรแกรม Microsoft Excel ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้โปรแกรม Moodle หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. อภิปรายผล

1. ประสิทธิภาพของเว็บช่วยสอน เรื่อง การใช้โปรแกรม Microsoft Excel สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้โปรแกรม Moodle มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.11/80.17 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะได้มีการออกแบบเว็บช่วยสอนที่มีการจัดเมนูและเรียงเนื้อหาเป็นลำดับขั้นตอน ผู้เรียนสามารถเรียนรู้เนื้อหาบทเรียนได้ด้วยตนเอง สามารถทบทวนเนื้อหาได้ตลอดเวลาที่มีการเชื่อมต่อระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยผู้เรียนสามารถเข้าไปที่เมนูของการแนะนำการใช้งานบทเรียน ทำให้ผู้เรียนเข้าใจในเนื้อหาบทเรียนแต่ละหน่วยการเรียนมากขึ้น และสามารถเลือกเรียน ได้ตามต้องการ นอกจากนี้ยังมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนให้ช่วยเหลือกันและให้คำแนะนำแก่กัน รวมถึงผู้เรียนกับครูผู้สอน จึงทำให้เว็บช่วยสอนมีประสิทธิภาพใช้ในการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัจจิมา บำรุงนา (2557, น. 75-76) ที่ได้ทำวิจัย เรื่อง การพัฒนาการสอนผ่านเว็บด้วยการเรียนรู้แบบนำตนเอง วิชาคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของสอนผ่านเว็บด้วยการเรียนรู้แบบนำตนเอง วิชาคอมพิวเตอร์ ที่ได้ทำการสร้างและพัฒนา มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 กล่าวคือ จากการหาประสิทธิภาพได้ค่าร้อยละของคะแนนระหว่างเรียนเท่ากับ 81.92 (E_1) และร้อยละของคะแนนจากแบบทดสอบหลังเรียนเท่ากับ 80.83 (E_2) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สายชล ศรีพูล (2555, น. 5) ได้วิจัย เรื่อง การพัฒนาบทเรียนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อใช้ในรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TAI เรื่อง งานเกษตรนำรู้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านปางเก็ยะ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 6 จำนวน 22 คน ผลการวิจัยว่า ประสิทธิภาพของบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อใช้ในรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ 80/80

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การใช้โปรแกรม Microsoft Excel ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้โปรแกรม Moodle อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ 80.17 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะได้มีการนำเว็บช่วยสอนมาใช้ในการเรียนการสอนและได้มีการจัดเรียงเนื้อหาเป็นลำดับขั้นตอน ทำให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจ สนใจในการเรียน เมื่อไม่เข้าใจเนื้อหาส่วนใดสามารถย้อนกลับไปทบทวนเนื้อหาบทเรียนเพิ่มเติมในเนื้อหาส่วนนั้น จนผู้เรียนมี

ความรู้ความเข้าใจเนื้อหาสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนตามความสามารถ นอกเหนือจากในห้องเรียนยังสามารถเข้าไปศึกษาด้วยตนเองจากสถานที่ใดหรือเวลาใดก็ได้เมื่อมีการเชื่อมต่อ อินเทอร์เน็ต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มณีรัตน์ บุญท้วม (2554, น. 116) ที่ได้ทำวิจัย เรื่อง การศึกษาผลการใช้ บทเรียนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตแบบร่วมมือเทคนิคกลุ่มผลสัมฤทธิ์ (STAD) วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ลำดับและอนุกรมอนันต์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วย บทเรียนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตแบบร่วมมือ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนด้วยบทเรียนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตแบบร่วมมือ ($\bar{X} = 15.33$, $SD = 2.55$) สูงกว่าผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียน ($\bar{X} = 11.55$, $S.D. = 2.74$) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมศักดิ์ ศรีรุ่งเรือง (2552, น. 3) ที่ได้ทำวิจัย เรื่อง การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ บนเครือข่ายกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 21 คน โรงเรียนชุมชนบ้านหมากคำ อำเภอแกลง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีการเรียนรู้แบบร่วมมือ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การใช้โปรแกรม Microsoft Excel ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้โปรแกรม Moodle หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมีการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยการนำเว็บช่วยสอนมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ผู้เรียนสามารถเข้าไปทบทวนเนื้อหาบทเรียนได้ตนเองได้ตลอดเวลาจากสถานที่ใดหรือเวลาใดก็ได้ ตามความสามารถและความสนใจของตนเอง จนทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาบทเรียนสามารถทำกิจกรรมได้ด้วยตนเองเป็นผลทำให้ผลการทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สำเนา หมั่นแจ่ม (2550, น. 66) ที่ได้ทำวิจัย เรื่อง การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์บนเว็บรายวิชาเทคโนโลยีการศึกษาสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์บนเว็บกับนักศึกษาที่เรียนด้วยวิธีการสอนปกติพบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนแบบทดสอบหลังเรียนของนักศึกษาที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์บนเว็บกับนักศึกษาที่เรียนด้วยวิธีการสอนปกติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วาสนา แสงศรี (2555, น. 98-99) ที่ได้ทำวิจัย เรื่อง การพัฒนาบทเรียนบนเว็บช่วยสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีมเพื่อส่งเสริมความสามัคคีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบผลการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนบนเว็บช่วยสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีมเพื่อส่งเสริมความสามัคคี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ได้ผลการทดสอบหลังการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

ครูผู้สอนควรมีการปรับปรุงเว็บช่วยสอนโดยการทำคลิปวิดีโอใส่ในเนื้อหาบทเรียนแต่ละบทเรียน และนำสื่อเทคโนโลยีใหม่ๆ เข้ามาในเนื้อหาบทเรียนเพื่อให้ให้นักเรียนได้สามารถเข้าไปศึกษาและสามารถทำตามขั้นตอนได้ รวมทั้งการกำหนดระยะเวลาในการส่งแบบฝึกหัดให้ชัดเจน โดยกำหนดเงื่อนไขร่วมกับนักเรียน

7.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการพัฒนาเว็บไซต์ช่วยสอนโดยเฉพาะในส่วนเนื้อหาบทเรียนให้สอดคล้องกับโปรแกรมเวอร์ชันปัจจุบัน เพื่อให้โปรแกรมที่เรียนมีความทันสมัยทันยุคปัจจุบัน

8. กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณ ผศ.ดร.เบญจรัตน์ ราชฉวาง อาจารย์ที่ปรึกษา ที่กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่าในการให้คำปรึกษา แนะนำในการจัดทำสารนิพนธ์ พร้อมทั้งตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการทำสารนิพนธ์

ขอขอบพระคุณ นางนันทวดี เทียนไชย ว่าที่ร้อยตรีอำนาจ อินทรสุนทร และนางสาวสาวิตรี จรัสศรี ที่กรุณาเสียสละเวลาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือและให้คำแนะนำในการปรับปรุงและแก้ไขเครื่องมือ

9. เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. 2551. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

ธนิศา ศิรินดาโชติการ. (2562, 7 กุมภาพันธ์), สัมภาษณ์โดย ศิริรัตน์ ธนิกกุล ที่โรงเรียนวัดคอนมะโนรา (รังสิตยานุกูล).

มนต์ชัย เทียนทอง. (2544, กรกฎาคม – กันยายน), WEB (Web-Based Instruction). วารสารพัฒนาเทคนิคการศึกษา, 13(3), 72-78.

มณีนรัตน์ บุญท้วม. 2554. การศึกษาผลการใช้บทเรียนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตแบบร่วมมือเทคนิคกลุ่มผลสัมฤทธิ์ (STAD) วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ลำดับและอนุกรมอนันต์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

วาสนา แสงศรี. 2555. การพัฒนาบทเรียนบนเว็บไซต์ช่วยสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีมเพื่อส่งเสริมความสามัคคีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีสื่อสารการศึกษา. คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

สมศักดิ์ ศรีรุ่งเรือง. 2552. การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่าย กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีการเรียนรู้แบบร่วมมือ. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีสื่อสารการศึกษา. คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

สายชล ศรีพูล. 2555. การพัฒนาบทเรียนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อใช้ในรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TAI เรื่อง งานเกษตรนำรู้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและการสื่อสารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.

สำเนา หมิ่นแจ่ม. 2550. การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์บนเว็บรายวิชาเทคโนโลยีการศึกษาสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี. สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

อัจฉิมา บำรุงนา. 2557. การพัฒนาการสอนผ่านเว็บด้วยการเรียนรู้แบบนำตนเองวิชาคอมพิวเตอร์ สำหรับ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีสื่อสาร
การศึกษา. คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

สื่อเสียงบรรยายภาพทางการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่บกพร่องทางการเห็น
EDUCATION AUDIO DESCRIPTION FOR LEARNERS WITH VISUAL
IMPAIRMENT

เสกสรร อามาตย์มนตรี

อาจารย์ ดร. สำนักเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

E-mail: seksan.ama@stou.ac.th

อัญชุลี สุวัตตน

อาจารย์ ดร. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

E-mail: unchulee_suw@dusit.ac.th

บทคัดย่อ

สื่อเสียงบรรยายภาพทางการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่บกพร่องทางการเห็น คือ สื่อที่ช่วยให้ผู้เรียนที่ตาบอดหรือสายตาดูเลือนราง เข้าถึงข้อมูล โดยนำมาใช้กับรายการ โทรทัศน์เพื่อการศึกษา นำเสนอสิ่งต่างๆ ให้รับรู้ เหมือนกับผู้เรียนปกติ ซึ่งจะสอดแทรกบทพูดเกี่ยวกับข้อมูลด้านภาพที่จำเป็นของรายการที่ฉากนั้นๆ ที่ไม่มีเสียงพูดหรือมีเพียงเสียงดนตรีหรือมีแค่ข้อความ เพื่อให้ผู้เรียนที่บกพร่องทางการเห็นรับรู้ เข้าใจ สื่อความหมาย เพิ่มมากขึ้นจากเดิมและเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ โดยหลักการผลิตสื่อเสียงบรรยายภาพทางการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่บกพร่องทางการเห็น ประกอบไปด้วย 1) ผู้เรียน 2) เนื้อหา 3) กระบวนการผลิต 4) การนำไปใช้ และ 5) การประเมิน

คำสำคัญ: สื่อเสียงบรรยายภาพทางการศึกษา, ผู้เรียนที่บกพร่องทางการเห็น

ABSTRACT

Educational audio description for Learners with Visual Impairment is media that help learners who are blind or have low vision to access information. Audio description is used with educational television programs to enable learners with low vision to perceive the content like a normal learner. The audio description will explain necessary visual information in the scene that does not have an audio or contain only music or text. This will enable learners with visual impairment to perceive, understand, and communicate better, thus enhancing learning efficiency. The production principles of educational audio description for learners with visual impairment consist of 1) students, 2) content, 3) production processes, 4) usage, and 5) assessment.

Keywords: educational audio description, learners with visual impairment

1. บทนำ

สังคมยุคปัจจุบัน การศึกษาเรียนรู้ไม่ได้ขยายวงกว้างครอบคลุมกลุ่มคนทุกกลุ่มให้มีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน ไม่เว้นแม้แต่ผู้ที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือมีความพิการ โดยวิธีการเรียนรู้นี้อาจใช้กระบวนการเรียนรู้ที่แตกต่างกันเพื่อเหมาะสมกับการเรียนรู้ของกลุ่มคนนั้นๆ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้เป็นไปอย่างราบรื่นและให้เกิดประสิทธิภาพการเรียนรู้สูงสุด กระบวนการเรียนรู้และการสอนได้มีการนำสื่อและเทคโนโลยีมาสนับสนุนการเรียนรู้ ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญที่เข้าร่วมหรือบูรณาการออกแบบการเรียนรู้ของผู้สอนให้กับผู้เรียนเพื่อใช้เป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดเนื้อหา ข่าวสาร ความรู้ให้กับผู้เรียนทุกๆกลุ่ม ไม่เว้นแม้แต่กลุ่มผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็นนั้น หมายถึง บุคคลที่สูญเสียการเห็นตั้งแต่ระดับเล็กน้อยจนถึงตาบอดสนิท แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ (มูลนิธิช่วยคนตาบอดแห่งประเทศไทยในพระบรมราชินูปถัมภ์, 2542)

ประเภทที่ 1. คนตาบอด หมายถึง คนที่สูญเสียการเห็นมากจนต้องสอนให้อ่านอักษรเบรลล์หรือใช้วิธีการฟังเทปหรือแผ่นเสียง หากตรวจวัดความชัดของสายตาวางดีเมื่อแก้ไขแล้วอยู่ในระดับ 6 ส่วน 60 หรือ 20 ส่วน 200 (20/200) ลงมาจนถึงบอดสนิท (หมายถึง คนตาบอดสามารถมองเห็นวัตถุได้ในระยะห่างน้อยกว่า 6 เมตร หรือ 20 ฟุต ในขณะที่คนปกติสามารถมองเห็นวัตถุเดียวกันได้ในระยะ 60 เมตร หรือ 200 ฟุต) หรือมีลานสายตาแคบกว่า 20 องศา (หมายถึง สามารถมองเห็นได้กว้างน้อยกว่า 20 องศา)

ประเภทที่ 2. คนเห็นเลือนราง หมายถึง คนที่สูญเสียการเห็นแต่ยังสามารถอ่านอักษรตัวพิมพ์ที่ขยายใหญ่ได้หรือต้องใช้แว่นขยายอ่าน หากตรวจวัดความชัดของสายตาวางดีเมื่อแก้ไขแล้วอยู่ในระดับระหว่าง 6 ส่วน 18 (6/18) หรือ 20 ส่วน 70 (20/70) ถึง 6 ส่วน 60 (6/60) หรือ 20 ส่วน 200 (20/200) หรือมีลานสายตาแคบกว่า 30 องศา

จากสถิติจากสถิติข้อมูลคนพิการที่มีบัตรประจำตัวคนพิการทั่วประเทศ ทั้งหมด 1,995,767 ราย ซึ่งมีจำนวนผู้บกพร่องทางการเห็น 192,604 ราย แบ่งเป็น ชายจำนวน 91,118 ราย และหญิงจำนวน 101,486 ราย โดยยังไม่รวมถึงจำนวนที่ยังไม่ได้ลงทะเบียนไว้ (ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2562) (รายงานข้อมูลสถานการณ์ด้านคนพิการในประเทศไทย, 2562) และสถิติการเข้าศึกษาของผู้เรียนที่บกพร่องทางการเห็น สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ พบว่ามีจำนวน 3,706 คนและอยู่ในระดับอุดมศึกษา 1,541 คน (ข้อมูล ณ พ.ศ. 2559) (รายงานการศึกษาไทย, 2561) จากข้อมูลดังกล่าวพบว่ายังมีผู้บกพร่องทางการเห็นที่อยู่ในระบบการศึกษาของประเทศ

สำหรับผู้บกพร่องทางการเห็นนั้น การจัดการศึกษาโดยให้ผู้เรียนที่บกพร่องทางการเห็นเรียนร่วมกับนักเรียนทั่วไปในโรงเรียนปกติจะช่วยให้ผู้เรียนที่บกพร่องทางการเห็นสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้ง่ายขึ้น ส่วนสถานศึกษาเฉพาะความพิการสำหรับผู้เรียนที่บกพร่องทางการเห็น อาจจะมีข้อดีในแง่ที่ผู้เรียนที่บกพร่องทางการเห็นมีครูที่มีความรู้ด้านการศึกษาพิเศษเฉพาะความพิการ มีอุปกรณ์และสื่อประกอบการเรียนการสอนที่จัดไว้สำหรับผู้บกพร่องทางการเห็น โดยเฉพาะแต่ต้องใช้ค่าใช้จ่ายในอัตราที่สูงมาก ดังนั้นการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมจะเป็นการช่วยเหลือผู้เรียนที่บกพร่องทางการเห็นให้ได้รับการศึกษามากขึ้น โดยเสียค่าใช้จ่ายต่อหัวน้อยลง และยังเป็นการช่วยให้ผู้บกพร่องทางการเห็นได้เผชิญกับสภาพความเป็นจริงของสังคมที่จะต้องอยู่ร่วมกับคนปกติ และสามารถพัฒนาทักษะทางสังคมได้อีกด้วย (กองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา, 2523)

การเรียนรู้ของผู้ที่บกพร่องทางการเห็นนั้น สื่อการศึกษาสำหรับผู้บกพร่องทางการเห็นอาจยังมีความสำคัญมากขึ้นสำหรับผู้เรียนที่บกพร่องทางการเห็น เมื่อเข้าเรียนร่วมกับนักเรียนปกติในโรงเรียนเรียนร่วม ในขณะที่โรงเรียนเรียนร่วมแต่ละแห่งอาจจะยังไม่มีความพร้อมเพียงพอในการเตรียมสื่อการศึกษาสำหรับผู้เรียน

ที่บกพร่องทางการเห็น โดยเฉพาะสื่อหนังสืออักษรเบรลล์ และสื่อหนังสือเสียง ซึ่งเป็นสื่อประกอบการเรียนการสอนที่สำคัญสำหรับการเรียนของผู้เรียนที่บกพร่องทางการเห็น (ศูนย์เทคโนโลยีการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2542)

โดยวิธีการเรียนรู้ของกลุ่มผู้ที่มีความบกพร่องทางการเห็นนั้น ผู้สอนต้องคำนึงถึงธรรมชาติของผู้เรียนกลุ่มนี้ โดยทั่วไปแล้วผู้เรียนที่บกพร่องทางการเห็นจะเรียนรู้สิ่งต่างๆ ผ่านทางการได้ยินและการสัมผัส โดยสื่อที่สนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนกลุ่มนี้ จะแบ่งได้ 2 ประเภทหลัก ได้แก่ สื่อประเภทกายสัมผัส (Tactual Aids) และสื่อประเภทโสตสัมผัส (Auditory Aids)

1) สื่อประเภทกายสัมผัส (Tactual Aids) หมายถึงการใช้มือสัมผัสและปลายนิ้ว ผู้เรียนที่บกพร่องทางการเห็นจะรับรู้การเรียนรู้และรับรู้จากการสัมผัสวัตถุ สิ่งของต่าง ๆ ได้รับประสบการณ์และจดจำจากสิ่งที่สัมผัส เช่น การใช้หนังสือที่มีอักษรเบรลล์ การใช้อุปกรณ์ประกอบการเรียนรู้ในรายวิชา เช่น แผนที่นูน เครื่องมือเรขาคณิต หุ่นจำลองแต่สื่อประเภทสัมผัสควรต้องมีลักษณะคล้ายของจริงเพื่อให้ผู้บกพร่องทางการเห็นไม่เกิดความเข้าใจผิด อีกทั้งการเรียนรู้ โดยการสัมผัสนั้นผู้สอนสามารถนำวัสดุจริงหรือสิ่งของที่ใช้ประจำวันมาใช้ได้อีกด้วย

2) สื่อประเภทโสตสัมผัส (Auditory Aids) ในที่นี้หมายถึงการรับรู้ทางหู (การฟัง) จมูก(กลิ่น) สื่อประเภทนี้ช่วยพัฒนาทักษะการฟังให้ผู้บกพร่องทางการเห็นได้เรียนรู้และบอกเสียงต่างๆ ในสภาพแวดล้อมได้ ก่อให้เกิดการเรียนรู้ได้เร็วและง่ายขึ้น เช่น การใช้เครื่องเสียงหรือการใช้หนังสือเสียง (Daisy) หรือวิธีการเรียนรู้โดยใช้วัสดุจริงที่เกิดเสียงเพื่อการค้นหาหรือการเรียนรู้ หรือการใช้กลิ่นในการบอกให้รับรู้ เป็นต้น

จากข้อมูลข้างต้นนั้น เห็นได้ว่าการเรียนรู้ของผู้บกพร่องทางการเห็นนั้นจะใช้วิธีการเรียนรู้โดยใช้สื่อประเภทกายสัมผัสและสื่อประเภทโสตสัมผัสบูรณาการร่วมกับเนื้อหาวิชาที่ผู้สอนต้องการถ่ายทอดให้กับผู้เรียนที่บกพร่องทางการเห็น โดยเฉพาะสื่อประเภทโสตสัมผัส ที่มีการใช้หนังสือเสียง ประกอบการเรียนรู้ จึงถือว่าเป็นสิ่งสำคัญสื่อหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนที่บกพร่องทางการเห็นเรียนรู้ก่อให้เกิดความเข้าใจเนื้อหาได้มากขึ้น ผ่านการฟังเสียงของเนื้อหาวิชานั้นๆ เนื่องจากผู้บกพร่องทางการเห็นไม่สามารถอ่านได้เหมือนผู้เรียนปกติ การเรียนรู้โดยการฟังของผู้เรียนที่บกพร่องทางการเห็นไม่เพียงมีแต่หนังสือเสียง การดูรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาก็ยังสามารถช่วยในการเรียนรู้ได้ แต่ผู้เรียนที่บกพร่องทางการเห็นนั้นมีข้อจำกัดในการดู ทำให้ไม่สามารถเข้าใจเนื้อหาทั้งหมดเนื่องจากในรายการโทรทัศน์ทั่วไปนั้น บางช่วงไม่มีบทพูดหรือมีแต่เพียงเสียงดนตรีประกอบ รายการการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาที่เช่นเดียวกัน จึงทำให้ผู้เรียนที่บกพร่องทางการเห็นไม่เข้าใจในเนื้อหาของบางช่วงของรายการนั้น

จากข้อมูลการสัมภาษณ์นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ผู้บกพร่องทางการมองเห็น มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช รายหนึ่ง ได้บอกว่า “ปัจจุบันมหาวิทยาลัยยังคงใช้สื่อหลักและสื่อเสริมในการเรียนการสอนเช่นเดียวกับผู้เรียนปกติ ซึ่งเป็นความลำบากที่จะให้ผู้เรียนกลุ่มนี้เข้าถึงข้อมูล ข่าวสารและความรู้ได้เท่าเทียมกับผู้เรียนปกติ ซึ่งการผลิตสื่อภาพและเสียงของมหาวิทยาลัยนั้นยังไม่เคยมีการผลิต “สื่อเสียงบรรยายภาพทางการศึกษา” เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการมองเห็น โดยขณะนี้สื่อเสริมของมหาวิทยาลัยสำหรับนักศึกษาปกติที่เผยแพร่ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ สื่อดีวีดี สื่อซีดีรอม หรือสื่อทางอินเทอร์เน็ต เป็นสื่อภาพและเสียงที่ต้องรับรู้ทางตาและหูแล้วส่งไปยังสมองเพื่อประมวลผลการรับรู้ภาพและเสียงนั้นๆ ทำให้ผู้เรียนเกิดจินตนาการและจดจำได้ดีแต่สำหรับนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการมองเห็นไม่สามารถมองเห็นภาพได้ ไม่ว่าจะเป็นภาพ

ประกอบการบรรยายในรายการสารคดี ภาพกราฟิก ภาพ PowerPoint ฯลฯ จะรับรู้ได้เพียงการได้ยินเสียงเท่านั้น การรับรู้จึงด้อยลงและจินตนาการตามบางช่วงไม่ได้ (เสกสรร อามาตย์มนตรี, 2562)

อาร์คา ครูจิต (2558) ได้ให้ความหมายของสื่อเสียงบรรยายภาพ โดยทั่วไปคือการให้บริการเพื่อการดึงข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับการให้ข้อมูลด้านภาพที่จำเป็นและสำคัญ มีจุดประสงค์เพื่อสร้างความเข้าใจ (Comprehension) และความเพลิดเพลิน (Enjoyment) แก่กลุ่มผู้มีปัญหาด้านการมองเห็นในการรับชมสื่อต่างๆ ทั้งภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหวได้เช่นเดียวกับคนทั่วไป โดยประเภทของเสียงบรรยายภาพจะแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1) เสียงบรรยายภาพสำหรับศิลปะที่อยู่กับที่ (Static Visual Art) ได้แก่ ภาพวาด ประติมากรรม การแสดงผลงาน ทั้งในพิพิธภัณฑ์และการจัดแสดงตามสถานที่ต่างๆ เช่น แกลเลอรี นิทรรศการ เป็นต้น

2) เสียงบรรยายภาพสำหรับศิลปะที่เคลื่อนไหว (Dynamic Visual Art) ได้แก่ ภาพยนตร์ โทททัศน์ ละครเวที การแสดงดนตรี กีฬา มีความจำเป็นต้องแทรกเสียงบรรยายในช่วงว่างของช่องเสียง (sound gap)

รายการโทรทัศน์เพื่อศึกษานั้น ถ้ามีการผลิตให้เป็นสื่อเสียงบรรยายภาพทางการศึกษาที่และนำไปใช้นั้นก็จะเป็นประโยชน์เพิ่มมากขึ้นที่จะช่วยในเรื่องของการเสริมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนกลุ่มนี้ โดยการเผยแพร่สื่อประเภทนี้สามารถเข้าถึงกลุ่มคนได้ทุกกลุ่มเนื่องจากเทคโนโลยีปัจจุบันมีส่วนช่วยอำนวยความสะดวก ดังนั้นหากมีการผลิตสื่อเสียงบรรยายภาพสำหรับผู้พิการทางการเห็นเพิ่มมากขึ้นนั้น จะเป็นประโยชน์แก่การเรียนรู้กับกลุ่มผู้เรียนที่บกพร่องทางการเห็นเป็นอย่างยิ่งและช่วยให้เกิดการเรียนรู้เนื่องจากสามารถจินตนาการหรือคิดตามได้อย่างเข้าใจ ก่อให้เป็นผลดีต่อการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. วัตถุประสงค์

เพื่อใช้เป็นสื่อประเภทรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาสำหรับการเรียนรู้ของกลุ่มผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น

3. หลักการผลิตสื่อเสียงบรรยายภาพทางการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่บกพร่องทางการเห็น

สื่อเสียงบรรยายภาพทางการศึกษา คือ สื่อรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาที่ช่วยให้ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น เข้าถึงข้อมูลในรายการที่นำเสนอสิ่งต่างๆ ผ่านรายการให้รับรู้เหมือนกับผู้เรียนปกติ โดยสอดแทรกบทพูดเกี่ยวกับข้อมูลด้านภาพที่จำเป็น เช่น อากัปกริยา ลักษณะภายนอกตัวละคร ภาษากาย เสื้อผ้า จาก เป็นต้น การให้ความรู้เกี่ยวกับฉากๆ นั้น เช่น การบอกความเป็นไปของเหตุการณ์นั้น การบอกแหล่งที่มา หรือข้อมูลที่เป็นความรู้และเกี่ยวข้องกับฉากๆ นั้นและบอกคั่นหนังสือข้อความที่ปรากฏในรายการเพื่อสร้างการรับรู้และเข้าใจ แต่ในความเป็นจริงแล้วสื่อเสียงบรรยายภาพทางการศึกษานั้นไม่เป็นเพียงแต่สื่อรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา ยังสามารถอยู่ในแหล่งการเรียนรู้อื่นๆ ได้ เช่น การบรรยายภาพในพิพิธภัณฑ์ การบรรยายภาพในหนังสือ งานประติมากรรม งานภาพยนตร์ เป็นต้น ในบทความนี้ผู้เขียนขอกล่าวถึงสื่อเสียงบรรยายภาพที่ใช้กับงานโทรทัศน์เพื่อการศึกษาเท่านั้น

หลักการผลิตสื่อเสียงบรรยายภาพทางการศึกษาสำหรับผู้บกพร่องทางเห็น ผู้ผลิตจำเป็นต้องคำนึงถึงผู้เรียน เนื้อหา กระบวนการผลิต การนำไปใช้และการประเมิน เป็นหลักการสำคัญ ที่จะช่วยให้ประสบความสำเร็จของการผลิตสื่อเสียงบรรยายภาพสำหรับผู้ที่มีบกพร่องทางการเห็นและเกิดประโยชน์สูงสุด แสดงได้ดังภาพที่ 1

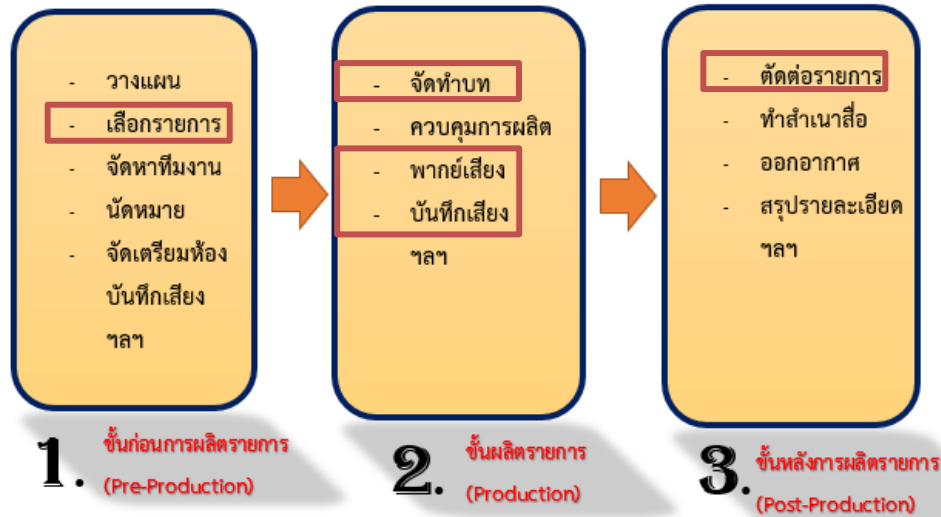

ภาพที่ 1 หลักการผลิตสื่อเสียงบรรยายภาพทางการศึกษาสำหรับผู้บกพร่องทางการเห็น

1) ผู้เรียน ในการผลิตสื่อเสียงบรรยายภาพทางการศึกษาสำหรับผู้ที่มีบกพร่องทางการเห็นนั้น ผู้ผลิตจะต้องวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมาย ก็คือ ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น โดยผู้ที่มีบกพร่องทางการเห็นจะแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มหลักๆ คือกลุ่มผู้ที่ตาบอดสนิทและกลุ่มที่มองเห็นเลือนราง ซึ่งทั้ง 2 กลุ่มนี้จะมีประสบการณ์รับรู้ที่แตกต่างกัน เนื่องจากบางคนอาจจะสูญเสียการมองเห็นมาตั้งแต่กำเนิดหรืออาจจะสูญเสียการมองเห็นกลางคันจากอุบัติเหตุหรือการป่วย จึงทำให้มีประสบการณ์การรับรู้ที่แตกต่างกันซึ่งสิ่งนี้จะส่งผลในการออกแบบสื่อให้กับผู้เรียนที่บกพร่องทางการเห็น ดังนั้นผู้ผลิตจะต้องวิเคราะห์ผู้เรียนที่บกพร่องทางการเห็นในทุกๆ มิติเริ่มตั้งแต่ ระดับการมองเห็น ระดับการรับรู้ ประสบการณ์เดิม สติปัญญา ทักษะทางสังคม ความสามารถในการใช้สื่อและเทคโนโลยี ข้อมูลเหล่านี้จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถวางแผนและใช้ในการออกแบบสื่อเสียงบรรยายภาพทางการศึกษาได้อย่างสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายและจะก่อให้เกิดการเรียนรู้จากสื่อได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

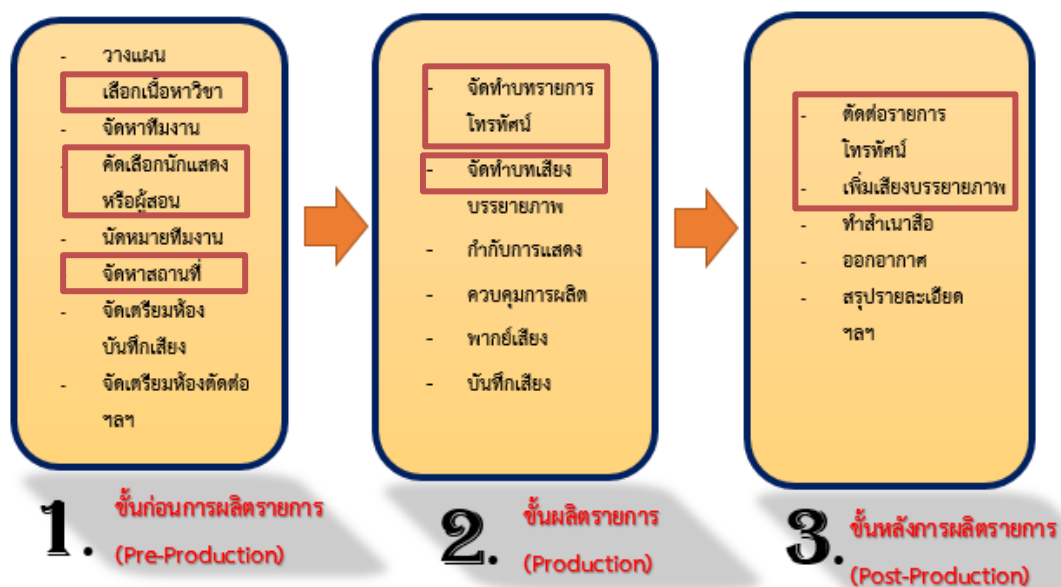
2) เนื้อหา การผลิตสื่อเสียงบรรยายภาพทางการศึกษาสำหรับผู้ที่มีบกพร่องทางการเห็นนั้น ผู้ผลิตจะต้องคำนึงถึงเนื้อหาวิชาของกลุ่มเป้าหมายที่จะนำมาออกแบบสื่อเสียงบรรยายภาพทางการศึกษาต่อเนื่องมาจากการวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมาย ถ้าเนื้อหาวิชาของกลุ่มเป้าหมายเป็นผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นเป็นผู้เรียนระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา บางรายวิชา ผู้ผลิตอาจจะเลือกการถ่ายทอดสดเพื่อการศึกษาที่มีอยู่ในปัจจุบันที่สอดคล้องกับรายวิชานั้นอยู่แล้วมาทำการผลิตเป็นรายการสื่อเสียงบรรยายภาพทางการศึกษาสำหรับผู้บกพร่องทางการเห็นได้ โดยเพิ่มเติมเสียงบรรยายในช่วงที่ไม่มีบทพูดในฉากนั้นๆลงไป เช่น รายการการ์ตูนหรือแอนิเมชันที่เกี่ยวกับการเรียนรู้หรือรายการสารคดีต่างๆ ส่วนใหญ่การเรียนรู้ในระดับนี้จะเป็นรายวิชาพื้นฐาน แต่ถ้าผู้เรียนที่บกพร่องทางการเห็นระดับอุดมศึกษารายวิชาส่วนใหญ่จะเป็นลักษณะวิชาชีพเพื่อใช้เป็นความรู้ในการทำงาน ผู้ผลิตจะต้องวางแผนออกแบบตั้งแต่เริ่มต้น โดยลงมือผลิตตั้งแต่รายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาตั้งแต่เริ่มต้นให้มีต้นแบบรายการ จนพัฒนาต่อเนื่องให้เป็นสื่อเสียงบรรยายภาพทางการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่บกพร่องทางการเห็น เนื้อหาวิชาจึงมีความสำคัญในการออกแบบสื่อเสียงบรรยายภาพเพื่อการศึกษา เนื่องจากบางรายวิชาขาดต่อการผลิตสื่อเสียงบรรยายภาพ บางรายวิชามีความเหมาะสมต่อการผลิตสื่อเสียงบรรยายภาพ ยกตัวอย่างเช่น วิชาประเภทคำนวณอาจจะขาดต่อการผลิตเนื่องจากมีลักษณะการเป็นสัญลักษณ์หรือเส้นกราฟ ขาดต่อการใช้คำอธิบายเพียงอย่างเดียว วิชาประเภทเสริมประสบการณ์อาจจะง่ายต่อการผลิตเนื่องจากเป็นเหตุการณ์หรือรูปภาพที่ใช้คำพูดหรือการบอกเล่าคือความหมายได้

3) กระบวนการผลิต กระบวนการผลิตสื่อเสียงบรรยายภาพนี้ ยังยึดหลักการผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์แต่อาจจะแตกต่างในบางรายละเอียด โดยภาพรวมจะต้องดำเนินการตามลำดับขั้น จะแบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ (1) กระบวนการผลิตสื่อเสียงบรรยายภาพเพื่อการศึกษาที่ยึดรายการโทรทัศน์เดิม (2) กระบวนการผลิตสื่อเสียงบรรยายภาพเพื่อการศึกษาที่ผลิตใหม่ แสดงผังแผนภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 2 กระบวนการผลิตสื่อเสียงบรรยายภาพทางการศึกษาที่ยึดรายการโทรทัศน์เดิม (ที่มา: เสกสรร อามาตย์มนตรี, 2561)

จากภาพที่ 2 แสดงถึงกระบวนการผลิตซึ่งประกอบไปด้วย ขั้นที่ 1 ขั้นก่อนการผลิตรายการ ขั้นที่ 2 ขั้นผลิตรายการ ขั้นที่ 3 ขั้นหลังการผลิตรายการ โดยในขั้นตอนนี้จะใช้รายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาเดิมที่สอดคล้องเนื้อหาวิชามีอยู่มาทำการวิเคราะห์รายละเอียดเพื่อเพิ่มเติมเสียงบรรยายในช่วงที่ไม่มีบทพูดในฉากนั้นๆ ลงไป ต้องมีการเขียนบท พากย์เสียง บันทึกเสียงและตัดต่อให้เป็นสื่อเสียงบรรยายภาพเพื่อการศึกษา

ภาพที่ 3 กระบวนการผลิตสื่อเสียงบรรยายภาพทางการศึกษาที่ไม่ใช้รายการโทรทัศน์เดิม

จากภาพที่ 3 แสดงถึงกระบวนการผลิตซึ่งมี 3 ขั้นตอนเช่นเดียวกันแต่จะแตกต่างกันที่กระบวนการผลิตสื่อเสียงบรรยายภาพเพื่อการศึกษาที่ผลิตใหม่นั้น ผู้ผลิตต้องเริ่มออกแบบวางแผนตั้งแต่เริ่มเลือกเนื้อหาวิชาเพื่อที่จะออกแบบเป็นรายการโทรทัศน์ โดยจะต้องมีการคัดเลือกนักแสดงหรือผู้สอนรวมทั้งสถานที่ถ่ายทำรายการและเขียนบทรายการโทรทัศน์ บทเสียงบรรยายภาพ ต่อจากนั้นตัดต่อให้เป็นรายการสื่อเสียงบรรยายภาพเพื่อการศึกษา

กระบวนการผลิตทั้ง 2 แบบนั้น ผู้ผลิตต้องคำนึงถึงกลุ่มเป้าหมายและเนื้อหาวิชาบางรายวิชาของระดับชั้นอาจสามารถนำรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับรายวิชานั้นๆ ที่มีอยู่แล้วมาใช้ได้แต่บางรายวิชาของผู้เรียนที่มีระดับชั้นสูงขึ้นอาจจะไม่มีรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาที่เกี่ยวข้องอาจจะต้องผลิตใหม่ตั้งแต่เริ่มต้น

4) การนำไปใช้ เป็นการนำสื่อเสียงบรรยายภาพเพื่อการศึกษาที่พัฒนาเสร็จสิ้นแล้วไปใช้แก้ปัญหาหรือสนับสนุนการเรียนรู้ในรายวิชานั้นๆ ไปใช้ตามวัตถุประสงค์ โดยวิธีการนำไปใช้ผู้สอนสามารถใช้สื่อคอมพิวเตอร์หรือสื่อสังคมออนไลน์มาประยุกต์ใช้เป็นช่องทางของการเผยแพร่ เช่น การใช้ช่องยูทูป การใช้แอปพลิเคชัน เป็นต้น เพราะในยุคปัจจุบันเทคโนโลยีสมาร์ทโฟนมียุคสมัยที่ช่วยให้ผู้ที่บกพร่องทางการเห็น เช่น สมาร์ทโฟนบางรุ่นจะมีฟีเจอร์ของ Accessibility มีฟังก์ชันที่เรียกว่า Screen Reader และ Voice Assistant ซึ่งจะช่วยแปลงทุกอย่างที่อยู่บนหน้าจอ ไม่ว่าจะเป็นหรือรูปภาพให้กลายเป็นเสียง สามารถอธิบายสิ่งต่างๆ ได้อย่างละเอียด ช่วยให้ผู้ที่บกพร่องทางการเห็นสามารถใช้ชีวิตได้เหมือนปกติ

5) การประเมิน การประเมินจะครอบคลุมถึงการประเมินคุณภาพ ความเหมาะสมของสื่อเสียงบรรยายภาพทางการศึกษา และการประเมินผลการใช้สื่อเสียงบรรยายภาพเพื่อการศึกษาในกลุ่มผู้เรียน โดยการประเมินนั้นจะต้องใช้โดยใช้การประเมินแบบบูรณาการ (Intergrated Evaluation Approach) คือ วิธีการแบบกระบวนการเชิงพินิจ (Rational Approach) ร่วมกับวิธีการแบบกระบวนการเชิงประจักษ์ (Empirical Approach) ผลการประเมินจะถูกต้อง ทั้งตรงและเชื่อถือได้ ดังต่อไปนี้ (กฤษมันต์ วัฒนารงค์, 2555)

5.1 การประเมินคุณภาพและความเหมาะสมของสื่อเสียงบรรยายภาพเพื่อการศึกษา ใช้วิธีการประเมินแบบกระบวนการเชิงพินิจ กระบวนการนี้เป็นการประเมินเพื่อหาประสิทธิภาพโดยใช้หลักความรู้และเหตุผลในการตัดสินคุณค่า ในการดำเนินการเป็นการใช้คณะบุคคลที่เป็นผู้เชี่ยวชาญ (Panel of Experts) เป็นผู้พิจารณาตัดสินคุณค่า เช่น การใช้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของสื่อเสียงบรรยายภาพทางการศึกษา จำนวน 5 คน อาจจะเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา 2 คน ด้านอักษรศาสตร์หรือนิเทศศาสตร์ 1 คน ด้านเทคโนโลยีการศึกษา 1 คนและผู้เชี่ยวชาญที่เป็นผู้บกพร่องทางการเห็น 1 คน โดยวิธีการประเมินอาจจะเลือกใช้แบบสอบถามประมาณค่า (Rating Scale) การสนทนากลุ่ม (Focus Group) เป็นต้น

5.2 การประเมินผลการใช้สื่อเสียงบรรยายภาพทางการศึกษากับกลุ่มผู้เรียน ใช้วิธีการประเมินแบบกระบวนการเชิงประจักษ์ (Empirical Approach) วิธีการนี้เป็นการประเมินเพื่อหาประสิทธิภาพด้วยการนำไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมายหรือผู้เรียน โดยตรงแล้วนำผลที่ได้ซึ่งเป็นค่าเชิงปริมาณเป็นตัวชี้คุณภาพ เช่น การใช้แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน (pretest-posttest) และ การใช้แบบสอบถามประมาณค่าวัดความพึงพอใจควบคู่กัน

การประเมินแบบบูรณาการที่กล่าวมานั้น เป็นการประเมินการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยี (Evaluation of Technology-based Learning) โดยมีองค์ประกอบ (Factors) สำคัญ 6 ประการ ได้แก่ กระบวนการ (Processes) เนื้อหาวิชา(Content) และการใช้งาน (Usability) ผลกระทบทางสังคม (Social Impact) ความครบถ้วนและความ

สมบูรณ์ (Integrity) และความพร้อมที่จะนำไปใช้งานจริง (Availability) องค์ประกอบนี้สามารถเปลี่ยนแปลงได้ ขึ้นอยู่กับวิธีการประเมิน เช่นอาจจะเพิ่มองค์ประกอบด้านการยอมรับไปใช้ (Adoption) อันเป็นผลจากการใช้มาตรการการเผยแพร่ (Diffusions) เป็นต้น ดังนั้นผู้ผลิตต้องยึดถือปฏิบัติตามขั้นตอนดังกล่าวเพื่อให้สื่อเสียงบรรยายภาพทางการศึกษามีคุณภาพและสามารถแก้ไขปัญหาการเรียนรู้และสร้างความเข้าใจ สื่อความให้กับผู้เรียนที่บกพร่องทางการเห็นได้อย่างแท้จริง

5. สรุป

สื่อเสียงบรรยายภาพทางการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่บกพร่องทางการเห็นนั้นเป็นสื่อหนึ่งที่เป็นช่องทางให้ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นเพื่อการเรียนรู้ประกอบรายวิชาหรือความรู้ใดๆ โดยเป็นสื่อประเภทโสตสัมผัสที่รับรู้จากการฟัง โดยลักษณะการนำเสนอเป็นรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาประกอบรายวิชาหรือความรู้ ซึ่งมีเสียงบรรยายภาพเพิ่มเติม ในช่วงเวลาที่ไม่มีบทพูดหรือมีเพียงแค่เสียงดนตรีของฉากในรายการนั้น สื่อเสียงบรรยายภาพทางการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่บกพร่องทางการเห็นนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นสื่อประเภทรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา สำหรับการเรียนรู้ของกลุ่มผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นให้ผู้เรียนที่บกพร่องทางการเห็นเข้าใจและรับรู้ได้มากขึ้น เพื่อเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล การใช้สื่อเสียงบรรยายภาพทางการศึกษานั้นไม่เพียงแต่ช่วยในเรื่องของสร้างความเข้าใจเพื่อการเรียนรู้แล้วยังส่งผลถึงเรื่องของความรู้สึก อารมณ์ และสุนทรียภาพของการรับชมรายการสอดคล้องกับการศึกษาของ Siri Wormnase and Nina Sellaeg (2013) ได้ทำการศึกษาวิจัยถึงการอธิบายเนื้อหาทางการศึกษาด้วยเสียงบรรยายภาพกรณีศึกษาประสบการณ์ครูในประเทศชิลี โดยวิธีการศึกษาเชิงคุณภาพและสำรวจเกี่ยวกับวิธีการสอนของครูที่บกพร่องทางสายตา จำนวน 12 คน ในประเทศชิลี ซึ่งมีเนื้อหาวิดีโอการศึกษาที่บรรยายด้วยเสียงสำหรับครูและนักเรียน พบว่า เนื้อหาที่บรรยายด้วยเสียงเป็นส่วนหนึ่งในการมีส่วนร่วมและความผูกพันทางอารมณ์กับสถานการณ์สำหรับผู้เรียนที่บกพร่องทางการเห็น ดังนั้นจะเห็นได้ว่าสื่อเสียงบรรยายภาพทางการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่บกพร่องทางการเห็นมีส่วนที่ช่วยเติมเต็มการเรียนรู้และใช้เป็นสื่อให้กับผู้เรียนที่บกพร่องทางการเห็นได้

6. ข้อเสนอแนะ

- 1) สื่อเสียงบรรยายภาพทางการศึกษานอกจากเป็นประโยชน์กับกลุ่มผู้เรียนที่บกพร่องทางการเห็น ผู้เรียนปกติสามารถใช้เป็นแนวทางการเรียนรู้ได้เช่นกัน
- 2) การศึกษาถึงปัจจัยเกี่ยวกับการรับรู้ของผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นต่อสื่อเสียงบรรยายภาพทางการศึกษาที่เป็นกลุ่มเป้าหมายจะช่วยให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเป็นประโยชน์กับการผลิตได้เป็นอย่างมาก
- 3) ศูนย์บริการสนับสนุนนักศึกษาพิการ (Disability Support Services : DSS) ทุกมหาวิทยาลัย นอกจากมีสื่อที่เป็นหนังสือเสียงแล้วควรต้องมีสื่อเสียงบรรยายภาพทางการศึกษาเพื่อใช้ประกอบการเรียนรู้รายวิชานั้นควบคู่กันไป จะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นได้
- 4) การใช้หนังสือเสียงควบคู่กับสื่อเสียงบรรยายภาพทางการศึกษาในการบูรณาการเรียนรู้ให้ผู้เรียนที่บกพร่องทางการเห็น จะช่วยให้การเรียนรู้มีประสิทธิผลมากกว่าการเรียนรู้ด้วยสื่อใดสื่อหนึ่ง เนื่องจากจากหนังสือเสียงจะเป็นข้อความเนื้อหาตามแบบหนังสือ สื่อเสียงบรรยายภาพทางการศึกษาจะเป็นรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาซึ่งช่วยให้เห็นหรือรับรู้สถานการณ์หรือประเด็นต่างๆที่เสริมเนื้อหาการเรียนรู้ให้เข้าใจชัดเจนขึ้น

7. เอกสารอ้างอิง

- กองการศึกษาเพื่อคนพิการ กรมสามัญศึกษา. (2523). **คู่มือการจัดการเรียนร่วมในระดับมัธยมศึกษา**. กรุงเทพฯ. กฤษมันต์ วัฒนาณรงค์. (2555). **เทคโนโลยีศึกษาวิชาชีพ**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- มูลนิธิช่วยคนตาบอดแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชินูปถัมภ์. (2542). **ยิ้มสู้**. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์การสื่อการเรียนการสอนโรงเรียนคนตาบอดกรุงเทพ มูลนิธิฯ.
- “รายงานการศึกษาสภาพและความต้องการใช้สื่อการศึกษาของนักเรียนตาบอดระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนร่วมในเขตกรุงเทพและปริมณฑล.” (2548). ส่วนส่งเสริมการผลิตสื่อการศึกษาเพื่อคนพิการ ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- “รายงานข้อมูลสถานการณ์ด้านคนพิการในประเทศไทย กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ.” สืบค้นเมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 2562, จาก <https://bit.ly/32DbiiN>
- “รายงานการศึกษาไทย พ.ศ.2561 สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.” สืบค้นเมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 2562, จาก https://pmmk.kkzone1.go.th/data/news3/24-02-2019-17-34-35_1344028011.pdf
- เสกสรร อามาศย์มนตรี. 2562. **การศึกษาความต้องการและและพัฒนาสื่อเสียงบรรยายภาพเพื่อการเรียนการสอนทางไกล สำหรับนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการมองเห็นของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. การประชุมวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 2 “ศาสตร์พระราชาสถาบันนวัตกรรม นำการพัฒนา ท้องถิ่นอย่างยั่งยืน”**. วันที่ 22-23 เดือนสิงหาคม พ.ศ.2562 คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- _____. 2561. **สื่อเสียงบรรยายภาพสำหรับผู้บกพร่องทางการมองเห็น**. วารสารเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา. สำนักเทคโนโลยีการศึกษา.มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. ปี ที่ 12 ฉบับที่ 12.
- อารดา ครุจิต และคณะ. 2558. **หลักการผลิตเสียงบรรยายภาพ**. ปทุมธานี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Siri Wormnase and Nina Sellaeg. “*Audio-description education materials: Ugandan teachers’ experiences*”. [online] 2013. [cited 2017 October 6]. Available from : URL : <http://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/0264619613485029>

รูปแบบการจัดค่ายภาษาอังกฤษในระดับอุดมศึกษา AN ENGLISH CAMP MODEL IN HIGHER EDUCATION

ดร.เสาวณี ทับเพชร

วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

E-mail: micle2001@yahoo.com

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เพื่อ (1) เพื่อศึกษารูปแบบการจัดค่ายภาษาอังกฤษในระดับอุดมศึกษา และ (2) เพื่อพัฒนาแนวทางการจัดค่ายภาษาอังกฤษในระดับอุดมศึกษา โดยรูปแบบการจัดค่ายภาษาอังกฤษในระดับอุดมศึกษาที่ประสิทธิภาพนั้นประกอบไปด้วยองค์ประกอบดังต่อไปนี้ 1) เนื้อหาค่ายกิจกรรมประกอบด้วย เนื้อหาพัฒนาการสื่อสาร ฟัง พูด อ่าน และเขียน โดยใช้กิจกรรมต้นทางการ ด้วยเกม เพลง ละครและอื่นๆ 2) โครงสร้างการบริหารจัดการ เครื่องมืออุปกรณ์ประกอบกิจกรรมในค่าย การแบ่งค่ายออกเป็นกลุ่มพร้อมชื่อ สโลแกน และเพลงประจำกลุ่ม การรวมการแข่งขันระหว่างกลุ่มด้วยเกม และกิจกรรมมอดัลแรลลี่ กลุ่มผู้เข้ารับการอบรม คู่มือวิทยากร สื่อประกอบการบรรยาย คุณลักษณะของผู้จัดทำค่าย การประเมินผล ประโยชน์ของการทำค่ายกิจกรรมภาษาอังกฤษ 3) บุคลากรและคุณลักษณะของบุคลากร ได้แก่ อาจารย์ชาวไทย อาจารย์ชาวต่างประเทศ นักศึกษา และเจ้าหน้าที่ประจำค่าย

คำสำคัญ: รูปแบบการจัดค่ายภาษาอังกฤษ, อุดมศึกษา, องค์ประกอบการจัดค่ายภาษาอังกฤษ

ABSTRACT

The purposes of this study were to: 1) study a model of activity for English camp, and 2) to develop direction for English camp activity in higher education. A model of an effective English camp in higher education consists of the following components: 1) Activity camp consists of the content for development in communication, listening, speaking, reading and writing by using recreational activities with games, music, drama, etc. 2) Management structure Tools and equipment for the activities in the camp. The camp is divided into groups with the name of the slogan, and the song of the group. The Combining group competition was used games and activities, Walk Rally Trainees Guide, and Speaker Guide. 3) Personnel and characteristics of the personnel, including Thai teachers, foreign professors, students, and camp staff.

Keywords: English Camp Model, Higher Education, A Component Of The English Camp.

1. บทนำ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้ให้แนวทางในการปฏิรูปภาษาอังกฤษในประเทศไทย โดยเน้นการร่วมมือกับสถาบันแคมบริดจ์ ประเทศอังกฤษ สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ สถาบันภาษาของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พัฒนาแบบทดสอบภาษาอังกฤษ (เดิม) และสร้างแบบทดสอบใหม่เพื่อสร้าง มาตรฐานมาตรฐานสากลที่ใช้อธิบายระดับความเชี่ยวชาญทางภาษา (CEFR-THAI) รวมทั้งศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้ง ศูนย์ทดสอบประกาศนียบัตรภาษาอังกฤษระดับเชี่ยวชาญ (CPE: Certificate of Proficiency in English) ในประเทศไทย นอกจากนี้มีการเพิ่มทางเลือกการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนในระบบจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษได้ทุกวิชา (English Program: EP) และระบบภาษาอังกฤษนานาชาติ (International Program: IP) เพื่อให้สามารถพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ และวิชาหลักได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

การปรับปรุงหลักสูตรก็เป็นเรื่องสำคัญนอกจากเพิ่มชั่วโมงเรียนภาษาอังกฤษเป็นวันละ 1 ชั่วโมงแล้ว ยังกำหนดคุณลักษณะหลักสูตรใหม่ สร้างคำศัพท์ตามช่วงชั้นเรียน กำหนดมาตรฐานความสามารถภาษาอังกฤษใหม่ โดยยกมาตรฐานระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากภาษาอังกฤษระดับที่ 1 (A1) เป็น ภาษาอังกฤษระดับที่ 2 (A2) และระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 6 จาก ภาษาอังกฤษระดับที่สาม (B1) เป็น ภาษาอังกฤษระดับที่สี่ (B2) สำหรับในระดับอุดมศึกษา ให้แสดงคุณวุฒิภาษาอังกฤษในใบประกาศผลการศึกษาระดับปริญญาตรี ปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์หรือศึกษาศาสตร์ เอกภาษาอังกฤษของมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ

การพัฒนาผู้สอน ก็ให้มีการยกระดับความสามารถในการจัดการเรียนการสอนของผู้สอน ให้สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ที่เน้นการสื่อสาร (CLT) และจัดให้มีการประเมินความรู้พื้นฐานภาษาอังกฤษสำหรับผู้สอน และฝึกอบรมผู้สอนภาษาอังกฤษ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการจัดการเรียนการสอน เช่น การจัดค่ายอบรมภาษาอังกฤษแบบเข้มข้น (Boot Camp) อบรมผู้สอนชาวไทยระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา กำลังอยู่ระหว่างดำเนินการจัดอบรมภาษาอังกฤษแบบเข้มข้น (Boot Camp) เพื่ออบรมผู้สอนจำนวน 350 คนจากทั่วประเทศ เป็นการอบรมโดยเจ้าของภาษา เรียนอย่างเข้มข้นตลอดระยะเวลา 5 สัปดาห์ ซึ่งมีลักษณะจำลองเหมือนใช้ชีวิตอยู่ต่างประเทศ ผู้สอนเหล่านี้จะได้รับการฝึกวิธีการสอนให้สามารถใช้งานได้จริง และจะมีการอบรมผู้สอนเพิ่มอย่างต่อเนื่องทุก 2 เดือน โดยมีเป้าหมายว่า จะมีผู้สอนที่ผ่านการอบรมในปี พ.ศ. 2559 จำนวนทั้งสิ้น 3,000 คน

โครงการผลิตครูท้องถิ่น (โครงการนักศึกษาฝึกงาน ครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ เอกภาษาอังกฤษ) โดยดำเนินการโครงการนำร่องแล้วเสร็จเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ปี พ.ศ.2559 และอยู่ระหว่างเริ่มดำเนินการขยายผล จัดทำข้อสอบวัดมาตรฐานผู้สอนสอนภาษาอังกฤษ ปรับปรุงระบบการรับชาวต่างชาติเป็นผู้สอนภาษาอังกฤษ การพัฒนาสื่อการสอน ส่งเสริมให้ผลิตและสรรหา แอปพลิเคชันที่มีเนื้อหาโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (E-content Learning Applications) รวมถึง แบบฝึกหัด และ แบบทดสอบ ที่ได้มาตรฐานและมีคุณภาพเบื้องต้นได้โดยใช้แอปพลิเคชันเอโค ไฮบริด (Echo Hybrid) สำหรับนักเรียน มัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นการผสมผสานมนุษย์กับเทคโนโลยี เน้นให้เรียนเป็นหมู่คณะ โดยมีผู้สอนเป็นที่เลี้ยงโดยใช้สื่อภาษาอังกฤษสำหรับประชาชนทั่วไปรวม 200 คอลัมน์ คอลัมน์ฉบับพิมพ์ คอลัมน์ไทยรัฐ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ นอกจากนี้ได้มีการปรับเนื้อหาให้มีการใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน และสาขาอาชีพต่างๆ ทำให้คนไทยทุกคนได้เรียนภาษาอังกฤษกับเจ้าของภาษาได้ฟรีทุกที่ทุกเวลา โดยเน้นการอบรมภาษาอังกฤษใน 4 กลุ่มอาชีพ คือ การบริการ การโรงแรม การท่องเที่ยว การแพทย์ และสาธารณสุข การค้าและธุรกิจ และผู้สอนสอนภาษาอังกฤษ (ชนสพล ธนบุญวัฒน์, 2559)

นอกจากนี้ ยังมีการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ที่ได้จัดตั้งศูนย์พัฒนาผู้สอนด้านการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับภูมิภาค (Boot Camp) เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559 ต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน

เน้นสร้างแรงจูงใจและสร้างบรรยากาศในการเรียนให้สนุกและสร้างการมีส่วนร่วม เมื่อเรียนในห้องเรียนแล้วสามารถนำกลับไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ขณะเดียวกัน ผลการดำเนินการพัฒนาผู้สอนด้านการจัดการเรียน

การสอนภาษาอังกฤษ สะท้อนให้เห็นว่า เมื่อผู้เรียนเรียนรู้ภาษาอังกฤษดีขึ้น ทุกวิชาจะดีขึ้นตามไปด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ กล่าวถึงการพัฒนาต่อยอดโครงการจัดอบรมภาษาอังกฤษแบบเข้มสำหรับผู้สอนภาษาอังกฤษของไทย ว่า ผู้สอนที่ผ่านการอบรมจากโครงการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับภูมิภาค (Boot Camp) และได้รับการคัดเลือกเป็นครูต้นแบบ จะเป็นผู้ที่นำองค์ความรู้ เทคนิคการเรียนการสอนแบบใหม่ ไปถ่ายทอดให้ผู้สอนภาษาอังกฤษรุ่นต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น การศึกษารูปแบบการจัดค่ายภาษาอังกฤษในระดับอุดมศึกษา จึงมีความสำคัญในการพัฒนารูปแบบการจัดค่ายภาษาอังกฤษ เพื่อพัฒนาองค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบเพื่อให้การจัดค่ายภาษาอังกฤษเพื่อพัฒนาการเรียนการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระดับอุดมศึกษา อันเป็นรากฐานในการเรียนการสอนของประเทศไทยต่อไป

2. วัตถุประสงค์

- (1) เพื่อศึกษารูปแบบการจัดค่ายภาษาอังกฤษในระดับอุดมศึกษา
- (2) เพื่อแนวทางการพัฒนาการจัดค่ายภาษาอังกฤษในระดับอุดมศึกษา

3. รูปแบบกิจกรรมค่ายภาษาอังกฤษ

รูปแบบการฝึกอบรมผู้สอนสอนภาษาอังกฤษ แบบค่ายกิจกรรม ประกอบด้วย เนื้อหาค่ายกิจกรรมประกอบด้วย กิจกรรมการแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์ กิจกรรมการแข่งขันระหว่าง กลุ่มด้วยเกม และกิจกรรมวอล์คแรลลี่ (Walk Rally)

คุณลักษณะของบุคลากรค่ายภาษาอังกฤษ ต้องมีความกระตือรือร้น เข้าใจเนื้อหาทักษะการสอนแบบการสื่อสาร มีบุคลิกภาพการบันเทิง การเป็นผู้นำ กระตุ้นให้ผู้เรียนใช้ภาษาอังกฤษ

เทคนิคการสอน ต้องใช้บทบาทสมมุติ การพูดกับตนเอง ทักษะการบรรยาย สถานการณ์การพูด

ค่ายกิจกรรมประกอบด้วยโครงสร้าง การบริหารจัดการ และเครื่องมืออุปกรณ์ ลักษณะของค่ายกิจกรรมแบ่งออกเป็น กิจกรรมการแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์ กิจกรรมการแข่งขันระหว่างกลุ่มด้วยเกม และกิจกรรมวอล์คแรลลี่

ระยะเวลา การทำค่ายภาษาอังกฤษ ส่วนใหญ่เป็นระยะเวลาสั้นๆ 1 วัน ไป-กลับ และ 2-3 วัน หรือระยะเวลาต่อเนื่องกัน 15 วัน

สถานที่ที่ใช้จัดค่ายภาษาอังกฤษ ภายในมหาวิทยาลัย และภายนอกมหาวิทยาลัย อย่างเช่น วิทยาเขตของมหาวิทยาลัยประจำจังหวัดต่างๆ หรือเป็นนอกสถานที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว แหล่งวัฒนธรรม ประเพณีที่สำคัญของท้องถิ่น

รูปแบบการสอน

รูปแบบการจัดทำค่ายภาษาอังกฤษ มีหลายรูปแบบ ดังนี้ คือ

1. กิจกรรมเกี่ยวกับทักษะการพูด และการเล่นเกม (Speaking activities and games) เน้นกิจกรรมที่ได้ฝึกทักษะการพูด และเกมส์เพื่อเพิ่มความสนุกสนาน และการทำงานเป็นทีม
2. การสอนคำศัพท์ (Introducing vocabulary) นำเสนอคำศัพท์ในรูปแบบต่างๆ และสื่อที่หลากหลาย

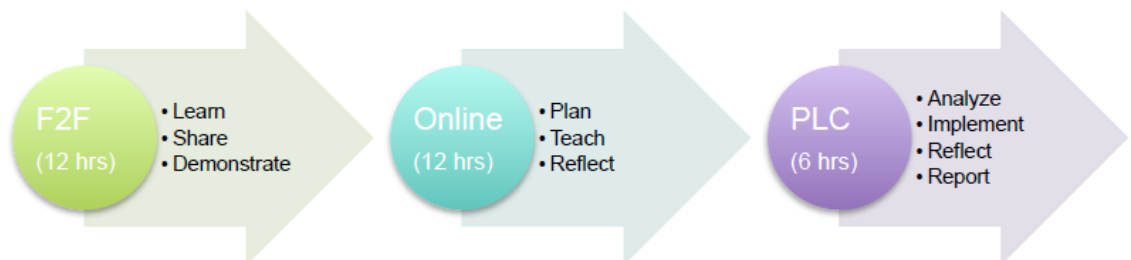
3. การวางแผนการสอน (Planning for teaching) สลับบทบาทการเป็นผู้สอนผู้สอนและผู้เรียน
 4. การฝึกฝนคำศัพท์ และการวางแผนการสอน (Vocabulary practice and lesson planning) โดยให้แสดงบทบาทสมมุติ ยกตัวอย่างประโยคเพิ่มเติม และให้วางแผนการสอนโดยการฝึกใช้คำศัพท์เหล่านั้น
 5. การจัดการกิจกรรมต่างๆ และการออกคำสั่ง (Managing activities and giving instructions) ฝึกการทำกิจกรรมโดยฝึกใช้รูปประโยคที่แตกต่างกันในภาษาอังกฤษ
 6. การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดีในชั้นเรียน (Creating a positive learning environment) การสร้างบรรยากาศการเรียน โดยเน้นลักษณะทางกายภาพ เช่น สถานที่จัดทำค่าย ลักษณะกิจกรรม และความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน ผู้เรียนกับผู้สอน ผู้เรียนกับอาจารย์ชาวต่างชาติ
 7. ไวยากรณ์สำหรับผู้เรียนระดับอุดมศึกษา (Grammar for higher education) โดยเน้นระดับคำศัพท์ระดับประโยค โครงสร้างประโยค ที่ต้องผ่านมาตรฐานสำหรับเกณฑ์ในระดับอุดมศึกษา
 8. กิจกรรมสำหรับการฝึกไวยากรณ์ (Activities for grammar practice) การฝึกทำแบบฝึก และจัดกิจกรรมสำหรับการฝึกไวยากรณ์
 9. การเล่าเรื่อง (Storytelling) ฝึกเล่าเรื่องราวตามหัวข้อเรื่องตามเกณฑ์มาตรฐานของระดับอุดมศึกษา และเพิ่มเติมในหัวข้อที่เป็นเรื่องราวของท้องถิ่น
 10. การสร้างสรรค์การสอนแบบใช้เอกสารและสื่อการสอนต้นทุนต่ำ (Make and do) การมอบหมายการทำสื่อและเอกสารให้กับนักศึกษาผู้ช่วย และมอบหมายวัสดุอุปกรณ์ในเบื้องต้น ในการเตรียมการทำค่ายภาษาอังกฤษ
 11. การประเมินผลการเรียนรู้ (Assessment for learning) รูปแบบการประเมินผลตามสมรรถนะ ประเมินตามจุดประสงค์การเรียนรู้ และผ่านเกณฑ์มาตรฐานของระดับอุดมศึกษา นอกจากนี้มีการประเมินจากแบบทดสอบก่อนและหลังผ่านการเข้าอบรมค่ายภาษาอังกฤษ
 12. เพลงและบทเข้าจังหวะ (Songs and chants) การเลือกเพลงและบทเข้าให้จังหวัดให้เข้ากับเนื้อหาที่เรียนและระดับของนักศึกษา และเป็นเพลงที่ร่วมสมัย เพื่อการมีส่วนร่วมและผู้เรียนเกิดความเพลิดเพลิน ทำให้ง่ายต่อการเรียนรู้มากขึ้น
 13. ความสามารถในการอ่านและเขียนภาษาอังกฤษ (Additional literacy in English) เน้นกิจกรรมที่ฝึกการอ่านและเขียนเพื่อให้เกิดการพัฒนาทักษะทั้งสี่ด้านของผู้เรียน
 14. ทักษะการอ่านสำหรับผู้เรียนระดับชั้นอุดมศึกษา (Reading for primary) บทอ่านที่เหมาะสมกับผู้อ่านในแต่ละระดับ ระดับความยากง่าย และเรื่องที่น่าสนใจในปัจจุบัน
 15. ทักษะการเขียนสำหรับผู้เรียนระดับชั้นอุดมศึกษา (Writing for primary) หัวข้อที่ผู้เรียนต้องฝึกทักษะการเขียน ปรับให้เหมาะกับระดับผู้เรียน และหัวข้อน่าสนใจในปัจจุบัน
- ด้านไวยากรณ์** ส่วนที่ใช้ในชีวิตประจำวัน แบบฝึกหัดที่ใช้กับหลักสูตรการสอนภาษาอังกฤษสำหรับผู้ใช้ภาษาอื่น (TESOL) และการอ่านและการเขียน กิจกรรม คือ การทัศนศึกษานอกสถานที่ จำนวนครั้งที่ติดต่อกับเจ้าของภาษาอังกฤษ โอกาสในการฝึกพูดในห้องเรียนเพื่อพัฒนาความสามารถ
- ขั้นตอนการจัดทำค่าย** ขั้นตอนแรกทีมผู้จัดจะทำการละลายพฤติกรรม โดยใช้เพลง การเล่นเกมสันทนาการภาษาอังกฤษ เช่น Charades, Crossword, Bingo, Hangman, Scramble, และอื่นๆ ขั้นตอนการให้บริการเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ สิ่งอำนวยความสะดวก คุณภาพการให้บริการ ขั้นตอนที่สอง เข้าสู่เนื้อหาหลักและเนื้อหาที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา โดยให้ทำกิจกรรมประจำฐานเรียนรู้ต่างๆ ขั้นตอนกิจกรรมรวมกลุ่มใหญ่

เพื่อให้มีความเป็นหนึ่งและสรุปภาพรวมของกิจกรรมตลอดที่ผ่านมา ขั้นตอนการผลิตผลงาน ซึ่งนำการเรียนรู้มาผลิตเป็นผลงานของผู้เรียน เช่น ละคร กิจกรรมแสดงบทบาทสมมุติ ชิ้นงานต่างๆ ขั้นตอนการนำเที่ยวในสถานที่จริง และฝึกใช้ภาษาในแหล่งท่องเที่ยวที่จริงโดยเน้นการสื่อสารที่ใช้ในชีวิตประจำวัน

กิจกรรมเนื้อหาการเรียน ซึ่งเป็นเนื้อหาทางการเรียนการสอนพัฒนาทักษะทางการฟัง พูด อ่าน เขียน ภาษาอังกฤษ โดยให้ทำกิจกรรมที่เน้นการ ฟัง-พูด อ่านและเขียน

บุคลากร จะมีทีมบริหารค้ำภาษาอังกฤษ ซึ่งประกอบไปด้วย อาจารย์ผู้ดูแลค้ำภาษา ผู้สอนผู้ช่วย อาจารย์ชาวต่างชาติ ทีมนักศึกษาที่เป็นผู้นำค้ำและคณะ โดยการจัดกิจกรรมให้มีการเล่นเกม กิจกรรมสนุกสนาน เพื่อสร้างการจัดการชั้นเรียน ชุมมือวิทยากร ประกอบด้วยวัตถุประสงค์ เชิงพฤติกรรม เนื้อหา ใบเนื้อหา ใบงาน ใบทดสอบ เฉลย แบบทดสอบ และภาคผนวก

เอกสารประกอบการจัดทำค่าย ได้แก่ 1) คู่มือผู้เข้ารับการอบรมประกอบด้วย วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม เนื้อหา ใบงาน แบบทดสอบ และภาคผนวก 2) สื่อประกอบการบรรยาย ประกอบด้วย เอกสารประกอบการบรรยาย คอมพิวเตอร์ เครื่องฉายโปรเจคเตอร์ การนำเสนอโดยใช้โปรแกรมพาวเวอร์พอยต์ (Power Point) เป็นต้น

ภาพที่ 1 ระดับการเรียนรู้ในค้ำภาษาอังกฤษ

ระดับการเรียนรู้

ระบบ Boot Camp Turbo 1

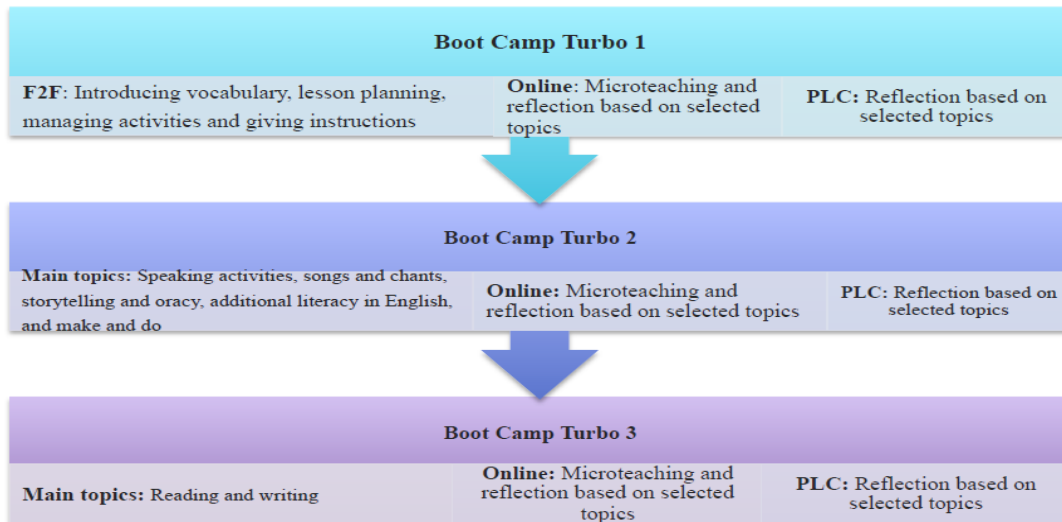
จะมีระดับของการเรียนใน F2F โดยมีการเขียนคำศัพท์ การวางแผนบทเรียน การจัดการกิจกรรม และการเขียนคำสั่ง นอกจากนี้จัดให้มีระบบออนไลน์ โดยใช้ การฝึกอบรมผู้สอนโดยทบทวนการสอนโดยการบันทึกวีดีโอขณะที่สอนเพื่อรับข้อเสนอแนะที่สร้างสรรค์จากเพื่อนร่วมงาน และการสะท้อนคิดบนฐานของการเลือกหัวข้อ และมีระบบ PLC โดยการสะท้อนคิดบนฐานของการเลือกหัวข้อ

ระบบ Boot Camp Turbo 2

การเรียนตัวต่อตัว กิจกรรมการพูด เพลงและบทกลอน การท่อง การเล่าเรื่องและการบรรยาย การเขียนเพิ่มเติมเป็นภาษาอังกฤษ ออนไลน์ การฝึกอบรมผู้สอนโดยทบทวนการสอนโดยการบันทึกวีดีโอขณะที่สอนเพื่อรับข้อเสนอแนะที่สร้างสรรค์จากเพื่อนร่วมงานและการสะท้อนกลับขึ้น โดยการเลือกหัวข้อ โดยการสะท้อนคิดบนฐานของการเลือกหัวข้อ

ระบบ Boot Camp Turbo 3

การอ่านและการเขียน การฝึกอบรมผู้สอนโดยทบทวนการสอนโดยการบันทึกวีดีโอขณะที่สอนเพื่อรับข้อเสนอแนะที่สร้างสรรค์จากเพื่อนร่วมงาน และการสะท้อนกลับการสอนแบบไมโครและการสะท้อนกลับตามหัวข้อที่เลือก โดยการสะท้อนคิดบนฐานของการเลือกหัวข้อ

ภาพที่ 2 รูปแบบการเรียนรู้ 3 ระดับ ในค่ายภาษาอังกฤษ

4. ประโยชน์ของการจัดค่ายภาษาอังกฤษในระดับอุดมศึกษา

ดังที่ได้กล่าวไปแล้ว ผู้เรียนมีความกังวลกับการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในสถาบันการศึกษาและอิทธิพลของการศึกษาไทยที่เน้นการสอบและผลการเรียนเป็นหลัก ดังนั้นผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาจึงต้องการมีผลการเรียนในภาษาอังกฤษที่ดีเพื่อประโยชน์ในการทำงาน และความก้าวหน้าในอาชีพต่อไป ในการเข้าร่วมค่ายภาษาอังกฤษนั้น ผู้เรียนต้องการให้เพื่อนผู้ร่วมค่ายได้มีการทำกิจกรรมที่หลากหลาย โดยการจัดกิจกรรมบุคคลแบบตัวต่อตัว และการทำกิจกรรมกลุ่ม ซึ่งทำให้ผู้เรียนมีความมั่นใจในการใช้ภาษาอังกฤษ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับผู้เรียนมีความมั่นใจในการสื่อสารกับชาวต่างชาติ ผู้เรียนจากสถาบันอื่นๆที่ไม่มีโอกาสใช้ภาษา กับชาวต่างชาติมากนัก ทำให้ขาดความตระหนักถึงความสำคัญของการสื่อสารกับชาวต่างชาติ หรือบางที่ผู้เรียนไม่กล้าที่จะสื่อสารกับชาวต่างชาติ ประเด็นเหล่านี้ ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเพื่อช่วยส่งเสริมการเรียนภาษาอังกฤษนอกชั้นเรียน และขยายความรู้สู่ชุมชนหรือท้องถิ่นต่อไป

มีการศึกษาไม่มากนักเกี่ยวกับสิ่งที่ผู้เรียนต้องการบรรลุวัตถุประสงค์ในการเข้าร่วมกับค่ายภาษาอังกฤษ การศึกษารูปแบบการจัดการค่ายภาษาอังกฤษในระดับอุดมศึกษาครั้งนี้ช่วยให้ความกระตือรือร้นมากขึ้น เพราะผู้เรียนควรได้รับแรงให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของค่ายภาษาอังกฤษเพื่อเตรียมความพร้อมและทำความเข้าใจในองค์ประกอบของการจัดทำค่ายภาษาอังกฤษระดับอุดมศึกษาที่ต้องมีเพียงพอและหลากหลาย เพื่อช่วยอำนวยความสะดวก และทำให้สภาพแวดล้อมของค่ายเอื้อต่อการเรียนรู้ เทคโนโลยี ทีวี (wi-fi) และอินเทอร์เน็ตเป็นสิ่งจำเป็นในการค้นคว้าหาความรู้ซึ่งเป็นประโยชน์สำหรับผู้เรียน นอกจากนี้การมีอินเทอร์เน็ตในค่ายภาษาอังกฤษสามารถส่งเสริมทัศนคติการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียน อีกประเด็นหนึ่งคือทีมงานค่ายภาษาอังกฤษที่ประกอบไปด้วย อาจารย์ชาวไทยและอาจารย์ชาวต่างชาติ ทีมผู้ช่วยนักศึกษา หัวหน้าและคณะประจำตามฐานเรียนรู้ต่างๆ ต้องทำความเข้าใจ มีการทำงานเป็นทีม มีการวางแผนเป็นอย่างดี และทบทวนแผน

การเลือกทีมจัดค่ายหรือผู้ฝึกสอนทั้งชาวไทยและต่างประเทศ การมีอาจารย์ประจำค่ายทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศจะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนในหลาย ๆ ด้าน ทำให้ผู้เรียนรู้สึกปลอดภัยที่จะมีอาจารย์ชาวไทยที่สามารถใช้ภาษาแม่หรือภาษาไทยได้ในการสื่อสารทำความเข้าใจ ประการที่สองในขณะที่เดียวกันโอกาสในการสื่อสารภาษาอังกฤษจะเพิ่มขึ้นอย่างมากเมื่ออาจารย์ผู้สอนเป็นอาจารย์ชาวต่างชาติ สิ่งหนึ่งที่น่าสนใจคือผู้เรียน

นิยมเข้าร่วมค่ายภาษาอังกฤษที่ใช้ระยะเวลาเพราะทำให้สามารถฝึกภาษาอังกฤษได้มากกว่าค่ายภาษาอังกฤษที่ใช้ระยะที่สั้นกว่า การค้นพบนี้สอดคล้องกับ Rugasken และ Harris (2009) ซึ่งการศึกษาชิ้นนี้ได้จัดโปรแกรมการเรียนภาษาอังกฤษเหมือนภาษาที่หนึ่ง (Immersion program) หรือใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อในการเรียนการสอนทุกหน่วยการเรียนรู้ และในทุกรายวิชา โดยสื่อสารภาษาอังกฤษในค่ายภาษาอังกฤษเป็นเวลา 2 สัปดาห์และพบว่าผู้เรียนพัฒนาการเรียนรู้ดีขึ้น เช่น ผู้เรียนสามารถเขียนประโยคที่ยาวขึ้นและใช้คำศัพท์ได้หลากหลายมากขึ้น

5. แนวทางปรับปรุงค่ายภาษาอังกฤษ

1. ปรับปรุงเทคนิคการเรียนการสอนรูปแบบเน้นการสื่อสาร (Communicative approach) ให้มากขึ้น
2. พัฒนาศักยภาพบุคลากรที่จัดทำค่ายภาษาอังกฤษให้เป็นผู้ฝึกสอนที่มีความเชี่ยวชาญ (Master Trainer) มากขึ้น
3. นำปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการทำค่ายภาษาอังกฤษมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงมากขึ้น

6. สรุป

ประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศกำลังพัฒนาและให้ความสำคัญกับความสามารถทางภาษาอังกฤษ ค่ายภาษาอังกฤษเป็นหนึ่งในกิจกรรมหรือเทคนิคที่นำมาใช้อย่างแพร่หลายทั่วประเทศเพื่อเสริมสร้างความสามารถทางภาษาของผู้เรียน อย่างไรก็ตามมีปัจจัยต่าง ๆ ที่ต้องพิจารณาเมื่อใช้รูปแบบค่ายภาษาอังกฤษในระดับอุดมศึกษา เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนหรือสื่อการเรียนการสอนอื่น ๆ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยการเข้าร่วมค่ายภาษาอังกฤษที่ดำเนินการเพื่อพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษและสัมผัสกับภาษาอังกฤษและชาวต่างชาติมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะเนื้อหาที่เน้นพัฒนาด้านการสื่อสาร ซึ่งการศึกษารูปแบบการจัดค่ายภาษาอังกฤษในระดับอุดมศึกษาที่มีประสิทธิภาพนั้นประกอบไปด้วยองค์ประกอบดังต่อไปนี้ 1) เนื้อหาค่ายกิจกรรมประกอบด้วย ฟัง พูด อ่าน และเขียน โดยใช้กิจกรรมสนทนา การเล่นเกม เพลง ละคร และอื่นๆ 2) โครงสร้างการบริหารจัดการ เครื่องมือ อุปกรณ์ประกอบกิจกรรมในค่าย การแบ่งค่ายออกเป็นกลุ่มพร้อมชื่อสโลแกนประจำกลุ่ม และเพลงประจำกลุ่ม การรวมกลุ่มกันเพื่อการแข่งขันระหว่างกลุ่มโดยการใช้เกมส์ และกิจกรรมวอล์คแรลลี่ (Walk Rally) คู่มือผู้เข้าร่วมการอบรม คู่มือ การประเมินผล สื่อประกอบการบรรยาย ประโยชน์ของการทำค่ายกิจกรรมภาษาอังกฤษ 3) บุคลากรและคุณลักษณะของบุคลากรที่จัดทำค่ายภาษาอังกฤษ วิทยากรประจำค่าย ประธานกรรมการ ได้แก่ อาจารย์ชาวไทย อาจารย์ชาวต่างประเทศ นักศึกษาและเจ้าหน้าที่ประจำค่ายภาษาอังกฤษ

7. ข้อเสนอแนะ

การพัฒนาแนวทางการจัดค่ายภาษาอังกฤษในระดับภูมิภาค (Boot camp)

1. การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ ตลอดจนวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับธรรมชาติเนื้อหาสาระที่ผู้สอนได้จัดกระบวนการจัดการเรียนรู้ต่อไป การใช้เทคนิคการสอนแบบทำให้ง่ายมากขึ้น (Keep it simple and short) และใช้การชี้แจงที่ชัดเจนเข้าใจง่าย (clear instructions) หรือใช้ระดับภาษาในชั้นเรียน (Classroom Language) ในชั้นเรียน ตลอดจนการใช้ภาษาท่าทาง (gestures) ภาษากาย (body languages) เช่น สีหน้าท่าทาง และอื่นๆ ให้มากยิ่งขึ้น

2. การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ การจัดกิจกรรมเดี่ยว กิจกรรมคู่ และกิจกรรมกลุ่ม เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในชั้นเรียน กลวิธีการจัดการห้องเรียน การใช้การเรียนรู้แบบจัดทำป้าย (Wall-learning) และกระบวนการวัดและประเมินผลในชั้นเรียนเพื่อความหลากหลายในการวัดและประเมินผล

3. เนื้อหาและเทคนิคการสอนภาษาอังกฤษตั้งแต่ระดับเสียง (Phonics) คำศัพท์ (Vocabulary) และการเล่าเรื่อง (Storytelling) และไวยากรณ์ (Grammar) การออกแบบการเรียนการสอนและสอนจริงในชั้นเรียน (Micro-teaching) การให้ผลสะท้อนกลับ (Feedback) และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้สอนภาษาอังกฤษในอุดมศึกษา โดยกิจกรรมการจัดการเรียนรู้จากการถ่ายทอดจากผู้สอนเจ้าของภาษาจากสถาบันภาษาบริติชเคาท์ซิล (British Council)

4. การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ที่ใช้ในระดับอุดมศึกษา การใช้เพลง เกม การใช้บัตรคำ บัตรภาพ การใช้บทเพลงเข้าจังหวะ (Chants)

8. เอกสารอ้างอิง

กาญจนา จันทะดวง. (2542). *พฤติกรรมการสอนวิชาภาษาอังกฤษ โครงการตำราวิชาการราชภัฏ*. เฉลิมพระเกียรติสถาบันราชภัฏสงขลา.

ธนศพล ธนบุญวัฒน์. (2559). *ปฏิรูปภาษาอังกฤษ ปฏิรูปประเทศไทย*. แหล่งที่มา: <http://www.thairath.co.th> [10 ตุลาคม 2562]

มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทิร์น. (2561). การใช้กิจกรรมทางภาษาแบบการสื่อสารในคำภาษา. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทิร์น*. 12 (1).

สถาบันภาษาอังกฤษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. [มปป.]. *A Curriculum Proposal of Blended Boot Camp Turbo Course for Thai English Teachers*. แหล่งที่มา: <http://english.obec.go.th/english/2013/index.php/en/2012-08-08-10-26-5/222-boot-camp-turbo>[10 ตุลาคม 2562].

สำนักข่าวกรมประชาสัมพันธ์. (2561). *กระทรวงศึกษาธิการ เดินหน้าปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ เพิ่มทักษะความชำนาญผู้สอนภาษาอังกฤษระดับภูมิภาค (Boot Camp) ต่อเนื่องเป็นเวลา 3 ปี พร้อมขยายโครงการไปยังมหาวิทยาลัยราชภัฏ สร้างรากฐานการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของประเทศ*. แหล่งที่มา: http://thainews.prd.go.th/th/news/print_news/TNSOC6111090010125[10 ตุลาคม 2562].

อนุวัต ชัยเกียรติธรรมและคณะ. (2553). การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมผู้สอนสอนภาษาอังกฤษแบบค่ายกิจกรรม. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 4 (1): มกราคม – เมษายน.

Cohen, A. (1998). *Strategies in Learning and Using Second Language*. Harlow: Longman.

Hanewald R. (2013). English Language Teaching and Learning during Holiday Camps: A Case Study from Malaysia. *IJ-ELTS*. 1(2).

Hyland, F. (2004). Learning autonomously: Contextualizing out-of-class English language learning. *Language Awareness*, 13 (3), 180-202.

I-Jung C. (2005). Using Games to Promote Communicative Skills in Language Learning. *The Internet TESL Journal*, 6(2), February.

Ismail N. & Tahir I. (2011). English Camp Activities: A Strategy to Enhance Students' English Proficiency. *Studies in Literature and Language*. 2 (3).

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียน
บ้านคลองบัว (เอี่ยมแสงโรจน์) จากการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบเพื่อนช่วยเพื่อน

THE STUDY OF MUSICAL SCHOLASTIC ACHIEVEMENT OF
PRATHOMSUKSA 3rd STUDENTS AT
BANKLONGBUA SCHOOL(AIUMSAENROJ), THROUGH LEARNING
MANAGEMENT WITH PEER ASSISTED TECHNIQUE

นายสมภาร คมไสย

นักศึกษาลัทธิศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

E-mail: somparn.kom@northbkk.ac.th

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนันท์ สลโกสุม

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

E-mail: so.sunan@northbkk.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรีและเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างก่อนและหลังเรียนจากการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบเพื่อนช่วยเพื่อน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านคลองบัว(เอี่ยมแสงโรจน์) ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 1 ห้องเรียนมีนักเรียน 35 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (1)แผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบเพื่อนช่วยเพื่อน มี 10 แผน จำนวน 10 ชั่วโมง (2)แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ความเข้าใจดนตรี มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.73 (3)แบบวัดความสามารถปฏิบัติการขับร้องและเคลื่อนไหวตามจังหวะดนตรีมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยใช้สถิติทดสอบที (t-test for dependent samples) ผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านคลองบัว (เอี่ยมแสงโรจน์) ภายหลังจากการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบเพื่อนช่วยเพื่อนด้านความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับปรับปรุงความสามารถปฏิบัติขับร้องเพลงอยู่ในระดับคุณภาพดีเยี่ยม ความสามารถปฏิบัติเคลื่อนไหวประกอบจังหวะดนตรีอยู่ในระดับคุณภาพดีเยี่ยม เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรีด้านความรู้ความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านคลองบัว (เอี่ยมแสงโรจน์) ภายหลังจากการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบเพื่อนช่วยเพื่อนสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: เพื่อนช่วยเพื่อน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรี

ABSTRACT

The objectives of this study were to study the musical scholastic achievement and to compare the musical scholastic achievement of Prathomsuksa 3 students between before and after learning through leaning management with peer assisted technique. The data sampling of this study comprised Prathomsuksa 3 at Banklongbua school (Aiumsengroj), in the first semester of the 2019 academic year, one class consisted of 35 students collected by Purposive sampling . The instruments of this study were (1) The 10 lesson management plans with peer assisted technique for 10 hours (2) Achievement test regarding knowledge and understanding which had reliability at 0.73, and (3) A appraisal performance test in singing and dancing had the Index of Item Objective Congruence (IOC) at 1.00. The data was analyzed by percentage, mean, standard deviation and compare the score with t-test for dependent samples. The results of this study showed that the musical scholastic achievement of Prathomsuksa 3 Banklongbua school (Aiumsengroj) after learning through learning management with peer assisted technique in comprehension aspect was at a fair improved in the singing performance aspect was at a fairly good level and in the dancing performance aspect was at fairly good level. The musical scholastic achievement of Prathomsuksa 3 students at Banklongbua school (Aiumsengroj) after learning through learning management with peer assisted technique was higher at the .05 level of statistical significance.

Keywords: Peer assisted technique Musical scholastic achievement

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาวิจัย

ดนตรีจัดได้ว่าเป็นศาสตร์ทางศิลปะอีกแขนงหนึ่งซึ่งประกอบด้วยองค์ความรู้และทักษะการปฏิบัติสำคัญด้านต่าง ๆ อย่างหลากหลาย ประกอบด้วย การฟัง การร้องเพลง การอ่าน เขียนโน้ต การเคลื่อนไหวร่างกาย การเล่นเครื่องดนตรี และการคิดสร้างสรรค์ เสียงดนตรีสามารถส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์ เสริมสร้างความคิดจินตนาการ ช่วยกระตุ้นให้มีการแสดงออกในทางสร้างสรรค์ ส่งเสริมให้มีความสัมพันธ์ระหว่างประสาทหู กล้ามเนื้อมือ ให้สอดคล้องกับการใช้ความคิด ทำให้หายเหนื่อย และช่วยผ่อนคลายความตึงเครียด ทำให้ผู้เรียนเกิดสุนทรียรสอันเป็นการช่วยกล่อมเกลাজิตใจให้คนในสังคมยุคปัจจุบันมีพัฒนาการที่ดีขึ้น เมื่อมนุษย์มีจิตใจที่สุขสงบและงดงาม สังคมไม่ว่าจะเป็นบ้านหรือชุมชนใดก็ตามจะน่าอยู่ยิ่งขึ้น

ในการเรียนการสอนดนตรีนั้นมุ่งเน้นที่จะสอนให้ผู้เรียนมีความรู้และมีทักษะทางดนตรี อย่างครบถ้วนตามหลักสูตรแต่ติดปัญหาเรื่องชั่วโมงการฝึกฝนไม่เพียงพอ เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนด้านหลักสูตรมีปัญหาเรื่องความเหมาะสมของเนื้อหาวิชาดนตรีในหลักสูตรกับชั่วโมงเรียนและปัญหาเกี่ยวกับภาระงานของครูผู้สอนที่ต้องรับภาระหนัก นอกเหนือจากงานสอนตามปกติ ดังเห็นได้จากงานวิจัยของ ธนายุทธ มุสิกสวัสดิ์ (2552) ซึ่งพบว่าภาระงานมีผลต่อการสอนส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต่ำ

การเรียนดนตรีจำเป็นต้องมีการฝึกทักษะเพื่อการพัฒนา ครูไม่สามารถฝึกทักษะเด็กได้ตลอดเวลาจึงต้องนำรูปแบบการเรียนการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนมาใช้เพื่อแก้ปัญหาในการเรียนตามปกติ Kohn; & Vajda (1975: 379-390) ได้เสนอไว้ว่า วิธีการสอนแบบใช้เพื่อนช่วยเพื่อนเป็นวิธีสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมการเรียนเป็นคู่หรือกลุ่มย่อย โดยร่วมกันทำกิจกรรมทุกทักษะ เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำให้มีปฏิสัมพันธ์กันโดยใช้ภาษาในการสื่อสารเพื่อเจรจาหาความหมายด้วยตนเอง ครูเป็นเพียงผู้ทำ

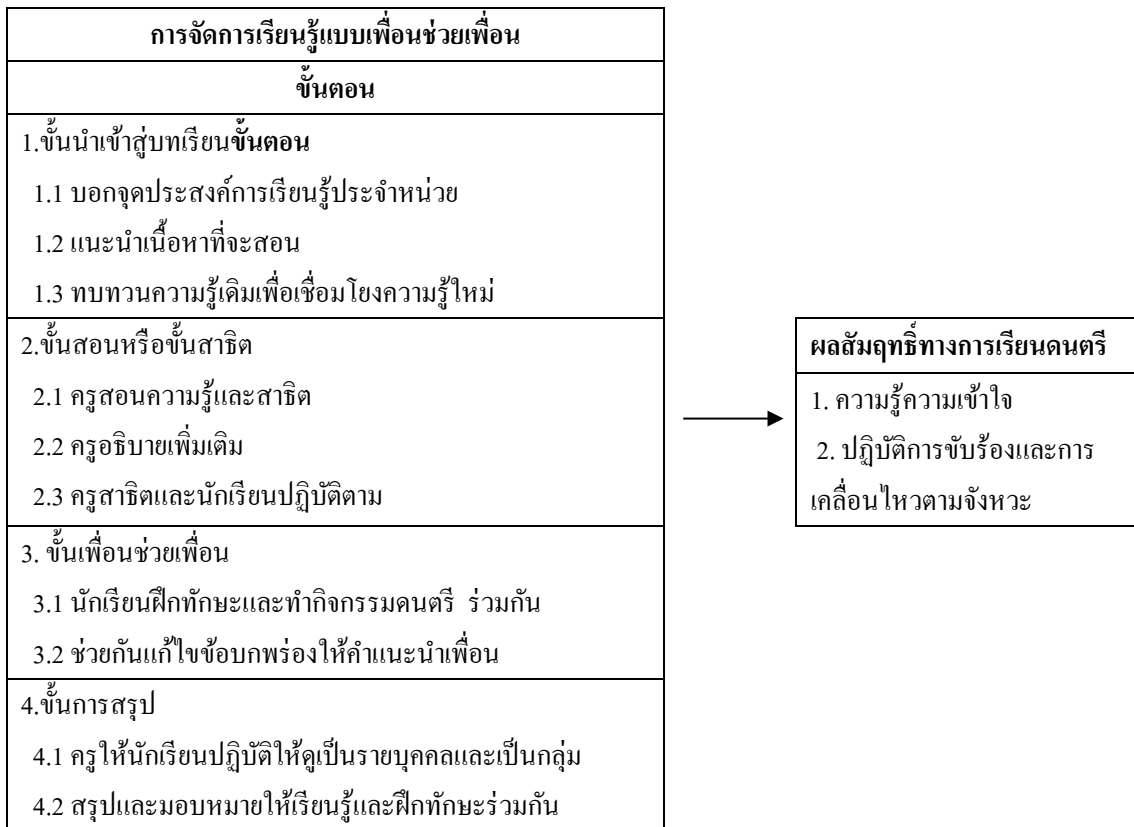
หน้าที่ให้ความช่วยเหลือให้คำแนะนำ และช่วยจัดกระบวนการเรียนการสอนในชั้นเรียน โดยให้ผู้เรียนรับผิดชอบกระบวนการเรียนในการช่วยการฝึกทักษะที่นอกเหนือจากชั้นเรียน ช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้และได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกันซึ่งตรงกับแนวคิดของ นพดล คำเรียง (2549: 53-54) ในเรื่องการเรียนการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนนั้นเป็นการสอนที่มีพื้นฐานมาจากแนวคิดเกี่ยวกับการกระจายบทบาทในการสอน และแนวคิดเกี่ยวกับการได้เรียนรู้ด้วยตนเองเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การให้เพื่อนช่วยเพื่อนไม่ได้หมายถึงการให้นักเรียนมาขึ้นหน้าชั้นแล้วทำหน้าที่แทนครู แต่หมายถึงการให้นักเรียนสอนเพื่อนคนอื่น ๆ และให้นักเรียนได้เรียนรู้จากกันและกัน โดยมุ่งเน้นเพื่อนช่วยเหลือผู้ที่เรียนช้าและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีปัญหาในด้านความประพฤติและมีปัญหาอื่น ๆ โดยมีความเชื่อว่าวิธีการให้นักเรียนสอนกันเองนั้นนักเรียนจะเรียนรู้อะไรต่าง ๆ ได้จากกันและกันและการเรียนรู้เช่นนี้ทำให้ผู้เรียนช้าเกิดการเรียนรู้ได้ เนื่องจากภาษาที่นักเรียนใช้พูดสื่อสารกันสามารถสื่อความหมายระหว่างกันและกันได้เป็นอย่างดี โดยมีวิธีการสอนตาม เบนเดอร์ (Bender, 2002: 115-139) คือ 1) ครูชี้แจงบอกวัตถุประสงค์ 2) กำหนดขั้นตอนการสอนให้ชัดเจน 3) ให้นักเรียนทำกิจกรรมร่วมกัน 4) ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปประเมินผล ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจองค์ประกอบดนตรีแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิพากษ์ วิเคราะห์คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึกทางดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชมและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี วัฒนธรรม เห็นคุณค่าทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย และสากล ร้องเพลงและเล่นดนตรีในรูปแบบต่าง ๆ แสดงความรู้สึกที่มีต่อดนตรีในเชิงสุนทรีย์ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับประเพณีวัฒนธรรมและเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ (กระทรวงศึกษาธิการ: 2551)

ดังนั้นการเรียนการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนควรได้นำมาทำวิจัยเพื่อช่วยแก้ปัญหาในการเรียนวิชาดนตรีชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในด้านความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติทางดนตรีต่าง ๆ และการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนจะสามารถช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะอย่างสม่ำเสมอทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจในวิชาดนตรีมากขึ้นและสามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลาออกเวลาเรียนปกติจากเพื่อนช่วยเพื่อน

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านคลองบัว (เอี่ยมแสง โรจน์) จากการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบเพื่อนช่วยเพื่อน
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างก่อนและหลังเรียนจากการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบเพื่อนช่วยเพื่อน

3. กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

4. วิธีดำเนินการวิจัย

4.1 แบบแผนการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านคลองบัว (เอี่ยมแสงโรจน์) จากการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ทำการทดลองโดยใช้แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มเดียวสอบก่อนเรียนและหลังเรียน (One Group Pretest-Posttest Design) ดังนี้

	T_1	X	T_2
--	-------	-----	-------

เมื่อ T_1 แทน การทดสอบก่อนเรียน

T_2 แทน การทดสอบหลังเรียน

X แทน การจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบเพื่อนช่วยเพื่อน

4.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านคลองบัว (เอี่ยมแสงโรจน์) สังกัดสำนักงานเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร จำนวน 1 ห้องเรียน ได้จากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีจับฉลาก 1 ห้องเรียน มีจำนวนนักเรียน 35 คน

4.3 ตัวแปรที่ศึกษา

1. ความรู้ความเข้าใจด้านดนตรี
2. ปฏิบัติการขับร้องและการเคลื่อนไหวตามจังหวะ

4.4 ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 5 เดือน (พฤษภาคม-ตุลาคม 2562) มีการทดสอบก่อนเรียน
ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบเพื่อนช่วยเพื่อน และทดสอบหลังเรียน

4.5 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง มีจำนวน 3 ฉบับ ได้แก่

(1) แผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ได้ดำเนินการศึกษามาตรฐานการเรียนรู้และ
ตัวชี้วัดของชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อนำมาดำเนินการสร้าง
แผนการจัดการเรียนรู้โดยกำหนดแผนจัดการเรียนรู้ 10 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ประเมิน
แผน ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้คนตรี มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00

(2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคนตรี ได้ดำเนินการสร้างโดยกำหนดโครงสร้างตาม
แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคนตรี เป็นแบบทดสอบเลือกตอบ ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 35 ข้อ ให้
ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน พิจารณาความเหมาะสมและนำไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่
4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนบ้านคลองบัว (เอี่ยมแสงโรจน์) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.73

(3) แบบวัดความสามารถปฏิบัติการขับร้องเพลงและความสามารถเคลื่อนไหวตามจังหวะคนตรี ได้
ดำเนินการสร้างแบบประเมินวัดผลการปฏิบัติ 2 แบบ คือ 1) แบบประเมินวัดทักษะการปฏิบัติการขับร้องเพลง 20
คะแนน 2) แบบประเมินวัดทักษะการเคลื่อนไหวตามจังหวะคนตรี 20 คะแนน มีเกณฑ์การประเมินเป็นแบบ
(Rubrics) ในการให้คะแนนเป็นรายบุคคล ตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ได้ค่า
ดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00

4.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการทดสอบก่อนเรียน (Pre- test) กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผล
สัมฤทธิ์ทางการเรียนคนตรี ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้คนตรีตามรูปแบบเพื่อน
ช่วยเพื่อน จำนวน 10 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง ระหว่างการสอนในคาบเรียนจะแนะนำและมอบหมายให้นักเรียน
ช่วยกันฝึกทักษะ เมื่อสอนครบ 10 ชั่วโมงแล้วมีการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคนตรี ส่วนด้านการขับร้อง
เพลงและการเคลื่อนไหวตามจังหวะคนตรีใช้การเก็บคะแนนระหว่างเรียน

4.7 การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและสถิติทดสอบที (t-
test for Dependent Samples)

5. สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคนตรีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านคลองบัว (เอี่ยม
แสงโรจน์) จากจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ดังตารางที่ 1-3

ตารางที่ 1 จำนวน ร้อยละ ร้อยละสะสม ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 คนตรีด้านความรู้ความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านคลองบัว จากการจัดการ
 เรียนรู้ตามรูปแบบเพื่อนช่วยเพื่อน จำแนกตามเกณฑ์ของการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)

เกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้ของ สพฐ.	ระดับ	คะแนน (35)	จำนวน	ร้อยละ	ร้อยละสะสม
80 – 100	ดีเยี่ยม	28.00 - 35	3	8.57	8.57
75 – 79	ดีมาก	26.25 – 27.99	2	5.71	14.30
70 – 74	ดี	24.50 – 26.24	2	5.71	20.01
65 – 69	ค่อนข้างดี	22.75 – 24.49	3	8.57	28.58
60 – 64	พอใช้	21.00 – 22.74	2	5.71	34.29
55 – 59	ค่อนข้างต่ำ	19.25 – 20.99	3	8.57	42.86
50 – 54	ต่ำ	17.50 – 19.24	3	8.57	51.43
0 - 49	ปรับปรุง	0.00 – 17.49	17	48.57	100.00
รวม \bar{X} = 16.66 SD = 7.76 ระดับคุณภาพ ปรับปรุง					

จากตารางที่ 1 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคนตรีด้านความรู้ความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านคลองบัว (เอี่ยมแสง โรจน์) ภายหลังจากการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบเพื่อนช่วยเพื่อน คุณภาพอยู่ในระดับปรับปรุง (\bar{X} = 16.66)

ตารางที่ 2 จำนวน ร้อยละ ร้อยละสะสม ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคนตรี
 ด้านความสามารถการขับร้องเพลงของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านคลองบัว
 จากการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบเพื่อนช่วยเพื่อน จำแนกตามเกณฑ์ของการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)

เกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้ของ สพฐ.	ระดับ	คะแนน (20)	จำนวน	ร้อยละ	ร้อยละสะสม
80 – 100	ดีเยี่ยม	16.00 – 20.00	35	100	100.00
75 – 79	ดีมาก	15.00 – 15.99	0	0.00	100.00
70 – 74	ดี	14.00 – 14.99	0	0.00	100.00
65 – 69	ค่อนข้างดี	13.00 – 13.99	0	0.00	100.00
60 – 64	พอใช้	12.00 – 12.99	0	0.00	100.00
55 – 59	ค่อนข้างต่ำ	11.00 – 11.99	0	0.00	100.00
50 – 54	ต่ำ	10.00 – 10.99	0	0.00	100.00
0 - 49	ปรับปรุง	0.00 -9.99	0	0.00	100
รวม \bar{X} = 17.45 SD = 0.50 ระดับคุณภาพดีเยี่ยม					

จากตารางที่ 2 พบว่าผลการปฏิบัติทางการเรียนคนตรีด้านความสามารถการขับร้องเพลงของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านคลองบัว (เอี่ยมแสง โรจน์) ภายหลังจากการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบเพื่อนช่วยเพื่อน อยู่ในระดับคุณภาพดีเยี่ยม (\bar{X} = 17.45)

ตารางที่ 3 จำนวน ร้อยละ ร้อยละสะสม ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคนตรีด้านการปฏิบัติเคลื่อนไหวประกอบจังหวะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านคลองบัว จากการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบเพื่อนช่วยเพื่อน จำแนกตามเกณฑ์ของการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)

เกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้ของ สพฐ.	ระดับ	คะแนน (20)	จำนวน	ร้อยละ	ร้อยละสะสม
80 – 100	ดีเยี่ยม	16.00 – 20.00	35	100.00	100.00
75 – 79	ดีมาก	15.00 – 15.99	0	0.00	100.00
70 – 74	ดี	14.00 – 14.99	0	0.00	100.00
65 – 69	ค่อนข้างดี	13.00 – 13.99	0	0.00	100.00
60 – 64	พอใช้	12.00 – 12.99	0	0.00	100.00
55 – 59	ค่อนข้างต่ำ	11.00 – 11.99	0	0.00	100.00
50 – 54	ต่ำ	10.00 – 10.99	0	0.00	100.00
0 - 49	ปรับปรุง	0.00 – 9.99	0	0.00	100
รวม $\bar{X} = 17.74$ $SD = 0.44$ ระดับคุณภาพดีเยี่ยม					

จากตารางที่ 3 พบว่าการปฏิบัติทางการเรียนคนตรีด้านการเคลื่อนไหวประกอบจังหวะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านคลองบัว (เอี่ยมแสงโรจน์) ภายหลังจากจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบเพื่อนช่วยเพื่อนอยู่ในระดับคุณภาพดีเยี่ยม ($\bar{X} = 17.74$)

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคนตรีด้านความรู้ความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านคลองบัว (เอี่ยมแสงโรจน์) ระหว่างก่อนและหลังจากการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคนตรีด้านความรู้ความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านคลองบัว (เอี่ยมแสงโรจน์) ระหว่างก่อนและหลังจากการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคนตรีด้านความรู้ความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านคลองบัว (เอี่ยมแสงโรจน์) ระหว่างก่อนและหลังจากจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบเพื่อนช่วยเพื่อน

การทดสอบ	n	คะแนนเต็ม	\bar{X}	SD	t	p-value
ก่อนเรียน	35	35	13.34	6.04	1.62	.006
หลังเรียน	35	35	16.66	7.76		

จากตารางที่ 4 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคนตรีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านคลองบัว (เอี่ยมแสงโรจน์) ภายหลังจากการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบเพื่อนช่วยเพื่อนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. อภิปรายผล

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านคลองบัว (เอี่ยมแสงโรจน์) จากการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านคลองบัว (เอี่ยมแสงโรจน์) ภายหลังจากการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบเพื่อนช่วยเพื่อนด้านความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับคุณภาพปรับปรุง ($\bar{X} = 16.66$) เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ซึ่งเป็นวิธีการสอนที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้แบบเน้นการมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน สอดคล้องกับแนวคิดของ Kohn; & Vajda (1975: 379-390) ที่เสนอว่าการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นวิธีการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมการเรียนรู้เป็นคู่หรือกลุ่มย่อย โดยร่วมกันทำกิจกรรมทุกทักษะ เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำให้มีปฏิสัมพันธ์กัน ได้ใช้ภาษาในการสื่อสารเพื่อเจรจาหาความหมายด้วยตนเอง ครูเป็นเพียงผู้ทำหน้าที่ให้ความช่วยเหลือให้คำแนะนำ และช่วยจัดกระบวนการเรียนการสอนในชั้นเรียน โดยให้ผู้เรียนรับผิดชอบกระบวนการเรียนเอง แต่ในการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในรูปแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ในชั้นเพื่อนช่วยเพื่อนครูได้มอบหมายให้นักเรียนฝึกทักษะและทำกิจกรรมดนตรีร่วมกัน โดยให้ช่วยกันแก้ไขข้อบกพร่องและให้คำแนะนำเพื่อน แต่พบว่านักเรียนไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร คือนักเรียนมีการฝึกทักษะและทำกิจกรรมร่วมกันแค่ระยะเวลาดสั้น ๆ เท่านั้นซึ่งไม่เป็นไปตามที่ครูได้มอบหมายให้ฝึกทักษะร่วมกันทั้งในเวลาเรียนและนอกเวลาเรียน ตามทฤษฎีของ Maheady (1994: 269-289) ที่ว่าการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เป็นกิจกรรมการเรียนรู้แบบช่วยเหลือเกื้อกูลกันระหว่างผู้เรียนกันเองในลักษณะเด็กแก่ช่วยเด็กที่อ่อนกว่า Bender (2002: 115-139) ได้ให้แนวคิดไว้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน เป็นการสอนที่เน้นการพัฒนาทักษะของผู้เรียนอ่อน โดยให้ผู้เรียนกลุ่มเก่งทำหน้าที่ช่วยสอนหรือเป็นการจับคู่ระหว่างผู้เรียนเก่งกับผู้เรียนที่เรียนอ่อน แต่ถ้านักเรียนส่วนใหญ่มีผลการเรียนอยู่ที่ระดับต่ำ ทำให้กระบวนการเรียนการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนที่จัดขึ้นไม่มีประสิทธิภาพ เนื่องด้วยนักเรียนไม่สามารถช่วยเหลือแก้ไขข้อบกพร่องรวมทั้งให้คำแนะนำแก่เพื่อนได้ ผลการจัดการเรียนตามรูปแบบเพื่อนช่วยเพื่อนวิชาดนตรีในการสอนครั้งต่อไปจึงควรจัดให้มีการเรียนซ่อมเสริมนอกเวลาเรียนปกติเพื่อเพิ่มความรู้ความเข้าใจเรื่องดนตรี เพื่อให้ให้นักเรียนมีผลการเรียนรู้ที่ดีขึ้น สอดคล้องกับวิจัยของ อำไพ สุจริตกุล (2526: 42) ได้ให้แนวคิดไว้ว่า การเรียนซ่อมเสริมเพื่อแก้ปัญหาของนักเรียนที่ประสบปัญหาในการเรียนที่ไม่ผ่าน วัตถุประสงค์ของการเรียนที่กำหนดไว้ และเพื่อช่วยยกระดับคุณภาพการศึกษาโดยรวมของห้องเรียนให้สูงขึ้น ให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นแข่งขันกับตนเอง

ด้านความสามารถการขับร้องเพลงของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านคลองบัว (เอี่ยมแสงโรจน์) ภายหลังจากการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบเพื่อนช่วยเพื่อนอยู่ในระดับคุณภาพดีเยี่ยม ($\bar{X} = 17.45$) ด้านความสามารถเคลื่อนไหวตามจังหวะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านคลองบัว (เอี่ยมแสงโรจน์) ภายหลังจากการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบเพื่อนช่วยเพื่อนอยู่ในระดับคุณภาพดีเยี่ยม ($\bar{X} = 17.74$) เนื่องจากการขับร้องเพลงและการเคลื่อนไหวตามจังหวะเป็นการแสดงออกที่นักเรียนชอบอยู่แล้วสอดคล้องกับแนวคิดของ Kohn; & Vajda (1975: 379-390) ที่เสนอว่าการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นวิธีการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมการเรียนรู้เป็นคู่หรือกลุ่มย่อย โดยร่วมกันทำกิจกรรมทุกทักษะ เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำให้มีปฏิสัมพันธ์กัน ได้ใช้ภาษาในการสื่อสารเพื่อเจรจาหาความหมายด้วยตนเอง ครูเป็นเพียงผู้ทำหน้าที่ให้ความช่วยเหลือให้คำแนะนำและช่วยจัดกระบวนการเรียนการสอนในชั้นเรียนให้ผู้เรียนรับผิดชอบกระบวนการเรียนเอง โดยนักเรียนมีความถนัดและสนใจอยู่แล้วจึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีเยี่ยม

2. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านคลองบัว (เอี่ยมแสงโรจน์) จากการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบเพื่อนช่วยเพื่อน หลังจากการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์แบบเพื่อนช่วยเพื่อน โดยมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ด้านความรู้ความเข้าใจสูงขึ้น ผลเป็นเช่นนี้เนื่องด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นวิธีการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและเอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนช่วยลดความกังวลขณะเรียนมีการชี้แนะซึ่งกันและกันและมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันของผู้เรียนทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นพดล คำเรียง (2549: 53-54) ในเรื่องการเรียนการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนนั้นเป็นการสอนที่เกี่ยวกับการได้เรียนรู้ด้วยตนเองเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับแนวคิดของ Candler (1981,380) ที่ว่าจากการที่นักเรียนมีโอกาสเรียนรู้หลายทางส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น และก่อนการดำเนินการจัดการเรียนรู้นั้นควรเริ่มต้นตั้งแต่การบอกจุดประสงค์การเรียนรู้และเกณฑ์การผ่านจุดประสงค์รวมทั้งการวัดผลประเมินผลให้นักเรียนทราบซึ่งเป็นสิ่งที่ดีที่จะทำให้นักเรียนตั้งใจเรียน

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

การสอนคณิตศาสตร์ต้องฝึกทักษะอย่างสม่ำเสมอ การบรเริงเป็นวงต้องอาศัยการฝึกร่วมกัน ดังนั้นควรได้ศึกษาการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อจะใช้ในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ในการรวมวงต่อไป

7.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนจากการจัดการเรียนการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนช่วยเพื่อนในรายวิชาอื่น ๆ ต่อไป

8. กิตติกรรมประกาศ

-

9. เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ.2551. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

ธนายุทธ มุสิกสวัสดิ์ 2552. สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ ช่วงชั้นที่ 3-4 ในจังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

นพดล คำเรียง. 2549. การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้วิธีการเรียนการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/5 โรงเรียนอุ้มทองอำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี. สุพรรณบุรี: โรงเรียนทอง.

บุญทัน อยู่ชมบุญ. 2529. พฤติกรรมการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ระดับประถมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.

ปาณิตา อุทาน.2532. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความคงทนในการเรียนรู้ต่อการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่องเศษส่วนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ ที่ได้รับการสอน ซ่อมเสริมโดยวิธีสอนแบบวรรณิกับวิธีสอนแบบทั่วไป.ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต.กรุงเทพฯ. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

วัชรภรณ์ เขียนแมน 2554.การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนผ่านเว็บ วิชาสร้างเว็บเพจด้วยภาษา HTML ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนโดยใช้ใบประกอบ. คุรุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต

อำไพ สุจริตกุล 2526. “การสอนซ่อมเสริม” วิทยาสาร. 24(2),42-48

ฮาบัส อีสมัน.2551. การสร้างชุดการสอนเพื่อสอนซ่อมเสริมการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องจำนวนจริง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 .วิทยานิพนธ์ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ.จังหวัดปัตตานี

Bender W N .2002. **Differentiating Instruction for Students with Learning Disabilities**.California: Corwin Press, Inc.

Candler, Ann C.Gary,Blacburn M and Sowall, Verginia. (1981). **Peer Tutoring as Strategy Individualizing Instructing Education**. 101.

Kohn, J.J.; & Vajda, P.G. (1975). **Peer-Mediated Instruction and Small- Group Instruction in the ESL Classroom**.Ly. 4(9): 379-390.

Maheady, L., Mallette, B., Harper, G.F., Sacca, K.C. & Pomerantz, D. **Peermediated instruction for high-risk students. Teaching Reading to High-Risk Learners**. Masschusette: Allyn and Bacon (1994).

**การศึกษาความสามารถการอ่านและการเขียนภาษาไทย
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสุเหร่าบางกะสี
ด้วยการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำภาษาไทย**

**A STUDY ON THE ABILITIES OF PRATHOMSUKSA 1 STUDENTS
AT SURAOBANGKASEE SCHOOL IN READING AND WRITING THAI
LANGUAGE THROUGH READING AND WRITING BY SPELLING THAI
WORDS EXERCISE**

นายสมาน บรฮิม

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

E-mail: saman.bor@northbkk.ac.th

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เบญจรัตน์ ราชฉวาง

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

E-mail: benjarat.ra@northbkk.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ ได้แก่ (1) เพื่อหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำภาษาไทย (2) เพื่อศึกษาความสามารถการอ่านและการเขียนภาษาไทย และ (3) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถการอ่านและการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสุเหร่าบางกะสี ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยการ ใช้แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำภาษาไทย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนสุเหร่าบางกะสี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2 ห้อง 1/1 จำนวนนักเรียน 22 คน ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ (1) แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำภาษาไทย (2) แผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านและการเขียนสะกดคำ (3) แบบประเมินความสามารถในการอ่านและการเขียนสะกดคำภาษาไทย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน สถิติพารามิเตอร์ (Parametric) ด้วยวิธี t-test ผลการวิจัย พบว่า (1) แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำภาษาไทย มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) = 92.02/92.88 (2) ความสามารถในการอ่านและการเขียนภาษาไทย อยู่ในระดับ ดีมาก คิดเป็นร้อยละ 92.86 และ (3) ความสามารถในการอ่านและการเขียนภาษาไทย หลังเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำภาษาไทย ความสามารถในการอ่านและการเขียนภาษาไทย

ABSTRACT

The objectives of this study comprised 3 points (1) to study the efficiency of reading and writing by spelling Thai words exercise (2) to examine reading and writing Thai language, and to compare the abilities of Prathomsuksa 1th students in reading and writing in pre-test and post-test through reading and writing by spelling Thai words exercise. The population of this study comprised 50 Prathomsuksa 1th students from Suraobangkasee school under Samutprakan Primary Educational Service Area Office, in the second semester of the 2019 academic year. The data was selected by Simple Random Sampling within 2 classes. The research instruments were 4 sets (1) reading and writing by spelling Thai words exercise (2) Thai lesson management plans on reading and writing by spelling Thai words (3) reading and writing by spelling Thai words assessment. The data was analyzed by percentage, mean (\bar{X}) and standard deviation (SD) and Parametric by t-test. The results showed that (1) reading and writing by spelling Thai words exercise for Prathomsuksa 1 students during learning (E_1) was 92.02%, and in the post-test (E_2) was 92.88%. So, reading and writing by spelling Thai words exercise for Prathomsuksa 1th students had the efficiency on E_1/E_2 92.02 / 92.88 higher than the criteria 80/80 (2) the abilities of Prathomsuksa 1th students in reading and writing Thai language through learning management with reading and writing by spelling Thai words exercise was at the excellence level (92.86%) and (3) the abilities of Prathomsuksa 1 students in reading and writing Thai language in the post-test was higher at the statistically significant .05.

Keywords: Reading and writing Thai spelling exercise, Reading and Writing abilities in Thai

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาวิจัย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ได้มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี และได้กำหนดสาระหลักของการเรียนรู้ออกเป็น 5 สาระ ได้แก่ สาระที่ 1 การอ่าน สาระที่ 2 การเขียน สาระที่ 3 การฟัง การดูและการพูด สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดความคิด มีทักษะกระบวนการทางภาษา มีคุณธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตลอดจนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 6-12) การอ่านและการเขียนเป็นทักษะที่สำคัญในการแสวงหาความรู้ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิตได้อย่างมีคุณภาพและเป็นเครื่องมือหนึ่งที่สามารถวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผู้เรียนมีทักษะในการเรียน และยังส่งผลให้การฟัง การพูดและการเขียนดีขึ้น รวมถึงการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน อีกทั้งยังช่วยพัฒนาความรู้ ความคิด การแก้ปัญหาและพัฒนาบุคลิกภาพการปรับตัวในสังคมได้

จากการทดสอบการอ่านและการเขียน ปีการศึกษา 2561 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสุเหร่าบางกะสี จำนวน 62 คน พบว่า มีระดับร้อยละ 69.4 (โรงเรียนสุเหร่าบางกะสี, 2561: 124) ซึ่งยังถือว่าไม่ผลสัมฤทธิ์ที่ไม่ถึงเกณฑ์ร้อยละ 80 ตามที่กำหนด ด้วยเหตุที่นักเรียนมีปัญหาครบถ้วน เนื่องจากพ่อแม่ แยกทางกัน ทะเลาะกัน ย้ายสถานที่ทำงาน และเป็นต่างชาติ ผู้อำนวยการโรงเรียนจึงเห็นว่า ควรพัฒนาและหาแนวทางการกิจกรรมการเรียนรู้ ภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น วิธีการหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาทักษะดังกล่าวของผู้เรียน เช่น

แบบฝึกทักษะการสะกดคำภาษาไทย เพราะแบบฝึกทักษะการสะกดคำภาษาไทยนั้นจะช่วยให้ผู้เรียน ได้ฝึกทักษะการอ่านการเขียนได้ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับความคิดของ (สุวิทย์ มูลคำ และสุนันทา สุนทรประเสริฐ, 2550: 53 – 54) ได้อธิบายไว้ว่าการนำแบบฝึกทักษะมาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน จะช่วยทำให้เข้าใจบทเรียนดีขึ้น เพราะเป็นเครื่องอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ทำให้ครูทราบความเข้าใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียน เป็นการฝึกให้เด็กมีความเชื่อมั่นและสามารถประเมินผลของตนเองได้ เป็นการฝึกให้เด็กทำงานตามลำพัง โดยมีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ช่วยลดภาระครู ช่วยให้เด็กฝึกฝนได้อย่างเต็มที่ ช่วยพัฒนาตามความแตกต่างระหว่างบุคคล ช่วยเสริมให้ทักษะของตน ซึ่งลักษณะการฝึกเพื่อช่วยให้เกิดผลดังกล่าวนี้ได้แก่ ฝึกทันทีหลังจากที่เด็กได้เรียนรู้ในเรื่องนั้นๆ ฝึกซ้ำหลายๆครั้ง และเน้นเฉพาะในเรื่องที่ผิด เป็นเครื่องมือวัดผลการเรียนหลังจากจบบทเรียนในแต่ละครั้ง ใช้เป็นแนวทางเพื่อทบทวนด้วยตนเอง ช่วยให้ครูมองเห็นจุดเด่นหรือปัญหาต่างๆของเด็ก ได้ชัดเจน และประหยัดค่าใช้จ่ายแรงงานและเวลาของครู

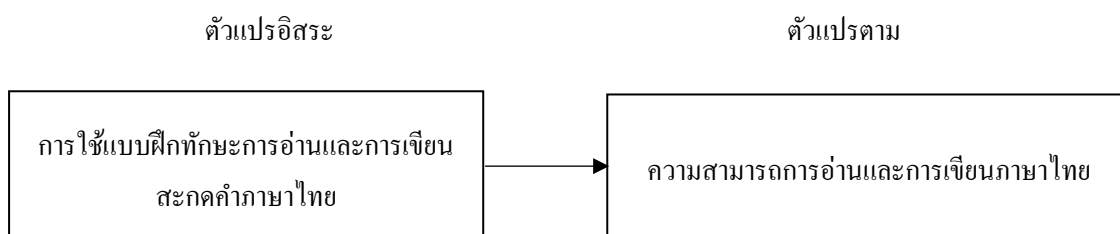
จากความเป็นมาและความสำคัญของการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย พบว่าปัญหาส่วนใหญ่ นักเรียนอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ ผู้สอนจึงได้นำแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำภาษาไทย มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน จะช่วยให้นักเรียนเกิดความสนใจในการเรียน มีความรู้ความเข้าใจและเกิดทักษะในการอ่านและการเขียนภาษาไทย และครูผู้สอนนำไปเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำภาษาไทย

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ดังนี้

- (1) เพื่อหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสุเหร่าบางกะสี
- (2) เพื่อศึกษาความสามารถการอ่านและการเขียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสุเหร่าบางกะสี ด้วยการใ้แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำภาษาไทย
- (3) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถการอ่านและการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสุเหร่าบางกะสี ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยการใ้แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำภาษาไทย

3. กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

4. สมมติฐานในการวิจัย

- (1) แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำภาษาไทย มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
- (2) ความสามารถในการอ่านและการเขียนภาษาไทยด้วยการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 อยู่ในระดับดีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 80
- (3) ความสามารถในการอ่านและการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการ ใช้แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำภาษาไทย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. วิธีดำเนินการวิจัย

5.1 แบบแผนการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ออกแบบโดยใช้การวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi- Experimental Research) ที่กลุ่มทดลองกลุ่มเดียว โดยการหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำภาษาไทย ความสามารถในการอ่านและการเขียนภาษาไทย และทำการเปรียบเทียบระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยผลการวิจัยนำมาเปรียบเทียบกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

5.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนสุเหร่าบางกะสี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2 จำนวน 2 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 50 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนสุเหร่าบางกะสี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2 ห้อง 1/1 จำนวนนักเรียน 22 คน ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม

5.3 ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ด้วยการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำภาษาไทย
ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสามารถในการอ่านและการเขียนภาษาไทย

5.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

(1) แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำภาษาไทย ดำเนินการโดยนำแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำภาษาไทย ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อประเมินความเหมาะสมของแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำภาษาไทย โดยพิจารณาความถูกต้องเหมาะสมและประเมินแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำภาษาไทย ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) โดยกำหนดเกณฑ์การประเมินเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จากนั้นนำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน มาหาค่าเฉลี่ย โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.76 จากนั้นนำแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำภาษาไทย ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน เรียบร้อยแล้ว โดยผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะให้ปรับแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำภาษาไทยให้เหมาะสมกับแผนการสอนในภาคเรียนที่ 1 และได้ดำเนินการแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นนำไปทดลองกับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างพบว่าประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียน

สะกดคำภาษาไทยจำนวนนักเรียน 22 คนเท่ากับ $(E_1/E_2) = 92.02/92.88$ มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด จากนั้น นำแบบฝึกทักษะการอ่านและเขียนสะกดคำภาษาไทย ฉบับสมบูรณ์ไปใช้ในการวิจัย

(2) แผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านและการเขียนสะกดคำ ดำเนินการโดย นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยพิจารณาความถูกต้องเหมาะสมและประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตรประมาณค่า (Rating Scale) โดยกำหนดเกณฑ์การประเมินเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จากนั้นนำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน มาหาค่าเฉลี่ยผลการประเมินโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.56 เมื่อทำการปรับปรุงให้สมบูรณ์แล้ว จึงจัดทำเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ วิชาภาษาไทย เรื่อง การอ่านและการเขียนสะกดคำ ฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการวิจัย

(3) แบบประเมินความสามารถในการอ่านและการเขียนสะกดคำภาษาไทย ดำเนินการโดยนำร่างแบบประเมินความสามารถในการอ่านและการเขียนสะกดคำภาษาไทยที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อประเมินความสอดคล้องของแบบประเมินความสามารถในการอ่านและการเขียนสะกดคำภาษาไทย โดยพิจารณาความสอดคล้องระหว่างรายการประเมินกับเนื้อหาการสอน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง Index of Item-Objective Congruence (IOC) เท่ากับ 1 นำแบบประเมินความสามารถในการอ่านและการเขียนสะกดคำภาษาไทย ที่ผ่านการปรับปรุงแล้วไปใช้ในการวิจัย

5.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

(1) ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ ด้วยการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำภาษาไทย เป็นสื่อกลางการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 18 ครั้ง ครั้งละ 1 คาบ โดยดำเนินการสอนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562

(2) ทำการประเมินความสามารถในการอ่านและการเขียนสะกดคำภาษาไทยก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ ด้วยการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำภาษาไทย

4.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

(1) การศึกษาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

(2) การศึกษาความสามารถการอ่านและการเขียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำภาษาไทยโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

(3) การเปรียบเทียบความสามารถการอ่านและการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำภาษาไทยโดยใช้สูตร t-test

6. สรุปผลการวิจัย

6.1 ผลการศึกษาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสุเหร่าบางกะสี ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำภาษาไทย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสุเหร่าบางกะสี

การทดสอบ	n	\bar{X}	SD	เกณฑ์ประสิทธิภาพ
ระหว่างเรียน (E ₁)	22	92.02	9.74	80
หลังเรียน (E ₂)	22	92.88	2.90	80

จากตารางที่ 1 พบว่า แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีคะแนนระหว่างเรียน (E₁) คิดเป็นร้อยละ 92.02 และคะแนนหลังเรียน (E₂) คิดเป็นร้อยละ 92.88 ดังนั้น แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพ E₁/E₂ เท่ากับ 92.02 / 92.88 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80

6.2 ผลการศึกษาความสามารถการอ่านและการเขียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำภาษาไทย ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความสามารถในการอ่านและการเขียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสุเหร่าบางกะสี

คะแนน	เกณฑ์	ระดับ	จำนวน(คน)	ร้อยละ	\bar{X}	SD
23-30	75-100	ดีมาก	20	90.90	28.63	1.67
15-22	50-74	ดี	2	9.10	20.50	2.12
8-14	25-49	พอใช้	-	-	-	-
0-7	0-24	ปรับปรุง	-	-	-	-
รวม			22	100	-	-
เฉลี่ยรวม			-	92.86	27.86	2.90

จากตารางที่ 2 พบว่า ความสามารถในการอ่านและการเขียนสะกดคำภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำภาษาไทย หลังจากเสร็จสิ้นการจัดการเรียนรู้แล้ว ได้คะแนน 23-30 คะแนน อยู่ในเกณฑ์ 75-100 ซึ่งอยู่ในระดับ ดีมาก มีจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 90.90 ค่าเฉลี่ย 28.63 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.67 และมีนักเรียนที่ได้คะแนน 15-22 คะแนน อยู่ในเกณฑ์ 50-74 ซึ่งอยู่ในระดับ ดี มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 9.10 ค่าเฉลี่ย 20.50 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.12

6.3 ผลการเปรียบเทียบความสามารถการอ่านและการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสุเหร่าบางกะสี ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำภาษาไทย ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบความสามารถการอ่านและการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

โรงเรียนสุเหร่าบางกะสี

การทดสอบ	คะแนนเต็ม	\bar{X}	SD	t	p-value
ก่อนเรียน	30	22.09	3.34	12.074*	.000
หลังเรียน	30	27.86	2.90		

* $\alpha = .05$

จากตารางที่ 3 พบว่า ความสามารถในการอ่านและเขียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ย 22.09 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.34 หลังเรียนมีค่าเฉลี่ย 27.86 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.90 เป็นผลให้หลังเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7. อภิปรายผล

จากการศึกษาความสามารถการอ่านและการเขียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสุเหร่าบางกะสี ด้วยการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำภาษาไทย มีประเด็นที่นำมาอภิปรายดังนี้

(1) แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสุเหร่าบางกะสี มีประสิทธิภาพ E_1 / E_2 เท่ากับ 92.02/92.88 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด เพราะผู้วิจัยได้นำแบบฝึกทักษะมาใช้โดยได้กำหนดจุดประสงค์ของการเรียน คัดเลือกเนื้อหาที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ ทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาได้ดีขึ้นจดจำความรู้ได้นานและคงทน มีความน่าสนใจ มีรูปแบบและภาพประกอบที่สวยงามเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน มีสีสันสดใส อักษรมีขนาดที่พอเหมาะ สามารถมองเห็นได้ชัดเจน มีรูปแบบที่หลากหลาย นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นางเยาว์ ทองกำเนิด(2558 : 110) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 อำเภอ เขาระเมว จังหวัดระยอง ผลการวิจัยโดยสรุปว่า แบบฝึกมีประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่ตั้งไว้โดยเฉลี่ยเท่ากับ 82.42/83.19 ซึ่งสูงกว่ามาตรฐาน

(2) ความสามารถในการอ่านและการเขียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสุเหร่าบางกะสี ด้วยการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำภาษาไทย อยู่ในระดับ ดีมาก คิดเป็นร้อยละ 92.86 เพราะผลมาจากการจัดการเรียนรู้โดยการใช้แบบฝึกทักษะที่ตรงตามความเหมาะสมของวัยและระดับความสามารถของนักเรียน ทำให้นักเรียนเกิดองค์ความรู้ เกิดความสนุกสนาน ไม่เบื่อหน่ายต่อการเรียน มีความเข้าใจในบทเรียน มีเนื้อหาถูกจัดไว้เหมาะสม ช่วยทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจที่ดีขึ้น มีโอกาสได้ทบทวนหลายครั้ง นอกจากนั้นแบบฝึกทักษะยังเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนตามอัธยาศัยหรือความสะดวกของตนเอง ซึ่งทำให้ผู้เรียน ได้รับผลสำเร็จมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวนิดา สวดยสะอาด (2555) ได้วิจัยเรื่องผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เกมและแบบฝึกทักษะ เรื่องมาตราตัวสะกด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่ามีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยมีผลต่างของคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 12.73 และเมื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพแล้ว อยู่ในระดับดีมากทั้ง 15 คน

(3) ความสามารถในการอ่านและการเขียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสุเหร่าบางกะสี หลังเรียน สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เพราะการเรียนรู้ที่ละน้อยตามขั้นตอนที่ครูเตรียมการสอนมาแล้ว ทำให้นักเรียนมีกำลังใจที่จะเรียนรู้เนื้อหาใหม่ต่อไป นักเรียนเข้าใจเนื้อหาได้ง่าย มีสื่อใน

การเรียนรู้ที่มีความน่าสนใจ และสามารถดึงดูดความสนใจในการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัศมี ประทุมมา (2550 : 82) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 91.85/86.33 ซึ่งสูงกว่า เกณฑ์ 80/80 ผลสัมฤทธิ์ในการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียน โดยใช้แบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

(1) ครูควรฝึกวินัยให้กับนักเรียน โดยให้นักเรียนปฏิบัติตามขั้นตอน เริ่มจากการศึกษาใบความรู้ จากนั้นจึงลงมือทำแบบฝึกทักษะ พร้อมทั้งตรวจสอบความถูกต้องจากการเฉลยที่ละแบบฝึก

(2) ครูควรให้นักเรียนได้อ่านคำชี้แจง และตัวอย่างด้วยตนเองเพื่อสร้างนิสัยรักการเรียนรู้ใหม่ และนำไปใช้สอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนที่มีปัญหาเรื่องการอ่านและการเขียนภาษาไทยได้

8.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการสร้างและพัฒนาแบบฝึกทักษะในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเนื้อหาที่เข้าใจยาก หรือเนื้อหาที่เป็นปัญหาต่อการเรียนการสอนในกลุ่มทักษะภาษาไทยในแต่ละระดับชั้นเช่น การฝึกสะกดคำตามมาตราต่างๆ ทุกมาตราพร้อมเกมสนุก หรือบทเรียนออนไลน์ในวิชาภาษาไทย

9. กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณ ผศ.ดร.เบญจรัตน์ ราชฉวาง อาจารย์ที่ปรึกษา ที่กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่าในการให้คำปรึกษา แนะนำในการจัดทำสารนิพนธ์ พร้อมทั้งตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการทำสารนิพนธ์

ขอขอบพระคุณ อาจารย์มัลลิกา รอมาลี , อาจารย์สุทินี กรินทรากุลและอาจารย์วิฑูรย์ ชังโต ที่กรุณาเสียสละเวลาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือและให้คำแนะนำในการปรับปรุงและแก้ไขเครื่องมือ

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการ โรงเรียนสุเหร่าบางกะสี หมู่ 9 ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ที่ให้ความกรุณาในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ บิดา มารดา คณาจารย์ผู้มีพระคุณทุกท่าน และขอบคุณเพื่อนร่วมงาน เพื่อนร่วมชั้นเรียน ที่ให้กำลังใจและให้การสนับสนุนช่วยเหลือตลอดมา

10. เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. 2551. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- นางเยาว์ ทองกำเนิด .2558. แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

รัศมี ประทุมมา. 2550. การพัฒนาแบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษา

ปีที่ 4. ปริญญาานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน.

บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

โรงเรียนสุเหร่าบางกะสี. 2561. เอกสารรายงานการอ่านเขียน. สมุทรปราการ: โรงเรียนฯ.

วนิดา สวสสะอาด. 2555. ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เกมและแบบฝึกทักษะ เรื่องมาตราตัวสะกด

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. ปริญญาานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา

หลักสูตรและการสอน. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

ศุวิทย์ มูลคำ และสุนันทา สุนทรประเสริฐ .2550. การพัฒนาผลงานทางวิชาการสู่การเลื่อนวิทยฐานะ กรุงเทพฯ:

อี เค บุคส์.

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเข้าชั้นเรียนของนักศึกษาที่เรียนรายวิชา
โปรแกรมภาษาคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
A STUDY OF FACTORS INFLUENCING TO BEHAVIOR CLASSES,
COMPUTER PROGRAMING SUBJECTS OF THE STUDENTS,
CHIANG MAI RAJABHAT UNIVERSITY

อรนุช พันโท

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาคอมพิวเตอร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

E-mail: oranuch.pan@gmail.com

รสลิน เพตะกร

อาจารย์ประจำ ภาควิชาคอมพิวเตอร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

E-mail: roselin@cmru.ac.th

สารุ่ง ตันตระกูล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาคอมพิวเตอร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

E-mail: tantragul@gmail.com

ภาณุวัฒน์ สุวรรณกุล

อาจารย์ประจำ ภาควิชาคอมพิวเตอร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

E-mail: panuwat@g.cmru.ac.th

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่อง การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเข้าชั้นเรียนของนักศึกษาที่เรียนรายวิชาการโปรแกรมภาษาคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อ การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเข้าชั้นเรียนของนักศึกษาที่เรียนรายวิชาการโปรแกรมภาษาคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ประชากรที่ศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการโปรแกรมภาษาคอมพิวเตอร์ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 101 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ศึกษาปัจจัยด้านด้านอาจารย์ผู้สอน ปัจจัยจากตัวผู้เรียน และปัจจัยด้านห้องปฏิบัติการทางการเรียนการสอน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) ปัจจัยด้านอาจารย์ผู้สอนที่เกี่ยวกับการแจ้งคะแนนการเข้าชั้นเรียนส่งผลมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.59 (S.D.=0.62) 2) ปัจจัยของผู้เรียนที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษาด้วยกันเพื่อนช่วยให้นักศึกษามีพฤติกรรมเข้าชั้นเรียนอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.36 (S.D.=0.84) 3) ปัจจัยจากห้องปฏิบัติการที่ใช้จัดการเรียนการสอนที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของห้องเรียน เช่นเครื่องปรับอากาศ เครื่องใช้ไฟฟ้า และอุปกรณ์การเรียนการสอน เช่น Projector Computer โต๊ะ เก้าอี้ เป็นปัจจัยระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 4.33 (S.D.=0.88)

คำสำคัญ: พฤติกรรมการเข้าชั้นเรียน, การโปรแกรมภาษาคอมพิวเตอร์

ABSTRACT

The objective of this research is to study the factors affecting class attendance behavior of students studying computer programming in Chiang Mai Rajabhat University. The population of this study was 101 students enrolled in computer programming courses in the second semester of the academic year 2018. The research instruments were a questionnaire which 3 factor as follows: teacher factors, student factors, and laboratory factors. The statistics used in the analysis were frequency, percentage, mean, and standard deviation. The results of the research can be summarized as follows: 1) The factor of the teacher relating to notification of scores had the highest effect, the average is 4.59 (S.D. = 0.62), 2) The factors of student relating to the relationship between students and friends helped the students to participate in class at a high level, with a mean of 4.36 (S.D. = 0.84) and 3) Laboratory factors used in the teaching and learning about the classroom environment such as air conditioners Electrical appliances and equipment used in teaching and learning such as projector computer, tables and chairs are very high level factor, the same average is 4.33 (S.D. = 0.88).

Keywords: Behavior Classes, Programming Computer

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาวิจัย

พันธกิจของอาจารย์ในระดับอุดมศึกษาหลัก ๆ คือมีหน้าที่จัดการเรียนการสอน การทำวิจัย การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม สำหรับในเรื่องของการผลิตบัณฑิตถือเป็นภารกิจที่สำคัญที่สุดในสถาบันการศึกษา เพื่อให้ได้บัณฑิตที่มีคุณภาพและมีคุณสมบัติตรงกับสาขาวิชานั้น ๆ (ทัศนาวลัย ดันติเอกรัตน์, 2559) มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ เป็นสถาบันอุดมศึกษาในส่วนภูมิภาคของประเทศสถาบันหนึ่งที่มีหน้าที่ผลิตบัณฑิตที่มีคุณลักษณะเป็นคนดี มีความรู้ดี บุคลิกภาพดี สุขภาพดี และเป็นพลเมืองดี ซึ่งลักษณะการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาจะมีความแตกต่างจากระดับมัธยมศึกษาที่เห็นชัดเจนคือ การเข้าชั้นเรียนของนักศึกษา ซึ่งนักศึกษาจะไม่ได้เข้าชั้นเรียนตั้งแต่เช้าจนกระทั่งเย็น และในบางวันอาจจะไม่มีตารางวิชาเรียนเลย โดยนักศึกษาจะต้องมีความรับผิดชอบต่อการเข้าชั้นเรียนในรายวิชาที่ได้ลงทะเบียนไว้ สำหรับผู้สอนจะมีคะแนนในส่วนของการเช็คชื่อเข้าห้องเรียนในแต่ละวัน ถือเป็น การตรวจสอบพฤติกรรมทางการเรียนของนักศึกษา เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียน ได้ทำหน้าที่ของผู้เรียนที่ดีในการเข้าชั้นเรียนทุกครั้งและตรงต่อเวลา (วัฒนพล ชุมเพชร และคณะ, 2561) การแสดงออกของพฤติกรรมไม่เข้าชั้นเรียนมักมาจากสาเหตุภายในเช่น โรคสมาธิสั้น ความผิดปกติด้านการเรียนรู้ การขาดแรงจูงใจด้านการเรียน ปัญหาทางอารมณ์การเจ็บป่วยทางร่างกาย ส่วนสาเหตุภายนอก เช่น ปัญหาครอบครัว ปัญหาที่โรงเรียน ปัญหาการเดินทาง ปัญหาการเงิน คุณภาพของการสอนของอาจารย์ ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา และความสัมพันธ์กับเพื่อน (จันทนา, 2553; ทิพวรรณ สุขใจรุ่งวัฒนา และธีรศักดิ์ อุ่นอารมย์เลิศ, 2553) และการไม่เข้าชั้นเรียนจะทำให้นักศึกษาไม่มีส่วนร่วมในห้องเรียน ขาดโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ขาดความคิดสร้างสรรค์เกี่ยวกับวิชาที่เรียน ทำให้ความรู้บางส่วนขาดหายไป การเรียนรู้ไม่ต่อเนื่อง รวมถึงพฤติกรรมดังกล่าวส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาด้วย (วรินทร์ เจนชัย จิตมิมนต์ อังสกุล และธรา อังสกุล, 2555) ภาควิชาคอมพิวเตอร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ มีการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการ โปรแกรมภาษาคอมพิวเตอร์ โดยที่เนื้อหาเกี่ยวกับ แนวความคิด พื้นฐานของภาษาโปรแกรม ฝึกปฏิบัติการเขียนโปรแกรมโครงสร้าง การรับ และแสดงผล ตัวแปร ตัวปฏิบัติการ

ฟังก์ชัน คำสั่งควบคุมและคำสั่งปฏิบัติการทางภาษา ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ตัวชี้ และการใช้เนื้อหาใน หน่วยความจำ ตัวแปร โลคอลและโกลบอล การส่งค่าระหว่างฟังก์ชัน สตริงก์ แถวลำดับประเภทมิติเดียวและสอง มิติ การเขียนโปรแกรม และการแก้จุดบกพร่องโปรแกรม การจัดการเรียนการสอนมีทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ และ จะต้องใช้ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์สำหรับจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และเป็นรายวิชาที่มีความสำคัญต่อนักศึกษาที่เรียนหลักสูตรคอมพิวเตอร์ เนื่องจากเป็นพื้นฐานเบื้องต้นของการเขียนโปรแกรมและเป็นพื้นฐานของการเรียนโปรแกรมภาษาอื่น ๆ ต่อไป สำหรับการเรียนการสอนในรายวิชานี้ผู้สอนจะกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา และเกิดการเรียนรู้ จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ผู้สอนได้เก็บคะแนนพฤติกรรม การเข้าชั้นเรียนของนักศึกษาเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนให้มีความสนใจในการเข้าชั้นเรียนสม่ำเสมอ

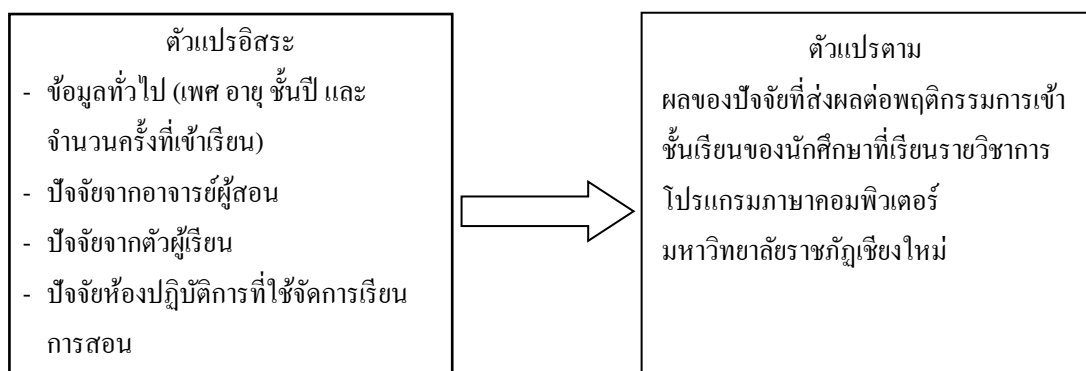
ดังนั้นงานวิจัยนี้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรม การเข้าชั้นเรียนของนักศึกษา ซึ่งรายวิชาที่มีการสอนร่วมกันในทีมวิจัยคือ วิชาการโปรแกรมภาษาคอมพิวเตอร์ โดยจะทำการศึกษาปัจจัยด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านอาจารย์ผู้สอน ปัจจัยจากตัวผู้เรียน และปัจจัยด้านห้องปฏิบัติการทางการเรียนการสอน เพื่อจะได้นำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน การจัดสภาพแวดล้อมให้นักศึกษา และกระตุ้นให้นักศึกษามีความสนใจและตั้งใจเรียนมากขึ้น ซึ่งการเข้าชั้นเรียนเป็นประจำจะช่วยให้ นักศึกษามีปฏิสัมพันธ์กับผู้สอนและเพื่อนในชั้นเรียนมากขึ้น ทำให้เกิดความเข้าใจในเนื้อหาวิชามากขึ้น และยังคงส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้นด้วย

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรม การเข้าชั้นเรียนของนักศึกษาที่เรียนรายวิชา การ โปรแกรม ภาษาคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

3. กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรม การเข้าชั้นเรียนของนักศึกษาที่เรียนรายวิชาการ โปรแกรมภาษาคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ และนำมาวิเคราะห์ กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ตัวแปรต้น ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มประชากรที่ตอบแบบสอบถาม และความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยจากอาจารย์ผู้สอน ปัจจัยจากตัวผู้เรียน และปัจจัยห้องปฏิบัติการที่ใช้จัดการเรียนการสอน สำหรับตัวแปรตาม คือ ผลของปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อพฤติกรรม การเข้าชั้นเรียนของนักศึกษาที่เรียนรายวิชาการ โปรแกรมภาษาคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

4. วิธีดำเนินการวิจัย

4.1 ประชากรและตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการ โปรแกรมภาษาคอมพิวเตอร์ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จำนวน 101 คน

4.2 ตัวแปรที่ศึกษา

เครื่องมือที่ใช้สำหรับการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบบันทึกการเข้าชั้นเรียนของนักศึกษาตลอดภาคการศึกษา และแบบสอบถามเกี่ยวกับที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรเข้าชั้นเรียนของนักศึกษาที่เรียนรายวิชาการ โปรแกรมภาษาคอมพิวเตอร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของประชากร ได้แก่ เพศ อายุ ชั้นปี และจำนวนครั้งที่เข้าเรียน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรเข้าชั้นเรียนของนักศึกษาที่เรียนรายวิชา การ โปรแกรมภาษาคอมพิวเตอร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ซึ่งเป็นแบบสอบถามชนิด Rating Scale แบ่งเป็น 5 ระดับ จากนักศึกษามีความคิดเห็นมากที่สุด จนถึงมีความคิดเห็นน้อยที่สุด โดยข้อคำถามที่สร้างขึ้นได้นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ตรวจสอบ และประเมินค่าความสอดคล้อง (IOC) กับวัตถุประสงค์เฉลี่ยเท่ากับ 0.91 ก่อนที่จะนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

4.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวนครั้งในการเข้าชั้นเรียนของนักศึกษาตลอดภาคเรียนจำนวน 10 ครั้ง และก่อนสิ้นสุดภาคเรียนได้นำแบบสอบถามให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็น

4.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจะเป็นสถิติพื้นฐานนำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับเกณฑ์การให้คะแนนแบ่งระดับของความคิดเห็นดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง นักศึกษามีระดับความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง นักศึกษามีระดับความคิดเห็นในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง นักศึกษามีระดับความคิดเห็นในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง นักศึกษามีระดับความคิดเห็นในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง นักศึกษามีระดับความคิดเห็นในระดับมากที่สุด

5. สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นผู้เรียนในรายวิชาการ โปรแกรมภาษาคอมพิวเตอร์ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 ดังแสดงในตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิงจำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 61.40 ซึ่งมากกว่าเพศชายที่มีจำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 38.60 อายุของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อายุอยู่ระหว่าง 20 ถึง 21 ปี จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 66.30 รองลงมาอายุ 18 ถึง 19 ปี จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 28.20 และอายุมากกว่าหรือเท่ากับ 22 ปี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 10.90 สำหรับชั้นปีที่ 3 ที่ลงทะเบียนเรียนมากที่สุดจำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 56.40 รองลงมาชั้นปีที่ 2 จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 23.80 ชั้นปีที่ 1 จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 17.80 และชั้นปีที่ 4 จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 3.00

และจำนวนครั้งที่เข้าชั้นเรียนมากกว่า 8 ครั้ง จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 89.10 และ เข้าชั้นเรียนระหว่าง 6 ถึง 8 ครั้ง จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 10.90

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	39	38.60
หญิง	62	61.40
ค่าเฉลี่ย	101	100.00%
2. อายุ		
18 – 19 ปี	23	28.20
20 – 21 ปี	67	66.30
มากกว่าหรือเท่ากับ 22 ปี	11	10.90
ค่าเฉลี่ย	101	100.00%
3. ชั้นปี		
ปีที่ 1	17	17.80
ปีที่ 2	24	23.80
ปีที่ 3	57	56.40
ปีที่ 4	3	3.00
ค่าเฉลี่ย	101	100.00%
4. จำนวนครั้งที่เข้าเรียน		
น้อยกว่า 5 ครั้ง	0	0.00
6 – 8 ครั้ง	11	10.90
มากกว่า 8 ครั้ง	90	89.10
ค่าเฉลี่ย	101	100.00%

2. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเข้าชั้นเรียนของนักศึกษาที่เรียนรายวิชาการ โปรแกรมภาษาคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ เกี่ยวกับปัจจัยจากอาจารย์ผู้สอน

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยจากอาจารย์ผู้สอนที่จะส่งผลต่อพฤติกรรมการเข้าชั้นเรียนของนักศึกษาที่เรียนรายวิชาการ โปรแกรมภาษาคอมพิวเตอร์ พบว่า คะแนนการเข้าชั้นเรียนส่งผลมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.59 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.62 รองลงมาเป็นความเชื่อมั่นที่มีต่อผู้สอนเช่น ความรู้ความสามารถของผู้สอน ค่าเฉลี่ย 4.51 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.80 และวิธีการถ่ายทอดความรู้ของผู้สอน ค่าเฉลี่ย 4.46 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.69 สำหรับผลการวิเคราะห์ปัจจัยจากอาจารย์ผู้สอนค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก 4.31 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.72

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยจากอาจารย์ผู้สอน

รายการประเมิน	Mean	S.D.	แปลผล
1. ความเชื่อมั่นที่มีต่อผู้สอน เช่น ความรู้ความสามารถของผู้สอน	4.51	0.80	มากที่สุด
2. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับนักศึกษา	4.16	0.81	มาก
3. วิธีการถ่ายทอดความรู้ของผู้สอน	4.46	0.69	มาก
4. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย น่าสนใจ	4.13	0.77	มาก
5. ความเข้มงวดของผู้สอน	3.98	0.73	มาก
6. การวัดและประเมินผลของผู้สอน	4.33	0.63	มาก
7. คะแนนการเข้าชั้นเรียน	4.59	0.62	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	4.31	0.72	มาก

3. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเข้าชั้นเรียนของนักศึกษาที่เรียนรายวิชาการ โปรแกรมภาษาคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ เกี่ยวกับปัจจัยจากตัวผู้เรียน

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยจากตัวผู้เรียนที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเข้าชั้นเรียน พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับเพื่อนอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.36 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.84 รองลงมาคือ ความรับผิดชอบต่องานของตนเองของนักศึกษาค่าเฉลี่ย 4.31 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.76 ความคาดหวังของผู้ปกครองค่าเฉลี่ย 4.08 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.92 และ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เช่น คะแนนสอบกลางภาค ค่าเฉลี่ย 4.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.80 สำหรับค่าเฉลี่ยรวมของผลการวิเคราะห์ปัจจัยจากตัวผู้เรียน

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยจากตัวผู้เรียน

รายการประเมิน	Mean	S.D.	แปลผล
1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เช่น คะแนนสอบกลางภาค	4.00	0.80	มาก
2. ความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับเพื่อน	4.36	0.84	มาก
3. ความรับผิดชอบต่องานของตนเองของนักศึกษา	4.31	0.76	มาก
4. สภาวะทางเศรษฐกิจของครอบครัว	3.48	1.12	ปานกลาง
5. การเดินทางมาเรียน	3.70	1.10	มาก
6. ความคาดหวังของผู้ปกครอง	4.08	0.92	มาก
7. การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย	3.88	0.97	มาก
ค่าเฉลี่ย	3.97	0.93	มาก

4. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเข้าชั้นเรียนของนักศึกษาที่เรียนรายวิชาการ โปรแกรมภาษาคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ เกี่ยวกับปัจจัยจากห้องปฏิบัติการที่ใช้จัดการเรียนการสอน

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยจากห้องปฏิบัติการที่ใช้จัดการเรียนการสอน พบว่า สภาพแวดล้อมของห้องเรียน เช่น เครื่องปรับอากาศ เครื่องใช้ไฟฟ้า และอุปกรณ์การเรียนการสอน เช่น Projector Computer โต๊ะ เก้าอี้ เป็นปัจจัยระดับมากต่อพฤติกรรมการเข้าชั้นเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับคือ 4.33 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.88 และ

บรรยากาศในการเรียนการสอน ค่าเฉลี่ย 4.30 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.78 สำหรับค่าเฉลี่ยรวมแล้วปัจจัยจากห้องปฏิบัติการที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนมีผลต่อพฤติกรรมกรรมการเข้าชั้นเรียนของนักศึกษาอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยรวม 4.32 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.84

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยจากห้องปฏิบัติการที่ใช้จัดการเรียนการสอน

รายการประเมิน	Mean	S.D.	แปลผล
1. สภาพแวดล้อมของห้องเรียน เช่น เครื่องปรับอากาศ เครื่องใช้ไฟฟ้า	4.33	0.88	มาก
2. อุปกรณ์การเรียนการสอน เช่น Projector, Computer, โต้ะ , เก้าอี้	4.33	0.88	มาก
3.บรรยากาศในการเรียนการสอน	4.30	0.78	มาก
ค่าเฉลี่ย	4.32	0.84	มาก

6. อภิปรายผล

จากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการเข้าชั้นเรียนของนักศึกษาที่เรียนรายวิชาการ โปรแกรมภาษาคอมพิวเตอร์ ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 101 คน พบว่า เพศหญิงมากกว่าเพศชาย อายุอยู่ระหว่าง 20 ถึง 21 ปีมากที่สุด ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และเข้าเรียนตลอดภาคเรียนมากกว่าหรือเท่ากับ 9 ครั้งขึ้นไปมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐฐา สววิบูลย์ (2553) ที่ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนรายวิชา INT212 (การออกแบบภายใน 2) สาขาวิชาการออกแบบภายในคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ เห็นว่านักศึกษาที่เรียนตามแผนการเรียนปกติและเรียนซ้ำชั้นในส่วนของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ส่วนมากเข้าเรียนอย่างสม่ำเสมอ

ผลการศึกษาปัจจัยจากอาจารย์ผู้สอนที่จะส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการเข้าชั้นเรียนของนักศึกษาที่เรียนรายวิชาการ โปรแกรมภาษาคอมพิวเตอร์ พบว่า คะแนนการเข้าชั้นเรียนส่งผลมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.59 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.62 ทั้งนี้การแจ้งคะแนนการเข้าชั้นเรียนให้นักศึกษาทราบ หรือปรับเปลี่ยนจากคะแนนเข้าห้องเรียนเป็นการเก็บคะแนนระหว่างการสอนเช่น การตอบคำถามในชั้นเรียน จะช่วยให้นักศึกษาได้วางแผนการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพและสนใจเนื้อหาของรายวิชา ซึ่งงานวิจัยของจันทนา กาญจนกมล (2553) ได้วิจัยเกี่ยวกับการปรับพฤติกรรมของนักศึกษาที่ขาดเรียนบ่อยวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกับคุณภาพชีวิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ประจำภาคเรียนที่ 1/53 นักศึกษามีความคิดเห็นว่าการได้รับคะแนนเพิ่มจากการเข้าเรียนครบทุกครั้งจะสามารถกระตุ้นให้นักศึกษาเข้าชั้นเรียนมากขึ้น นอกจากนี้ความเชื่อมั่นของอาจารย์ผู้สอน เช่น ความรู้ความสามารถของอาจารย์ผู้สอนก็ส่งผลให้นักศึกษาเข้าเรียนมากเช่นกัน ส่วนปัจจัยของผู้เรียนพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับเพื่อนช่วยให้นักศึกษามีพฤติกรรมเข้าชั้นเรียนอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.36 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.84 แสดงให้เห็นว่าการเรียนในรายวิชานี้นอกจากการสอนทางวิชาการแล้วควรเพิ่มกิจกรรมส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษาในชั้นเรียน และความรับผิดชอบต่อตนเองของนักศึกษาส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการเข้าชั้นเรียนอย่างมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักศึกษาส่วนใหญ่อยู่ชั้นปีที่ 3 ซึ่งมีความรับผิดชอบต่อตนเอง และปัจจัยจากห้องปฏิบัติการที่ใช้จัดการเรียนการสอน พบว่า สภาพแวดล้อมของห้องเรียน เช่น เครื่องปรับอากาศ เครื่องใช้ไฟฟ้า และอุปกรณ์การเรียนการสอน เช่น Projector Computer โต้ะ เก้าอี้ เป็นปัจจัย

ระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับคือ 4.33 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.88 ทั้งนี้เนื่องจากรายวิชาการ โปรแกรมภาษาคอมพิวเตอร์เป็นวิชาที่มีการปฏิบัติกับคอมพิวเตอร์ สิ่งแวดล้อมเหล่านี้จึงส่งผลอย่างมากที่จะช่วยสนับสนุน และส่งเสริมให้การเรียนการสอนเป็นไปด้วยความราบรื่น สะดวก ตามที่วางแผนไว้รวมถึงสร้างแรงจูงใจในการปรับเปลี่ยนเจตคติในการเรียนไปในทางที่ดีเป็นตัวนำไปสู่การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

7. ข้อเสนอแนะ

(1) ศึกษาปัจจัยอื่นเพิ่มเติมที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการเข้าชั้นเรียนของนักศึกษาส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา นอกจากนี้ ผู้สอน ผู้เรียน และสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน

(2) ศึกษาพฤติกรรมอื่น ๆ เช่น พฤติกรรมของนักศึกษาที่เข้าชั้นเรียนไม่ตรงเวลา พฤติกรรมการส่งงาน เพื่อเป็นแนวทางสำหรับอาจารย์ในการปรับการเรียนการสอน และเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนมากยิ่งขึ้น

(3) ควรศึกษาเปรียบเทียบเกี่ยวกับพฤติกรรมการเข้าชั้นเรียนของนักศึกษาส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาอย่างต่อเนื่องเพื่อเป็นการติดตามและประเมินความก้าวหน้าของนักศึกษา และเป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

(4) ผู้สอนควรเสริมกิจกรรมเพื่อเก็บคะแนนในห้องระหว่างการสอน เพื่อให้ให้นักศึกษามีแรงจูงใจในการเข้าห้องเรียน และกระตุ้นให้มีความสนใจในเนื้อหาที่เรียน มากกว่าการบรรยายปกติ

(5) ควรมีกิจกรรมกลุ่มเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนสลับกับกิจกรรมกลุ่มด้านวิชาการ เพื่อให้ผู้เรียนมีความสนิทสนมกันมากขึ้น เกิดความกล้าที่จะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างการเรียน

8. เอกสารอ้างอิง

ณัฐฐา สววิบูลย์. 2553. สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอน รายวิชา INT212 (การออกแบบภายใน 2)

สาขาวิชาการออกแบบภายใน คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์. รายงานวิจัย คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

จันทนา กาญจน์กมล. 2553. การปรับพฤติกรรมของนักศึกษาที่ขาดเรียนบ่อย วิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกับคุณภาพชีวิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ประจำปีภาคเรียนที่ 1/53. รายงานการวิจัย สาขาวิชาเทคโนโลยีชีวภาพ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

ทัศนาวลัย ตันดิเออร์ตัน. 2559. การศึกษาพฤติกรรมการเข้าเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการคิดและการตัดสินใจของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ศูนย์ตรัง. รายงานสืบเนื่อง การประชุมมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติ และนานาชาติ ครั้งที่ 7 วันที่ 23 มิถุนายน 2559 มหาวิทยาลัยมหาดใหญ่.

ทิพย์วรรณ สุขใจรุ่งวัฒนา และธีรศักดิ์ อุ๋นอารมย์เลิศ. 2553. การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนที่ดีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดนครปฐม. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย, 1(2), 126-139.

สมภพ มีบุญ. 2560. เจตคติที่มีต่อรายวิชาภาษาไทยกับการนำเสนอของนักศึกษามหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี. รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการวารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี, 14(2):42-47.

วัฒนพล ชุมเพชร ภูริณัฐ หนูจูน และคุณัญญ์ เตียวณะ. 2561. การพัฒนาระบบเช็คชื่อเพื่อการติดตามพฤติกรรมการเข้าชั้นเรียนของนักศึกษาแบบมีส่วนร่วมผ่านระบบออนไลน์. วารสารเทคโนโลยีภาคใต้, 11(1), 185-192.

วรินทร์ เจนชัย จิตมินต์ อังสกุล และธรา อังสกุล.2555. การพัฒนาระบบบันทึกการเข้าชั้นเรียนผ่านบลูทูธ.
วิทยานิพนธ์วิทยการสารสนเทศมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี
สุรนารี.

การพัฒนาตัวบ่งชี้สภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการประเมินตามสภาพจริง เพื่อส่งเสริม
ทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
THE DEVELOPMENT OF INDICATOR OF INSTRUCTIONAL
MANAGEMENT THAT EMPHASIZE AUTHENTIC ASSESSMENT
TO PROMOTE MATHEMATICAL PROCESS SKILLS
OF GRADE 6 STUDENTS

นางสาวอรุณี มาศักดิ์

นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

E-mail: aruncemarsak1708@gmail.com

อาจารย์ ดร.สุนีย์ เงินยวง

อาจารย์ ดร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

E-mail: aviview@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) พัฒนาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้สภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการประเมินตามสภาพจริง เพื่อส่งเสริมทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 2) ตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลองค์ประกอบและตัวบ่งชี้สภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการประเมินตามสภาพจริง เพื่อส่งเสริมทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในวิจัยคือครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 2 จำนวน 113 คน กำหนดตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามสภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการประเมินตามสภาพจริงเพื่อส่งเสริมทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นแบบมาตราส่วน 5 ระดับ จำนวน 95 ข้อ มีความเชื่อมั่น .99 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน โดยใช้โปรแกรม mplus

ผลการวิจัย พบว่า

องค์ประกอบของสภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการประเมินตามสภาพจริงเพื่อส่งเสริมทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีทั้งสิ้น 5 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 บรรยากาศ / สภาพแวดล้อม องค์ประกอบที่ 2 สื่อการเรียนการสอน องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยเบื้องต้น องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการ และองค์ประกอบที่ 5 ผลผลิต โดยมีค่าน้ำหนักอยู่ระหว่าง 0.919 – 0.993 และตัวบ่งชี้สภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการประเมินตามสภาพจริงเพื่อส่งเสริมทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีทั้งสิ้น 15 ตัวบ่งชี้ คือ องค์ประกอบที่ 1 บรรยากาศ / สภาพแวดล้อม ประกอบด้วย 2 ตัวบ่งชี้คือ 1.1) บรรยากาศทางกายภาพ 1.2) บรรยากาศทางจิตวิทยา มีค่าน้ำหนัก

องค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.886 – 0.922 องค์ประกอบที่ 2 สื่อการเรียนการสอน ประกอบด้วย 2 ตัวบ่งชี้ ดังนี้ 2.1) ลักษณะสื่อการเรียนการสอน 2.2) การใช้สื่อ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.922 – 0.964 องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยเบื้องต้น ประกอบด้วย 2 ตัวบ่งชี้ ดังนี้ 3.1) การวางแผนกิจกรรม 3.2) การเตรียมตัวสอน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.937 – 0.977 องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการ ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ ดังนี้ 4.1) บทบาทครู 4.2) กิจกรรมที่จัด 4.3) เวลา 4.4) บทบาทนักเรียน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.826 – 0.956 องค์ประกอบที่ 5 ผลผลิต ประกอบด้วย 5 ตัวบ่งชี้ ดังนี้ 5.1) วิธีการประเมิน 5.2) เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน 5.3) ผู้มีส่วนร่วมในการประเมิน 5.4) การรายงานผล 5.5) ผลที่คาดหวังในตัวผู้เรียน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.929 – 0.934 และโมเดลองค์ประกอบและตัวบ่งชี้สภาพการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่พัฒนาขึ้นสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

คำสำคัญ: ตัวบ่งชี้, การประเมินตามสภาพจริง, ทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to develop factors and indicator of instructional management that emphasize authentic assessment to promote mathematical process skills of grade 6 students and 2) to examine the construct validity of the factor model and indicator of instructional management that emphasize authentic assessment to promote mathematical process skills of grade 6 students under the Chiang Mai Primary Educational Service Area Office 2 for 113 persons. The research used the Krejcie & Morgan method to define the sample size with reliability at 95%. The tool was a 5-rating scale questionnaire asking instructional management that emphasizes authentic assessment to promote mathematical process skills of grade 6 students, including 95 questions with the reliability at .99. The data collection consisted of basic statistics and Confirmatory Factor Analysis (CFA) by using the MPlus program.

The result of the research are as follows:

There are 5 factors of instructional management that emphasize authentic assessment to promote mathematical process skills of grade 6 students, which are factor 1: environment indicators, factor 2: instruction media indicator, factor 3: input indicators, factor 4: process indicators, and factor 5 product indicators. The weight was 0.919 - 0.993, and the indicator of instructional management that emphasizes authentic assessment to promote mathematical process skills of grade 6 students contains 15 indicators as follows: factor 1: environment indicators consisted of 2 indicators which were 1.1) Physical Atmosphere 1.2) Psychological Atmosphere, while the weight of the factors was 0.886 – 0.922; factor 2: instruction media indicators consist of 2 indicators which were 2.1) type of learning media 2.2) media usage, while the weight of the factors was 0.922 – 0.964; factor 3: input indicators consisted of 2 indicators which were 3.1) planning 3.2) preparation, while the weight of the factors was 0.937 – 0.977; factor 4: process indicators consisted of 4 indicators which were 4.1) roles of teacher 4.2) activities 4.3) time 4.4) roles of student, while the weight of factors was 0.826 – 0.956; factor 5: product indicators consisted of 5 indicators which were 5.1) approach 5.2) tool 5.3) participator 5.4) report 5.5) result, while the weight of the factors was 0.929 – 0.934. The factor model and the indicator of instructional management that emphasizes

authentic assessment to promote mathematical process skills of grade 6 students that had been developed share consistency with empirical data.

Keywords: Indicator, authentic assessment, mathematical process skills

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาวิจัย

การศึกษาในยุค Thailand 4.0 ยุคที่ประเทศขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม ไปสู่ความ “มั่งคั่ง มั่นคง และยั่งยืน” รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2559 : 10 -11) อธิบายว่า การศึกษาในยุค Thailand 4.0 ไม่ใช่เป็นเพียงการให้ความรู้กับคนหรือผู้เรียนเท่านั้น แต่เป็นการเตรียมมนุษย์ให้เป็นมนุษย์ นั่นหมายความว่า ในการเรียนรู้ใดๆ ก็ตาม นอกจากความรู้ที่ผู้เรียนจะได้รับแล้ว ผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาทักษะที่สำคัญในการดำเนินชีวิตไปด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องสอนผู้เรียนให้มี “ความรู้คู่คุณธรรมและมีทักษะในศตวรรษที่ 21” ได้แก่ ทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การคิดสร้างสรรค์ การสร้างนวัตกรรม การเรียน/การทำงานเป็นทีม การมีภาวะผู้นำ การสื่อสาร การใช้ข้อมูลและสารสนเทศ การใช้คอมพิวเตอร์และปัญญาประดิษฐ์ การคิดคำนวณ การสร้างอาชีพและการเรียนรู้ด้วยตนเอง (ดิเรก พรสีมา, 2559) ซึ่งทักษะที่สำคัญทักษะหนึ่งซึ่งผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาเพื่อให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต คือ ทักษะด้านคณิตศาสตร์ เป็นความสามารถทางคณิตศาสตร์ที่เป็นทักษะพื้นฐานที่จำเป็นในการสร้างองค์ความรู้ และศึกษาหาความรู้ในสาขาวิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ เทคโนโลยี และสังคมศาสตร์ การจัดการศึกษาให้ผู้เรียนเกิดทักษะด้านคณิตศาสตร์นั้นจำเป็นต้องให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ด้วยความเข้าใจ มีทักษะความรู้พื้นฐานทางคณิตศาสตร์ที่มากพอที่จะสามารถนำความรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหาต่างๆ ได้ ดังนั้นครูคณิตศาสตร์จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ทางคณิตศาสตร์อย่างแท้จริง เป็นผู้ที่มีความสามารถ รู้จักคิดแปลงตัวอย่างกิจกรรมแบบฝึกหัด ตลอดจนหาสื่ออุปกรณ์ประกอบการสอน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้เกิดความรู้ความเข้าใจอย่างแท้จริง การสอนให้ผู้รู้จักคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็นนั้นเป็นสิ่งสำคัญ การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เผชิญสถานการณ์ที่เป็นปัญหาจริง และร่วมกันคิดหาทางแก้ปัญหาต่างๆ จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย (Meaningful Learning) และนำไปสู่การพัฒนาทักษะกระบวนการต่างๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต และการเรียนรู้ตลอดชีวิต (ทิสนา เขมมณี, 2556 : 137) ในการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ที่ผ่านมาผู้เรียนจำนวนมากไม่น้อยยังด้อยความสามารถเกี่ยวกับการแก้ปัญหา การแสดงหรืออ้างอิงเหตุผล การสื่อสารหรือการนำเสนอแนวคิดทางคณิตศาสตร์ การเชื่อมโยงระหว่างเนื้อหาคณิตศาสตร์กับสถานการณ์ต่างๆ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ปัญหาเหล่านี้ทำให้ผู้เรียนไม่สามารถนำความรู้คณิตศาสตร์ไปประยุกต์ในชีวิตประจำวันและการในศึกษาต่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2555 : 1) ซึ่งทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ (Mathematical Skills and Process) เป็นสิ่งที่มีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าความรู้หรือเนื้อหาคณิตศาสตร์ที่ถูกเน้นมาโดยตลอด ทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์เป็นความสามารถของบุคคลในการที่จะนำความรู้ทางคณิตศาสตร์ไปใช้ให้เกิดประโยชน์เป็นเครื่องมือ (Tool) ของผู้เรียนในการทำให้ความรู้ทางคณิตศาสตร์มีความหมายและมีคุณค่ามากกว่าเป็นเพียงวิชาที่ประกอบด้วยสัญลักษณ์และขั้นตอนการแก้ปัญหาในชีวิต (อัมพร ม้าคอง, 2554 : 21)

การออกแบบการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์นั้นจึงเป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้นครูผู้สอนควรมีการศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการประเมินตามสภาพจริงที่ส่งเสริมทักษะ

กระบวนการทางคณิตศาสตร์ว่าม้องค์ประกอบใดบ้าง มีตัวบ่งชี้ใดที่แสดงหรือสะท้อนให้เห็น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาตัวบ่งชี้สภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการประเมินตามสภาพจริงที่ส่งเสริมทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องใช้เป็นเครื่องมือสำหรับพัฒนาทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ของผู้เรียนต่อไป

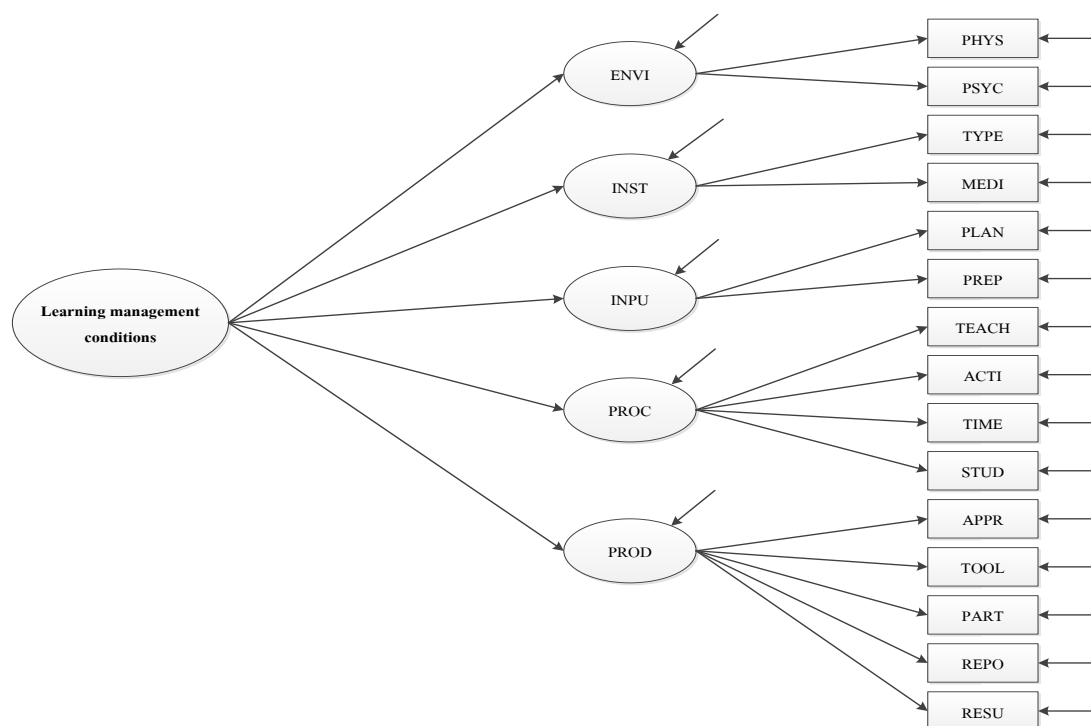
2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

(1) เพื่อพัฒนาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้สภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการประเมินตามสภาพจริง เพื่อส่งเสริมทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

(2) เพื่อตรวจสอบความตรงเชิง โครงสร้างของ โมเดลองค์ประกอบและตัวบ่งชี้สภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการประเมินตามสภาพจริง เพื่อส่งเสริมทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

3. กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการประเมินตามสภาพจริง เพื่อส่งเสริมทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยตัวบ่งชี้ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ครอบคลุมองค์ประกอบหลัก 5 ด้าน คือ ด้านบรรยากาศ / สภาพแวดล้อม ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2543) โดยองค์ประกอบหลักทั้ง 5 ด้าน มีตัวบ่งชี้ดังนี้ คือ ด้านบรรยากาศ / สภาพแวดล้อม (environment) มี 2 ตัวบ่งชี้ คือ บรรยากาศทางกายภาพ (PHYC) และบรรยากาศทางจิตวิทยา (PSYC) ด้านสื่อการเรียนการสอน (instruction media) มี 2 ตัวบ่งชี้ คือ ลักษณะสื่อการเรียนการสอน (TYPE) และการใช้สื่อ (USAGE) องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยเบื้องต้น (input) มี 2 ตัวบ่งชี้ คือ การวางแผนกิจกรรม (PLAN) และการเตรียมตัวสอน (PREP) องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการ (process) มี 4 ตัวบ่งชี้ คือ บทบาทครู (TECH) กิจกรรมที่จัด (ACTI) เวลา (TIME) และบทบาทนักเรียน (STUD) องค์ประกอบที่ 5 ผลผลิต (product) มี 5 ตัวบ่งชี้ คือ วิธีการประเมิน (APPR) เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน (TOOL) ผู้มีส่วนร่วมในการประเมิน (PART) การรายงานผล (REPO) และผลที่คาดหวังในตัวผู้เรียน (RESU) สรุปเป็นกรอบแนวคิดเพื่อใช้ในการวิจัยได้ดังภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

4. วิธีดำเนินการวิจัย

4.1 แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยอธิบาย (explanatory research) มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้สภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการประเมินตามสภาพจริง เพื่อส่งเสริมทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลองค์ประกอบและตัวบ่งชี้สภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการประเมินตามสภาพจริง เพื่อส่งเสริมทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

4.2 ประชากรและตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 2 จำนวน 143 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 2 จำนวน 113 คน กำหนดตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan ที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

4.3 ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรแฝง จำนวน 5 ตัวแปร ได้แก่ บรรยากาศ / สภาพแวดล้อม (ENVI) สื่อการเรียนการสอน (INST) ปัจจัยเบื้องต้น (INPU) กระบวนการ (PROC) และผลผลิต (PROD)

ตัวแปรสังเกตได้ จำนวน 15 ตัวแปร ได้แก่ บรรยากาศทางกายภาพ (PHYS) บรรยากาศทางจิตวิทยา (PSYC) ลักษณะสื่อการเรียนการสอน (TYPE) การใช้สื่อ (USAGE) การวางแผนกิจกรรม (PLAN) การเตรียมตัวสอน (PREP) บทบาทครู (TECH) กิจกรรมที่จัด (ACTI) เวลา (TIME) บทบาทนักเรียน (STUD) วิธีการประเมิน

(APPR) เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน (TOOL) ผู้มีส่วนร่วมในการประเมิน (PART) การรายงานผล (REPO) และ ผลที่คาดหวังในตัวผู้เรียน (RESU)

4.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามสภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการประเมินเพื่อส่งเสริมทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1 ฉบับ จำนวน 95 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้องกับนิยามที่ ต้องการวัด (Index of item Objective Congruence: IOC) อยู่ระหว่าง .67 – 1 มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach' alpha coefficient) เท่ากับ .99

4.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลโดย

1. ทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัยถึงโรงเรียน
2. ทำหนังสือขออนุญาตผู้อำนวยการโรงเรียนในการเผยแพร่แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้ ส่งถึงแบบสอบถาม ให้โรงเรียนทุกโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 ผ่าน ระบบ e – office
3. ผู้วิจัยได้รับผลการตอบแบบสอบถามกลับ และเป็นแบบสอบถามที่ตอบสมบูรณ์ครบถ้วนจำนวน 113 ฉบับ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำของการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan ที่ ระดับความเชื่อมั่น 95%

4.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำแบบสอบถามที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น โดยใช้สถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ การแจกแจง ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทาง สถิติ
2. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้สภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการประเมินตามสภาพจริงเพื่อส่งเสริมทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่สร้างขึ้นโดยใช้โมเดล การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Second order confirmatory factor analysis : CFA) โดยโปรแกรม mplus เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลตัวบ่งชี้สภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการประเมินตามสภาพจริงเพื่อส่งเสริมทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กับข้อมูลเชิงประจักษ์

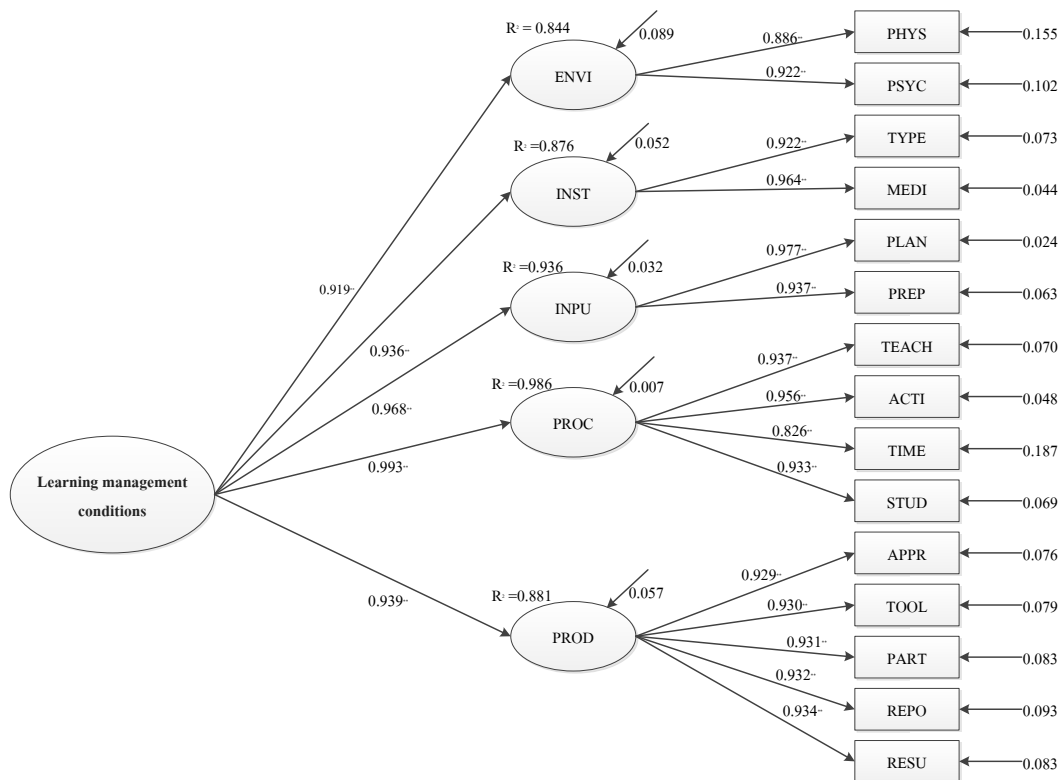
5. สรุปผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาตัวบ่งชี้สภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการประเมินตามสภาพจริงเพื่อส่งเสริมทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่าได้ 5 องค์ประกอบ 15 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 บรรยากาศ / สภาพแวดล้อม (environment indicators) ประกอบด้วย 2 ตัวบ่งชี้ ดังนี้
1.1) บรรยากาศทางกายภาพ 1.2) บรรยากาศทางจิตวิทยา
องค์ประกอบที่ 2 สื่อการเรียนการสอน (instruction media indicators) ประกอบด้วย 2 ตัวบ่งชี้ ดังนี้
2.1) ลักษณะสื่อการเรียนการสอน 2.2) การใช้สื่อ
องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยเบื้องต้น (input indicators) ประกอบด้วย 2 ตัวบ่งชี้ ดังนี้ 3.1) การวางแผนกิจกรรม 3.2) การเตรียมตัวสอน

องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการ (process indicators) ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ ดังนี้ 4.1) บทบาทครู 4.2) กิจกรรมที่จัด 4.3) เวลา 4.4) บทบาทนักเรียน

องค์ประกอบที่ 5 ผลผลิต (product indicators) ประกอบด้วย 5 ตัวบ่งชี้ ดังนี้ 5.1) วิธีการประเมิน 5.2) เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน 5.3) ผู้มีส่วนร่วมในการประเมิน 5.4) การรายงานผล 5.5) ผลที่คาดหวังในตัวผู้เรียน

2. ผลการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้สภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการประเมินตามสภาพจริงเพื่อส่งเสริมทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ค่าสถิติไคสแควร์ (Chi-Square) เท่ากับ 95.820, $df = 85$, $p\text{-value} = 0.1983$, SRMR = 0.041 และเมื่อพิจารณาจากค่าดัชนีอื่นๆ ร่วมด้วย พบว่า มีค่า $\chi^2 / df = 1.127$ ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 2 ส่วนค่าดัชนี CFI = 0.996 และดัชนี RMSEF=0.034 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบในรูปคะแนนมาตรฐาน (β) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.919 - 0.993 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกองค์ประกอบ โดยองค์ประกอบที่มีน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด คือ องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการ ($\beta = 0.993$) รองลงมาคือ องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยเบื้องต้น ($\beta = 0.968$) ดังภาพประกอบที่ 1

$\chi^2 = 95.820$, $df = 85$, $\chi^2 / df = 1.127$, $p\text{-value} = 0.1983$, SRMR = 0.041, CFI = 0.996, RMSEF=0.034

ภาพประกอบที่ 1 ผลการตรวจสอบความตรงของโมเดลตัวบ่งชี้สภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการประเมินตามสภาพจริงเพื่อส่งเสริมทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ทั้งนี้ สามารถแสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (β) ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของน้ำหนักองค์ประกอบ (SE) ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) ขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้สภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการประเมินตามสภาพจริงเพื่อส่งเสริมทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองได้ ดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงค่าผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง

องค์ประกอบและตัวบ่งชี้	b	β	SE	p-value	R ²
องค์ประกอบที่ 1 บรรยากาศ / สภาพแวดล้อม	1.000	0.919	0.019	0.000*	0.844
ตัวบ่งชี้ที่ 1 บรรยากาศทางกายภาพ	1.000	0.886	0.024	0.000*	0.786
ตัวบ่งชี้ที่ 2 บรรยากาศทางจิตวิทยา	1.012	0.922	0.019	0.000*	0.850
องค์ประกอบที่ 2 สื่อการเรียนการสอน	0.871	0.936	0.016	0.000*	0.876
ตัวบ่งชี้ที่ 3 ลักษณะสื่อการเรียนการสอน	1.000	0.922	0.016	0.000*	0.850
ตัวบ่งชี้ที่ 4 การใช้สื่อ	1.175	0.964	0.011	0.000*	0.929
องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยเบื้องต้น	0.990	0.968	0.010	0.000*	0.936
ตัวบ่งชี้ที่ 5 การวางแผนกิจกรรม	1.000	0.977	0.007	0.000*	0.955
ตัวบ่งชี้ที่ 6 การเตรียมตัวสอน	0.946	0.937	0.013	0.000*	0.877
องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการ	1.013	0.993	0.005	0.000*	0.986
ตัวบ่งชี้ที่ 7 บทบาทครู	1.000	0.937	0.011	0.000*	0.877
ตัวบ่งชี้ที่ 8 กิจกรรมที่จัด	1.017	0.956	0.008	0.000*	0.915
ตัวบ่งชี้ที่ 9 เวลา	0.898	0.826	0.029	0.000*	0.682
ตัวบ่งชี้ที่ 10 บทบาทนักเรียน	0.960	0.933	0.010	0.000*	0.870
องค์ประกอบที่ 5 ผลผลิต	0.938	0.939	0.013	0.000*	0.881
ตัวบ่งชี้ที่ 11 วิธีการประเมิน	1.000	0.929	0.011	0.000*	0.863
ตัวบ่งชี้ที่ 12 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน	1.029	0.930	0.011	0.000*	0.865
ตัวบ่งชี้ที่ 13 ผู้มีส่วนร่วมในการประเมิน	1.061	0.931	0.013	0.000*	0.867
ตัวบ่งชี้ที่ 14 การรายงานผล	1.135	0.932	0.011	0.000*	0.869
ตัวบ่งชี้ที่ 15 ผลที่คาดหวังในตัวผู้เรียน	1.090	0.934	0.013	0.000*	0.872

จากตารางพบว่าค่าน้ำหนักองค์ประกอบของสภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการประเมินตามสภาพจริง เพื่อส่งเสริมทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทั้ง 5 องค์ประกอบ มีค่าอยู่ระหว่าง 0.919 - 0.993 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกองค์ประกอบ โดยองค์ประกอบที่มีน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด คือ องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการ ($\beta = 0.993$) รองลงมาคือ องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยเบื้องต้น ($\beta = 0.968$) องค์ประกอบที่ 5 ผลผลิต ($\beta = 0.939$) องค์ประกอบที่ 2 สื่อการเรียนการสอน ($\beta = 0.936$) และ องค์ประกอบที่ 1 บรรยากาศการเรียนรู้อัน ($\beta = 0.919$) เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบพบว่า

องค์ประกอบที่ 1 บรรยากาศ / สภาพแวดล้อม ประกอบด้วย 2 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.886 - 0.922 โดยตัวบ่งชี้ที่มีค่าน้ำหนักมากที่สุด คือ ตัวบ่งชี้ที่ 2 บรรยากาศทางจิตวิทยา ($\beta = 0.922$) และตัวบ่งชี้ที่ 1 บรรยากาศทางกายภาพ ($\beta = 0.886$)

องค์ประกอบที่ 2 สื่อการเรียนการสอน ประกอบด้วย 2 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.922 - 0.964 โดยตัวบ่งชี้ที่มีค่าน้ำหนักมากที่สุด คือ ตัวบ่งชี้ที่ 4 การใช้สื่อ ($\beta = 0.964$) และตัวบ่งชี้ที่ 3 ลักษณะสื่อการเรียนการสอน ($\beta = 0.922$)

องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยเบื้องต้น ประกอบด้วย 2 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.937 - 0.977 โดยตัวบ่งชี้ที่มีค่าน้ำหนักมากที่สุด คือ ตัวบ่งชี้ที่ 5 การวางแผนกิจกรรม ($\beta = 0.977$) และตัวบ่งชี้ที่ 6 การเตรียมตัวสอน ($\beta = 0.937$)

องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการ ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.826 - 0.956 โดยตัวบ่งชี้ที่มีค่าน้ำหนักมากที่สุด คือ ตัวบ่งชี้ที่ 8 กิจกรรมที่จัด ($\beta = 0.956$) รองลงมาคือตัวบ่งชี้ที่ 7 บทบาทครู ($\beta = 0.937$) ตัวบ่งชี้ที่ 10 บทบาทนักเรียน ($\beta = 0.933$) และตัวบ่งชี้ที่ 9 เวลา ($\beta = 0.826$)

องค์ประกอบที่ 5 ผลผลิต ประกอบด้วย 5 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.929 - 0.934 โดยตัวบ่งชี้ที่มีค่าน้ำหนักมากที่สุด คือ ตัวบ่งชี้ที่ 15 ผลที่คาดหวังในตัวผู้เรียน ($\beta = 0.934$) รองลงมาคือตัวบ่งชี้ที่ 14 การรายงานผล ($\beta = 0.932$) ตัวบ่งชี้ที่ 13 ผู้มีส่วนร่วมในการประเมิน ($\beta = 0.931$) ตัวบ่งชี้ที่ 12 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน และตัวบ่งชี้ที่ 11 วิธีการประเมิน ($\beta = 0.929$)

6. อภิปรายผล

จากผลการวิจัยดังกล่าวสามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. จากการพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวบ่งชี้สภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการประเมินตามสภาพจริงเพื่อส่งเสริมทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทั้ง 5 องค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการ ($\beta = 0.993$) เป็นองค์ประกอบที่มีค่าน้ำหนักสูงสุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ในปัจจุบันนั้นเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ร่วมคิด ร่วมกระทำ ผู้สอนทำหน้าที่ร่วมวางแผน จัดกิจกรรม กระตุ้นผู้เรียนให้มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ส่งเสริมความคิดและอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มที่สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2543) สอดคล้องกับ John Dewey (1885, อ้างถึงใน กิตติคม คาวิรัตน์, 2553) ที่กล่าวว่าครูควรต้องเข้าใจนักเรียน จะทำให้นักเรียนเกิดความสนใจในการเรียน ให้นักเรียนทำกิจกรรมด้วยตนเองในฐานะเป็นผู้จัดเตรียมประสบการณ์ ต้องจัดให้ตรงกับความสนใจของเด็กด้วยและให้เด็กมีพัฒนาการพร้อมๆ กันทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา

2. สภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการประเมินตามสภาพจริงเพื่อส่งเสริมทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทั้ง 15 ตัวบ่งชี้เป็นรายองค์ประกอบ พบว่า

องค์ประกอบที่ 1 บรรยากาศ / สภาพแวดล้อม ประกอบด้วย 2 ตัวบ่งชี้ พบว่า ตัวบ่งชี้ที่มีค่าน้ำหนักมากที่สุด คือ บรรยากาศทางจิตวิทยา ซึ่งสอดคล้องกับราตรี ศรีอุณา (2558) ที่พบว่าปัจจัยระดับห้องเรียนที่ส่งผลต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน บรรยากาศการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียน นอกจากนี้สุมน อมรวิวัฒน์ (2530) ยังได้กล่าวว่า บรรยากาศทางจิตวิทยาหมายถึง บรรยากาศทางด้านจิตใจที่นักเรียนรู้สึกสบายใจ มีความอบอุ่น มีความเป็นกันเอง มีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน และมีความรักความศรัทธาต่อผู้สอน ตลอดจนมีอิสระในความกล้าแสดงออกอย่างมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน

องค์ประกอบที่ 2 สื่อการเรียนการสอน ประกอบด้วย 2 ตัวบ่งชี้ โดยพบว่าตัวบ่งชี้ที่มีค่าน้ำหนักมากที่สุด คือ ตัวบ่งชี้ที่ 4 การใช้สื่อ สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2555) ได้กล่าวว่า สื่อการเรียนรู้นี้ที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้อาจมีหลากหลาย ใช้สื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี และสื่ออื่นๆ ที่ช่วยส่งเสริมให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีคุณค่า น่าสนใจ ชวนคิด ชวนติดตาม เข้าใจง่ายและรวดเร็วรวมทั้งกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักการ

แสวงหาความรู้ เกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวางลึกซึ้งและต่อเนื่องตลอดเวลา ชิดพงศ์ บาทชารี (2561) กล่าวว่า การใช้สื่อการเรียนรู้ในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจความคิดรวบยอดจากการเรียนรู้ได้ง่ายขึ้น รวดเร็วขึ้น มองเห็นสิ่งที่กำลังเรียนรู้ได้อย่างเป็นรูปธรรม

องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยเบื้องต้น ประกอบด้วย 2 ตัวบ่งชี้ โดยพบว่าตัวบ่งชี้ที่มีค่าน้ำหนักมากที่สุด คือ ตัวบ่งชี้ที่ 1 การวางแผนกิจกรรม พิซซีย์ เสียงมจิตต์ (2542) การวางแผนการสอน คือการวางแผนทางปฏิบัติการสอนในอนาคตอย่างมีหลักเกณฑ์ และเป็นการใช้ความพยายามที่ต่อเนื่องโดยอาศัยข้อมูลข่าวสาร และตัวแปรที่เกี่ยวข้อง เพื่อแนวปฏิบัติการสอนที่ดีและมีความเป็นไปได้มากที่สุด อันจะนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ตามมาตรฐานที่กำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2542) ได้แบ่งการเตรียมการสอนเป็น 2 ลักษณะคือ การเตรียมตัวในระยะยาว หมายถึงการศึกษาและทำความเข้าใจหลักสูตร ศึกษาเนื้อหา ตำรา เอกสารต่างๆ และการเตรียมตัวระยะสั้น หรือการเตรียมตัวจะสอนในแต่ละวัน และบันทึกการสอนซึ่งโดยรวมแล้วเป็นการช่วยครูให้ได้เตรียมความพร้อมในทุกๆ ด้านก่อนที่จะไปสอนจริงเพื่อให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ การเรียนการสอนดำเนินไปได้ด้วยดี ประสบความสำเร็จ ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์ที่ตั้งไว้

องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการ ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ โดยพบว่าตัวบ่งชี้ที่มีค่าน้ำหนักมากที่สุด คือ ตัวบ่งชี้ที่ 8 กิจกรรมที่จัด เป็นบทบาทของครูผู้สอนในการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ บุญช่วย จันทร์พรหม (2542) กล่าวว่า การสอนเป็นกระบวนการและพฤติกรรมของครูในด้านต่างๆ ที่จะทำให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามความมุ่งหมายที่หลักสูตรต้องการ โดยอาศัยสถานการณ์ที่เหมาะสม อันจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

องค์ประกอบที่ 5 ผลผลิต ประกอบด้วย 5 ตัวบ่งชี้ โดยพบว่าตัวบ่งชี้ที่มีค่าน้ำหนักมากที่สุด คือ ตัวบ่งชี้ที่ 15 ผลที่คาดหวังในตัวผู้เรียน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2544) ได้กล่าวว่าการกำหนดผลที่ต้องการให้เกิดกับนักเรียนเป็นกิจกรรมหนึ่งในการวางแผนการจัดการเรียนรู้

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

ผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำตัวบ่งชี้สภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการประเมินตามสภาพจริงเพื่อส่งเสริมทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อันเป็นผลที่ได้จากการวิจัยนี้ไปใช้เป็นสารสนเทศพื้นฐานในการออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ของผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้และพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพของตนเองนำไปสู่การพัฒนาทักษะกระบวนการต่างๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตต่อไป

7.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการวิจัยต่อยอดทั้งในเชิงการวัดและประเมินผล เพื่อสร้างกรอบการประเมินตามสภาพจริงด้านทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาผู้เรียนต่อไป

9. เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). **แนวทางการดำเนินงานการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ**.
กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2555). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่ง
สินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กิตติคม คาวีรัตน์. (2553). **การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อสร้างเสริมสุขภาพสำหรับ
นักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ**. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน).
มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จิตพงศ์ บาทขารี. (2561). **สภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูสังคมศึกษาในโรงเรียนเอกชน
สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาสังคมศึกษา).
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ดิเรก พรสีมา. (4 พฤศจิกายน 2559). **ครูไทย 4.0**. มติชนออนไลน์. สืบค้นจาก
https://www.matichon.co.th/columnists/news_345042
- ทิสนา เขมมณี. (2556). **ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**. พิมพ์ครั้งที่
ที่ 17. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญช่วย จันทร์พรหม. (2542). **ความคาดหวังของครูโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนครนายกที่มีต่อการเรียนการ
สอนในโรงเรียนประถมศึกษา**. วิทยาศาสตร์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิชัย เสี่ยงมจิต. (2542). **การเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ**. อุบลราชธานี: สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- ราตรี ศรีคุณลา. (2558). **ปัจจัยพหุระดับที่ส่งผลต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 2**. วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2543). **การเรียนรู้อันเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง**. รวมเอกสารประชุมปฏิบัติการ. โรงพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2555). **ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์**.
กรุงเทพมหานคร: 3 - คิว มีเดีย.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2544). **พัฒนาการของคุณภาพนักเรียนประถมศึกษาและ
แนวทางการประเมิน**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (28 สิงหาคม 2559). **การพัฒนานักศึกษาสู่ Thailand 4.0**.
กระทรวงศึกษาธิการ. สืบค้นจาก
https://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=46211&Key=news_Teerakiat
- ศุมน อมรวิวัฒน์. (2530). **การสอนโดยสร้างศรัทธาและโยนิโสมนสิการ**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร:
โอเดียนสโตร์.
- อัมพร ม้าคนอง. (2554). **ทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์: การพัฒนาเพื่อพัฒนาการ**. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ผลการใช้เทคนิค SQ3R ที่มีต่อความสามารถในการอ่านและเจตคติต่อการอ่าน
วิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนที่ปังกรวิทยาพัฒน์ (วัดโบสถ์)
ในพระราชูปถัมภ์ฯ กรุงเทพมหานคร

THE EFFECTS OF USING THE SQ3R TECHNIQUE ON READING ABILITY
AND ATTITUDE TOWARD THAI LANGUAGE READING OF PRATHOM
SUKSA IV STUDENTS AT DIPANGKORNWITTAYAPAT (WAT BOT)
SCHOOL IN BANGKOK METROPOLIS

นางสาวอังค์สุมล เชื้อชัย

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

E-mail: nupook538@yahoo.com

รองศาสตราจารย์ ดร. สุวรรณี ยะหะกร

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

E-mail: syhakorn@yahoo.com

รองศาสตราจารย์ ดร. สุภาวรรณ เล็กวิไล

วิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

E-mail: supawan2@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างก่อนและหลังการสอนโดยใช้เทคนิค SQ3R และ (2) ศึกษาเจตคติต่อการอ่านวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังการสอนโดยใช้เทคนิค SQ3R กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนที่ปังกรวิทยาพัฒน์ (วัดโบสถ์) ในพระราชูปถัมภ์ฯ กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียน 23 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม ดำเนินการทดลองตามแบบแผนการทดลองแบบกลุ่มเดียว ทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย (1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ3R วิชาภาษาไทย (2) แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่าน และ (3) แบบวัดเจตคติต่อการอ่านวิชาภาษาไทย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ผลการวิจัย พบว่า (1) ความสามารถในการอ่านวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ3R หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ (2) นักเรียนมีเจตคติต่อการอ่านวิชาภาษาไทยหลังเรียนอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: การสอนโดยใช้เทคนิค SQ3R ความสามารถในการอ่าน เจตคติต่อการอ่าน ภาษาไทย ประถมศึกษา
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนที่ปังกรวิทยาพัฒน์ (วัดโบสถ์) ในพระราชูปถัมภ์ฯ

ABSTRACT

The objectives of this research were (1) to compare Thai language reading abilities of Prathom Suksa IV students before and after being taught with the use of the SQ3R technique; and (2) to study attitude toward Thai language reading of Prathom Suksa IV students after being taught with the use of the SQ3R technique. The research sample consisted of 23 Prathom Suksa IV students in an intact classroom of Dipangkornwittayapat (Wat Bot) School in Bangkok Metropolis during the first semester of the 2019 academic year, obtained by cluster sampling. The employed research instruments included (1) learning management plans for Thai language learning activities with the use of the SQ3R technique; (2) a reading ability test; and (3) a scale to assess attitude toward Thai language reading. Statistics employed for data analysis were the mean, standard deviation, and t-test. Research findings showed that (1) the post-learning Thai language reading ability of Prathom Suksa IV students, who were taught with the use of the SQ3R technique, was significantly higher than their pre-learning counterpart ability at the .05 level; and (2) the students had attitude toward Thai language reading at the high level.

Keywords: teaching with the use of SQ3R technique; reading ability; attitude toward Reading;

Thai language; Prathom Suksa; Prathom Suksa IV students in an intact classroom of Dipangkornwittayapat (Wat Bot) School

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาวิจัย

การอ่าน เป็นทักษะทางภาษาที่ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นทักษะที่สำคัญประการหนึ่งในกระบวนการศึกษาและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์ เพราะมนุษย์ใช้การอ่านเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ตามความต้องการและความสนใจของตน (บันลือ พลฤกษ์วัน, 2538: 10-11) นอกจากนี้การอ่านยังเป็นกระบวนการรับสารที่มีความสำคัญมาก เนื่องจากทำให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจในความหมายที่ผู้เขียนต้องการสื่อ อันจะทำให้ผู้อ่านเกิดองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ ได้รับประสบการณ์ใหม่ เกิดจินตนาการ ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์และความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา อันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีต่อไป (กอบกาญจน์ วงศ์วิสิทธิ์, 2551: 87-90)

หลักสูตรแกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทย ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้สาระที่ 1 การอ่านว่า ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน โดยกำหนดตัวชี้วัดในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เพื่อมุ่งพัฒนาความสามารถในการอ่าน ได้แก่ การอ่านออกเสียงและการอ่านจับใจความจากสื่อต่าง ๆ รวมทั้งปลูกฝังนิสัยรักการอ่านและการมีมารยาทในการอ่าน (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2551: 7, 12-13)

จากผลการทดสอบการอ่านของนักเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย โดยสำนักทดสอบทางการศึกษา (2560) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยและความสามารถในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2559 มีผลการทดสอบอยู่ในระดับต่ำกว่าระดับเฉลี่ยระดับชาติ ซึ่งสุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2555: 2) ได้ให้ความเห็นว่า ปัญหาที่พบส่วนใหญ่คือนักเรียนส่วนมากจับใจความไม่ได้ ไม่สามารถค้นหาแนวคิดและข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน นอกจากนั้นนักเรียนยัง

มีประสบการณ์ทางภาษาน้อย ทำให้อ่านไม่คล่อง รวมถึงมีสื่อในการอ่านน้อย นอกจากนี้ สิ่งที่ควรพัฒนาให้เกิดขึ้นควบคู่ไปกับความสามารถในการอ่านคือ เจตคติ เพราะเจตคติเป็นพื้นฐานสำคัญที่ทำให้ผู้อ่านเลือกที่จะอ่านหรือจะหลีกเลี่ยงการอ่านและสร้างแรงจูงใจให้เกิดขึ้นกับผู้อ่าน และเจตคติต่อการอ่านของนักเรียนยังเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อความสามารถในการอ่านหรือผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านของผู้เรียนด้วย (จิเรียง บุญสม, 2543: 4)

การสอนเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านและเจตคติต่อการอ่านจึงควรใช้รูปแบบการสอนและเทคนิควิธีสอนต่าง ๆ เข้ามาประกอบเพื่อให้เกิดผลชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาความสามารถในการอ่าน พบว่ามีหลายแนวทาง แนวทางหนึ่งที่มีงานวิจัยจากในประเทศและต่างประเทศรองรับว่าสามารถพัฒนาความสามารถในการอ่านและส่งเสริมให้เกิดความพึงพอใจและแรงจูงใจต่อการอ่านของนักเรียนได้คือ เทคนิค SQ3R

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้ตระหนักและเห็นความสำคัญของการส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาไทย และการส่งเสริมให้นักเรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อการอ่าน อันจะทำให้ นักเรียนสามารถอ่านจับใจความได้และมีนิสัยรักการอ่าน สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สาระการเรียนรู้ภาษาไทย จากการศึกษาขั้นตอนและผลของการใช้เทคนิค SQ3R ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นเทคนิคที่ช่วยส่งเสริมความสามารถในการอ่านและเพิ่มแรงจูงใจ ความพึงพอใจต่อการอ่าน ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้ทำวิจัยโดยนำเทคนิค SQ3R มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่าน และส่งเสริมให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการอ่านวิชาภาษาไทย ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนสามารถใช้การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญในการเรียนรู้วิชาภาษาไทยและวิชาอื่น ๆ รวมถึงการนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- (1) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างก่อนกับหลังการสอน โดยใช้เทคนิค SQ3R
- (2) เพื่อศึกษาเจตคติต่อการอ่านวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังการสอน โดยใช้เทคนิค SQ3R

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เทคนิค SQ3R

เทคนิค SQ3R เป็นเทคนิคเกี่ยวกับการอ่านที่ได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลาย พัฒนาขึ้นโดยศาสตราจารย์ Francis B. Robinson ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการอ่านที่มหาวิทยาลัยโอไฮโอ สหรัฐอเมริกา (เอมอร์ เนียมน้อย, 2551: 17) ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ (1) สำรวจ (Survey) เป็นการสำรวจหนังสือโดยอ่านคำนำ สารบัญ หัวข้อใหญ่ หัวข้อย่อยในบทต่าง ๆ รวมถึงรูปภาพ กราฟ แผนภูมิและคำศัพท์ เพื่อดูแนวทางกว้าง ๆ ของหนังสือ (2) ตั้งคำถาม (Question) ผู้อ่านตั้งคำถามตนเองเกี่ยวกับเรื่องที่สำรวจมาจากขั้นที่ 1 ว่า มีเนื้อหาอะไรบ้าง หัวข้อแต่ละบทนั้นหมายความว่าอะไร (3) อ่าน (Read) เป็นการอ่านอย่างละเอียด เพื่อหาคำตอบให้กับคำถามที่ตั้งไว้ พร้อมทั้งหาความคิดหลักของบทนั้น ๆ (4) จดจำ/ท่องจำ (Recite) หลังจากผู้อ่านอ่านจบให้พยายามทบทวนความจำว่าอ่านอะไรไปบ้าง โดยการเขียนบันทึกเพื่อตอบคำถามหรือการพูดปากเปล่าโดยเล่าเรื่องราวและคำถาม

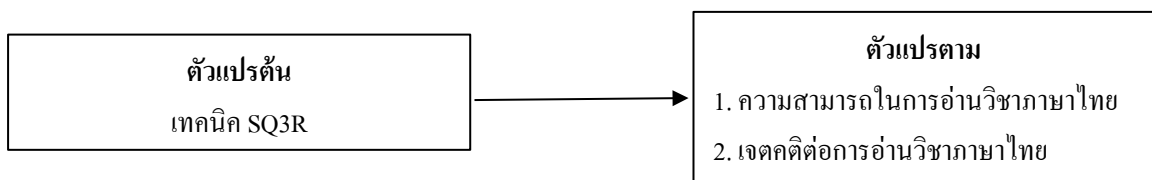
คำตอบให้เพื่อนฟังและร่วมกันตรวจสอบความเข้าใจ เพื่อให้เกิดความจำระยะยาวหรือเกิดการเรียนรู้ที่คงทน (5) ทบทวน (Review) คือการตรวจสอบความถูกต้องในการจำสิ่งที่ผ่านไปแล้ว (เอมอร์ เนียมน้อย, 2551: 17-18; Farris, Fuhler & Walther, 2004: 357; & Biringkanee, 2018: 220) จากขั้นตอนการสอนดังกล่าว เทคนิค SQ3R จึงเป็นเทคนิคที่นักเรียนจะได้พัฒนาความสามารถในการอ่าน โดยเฉพาะการอ่านจับใจความ และช่วยให้นักเรียน เกิดเจตคติที่ดีต่อการอ่าน เนื่องจากประสบความสำเร็จในการอ่านแต่ละครั้ง จากการศึกษางานวิจัยที่ผ่านมา พบว่า เทคนิคนี้สามารถพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจสำหรับนักเรียนตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษา เป็นต้นไป และเพิ่มแรงจูงใจในการอ่าน (Simbolon & Siregar, 2016, Miftahul, 2018 & Biringkanee, 2018)

การศึกษการสอนโดยใช้เทคนิค SQ3R ในประเทศไทยเริ่มจากการสอนอ่านภาษาอังกฤษก่อน ต่อมาจึง ได้มีการนำมาปรับใช้กับการสอนอ่านภาษาไทย ดังงานวิจัยของ อรุณี พงษ์ไพบูลย์ (2550) พบว่านักเรียนที่เรียน ด้วยวิธี SQ3R มีความสามารถในการอ่านจับใจความสูงกว่านักเรียนที่เรียนตามคู่มือครู และงานวิจัยของวาสนา ไชยงษ์ (2555) พบว่า นักเรียนเข้าใจขั้นตอนการอ่านแบบ SQ3R ดีมาก มีกระบวนการทำงานกลุ่มดี สามารถ วิเคราะห์แยกแยะข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น จับใจความสำคัญและสรุปประเด็นจากเรื่องที่อ่านได้ มีความกระตือรือร้น ตั้งใจเรียน กล้าแสดงออก และสนใจร่วมกิจกรรม และมีผลประเมินการอ่านจับใจความอยู่ในระดับที่ดีมาก นอกจากนี้ งานวิจัยของสุจิตรา พรหมเทพ (2560) และ สุรชาติพย์ เจริญรัตน์ (2555) ยังพบว่า นักเรียนที่เรียน ภาษาไทยด้วยเทคนิค SQ3R มีความพึงพอใจต่อการสอนอยู่ในระดับมาก

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าว ผู้วิจัยจึงใช้เทคนิค SQ3R ในการจัดกิจกรรมการ เรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านและเจตคติต่อการอ่านวิชาภาษาไทยของนักเรียนในงานวิจัยนี้

4. กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยนี้ เป็นการศึกษาผลของการใช้เทคนิค SQ3R ที่มีต่อความสามารถในการอ่านและเจตคติต่อการ อ่านวิชาภาษาไทย มีกรอบแนวคิดในการวิจัยดังแผนภาพต่อไปนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

5. วิธีดำเนินการวิจัย

5.1 แบบแผนการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง ผู้วิจัยใช้แผนการทดลองแบบ One Group Pretest – Posttest Design คือการศึกษากลุ่มทดลองกลุ่มเดียว โดยการวัดผลก่อนและหลังการทดลอง

ตารางที่ 1 แบบแผนการทดลองแบบ One Group Pretest-Posttest Design

กลุ่ม	Pretest	Treatment	Posttest
ทดลอง	O ₁	X	O ₂

O₁ คือ การทดสอบก่อนการทดลอง (Pretest)

X คือ การสอนอ่านภาษาไทยโดยใช้เทคนิค SQ3R

O₂ คือ การทดสอบหลังการทดลอง (Posttest)

5.2 ประชากรและตัวอย่าง

(1) ประชากรในการวิจัยในครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนที่ปึงกรวิทยาพัฒนา (วัดโบสถ์) ในพระราชูปถัมภ์ฯ กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 2 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวน 45 คน จัดชั้นเรียนแบบคละความสามารถ

(2) ตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนที่ปึงกรวิทยาพัฒนา (วัดโบสถ์) ในพระราชูปถัมภ์ฯ กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวน 23 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบกลุ่ม

5.3 ตัวแปรที่ศึกษา

ได้แก่ ตัวแปรอิสระมีจำนวน 1 ตัวแปร คือ การสอนอ่านภาษาไทยโดยใช้เทคนิค SQ3R ส่วนตัวแปรตามมีจำนวน 2 ตัวแปร คือ ความสามารถในการอ่านวิชาภาษาไทยและเจตคติต่อการอ่านวิชาภาษาไทย

5.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ3R วิชาภาษาไทย และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านวิชาภาษาไทย และแบบวัดเจตคติต่อการอ่านวิชาภาษาไทย ดังนี้

(1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ3R วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 10 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 20 ชั่วโมง เป็นแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยใช้ บทอ่าน 7 ประเภท ได้แก่ เรื่องเล่าจากประสบการณ์ เรื่องสั้น ๆ นิทานชาดก บทร้อยกรอง บทความ ข่าว และเหตุการณ์ประจำวันและโฆษณา ตรวจสอบคุณภาพโดยการเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ หากค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) พบว่าได้ค่า IOC มีค่าระหว่าง .67 ถึง 1.00 จากนั้นนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 1 ห้องเรียน แล้วนำมาปรับปรุงให้สมบูรณ์ต่อไป

(2) แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านวิชาภาษาไทย เป็นแบบทดสอบปรนัยเลือกตอบ 4 ตัวเลือก โดยเป็นแบบทดสอบก่อนเรียนจำนวน 30 ข้อ และแบบทดสอบหลังเรียน จำนวน 30 ข้อ เป็นข้อสอบคู่ขนานที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองโดยกำหนดโครงสร้างการวัดความสามารถในการอ่านวิชาภาษาไทย ได้แก่ การอธิบายความหมายของคำและสำนวนจากเรื่องที่อ่าน การอ่านเรื่องสั้น ๆ และตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน การแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน การคาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน โดยระบุเหตุผลประกอบ การสรุปความรู้และข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน ใช้บทอ่าน 7 ประเภท ตรวจสอบคุณภาพโดยการเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ หากค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) พบว่าได้ค่า IOC มีค่าระหว่าง .67 ถึง 1.00 จากนั้นนำแบบทดสอบไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 1 ห้องเรียน นำผลมาวิเคราะห์หาความยากง่าย (P) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของข้อสอบเป็นรายข้อ และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบ โดยใช้วิธีแบบคูเดอร์-ริชาร์ดสัน ใช้สูตร KR-20 พบว่า แบบทดสอบก่อนเรียน มีค่าความยากง่าย 0.26-0.78 และมีค่าอำนาจจำแนก 0.21-0.68 มีค่าความเชื่อมั่น 0.65 แบบทดสอบหลังเรียน มีค่าความยากง่าย 0.35-0.74 และมีค่าอำนาจจำแนก 0.20-0.65 มีค่าความเชื่อมั่น 0.7

(3) แบบวัดเจตคติต่อการอ่านวิชาภาษาไทย เป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) ระดับเจตคติ 3 ระดับ จำนวน 20 ข้อที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ตรวจสอบคุณภาพโดยการเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ หากค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) พบว่าได้ค่า IOC มีค่าระหว่าง .67 ถึง 1.00 และกำหนดน้ำหนักและเกณฑ์การวัดเจตคติเป็น

รายชื่อและรายฉบับ โดยรายฉบับกำหนดเกณฑ์ 2.50–3.0 หมายความว่า อยู่ในระดับ มาก 1.50–2.49 หมายความว่า อยู่ในระดับ ปานกลาง และ 1.00–1.49 หมายความว่า อยู่ในระดับ น้อย

5.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ และเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยใช้เครื่องมือ ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิค SQ3R แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านและแบบวัดเจตคติต่อการอ่านวิชาภาษาไทยที่สร้างขึ้น โดยผู้วิจัยนำเครื่องมือดังกล่าวไปใช้กับตัวอย่างประชากรคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/1 โรงเรียนที่ปิงกรณวิทยาพัฒนา (วัดโบสถ์) ในพระราชูปถัมภ์ฯ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 23 คน

5.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านวิชาภาษาไทยก่อนและหลังการทดลองโดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) แบบ Dependent Samples และหาค่าเฉลี่ยของคะแนนเจตคติต่อการอ่านวิชาภาษาไทย วิเคราะห์รายชื่อและทั้งฉบับ สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

6. สรุปผลการวิจัย

6.1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างก่อนและหลังการสอนโดยใช้เทคนิค SQ3R มีคะแนน 30 คะแนน ผลปรากฏดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างก่อนกับหลังการสอน โดยใช้เทคนิค SQ3R

การทดสอบความสามารถในการอ่านวิชาภาษาไทย	n	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D.	t
ก่อนเรียน	23	30	16.13	5.02	11.39*
หลังเรียน	23	30	19.3	5.53	

* < .05

จากตารางที่ 2 พบว่า ความสามารถในการอ่านวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้เทคนิค SQ3R หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6.2 ระดับเจตคติต่อการอ่านวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังการสอน โดยใช้เทคนิค SQ3R (1) ระดับเจตคติต่อการอ่านวิชาภาษาไทยรายชื่อ ผลปรากฏดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงระดับเจตคติต่อการอ่านวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เป็นรายชื่อ

ข้อ	ข้อความ	ระดับเจตคติ		ความหมาย
		\bar{X}	S.D.	
1	ในวันที่มีเรียนการอ่านวิชาภาษาไทย ฉันจะรีบเข้าห้องเรียนโดยเร็ว	2.52	49.0	เห็นด้วย
2	การอ่านวิชาภาษาไทย มีความจำเป็นต่อฉันมาก	2.62	35.0	เห็นด้วย
3	ฉันเลือกอ่าน โดยใช้เทคนิค SQ3R แทนการใช้วิธีอื่น	2.52	49.0	เห็นด้วย
4	ในการเรียนการอ่านวิชาภาษาไทยโดยใช้เทคนิค SQ3R ฉันจะบอกเพื่อนให้ทำตามคำแนะนำของครูทุกขั้นตอน	2.65	35.0	เห็นด้วย
5	เมื่อครูให้ฉันตั้งคำถามจากการอ่านวิชาภาษาไทย ฉันจะพยายามทำให้ได้แม้จะยากสักเพียงใด	2.65	66.0	เห็นด้วย
6	เมื่อฉันได้ฝึกการสำรวจเรื่องทีอ่านก่อนการอ่านวิชาภาษาไทย โดยใช้เทคนิค SQ3R แล้ว ฉันจะประยุกต์ใช้กับวิชาอื่น	2.60	25.0	เห็นด้วย
7	การอ่านอย่างรอบคอบ ทำให้ฉันตอบคำถามจากเรื่องได้	2.65	62.0	เห็นด้วย
8	การหาความหมายของคำหรือสำนวนจากบทอ่านทำให้เสียเวลาในการอ่าน	48.1	50.0	ไม่เห็นด้วย
9	การเล่าเรื่องที่อ่านให้เพื่อนฟังไม่ได้ช่วยให้ฉันเข้าใจเรื่องที่อ่านได้ดีขึ้น	48.1	49.0	ไม่เห็นด้วย
10	ปัญหาในการอ่านของฉันแก้ไขไม่ได้	74.1	34.0	ไม่แน่ใจ
11	เมื่อครูตรวจใบงานจากการอ่าน โดยใช้เทคนิค SQ3R ของฉัน แล้วปรากฏว่าฉันทำผิด ฉันรู้สึกเฉย ๆ	65.1	34.0	ไม่แน่ใจ
12	ฉันดีใจมากที่ครูให้ฝึกอ่านจากงานเขียนประเภทต่าง ๆ	56.2	53.0	เห็นด้วย
13	การอ่าน โดยการใช้เทคนิค SQ3R ช่วยฉันแก้ปัญหา ในการอ่านได้	70.2	45.0	เห็นด้วย
14	ฉันจะสมัครเข้าร่วมในกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น	47.2	45.0	ไม่แน่ใจ
15	ฉันไม่อยากไปโรงเรียนในวันที่มีกิจกรรมการเรียนการสอน การอ่านวิชาภาษาไทย	48.1	49.0	ไม่เห็นด้วย
16	การอ่านวิชาภาษาไทยโดยใช้เทคนิค SQ3R น่าเบื่อหน่าย ผู้การอ่านวิธีอื่น ๆ ไม่ได้	34.1	63.0	ไม่เห็นด้วย
17	การอ่านวิชาภาษาไทยทำให้เสียเวลาดูการ์ตูน	43.1	59.0	ไม่เห็นด้วย
18	การอ่านวิชาภาษาไทยโดยใช้เทคนิค SQ3R ยุ่งยาก ปวดหัว ควรแก้ปัญหาการอ่านโดยวิธีอื่นดีกว่า	52.1	45.0	ไม่แน่ใจ
19	การอ่านวิชาภาษาไทยโดยใช้เทคนิค SQ3R ยาก รอดถามเพื่อนดีกว่า	39.1	58.0	ไม่เห็นด้วย
20	ฉันเรียนการอ่านวิชาภาษาไทยโดยใช้เทคนิค SQ3R เป็น เวลานานแล้ว ฉันอยากเรียนวิชาอื่นมากกว่า	39.1	58.0	ไม่เห็นด้วย

จากตารางที่ 3 พบว่านักเรียนที่เรียน โดยใช้เทคนิค SQ3R มีระดับเจตคติต่อการอ่านวิชาภาษาไทย ดังนี้ (1) เห็นด้วยกับข้อความที่ 1-7 และ 12-13 ข้อความที่มีค่าเฉลี่ยระดับเจตคติมากที่สุด ได้แก่ ข้อความที่ 13

(2) ไม่แน่ใจกับข้อความที่ 10-11, 14 และ 18 และ (3) ไม่เห็นด้วยกับข้อความที่ 8-9, 15-17 และ 19-20 ข้อความที่มีค่าเฉลี่ยระดับเจตคติที่น้อยที่สุด ได้แก่ ข้อความที่ 16

(2) ระดับเจตคติต่อการอ่านวิชาภาษาไทยรวมทั้งฉบับ ผลปรากฏดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงระดับเจตคติต่อการอ่านวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 รวมทั้งฉบับ

	ข้อความ	ระดับเจตคติ		ความหมาย
		\bar{X}	S.D.	
รวม	20 ข้อ	2.56	45.0	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่านักเรียนที่เรียน โดยใช้เทคนิค SQ3R มีเจตคติต่อการอ่านวิชาภาษาไทยได้คะแนนเฉลี่ย 2.56 มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.45 ระดับคะแนนเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดจะได้คะแนน อยู่ในระดับ 2.50-3.0 ซึ่งหมายความว่า นักเรียนมีเจตคติต่อการอ่านวิชาภาษาไทยอยู่ในระดับ มาก

7. อภิปรายผล

1. ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการอ่านโดยใช้เทคนิค SQ3R ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลมีประสิทธิภาพ โดยผ่านการพิจารณาตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ มีการปรับแก้ไขแล้วนำไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง ผลจากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนจึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ การสอนอ่าน โดยใช้เทคนิค SQ3R ส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านเพิ่มสูงขึ้นเนื่องจากขั้นตอนของเทคนิค SQ3R ทำให้ผู้เรียนได้สำรวจบทอ่านก่อนเริ่มอ่านจริง สร้างความพร้อมให้กับผู้เรียน สอดคล้องกับกฎแห่งความพร้อม (Law of readiness) ของ ธอร์น ไคค์ ได้แก่ “การเรียนรู้จะเกิดขึ้น ได้ดีที่สุดก็ต่อเมื่อผู้เรียนมีความพร้อมทั้งร่างกายและจิตใจที่จะเรียนและได้รู้จริง ๆ” (วรณี โสมประยูร, 2553: 79) ผู้เรียนมีการอ่านที่มีเป้าหมายมากขึ้น เพราะเป็นการอ่านเพื่อตอบคำถามที่ตนเองได้ตั้งคำถามไว้ สอดคล้องกับ การเรียนรู้โดยมีจุดมุ่งหมาย (Purposeful learning) ซึ่งผู้เรียนที่ทราบว่าตนเองมีความต้องการจะเรียนรู้เรื่องใด ผู้เรียนจะมีความสนใจและตั้งใจเรียน ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ง่ายและได้ผลดี (วรณี โสมประยูร, 2553: 81) มีการค้นหาคำศัพท์และสำนวนในเรื่องที่อ่านก่อนอ่าน และได้มีการแลกเปลี่ยนคำถามกับเพื่อนทำให้ได้แนวคำถามและคำตอบที่กว้างขวางกว่าการทำงานเพียงคนเดียว นอกจากนี้ ในขั้นตอนการท่องจำ (Recite) ซึ่งเป็นขั้นตอนที่นักเรียนตอบคำถามที่ตั้งไว้ นักเรียนที่มีปัญหาในการเขียน สามารถใช้การพูดกับเพื่อนได้ ทำให้รู้สึกประสบความสำเร็จในการอ่าน ส่งผลให้มีความพยายามในการอ่านมากขึ้น (Biringkanee, 2018) สอดคล้องกับผลของการวิจัยการนำเทคนิค SQ3R ไปใช้เพื่อพัฒนาการอ่านของนักเรียนที่ผู้วิจัยได้ศึกษามา ได้แก่ งานวิจัยของอรุณี พงษ์ไพบูลย์ (2550) และงานวิจัยของวาสนา ไชยชา (2555) พบว่าเทคนิค SQ3R ส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านจับใจความเพิ่มขึ้น

การเลือกสื่อบทอ่านมาประกอบการสอนอ่านน่าจะเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐาน เนื่องจากหลักสูตรได้กำหนดตัวอย่างประเภทของการอ่านจับใจความจากสื่อต่าง ๆ ทำให้บทอ่านมีความหลากหลาย นักเรียนได้รับประสบการณ์ในการอ่านและตั้งคำถามจากบทอ่านที่มีลักษณะแตกต่างกัน สามารถจำแนกบทอ่านประเภทต่าง ๆ ได้จากการสำรวจ (Survey) ก่อนเริ่มอ่าน สอดคล้องกับงานวิจัยของ บัญชา

ธรรมชาติ (2560) พบว่า นักเรียนป.4 อยู่ในวัยอยากรู้อยากเห็น เมื่อใช้เทคนิค SQ3R ที่มีความหลากหลายของบทอ่าน ทำให้เพิ่มพูนประสบการณ์ในการอ่าน จึงมีความสามารถในการอ่านจับใจความสูงกว่ากลุ่มควบคุม

ผู้วิจัยพบข้อสังเกตเกี่ยวกับคะแนนสอบหลังเรียนของผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียนไม่สูงเท่าที่ควร ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า ผู้เรียนได้เรียนโดยมีบทอ่านที่หลากหลายถึง 7 ประเภท บางบทอ่านได้ฝึกฝนเพียงครั้งเดียวไม่ได้มีการฝึกฝนซ้ำ จึงยังไม่เกิดความสามารถในการอ่านจับใจความ สอดคล้องกับกฎแห่งการฝึก (Law of exercise) ของธอร์น ไคล์ ว่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้นและคงอยู่ได้ต่อไป ถ้ามีการฝึกหรือกระทำซ้ำ ๆ อยู่เสมอ โดยเฉพาะการสอนวิชาภาษาไทยซึ่งเป็นวิชาทักษะ (วรรณิ โสมประยูร, 2553: 81) นอกจากนี้ ยังอาจเป็นเพราะบทอ่านในแบบทดสอบมีจำนวน 9 บทอ่านในเวลาสอบ 1 ชั่วโมง ทำให้ประสิทธิภาพในการทำแบบทดสอบลดลง

2. ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีเจตคติต่อการอ่านวิชาภาษาไทยอยู่ในระดับมาก โดยคะแนนเฉลี่ยข้อที่มากที่สุด ได้แก่ ข้อคำถามที่ 13 การอ่านวิชาภาษาไทยโดยใช้เทคนิค SQ3R ช่วยฉันแก้ปัญหาในการอ่านได้และคะแนนเฉลี่ยที่น้อยที่สุด ได้แก่ ข้อคำถามที่ 16 การอ่านวิชาภาษาไทยโดยใช้เทคนิค SQ3R น่าเบื่อหน่าย ผู้วิจัยอื่นไม่ได้ อาจจะเป็นเพราะว่าขั้นตอนของเทคนิค SQ3R มีความน่าสนใจสำหรับนักเรียนและทำให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการอ่าน สอดคล้องกับการสังเกตของผู้วิจัยในขณะจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่านักเรียนให้ความร่วมมือในกิจกรรมทุกกิจกรรมเป็นอย่างดี มีความพยายามในการตั้งคำถามที่มีจำนวนข้อและมีหลากหลายเพิ่มขึ้น สามารถอ่านบทอ่านที่ยาวขึ้นกว่าบทอ่านในครั้งแรก ๆ สามารถหาข้อคิดที่ได้จากเรื่องที่อ่านได้มากขึ้นในการอ่านครั้งต่อ ๆ มา โดยการที่นักเรียนรู้สึกประสบความสำเร็จในการอ่านทำให้เกิดเจตคติที่ดีต่อการอ่าน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉันทขจร กันชาติ (2551) พบว่า นักเรียนมีคะแนนความสนใจในการอ่านภาษาไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Miftahul (2018) พบว่า การใช้วิธีสอน SQ3R ทำให้ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของนักเรียนสูงขึ้นและส่งผลกระทบต่อระดับคะแนนแรงจูงใจในการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

(1) ครูผู้สอนควรเตรียมการสอนตามขั้นตอนการสอน โดยใช้เทคนิค SQ3R ที่ถูกต้อง อาจมีการเตรียมความพร้อมของผู้เรียนก่อนการเรียนเนื้อหาจริงเพื่อทำความเข้าใจกับนักเรียนเกี่ยวกับขั้นตอนของกิจกรรมการเรียนการสอน จัดเตรียมสื่อและอุปกรณ์ที่มีความเหมาะสมกับการใช้งานและมีจำนวนที่เพียงพอสำหรับผู้เรียน

(2) ครูผู้สอนควรทบทวนและปรับบทอ่านให้เป็นปัจจุบัน โดยเฉพาะบทอ่านประเภท บทความ ข่าว โฆษณา เพื่อให้มีความน่าสนใจ ทันสมัย และผู้เรียนนำความรู้และข้อคิดจากการอ่านไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

8.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

(1) ควรศึกษาผลของเทคนิค SQ3R ที่มีต่อความสามารถในการอ่านโดยใช้บทอ่านอื่น ๆ ที่มีความหลากหลายมากขึ้น เช่น สารคดี บทความเชิงโน้มน้าวใจ

(2) ควรศึกษาผลของเทคนิค SQ3R ที่มีต่อความคงทนของความสามารถในการอ่าน โดยทำวิจัยระยะยาว มีการติดตามผลการวิจัยและทำซ้ำ

9. เอกสารอ้างอิง

- กอบกาญจน์ วงศ์วิสิทธิ์. (2551). ทักษะภาษาเพื่อการสื่อสาร. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- จีเรียง บุญสม. (2543). ผลของเพื่อนช่วยสอนร่วมกับการเสริมแรงที่มีต่อเจตคติ ความสามารถในการอ่านออกเสียงและความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นป. 4. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฉันทจักร กันชาติ. (2551). ผลของการสอนอ่านแบบ SQ3R ที่มีต่อความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและความสนใจ ในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นป. 6. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- บัญชา ธรรมบุตร. (2560). การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดปทุมวนาราม ในพระราชูปถัมภ์ฯ ระหว่างกลุ่มที่สอนแบบ SQ3R และกลุ่มที่สอนแบบปกติ. วารสาร “ศึกษาศาสตร์ มจร” คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. 5(2): 181-192.
- บันลือ พุกกะวัน. (2538). มิติใหม่ในการสอนอ่าน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: บริษัทโรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- วรรณิ์ โสมประยูร. (2553). เทคนิคการสอนภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร : บริษัท ยูแพคอินเตอร์.
- วาสนา ไชยชา. (2555). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านจับใจความ ด้วยวิธีการอ่านแบบ SQ3R ประกอบแบบฝึกทักษะและการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2.
- สุจิตรา พรหมเทพ. (2560). การเปรียบเทียบการสอนทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้ขั้นตอนท้องถิ่น ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบSQ3R กับการจัดการเรียนรู้ KWL สำหรับชั้นป. 6. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. 10(2): 21-30.
- สุรชาติพย์ เจริญรัตน์. (2555). การพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความด้วยวิธีการสอนแบบ SQ3R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สุนันทา มั่นเสริมฐวิทย์. (2555). การพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียน โดยใช้วิธีอ่านเขียนเรื่องของตนเอง. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 5(1): 1-11.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). ผลการประเมินคุณภาพผู้เรียนระดับชาติ ปีการศึกษา 2559 : บทสรุปและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2551). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร.
- อรุณี พงษ์ไพบูลย์. (2550). การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทยของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยวิธีสอนแบบ SQ3R กับวิธีสอนตามคู่มือครู. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

เอมอร เนียมน้อย. (2551). พัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณด้วยวิธี SQ3R. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.

Biringkanae, A. (2018). The use of SQ3R technique in improving students' reading comprehension. **ELS**

Journal on interdisciplinary studies in humanities. 1(2): 218-225.

Farris, P. J., Fuhler, C. J., and Walther, M. P. (2004). **Teaching Reading: A balanced approach for today's**

classroom. New York: McGraw-Hill.

Miftahul, J. (2018). The Effect of Survey, Question, Read, Recite, and Review (SQ3R). **International research**

journal of engineering, IT & scientific research. 4(1): 1-11.

Simbolon, N., and Siregar, F. M. (2016). **SQ3R implementation method to improve reading comprehension**

ability Indonesian subject in elementary student. Proceedings of AISTEEL.

การทำนายผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วิชาการเขียนโปรแกรมเชิงอ็อบเจกต์
โดยใช้โครงข่ายประสาทเทียม

STUDENT PERFORMANCE PREDICTION IN OBJECT ORIENTED
PROGRAMMING COURSE USING ARTIFICIAL NEURAL NETWORKS

อัจจรา มหาวีรวัฒน์

ภาควิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

E-mail: atchara@ru.ac.th

มงคล วรรณประภา

สาขาวิชาเทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

E-mail: w.mongkol2011@gmail.com

นิสรารณ เพ็ชรสุทธิ

สาขาวิชาเทคโนโลยีการเกษตร คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

E-mail: nidsaraporn@ru.ac.th

ภาวลัย ไกรพิรพรรณ

ภาควิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

E-mail: pawalai@ru.ac.th

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างแบบจำลองสำหรับทำนายผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วิชาการเขียนโปรแกรมเชิงอ็อบเจกต์ว่าอยู่ในระดับดีหรือไม่ดี โดยใช้โครงข่ายประสาทเทียมแบบเติมเต็ม (Complementary Neural Networks) ซึ่งแบบจำลองนี้จะใช้ค่าเป้าหมายแบบจริงและค่าเป้าหมายแบบเท็จในการฝึกสอนเปรียบเทียบกับโครงข่ายประสาทเทียมแบบป้อนไปข้างหน้า (Feed Forward Neural Networks) ที่ใช้ค่าเป้าหมายแบบจริงเพียงอย่างเดียวในการฝึกสอน ผลการทดลองพบว่า ผลการทำนายด้วยแบบจำลองนี้มีความแม่นยำร้อยละ 75.27 ซึ่งดีกว่าวิธีโครงข่ายประสาทเทียมแบบป้อนไปข้างหน้าโดยใช้ค่าเป้าหมายแบบจริงเพียงอย่างเดียวเท่านั้นซึ่งมีความแม่นยำร้อยละ 72.20 และดีกว่าเทคนิคต้นไม้ตัดสินใจ (Decision Tree) ซึ่งมีความแม่นยำร้อยละ 73.96 นอกจากนี้ยังพบว่าปัจจัยด้านระยะเวลาในการฝึกปฏิบัติเขียนโปรแกรมนอกห้องเรียนของนักศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดต่อผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ในงานวิจัยครั้งนี้

คำสำคัญ: โครงข่ายประสาทแบบเติมเต็ม โครงข่ายประสาทแบบป้อนไปข้างหน้า ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้

ABSTRACT

This research purpose is to create a model for predicting student performance in object oriented programming course that is good or not by using Complementary Neural Networks. This model applies truth target values and false target values in training which is compared with Feed Forward Neural Networks that use only truth target values in Coaching. The results show that the accuracy of this model is 75.27% which is better than Feed Forward Neural Networks trained using only truth target values that provides 72.20% accurate. This model is also better than Decision Tree which gives 73.96 % accurate. Furthermore, it is also found that practice time for coding is the most important factor for student performance in this research.

Keywords: Complementary Neural Networks, Feed Forward Neural Networks, Student performance

1. บทนำ

จากนโยบายของมหาวิทยาลัยรามคำแหงซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐที่ไม่จำกัดการรับ และไม่บังคับนักศึกษาในการเข้าชั้นเรียน ในบางครั้งจึงอาจส่งผลให้เกิดผลการเรียนที่ยังไม่ประสบความสำเร็จทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพอันเนื่องมาจากหลายสาเหตุ เช่น นักศึกษาไม่บังคับว่าจะต้องเรียนวิชาใดวิชาหนึ่งก่อนที่จะมาเรียนอีกวิชาหนึ่งที่เกี่ยวข้องกัน ดังนั้นจึงมีนักศึกษาบางส่วนที่ไม่ได้เรียนตามลำดับแผนการศึกษา บางคนเข้าชั้นเรียนไม่สม่ำเสมอ บางคนเรียนเฉพาะทฤษฎีในชั้นเรียนแต่ไม่ฝึกปฏิบัติในห้องปฏิบัติการ และบางคนส่งการบ้านไม่ครบ นอกจากนี้นักศึกษามีอายุที่แตกต่างกัน วุฒิการศึกษาก่อนที่จะมาเรียนที่ภาควิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ก็มีความแตกต่างกันมากทำให้ความรู้เดิมแตกต่างกัน ด้วยเหตุผลเหล่านี้จึงเป็นสาเหตุให้นักศึกษาบางคนไม่สามารถสอบผ่านวิชาการเขียนโปรแกรมเชิงอ็อบเจกต์ หรือบางคนสามารถสอบผ่าน แต่ได้ผลสัมฤทธิ์การเรียนต่ำมากและขาดทักษะ จึงเป็นปัญหาทำให้นักศึกษาเลิกเรียนกลางคัน หรือย้ายคณะเรียน ส่งผลต่อการพัฒนาประเทศไทยแลนด์ 4.0 ซึ่งมีความจำเป็นต้องการ โปรแกรมเมอร์เป็นจำนวนมากในการพัฒนาทางด้านดิจิทัล

สำหรับวิชาการเขียนโปรแกรมเชิงอ็อบเจกต์ เป็นวิชาภาคบังคับของหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิทยาการคอมพิวเตอร์ และสาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ ภาควิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่มุ่งเน้นให้นักศึกษาสามารถเขียนโปรแกรมเชิงอ็อบเจกต์ได้ โดยเนื้อหาของวิชานี้มีทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ ซึ่งนักศึกษาต้องมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการและทฤษฎีที่สำคัญสามารถวิเคราะห์ปัญหา ประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะและเครื่องมือรวมทั้งคิดอย่างเป็นระบบเพื่อแก้ปัญหาและเขียนโปรแกรมตามไวยากรณ์ของภาษาโปรแกรมได้ ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะที่แตกต่างจากวิชาอื่น แต่ในปัจจุบันนักศึกษามีผลสัมฤทธิ์การเรียนต่ำมาก ดังนั้นเพื่อให้การผลิตบัณฑิตที่มีความพร้อมสำหรับปฏิบัติงานได้และมีศักยภาพสูงในการพัฒนาตนเองให้มีลักษณะประจำเหมาะกับงานทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพ ซึ่งเป็นไปตามนโยบายและวิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ผู้วิจัยจึงเห็นควรอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาแบบจำลองเพื่อที่จะสามารถทำนายได้ว่านักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนวิชานี้มีโอกาสที่จะได้ผลสัมฤทธิ์การเรียนอยู่ในระดับดีหรือไม่ดีอย่างไร โดยสามารถนำผลทำนายนี้ไปพัฒนาการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับลักษณะประจำของนักศึกษาในแต่ละกลุ่มต่อไป

บทบาทสำคัญในการนำการเรียนรู้ของเครื่อง (Machine Learning) มาใช้พยากรณ์ หรือทำนายผลสัมฤทธิ์การเรียนของนักศึกษาดังแสดงในตาราง ที่ 1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำนายผลสัมฤทธิ์การเรียน

ตารางที่ 1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำนายผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้

เทคนิคที่นำเสนอ	หัวข้องานวิจัย
เบย์อย่างง่าย (Naive Bayesian)	Devasia et al. (2016) ทำนายผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักศึกษาจาก Amrita School of Arts and Sciences โดยผลลัพธ์ดีกว่าการใช้เทคนิคการถดถอย (Regression) ต้นไม้ตัดสินใจ (Decision Tree) และโครงข่ายประสาทเทียม (Neural networks)
ระบบสนับสนุนการตัดสินใจแบบคลุมเครือ (fuzzy decision support system)	Yildiz และ Baba (2014) ประเมินผลสัมฤทธิ์ของการใช้ห้องปฏิบัติการของนักศึกษาวิศวกรรม เปรียบเทียบกับวิธีการประเมินโดยเพื่อน การประเมินแบบกลุ่ม และการประเมินตัวเอง ซึ่งพบว่าเทคนิคที่ใช้ได้ผลลัพธ์ที่ดีกว่า
ต้นไม้บีเอฟ (BFTree)	Sa et al. (2014) ทำนายผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วิชา TMC1013 System Analysis and Design ของนักศึกษาคณะวิทยาการคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมาเลเซีย ชาราวัก
ต้นไม้ตัดสินใจ (Decision Tree) เพื่อนบ้านใกล้ที่สุด (K-Nearest Neighbors) และเครื่องมือประมาณแบบรวมการพึ่งพาหนึ่งเดียว	Pandey และ Taruna (2016) ได้ทำนายผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักศึกษาซึ่งผลลัพธ์ของการทำนายมาจากการไหลของผลลัพธ์ของทั้งสามเทคนิค
โครงข่ายประสาทเทียมเชิงลึก (Deep Neural Network)	Bendangnuksung และ Prabu (2018) ทำนายผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักศึกษา โดยพบว่าเทคนิคนี้ให้ผลลัพธ์ที่ดีกว่าการใช้เทคนิคต้นไม้ตัดสินใจ โครงข่ายประสาทเทียม และเบย์อย่างง่าย
โครงข่ายประสาทเทียมแบบถดถอยทั่วไป (Generalized Regression Neural Network)	Iyanda et al. (2018) ทำนายผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักศึกษาคณะวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์และวิศวกรรม มหาวิทยาลัย Obafemi Awolowo พบว่าผลลัพธ์ในการทำนายดีกว่าการใช้เทคนิคประสาทเทียมแบบหลายชั้น (Multilayer Perceptron)
โครงข่ายประสาทเทียมแบบเกิดขึ้นซ้ำ (Recurrent Neural Network)	Okubo et al. (2018) ทำนายคะแนนสอบของนักศึกษา โดยพบว่าถ้าอาจารย์คนเดียวกันไม่ได้อยู่ในชุดข้อมูลฝึกสอนและทดสอบ ความถูกต้องของการทำนายจะน้อยลง
โครงข่ายประสาทเทียมแบบหลายชั้น (Multi-Layer Perceptron)	Al-Sudani และ Palaniappan (2019) ทำนายผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักศึกษาและพบว่าเทคนิคนี้ให้ผลลัพธ์ที่ถูกต้องแม่นยำกว่าเทคนิคเพื่อนบ้านใกล้ที่สุด ต้นไม้ตัดสินใจ และซัพพอร์ตเวกเตอร์แมชชีน

นอกจากนี้ Asiah et al. (2019) ได้สำรวจงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำนายผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักศึกษา และพบว่าลักษณะประจำที่ถูกใช้บ่อยในงานวิจัยคือ CGPA เพศ การเข้าชั้นเรียน และคะแนนการประเมิน จะเห็นได้ว่ามีงานวิจัยหลายงานที่มีการใช้โครงข่ายประสาทเทียมในการทำนายผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของนักศึกษา และในช่วงหลายปีที่ผ่านมาได้มีการพัฒนาปรับปรุงโครงข่ายประสาทเทียมให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นเพื่อสามารถนำไปใช้ทำนายในงานด้านต่างๆ โดยเฉพาะ โครงข่ายประสาทเทียมแบบ

เติมเต็ม (Complementary Neural Network, CMTNN) ได้ถูกคิดขึ้น โดย Kraipeerapun และ Fung (2009) และได้นำไปใช้ในการทำางานด้านต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ อาทิเช่นการทำางานการเป็นโรคพาร์กินสันใน Kraipeerapun และ Amornsamankul (2015)

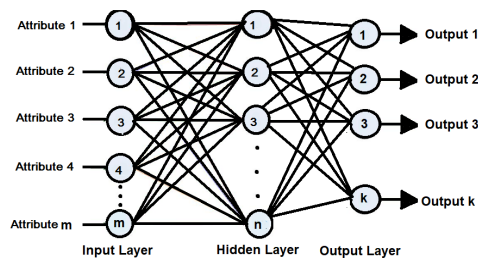
จากข้อมูลการศึกษาเกี่ยวกับโครงข่ายประสาทเทียมข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำนายผลสัมฤทธิ์ การเรียนวิชาการเขียน โปรแกรมเชิงอ็อบเจกต์ด้วยโครงข่ายประสาทเทียมแบบเติมเต็ม โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็น นักศึกษาที่เรียนวิชาการเขียน โปรแกรมเชิงอ็อบเจกต์ของภาควิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558-2561 โดยรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม ประกอบด้วย สภาพทั่วไป พฤติกรรมการเรียน สภาพแวดล้อมและความรู้เดิม โดยการศึกษาในครั้งนี้สามารถขยายผลไปประยุกต์ใช้กับ รายวิชาอื่นๆ ได้ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อมหาวิทยาลัยรามคำแหงต่อไป

2. วัตถุประสงค์

เพื่อสร้างแบบจำลองสำหรับทำนายผลสัมฤทธิ์การเรียนของนักศึกษาในการเรียนวิชาการเขียน โปรแกรมเชิงอ็อบเจกต์ว่าดีหรือไม่ดี

3. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

3.1 โครงข่ายประสาทเทียมแบบป้อนไปข้างหน้า (Feed Forward Neural Networks)

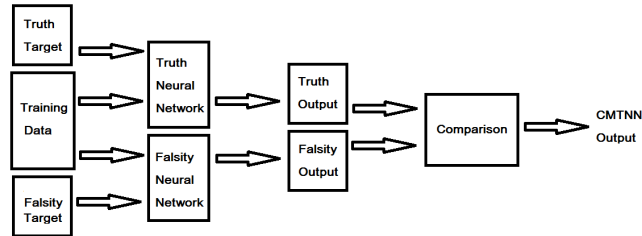

รูปที่ 1 โครงข่ายประสาทเทียมแบบป้อนไปข้างหน้า

โครงข่ายประสาทเทียมแบบป้อนไปข้างหน้าประกอบด้วย ชั้นนำเข้า (Input layer) ชั้นซ่อน (Hidden layer) และชั้นผลลัพธ์ (Output layer) โดยโหนดในแต่ละชั้นของโครงข่ายประสาทเทียมนี้ถูกเชื่อมต่อกันด้วยค่าน้ำหนัก (Weight) ที่แตกต่างกัน ดังรูปที่ 1 โดยโครงข่ายประสาทเทียมนี้ถูกนำไปประยุกต์ใช้งานร่วมกับวิธีการเรียนรู้แบบแพร่ย้อนกลับ (Back propagation learning algorithm) ซึ่งเป็นวิธีการเรียนรู้แบบมีการสอน (Supervised learning) โดยการประมวลผลหรือฝึกสอนให้กับโครงข่ายด้วยชุดข้อมูลฝึกสอนซึ่งทราบคำตอบที่ถูกต้องอยู่แล้ว เมื่อชุดข้อมูลเหล่านั้นถูกป้อนเข้าไปในชั้นนำเข้า (Input layer) จะมีการคำนวณผลรวมของผลคูณระหว่างข้อมูลนำเข้ากับค่าน้ำหนัก ผลลัพธ์ที่ได้นี้จะถูกส่งไปยังชั้นซ่อน (Hidden layer) ในชั้นซ่อนนี้เป็นการนำผลที่ได้จากชั้นนำเข้ามาประมวลผลด้วยฟังก์ชันส่งผ่าน (Transfer function) ผลลัพธ์ที่ได้จากชั้นซ่อนนี้จะส่งต่อไปประมวลผลร่วมกับค่าน้ำหนักด้วยฟังก์ชันส่งผ่านอีกครั้งในชั้นผลลัพธ์ โดยผลการคำนวณที่ได้ในชั้นผลลัพธ์นี้ถือว่าเป็นผลลัพธ์ของโครงข่ายประสาทเทียมนั่นเอง จากนั้นนำผลลัพธ์ไปคำนวณหาค่าความคลาดเคลื่อนจากคำตอบที่ถูกต้อง พร้อมปรับค่าน้ำหนักใหม่ แล้วส่งค่าความคลาดเคลื่อนกลับไปยังชั้นก่อนหน้าจนกระทั่งถึงชั้นนำเข้า

เริ่มต้นอีกครั้ง กระบวนการนี้จะถูกทำซ้ำจนกระทั่งได้ค่าความคลาดเคลื่อนน้อยและโครงข่ายประสาทเทียมมีประสิทธิภาพตามที่กำหนดไว้

3.2 โครงข่ายประสาทเทียมแบบเติมเต็ม (Complementary Neural Networks: CMTNN)

รูปที่ 2 โครงข่ายประสาทเทียมแบบเติมเต็ม (CMTNN)

โครงข่ายประสาทเทียมแบบเติมเต็ม (Kraipeerapun และ Amornsamankul, 2015) เป็นโครงข่ายประสาทเทียมอีกรูปแบบหนึ่ง ประกอบด้วย 2 โครงข่ายคือ โครงข่ายประสาทเทียมแบบจริง (Truth neural networks) และโครงข่ายเทียมประสาทแบบเท็จ (Falsity neural networks) โดยทั้งสองมีโครงสร้างแบบเดียวกันและถูกฝึกด้วยข้อมูลฝึกสอนชุดเดียวกัน โดยโครงข่ายประสาทเทียมแบบจริงถูกฝึกสอนเพื่อทำนายผลลัพธ์แบบจริง (Truth output) ใช้ค่าเป้าหมายแบบจริง (Truth target) ส่วนโครงข่ายประสาทเทียมแบบเท็จถูกฝึกสอนเพื่อทำนายผลลัพธ์แบบเท็จ (Falsity output) ใช้ค่าเป้าหมายแบบเท็จ (Falsity target)

ในกรณีการจำแนกข้อมูลออกเป็นสองคลาส โดยกำหนดคลาสแรกให้ค่าเป้าหมายการระบุคลาสค่าเป็น “1” และคลาสที่สองให้ค่าเป้าหมายการระบุคลาสค่าเป็น “0” โดยค่าเป้าหมายสำหรับคลาสแรกกำหนดค่าเป้าหมายแบบจริง มีค่าเท่ากับ 1 ส่วนค่าเป้าหมายแบบเท็จ มีค่าเท่ากับ 0 ในทางตรงกันข้ามคลาสที่สองถูกกำหนดค่าเป้าหมายแบบจริงเป็น 0 ส่วนค่าเป้าหมายแบบเท็จเป็น 1 วิธีการคำนวณผลลัพธ์ของโครงข่ายประสาทเทียมแบบเติมเต็ม (CMTNN output) นี้ทำได้โดยการเปรียบเทียบระหว่างค่าผลลัพธ์แบบจริงกับผลลัพธ์แบบเท็จ ในกรณีผลลัพธ์แบบจริงมีค่ามากกว่าค่าผลลัพธ์แบบเท็จ ผลลัพธ์ที่ได้ของโครงข่ายประสาทเทียมแบบเติมเต็มนี้จะ เป็น 1 แต่ถ้าผลลัพธ์แบบเท็จมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับค่าผลลัพธ์แบบจริงแล้วผลลัพธ์ของโครงข่ายประสาทเทียมแบบเติมเต็มจะเป็น 0 สำหรับการกำหนดค่าเชิงเทคนิคในโครงข่ายประสาทเทียมที่ใช้เพื่อสร้างโครงข่ายประสาทเทียมแบบเติมเต็มนั้น ไม่ได้ถูกกำหนดไว้อย่างแน่นอนอนตาดียว จะขึ้นอยู่กับลักษณะประจำของข้อมูลที่ต้องการจำแนก ดังรายละเอียดในรูปที่ 2 โครงสร้างโครงข่ายประสาทเทียมแบบเติมเต็ม

4. วิธีดำเนินการวิจัย

แบบจำลองสำหรับทำนายผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ในงานวิจัยนี้ถูกสร้างขึ้น โดยใช้โครงข่ายประสาทเทียมแบบเติมเต็ม ประกอบด้วยการกำหนดค่าเป้าหมายแบบจริงและค่าเป้าหมายแบบเท็จ ในการฝึกสอนให้กับโครงข่ายประสาทเทียมแบบป้อนไปข้างหน้า ผลลัพธ์ที่ได้จากการทำนายในครั้งนี้ถูกนำไปเปรียบเทียบกับผลลัพธ์ที่ได้จากการใช้โครงข่ายประสาทเทียมแบบป้อนไปข้างหน้าที่ใช้เฉพาะค่าเป้าหมายแบบจริงในการฝึกสอนเท่านั้น ซึ่งมีหลักการพื้นฐานของวิธีการจำแนกรายละเอียดดังนี้

4.1 การรวบรวมและเตรียมข้อมูล

ตารางที่ 2 ลักษณะประจำทั้ง 11 ประการ ของข้อมูลที่น่าสนใจในแบบจำลอง

ลำดับที่	ลักษณะประจำ (attribute)	ลำดับที่	ลักษณะประจำ (attribute)
1	เพศ	7	จำนวนการบ้านที่ส่ง
2	อายุ	8	การเรียนวิชาที่ต้องเรียนมาก่อน (prerequisite)
3	วุฒิการศึกษาสูงสุด	9	การทำงานขณะเรียน
4	คณะที่สังกัด	10	การเรียนเพียงลำพังหรือรวมกลุ่มกับเพื่อนในชั้นเรียน
5	จำนวนเทอมที่ลงทะเบียนเรียน	11	ระยะเวลาการปฏิบัติเขียน โปรแกรม
6	จำนวนครั้งที่เข้าเรียน		นอกห้องเรียน

ในงานวิจัยนี้ ข้อมูลถูกรวบรวมจากการตอบแบบสอบถามของผู้ที่เคยเรียนวิชาการเขียน โปรแกรมเชิง อ็อบเจกต์ของภาควิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ในช่วงปี พ.ศ. 2558-2561 จำนวน 134 คน โดยข้อมูลถูกแบ่งเป็นประเด็นดังต่อไปนี้

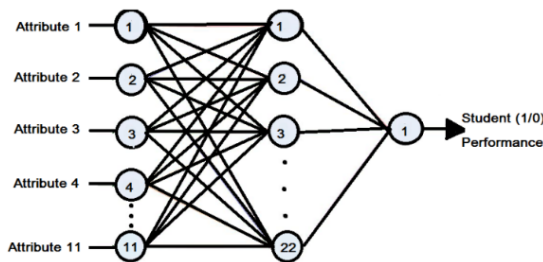
- ข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ
- ข้อมูลด้านการศึกษา ได้แก่ วุฒิการศึกษาสูงสุด คณะที่สังกัด
- ข้อมูลการเรียนวิชาการเขียน โปรแกรมเชิงวัตถุ ได้แก่ จำนวนเทอมที่ลงทะเบียนเรียน จำนวนครั้งที่เข้าเรียน การเรียนวิชาที่ต้องเรียนมาก่อน (Prerequisite) จำนวนการบ้านที่ส่ง เกรดที่ได้รับ
- ข้อมูลพฤติกรรมและสถานะของผู้เรียน ได้แก่ การทำงานขณะเรียน การเรียนเพียงลำพังหรือรวมกลุ่มกับเพื่อนในชั้นเรียน ระยะเวลาการฝึกปฏิบัติเขียน โปรแกรมนอกห้องเรียน

ทั้งนี้แบบสอบถามถูกประเมินในลักษณะความเข้าใจของคำถามและคำตอบเท่านั้น และประเด็นข้อมูลคำถามดังกล่าวข้างต้น ได้ถูกกำหนดลักษณะประจำ (attribute) เป็นทั้งหมด 11 ลักษณะประจำ ดังในตารางที่ 2 เพื่อทำนายค่าเป้าหมาย โดยกำหนดให้เกรด A, B+, B, C+ และ C จัดเป็นผลสัมฤทธิ์การเรียนที่ดี ส่วนเกรด D+, D และ F จัดเป็นผลสัมฤทธิ์การเรียนที่ไม่ดี และนำไปทดสอบประสิทธิภาพของแบบจำลองซึ่งการคัดเลือกลักษณะประจักษ์นั้นจะถูกดำเนินการด้วยกระบวนการของโครงข่ายประสาทเทียม สำหรับข้อมูลของการทดลองจะถูกจัดแบ่งเฉลี่ยเป็น 10 ชุด ใช้เทคนิค 10-fold cross-validation ซึ่งข้อมูลแต่ละชุดถูกแบ่งออกเป็นสองส่วน คือ ส่วนสำหรับฝึกสอน และส่วนสำหรับทดสอบ

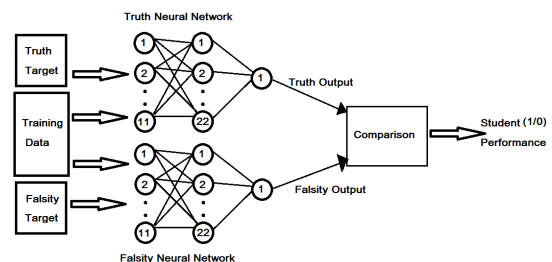
4.2 แบบจำลองทำนายผลสัมฤทธิ์การเรียน

งานวิจัยในครั้งนี้ได้สร้างแบบจำลองแบ่งเป็น 2 แบบ เพื่อทำนายผลสัมฤทธิ์การเรียน และผลลัพธ์ของการทำนายทั้งสองแบบจะถูกนำมาเปรียบเทียบกันเพื่อเทียบหาประสิทธิภาพทั้งสองแบบจำลองต่อไป ในกรณีแบบจำลองที่หนึ่ง ถูกสร้างโดยใช้วิธีโครงข่ายประสาทเทียมแบบป้อนไปข้างหน้า ประกอบด้วย จำนวนโหนด (Node) ในชั้นนำเข้ากำหนดเป็นทั้งหมด 11 โหนด จำนวนโหนดในชั้นซ่อนเป็น 22 โหนด และจำนวนโหนดในชั้นผลลัพธ์จำนวน 1 โหนด ดังในรูปที่ 3 โดยมีค่าเป้าหมายเป็น 2 ค่า คือค่า “1” และ “0” โดยความหมายค่า 1 คือผลสัมฤทธิ์การเรียนดี และค่า 0 คือผลสัมฤทธิ์การเรียนที่ไม่ดี

สำหรับแบบจำลองที่สองถูกสร้างโดยใช้วิธีโครงข่ายประสาทแบบเทียมเพิ่มเติม ประกอบด้วย โครงข่ายประสาทเทียมแบบจริง และโครงข่ายประสาทเทียมแบบเท็จผสมผสานกับแบบจำลองแรก (โครงข่ายประสาทเทียมแบบซ่อนไปข้างหน้า) โดยโครงข่ายประสาทแบบจริงและแบบเท็จนี้ ถูกสร้างขึ้นในทำนองเดียวกับแบบจำลองที่หนึ่ง โดยทั้งสองโครงข่ายจะแตกต่างกันตรงการกำหนดค่าเป้าหมาย สำหรับค่าเป้าหมายของโครงข่ายประสาทเทียมแบบจริงถูกกำหนดให้มีค่าเท่ากับค่าเป้าหมายของแบบจำลองที่หนึ่ง นั่นคือค่าเป้าหมายเป็น 1 คือผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ดี และค่าเป้าหมายเป็น 0 คือผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ไม่ดี ในทางตรงกันข้ามโครงข่ายประสาทเทียมแบบเท็จ ค่าเป้าหมาย 0 คือผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ดี และค่าเป้าหมาย 1 คือผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ไม่ดี ดังในรูปที่ 4 แบบจำลองทำนายผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ โดยใช้แบบจำลองที่สอง

รูปที่ 3 แบบจำลองทำนายผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ โดยใช้โครงข่ายประสาทเทียมแบบซ่อนไปข้างหน้า

รูปที่ 4 แบบจำลองทำนายผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ โดยใช้โครงข่ายประสาทเทียมแบบเพิ่มเติม

นอกจากนี้เทคนิคต้นไม้ตัดสินใจ (Decision Tree) ยังถูกใช้ทำนายผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้เพื่อเปรียบเทียบกับแบบจำลองทั้งสองอีกด้วย

4.3 การวัดประสิทธิภาพ

แบบจำลองทั้งสองแบบจะถูกวัดประสิทธิภาพการทำงานในรูปของร้อยละความถูกต้องในการทำนายผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ซึ่งมีวิธีการคำนวณดังสมการที่ (1)

$$cp = (cn/n) \times 100 \quad (1)$$

กำหนดให้ cp คือ ร้อยละความถูกต้องในการทำนายผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้

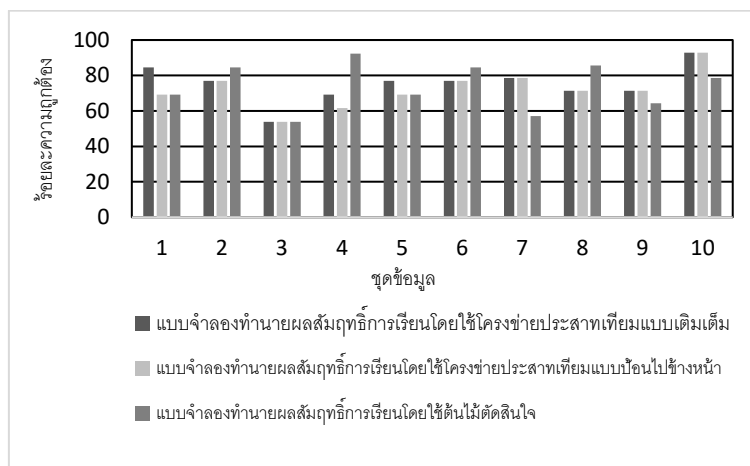
cn คือ จำนวนรายการข้อมูลที่ถูกทำนายได้ถูกต้อง

n คือ จำนวนรายการข้อมูลทั้งหมดที่ถูกทำนาย

5. ผลการทดลองและการอภิปรายผล

จากการทดลองโดยแบ่งข้อมูลออกเป็น 10 ชุดด้วยเทคนิค 10-fold cross validation ข้อมูลแต่ละชุดถูกนำเข้าสู่แบบจำลองโครงข่ายประสาทเทียมแบบเพิ่มเติม โครงข่ายประสาทเทียมแบบซ่อนไปข้างหน้า และต้นไม้ตัดสินใจ ประสิทธิภาพของแบบจำลองทั้งสามถูกวัดค่าในรูปแบบร้อยละของค่าความถูกต้อง ดังแสดงในรูปที่ 5 ซึ่งพบว่าค่าเฉลี่ยร้อยละของความถูกต้องในการทำนายมีค่าเท่ากับ 75.27 72.20 และ 73.96 ตามลำดับ ซึ่งโครงข่ายประสาทเทียมแบบเพิ่มเติมมีค่าความถูกต้องสูงกว่าโครงข่ายประสาทเทียมแบบซ่อนไปข้างหน้า ร้อยละ 3.07 และมีค่าความถูกต้องสูงกว่าต้นไม้ตัดสินใจ ร้อยละ 1.31 นอกจากนี้พบว่าผลการทำนายจากชุดข้อมูลที่ 1 และ 5 ของโครงข่ายประสาทเทียมแบบเพิ่มเติมให้ผลลัพธ์ที่ดีที่สุด ผลการทำนายจากชุดข้อมูลที่ 2 4 6 8 ของต้นไม้ตัดสินใจ

ให้ผลลัพธ์ที่ดีที่สุด และไม่มีข้อมูลชุดใดที่โครงข่ายประสาทเทียมแบบป้อนไปข้างหน้าทำนายได้ดีกว่าอีกสองเทคนิค และสังเกตได้ว่าผลการทำนายจากชุดข้อมูลทั้ง 7 9 10 ของต้นไม้ตัดสินใจนั้นมีความถูกต้องน้อยกว่าอีกสองเทคนิคด้วย โดยเมื่อพิจารณาผลการทำนายของโครงข่ายประสาทเทียมแบบเติมเต็มในแต่ละชุดข้อมูลทั้ง 10 ชุด พบว่าไม่มีข้อมูลชุดใดที่ให้ผลลัพธ์ต่ำที่สุดเมื่อเทียบกับอีกสองเทคนิค ด้วยเหตุนี้ผลลัพธ์ของโครงข่ายประสาทเทียมแบบเติมเต็มจึงมีค่าเฉลี่ยความถูกต้องมากที่สุด ดังนั้นการใช้ค่าเป้าหมายแบบจริงและแบบเท็จในการทำนายผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้จึงให้ผลลัพธ์ค่าร้อยละของความถูกต้องในการทำนายสูงกว่าการใช้ค่าเป้าหมายแบบจริงเพียงอย่างเดียว

รูปที่ 5 ร้อยละความถูกต้องในการทำนายผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ 10 ชุด

นอกจากนี้ ประสิทธิภาพแบบจำลองทำนายผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ที่ใช้โครงข่ายประสาทเทียมแบบเติมเต็มยังถูกวัดด้วย ค่า F-Measure ดังแสดงในตารางที่ 3 โดยพบว่าแบบจำลองนี้สามารถทำนายผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ที่ดีได้แม่นยำมากกว่าผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ที่ไม่ดี และเกิดกรณีทำนายผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้เป็นดีทั้งหมด ในข้อมูลชุดที่ 2 3 6 7 8 9 และ 10 ทำให้ไม่สามารถคำนวณค่า F-Measure ของผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ที่ไม่ดีได้

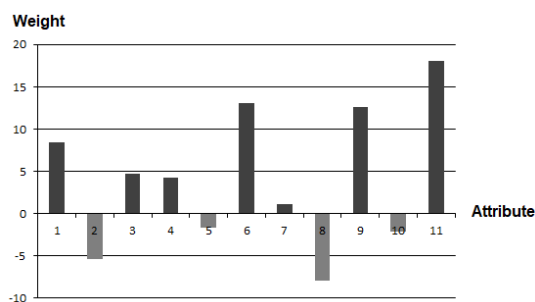
ตารางที่ 3 F-Measure ของแบบจำลองทำนายผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ที่ใช้โครงข่ายประสาทเทียมแบบเติมเต็ม

ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้	ชุดข้อมูล									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ดี	0.89	0.87	0.70	0.80	0.86	0.87	0.88	0.83	0.83	0.96
ไม่ดี	0.75	-	-	0.33	0.40	-	-	-	-	-

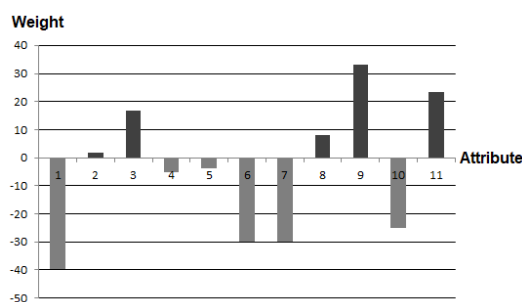
จากการพิจารณาผลในรูปที่ 6 คำนวณทุกทั้ง 11 ลักษณะประจำซึ่งเป็นผลรวมของค่าน้ำหนักทั้งหมดที่เชื่อมต่อกับแต่ละลักษณะประจำในโครงข่ายประสาทเทียมแบบเติมเต็ม สำหรับโครงข่ายประสาทแบบจริงของข้อมูลทั้ง 10 ชุด โดยพิจารณาเฉพาะค่าที่เป็นค่าบวกเท่านั้น (กราฟแท่งดำ) พบว่า ลักษณะประจำลำดับที่ 11 คือระยะเวลาการฝึกปฏิบัติเขียน โปรแกรมนอกห้องเรียนมีค่าน้ำหนักมากที่สุด รองลงมาคือลักษณะประจำลำดับที่ 6 คือจำนวนครั้งที่เข้าเรียน และลักษณะประจำลำดับที่ 9 คือการทำงานขณะเรียน ตามลำดับ ในกรณีพิจารณาในรูปที่ 7 คำนวณทุกทั้ง 11 ลักษณะประจำสำหรับโครงข่ายประสาทเทียมแบบเท็จ พบว่า ลักษณะประจำลำดับที่ 9 คือการ

ทำงานขณะเรียนมีค่าน้ำหนักมากที่สุด รองลงมาคือลักษณะประจำลำดับที่ 11 คือระยะเวลาการฝึกปฏิบัติเขียนโปรแกรมนอกห้องเรียน และลักษณะประจำลำดับที่ 3 วุฒิการศึกษาสูงสุด ตามลำดับ

นอกจากนี้เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักของลักษณะประจำทั้ง 11 ลักษณะประจำในโครงข่ายประสาทเทียมแบบเติมเต็ม รวมทั้งแบบจริงและแบบเท็จ สามารถสรุปได้ว่า นักศึกษากลุ่มตัวอย่างที่มีผลสัมฤทธิ์การเรียนที่ดีนั้นส่วนมากมีลักษณะประจำดังต่อไปนี้คือ วุฒิการศึกษาสูงสุดในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยเรียนในระบบปกติ (ไม่ใช่ กศน.) หรือเป็นนักศึกษาที่จบปริญญาตรีมาแล้ว นักศึกษาเรียนอย่างเดียวไม่ได้ทำงานในขณะเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในชั้นเรียนทุกครั้ง และฝึกปฏิบัติเขียนโปรแกรมนอกห้องเรียนมากกว่า 3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และยังพบว่าลักษณะประจำลำดับที่ 7 จำนวนการบ้านที่ส่ง กับลักษณะประจำลำดับที่ 8 การเรียนวิชาที่ต้องเรียนมาก่อนนั้นส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์การเรียน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าถึงแม้นักศึกษาจะส่งการบ้านหลายครั้งหรือเคยลงทะเบียนเรียนวิชาที่ต้องเรียนมาก่อนแล้ว แต่อาจจะไม่ทำให้ผลสัมฤทธิ์การเรียนดีได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาไม่ได้ทำการบ้านด้วยตนเอง หรืออาจเคยลงทะเบียนเรียนวิชาที่ต้องเรียนมาก่อนแล้วแต่ยังไม่ผ่านจึงไม่มีความรู้พื้นฐานเพียงพอ

รูปที่ 6. ค่าน้ำหนักของลักษณะประจำในโครงข่ายประสาทเทียมแบบจริง

รูปที่ 7. ค่าน้ำหนักของลักษณะประจำในโครงข่ายประสาทเทียมแบบเท็จ

6. สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยนี้ได้เสนอการสร้างแบบจำลองทำนายผลสัมฤทธิ์การเรียนของนักศึกษาที่เรียนวิชาการเขียนโปรแกรมเชิงอ็อบเจกต์ว่าอยู่ในระดับดีหรือไม่ดี โดยมีข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียนนำเข้าแบบจำลอง ได้แก่ ข้อมูลส่วนบุคคล ข้อมูลด้านการศึกษา ข้อมูลการเรียนวิชาการเขียนโปรแกรมเชิงวัตถุ และข้อมูลพฤติกรรมและสถานะของผู้เรียน จากผลการวิจัยพบว่าแบบจำลองวิธีโครงข่ายประสาทเทียมแบบเติมเต็มซึ่งประกอบด้วยทั้งโครงข่ายประสาทเทียมแบบจริงและแบบเท็จให้ผลการทำนายผลสัมฤทธิ์การเรียนได้แม่นยำดีกว่าวิธีโครงข่ายประสาทเทียมแบบป้อนไปข้างหน้าและต้นไม้ตัดสินใจ นอกจากนี้ผลการทำนายงานวิจัยนี้สามารถนำไปวางแผนการเรียนการสอน หรือผู้สอนสามารถให้คำแนะนำแก่ผู้เรียนในรุ่นต่อไปได้ โดยปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาการเขียนโปรแกรมเชิงอ็อบเจกต์ในระดับที่ดีนั้น นักศึกษาควรมีลักษณะประจำได้แก่ ระยะเวลาการฝึกปฏิบัติเขียนโปรแกรมนอกห้องเรียนมากกว่า 3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ การทำงานขณะเรียนต้องน้อย จำนวนครั้งที่เข้าเรียนสามารถเข้าเรียนได้ทุกครั้ง และวุฒิศึกษามีพื้นฐานความรู้เพียงพอจากการจบมัธยมปลายหรือจบปริญญาตรี

7. ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อสร้างแบบจำลองทำนายผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ในรายวิชาอื่นๆ ได้ โดยกำหนดลักษณะประจำให้เหมาะสมสำหรับแต่ละวิชา และการนำโครงข่ายประสาทเทียมไปบูรณาการกับเทคนิคอื่นๆ ในการเรียนรู้ของเครื่องจะทำให้ผลการทำนายมีความแม่นยำยิ่งขึ้นกว่าเดิม

8. เอกสารอ้างอิง

- Al-Sudani, S. and Palaniappan, R. 2019. Predicting students' final degree classification using an extended profile. **Education and Information Technologies**. 24: 2357.
- Bendangnuksung and Prabu, P. 2018. Students' Performance Prediction Using Deep Neural Network. **International Journal of Applied Engineering Research**. 13(2): 1171-1176.
- Devasia, T., T P, V. and Hegde, V. 2016. Prediction of student's performance using Educational Data Mining. **International Conference on Data Mining and Advanced Computing (SAPIENCE)**. India, pp. 91-95.
- Iyanda, A. R., Ninan, O. D., Ajayi, A. O. and Anyabolu, O. G. 2018. Predicting Student Academic Performance in Computer Science Courses: A Comparison of Neural Network Models. **I.J. Modern Education and Computer Science**. 6: 1-9.
- Kraipeerapun, P. and Amornsamankul S. 2015. Using Stacked Generalization and Complementary Neural Networks to Predict Parkinson's Disease. **The 11th International Conference on Natural Computation (ICNC)**, Zhangjiajie, pp. 1290 -1294.
- Kraipeerapun, P. and Fung, C. C. 2009. Binary Classification Using Ensemble Neural Networks and Interval Neutrophic sets. **Neurcomputing**. 72: 2845-2856
- Mat, A. Khidzir1, N. Z. Deris, S. Yaacob, N. N. H. M. Mohamad, M. S. and Safaai, S. S. 2019. A Review on Predictive Modeling Technique for Student Academic Performance Monitoring. **MATEC Web Conf.**, pp.1-8.
- Okubo , F., Yamashita, T., Shimada, A., Taniguchi, Y. and Konomi, S. 2018. On the Prediction of Students' Quiz Score by Recurrent Neural Network. **CEUR Workshop Proceedings**. 2163.
- Pandey, M. and Taruna, S. 2016. Towards the integration of multiple classifier pertaining to the student's performance prediction. **Perspectives in Science**. 8: 364-366.
- Sa, C. L., Hanai D., Ibrahim, A., Hossain, E. D. and. Hossin, M. 2014. Student performance analysis system (SPAS). **The 5th International Conference on Information and Communication Technology for The Muslim World (ICT4M)**. Kuching, pp. 1-6.
- Yıldız , Z. and. Baba, A. F. 2014. Evaluation of student performance in laboratory applications using fuzzy decision support system model. **IEEE Global Engineering Education Conference (EDUCON)**. Istanbul, pp. 1023-1027.

**การพัฒนาศักยภาพโฮมสเตย์ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ บ้านพรหมโลก
อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช**

**HOMESTAY POTENTIAL DEVELOPMENT TO PROMOTE NATURAL
TOURISM, BAN PHROM LOK, PHROM KHIRI DISTRICT
NAKHON SRI THAMMARAT**

นางสาวกวลดี จันทน์วิเชียร

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

E-mail : kunwadee_20@hotmail.com

นางสาวเตชิตา สุทธิรักษ์

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

E-mail: teachita2012@gmail.com

นายอรรถพร ขำขาว

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

E-mail : don_nakhon_4331@hotmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง “การพัฒนาศักยภาพโฮมสเตย์ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ บ้านพรหมโลก อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศักยภาพและมาตรฐานการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ที่อยู่ในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช การศึกษาครั้งนี้ ใช้วิธีการศึกษาเชิงปริมาณ มีการเก็บข้อมูลภาคสนามโดยใช้แบบสอบถามจากประชาชนและกลุ่มตัวอย่าง และใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS หาค่าเฉลี่ย และค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า มาตรฐานด้านที่พัก จากการวิจัย พบว่ามีการซ่อมแซมที่พักอยู่เสมอเพื่อต้องการตอบสนองผู้บริการ มีค่ามากที่สุด , มาตรฐานด้านอาหารและโภชนาการ มีค่ามากที่สุด , มาตรฐานด้านความปลอดภัย มีค่ามากที่สุด , มาตรฐานด้านการจัดการ มีค่ามากที่สุด , มาตรฐานด้านมูลค่าเพิ่ม มีค่ามากที่สุด มาตรฐานด้านการส่งเสริมการตลาด มีค่ามากที่สุด , มาตรฐานสภาพแวดล้อม มีค่ามากที่สุด , มาตรฐานด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว มีค่ามากที่สุด กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ท่องเที่ยว จำนวน 253 คน ชาวบ้านจำนวน 100 คน โดยพิจารณาด้านเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพหลัก และรายได้ ข้อเสนอแนะการวิจัย องค์การบริหารส่วนตำบลควรให้ความสำคัญกับกลุ่มโฮมสเตย์ บ้านพรหมโลก อำเภอพรหมคีรี และส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการขยายกลุ่ม โดยเริ่มจากพื้นที่ที่มีความพร้อมก่อนและจัดให้มีงบประมาณสนับสนุนเพื่อสร้างองค์ความรู้ต่อไป การท่องเที่ยวจังหวัดนครศรีธรรมราช ควรมีการประชาสัมพันธ์กลุ่มโฮมสเตย์ บ้านพรหมโลก อำเภอพรหมคีรี ให้เป็นที่รู้จักแก่บุคคลภายในและภายนอก จังหวัดนครศรีธรรมราชอย่างแพร่หลาย โดยผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ หรือสังคมออนไลน์

คำสำคัญ: การพัฒนา , ศักยภาพ , โฮมสเตย์, การท่องเที่ยว

ABSTRACT

This research " Homestay potential development to promote natural tourism, Ban Phrom Lok, Phrom Khiri District Nakhon Sri Thammarat" This research examines to study the potential and standard of homestay tourism in natural tourist attractions. Phrom Khiri District Nakhon Sri Thammarat. This study used quantitative methods Field data were collected using questionnaires from people and sample groups. And use SPSS program to find the average and percentage.

The results revealed accommodation is constantly being repaired to satisfy service providers most valuable, food and nutrition standards most valuable , Safety standards most valuable, management standard most valuable, value added standard most valuable Marketing promotion standards The most valuable, standard environment most valuable , Tourism activities standards most valuable .The sample consisted of 253 tourists, 100 villagers, considering gender, age, marital status, education level, primary occupation. Research suggestions subdistrict administration organizations should pay more attention to Baan Phrom Lok Homestay Group, Phrom Khiri District. And promoted and support group expansion By beginning with the area that is ready first and providing a budget to support further knowledge creation Nakhon Si Thammarat Tourism There should be public relations of Ban Phrom Lok Homestay Group in Phrom Khiri District. To be known to internal and external persons Nakhon Si Thammarat province is widely Through various publications or online communities.

Keywords: Development, Potential, Homestay, Tourism

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาวิจัย

ความสำเร็จของการท่องเที่ยวไทยหรือยุคทองของการท่องเที่ยว เพิ่งจะเริ่มในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6 (2530-2534) โดยมีรายได้จากการท่องเที่ยวในปีแรกของแผนฯ ประมาณ 50,000 ล้านบาท และเพิ่มเป็น 100,000 ล้านบาทในปีสุดท้ายของแผนฯ ความสำเร็จดังกล่าวส่วนหนึ่งเกิดจากกลยุทธ์การตลาดที่ประกาศให้ปี 2530 เป็นปีแห่งการท่องเที่ยวไทย ทำให้รายได้จากการท่องเที่ยวในปีนั้นเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 34 และต่อมา ในปี 2531 เพิ่มขึ้นอีกร้อยละ 58 ในปี 2534 รายได้จากการท่องเที่ยวเท่ากับสองในสามของสินค้าออกประเภทเกษตรกรรม และมีมูลค่าใกล้เคียงกับรายได้จากการส่งออกสิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูป ซึ่งเป็นสินค้าหัตถกรรมที่มีการส่งออกสูงสุด อย่างไรก็ตามข้อที่น่าสังเกตเกี่ยวกับลักษณะการเติบโตของการท่องเที่ยวไทย คือ การเพิ่มของรายได้ตั้งแต่ ปี 2524 เป็นต้นมา ส่วนใหญ่เป็นผลมาจากการเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยว และระยะเวลาที่อยู่ในประเทศไทย แต่ค่าใช้จ่ายต่อวันที่คิดในราคาคงที่แทบจะมีได้เพิ่มขึ้นเลย

ภายใต้การปรับตัวของผู้ประกอบการท่องเที่ยวที่ การนำเทคโนโลยีมาช่วยในการทำงานและช่วยในเรื่องการตลาดเป็นสิ่งจำเป็น ปัจจุบันผู้ประกอบการท่องเที่ยวทั่วโลกได้นำเทคโนโลยีมาช่วยในการดำเนินธุรกิจ และกลายเป็นปัจจัยสำคัญที่ผลักดันธุรกิจให้ประสบความสำเร็จ (ฉลองศรี พิมลสมพงษ์, 2542)

นครศรีธรรมราช เป็นจังหวัดในประเทศไทย มีประชากรมากที่สุดในภาคใต้และมีขนาดพื้นที่ใหญ่เป็นอันดับ 2 ของภาคใต้ (รองจากสุราษฎร์ธานี) ห่างจากกรุงเทพมหานคร ประมาณ 780 กิโลเมตร มีจังหวัดที่อยู่ติดกันได้แก่ สงขลา พัทลุง ตรัง กระบี่ และสุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช เป็นเมืองโบราณที่มีความสำคัญทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง และศาสนามากที่สุดเมืองหนึ่งในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

นครศรีธรรมราชมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวาง มาไม่น้อยกว่า 1800 ปีมาแล้ว หลักฐานทางโบราณคดี และหลักฐานทางเอกสารที่ปรากฏในขณะนี้ยืนยันได้ว่านครศรีธรรมราช มีกำเนิดมาแล้วตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 7 เป็นอย่างน้อย แผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 จังหวัดนครศรีธรรมราช การกำหนดตำแหน่งและทิศทางการพัฒนาจังหวัด จากกรอบนโยบายและศักยภาพ โอกาส ข้อจำกัด จังหวัด นครศรีธรรมราชจึงกำหนดตำแหน่งและทิศทางการพัฒนาจังหวัด โดยกำหนดวิสัยทัศน์จังหวัดนครศรีธรรมราช ว่า “นครแห่งอารยธรรม นำอยู่ นำเทียว การเกษตรและอุตสาหกรรมยั่งยืน” (ชลิดา รินทร์พรหม และคณะ, 2550)

เดิมอำเภอพรหมคีรี อยู่ในปกครองของอำเภอเมืองนครศรีธรรมราช เมื่อวันที่ 9 สิงหาคม พ.ศ. 2517 กระทรวงมหาดไทยประกาศให้ตำบลพรหมโลก ตำบลบ้านเกาะ ตำบลอินคีรี และตำบลทอนหงส์ตั้งเป็นกิ่งอำเภอพรหมคีรี และยกฐานะให้เป็น อำเภอพรหมคีรี เมื่อวันที่ 13 กรกฎาคม พ.ศ. 2524 การปกครองส่วนภูมิภาค อำเภอพรหมคีรีแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 5 ตำบล 39 หมู่บ้าน สถานที่สำคัญ ได้แก่ 1.วัดเขาขุนพนม พระเจ้าตากสินมหาราช ที่ตั้ง หมู่ที่ 3 ตำบลบ้านเกาะ ตำบลพรหม อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช วัดเขาขุนพนมสันนิษฐานว่ามีความสัมพันธ์กับประวัติศาสตร์ของเมืองนคร โดยตลอด แต่มีการบันทึกหลักฐานไว้น้อย ในตอนปลายสมัยสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีตามประวัติศาสตร์บันทึกว่า สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีทรงพระวิกลจริต สติ ฟั่นเฟือน เพราะสำคัญว่าทรงบรรลุโศดาบันทรงบันคับพระสงฆ์ผู้ใหญ่ให้กราบไหว้พระองค์เป็นการใหญ่ 2.น้ำตกพรหมโลก อยู่ตำบลพรหมโลก ห่างจากตัวเมืองไปตามทางหลวงหมายเลข 4016(นครศรีธรรมราช-พรหมคีรี) ถึงกม.ที่ 20 มีทางแยกซ้ายเข้าทางหลวง 4123 อีกประมาณ 5 กม.จัดว่าเป็นน้ำตกขนาดใหญ่ที่มีลานหินกว้าง และสวยงามแห่งหนึ่ง มีต้นน้ำจากเทือกเขานครศรีธรรมราชไหลลงมาบนแผ่นหิน 4 หาน (ชั้น) ได้แก่ หานบ่อ น้ำวน หานวังไม้ปัก หานวังหัวบัว หานวังอ้ายแล สายน้ำไหลผ่านหมู่ไม้หนาพันธุ์ริมเชิงเขา แล้วไหลไปเป็นคลองท่าแพและลงสู่อ่าวไทยที่ตำบลปากพูน 3.น้ำตกอ้ายเขียว ตำบลทอนหงส์ ห่างจากอำเภอเมือง ประมาณ 30 กิโลเมตร ตามทางหลวงหมายเลข 4016 ใช้เส้นทางเดียวกับน้ำตกพรหมโลก แต่เลยไปจนถึงกิโลเมตรที่ 24 มีทางแยกซ้ายเข้าไปอีก 5 กิโลเมตร ต้นน้ำเกิดจากเขาหลวงเช่นกัน มีทั้งหมด 15 ชั้น เช่น หานช่องไทร หานบังใบ หานไม้ไผ่ หานเสือผ่าน หานบุปผาสวรรค์ หานหินกอง หานหัวช้าง หานไทรกวาดลาน หานฝาแฝด สภาพทั่วไปยังคงเป็นป่าดิบ สองข้างทางเข้าน้ำตกเป็นสวนพลู ชาวนครเรียกว่า “พลูปากหาม” เพราะมีรสเผ็ดร้อน กลิ่นหอม การเดินทางไปชมน้ำตกควรจะไปในช่วงหน้าฝนเพราะน้ำจะไหลแรงเป็นสายสีขาวจากผาสูง ดูสดชื่น และหากจะชมทิวทัศน์ยอดเขาหลวงซึ่งมีความสูงจากระดับน้ำทะเล 1,835 เมตร ควรไปชมที่น้ำตกแห่งนี้ 4.เรือนรับรองเมืองนคร สร้างขึ้นเพื่อเป็นที่ประทับของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯฯ สมัยบรมราชกุมารี ในคราวที่เสด็จมาทรงงานที่เมืองนครศรีธรรมราช ตั้งอยู่ในบริเวณสวนผลไม้เก่าแก่ตระกูล ทองสมัคร ซึ่งสร้างถวายในนามของชาวเมืองนครศรีธรรมราชบริเวณโดยรอบแวดล้อมไปด้วยไม้ผลพื้นเมืองหลากหลายชนิด และยังได้รับการตกแต่งด้วยไม้ประดับส่งให้เกิดความร่มรื่นโดยทั่วไป เรือนรับรองเมืองนครเปิดให้บุคคลทั่วไปเข้าชมได้ทุกวัน เว้นวันพุธและเวลาที่พระราชวงศ์เสด็จประทับ 5.ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา ที่ตั้ง หมู่ 3 ตำบลบ้านเกาะ ตำบลพรหมโลก อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช ศูนย์วิทยาศาสตร์มีบทบาทและหน้าที่ในการสนับสนุนการเรียนการสอนด้านวิทยาศาสตร์และสิ่งแวดล้อม โดยจัดในรูปแบบของนิทรรศการด้านวิทยาศาสตร์พื้นฐานทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดาราศาสตร์และอวกาศ เทคโนโลยีการเกษตร ฯลฯ โดยเน้นในเรื่องใกล้ตัว สัมผัสได้เรียนรู้จากของจริง สร้างความสนุกสนาน ตื่นเต้นเร้าใจ และนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ (สำนักงานจังหวัดนครศรีธรรมราช, 2542)

ชุมชนบ้านพรหมโลก อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช ชุมชนเก่าแก่เชิงเขาหลวงที่อุดมสมบูรณ์ทั้งพืชผักผลไม้หลากหลาย สิ่งเหล่านี้สะท้อนออกมาในรูปแบบของกินอันหลากหลายละลานตา โดยเฉพาะอาหารค่ำของกินพื้นบ้านปักษ์ใต้ และผลไม้ นานาชนิด ฆานอนโฮมสเตย์ และเล่นน้ำใสของธารน้ำตกพรหมโลก กิจกรรมที่ให้นักท่องเที่ยวได้ร่วม ได้แก่ น้ำตกพรหมโลก น้ำตกใหญ่ของภาคใต้ สวนสมรม และผลไม้หลากหลาย บรรยากาศหมู่บ้านโบราณ และวัดเขาขุนพนม

การท่องเที่ยวโฮมสเตย์ เป็นการท่องเที่ยวอีกรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยว ที่นักท่องเที่ยวจะต้องพักรวมกับเจ้าของบ้านชายคาเดียวกัน โดยมีห้องพักหรือพื้นที่ใช้สอยภายในบ้านเหลือสามารถนำมาดัดแปลงให้นักท่องเที่ยวได้พักชั่วคราว ซึ่งมีจำนวนไม่เกิน 4 ห้อง มีผู้พักรวมกันไม่เกิน 20 คน โดยมีค่าตอบแทน และจัดบริการสิ่งอำนวยความสะดวกตามสมควร อันมีลักษณะเป็นการประกอบกิจการเพื่อหารายได้เสริม ซึ่งเป็นไปตามบทนิยามคำว่า “โรงแรม” แห่งพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 และได้ขึ้นทะเบียนกับกรมการท่องเที่ยว ตามหลักเกณฑ์ที่กรมการท่องเที่ยวกำหนด เพื่อเป็นการรับประกันโฮมสเตย์ให้นักท่องเที่ยวเกิดความมั่นใจเมื่อไปท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา จึงได้กำหนดให้มีการประเมิน “มาตรฐานโฮมสเตย์ไทย” เพื่อตรวจประเมินและรับรองมาตรฐานโฮมสเตย์ในประเทศไทย ประกอบกับเมื่อประเทศไทยจะเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ในปี 2558 อีกทั้งอาเซียนได้มีการกำหนดมาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียนร่วมกัน เพื่อใช้เป็นมาตรฐานประเมินเดียวกันทั่วอาเซียน เพิ่มการรับประกันมาตรฐานโฮมสเตย์ และเพิ่มความมั่นใจให้นักท่องเที่ยวว่าได้ไปเที่ยวโฮมสเตย์ที่ได้รับมาตรฐานในระดับสากล นอกจากนี้ ยังให้ความใส่ใจในเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผ่านการท่องเที่ยวสีเขียว (Green Tourism)

ดังนั้นผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาศักยภาพโฮมสเตย์ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ บ้านพรหมโลก อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาศักยภาพและมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ที่อยู่ในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ และเพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการการพัฒนาศักยภาพโฮมสเตย์ บ้านพรหมโลก อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นพื้นที่กรณีศึกษา ซึ่งการพัฒนาศักยภาพโฮมสเตย์ของบ้านพรหมโลก อำเภอพรหมคีรี ยังเป็นพื้นที่ที่นักท่องเที่ยวไม่ได้มีการยอมรับ หรือรู้จักมากนัก เพราะปัจจุบันมีนักท่องเที่ยวเข้าไปพักโฮมสเตย์ของบ้านพรหมโลก อำเภอพรหมคีรี ปีละไม่เกิน 1,000 คน (จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ) แต่ในพื้นที่บ้านพรหมโลก อำเภอพรหมคีรี มีสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่เป็นที่ยอมรับในกลุ่มนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างชาติ เพราะมีความโดดเด่นในเรื่องของทรัพยากรธรรมชาติ ความสมบูรณ์ของสิ่งแวดล้อมและความบริสุทธิ์ของอากาศ มีความหลากหลายทางด้านชีวภาพ ตลอดจนมีทัศนียภาพทางธรรมชาติที่สวยงาม ผลลัพธ์จากการทำวิจัยครั้งนี้ ทำให้ได้ข้อมูลเพื่อพัฒนาศักยภาพในการจัดการแนวทางการพัฒนาโฮมสเตย์ บ้านพรหมโลก อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช ให้เกิดการพัฒาที่พ้กให้มีมาตรฐานอยู่เสมอ เพื่อให้กลุ่มนักท่องเที่ยวมีข้อมูลความรู้และทราบถึงมาตรฐานที่พักโฮมสเตย์ บ้านพรหมโลก อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช มากยิ่งขึ้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งในการทำวิจัยนี้ขึ้นมา

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

(1) เพื่อศึกษาศักยภาพและมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ที่อยู่ในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติโฮมสเตย์ บ้านพรหมโลก อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 แบบแผนการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาศักยภาพโฮมสเตย์ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ บ้านพรหมโลก อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Method) โดยใช้แบบสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

3.2 ประชากรและตัวอย่าง

ประชากร การศึกษาครั้งนี้ คือ ประชาชนและนักท่องเที่ยวทั่วไปบริเวณ โฮมสเตย์ บ้านพรหมโลก อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช

กลุ่มตัวอย่าง การศึกษาครั้งนี้ คือ ประชาชนทั่วไป ผู้ให้ข้อมูลในพื้นที่ชุมชน โฮมสเตย์ บ้านพรหมโลก อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญเลือกแบบเจาะจง ได้จำนวนทั้งสิ้น 253 คน

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ในการศึกษา ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างนำเสนอโดยใช้สถิติ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. เปรียบเทียบความคิดเห็น ใช้สถิติ t-test ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ย 2 กลุ่ม และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one – way ANOVA) เพื่อทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยมากกว่า 2 กลุ่ม

การศึกษาวิจัย เรื่องการพัฒนาศักยภาพโฮมสเตย์ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ บ้านพรหมโลก อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้ใช้วิธีการศึกษาวิจัยในเชิงปริมาณ (quantitative research) โดยดำเนินการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. สืบหาข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ บ้านพรหมโลก อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช

2. ศึกษาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ บ้านพรหมโลก อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช

3. ประเมินศักยภาพมาตรฐานโฮมสเตย์ บ้านพรหมโลก อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช ประกอบด้วย 8 ด้าน (กรอบดัชนีชี้วัดคุณภาพมาตรฐานการจัดการ Home Stay ไทย : กรมการท่องเที่ยว)

3.1 ที่พัก

3.2 อาหารและโภชนาการ

3.3 ความปลอดภัย

3.4 การจัดการ

3.5 กิจกรรมท่องเที่ยว

3.6 สภาพแวดล้อม

3.7 มูลค่าเพิ่ม

3.8 การส่งเสริมการตลาด

4. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการประเมินศักยภาพ มาตรฐานทั้ง 8 ด้าน ของโฮมสเตย์ บ้านพรหมโลก อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1. เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามซึ่งประกอบด้วย ข้อคำถามแบบปลายปิด และปลายเปิด จำนวน 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของประชาชน จำนวน 6 ข้อ ดังนี้ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ระยะเวลาในการอยู่ในจังหวัด รายได้เฉลี่ยต่อเดือน เป็นข้อคำถามแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 คำถามการแสดงความคิดเห็นที่เกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพ โสมสเดย์ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ บ้านพรหมโลก อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพ โสมสเดย์ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ บ้านพรหมโลก อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นแบบสัมภาษณ์ของการท่องเที่ยว บ้านพรหมโลก อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช

โดยมีรูปแบบการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ศึกษาลักษณะ รูปแบบ และวิธีการเขียนแบบสอบถามจากเอกสาร งานวิจัย แนวคิดทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษา โดยการสำรวจและศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเอกสาร ต่าง ๆ เพื่อเป็นข้อมูลความรู้พื้นฐานในการเขียนเค้าโครงวิจัยและเป็นข้อมูลประกอบ การศึกษาค้นคว้า รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ และวารสารต่างๆ

2. เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความสำคัญของการท่องเที่ยวรูปแบบ โสมสเดย์และ มาตรฐานของ โสมสเดย์ไทย รวมถึงข้อมูลลักษณะการบริหารจัดการ โสมส รวมถึงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยว ตลอดจนการสัมภาษณ์ถึงรูปแบบการบริหารจัดการผู้นำในชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้อง กับการท่องเที่ยว

3. ขั้นตอนการจัดการกับข้อมูลที่ได้มา โดยนำข้อมูลที่ได้จากเอกสารมาสรุปสาระสำคัญ และนำแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (SPSS for Windows: Statistical Package for Social Science) และการสัมภาษณ์ใช้วิธีการถอดความจากการสัมภาษณ์ที่บันทึกไว้ในแบบสัมภาษณ์ และนำมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สรุปสาระสำคัญตามขอบเขตด้านเนื้อหา

4. นำแบบสอบถาม เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อตรวจสอบ เสนอแนะและปรับปรุงแก้ไข

5. นำแบบสอบถามที่สร้างและผ่านผู้ทรงคุณวุฒิ การพิจารณาแล้วไปตรวจสอบความเที่ยงตรง ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

6. นำแบบสอบถามที่ได้ไปวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence) ซึ่งมีค่าดัชนี ความสอดคล้องตั้งแต่ 0.99

7. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขสมบูรณ์แล้ว ไปทดลองใช้กับนักท่องเที่ยว จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา โดยใช้สูตรของครอนบาค จากการทดสอบได้พบว่า ความเชื่อมั่น(Reliability) โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา แบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ .938

8. นำแบบสอบถามไปใช้เป็นแบบสอบถามในวิจัย

4. สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาการพัฒนาศักยภาพศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ บ้านพรหมโลก อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช สามารถสรุปตามดัชนีชี้วัดคุณภาพมาตรฐานโฮมสเตย์ ได้ดังนี้

สรุปผลข้อมูลพื้นฐาน

พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 50.7 และเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 49.3 มีอายุระหว่าง 15 – 24 ปี คิดเป็นร้อยละ 67.2 รองลงมา อายุระหว่าง 25- 34 ปี คิดเป็นร้อยละ 11.9 และอายุระหว่าง 35 -44 ปี และ 45 - 54 ปี คิดเป็นร้อยละ 10.4 มีสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 76.1 รองลงมา สถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 23.9 ระดับการศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 76.1 รองลงมา ปวช./ปวส./อนุปริญญา คิดเป็นร้อยละ 13.4 และมีมัธยมศึกษาตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 7.5 โดยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพอื่น ๆ (นักเรียน/นักศึกษา/ ลูกจ้างชั่วคราว) คิดเป็นร้อยละ 61.2 รองลงมา พนักงานเอกชน/พนักงานรัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 22.4 และข้าราชการ/พนักงานราชการ คิดเป็นร้อยละ 14.9 และมีรายได้ต่อเดือน 3,000 – 6,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 50.7 รองลงมา มีรายได้ต่อเดือน มากกว่า 15,001 บาท คิดเป็นร้อยละ 26.9 และมีรายได้ต่อเดือน 6,001 - 9,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 14.9

สรุปผลการพัฒนาศักยภาพศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ บ้านพรหมโลก ตามมาตรฐานโฮมสเตย์

1. มาตรฐานด้านที่พัก จากการวิจัยพบว่า มีการกำจัดแมลงที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพอยู่เสมอ โดยใช้ภูมิปัญญาชาวบ้าน มีค่ามากที่สุด
2. มาตรฐานด้านอาหารและโภชนาการ จากการวิจัยพบว่า อุปกรณ์ที่ใช้ในเครื่องครัวสะอาด ถูกสุขลักษณะ มีค่ามากที่สุด
3. มาตรฐานด้านความปลอดภัย จากการวิจัยพบว่า มีการดูแลและซ่อมแซมสิ่งต่าง ๆ ในที่พักเพื่อความปลอดภัยอยู่เสมอ มีค่ามากที่สุด
4. มาตรฐานด้านการจัดการ จากการวิจัยพบว่า มีการกำหนดข้อปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยวเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาที่ขัดต่อวัฒนธรรม จารีต ประเพณี มีค่ามากที่สุด
5. มาตรฐานมูลค่าเพิ่ม จากการวิจัยพบว่า มีโอกาสได้เผยแพร่วัฒนธรรมของชุมชน มีค่ามากที่สุด
6. มาตรฐานด้านการส่งเสริมการตลาด จากการวิจัยพบว่า มีการเผยแพร่ข้อมูลประชาสัมพันธ์ มีค่ามากที่สุด
7. มาตรฐานด้านสภาพแวดล้อม จากการวิจัยพบว่า พื้นที่หลักยังคงสภาพเดิมของชุมชนและยังรักษาวัฒนธรรมและประเพณีของคน มีค่ามากที่สุด
8. มาตรฐานด้านกิจกรรมท่องเที่ยว จากการวิจัยพบว่า มีกิจกรรมชมแหล่งท่องเที่ยว เช่น สวนสมรมน้ำตกพรหมโลก มีค่ามากที่สุด

5. อภิปรายผล

ผลการศึกษาการพัฒนาศักยภาพศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ บ้านพรหมโลก อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามดัชนีชี้วัดคุณภาพมาตรฐานโฮมสเตย์ พบว่า

1. มาตรฐานด้านที่พัก โครงสร้างบ้านพักที่มีความมั่นคง มีระดับคุณภาพมาก บ้านพักมีอากาศถ่ายเทสะดวก และแสงสว่างส่องเข้าถึง มีคุณภาพอยู่ระดับปานกลาง เครื่องนอนสะอาด อยู่ระดับปานกลาง มีการดูแลสภาพแวดล้อมบริเวณบ้าน มีระดับคุณภาพมาก

2. มาตรฐานด้านอาหารและโภชนาการ มีอาหารปรุงมาอย่างดี มีระดับคุณภาพปานกลาง ภาชนะที่ใช้สะอาดและปลอดภัย มีระดับปานกลาง ห้องครัวมีสภาพที่ไม่มีกลิ่น มีน้ำดื่มและน้ำใช้ที่สะอาด มีระดับคุณภาพมาก อุปกรณ์เครื่องใช้ในครัวสะอาดถูกสุขลักษณะ มีระดับคุณภาพมาก มีร้านอาหารในชุมชน มีระดับคุณภาพปานกลาง

3. มาตรฐานด้านความปลอดภัย มีการจัดเวรยามดูแลความปลอดภัย มีระดับคุณภาพปานกลาง มีความพร้อมเกี่ยวกับการปฐมพยาบาลเบื้องต้น มีระดับคุณภาพปานกลาง มีการดูแลและซ่อมแซมสิ่งต่างๆ ในที่พักเพื่อความปลอดภัยอยู่เสมอ มีระดับคุณภาพปานกลาง

4. มาตรฐานด้านการจัดการ มีการรวมกลุ่มของชาวบ้านจัดการในรูปของชมรม มีระดับคุณภาพปานกลาง มีคณะกรรมการบริหารโครงการ มีระดับคุณภาพปานกลาง มีรายละเอียดเกี่ยวกับค่าธรรมเนียมและบริการต่างๆ ให้นักท่องเที่ยวทราบชัดเจน มีระดับคุณภาพปานกลาง

5. มาตรฐานด้านมูลค่าเพิ่ม มีร้านขายของที่ระลึกในชุมชน มีระดับคุณภาพปานกลาง มีผลิตภัณฑ์โดยชาวบ้านและใช้วัตถุดิบในท้องถิ่นผลิต มีระดับคุณภาพปานกลาง มีโอกาสพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในชุมชนในด้านการให้บริการที่ประทับใจ มีระดับคุณภาพปานกลาง

6. มาตรฐานด้านการส่งเสริมการตลาด มีคู่มือและเอกสารเผยแพร่การท่องเที่ยวเป็นของตนเอง มีระดับคุณภาพปานกลาง

7. มาตรฐานด้านสภาพแวดล้อม มีแหล่งท่องเที่ยวหลายประเภท มีระดับคุณภาพปานกลาง มีการดูแลสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว และชุมชนอยู่เสมอ มีระดับคุณภาพปานกลาง มีสถานพยาบาลไปรษณีย์ ธนาคาร ไม่ไกลเกินไป มีระดับคุณภาพปานกลาง

8. มาตรฐานด้านกิจกรรมท่องเที่ยว มีกิจกรรมท่องเที่ยว เก็บผลไม้สวนสมรม เล่นน้ำตก มีคุณภาพระดับคุณภาพมากที่สุด

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

(1) องค์การบริหารส่วนตำบล ควรให้ความสำคัญกับกลุ่มโฮมสเตย์ บ้านพรหมโลก และส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการขยายกลุ่ม โดยเริ่มจากพื้นที่ที่มีความพร้อมก่อนและจัดให้มีงบประมาณสนับสนุนเพื่อสร้างองค์ความรู้ต่อไป

(2) ควรกำหนดนโยบายของกลุ่มที่ชัดเจน และเสถียรภาพกัน เพื่อเป็นการกระจายรายได้สู่สมาชิกภายในกลุ่ม ให้มีการพัฒนาให้เกิดความเข้มแข็งภายใน สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

(3) การท่องเที่ยวจังหวัดนครศรีธรรมราช ควรมีการส่งเสริม การประชาสัมพันธ์ กลุ่มโฮมสเตย์ บ้านพรหมโลก ให้เป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยว และภายนอกจังหวัด โดยผ่านสื่อต่างๆ ป้ายต่างๆ เป็นต้น

(4) ควรจัดทำ การวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม โดยให้สถาบันอุดมศึกษาท้องถิ่น องค์กรจังหวัด อำเภอ และชุมชน ร่วมกันทำการศึกษาในเรื่องความต้องการของชุมชนกับการมีส่วนร่วมในการบริหาร จัดการ

การท่องเที่ยวโฮมสเตย์แบบยั่งยืน แนวทางในการจัดทำแผนงานการพัฒนาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยชุมชนมีส่วนร่วม ได้ต่อไป

7. เอกสารอ้างอิง

กรมการท่องเที่ยว. (2554). กำหนดมาตรฐานบริการท่องเที่ยวมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย พ.ศ. 2554.

กรุงเทพมหานคร : กรมการท่องเที่ยว

กรมการท่องเที่ยว. (2557). ประวัติความเป็นมาของการท่องเที่ยวในรูปแบบโฮมสเตย์. (ระบบออนไลน์)

(22 กันยายน 2562)

ชวัลนุช อุทยาน. (2551). พฤติกรรมนักท่องเที่ยว. สาขาวิชาการท่องเที่ยว คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัย

เทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ.

ณัฐชามณูษ์ สุวิทย์พันธ์. (2544). การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และแนวโน้มพฤติกรรมนักท่องเที่ยวเชิง

นิเวศแบบโฮมสเตย์ ของนักท่องเที่ยวชาวไทย. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตร์มหาบัณฑิต นิเทศศาสตร์

(นิเทศศาสตร์พัฒนาการ) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทวีลาภ รัตนราช. (2553). พฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงสัมผัส

วัฒนธรรม ในรูปแบบโฮมสเตย์ ชุมชนบ้านคลองเรือ อำเภอยะไข่ จังหวัดชุมพร.

ปริญญาธิพนธ์ (การจัดการนันทนาการ) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

พระระ พิพัฒน์โยธะพงศ์. (2547). การจัดการแหล่งพักอาศัยแบบโฮมสเตย์ เพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ : กรณีศึกษา

หมู่บ้านวัฒนธรรมผู้ไทยบ้านโลกโอง อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย.

วินิตรา สีสะพัฒนา และคณะ. (2554). การพัฒนาชุมชนบ้านแม่สาใหม่ให้เป็นไปตามมาตรฐานโฮมสเตย์ไทยเพื่อ

การให้บริการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. วิทยานิพนธ์ สาขาวิชาพัฒนาการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

อาคม อาจแสง. (2546). ศักยภาพการพัฒนาที่อยู่อาศัยรูปแบบโฮมสเตย์ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ :

กรณีศึกษา เกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี . กรุงเทพมหานคร :ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ไทย.

แรงจูงใจของนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวต่างชาติที่พำนักระยะยาวในประเทศไทย

กรณีศึกษา : เมืองพัทยาและเมืองหัวหิน

MOTIVATION OF INTERNATIONAL SENIOR TOURIST

WITH LONG STAY IN THAILAND

A CASE STUDY OF PATTAYA AND HUA HIN

ชญาณิสตา วงษ์พันธุ์

สาขาวิชาการจัดการบริการธุรกิจเรือสำราญ วิทยาลัยการท่องเที่ยวและการบริการ

มหาวิทยาลัยศรีปทุม

E-mail: chayanisa.wo@spu.ac.th

ปวีดา สามัญเขตรกรณ์

สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว วิทยาลัยการท่องเที่ยวและการบริการ

มหาวิทยาลัยศรีปทุม

E-mail: paweeda.sa@spu.ac.th

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาลักษณะประชากรศาสตร์ทั่วไปของนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาพำนักระยะยาวในประเทศไทย กรณีศึกษา เมืองพัทยาและเมืองหัวหิน 2) เพื่อศึกษาแรงจูงใจด้านปัจจัยดึงดูดและปัจจัยผลักดันของนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาพำนักระยะยาวในประเทศไทย ใช้ระเบียบการวิจัยเชิงสำรวจ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการลงสำรวจพื้นที่ศึกษาและใช้แบบสอบถาม นักท่องเที่ยวสูงอายุที่เดินทางมาพำนักระยะยาวในประเทศไทยจำนวน 400 คน เก็บรวบรวมข้อมูลในเดือนมิถุนายน 2562 โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การหาค่าความถี่และค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิตเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ปัจจัยด้วยการหมุนแกนแบบ Varimax การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมาน โดยใช้สถิติ independent T-Test และ One – Way Anova เพื่อหาค่าความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่าง โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และการวิเคราะห์เนื้อหาเสนอเป็นความเรียง ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติส่วนใหญ่เป็นเพศชายที่มีอายุระหว่างช่วงอายุ 50-54 ปี นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางมาจากประเทศสหราชอาณาจักร มีระดับการศึกษาในระดับอนุปริญญาหรือต่ำกว่าปริญญาตรี มีรายได้เฉลี่ยต่อปี \$50,001-\$100,000 ดอลลาร์ หรือคิดเป็นเงินไทยจะอยู่ที่ประมาณ 1,500,000 – 3,000,000 บาท และส่วนใหญ่ที่เดินทางมาพำนักระยะยาวจะมีสถานภาพสมรส ในด้านปัจจัยผลักดัน พบว่า โดยรวมนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวต่างชาติมีแรงจูงใจทางด้านปัจจัยผลักดันมากที่สุดก็คือ 1) เพื่อรักษาสุขภาพ 2) เพื่อใช้เวลาพักผ่อนหลังเกษียณอย่างสงบ 3) เพื่อพบเจอวัฒนธรรมใหม่ๆ 4) เพื่อความภาคภูมิใจในตนเอง 5) เพื่อเข้าถึงแหล่งธรรมชาติที่แท้จริง ตามลำดับ ในด้านปัจจัยดึงดูด พบว่า โดยรวมนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาพำนักระยะยาวในประเทศไทย ได้แก่ 1) สุขอนามัยและความ

สะอาด รองลงมาคือ 2) ความหลากหลายของกิจกรรม 3) เงื่อนไขการทำวีซ่าพำนักระยะยาว 4) ความหลากหลายของแหล่งท่องเที่ยว 5) ความสะดวกในการเดินทาง ตามลำดับ

คำสำคัญ: นักท่องเที่ยวสูงอายุ, พำนักระยะยาว

ABSTRACT

The objective of this research is 1) to study the general demographic characteristics of foreign tourists who travel to Thailand for a long stay in Thailand A case study of Pattaya and Hua Hin 2) To study the motivation of attracting factors and the driving factors of foreign tourists traveling to Thailand for long-term stay. Use survey research regulations Collecting data by surveying the study area and using questionnaires for elderly travelers traveling to stay in Thailand for 400 persons. Data was collected in June 2019 by using data analysis, using frequency and percentage values. Arithmetic mean deviation Analysis of factors by varimax rotation of axes by determining the level of statistical significance at 0.05 and content analysis presented as a sort the research found that most foreign tourists are males aged between the ages of 50-54 years. Most tourists travel from the United Kingdom. Have an education level at a diploma level or under a bachelor's degree Average annual income \$ 50,001- \$ 100,000 or equivalent to Thai money will be around 1,500,000 - 3,000,000 baht and most of the long-term travelers will have marital status. In the driving factor it was found that by including the elderly tourists, foreigners traveling to stay in Thailand, for example 1) hygiene and cleanliness, followed by 2) diversity of activities 3) long stay visa conditions 4) variety of 5) Travel convenience, respectively. The results of motivation analysis by gender Income and status of foreign tourists traveling to Thailand for long-term stay in the push factor, it was found that when considering gender it was found that male tourists gave higher average motivation levels than females. By giving priority to motivation for self-esteem continuing in revenue, the research found that older tourists, foreigners with income below \$ 20,000, provide the highest average level of motivation. And the importance of motivation to learn the most different cultures and in terms of status, it was found that elderly tourists, foreigners who were widowed Giving the average of the highest motivation level And the importance of motivation to travel in the most exotic places In terms of pull factors, it was found that the population in terms of sex Income and status of foreign tourists traveling to Thailand for long-term stay the level of importance of the overall motivation of the sample group At a high level When considering gender, it was found that male tourists gave the highest level of motivation. By giving the most importance to the cost of living incentives in Thailand By giving priority to the motivation of the quality of accommodation later, when considering the status, it was found that the elderly, foreigners who were widowed Giving the average of the highest motivation level and the importance of motivation in the beauty of the tourist attraction as much as possible.

Keywords: elderly tourists, long stay

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาวิจัย

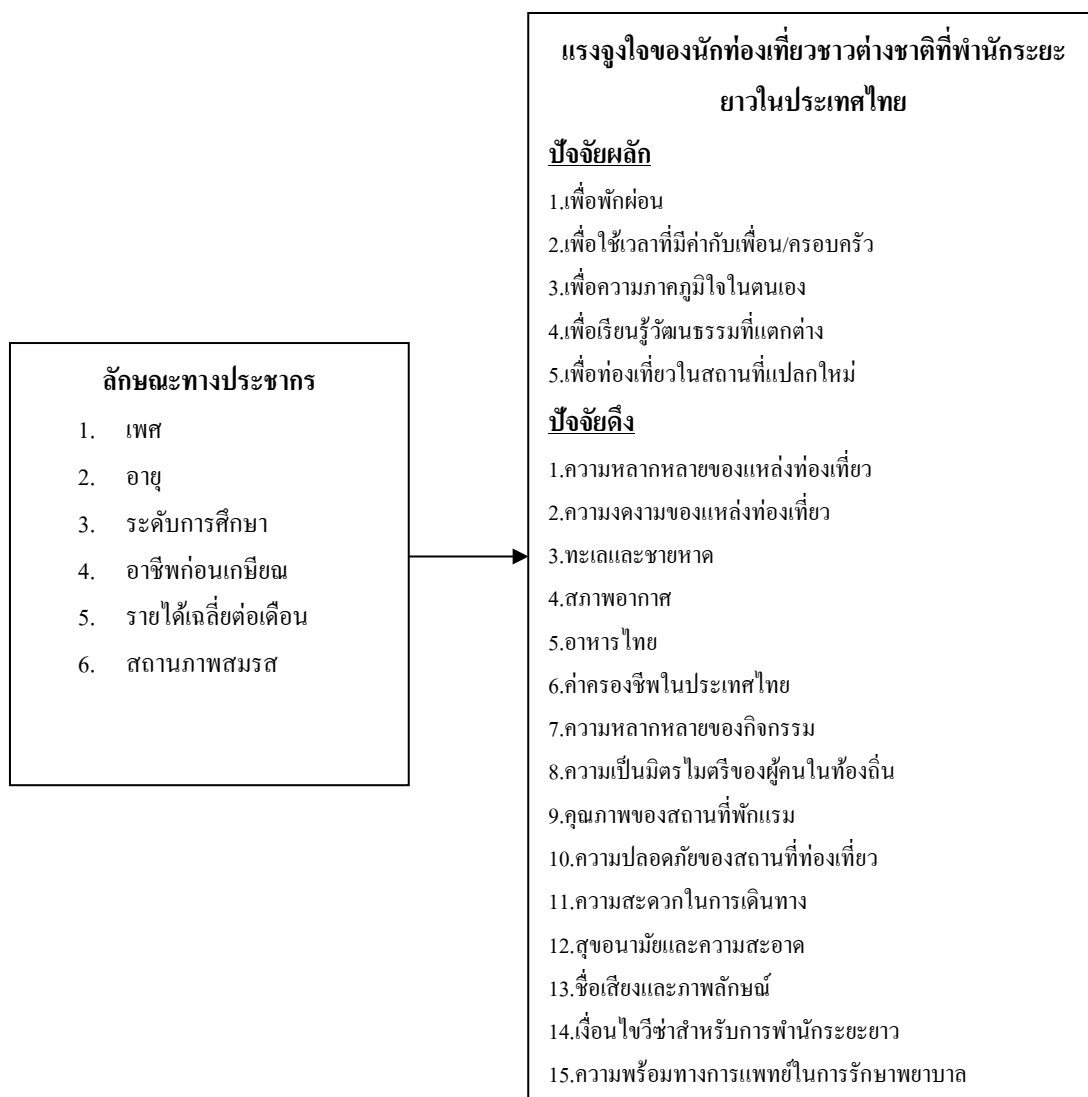
ตามที่รัฐบาลมีนโยบายให้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นกลยุทธิ์หนึ่งในการนำเงินตราต่างประเทศเข้ามากระตุ้นสภาพเศรษฐกิจของไทยโดยเร่งด่วน และถือเสมือนเป็นวาระแห่งชาติ ซึ่งการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย กลุ่มนักท่องเที่ยวหลังเกษียณ อายุ 50 ปีขึ้นไป ได้ดำเนินการจัดโครงการ และกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยว รวมถึงการขายกลุ่มตลาดไปยังนักท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ (Niche Market/Segment) ในการเดินทางให้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้นที่ผ่านมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้มีการส่งเสริมการตลาดอย่างต่อเนื่อง ทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวมีอัตราการขยายตัวที่ตีมาโดยตลอด สามารถเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาประเทศไทยได้มากขึ้นทุกปี แต่อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาจากวันพักเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวทั่วโลกกลับพบว่าแนวโน้มลดลง ในส่วนของประเทศไทยพบว่าในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา จำนวนวันพักเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวลดลงโดยเฉลี่ยร้อยละ 1.43 ต่อปี ทำให้รายได้ที่ได้รับจากการท่องเที่ยวอาจมิได้เพิ่มขึ้นในสัดส่วนมากเท่าที่ควรจะเป็น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จึงพิจารณาเห็นว่าการขยายตลาดไปยังกลุ่มนักท่องเที่ยวที่สามารถใช้เวลาในการพำนักนานวัน จะเป็นการเพิ่มระยะเวลาและจำนวนเงินในการใช้จ่ายได้มากขึ้น (คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ลองสเดย์, 2559)

จากแนวโน้มของการเพิ่มขึ้นของผู้สูงอายุและการท่องเที่ยวแบบมีคุณภาพของกลุ่มนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ โดยมีการเดินทางเพื่อพำนักระยะยาวและรักษาสุขภาพ จึงทำให้การท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุเป็นตลาดหนึ่งที่มี แนวโน้มการเติบโตเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ อยู่ตลอดระยะเวลา อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้าง ประชากรจึงนำไปสู่การเพิ่มขึ้นของรายได้จากการท่องเที่ยว ภายใต้การท่องเที่ยวของกลุ่มผู้สูงอายุที่มีรูปแบบการท่องเที่ยวแบบไม่เร่งรีบหรือท่องเที่ยวแบบเนิบช้า โดยไม่สร้างผลกระทบและทำลายทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งส่งผลให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต่อไป ดังนั้นผู้วิจัยจึงเล็งเห็นปัญหาในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ถึงแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวต่างชาติที่พำนักระยะยาวในประเทศไทย การท่องเที่ยวคุณภาพจึงเป็นกลยุทธิ์หนึ่งที่จะทำให้นักท่องเที่ยวโดยเฉพาะกลุ่ม นักท่องเที่ยวคุณภาพมีความสนใจต่อการท่องเที่ยวทางเลือกใหม่ อันเกิดจากนักท่องเที่ยวกลุ่ม คุณภาพที่นับว่าเป็นนักท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่ม (Niche Tourists) ที่มีความสนใจในการเข้าถึงแหล่ง ท่องเที่ยว เน้นการรับรู้หรือการทำกิจกรรมการท่องเที่ยวพิเศษร่วมกันอย่างลึกซึ้ง ดังนั้นความสำคัญของการท่องเที่ยวคุณภาพ นับเป็นกระบวนทัศน์ใหม่ของแนวคิดการท่องเที่ยวทางเลือกใหม่ที่เป็นการทำหายไปจากรูปแบบเดิมที่เป็นแบบการท่องเที่ยวมวลชน

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- (1) เพื่อศึกษาลักษณะประชากรศาสตร์ทั่วไปของนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาพำนักระยะยาวในประเทศไทย กรณีศึกษาเมืองพัทยาและเมืองหัวหิน
- (2) เพื่อศึกษาแรงจูงใจด้านปัจจัยดึงดูดและปัจจัยผลักดันของนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาพำนักระยะยาวในประเทศไทย กรณีศึกษาเมืองพัทยาและเมืองหัวหิน

3. กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

4. วิธีดำเนินการวิจัย

4.1 แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยด้านเนื้อหาเพื่อศึกษาเกี่ยวกับแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวต่างชาติที่พำนักระยะยาวในประเทศไทย โดยมีขั้นตอนการวิจัยดังนี้

1) การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิและทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เช่น ตำรา หนังสือ เอกสาร รายงานวิจัย เว็บไซต์ ของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน สถาบันการศึกษาที่สอนด้านการท่องเที่ยวและการโรงแรม และทบทวนบริบทการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวในประเทศไทย

2) การวิจัยเชิงปริมาณ ในการนำเครื่องมือแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลตัวอย่างของนักท่องเที่ยวจำนวน 400 ตัวอย่าง โดยมีขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

- 1) ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยความถี่และค่าร้อยละ
- 2) เกี่ยวกับระดับความคิดเห็นที่มีต่อแรงจูงใจในการเดินทางมาท่องเที่ยว วิเคราะห์ด้วยความถี่และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.2 ประชากรและตัวอย่าง

ประชากรเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวสูงอายุชาวต่างชาติอายุตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป ที่พำนักระยะยาวในประเทศไทย ในพื้นที่อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พัทยา จังหวัดชลบุรี

4.3 ตัวแปรที่ศึกษา

นักท่องเที่ยวสูงอายุชาวต่างชาติอายุตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป ที่พำนักระยะยาวในประเทศไทย โดยทำการศึกษาเกี่ยวกับแรงจูงใจในด้านปัจจัยผลึกและปัจจัยตั้ง

4.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายปิดภาษาอังกฤษ ที่สร้างขึ้นจากการทบทวนงานวรรณกรรม ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวต่างชาติ ข้อมูลเกี่ยวกับแรงจูงใจนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวต่างชาติของนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวต่างชาติที่พำนักระยะยาวในประเทศไทย โดยแบบสอบถามจะมีลักษณะดังนี้

แบบสอบถามแบบปลายปิด (Close-end Questionnaire) ที่ให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบ ซึ่งประกอบไปด้วยคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) แบบเติมข้อความ (Fill in the Blank) โดยอยู่ในส่วนของข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาพำนักระยะยาวในประเทศไทย แบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open-end Questionnaire) ที่ให้ผู้ตอบแบบสอบถามตอบอย่างอิสระในเรื่องของภูมิสำเนา และข้อเสนอแนะอื่นๆ

แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) โดยให้นักท่องเที่ยวเป็นผู้ให้คะแนนของข้อมูลเกี่ยวกับแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาพำนักระยะยาวในประเทศไทย โดยใช้มาตราวัดแบบประเมินค่า 5 ระดับ ตามมาตราวัดแบบลิเคิร์ต (Likert's Scale) (อัศวิน แสงพิบูล, 2556, น. 181)

4.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่าง โดยจะนำแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่าง 400 คน ในช่วงเดือน ตุลาคม ถึง ธันวาคม พ.ศ. 2560 ณ สถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ภายในเมืองพัทยา ชลบุรี และหัวหิน ประจวบคีรีขันธ์

4.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์แบ่งออกเป็น 2 กรณี คือ การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา(Descriptive)

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยความถี่และค่าร้อยละ
2. เกี่ยวกับระดับความคิดเห็นที่มีต่อแรงจูงใจในการเดินทางมาท่องเที่ยว วิเคราะห์ด้วยความถี่และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. การวิเคราะห์ปัจจัย (Factor Analysis) เพื่อจัดกลุ่มแรงจูงใจเป็นกลุ่มใหญ่ด้วยการหมุนแกนแบบ Varimax

5. สรุปผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ศึกษาลักษณะประชากรศาสตร์ทั่วไปของนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาผ่านก
ระยะยาวในประเทศไทย พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยข้อมูลประชากร
ของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน ที่เดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทย มีดังนี้ เพศ เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง
แบ่งเป็นเพศชายจำนวน 268 คน คิดเป็นร้อยละ 67 และเป็นเพศหญิง จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 33 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาตามอายุของกลุ่มตัวอย่างพบว่า อายุส่วนใหญ่จะอยู่ในช่วงอายุ 50-54 ปี จำนวน 119 คน
คิดเป็นร้อยละ 29.8 รองลงมาคือ ช่วงอายุ มากกว่า 65 ปีขึ้นไป จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 28.8 ช่วงอายุ 60-64
ปี จำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 26.8 และช่วงอายุ 55-59 ปี จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 14.8 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาตามสัญชาติ พบว่า สัญชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวในกลุ่มนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวต่างชาติ
ที่เข้ามาผ่านกระยะยาวในประเทศไทยมากที่สุด คืออังกฤษ จำนวน 149 คน คิดเป็น 37.4 รองลงมาคือ สัญชาติ
นอร์เวย์ จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 10.3 สัญชาติออสเตรเลียจำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 9.3 สัญชาติเนปาล
จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 8.3 สัญชาติเยอรมัน จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 6 สัญชาติฟินแลนด์ จำนวน 15
คน คิดเป็นร้อยละ 3.8 สัญชาติอินเดีย จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 3.5 สัญชาติไอริช, โปแลนด์, รัสเซีย จำนวน
12 คน คิดเป็นร้อยละ 3 สัญชาติออสเตรเลีย, ฟิลิปปินส์ จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 2.3 สัญชาติแคนาดา, เวียดนาม,
มาเลเซีย จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2 สัญชาติอิตาลี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.3 สัญชาติเบโทเนีย,
สวิสเซอร์แลนด์ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1 สัญชาติบัลแกเรีย จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ .5 สัญชาติอิตาลี,
สวีเดน จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ .3 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาทางด้านระดับการศึกษา พบว่า มีระดับการศึกษาในระดับอนุปริญญาหรือต่ำกว่าปริญญาตรี
มากที่สุด จำนวน 223 คน คิดเป็นร้อยละ 55.8 รองลงมาคือ ระดับปริญญาตรี จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 34.5
ระดับปริญญาโท จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 7.3 ระดับปริญญาเอก จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1 และอื่น ๆ
จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.5 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาทางด้านอาชีพ มีอาชีพส่วนใหญ่พบว่าพนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 158 คิดเป็นร้อยละ
39.5 รองลงมาคือเจ้าของกิจการ จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 24.8 อาชีพอื่น ๆ จำนวน 59 คิดเป็นร้อยละ 14.8
อาชีพนักวิชาชีพเฉพาะด้าน จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 12.8 อาชีพพ่อบ้าน/แม่บ้าน จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อย
ละ 4.8 และอาชีพข้าราชการ จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 3.5 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาตามรายได้เฉลี่ยต่อปี พบว่า มีรายได้เฉลี่ยต่อปี \$50,001-\$100,000 ดอลลาร์ มากที่สุด จำนวน 210 คน
คิดเป็นร้อยละ 52.5 รองลงมาคือ มีรายได้ \$20,000-50,000 ดอลลาร์ จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 24 มีรายได้ ต่ำกว่า
\$20,000 จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 12.8 และมีรายได้มากกว่า \$100,000 ดอลลาร์จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ
10.8 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาทางด้านสถานภาพสมรส พบว่า มีสถานภาพสมรสมากที่สุด จำนวน 225 คน คิดเป็นร้อยละ
56.3 รองลงมาคือสถานภาพโสด จำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 34.8 สถานภาพหย่าร้างจำนวน 23 คน คิดเป็น
ร้อยละ 5.8 และสถานภาพหม้าย จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 3.3 ตามลำดับ

**ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแรงจูงใจด้านปัจจัยดึงดูดและปัจจัยผลักดันของนักท่องเที่ยว
สูงอายุชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาทำน้กระยะยาวในประเทศไทย**

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยถึงระดับปัจจัยผลักดันที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเดินทางมาท่องเที่ยวทำน้กระยะยาวในประเทศไทย

ลำดับ	ปัจจัยผลักดันที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเดินทางมา ท่องเที่ยวทำน้กระยะยาว	\bar{X}	การแปลผล
1	เพื่อใช้เวลาพักผ่อนหลังเกษียณอย่างสงบ	4.31	มากที่สุด
2	เพื่อใช้เวลาที่มีค่ากับเพื่อน/ครอบครัว	4.22	มากที่สุด
3	เพื่อความภาคภูมิใจในตนเอง	4.40	มากที่สุด
4	เพื่อท่องเที่ยวในสถานที่แปลกใหม่	4.34	มากที่สุด
5	เพื่อพบเจอวัฒนธรรมใหม่ๆ	4.37	มากที่สุด
6	เพื่อรักษาสุขภาพ	4.27	มากที่สุด
7	เพื่อหลีกเลี่ยงอากาศร้อนจัด/หนาวจัด ในประเทศตัวเอง	3.98	มากที่สุด
8	เพื่อพบปะผู้คน/หาเพื่อนใหม่	4.12	มากที่สุด
9	เพื่อได้รับประสบการณ์ที่แปลกใหม่	4.33	มากที่สุด
10	เพื่อเข้าถึงแหล่งธรรมชาติที่แท้จริง	4.37	มากที่สุด
	ค่าเฉลี่ยรวม	4.27	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่าหลังจากที่นักท่องเที่ยวได้รู้จักและมีความมีชื่อเสียงของประเทศไทย ปัจจัยผลักดันที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเดินทางมาท่องเที่ยวทำน้กระยะยาวในประเทศไทยมากที่สุดคือ เพื่อความภาคภูมิใจในตนเอง ($\bar{X} = 4.40$) รองลงมาคือเพื่อพบเจอวัฒนธรรมใหม่ๆ และเพื่อเข้าถึงแหล่งธรรมชาติที่แท้จริง ($\bar{X} = 4.37$) เพื่อท่องเที่ยวในสถานที่แปลกใหม่ ($\bar{X} = 4.34$) เพื่อได้รับประสบการณ์ที่แปลกใหม่ ($\bar{X} = 4.33$) เพื่อใช้เวลาพักผ่อนหลังเกษียณอย่างสงบ ($\bar{X} = 4.31$) เพื่อรักษาสุขภาพ ($\bar{X} = 4.27$) เพื่อใช้เวลาที่มีค่ากับเพื่อน/ครอบครัว ($\bar{X} = 4.22$) เพื่อพบปะผู้คน/หาเพื่อนใหม่ ($\bar{X} = 4.12$) และเพื่อหลีกเลี่ยงอากาศร้อนจัด/หนาวจัด ในประเทศตัวเอง ($\bar{X} = 3.98$) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยถึงระดับปัจจัยดังที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเดินทางมาท่องเที่ยวผ่านกระยะยาวในประเทศไทย

ลำดับ	ปัจจัยดังที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเดินทางมาท่องเที่ยวผ่านกระยะยาว	\bar{X}	การแปลผล
1	ความหลากหลายของแหล่งท่องเที่ยว	4.30	มากที่สุด
2	ความงดงามของแหล่งท่องเที่ยว	4.21	มากที่สุด
3	ทะเลและชายหาด	4.39	มากที่สุด
4	สภาพอากาศ	4.33	มากที่สุด
5	อาหารไทย	4.50	มากที่สุด
6	ค่าครองชีพในประเทศไทย	4.12	มาก
7	ความหลากหลายของกิจกรรม	4.25	มากที่สุด
8	ความเป็นมิตรไมตรีของผู้คนในท้องถิ่น	4.51	มากที่สุด
9	คุณภาพของสถานที่พักผ่อน	4.41	มากที่สุด
10	ความปลอดภัยของสถานที่ท่องเที่ยว	4.20	มาก
11	ความสะดวกในการเดินทาง	4.31	มากที่สุด
12	สุขอนามัยและความสะอาด	4.20	มาก
13	ชื่อเสียงและภาพลักษณ์	4.29	มากที่สุด
14	เงื่อนไขการทำวีซ่าผ่านกระยะยาว	4.16	มาก
15	ความพร้อมทางการแพทย์ในการรักษาพยาบาล	4.36	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม		4.30	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่าหลังจากที่นักท่องเที่ยวได้รู้จักประเทศไทย ทำให้เกิดปัจจัยดังที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเดินทางมาท่องเที่ยวผ่านกระยะยาวในประเทศไทยมากที่สุดคือ ความเป็นมิตรไมตรีของผู้คนในท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.51$) รองลงมาคืออาหารไทย ($\bar{X} = 4.50$) คุณภาพของสถานที่พักผ่อน ($\bar{X} = 4.41$) ทะเลและชายหาด ($\bar{X} = 4.39$) ความพร้อมทางการแพทย์ในการรักษาพยาบาล ($\bar{X} = 4.36$) สภาพอากาศ ($\bar{X} = 4.33$) ความสะดวกในการเดินทาง ($\bar{X} = 4.31$) ความหลากหลายของแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.30$) ชื่อเสียงและภาพลักษณ์ ($\bar{X} = 4.29$) ความหลากหลายของกิจกรรม ($\bar{X} = 4.25$) ความงดงามของแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.21$) สุขอนามัยและความสะอาด ($\bar{X} = 4.20$) ความปลอดภัยของสถานที่ท่องเที่ยวและเงื่อนไขการทำวีซ่าผ่านกระยะยาว ($\bar{X} = 4.16$) และค่าครองชีพในประเทศไทย ($\bar{X} = 4.12$) ตามลำดับ

6. อภิปรายผล

จากวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 เพื่อศึกษาลักษณะประชากรทั่วไปของนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาผ่านกระยะยาวในประเทศไทย กรณีศึกษา เมืองพัทยาและเมืองหัวหิน

จากการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวต่างชาติที่ผ่านกระยะยาวในประเทศไทย กรณีศึกษา เมืองพัทยาและเมืองหัวหิน พบว่าลักษณะประชากรศาสตร์ โดยรวมนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติส่วนใหญ่เป็นเพศชายที่มีอายุระหว่างช่วงอายุ 50-54 ปี นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นชาวอังกฤษ มีระดับการศึกษาในระดับ

อนุปริญญาหรือต่ำกว่าปริญญาตรี มีรายได้เฉลี่ยต่อปี \$50,001-\$100,000 ดอลลาร์ และส่วนใหญ่ที่เดินทางมาผ่านกระยะยาวจะมีสถานภาพการสมรส ตามลำดับ ผลการวิจัยข้างต้นสอดคล้องกับ เกลิมพล แจ่มจันทร์ และ อรไท โสภารัตน์, (2555) ได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง “การพำนักระยะยาวของคนญี่ปุ่นในจังหวัดเชียงใหม่ : การวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดในช่วงก่อนและหลังการพำนัก” พบว่า 3 ใน 4 ของผู้พำนักระยะยาวที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาเป็นเพศชาย ถึงร้อยละ 90 มีอายุอยู่ในช่วง 60-69 ปี ในด้านสถานภาพสมรส มากกว่า 4 ใน 5 หรือ ร้อยละ 87.5 เป็นผู้ที่สมรสแล้วและยังคงสถานภาพสมรสอยู่ และส่วนใหญ่เป็นครอบครัวที่มีบุตรแล้ว

จากวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 เพื่อศึกษาแรงจูงใจทั้งสองด้านคือด้านปัจจัยผลักดันและปัจจัยดึงดูดของนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาพำนักระยะยาวในประเทศไทย ในด้านปัจจัยผลักดัน พบว่า โดยรวมนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวต่างชาติมีแรงจูงใจทางด้านปัจจัยผลักดันมากที่สุด 3 ด้าน คือ 1) เพื่อรักษาสุขภาพ 2) เพื่อใช้เวลาพักผ่อนหลังเกษียณอย่างสงบ 3) เพื่อพบเจอวัฒนธรรมใหม่ๆ ตามลำดับ ในด้านปัจจัยดึงดูด พบว่า โดยรวมนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาพำนักระยะยาวในประเทศไทย ได้แก่ 1) สุขอนามัยและความสะอาด รองลงมาคือ 2) ความหลากหลายของกิจกรรม 3) เงื่อนไขการทำวีซ่าพำนักระยะยาว ตามลำดับ ผลการวิจัยสอดคล้องกับ เกลิมพล แจ่มจันทร์ และอรไท โสภารัตน์, (2555) ได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง “การพำนักระยะยาวของคนญี่ปุ่นในจังหวัดเชียงใหม่ : การวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดในช่วงก่อนและหลังการพำนัก” ปัจจัยกำหนดต่อการพำนักระยะยาวของนักท่องเที่ยวญี่ปุ่นในจังหวัดเชียงใหม่ เป็นปัจจัยกำหนดที่ได้มีการสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว ประกอบด้วย ปัจจัยเกี่ยวกับค่าครองชีพ ที่ต่ำกว่าค่าครองชีพในประเทศญี่ปุ่น ความเป็นมิตรและลักษณะของคนเอเชีย อาหารไทยและวัฒนธรรม ความปลอดภัยและความมั่นคงต่อร่างกายและทรัพย์สิน ความสงบและความมั่นคงในประเทศ สถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ ความหลากหลายของแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงความสะดวกในการท่องเที่ยว ลัดดา ศรีอัมพรเอกกุล, (2561) ได้ศึกษาเรื่อง การท่องเที่ยวคุณภาพเพื่อนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ กล่าวว่า สำหรับประเทศไทยประกอบด้วยกลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงสิ่งแวดล้อม และนิเวศ รวมไปถึงกลุ่มนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุที่มีกำลังซื้อสูงและมีเวลาสำหรับการท่องเที่ยวได้ ยาวนานกว่านักท่องเที่ยวกลุ่มอื่น ๆ ดังนั้นเพื่อรักษาและดึงดูดนักท่องเที่ยวกลุ่มคุณภาพเหล่านี้ภาครัฐควรมุ่งเน้นยกระดับการท่องเที่ยวให้ทัดเทียมและให้มีความสามารถในการแข่งขันทางการท่องเที่ยวต่อไปได้และยังเป็นการช่วยพัฒนาเศรษฐกิจของท้องถิ่นให้ดีขึ้นได้อีกด้วย

จากการศึกษาข้างต้นทำให้ทราบเกี่ยวกับแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวกลุ่มผู้สูงอายุในประเด็น และคำนิยามเพื่อสามารถนำเสนอแก่นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนของจังหวัดชลบุรีและประจวบคีรีขันธ์ เพื่อนำไปใช้ในการกำหนดแผนการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และวัฒนธรรม โดยสามารถจำแนกแรงจูงใจของกลุ่มเป้าหมาย โดยเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุที่มีแนวโน้มว่าจะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องและกลุ่มเป้าหมายกลุ่มนี้ยังไม่ได้รับการตอบสนองอย่างชัดเจน จึงเป็นโอกาส สำหรับ Niche Market.

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

(1) เพื่อให้ผู้ประกอบการทางด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและผู้ประกอบการทางด้านโรงแรม นำผลการวิจัยเกี่ยวกับแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวต่างชาติ นำไปใช้เพื่อเป็นกลยุทธ์ทางการตลาดเกี่ยวกับการที่จะพัฒนาและปรับปรุงตรงตามความต้องการของนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวต่างชาติ

(2) เพื่อเป็นองค์ความรู้ในการต่อยอดงานวิจัยและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในส่วนของรัฐบาลจะได้มีการผลักดันและให้ส่งเสริมสนับสนุนนโยบายในเรื่องของการท่องเที่ยวแบบลงสเคย์

7.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

(1) ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวอเมริกันกับกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวยุโรป และกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวเอเชีย ซึ่งเป็นสามกลุ่มที่สำคัญที่สุด เพื่อให้ทราบถึงความแตกต่างในด้านแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวสูงอายุต่างชาติที่พำนักระยะยาวในประเทศไทย ซึ่งปัจจุบันนี้กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวอเมริกันมีจำนวนค่อนข้างน้อยเมื่อเทียบกับกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวยุโรป และกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวเอเชีย

(2) ควรมีการศึกษาแนวทางในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาในเรื่องของการพำนักระยะยาวของนักท่องเที่ยวสูงอายุต่างชาติของนักท่องเที่ยวที่มีต่อประเทศไทย เพื่อรัฐบาลและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องจะได้นำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาทางด้านธุรกิจและพัฒนาทางด้านการท่องเที่ยวต่อไป

8. กิตติกรรมประกาศ

ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณความอนุเคราะห์จาก ดร.ชมพูนุช วิจิตรถาวร ผู้อำนวยการหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวและการโรงแรม วิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยพะเยา อาจารย์ที่ปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ซึ่งให้ความดูแล ให้คำแนะนำและให้คำปรึกษาที่เป็นประโยชน์อย่างใกล้ชิด จนกระทั่งงานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

9. เอกสารอ้างอิง

คณะวิทยาการจัดการ. (2559) ลงสเคย์. วารสารวิชาการ คณะวิทยาการจัดการ. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เฉลิมพล แจ่มจันทร์ และ อรไท โสภารัตน์. (2555). การพำนักระยะยาวของคนญี่ปุ่นในจังหวัดเชียงใหม่ : การ

วิเคราะห์ปัจจัยกำหนดในช่วงก่อนและหลังการพำนัก. วารสารญี่ปุ่นศึกษา.

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ต.

ดวงใจ หล่อธนาวิชย์. (2547). การส่งเสริมการพำนักระยะยาวของญี่ปุ่น. วารสารศิลปศาสตร์ สำนักหอสมุด.

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ชนวัต กองประเสริฐ สมชนก ภาสกรจรัสและพันธุมติ เกตะวันดี. (2557). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประเภท

นักท่องเที่ยวญี่ปุ่นในจังหวัดเชียงใหม่. วารสารวิทยาการจัดการ. คณะพาณิชยศาสตร์และบัญชี.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พนิดา อนันตนาคม (2556). การศึกษาภูมิหลัง ทางวัฒนธรรม และการใช้ชีวิต ของกลุ่มเป้าหมาย ให้มากขึ้นความ เป็นมาของนโยบายลงสเคย์ กับความคาดหวังทางเศรษฐกิจของไทย. วารสาร TAT Review

Magazine.

เพ็ญพัทธ์ศิลา วิเชียรวรรณ วิภาดา มุกดา วันพุธ เชิญขวัญ และ ดนุสรณ์ กาญจนวงศ์ (2559). วารสารครุศาสตร์

ปริทรรศน์ฯ.

ลัดดา ศรีอัมพรเอกกุล (2561). การท่องเที่ยวคุณภาพเพื่อนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ. วารสารมนุษยศาสตร์และ

สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ ปีที่ 4 ฉบับที่ 1.

สหสถาบันชุดที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2552). สัมภาษณ์เชิงลึกกับคนญี่ปุ่นวัยกว่า 60 ปีขึ้นไป. วารสาร

มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์.

- Krit Kummaraka and Rapee Jutaporn. (2011). The Motivation of Long-Stay Tourism and International Retirement Migration: Swedish retirees in Thailand. Master Thesis. MIMA-International Marketing.
- Ranee Esichaikul. (2012). Travel motivations, behavior and requirements of European senior tourists to Thailand. **Pasos**, Vol.10, No.2, Page 47-52.

การยกระดับตราสินค้าการท่องเที่ยวด้วยการตลาดเชิงรุกและนวัตกรรมบริการ
THE MARKETING AND INNOVATION STRATEGIES FOR
THE IMPROVEMENT OF THE TOURISM BRAND

จิตติวิทย์ วีระเมธีกุล

คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

Email : jivasit.vi@spu.ac.th

บทคัดย่อ

รูปแบบการดำเนินธุรกิจเปลี่ยนไปภายใต้การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี ส่งผลให้ตราสินค้าต่างๆ ประสบปัญหาอย่างมาก โดยเฉพาะธุรกิจการท่องเที่ยว ทำให้เหล่าบรรดานักธุรกิจ นักการตลาด และเจ้าของกิจการ ต้องคำนึงถึงการวางแผนการตลาดใหม่ หนึ่งในกลยุทธ์สำคัญในการประกอบสร้างตราสินค้าท่องเที่ยว คือการตระหนักถึงการสร้างความแตกต่างบนโลกออนไลน์ด้วยนวัตกรรมเชิงรุกเพื่อสร้างสร้างความลึกซึ้งของการตลาด และการสร้างจุดยืนอย่างชัดเจน ยิ่งไปกว่านั้นจะต้องให้ความสำคัญกับการวางรากฐานของการตลาด

ดังนั้นบทความนี้มีความประสงค์ที่จะแสดงตัวอย่างของแบรนด์ระดับโลกที่ประสบความสำเร็จด้วยแนวคิดและหลักการของแผนการตลาดรูปแบบใหม่โดยแบรนด์ท่องเที่ยวสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เข้ากับธุรกิจของตัวเองอย่างลงตัว ทั้งนี้กระบวนการสร้างแบรนด์ท่องเที่ยวจะต้องสร้างจุดเด่นด้วยนวัตกรรมเพื่อสร้างความแตกต่าง โดยนวัตกรรมนั้นจะต้องสอดคล้องกับปัญหาของผู้บริโภคที่เกิดขึ้นอยู่ในทุกวัน

คำสำคัญ: การท่องเที่ยว, ตราสินค้า, การตลาดเชิงรุก, นวัตกรรมบริการเชิงรุก

ABSTRACT

Human lifestyle has been changed under technology improvement. So, many brands have a lot of problems especially, the tourism brand. Businessmen, marketer and owner have to rethink about the new marketing plans. One of the most important strategy to create tourism brand is how to make a brand in different with the other on online with proactive innovation. And create the positioning,. Therefore, this article academic has purpose to show the example of successful brand with use the concepts and principles of modern marketing so, tourism brand can apply to your business. So, the tourism brand processes are made from unique innovation. At last the innovation must relate the consumer's problem.

Keywords: Tourism brand, Creativity, Approach Marketing, Approach Innovative

1. บทนำ

ณ ปัจจุบันสถานะสังคมที่เต็มไปด้วยความวุ่นวายทั้งเรื่อง เศรษฐกิจ การเมือง รวมถึงอุตสาหกรรม สิ่งเหล่านี้มีจุดกำเนิดมาจากการพัฒนาของเทคโนโลยี ทุกสิ่งทุกอย่างสามารถถ่ายโอนแล้วเก็บรวบรวมเป็นข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ส่งผลให้ผู้บริโภคมีสิทธิ์เลือก หรือคัดกรองข้อมูลก่อนจะตัดสินใจซื้อหรือใช้บริการ ด้วยเหตุนี้ทำให้ธุรกิจต่างๆ ประสบปัญหาอย่างมากในเรื่องการเข้าใช้บริการของผู้บริโภค โดยเฉพาะธุรกิจการท่องเที่ยวเอกชนที่มีนักท่องเที่ยวใช้บริการลดน้อยลงขึ้นทุกปี ปัญหาเหล่านี้ส่งผลให้บรรดาเจ้าของธุรกิจต้องก้าวผ่านจุดขบเซาะด้วยการให้ความสำคัญกับกลยุทธ์เรื่องนวัตกรรมบริการเชิงรุกและการตลาดเชิงรุก

นวัตกรรมเป็นหัวใจสำคัญในการวางแผนการสร้างตราสินค้าการท่องเที่ยวให้มีความแตกต่างจากตราสินค้าอื่นๆ โดยทำหน้าที่ขับเคลื่อนองค์กรให้ก้าวเข้าสู่ยุคดิจิทัล ดังนั้นนวัตกรรมจึงเป็นแรงผลักดันให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของโลกต้องไม่หยุดอยู่กับที่เพื่อการดำรงให้มีชีวิตรอดต่อไป

ดังนั้นบทความนี้ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการใช้นวัตกรรมเชิงรุกและการตลาดรูปแบบใหม่เพื่อยกระดับตราสินค้าท่องเที่ยว David Aaker (2015) กล่าวว่า การสร้างแบรนด์ใหม่ๆ ไปคือสร้างให้ผู้บริโภครู้จักแต่การสร้างให้ผู้บริโภคจดจำได้ต้องสร้างด้วยนวัตกรรมที่มาจากความคิดสร้างสรรค์และกล้าที่จะแตกต่างเพื่อให้ผู้บริโภคไม่พิจารณาแบรนด์อื่น ๆ ในท้องตลาด จากการกล่าวของ ชยุต ภาวนันท์กุล และ ณสรวิญ มหิทธิชาติกุล (2558) การเปิดโลกทัศน์ใหม่ให้กับนวัตกรรมในตลาด ผู้บริโภคจะตระหนักถึงความอยากรู้อยากเห็น ชอบทดลอง และนวัตกรรมใหม่จะมีอิทธิพลในการตัดสินใจซื้อหรือใช้ผลิตภัณฑ์ใหม่ก่อนแบรนด์อื่น ๆ อย่างเช่นกรณีตัวอย่างของสำนักข่าวซินหัวประเทศจีนเปิดตัวผู้ประกาศข่าวหุ่นยนต์ หรือผู้ประกาศข่าวสวมองปัญญาประดิษฐ์ Artificial Intelligence (AI) โดยครั้งนี้สำนักข่าวซินหัวได้สร้างความแตกต่างโดยนำหลักการของเทคโนโลยีมาต่อยอดด้วยการใช้นวัตกรรมเชิงรุกเพื่อต้องการตอบสนองต่ออุตสาหกรรมสื่อในปัจจุบัน

รูปภาพประกอบที่ 1: ผู้ประกาศข่าวปัญญาประดิษฐ์ (ที่มา : Workpoint, /561)

จากกรณีตัวอย่างส่งผลให้สำนักข่าวซินหัวได้ถือเป็นผู้สร้างผู้ประกาศหุ่นยนต์ตัวแรกของโลก และยังได้รับความสนใจที่ดีจากประชาชนชาวจีนรวมถึงการแก้ไขปัญหาสถานะทางสังคมในเรื่องประสิทธิภาพการรายงานข่าวให้ดียิ่งขึ้น ความสำเร็จครั้งนี้เห็นได้ชัดว่าการนำนวัตกรรมเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของผลิตภัณฑ์จะส่งผลให้การตลาดมีการก้าวกระโดดไปข้างหน้าและตราสินค้าจะเป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์

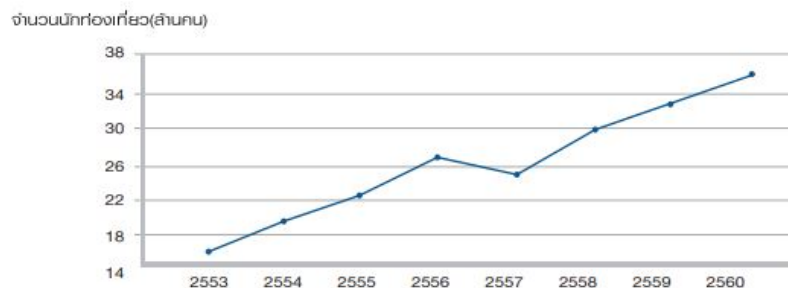
2.1 เพื่อฟื้นฟูและเพิ่มมูลค่าให้กับตราสินค้าท่องเที่ยวด้วยการนำเสนอรูปแบบการตลาดและนวัตกรรมบริการเชิงรุกที่เป็นกุญแจสำคัญในการเพิ่มขีดความสามารถให้การท่องเที่ยวในประเทศไทย

2.2 เพื่อยกระดับให้กับตราสินค้าในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวด้วยการใช้กลยุทธ์การตลาดเชิงรุกผ่านช่องทางออนไลน์รวมถึงการใช้ความคิดสร้างสรรค์เพื่อสร้างความแตกต่างในธุรกิจ

3. ตราสินค้า

ตราสินค้า (Brand) หมายถึงเป็นทุกสิ่งทุกอย่างที่สินค้ามอบให้ทั้งสิ่งที่จับต้องได้ (Tangible) เช่น โลโก้ บรรจุภัณฑ์ และยังครอบคลุมถึงสิ่งที่จับต้องไม่ได้ (Intangible) เช่น คำมั่นสัญญา อารมณ์ความรู้สึก ความคุ้นเคย ประสิทธิภาพ ถ้าสินค้าใดสามารถหยาบยื่นให้ผู้บริโภคได้ทั้งความพึงพอใจทางกายภาพที่จับต้องได้และความพึงพอใจในด้านอารมณ์ความรู้สึกที่อาจสัมผัสไม่ได้ ถือได้ว่าสินค้านั้นมี “ตราสินค้า” วิทวัส ชัยปานิ (2548) แบรินด์เป็นมุมมองของผู้บริโภคเป็นความรู้สึกของผู้บริโภคเมื่อได้ยินหรือเห็นสัญลักษณ์ผู้บริโภครู้ทันทีว่าตราสินค้านี้ทำอะไรได้บ้าง เช่น ตราสินค้าคิทแคท ผู้บริโภครับรู้โดยอัตโนมัติว่าเป็นช็อกโกแลต ดังนั้นผู้บริโภคสามารถจดจำแบรนด์ได้หรือไม่ขึ้นอยู่กับกระบวนการสร้างกลยุทธ์ของแต่ละองค์กร

แบรนด์เป็นสิ่งสำคัญในการสร้างธุรกิจให้ประสบความสำเร็จโดยเฉพาะธุรกิจที่มีการแข่งขันสูงอย่างธุรกิจการท่องเที่ยวโดยสังเกตจากจำนวนตัวเลขของนักท่องเที่ยวต่างชาติแต่ละปีที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

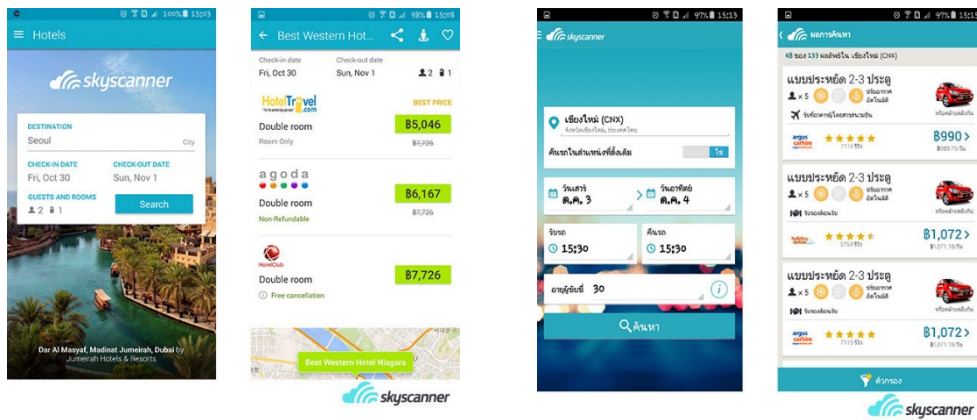
รูปภาพประกอบที่ 2: รายงานประจำปี (ที่มา : สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2560)

จากจำนวนตัวเลขของนักท่องเที่ยวดังกล่าวส่งผลให้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวทำรายได้เข้าประเทศมากถึงสองล้านล้านบาทในปี 2560 ที่ผ่านมา (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2560) และมีแนวโน้มจะเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ แต่ถึงอย่างไรก็ตามยังมีนักท่องเที่ยวแห่เข้ามามากเท่าไรยังมีการแข่งขันทางการตลาดสูงมากเท่านั้น หมายความว่าเจ้าของธุรกิจจะทำทุกวิถีทางในการดึงนักท่องเที่ยวให้เป็นลูกค้าของตัวเอง นักท่องเที่ยวมีสิทธิ์ที่จะเลือกใช้บริการบริษัทท่องเที่ยวอะไรก็ได้ขึ้นอยู่กับพวกเขาู้จักบริษัทมากน้อยเพียงใด แสดงให้เห็นถึงแนวคิดเรื่องแบรนด์ของ (Kapferer, 2005) กล่าวว่าการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันขึ้นอยู่กับพื้นฐานการตลาดของแบรนด์นั้น และจะนำไปสู่การจดจำได้ของผู้บริโภค เป้าหมายสำคัญของการสร้างแบรนด์ในทุก ๆ อุตสาหกรรม โดยเฉพาะอุตสาหกรรมที่มีการแข่งขันสูงอย่างธุรกิจการท่องเที่ยวก็คือ ต้องทำให้คนจำแบรนด์ได้ แบรนด์ที่แข็งแกร่งจะทำให้ผู้บริโภคทราบถึงความแตกต่างของแบรนด์นั้นกับคู่แข่ง และผลลัพธ์ที่ตามมาก็คือ การใช้บริการของลูกค้าที่แบรนด์ปรารถนา

4. การท่องเที่ยว

(กรมการท่องเที่ยว, 2558) เม็ดเงินกว่าแสนล้านบาทที่ประเทศไทยได้มาจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เศรษฐกิจบ้านเมืองเติบโตอย่างเห็นได้ชัด โดยเฉพาะในปี 2555 ที่ผ่านมารายรับจากการท่องเที่ยวจัดอยู่ในอันดับ 1 ของภูมิภาคอาเซียน สามารถสร้างรายได้และมีการจ้างงานกว่า 1.9 ล้านคนจากจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาประเทศไทย (The Travel & Tourism Competitive ของ World Economic Forum WEF, 2556) จากรายงานของกระทรวงท่องเที่ยวและกีฬา อธิปไตยกรมการท่องเที่ยว ซึ่งรายได้ดังกล่าวมาจากการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวหลากหลายประเภท อาทิ เช่น ที่พัก อาหาร โรงแรม กิจกรรมระหว่างทาง ดังนั้นการใช้จ่ายของผู้เดินทางแต่ละครั้งจึงมีจำนวนค่อนข้างสูงโดยเฉลี่ยต่อคน 4,500-5,500 บาท (สุพล ศรีพันธุ์, 2557) กล่าวว่าการรวมของนักท่องเที่ยวมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 8 - 9 ในปี

สิ่งที่ทำให้ประเทศไทยมีรายได้มหาศาลจากนักท่องเที่ยว คือ ประเทศไทยเป็นที่รู้จักและยอมรับในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวชั้นนำ มีความพร้อมในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ และมีระดับราคาที่หลากหลาย (พรศิริ สโนหาญ, 2550) แต่อย่างไรก็ตามการเติบโตอย่างรวดเร็วในขณะที่พฤติกรรมผู้บริโภคของลูกค้านักท่องเที่ยวจำนวนมากเปลี่ยนไปโดยสาเหตุหลักมาจากการพัฒนาของเทคโนโลยีที่ครอบคลุมทุกอย่างและย่อขนาดเพื่อสามารถพกติดตัวไปได้ทุกโอกาส การก้าวกระโดดของเทคโนโลยีส่งผลให้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวซบเซาลงอย่างมากสืบเนื่องจากนักท่องเที่ยวสามารถเป็นไกด์นำทางเองได้โดยไม่ต้องเสียเงินจำนวนมากเพียงทัวร์ จากพฤติกรรมดังกล่าวนี้นักท่องเที่ยวสามารถหาสถานที่ กิจกรรม วิว หรือร้านอาหารผ่านแอปพลิเคชันบนโทรศัพท์มือถือสมาร์ทโฟน

รูปภาพประกอบที่ 3 : Skyscanner (ที่มา : Adventureinyou, 2017)

(พรศิริ สโนหาญ, 2550) กล่าวว่าธุรกิจการท่องเที่ยวมีลักษณะเฉพาะตัวที่แตกต่างจากธุรกิจสินค้าอุปโภคและบริโภคทั่วไป สืบเนื่องจากผู้บริโภคไม่เคยยึดติดกับการบริการท่องเที่ยวของแบรนด์ใดแบรนด์หนึ่ง หมายความว่าผู้บริโภคจะเปลี่ยนแปลงการรับบริการทุกครั้งตามที่ตนเองรู้จัก หรือสนใจเท่านั้นทำให้ผู้ประกอบการเจ้าของกิจการท่องเที่ยวต้องคำนึงถึงการสร้างแบรนด์อย่างไรให้ผู้บริโภครู้จัก และกลายเป็นลูกค้า ส่งผลให้ธุรกิจประเภทการท่องเที่ยวมีลักษณะเฉพาะตัวที่แตกต่าง โดยตีความหมายของคำว่าลักษณะเฉพาะตัวที่แตกต่างคือ “การสร้างแบรนด์ให้แตกต่างด้วยการตลาดเชิงรุก”

5. การตลาดเชิงรุก

หมายถึงการสร้างกลยุทธ์ทางการตลาดที่มีเป้าหมายเพื่อบรรลุจุดประสงค์บางอย่าง โดยสรรคสร้างโอกาสในการแข่งขันหรือส่วนแบ่งทางการตลาด โดยทั่วไปการตลาดเชิงรุกจะเหมาะสมกับตลาดที่มีการแข่งขันสูงในอุตสาหกรรมนั้น เนื่องจากกลยุทธ์ดังกล่าวมักมีต้นทุนในเรื่องค่าใช้จ่ายสูงทำให้การลงทุนเพื่อแข่งขันพื้นที่ในตลาดจะต้องคุ้มค่างับการเสียค่าใช้จ่าย

ณ ปัจจุบันการตลาดเชิงรุกมีการเปลี่ยนแปลงไปมาก โดยเฉพาะการตลาดเชิงรุกที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบรนด์โดยปรับเปลี่ยนจากการทำการตลาดออฟไลน์สู่ออนไลน์ด้วยกลยุทธ์ที่เป็นเอกลักษณ์มากขึ้นเพื่อต้องการพัฒนาศักยภาพให้แก่แบรนด์ (เสรี วงษ์มณฑา ,2561) ได้กล่าวถึงยุทธศาสตร์การตลาดออนไลน์เชิงรุกเพื่อยกระดับแบรนด์ดังนี้

5.1 สร้างสรรค์เรื่องราวเนื้อหาที่เป็นประโยชน์และน่าสนใจสำหรับลูกค้า

5.2 ใช้พื้นที่ของดิจิทัลเป็นส่วนหนึ่งของการสื่อสารการตลาดออนไลน์โดยสร้างช่องทางสื่อออนไลน์ให้หลากหลายเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด สื่อจะช่วยส่งเสริมให้สินค้าเข้าถึงกลุ่มลูกค้าได้รวดเร็วและขยายไปได้กว้างไกลมากยิ่งขึ้น

กระบวนการคิดการทำตลาดออนไลน์เชิงรุกมีแนวคิดและทฤษฎีเพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริโภคกับแบรนด์เป็นจำนวนมาก สังเกตได้จากนักวิชาการหลายท่านกล่าวว่าในยุคนี้แบรนด์ต่าง ๆ ใช้พื้นที่ของดิจิทัลเป็นส่วนหนึ่งของการตลาดออนไลน์เป็น ซึ่งกลยุทธ์ดังกล่าวไม่ได้คำนึงผู้บริโภค หมายความว่าแบรนด์ระดับโลกไม่ได้ใช้พื้นที่ดิจิทัลเป็นการตลาดออนไลน์ตรงกันข้ามการตลาดออนไลน์ถูกทำให้กลายเป็นสิ่งมีชีวิตและเชื่อมโยงคุณค่าของตนเองเข้ากับชีวิตประจำวันของผู้บริโภค (ปิยชาติ อิศรภักดี ,2559) ทำให้นักการตลาดจึงต้องประยุกต์กลยุทธ์เพื่อก่อให้เกิดสายสัมพันธ์ที่เป็นเอกลักษณ์แตกต่างที่ติดกับผู้บริโภคและทำให้ผู้บริโภคจดจำได้ ดังนั้นผู้เขียนจึงนำกลยุทธ์การตลาดออนไลน์เชิงรุกต่าง ๆ ในยุคปัจจุบันที่จะช่วยยกระดับตราสินค้าท่องเที่ยวสู่ระดับโลกและสร้างความแตกต่างในเชิงรุกทางแบรนด์ดังนี้

สร้างสรรค์อย่างลงตัว

ณ สภาพสังคมที่เต็มไปด้วยข้อมูลข่าวสาร มีโฆษณาทั้งออนไลน์และออฟไลน์จำนวนมาก ทำให้ผู้บริโภคเลือกที่จะปิดกั้นตัวเอง ประกอบกับผู้บริโภคมีสิทธิ์ที่จะเลือกรับข้อมูลข่าวสาร ทำให้แบรนด์ที่สร้างการตลาดออกมาเป็นจำนวนมากเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ยากขึ้น ดังนั้นแบรนด์ต้องตระหนักถึงความสำคัญในการสร้างสิ่งดึงดูดความสนใจให้อยู่ในสายตาและการรับรู้ของผู้บริโภคได้

จากกรณีการสร้างแคมเปญ Share a coke ของบริษัท Coca Cola ที่ต้องการส่งมอบความสุขให้กับคนรอบข้างโดยโค้กได้สร้างพื้นที่ส่วนบุคคลให้กับผู้บริโภคที่ดื่มโค้กในรูปแบบของชื่อ หรือคนพิเศษ เช่น พ่อ แม่ น้อง แฟน แคมเปญนี้ได้ถูกแพร่กระจายอย่างรวดเร็วลงบนสื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ โดยผู้บริคนำเสนอรูปของตัวเองกับกระป๋องโค้ก ซึ่งการสร้างกลยุทธ์การตลาดออนไลน์ของโค้กได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก ส่งผลให้ผู้บริโภคได้รับประสบการณ์ใหม่ในการส่งมอบความสุขให้กับคนรอบข้างที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อนในโลกได้พูดถึงกันข่าวทวีป และทำให้เกิดปรากฏการณ์ติดแฮชแท็ก(#)รวมถึงการโพสต์รูปมากถึง 6 แสนรูป ดังนั้นการกระทำของโค้กได้สร้างพฤติกรรมใหม่บนโลกแห่งโซเชียลมีเดียให้แก่ผู้บริโภคได้ร่วมกิจกรรม และร่วมแบ่งปันความสุข ทั้งนี้ปรากฏการณ์ใหม่ที่เกิดขึ้นมาจากกลยุทธ์ที่เรียกว่า “สร้างสรรค์อย่างลงตัว” และเป็นหนึ่งในกลยุทธ์การตลาดออนไลน์เชิงรุกที่ขับเคลื่อนแบรนด์สู่ระดับโลก

รูปภาพประกอบที่ 4 : sharecoke (ที่มา : Bandile.khumalo Instagram, 2018)

ถึงแม้ว่าการตลาดออฟไลน์จะถูกดบทบาทลงอย่างมากแต่สิ่งหนึ่งที่ทำให้การตลาดออฟไลน์ไม่จางหายไปก็คือพฤติกรรมที่แตกต่างของผู้บริโภค (Kevin Lane Keller, 2017) ดังนั้นนักการตลาดอาจนำพฤติกรรมที่แตกต่างของผู้บริโภคในการซื้อสินค้าออฟไลน์มาสู่ช่องทางออนไลน์ได้ด้วยการตลาดออนไลน์เชิงรุก “โซว์รูมมิ่ง” มาปรับใช้ กรณีตัวอย่างการบริการออฟไลน์สู่ออนไลน์ของซูเปอร์มาร์เก็ต Tesco ในประเทศเกาหลีใต้คนเกาหลีใต้มีพฤติกรรมการทำงานอย่างหนักและมีเวลาว่างน้อยมากในแต่ละวัน การซื้อของใช้ของกินเข้าบ้านเป็นเรื่องลำบากมาก Tesco จึงสร้างซูเปอร์มาร์เก็ตเสมือนจริงเพื่อแก้ไขปัญหาพฤติกรรมดังกล่าวโดยนำชั้นวางสินค้าติดตามผนังอาคารสถานที่สาธารณะ เช่น รถไฟฟ้าใต้ดิน ผู้บริโภคที่ไม่มีเวลาเดินเข้าห้างเพื่อจับจ่ายซื้อของสามารถโหลดแอปพลิเคชัน Homeplus แล้วใช้สมาร์ตโฟนสแกนรูปสินค้าที่ต้องการระหว่างรอรถไฟกลับบ้าน Tesco จะจัดส่งสินค้าที่สแกนทั้งหมดถึงหน้าบ้าน

รูปภาพประกอบที่ 5 : Subway-Virtual Store (ที่มา : Fiveminutemarketing, 2013)

จากกรณีตัวอย่างสรุปได้ว่าโซว์รูมมิ่งทำให้ลูกค้าได้ชม และเลือกสินค้าแบบเสมือนจริงเป็นการนำส่วนที่ดีที่สุดของประสบการณ์ออฟไลน์มาสู่ช่องทางออนไลน์ และช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับการชอปปิงออนไลน์อีกด้วย ทั้งนี้การตลาดออนไลน์เชิงรุกโซว์รูมมิ่งทำให้นักการตลาดมองเห็นภาพลูกค้าใช้ช่องทางออนไลน์และออฟไลน์อย่างต่อเนื่องซึ่งในอดีตทำไม่ได้ นักการตลาดสามารถมองเห็นข้อมูลเชิงลึก เช่น ประชากรศาสตร์ ความถี่ในการชอปปิง ช่วงเวลา เวลา รวมถึงผลิตภัณฑ์หรือโปรโมชันที่ลูกค้าชื่นชอบ และประวัติการจับจ่าย ซึ่งการตลาดออนไลน์เชิงรุกดังกล่าวสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ดีเกี่ยวกับนักการตลาดที่เกี่ยวข้องกับตราสินค้าท่องเที่ยว เพราะทำให้นักการตลาดวางแผนและบริหารช่องทางเข้าถึงลูกค้าได้อย่างเต็มที่และมี

ประสิทธิภาพ ข้อมูลดังกล่าวสามารถช่วยให้นักการตลาดวางแผน จัดทริปโปรโมชัน และข้อเสนอแบบเรียลไทม์ ที่ลูกค้าต้องการ โดยนำเสนอผ่านการคิดรูป ตีราคาที่ชัดเจนเพื่อให้ลูกค้าตัดสินใจซื้อบริการ ได้สะดวกและง่ายขึ้น

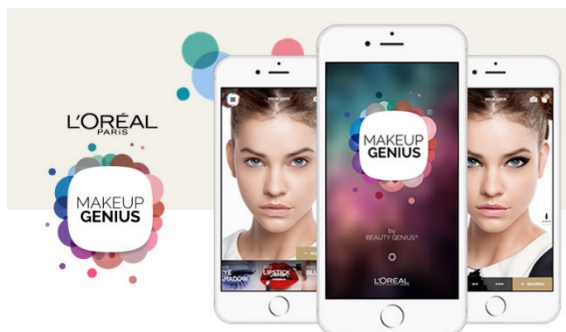
6. นวัตกรรมบริการเชิงรุก

(วีระวุฒิ วัจนะพุกกะ และอาทิตยา อรุณศรี โสภณ, 2553) การเปลี่ยนแปลงบริบทที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน แสดงให้เห็นว่าระบบเศรษฐกิจใด ๆ ก็ได้ถูกขับเคลื่อนด้วยที่ดิน แรงงาน และทุนอีกต่อไป แต่ระบบเศรษฐกิจจะถูกขับเคลื่อนด้วยความรู้และนวัตกรรมใหม่ ๆ ในการก่อให้เกิดผลผลิต ประเทศพัฒนาแล้วต่างให้ความสำคัญต่อนวัตกรรม เพราะนวัตกรรมสามารถสร้างรายได้และเศรษฐกิจอย่างมหาศาล รวมถึงก่อให้เกิดอาชีพและธุรกิจใหม่ ๆ (วิเชียร สุขสร้อย, 2553) จากผลการศึกษาด้านนวัตกรรมของ (Hult et al., 2004) พบว่านวัตกรรมในองค์กรหรือธุรกิจทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานและเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ขับเคลื่อนให้อุตสาหกรรมต่าง ๆ ประสบความสำเร็จ ทั้งนี้ยังกล่าวถึงอุตสาหกรรมส่วนใหญ่มีการแข่งขันสูงและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้องค์กรในอุตสาหกรรมจำเป็นต้องมีการสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อชิงความได้เปรียบในการตลาด นวัตกรรมเป็นสิ่งที่ขับเคลื่อนด้วยความคิดสร้างสรรค์ซึ่งนวัตกรรมมีความหลากหลายประเภทขึ้นอยู่กับอุตสาหกรรมที่นักการตลาดจะเลือกใช้ ทั้งนี้ผู้เขียนให้ความสำคัญกับนวัตกรรมประเภทการบริการเชิงรุกเนื่องจากบทความครั้งนี้ต้องการยกระดับตราสินค้าท่องเที่ยวด้วยการตลาดเชิงรุกและนวัตกรรมเชิงรุก (นฤดี จิยะวรรณันท์ 2555 และ มาโกตะ ยูซุอิ, 2555) ได้สรุปความหมายของนวัตกรรมบริการเชิงรุกว่า คือการบริการใหม่ที่มีลักษณะของการปฏิรูปจากเดิม โดยเกิดจากแนวคิดที่มีผู้ดำรงชีวิตเป็นจุดเริ่มต้น และคำนึงถึงปัจจัยทางสังคม โครงสร้างของระบบที่เป็นอยู่และการให้ความสำคัญกับคน รวมถึงการพัฒนากลยุทธ์ให้สอดคล้องกับผู้บริโภค (สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์, 2553) ได้ศึกษาการให้คำนิยามของคำว่านวัตกรรมเชิงรุกในขอบเขตการตลาด / ประเด็นดังนี้

1. ความใหม่ (Newness) เป็นสิ่งที่ถูกพัฒนาขึ้นอาจจะมีลักษณะเป็นผลิตภัณฑ์หรือการบริการ โดยจะเป็นการปรับปรุงจากของเดิมหรือพัฒนาขึ้นใหม่ให้เป็นรูปแบบที่แตกต่างไปจากเดิม

2. การใช้ความรู้และความคิดสร้างสรรค์ (Knowledge and Creativity Idea) นวัตกรรมคือการใช้ความรู้และความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งสิ่งที่ดีว่าเป็นนวัตกรรมได้นั้นจะต้องเกิดจากการใช้ความรู้และความคิดสร้างสรรค์เป็นพื้นฐานของการพัฒนาให้เกิดขึ้นใหม่ ไม่ใช่เกิดการเลียนแบบหรือการทำซ้ำ

นวัตกรรมบริการเชิงรุกสามารถสรุปได้ว่าเป็นสิ่งแปลกใหม่อยู่ในรูปแบบผลิตภัณฑ์หรือการบริการที่นำมาพัฒนาจากของเดิมที่มีอยู่เพื่อตอบสนองต่อความต้องการในตลาดของผู้บริโภค นวัตกรรมอาจจะขึ้นอยู่กับพื้นฐานหลักการของเทคโนโลยีที่ขับเคลื่อนด้วยความคิดสร้างสรรค์กรณีตัวอย่างของแบรนด์เครื่องสำอาง L'Oréal ที่นำนวัตกรรมบริการเชิงรุกมาประยุกต์ใช้ให้เข้ากับสภาวะสังคมและความต้องการของผู้บริโภค โดยนักการตลาดทราบถึงปัญหาที่สำคัญที่สุดในการซื้อเครื่องสำอางออนไลน์พบว่า ลูกค้าไม่สามารถทดลองสินค้าด้วยตนเองจึงนึกภาพไม่ออกว่าใช้แล้วจะเป็นอย่างไร L'Oréal จึงพัฒนาแอป Make up Genius ที่ใช้เทคโนโลยีความจริงเสมือน (Augmented Reality) เข้ามาช่วยแอปจะทำหน้าที่เหมือนกระจกเงาเสมือนจริงให้ลูกค้าเลือกเครื่องสำอางที่ต้องการ จากนั้นแอปจะแสดงให้เห็นว่าเครื่องสำอางนั้นจะเป็นอย่างไรเมื่ออยู่บนใบหน้าของลูกค้าภาพที่อยู่ในแอปสามารถแชร์ลงโซเชียลมีเดีย

รูปภาพประกอบที่ 6 : L'Oréal Makeup Genius App (ที่มา : Technews, 2015)

ดังนั้นผู้ประกอบการ นักการตลาด และเจ้าของการท่องเที่ยวสามารถนำกลยุทธ์นวัตกรรมบริการเชิงรุกของแบรนด์ L'Oréal มาประยุกต์ใช้ในแผนการตลาด โดยส่วนใหญ่การวางแผนท่องเที่ยวเป็นเรื่องยุ่งยากเพราะหมายถึงการเดินทางที่ผู้บริโภคไม่เคยไปมาก่อน นวัตกรรมบริการเชิงรุกจะนำเสนอการท่องเที่ยวที่ครอบคลุมตั้งแต่การจองตั๋ว ที่พัก ร้านอาหาร หรือโรงแรมผ่านระบบเสมือนจริง (Augmented Reality) โดยแอปพลิเคชันจะแสดงสถานที่ท่องเที่ยว ร้านอาหาร จองตั๋วและอื่น ๆ ในรูปแบบจำลองโดยที่นักท่องเที่ยวจะปรากฏอยู่ในแอปเสมือนนักท่องเที่ยวอยู่ในสถานที่นั้นแล้ว นวัตกรรมบริการเชิงรุกจะช่วยให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจใช้บริการได้ง่ายขึ้น และเห็นภาพชัดเจนยิ่งขึ้นผ่านภาพเสมือนจริง

จากตัวอย่างข้างต้นการนำปัญหาของสังคมมาสร้างเป็นโอกาสเพื่อสร้างความแตกต่างให้แบรนด์โดยบูรณาการอุปสรรคของผู้บริโภคกับช่องทางออนไลน์เข้าด้วยกันเพื่อผลักดันให้ผู้บริโภคตัดสินใจซื้อสินค้าได้รวดเร็วและง่ายขึ้นและช่องทางออนไลน์จะส่งผลให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างแบรนด์กับผู้บริโภค Philip Kotler (2017) ทั้งนี้แรงผลักดันเกิดจากความคิดสร้างสรรค์โดยนำแนวคิดนวัตกรรมบริการเชิงรุกมาประยุกต์ใช้ให้เข้ากับความต้องการของผู้บริโภค

7. สรุป

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นหนึ่งในธุรกิจที่ประสบปัญหาจากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้บริโภคทำให้แบรนด์ท่องเที่ยวต่าง ๆ ของประเทศไทยซบเซาโดยเฉพาะการท่องเที่ยวของภาครัฐหรือบารายต้องปิดตัวลง ปัญหาเหล่านี้เป็นปัจจัยที่ทำให้ผู้ประกอบการท่องเที่ยวมองหากลยุทธ์บางอย่างที่ทำให้ธุรกิจยังคงเดินต่อไปข้างหน้าได้ แบรนด์ที่ต้องการยกระดับต้องเป็นผู้ริเริ่มนำเสนอปัญหาของผู้บริโภคมาสร้างเป็นโอกาสโดยการนำกลยุทธ์การตลาดเชิงรุกมาแก้ไขปัญหานั้นจนนำไปสู่การเริ่มต้นธุรกิจอีกครั้ง เป้าหมายของการสร้างแบรนด์ท่องเที่ยวไม่ใช่การสร้างสายสัมพันธ์กับผู้บริโภคแบบฉาบฉวย หมายความว่าผู้บริโภคมาใช้บริการแล้วก็จบกันไป หากแต่เป็นการสร้างความสัมพันธ์จนกลายเป็นลูกค้าประเภทจงรักภักดีในท้ายที่สุด แบรนด์ท่องเที่ยวจะเข้าไปอยู่ในความทรงจำ และผู้บริโภคจะจดจำได้หรือไม่ขึ้นอยู่กับการเรียนรู้ที่จะเปลี่ยนแปลง และพัฒนาสินค้าด้วยนวัตกรรมบริการเชิงรุกเพื่อสร้างความแตกต่างให้กับแบรนด์ ทั้งนี้ผู้บริโภคในปัจจุบันแสดงจุดยืนอย่างชัดเจนว่าพวกเขาต้องการอะไร และมีรูปแบบการดำเนินชีวิตเป็นอย่างไร ถ้าแบรนด์ท่องเที่ยวต้องการดำเนินต่อไป และเข้าถึงรูปแบบการดำเนินชีวิตเพื่อสร้างความสัมพันธ์กับผู้บริโภคจะต้องตระหนักถึงความสำคัญของสถานะสังคม และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้บริโภค โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเรียนรู้ที่จะนำเครือข่ายสังคม

โลกออนไลน์มาประยุกต์ใช้ให้เกิดประสิทธิภาพ จะช่วยให้ผู้บริโภค โภคชิมช้บการแสดงออกรวมถึงจะส่งผลให้รู้จักแบรนด์การท่องเที่ยว และจดจำได้

ดังนั้นบทความวิชาการครั้งนี้จึงบอกเล่าเนื้อหา เทรนด์กลยุทธ์การตลาดเชิงรุกและนวัตกรรมบริการเชิงรุกที่ประสบความสำเร็จอย่างสูงสุดในพื้นที่การทำสงครามระหว่างแบรนด์ระดับโลก เพื่อให้ให้นักการตลาดผู้ประกอบการ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวได้นำไปประยุกต์ใช้ และปรับตัวให้ทันก่อนใคร

8. ข้อเสนอแนะ

บทความนี้กล่าวถึงการยกระดับตราสินค้าท่องเที่ยวด้วยกลยุทธ์รูปแบบใหม่ที่ประสบความสำเร็จจากอุตสาหกรรมประเภทอื่น ๆ โดยนำกลยุทธ์มาประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับรากฐานของการท่องเที่ยวของประเทศไทย การตลาดและนวัตกรรมเชิงรุกเป็นปัจจัยสำคัญที่ขับเคลื่อนการท่องเที่ยวให้คงอยู่รอดและยังสามารถเจาะกลุ่มตลาดลูกค้าทั้งใหม่และเก่าได้อีกด้วย

8.1 ผู้บริหาร นักการตลาด รวมถึงเจ้าของธุรกิจการท่องเที่ยวควรมีการอัปเดตตลอดเวลาเพื่อให้ผู้บริโภครู้สึกประทับใจกับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

8.2 ธุรกิจการท่องเที่ยวที่กำลังพัฒนาและปรับกลยุทธ์ใหม่ควรมุ่งเน้นที่การตลาดและนวัตกรรมบริการเชิงรุกที่ขับเคลื่อนด้วย ความแปลกใหม่ ทันสมัย และสร้างสรรค์ เพื่อให้ผู้บริโภคจดจำแบรนด์ในฐานะผู้นำนวัตกรรมบริการ

8.3 ธุรกิจท่องเที่ยวนอกจากจะขายเกี่ยวกับการบริการเพื่อสร้างความประทับใจแล้ว ยังต้องรักษาความสัมพันธ์กับผู้บริโภค เพื่อให้ผู้บริโภคกลายเป็นลูกค้าที่จงรักภักดี ดังนั้นการใช้การตลาดและนวัตกรรมเชิงรุกเพื่อยกระดับตราสินค้าท่องเที่ยวควรครอบคลุมการสื่อสารทั้งรูปแบบช่องทางออนไลน์และออฟไลน์เพื่อสร้างสายสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นและเพิ่มโอกาสการติดต่อจากลูกค้ามากขึ้น

9. เอกสารอ้างอิง

จันทร์พร ช่วงโชติ. (2558). *นวัตกรรมการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศบนฐานชุมชนในเขตอุทยานแห่งชาติ ภาคตะวันตก ของประเทศไทย*. ปรินญาปรัชญาคุณภูมิบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

เฉลิมศักดิ์ ชัยชาญ. (2556). รายงานการวิจัยการพัฒนาคุณภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ประเทศไทย.

ปิยชาติ อิศรภักดี. *Branding 4.0*. (2559). พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: Amarin How- To.

ภัทรวรรณ. (2561). 7 บริษัทระดับโลก พลิกเกมจากปากเหวสู่ความสำเร็จ ที่คุณควรเอาอย่าง. [ออนไลน์].

สืบค้นจาก: <https://bit.ly/2GYRFKQ>

วรรมณ จันทิษฐ์. (2552). พฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยศึกษารณิตลาดน้ำไทย

อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ปรินญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

วลัย วัฒนศิริ. (2558). *การสื่อสารการตลาดเชิงรุก*. [ออนไลน์]. สืบค้นจาก: <https://bit.ly/1eyRrHq>

วิสุธิดา นักเกษม และประสพชัย พสุนนท์. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันของผู้ประกอบการธุรกิจบริการในเขตกรุงเทพมหานคร. *วารสารสาขาสมาคมมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร*, ปีที่ 11 ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม - เมษายน 2561.

- เวริกซ์พ้อยท์. (2560). สำนักข่าวซินหัวเปิดตัวผู้ประกาศข่าวAIคนแรกของโลก. [ออนไลน์]
- สกุล จริยาแจ่มสิทธิ์ และ กวิน วงศ์ลีดี. (2555). การศึกษาเส้นทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียในประเทศไทย: กรณีศึกษาที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา :กรุงเทพฯ . (in Thai)
- สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์ พัทธ์ศรผจง วัฒนสินธุ์ อัจฉรา จันทร์ฉาย และ ประกอบ คุปรัตน์. (2553). *นวัตกรรม : ความหมาย ประเภท และความสำคัญ ต่อการเป็นผู้ประกอบการ* : 33(128). 50.
- อรรธิกา พังงา ศรีสุดา จงสิทธิผล เสรีวงษ์มณฑา และ ชุษณะ เตชคณา. (2560). การสร้างตราสินค้าเมืองท่องเที่ยวเพื่อการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน กรณีศึกษา การท่องเที่ยวเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี. *วารสารและวิจัยพัฒนา*. มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย. 12(39). 26-30.
- Bussaya Kaewngam. (2012). How to electronic commerce. [Online]. Available at:
<http://bussayajaa.blogspot.com/2012/11/4-e-advertising.html>
- Technews. (2015). L'Oréal Make up Genius App. (Online). Accessed at:
<http://www.olivegraphics.com.au/technews/loreal-makeup-genius-app/>

การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์กับการรับรู้ การเห็นคุณค่า การมีส่วนร่วมฟื้นฟูและอนุรักษ์
ชุมชนป่าชายเลน เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร
ECOTOURISM WITH PERCEPTION, APPRECIATION, PARTICIPATION
OF RESTORATION AND CONSERVATION, MANGROVE FOREST
COMMUNITY, BANG KHUN THIAN DISTRICT, BANGKOK

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิธิภัทร บาลศิริ
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
E-mail: nithipat798@yahoo.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การรับรู้ การเห็นคุณค่า การมีส่วนร่วมฟื้นฟูและอนุรักษ์ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ชุมชนป่าชายเลน 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ การเห็นคุณค่า การมีส่วนร่วมฟื้นฟูและอนุรักษ์ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ชุมชนป่าชายเลน 3) เพื่อศึกษาแนวทางการฟื้นฟูและอนุรักษ์วิถีชีวิตชุมชนชาวประมงชายฝั่งทะเล และป่าชายเลน 4) เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาของชุมชนป่าชายเลน พื้นที่วิจัย คือ ชุมชนป่าชายเลน เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร ประชากร คือ ประชาชนในชุมชนป่าชายเลน เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ประธานชุมชน ประชาชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ภาครัฐ ผู้ประกอบการ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ชุมชนป่าชายเลน ได้แก่ พันธุ์ไม้ในป่าชายเลน สัตว์ที่พบในป่าชายเลน ชุมชนชาวประมงป่าชายเลนบางขุนเทียน ศูนย์ศึกษาป่าชายเลน พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นเขตบางขุนเทียน ศูนย์รวมอาหารทะเลบางขุนเทียน 2) การรับรู้ การเห็นคุณค่า การมีส่วนร่วมฟื้นฟูและอนุรักษ์ และการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ชุมชนป่าชายเลนของนักเรียนในชุมชน ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ด้านการรับรู้เกี่ยวกับอัตลักษณ์ชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (\bar{X} =4.38) รองลงมา คือ ด้านการรับรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตชุมชน (\bar{X} =4.32) ด้านการรับรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ป่าชายเลนและวิถีชีวิตชุมชนชาวประมงชายฝั่งทะเล (\bar{X} =4.24) ด้านการเห็นคุณค่าป่าชายเลนและวิถีชีวิตชุมชนชาวประมงชายฝั่งทะเล (\bar{X} =4.23) ด้านการรับรู้เกี่ยวกับป่าชายเลน (\bar{X} =4.11) ด้านการมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูและอนุรักษ์ป่าชายเลนและวิถีชีวิตชุมชนชาวประมงชายฝั่งทะเล (\bar{X} =4.04) ปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อการรับรู้ การเห็นคุณค่า การมีส่วนร่วมฟื้นฟูและอนุรักษ์ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ชุมชนป่าชายเลน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ระดับชั้นที่ศึกษา ระยะเวลาที่พักอาศัยอยู่ในชุมชน รายได้ต่อเดือนของครอบครัว การเข้าร่วมกิจกรรมฟื้นฟูและอนุรักษ์ป่าชายเลน ซึ่งมีค่าสถิติ F เท่ากับ 2.759 - 7.736 3) แนวทางการฟื้นฟูและอนุรักษ์วิถีชีวิตชุมชนชาวประมงชายฝั่งทะเล และป่าชายเลน ได้แก่ การส่งเสริมอาชีพการทำประมงที่อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การส่งเสริมวิธีการจับสัตว์น้ำที่ถูกวิธี การปลูกป่าชายเลนเพิ่มเติม การมีระบบกำจัดขยะและของเสียที่มีประสิทธิภาพ การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การปลูกฝังจิตสำนึกของ

เยาวชนและประชาชนทั่วไป การป้องกันคลื่นกัดเซาะชายฝั่งทะเล 4) ปัญหาของชุมชนป่าชายเลนมีดังนี้ การกัดเซาะชายฝั่งทะเล สารพิษและน้ำเน่าเสีย การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งมีแนวทางแก้ไขปัญหาของชุมชนป่าชายเลน ได้แก่ การมีระบบการบำบัดน้ำเสียที่มีประสิทธิภาพ การพัฒนาที่เน้นการมีส่วนร่วมจากประชาชน การจัดทำเขื่อนกันคลื่นทะเล การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก

คำสำคัญ: การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ อัตลักษณ์ชุมชน ชุมชนป่าชายเลน

ABSTRACT

The purposes of this research were to: 1) study ecotourism resources, perception, appreciation, participation of restoration and conservation, ecotourism in mangrove forest community; 2) study the factors affect to perception, appreciation, participation of restoration and conservation, ecotourism in mangrove forest community; 3) study guidelines of restoration and conservation of way of life of inshore fishery community and mangrove forest; 4) study threat and solution guidelines of mangrove forest community. Research area was mangrove forest community, Bang Khun Thian district, Bangkok. Research population was people of mangrove forest community, Bang Khuntian district, Bangkok. Research samples were basic education students. Key informants were head of community, people in community, local wisdoms, local leaders, officers of public sector, and business sector. Research instruments were observation form, interview form, and questionnaire. Statistics for data analysis were percentage, mean, standard deviation, and analysis of variance.

Research results were: 1) ecotourism resources were plants, animals, inshore fishery community, mangrove forest, learning center of mangrove forest, local museum, seafood cuisine and restaurants; 2) students of community were perception, appreciation, participation of restoration and conservation, and ecotourism of mangrove forest community in all factors were high level of mean. Perception of community identity factor was the highest mean ($\bar{X}=4.38$), the second was perception of community way of life factor ($\bar{X}=4.32$), perception of ecotourism of mangrove forest and way of life of inshore fishery community factor ($\bar{X}=4.24$), appreciation of mangrove forest and way of life of inshore fishery community factor ($\bar{X}=4.23$), perception of mangrove forest factor ($\bar{X}=4.11$), participation of restoration and conservation of mangrove forest and way of life of inshore fishery community ($\bar{X}=4.04$), respectively. Demographic factors of students in mangrove forest community effected to perception, appreciation, participation of restoration and conservation, and ecotourism in significant level of .05 were class level, year of living in community, family income per month, participation of restoration and conservation activity, F statistic were 2.759 – 7.736; 3) the solutions of restoration and conservation of way of life of inshore fishery community and mangrove forest were enhancement of fishery with environment conservation, enhancement of fishery with appropriate method, planting for mangrove forest, setting the efficiency system of waste treatment, enhancement of ecotourism, cultivating awareness of student and people of mangrove forest community, prevention of coastal erosion; 4) the crisis problems of mangrove forest community were coastal erosion, toxic and waste water, development of infrastructure. The solutions of this problem were efficiency system of toxic and waste water treatment, the mangrove forest community development based on

people participation, construction of coastal erosion dam, enhancement of ecotourism for the development of community economy.

Keywords: ecotourism, community identity, mangrove forest community

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาวิจัย

ป่าชายเลนเป็นทรัพยากรชายฝั่งทะเลที่มีคุณค่า เป็นแหล่งอาหาร แหล่งวางไข่และที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำ มีความหลากหลายทางชีวภาพและเป็นแนวป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลจากคลื่นทะเลและลมพายุ ป้องกันการพังทลายของดินบริเวณชายฝั่ง ตลอดจนการฟอกน้ำและอากาศให้บริสุทธิ์ ป่าชายเลนบางชุมชนเป็นป่าชายเลนเพียงแห่งเดียวของกรุงเทพมหานคร มีเส้นทางคมนาคมสะดวกและเหมาะสมสำหรับการไปท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจ และเรียนรู้ระบบนิเวศป่าชายเลน ป่าชายเลนแห่งนี้ได้รับผลกระทบจากปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเล แต่ยังมีระบบนิเวศที่อุดมสมบูรณ์ทั้งด้านพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ป่าชายเลน ชุมชนมีวิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์ มีภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการจัดการระบบนิเวศป่าชายเลน และการทำผลิตภัณฑ์จากพืชและสัตว์ในเขตป่าชายเลน นอกจากนี้ ชุมชนป่าชายเลนบางชุมชนมีพื้นที่ติดทะเลอ่าวไทย จึงเป็นที่สำหรับจัดประชุม อบรมสัมมนา แหล่งเรียนรู้ แหล่งท่องเที่ยว แหล่งอาหารทะเล มีเส้นทางท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และเชิงนิเวศ

ปัจจุบันชุมชนป่าชายเลนบางชุมชนประสบปัญหาที่หลากหลาย ได้แก่ การกัดเซาะชายฝั่งทะเล น้ำเค็มไหลเข้าสู่นากุ้ง หอย ปู ปลา มีน้ำเสียและสารพิษระบายนมาสู่ชุมชน ทำให้สัตว์น้ำที่เลี้ยงเป็นอาชีพหลักเสียหายอย่างหนัก ทำให้ประชาชนอพยพออกนอกพื้นที่อย่างต่อเนื่อง แต่เนื่องจากเป็นชุมชนป่าชายเลนที่ตั้งอยู่ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร จึงมีนักเรียน นักศึกษา และประชาชนเดินทางมาท่องเที่ยวอย่างสม่ำเสมอ การวิจัยครั้งนี้จึงได้สนใจศึกษาว่าการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่เกิดขึ้นในชุมชนมีผลต่อการรับรู้เกี่ยวกับชุมชน การตระหนักในคุณค่าของชุมชน การร่วมกันฟื้นฟู อนุรักษ์ระบบนิเวศ วิถีชีวิต ภูมิปัญญาท้องถิ่นและอัตลักษณ์ชุมชน มากน้อยเพียงใด ตลอดจนสามารถนำการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาเป็นกลไกในการสร้างเศรษฐกิจในชุมชนและการเห็นคุณค่าในชุมชนของตนเองมากน้อยเพียงใด ซึ่งในงานวิจัยของ กาญจนกร สามเมือง (2551) พบว่า ชุมชนมีการนำทุนต่างๆ ทั้งที่เป็นนามธรรมและรูปธรรม ได้แก่ ทุนมนุษย์ ทุนวัฒนธรรม ทุนทรัพย์ ทุนแรงงาน มาใช้ในการดำเนินงาน การอนุรักษ์ป่าชายเลน ประเพณี วัฒนธรรมของชุมชน ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและบริบทของชุมชน เป็นตัวกำหนดลักษณะความสัมพันธ์ของคนในชุมชน การสำนึกในหน้าที่ของตัวเองในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และฟื้นฟูพื้นที่ป่าชายเลนของชุมชน การสะท้อนให้เห็นถึงความไว้วางใจกัน ความเอื้ออาทรต่อกัน การให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ความศรัทธา

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าที่เกิดขึ้นจากกระแสของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่มีต่อการรับรู้เรื่องราวต่างๆ ของชุมชน การเห็นคุณค่าวัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน การเข้ามามีส่วนร่วมในการฟื้นฟู และอนุรักษ์ชุมชนป่าชายเลน เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร ของเขาชนและประชาชนในชุมชนครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้

(1) เพื่อศึกษาทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การรับรู้ การเห็นคุณค่า การมีส่วนร่วมฟื้นฟูพื้นที่ป่าชายเลน การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ชุมชนป่าชายเลน

- (2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ การเห็นคุณค่า การมีส่วนร่วมฟื้นฟูและอนุรักษ์ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ชุมชนป่าชายเลน
- (3) เพื่อศึกษาแนวทางการฟื้นฟูและอนุรักษ์วิถีชีวิตชุมชนชาวประมงชายฝั่งทะเล และป่าชายเลน
- (4) เพื่อศึกษาปัญหา และแนวทางแก้ไขปัญหาของชุมชนป่าชายเลน

3. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้มีแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องที่สำคัญดังนี้ วัฒนธรรม อัตลักษณ์ชุมชน และการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ สาระสำคัญมีดังต่อไปนี้ วัฒนธรรม (culture) หมายถึง สิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น กำหนดขึ้น ไม่ใช่สิ่งที่มนุษย์ทำตามสัญชาตญาณของตนเอง เช่น สิ่งของเครื่องใช้ อาคาร บ้านเรือน วัฒนธรรมเป็นระบบในสังคมที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อให้สามารถใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ซึ่งไม่ได้เป็นระบบที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติและตามสัญชาตญาณ เช่น ระบบการศึกษา ระบบเศรษฐกิจ ขนบธรรมเนียม ประเพณี คติความเชื่อ พิธีกรรม วัฒนธรรมเป็นระบบสัญลักษณ์ต่างๆ ในสังคมที่มนุษย์สร้างขึ้นมา แล้วจึงสอนให้คนรุ่นหลังๆ ได้เรียนรู้หรือนำไปปฏิบัติ เช่น ภาษา พิธีกรรม วัฒนธรรมจึงต้องมีการเรียนรู้และมีการถ่ายทอด วัฒนธรรมมีองค์ประกอบที่สำคัญดังนี้ องค์คติ องค์พิธีการ องค์การ และองค์วัตถุ สุเทพ วิสิทธิ์เชต (2553, หน้า 12-13) กล่าวว่า วัฒนธรรมทางสังคมของกลุ่มชนในท้องถิ่นเป็นสิ่งที่ดี บ่งบอกถึงความเจริญอกงามที่ควรสืบทอดกันต่อไป ที่เห็นได้ชัดกับชาวชนบทหรือคนพื้นบ้าน ซึ่งเป็นวัฒนธรรมอันบริสุทธิ์ที่เกิดจากภูมิปัญญาของกลุ่มชนในพื้นที่ของเขาเอง ซึ่งได้มาจากวิธีการมุขปาฐะ (oral literature) กระทั่งกลายมาเป็นวัฒนธรรม (culture) หรือจารีตประเพณี (tradition) ที่ปลูกฝังอยู่กับชาวบ้านท้องถิ่นชนบทมาจนถึงปัจจุบัน งามพิศ สัตย์สงวน (2547, หน้า 53) กล่าวว่า วัฒนธรรมเกิดขึ้นเมื่อมนุษย์ที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงกันในสังคมเดียวกัน ทำความตกลงกันว่าจะยึดระบบไหนดี เพื่อว่าสมาชิกของสังคมจะได้เข้าใจตรงกัน และยึดระบบเดียวกัน ระบบที่สมาชิกในสังคมได้ตกลงในความหมายแล้ว เรียกว่า “ระบบสัญลักษณ์” วัฒนธรรมจึงเป็นระบบสัญลักษณ์ในสังคมมนุษย์ที่มนุษย์สร้างขึ้น แล้วสอนให้คนรุ่นหลังได้เรียนรู้หรือนำไปปฏิบัติ วัฒนธรรมจึงต้องมีการเรียนรู้และมีการถ่ายทอด

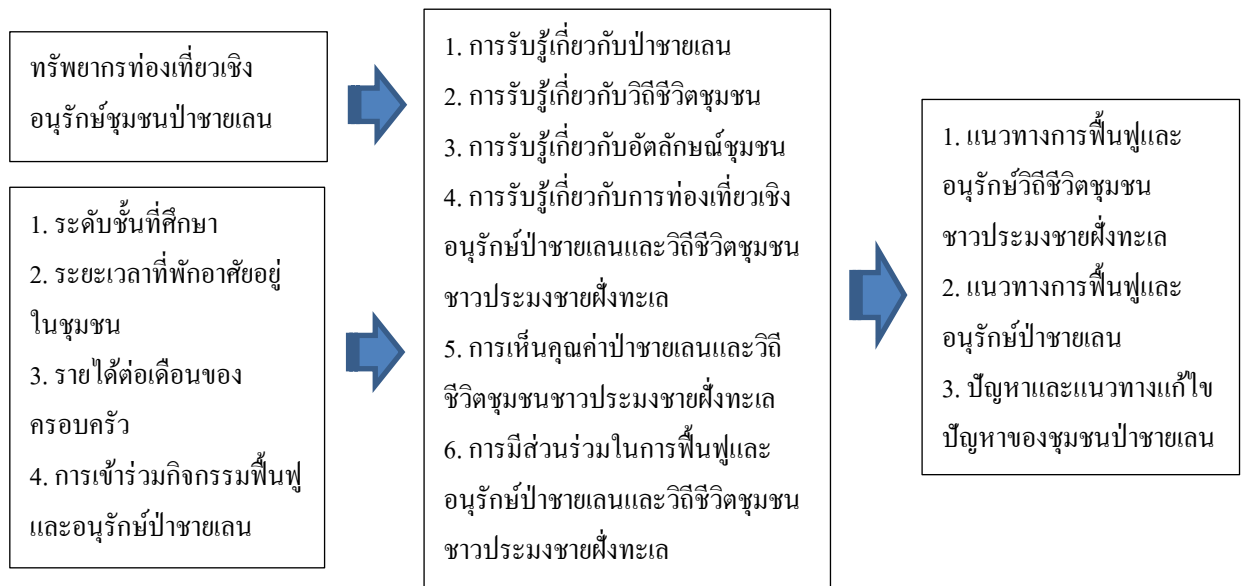
อัตลักษณ์ (identity) เป็นลักษณะเฉพาะที่แสดงถึงความเป็นตัวตน หรือสิ่งซึ่งแสดงถึงลักษณะทางชาติพันธุ์ของกลุ่มชนอันเกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน ทำให้สมาชิกในสังคมต้องพยายามปรับตัวและดำรงตนให้สอดคล้องเหมาะสม ก่อให้เกิดเป็นกฎเกณฑ์ ระเบียบปฏิบัติ ธรรมเนียมประเพณีของสังคม มีการปฏิบัติสืบต่อกันมา และมีการพัฒนาจนเกิดเป็นวัฒนธรรมการดำรงชีวิตของคนในสังคม อัตลักษณ์เป็นสิ่งที่ทำให้เรารู้สึกว่าเป็นพวกเรา แตกต่างจากเขา พวกเขา หรือคนอื่น อัตลักษณ์ไม่จำเป็นต้องมีหนึ่งเดียว แต่อาจมีหลายอัตลักษณ์ที่ประกอบกันขึ้นมาเป็นตัวเรา พวกเรา อัตลักษณ์ไม่ใช่สิ่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติ แต่เป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้น โดยสังคม อัตลักษณ์จึงจำเป็นต้องมีกระบวนการสร้างอัตลักษณ์เกิดขึ้นควบคู่กันไป การสร้างอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์เกิดขึ้นภายใต้ความสัมพันธ์ทางสังคมที่สลับซับซ้อน หลากหลาย ไม่หยุดนิ่ง ก่อให้เกิดการหยิบยืมและผสมผสานทางวัฒนธรรมระหว่างกัน (ชาติชาย อนุกุล, 2554, หน้า 44-45)

การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (conservative tourism/ ecotourism) คือ การเดินทางไปท่องเที่ยวพักผ่อน และศึกษาเรียนรู้ยังแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม โดยมีการปฏิบัติตนที่ดี ที่เหมาะสมต่อแหล่งท่องเที่ยวแห่งนั้น ไม่ก่อให้เกิดการรบกวนต่างๆ หรือสร้างความเสียหายแก่แหล่งท่องเที่ยวทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และทรัพยากรทางวัฒนธรรม ซึ่งจะก่อให้เกิดรายได้แก่ชุมชน เป็นการสร้างเศรษฐกิจฐานราก อนุรักษ์และสืบทอดวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น อัตลักษณ์ชุมชน และทรัพยากรทางการ

ท่องเที่ยวของแต่ละชุมชน กรวิกา ไชวงส์ และคณะ (2556, หน้า 12-13) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หรือการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (ecotourism) เป็นการท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางไปยังแหล่งธรรมชาติและแหล่งวัฒนธรรมอย่างมีความรับผิดชอบ โดยไม่ก่อให้เกิดการรบกวนหรือความเสียหายแก่ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แต่มีวัตถุประสงค์อย่างมุ่งมั่นเพื่อชื่นชม ศึกษาเรียนรู้ และเพลิดเพลินไปกับทัศนียภาพ พืชพรรณ และสัตว์ป่า ตลอดจนลักษณะทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาตินั้น อีกทั้งช่วยสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจที่ส่งผลให้การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเกิดประโยชน์ต่อชุมชน และได้รับการผลักดันและส่งเสริมให้เป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งของการพัฒนาอย่างยั่งยืน

4. กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับวัฒนธรรม อัตลักษณ์ชุมชน การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถนำไปสู่การกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยที่เหมาะสมกับบริบทของชุมชนป่าชายเลนบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร ได้ดังต่อไปนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้

5. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการด้วยระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธี (mixed method research) ซึ่งประกอบด้วยวิธีการวิจัยเชิงประมาถ และวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ พื้นที่ที่ศึกษา คือ ชุมชนป่าชายเลน แขวงท่าข้าม เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีพื้นที่ป่าชายเลนจำนวน 3,351.79 ไร่ ประชากร คือ ประชาชนในชุมชนป่าชายเลน ประมาณ 700 ครัวเรือน และนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 764 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 25 กรกฎาคม พ.ศ. 2558) กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียน 371 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามแนวคิดของ Krejcie และ Morgan (1970) กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ประธานชุมชน 6 คน ประชาชน 15 คน ข้อมูลครัวเรือน 63 ครัวเรือน ภูมิปัญญาท้องถิ่น 12 คน ผู้บริหารและครูของโรงเรียนในชุมชน 4 คน เจ้าหน้าที่ภาครัฐ จำนวน 3 คน ผู้ประกอบการในชุมชน 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสังเกตและแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับวิถีชีวิต การประกอบอาชีพ ขนบธรรมเนียมประเพณี สภาพทั่วไปและปัญหาของชุมชน ซึ่งตรวจสอบความสมบูรณ์และเหมาะสมของ เครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน แบบสอบถามเกี่ยวกับการรับรู้ การเห็นคุณค่า การมีส่วนร่วมฟื้นฟูและ อนุรักษ์ชุมชนป่าชายเลน ได้ตรวจสอบความสมบูรณ์และถูกต้องของเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน และ ทดลองใช้แบบสอบถาม โดยทดลองเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักเรียนโรงเรียนทวิภาคีsek บางขุนเทียน จำนวน 40 คน แล้ววิเคราะห์ค่าความเที่ยงมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ 0.917 ระยะเวลาในการดำเนินการ วิจัยตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ.2559 – เดือนธันวาคม พ.ศ.2561 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ การวิเคราะห์ แบบจำแนกประเภท การวิเคราะห์แบบอุปนัย และการวิเคราะห์เนื้อหา การวิเคราะห์มูลเชิงปริมาณมีสถิติดังนี้ ค่า ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความแปรปรวน

6. สรุปผลการวิจัย

ข้อมูลที่ได้รับจากการสังเกตสภาพทั่วไปของชุมชน การสัมภาษณ์ประธานชุมชน ประชาชนในชุมชน ผู้บริหารและครูของโรงเรียนในชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ผู้ประกอบการในชุมชน ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่างๆ และการสอบถามด้วยแบบสอบถามกับนักเรียนในชุมชนที่เป็นเยาวชนรุ่นต่อไปที่ ต้องอยู่อาศัยและพัฒนาชุมชนในอนาคต สามารถสรุปเป็นองค์ความรู้ได้ดังต่อไปนี้

ทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ชุมชนป่าชายเลน มีดังนี้ 1) พันธุ์ไม้ในป่าชายเลน ได้แก่ แสมทะเล แสมขาว แสมดำ โกงกางใบเล็ก โกงกางใบใหญ่ 2) สัตว์ที่พบในป่าชายเลน ได้แก่ นก 64 ชนิด เป็นนกประจำถิ่น 32 ชนิด นกอพยพ 20 ชนิด และนกที่เป็นทั้งนกอพยพและนกอพยพ 12 ชนิด ลิงแสม โลมาปากขวด โลมาหัว บาตรหลังเรียบ โลมาอิรวดี ค้างคาวแม่ไก่ภาคกลาง งูหลาม งูเห่า งูไซ งูหัวกระโหลก เขี้ย ปลาตีน 3) ชุมชน ชาวประมง เป็นพื้นที่ที่มีป่าชายเลนที่อุดมสมบูรณ์ ภายในชุมชนประกอบไปด้วยคลองต่างๆ สำหรับใช้ในการ คมนาคมขนส่ง การเดินทางภายในชุมชนจึงเดินทางด้วยเรือเป็นหลัก อาชีพหลักของประชาชน คือ การเพาะเลี้ยง กุ้ง หอย ปูทะเล และปลากะพง 4) ป่าชายเลนบางขุนเทียน มีการปรับปรุงพื้นที่เพื่อป้องกันการพังทลายของชายฝั่ง ปลุกสร้างสวนป่า และเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจของประชาชน มีเส้นทางเดินและปั่นจักรยานศึกษาธรรมชาติและ พืชพรรณป่าชายเลน ซึ่งสะพานไม้นี้จะทอดยาวจากชุมชนชายทะเล-บางขุนเทียน ออกไปสู่ทะเลอ่าวไทย จึงเป็น เส้นทางท่องเที่ยวและศึกษาธรรมชาติที่สำคัญของชุมชน 5) ศูนย์ศึกษาป่าชายเลน เป็นศูนย์เรียนรู้ธรรมชาติป่าชาย เลนบางขุนเทียน ตั้งอยู่ในพื้นที่ 50 ไร่ โรงเรียนคลองพิทยาลงกรณ์ เป็นศูนย์เรียนรู้ธรรมชาติชายทะเลที่ให้ข้อมูล ทางกายภาพ ระบบนิเวศชายฝั่ง 6) พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นเขตบางขุนเทียน ตั้งอยู่ที่โรงเรียนคลองพิทยาลงกรณ์ เป็น พิพิธภัณฑ์เพื่อการเรียนรู้เรื่องราวของท้องถิ่นในด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภายในจัดแสดง วิถีชีวิตชาวบางขุนเทียน 7) ศูนย์รวมอาหารทะเลบางขุนเทียน เส้นทางบางขุนเทียนชายทะเล เส้นทางจากชุมชน ป่าชายเลนไปสมุทรปราการ และเส้นทางจากชุมชนป่าชายเลนไปสู่จังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสงคราม ล้วนเต็มไปด้วยร้านอาหารทะเลที่มีบรรยากาศของป่าชายเลน บ่อเลี้ยงกุ้ง ปู ปลา และหอย

การรับรู้ การเห็นคุณค่า การมีส่วนร่วมฟื้นฟูและอนุรักษ์ และการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ชุมชนป่าชายเลน การวิจัยส่วนนี้เก็บรวบรวมข้อมูลกับนักเรียนในเขตพื้นที่ชุมชนป่าชายเลน จำนวน 371 คน เนื่องจากเป็นคนรุ่น ต่อไปของชุมชน ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ด้านการรับรู้เกี่ยวกับอัตลักษณ์ ชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (\bar{X} =4.38) รองลงมา คือ ด้านการรับรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตชุมชน (\bar{X} =4.32) ด้านการรับรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ป่าชายเลนและวิถีชีวิตชุมชนชาวประมงชายฝั่งทะเล (\bar{X} =4.24) ด้านการเห็นคุณค่าป่าชาย

เล่นและวิถีชีวิตชุมชนชาวประมงชายฝั่งทะเล ($\bar{X}=4.23$) ด้านการรับรู้เกี่ยวกับป่าชายเลน ($\bar{X}=4.11$) ด้านการมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูและอนุรักษ์ป่าชายเลนและวิถีชีวิตชุมชนชาวประมงชายฝั่งทะเล ($\bar{X}=4.04$) ตามลำดับ

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ การเห็นคุณค่า การมีส่วนร่วมฟื้นฟูและอนุรักษ์ และการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ชุมชนป่าชายเลน การวิจัยส่วนนี้เก็บรวบรวมข้อมูลกับเยาวชนในเขตพื้นที่ชุมชนป่าชายเลน จำนวน 371 คน ซึ่งการเปรียบเทียบการรับรู้ การเห็นคุณค่า การมีส่วนร่วมฟื้นฟูและอนุรักษ์ชุมชนป่าชายเลน ตามปัจจัยส่วนบุคคลของนักเรียนในชุมชนป่าชายเลน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ความแปรปรวน ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ระดับชั้นที่ศึกษา ระยะเวลาที่พักอาศัยอยู่ในชุมชน รายได้ต่อเดือนของครอบครัว การเข้าร่วมกิจกรรมฟื้นฟูและอนุรักษ์ป่าชายเลน ส่งผลต่อการรับรู้เกี่ยวกับป่าชายเลน วิถีชีวิตชุมชนอัตลักษณ์ชุมชน การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ป่าชายเลนและวิถีชีวิตชุมชนชาวประมงชายฝั่งทะเล การเห็นคุณค่าป่าชายเลนและวิถีชีวิตชุมชนชาวประมงชายฝั่งทะเล การมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูและอนุรักษ์ป่าชายเลนและวิถีชีวิตชุมชนชาวประมงชายฝั่งทะเล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งมีค่าสถิติ F เท่ากับ 2.759 – 7.736

แนวทางการฟื้นฟูและอนุรักษ์วิถีชีวิตชุมชนชาวประมงชายฝั่งทะเล และป่าชายเลน ผลจากการสัมภาษณ์ประธานชุมชน ประชาชน เจ้าหน้าที่ภาครัฐ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่างๆ ประกอบกับข้อมูลจากแบบสอบถามนักเรียนในชุมชน สามารถสรุปเป็นแนวทางการฟื้นฟูและอนุรักษ์วิถีชีวิตชุมชนชาวประมงชายฝั่งทะเล ดังนี้ 1) การส่งเสริมอาชีพการประมงในเชิงอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำ ควบคู่ไปกับการเป็นอาชีพที่สามารถเลี้ยงดูครอบครัวได้ 2) การให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการจับสัตว์น้ำที่ถูกต้องและมีมาตรการที่เข้มงวดในการลงโทษผู้ฝ่าฝืน 3) การปลูกป่าชายเลนเพิ่มเติมและเป็นการปลูกป่าทดแทนที่ถูกวิธีและสามารถเพิ่มพื้นที่ป่าได้อย่างแท้จริง 4) การมีระบบการจัดการขยะ น้ำเสีย น้ำมีสารพิษเจือปน ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนส่งผลเสียอย่างมากต่อป่าชายเลนและสัตว์น้ำ ทั้งสัตว์น้ำที่เลี้ยงในบ่อและมีอยู่ตามธรรมชาติ 5) การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืน 6) การส่งเสริมการปั่นจักรยานเพื่อสุขภาพในเส้นทางป่าชายเลน 7) การปลูกฝังจิตสำนึกให้เยาวชนและประชาชนในชุมชนได้รัก เห็นคุณค่าและร่วมกันดูแลรักษาป่าชายเลน วิถีชีวิตและชุมชนป่าชายเลน

ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหของชุมชนป่าชายเลน ชุมชนป่าชายเลนบางชุมชนมีปัญหหลายอย่างและล้วนเป็นปัญหาวิกฤติ ดังนี้ 1) การกัดเซาะชายฝั่งทะเล 2) พื้นที่ป่าชายเลนถูกทำลาย 3) น้ำทะเลกลืนพื้นที่เลี้ยงสัตว์น้ำ 4) สารพิษและน้ำเสีย 5) การสร้างถนนยกระดับผ่านพื้นที่ป่าชายเลน เพื่อให้ชุมชนยังสามารถคงอยู่ได้ อาชีพการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ อาชีพการจับสัตว์น้ำ อาชีพการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เส้นทางจักรยานเพื่อสุขภาพและการท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวและแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับป่าชายเลนและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ สามารถคงอยู่กับชุมชน ฟื้นฟูและอนุรักษ์ได้ จึงนำเสนอแนวทางแก้ไขปัญหในชุมชนดังนี้ 1) การตรวจสอบสาเหตุของน้ำเสีย การปล่อยสารพิษ และหามาตรการแก้ไข โดยเฉพาะการบำบัดน้ำเสียของโรงงาน บ้านเรือน และร้านค้า 2) ภาครัฐและท้องถิ่นเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน 3) การวางหินถมเป็นเขื่อนและทำเขื่อนกั้นคลื่นทะเล 4) การส่งเสริมการทำอาชีพประมง การท่องเที่ยว และการทำธุรกิจร้านอาหารทะเล

7. อภิปรายผล

ทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ชุมชนป่าชายเลนบางชุมชน กรุงเทพมหานคร ได้แก่ พันธุ์ไม้ในป่าชายเลน เช่น แสมทะเล แสมขาว แสมดำ โกงกางใบเล็ก โกงกางใบใหญ่ ชะคราม สัตว์ที่พบในป่าชายเลน เช่น นกหลากหลายชนิด สัตว์ทะเล ปลาตีน ชุมชนชาวประมงป่าชายเลนบางชุมชนที่ยังมีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำนาชนิด ศูนย์ศึกษาป่าชายเลนในชุมชนที่มีที่พัก ที่จัดประชุมสัมมนา การเข้าค่ายพักแรม พิพิธภัณฑที่ท้องถิ่นเขตบางขุน

เทียน ศูนย์รวมอาหารทะเลบางขุนเทียนที่มีวัตถุดิบสดและมีคุณภาพ ซึ่งถือว่าเป็นทรัพยากรสำหรับการท่องเที่ยวที่มีคุณค่าและดึงดูดใจของประชาชนทั่วไป ดังที่ นันทน์ภัส อธิธาณูสิทธิ์ (2554) ศึกษาพบว่า กระบวนการถ่ายทอดภูมิปัญญาทรัพยากรป่าชายเลน ได้แก่ การถ่ายทอดผ่านศูนย์การเรียนรู้ของชุมชน ปราชญ์ ผู้รู้ และการถ่ายทอดกันเองของชาวบ้าน ส่วนแนวทางการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีดังนี้ การเพิ่มความหลากหลายในการใช้ประโยชน์ การเก็บรวบรวมภูมิปัญญาทรัพยากรป่าชายเลน การจัดตั้งศูนย์แสดงสินค้าชุมชน

ผลการศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้เรื่องราวต่างๆ ในชุมชน การเห็นคุณค่าชุมชนของตนเอง การมีส่วนร่วมฟื้นฟูและอนุรักษ์วัฒนธรรมและทรัพยากรทางธรรมชาติ และการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ชุมชนป่าชายเลน ที่เก็บข้อมูลจากนักเรียนในชุมชน พบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การรับรู้เกี่ยวกับอัตลักษณ์ชุมชน วิถีชีวิตชุมชน ป่าชายเลน การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ป่าชายเลนและวิถีชีวิตชุมชนชาวประมงชายฝั่งทะเล การเห็นคุณค่าป่าชายเลนและวิถีชีวิตชุมชนชาวประมงชายฝั่งทะเล การมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูและอนุรักษ์ป่าชายเลนและวิถีชีวิตชุมชนชาวประมงชายฝั่งทะเล เนื่องจาก เยาวชนและประชาชนในชุมชนเห็นคุณค่าของป่าชายเลน อาชีพประมงที่เป็นอาชีพของบรรพบุรุษ และสามารถสร้างรายได้ให้กับครอบครัวได้เป็นจำนวนมาก นอกจากนั้น ยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่สำคัญ แต่ในปัจจุบันชุมชนมีปัญหาเรื่องการกัดเซาะชายฝั่ง สารพิษและน้ำเสีย ทำให้ชุมชนร่วมแรงร่วมใจกันต่อสู้ปัญหาเหล่านี้ ซึ่งสอดคล้องกับ ฉวีธรา นิคมเพ็ชร (2553) พบว่า ประชาชนในชุมชนป่าชายเลนมีความรู้ความเข้าใจในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน การพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงของป่าชายเลน อยู่ในระดับมาก การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลน อยู่ในระดับปานกลาง

แนวทางการฟื้นฟูและอนุรักษ์วิถีชีวิตชุมชนชาวประมงชายฝั่งทะเล และป่าชายเลน ได้แก่ การส่งเสริมอาชีพการทำประมงที่อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การส่งเสริมวิธีการจับสัตว์น้ำที่ถูกต้อง การปลูกป่าชายเลนเพิ่มเติม การมีระบบกำจัดขยะและของเสียที่มีประสิทธิภาพ การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การปลูกฝังจิตสำนึกของเยาวชนและประชาชนทั่วไป การป้องกันคลื่นกัดเซาะชายฝั่งทะเล ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ทศนัย ใจสบาย (2553) พบว่า การอนุรักษ์ป่าชายเลน โดยชุมชนมีดังนี้ กลุ่มฟื้นฟูป่าชายเลน กลุ่มอาสาสมัครพิทักษ์ทะเลและชายฝั่ง และกลุ่มท่องเที่ยวอนุรักษ์เชิงนิเวศ ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมอนุรักษ์ป่าชายเลน คือ อาชีพการใช้ประโยชน์ป่าชายเลน การมีบทบาทหน้าที่ผู้นำทางสังคม การมีบทบาทหน้าที่ผู้นำในกลุ่มอนุรักษ์ การได้รับคำแนะนำจากเพื่อนบ้านหรือญาติให้เข้ากลุ่มอนุรักษ์ การฝึกอบรมจากหน่วยงานภายนอก ระยะเวลาในการตั้งถิ่นฐานอยู่ในชุมชน การหนี้สิน นอกจากนั้น ทิพวรรณ ภูนาถ (2553) พบว่า สถานภาพป่าชายเลนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเมื่อมีการอนุรักษ์และฟื้นฟู รูปแบบการจัดการทรัพยากรป่าชายเลนของชุมชน ได้แก่ การใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าชายเลน การควบคุมและบังคับใช้ระเบียบของชุมชน การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน การฟื้นฟูทรัพยากรป่าชายเลน การสร้างค่านิยมในเรื่องการอนุรักษ์แก่เยาวชน

ปัจจุบันปัญหาที่สำคัญของชุมชนป่าชายเลนบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร คือ การกัดเซาะชายฝั่งทะเล สารพิษและน้ำเสียที่ถูกปล่อยลงมาสู่อ่าวไทย การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของท้องถิ่นและประเทศ แต่เนื่องจากชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับป่าชายเลน และวิถีชีวิตการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ จึงมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาร่วมพัฒนาและแก้ไขปัญหา เช่น กรุงเทพมหานคร หน่วยงานด้านการท่องเที่ยว หน่วยงานเอกชน สถาบันการศึกษา โดยมีการสร้างเขื่อนถาวรเพื่อป้องกันคลื่นทะเล มีการตรวจสอบแหล่งที่มาของสารพิษและน้ำเสีย จึงเห็นได้ว่า การส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์นั้นมีผลดีทั้งต่อชุมชน ท้องถิ่นและประเทศ ซึ่งผลการวิจัยของ อรรธรณ เกิดจันทร์ (2557) พบว่า ผู้นำชุมชนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยวป่าชายเลนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก โดยได้จัดกิจกรรมต่างๆ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของ

การท่องเที่ยว ซึ่งเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน และการชมวิถีชีวิตของคนในชุมชน มีการกำหนดแผนงาน กิจกรรมที่ช่วยให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ดูแล รักษาแหล่งท่องเที่ยว มีการกระจายรายได้ให้กับคนในชุมชน ตลอดจนมีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยวด้วยสื่อต่างๆ

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

(1) ชุมชน สำนักงานเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรร่วมมือกัน พัฒนาระบบและแนวทางในการแก้ไขปัญหาน้ำเสีย สารพิษที่สะสมลงสู่แม่น้ำลำคลอง ทะเลอ่าวไทย ซึ่งทำให้ชุมชนป่าชายเลนเป็นบ่อพักน้ำเสียขนาดใหญ่ ทำให้สัตว์น้ำที่เลี้ยงตาย เกษตรกรขาดทุน เป็นหนี้สิน

(2) การท่องเที่ยวป่าชายเลนช่วยสร้างรายได้ให้กับชุมชน และทำให้คนในชุมชนได้ตระหนักในคุณค่า และวางแผนทรัพยากรในท้องถิ่น ดังนั้น ชุมชน สำนักงานเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรร่วมมือกันพัฒนาเป็นจุดชมวิวยาวทะเล เส้นทางขับรถชมวิวยาวทะเล มีการคมนาคมที่สะดวก และมีกิจกรรมหลากหลายคุ้มค่ากับการมาท่องเที่ยว

8.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

(1) ควรศึกษารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศหรือการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ชุมชนป่าชายเลน เพื่อนำไปสู่การส่งเสริมการท่องเที่ยวให้มีย่านท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น ชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และเป็นการฟื้นฟูและอนุรักษ์ระบบนิเวศป่าชายเลน วิถีชีวิตการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เขตบางขุนเทียนต่อไป

(2) ควรวิจัยและพัฒนาอาหารท้องถิ่น เช่น อาหารจากใบชะคราม อาหารทะเล ให้มีเอกลักษณ์และมีความหลากหลาย เพื่อเป็นรายการอาหารแนะนำและมีชื่อเสียงแก่ชายทะเลบางขุนเทียน

10. กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณทุนสนับสนุนงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

11. เอกสารอ้างอิง

กรวิภา ไชยวงศ์ และคณะ. 2556. “การศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่ยั่งยืน โดยชุมชนมีส่วนร่วม.”

เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย.

กาญจนากร สามเมือง. 2551. “ทุนทางสังคมกับการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าชายเลนในพื้นที่ชุมชนบ้านคลองยาง หมู่ 2 อำเภอเกาะลันตา จังหวัดกระบี่.” รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

งามพิศ สัตย์สรวง. 2547. “การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมในยุคโลกาภิวัตน์.” กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชาติชาย อนุกุล. 2554. “วัฒนธรรมการท่องเที่ยวของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดลพบุรี : กรณีศึกษาศิลปอัตลักษณ์และความหมายแฝง.” ปริญญาโทศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาศิลปวัฒนธรรมวิจัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- ณัฐธีรา นิคมเพ็ชร. 2553. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนชุมชนบ้านเปรี๊ตในจังหวัดตราด.” วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทรัพยากร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ทัศนัย ใจสบาย. 2553. “ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมอนุรักษ์ป่าชายเลนชุมชนทุ่งหยีเพ็งของประชาชนอำเภอเกตุจินดา จังหวัดกระบี่.” วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ทิพวรรณ ภู่นาค. 2553. “การจัดการทรัพยากรป่าชายเลนโดยชุมชน กรณีศึกษาชุมชนบ้านคลองลัด ตำบลบางตะบูนออก อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี.” ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นันทน์ภัส อธิธาธุลี. 2554. “ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าชายเลนของชุมชนบ้านคลองลัด ตำบลบางตะบูนออก อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี.” ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุเทพ วิสิทธิ์เขต. 2553. “การศึกษาอัตลักษณ์การแสดงเพลงขอทานของครูประทีป สุขโสภณ.” ปรินญาณิพนธ์ศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยดุริยางควิทยา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อรวรรณ เกิดจันทร์. 2557. “การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศป่าชายเลนคลองโคกน จังหวัดสมุทรสงคราม.” ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- Krejcie, R. V. and Morgan, D. W. (1970). “Determining sample size for research activities.” **Educational and Psychological Measurement**, 30, 607-610.

พฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อตลาดน้ำคลองลัดมะยม

BEHAVIOR AND SATISFACTION OF TOURISTS TOWARDS

KHLONG LAT MAYOM FLOATING MARKET

ปัทสนน ทองศรี

สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

E-mail: 585163010023@dpu.ac.th

ดร.สุวรรณชัย หვნนากลาง

pinsilom@yahoo.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อตลาดน้ำคลองลัดมะยม และทำการศึกษาลักษณะประชากรศาสตร์ที่มีความแตกต่างกันมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวตลาดน้ำคลองลัดมะยมที่แตกต่างกัน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวตลาดน้ำคลองลัดมะยม เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 400 คน ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจะใช้แบบสอบถามปลายปิด และใช้วิธีการสุ่มแบบสะดวกสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลใช้การคำนวณหาค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย

ผลการศึกษาพบว่า จากจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 400 คน พบว่า ที่เดินทางมาท่องเที่ยวยังตลาดน้ำคลองลัดมะยม เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง อายุส่วนใหญ่จะอยู่ในช่วงอายุ 36-45 ปี ส่วนใหญ่มีอาชีพเป็นพนักงานเอกชน ส่วนใหญ่สถานภาพสมรส มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนสูงสุดที่ 15,001-25,000 บาท มีภูมิลำเนาอยู่ภาคกลางส่วนมาก นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวตลาดน้ำคลองลัดมะยม โดยมาเป็นครั้งแรกเป็นส่วนมาก นักท่องเที่ยวและเดินทางด้วยยานพาหนะรถยนต์ส่วนตัวในการเดินทางมาตลาดน้ำคลองลัดมะยมครั้งนี้ส่วนใหญ่ที่นักท่องเที่ยวเดินทางมากับเพื่อน และส่วนใหญ่การตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยวครั้งนี้บุคคลที่มีส่วนในการตัดสินใจเดินทางครั้งนี้ คือ ญาติ และคนในครอบครัว โดยที่นักท่องเที่ยวรู้จักตลาดน้ำแห่งนี้จากสื่ออินเทอร์เน็ตในการเป็นข้อมูลเดินทางมาท่องเที่ยว

ผลการวิจัยทำให้ทราบพฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวยังตลาดน้ำคลองลัดมะยม ประชาคมตลาดน้ำ คณะผู้บริหารตลาดน้ำ สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนเชิงกลยุทธ์พัฒนากิจกรรมทางการท่องเที่ยวให้ตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อไป

คำสำคัญ : พฤติกรรมนักท่องเที่ยว, ตลาดน้ำคลองลัดมะยม, ความพึงพอใจ

ABSTRACT

The purpose of this research was to study the behavior and satisfaction of tourists towards Khlong Lat Mayom floating market. And studying demographic characteristics differently, having different tourism

behavior in Khlong Lat Mayom floating market by using questionnaires as a tool for data collection from tourists come to visit Khlong Lat Mayom floating market is a quantitative the researcher has conducted studies from related research. By specifying a sample of 400 Thai tourists. In collecting data, closed-ended questionnaires were used. using a convenient random method for data analysis, calculating percentage and mean

The study indicated that of a total of 400 people, it was found that those traveling to Khlong Lat Mayom floating market are more than females Most of the age is in the range of 36-45 years, most of them are professionals. Most marital status with the highest average monthly income 15,001-25,000 baht, mostly domiciled in the central region. Tourists traveling to Khlong Lat Mayom floating market by coming mostly for the first time travelers and travelers by private vehicle to travel to Khlong Lat Mayom floating market, this time most of the tourists travel with friends. And for the most part, this traveling decision, the people that are involved in this decision are relatives and family members. Which tourists know this floating market from the internet media for traveling information

The results of the research show the behavior and satisfaction of Thai tourists visiting the Khlong Lat Mayom floating market. Floating market community floating and market management team. They can use the information to make strategic plans, development tourism activities to meet the needs of Thai tourists in the future

Keywords: Tourist behavior, Khlong Lat Mayom floating market, satisfaction

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาวิจัย

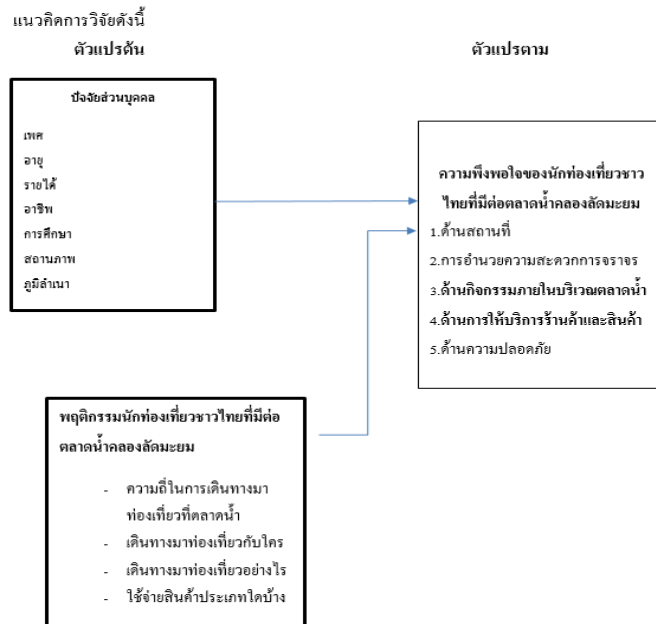
ตลาดน้ำคลองลัดมะยม เป็นแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในพื้นที่ในเขตคลองจั่น กรุงเทพมหานครเป็นตลาดน้ำที่ใช้ระยะเวลาในการเดินทางเริ่มต้นจากสนามหลวงถึงตลาดน้ำคลองลัดมะยมใช้เวลาเดินทางเพียง 30 นาที และยังได้สัมผัสความเป็นธรรมชาติ ความเป็นสวนแบบดั้งเดิมและวิถีชีวิตของชาวมคลอง เป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรม แบบเรียบง่าย เรียนรู้วิถีชีวิตความเป็นอยู่แบบพอเพียง ของชาวมคลองในรูปแบบที่เป็นอัตลักษณ์ของความเป็นไทย ที่มีบ้านตึกริมคลองแม่น้ำ จึงใช้ชีวิตอยู่กับคลองหล่อเลี้ยงชีวิตมาอย่างยาวนาน (เว็บไซต์ www.khaosod.co.th/economics.)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการบริการท่องเที่ยวตลาดน้ำคลองลัดมะยม โดยศึกษาปัจจัยทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการจัดการสถานที่ 2) ด้านการอำนวยความสะดวกและการจราจร 3) ด้านการให้บริการในบริเวณตลาดน้ำ 4) ด้านการให้บริการร้านค้าและสินค้า 5) ด้านการให้บริการความปลอดภัย ซึ่งจะทำการทราบถึงความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวในแต่ละด้านที่มีต่อตลาดน้ำคลองลัดมะยม โดยสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการกำหนดกลยุทธ์และวางแผนส่งเสริมการท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่นของตลาดน้ำคลองลัดมะยมต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อตลาดน้ำคลองลัดมะยม
- 2.2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวตลาดน้ำคลองลัดมะยม

3. กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

4. วิธีดำเนินการวิจัย

4.1 แบบแผนการวิจัย

ทำการรวบรวมข้อมูลและนำมาวิเคราะห์แบ่งออกเป็น 2 กรณี คือ การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive)

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยความถี่และค่าร้อยละ
2. เกี่ยวกับระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวตลาดน้ำคลองลัดมะยม วิเคราะห์ด้วยความถี่และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.2 ประชากรและตัวอย่าง

ประชากรเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยอายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไปที่เดินทางมาท่องเที่ยวตลาดน้ำคลองลัดมะยม ในพื้นที่เขตคลังชั้น จังหวัดกรุงเทพมหานคร

4.3 ตัวแปรที่ศึกษา

ศึกษาถึงพฤติกรรมนักท่องเที่ยวและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวตลาดน้ำคลองลัดมะยม ตัวแปรต้น คือ เพศ อายุ รายได้ อาชีพ การศึกษา สถานภาพ ภูมิลำเนา

4.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้คือแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้ศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อตลาดน้ำคลองลัดมะยม โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวชาวไทย ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ รายได้ และจำนวนครั้งที่ท่านเคยเดินทางมาท่องเที่ยว มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายปิด คำถามมีทั้งหมด 6 ข้อ มีลักษณะคำถามเป็นแบบมีหลายคำตอบให้เลือก (Multiple Choices Questions) โดยให้เลือกตอบได้เพียงข้อเดียว

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพฤติกรรมนักท่องเที่ยวชาวไทย มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายปิด คำถามมีทั้งหมด 5 ข้อ มีลักษณะคำถามเป็นแบบมีหลายคำตอบให้เลือก (Multiple Choice Questions)

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการบริการท่องเที่ยวตลาดน้ำคลองลัดมะยม ได้แก่ ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการจัดการสถานที่ 2) ด้านการอำนวยความสะดวกและการจราจร 3) ด้านการให้บริการในบริเวณตลาดริมน้ำ 4) ด้านการให้บริการร้านค้าและสินค้า 5) ด้านการให้บริการความปลอดภัย เป็นแบบสอบถามปลายปิดแบบให้คะแนนน้ำหนัก โดยแบ่งระดับความพึงพอใจได้ 5 ระดับ และกำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนน ดังนี้

สำหรับเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย มีเกณฑ์ในการแปลความหมายดังนี้

ช่วงคะแนน	การแปลความหมาย	
4.21 - 5.00	พึงพอใจมากที่สุด	5
3.41 - 4.20	พึงพอใจมาก	4
2.61 - 3.40	พึงพอใจปานกลาง	3
1.81 - 2.60	พึงพอใจน้อย	2
1.00 - 1.80	พึงพอใจน้อยที่สุด	1

4.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่าง โดยจะนำแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่าง 400 คน ในช่วงเดือน กรกฎาคม ถึง สิงหาคม พ.ศ. 2562 ณ ตลาดน้ำคลองลัดมะยม การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) เป็นการสุ่มตัวอย่างโดยถือว่า ประชากรมีโอกาสจะถูกเลือกเท่า ๆ กัน

4.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ได้จากแบบสอบถามของประชากรกลุ่มตัวอย่างเรียบร้อยแล้ว จะนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดและมาลงรหัส และ ประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการคำนวณหาค่าสถิติ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลวิจัย แบ่งออกเป็น 2 กรณี คือ การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive)

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยความถี่และค่าร้อยละ
2. เกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวตลาดน้ำคลองลัดมะยม วิเคราะห์ด้วยความถี่และค่าร้อยละ

5. สรุปผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ข้อมูลประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวยุวชนชาวไทย

ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์	จำนวนคน (ความถี่)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	193	48.3
หญิง	207	51.8
รวม	400	100.0
2. อายุ		
21-35 ปี	61	15.3
36-45 ปี	113	28.3
41- 50 ปี	60	15.0
51 ปีขึ้นไป	77	19.3
มากกว่า 56 ปี	89	22.3
รวม	400	100.0
3. การศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	169	42.3
ปริญญาตรี	183	45.8
สูงกว่าปริญญาตรี	47	11.8
อื่น	1	0.3
รวม	400	100.0
4. อาชีพ		
พนักงานเอกชน	82	20.5
ข้าราชการ	68	17.0
ธุรกิจส่วนตัว	79	19.8
นักเรียน / นักศึกษา	75	18.8
เกษตรกร	14	3.5
แม่บ้าน	52	13.0
เกษียณ	30	7.5
รวม	400	100.0
5. สถานภาพ		
โสด	196	49
สมรส	198	49.5
หม้าย/หย่าร้าง/แยกกันอยู่	6	1.5
รวม	400	100.0
6. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
15,001-25,000 บาท	225	56.3
25,001-35,000 บาท	60	15.0
35,001-45,000 บาท	45	11.3
สูงกว่า 45,000 บาท	70	17.5
รวม	400	100.0
7. ภูมิภาค		
ภาคกลาง	195	48.5
ภาคตะวันออก	113	28.3
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	84	21
ภาคเหนือ	3	8
ภาคตะวันตก	5	1.3
ภาคใต้	0	0
รวม	400	100.0

จากตารางที่ 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยข้อมูลประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน ที่เดินทางมาท่องเที่ยวขังตลาดน้ำคลองลัดมะยม มีดังนี้ เพศเป็นเพศหญิงเพศชายมากกว่า แบ่งเป็นเพศหญิงจำนวน 207 คน คิดเป็นร้อยละ 51.8 และเพศชายจำนวน 193 คน คิดเป็นร้อยละ 48.3 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาตามอายุของกลุ่มตัวอย่างพบว่า อายุส่วนใหญ่จะอยู่ในช่วงอายุ 36-45 ปี จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 28.3 รองลงมาคือ ช่วงอายุมากกว่า 56 ปี จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 22.3 ช่วงอายุ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 19.3 ช่วงอายุ 21-35 ปี จำนวน 61 คนคิดเป็นร้อยละ 15.3 และช่วงอายุ 41-50 ปี จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 15 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาทางด้านระดับการศึกษา พบว่า มีระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรีมากที่สุด จำนวน 183 คน คิดเป็นร้อยละ 45.8 รองลงมาคือ ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 42.3 สูงกว่าปริญญาตรี 47 คน คิดเป็นร้อยละ 11.8 และอื่น ๆ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.3 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาทางด้านอาชีพ มีอาชีพส่วนใหญ่ พบว่า อาชีพพนักงานเอกชน จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 20.5 รองลงมาคือ อาชีพธุรกิจส่วนตัว จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 19.8 อาชีพนักเรียน / นักศึกษา จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 18.8 อาชีพข้าราชการ จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 17.0 อาชีพแม่บ้าน จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 13.0 และเกษียณ จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 7.5 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาตามสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ส่วนใหญ่โสด จำนวน 196 คิดเป็นร้อยละ 49 สมรส จำนวน 198 คิดเป็นร้อยละ 49.5 และหม้าย อย่างร้าง แยกกันอยู่ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.5 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาตามรายได้ พบว่า มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนสูงสุดที่ 15,001-25,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 56.3 รองลงมาคือ มีรายได้ สูงกว่า 45,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 17.5 รายได้ 25,001-35,000 บาทต่อเดือน จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 15.0 และมีรายได้ 35,001-45,000 บาทต่อเดือน จำนวน 45 คน คน คิดเป็นร้อยละ 11.3 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาตามภูมิลำเนา พบว่า มีภูมิลำเนาอยู่ภาคกลาง มีจำนวน 195 คน คิดเป็นร้อยละ 54. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 28.3 และภาคตะวันออกเหนือจำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 21 และภาคเหนือ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 8 ตามลำดับ

ตารางที่ 2 แสดงพฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวขังตลาดน้ำคลองลัดมะยม

พฤติกรรมนักท่องเที่ยว	จำนวนคน (ความถี่)	ร้อยละ
ท่านมาท่องเที่ยวขังตลาดน้ำคลองลัดมะยมแล้วกี่ครั้ง		
ครั้งแรก	222	55
2-3 ครั้ง	118	29.5
4-6 ครั้งขึ้นไป	60	15
รวม	400	100.0
พฤติกรรมนักท่องเที่ยว	จำนวนคน (ความถี่)	ร้อยละ
ท่านเดินทางมาตลาดน้ำคลองลัดมะยมด้วยวิธีใด		
รถยนต์ส่วนตัว	176	44
รถโดยสารประจำทาง	96	24
รถตู้หรือรถเช่า	94	23.5
ทางรถไฟ	34	8.5
รวม	400	100.0

ตารางที่ 2 (ต่อ)

พฤติกรรมนักท่องเที่ยว	จำนวนคน (ความถี่)	ร้อยละ
ในการเดินทางมาตลาดน้ำคลองลัดมะยมครั้งนี้ท่านมากับกลุ่มหรือบุคคลใด		
ตัวท่านเอง	22	5.5
ญาติ/คนในครอบครัว	188	47
เพื่อน/เพื่อนร่วมงาน	190	47.5
รวม	400	100.0
บุคคลใดที่มีส่วนต่อการตัดสินใจให้ท่านเดินทางมาท่องเที่ยวที่ตลาดน้ำคลองลัดมะยม		
ตัวท่านเอง	64	16
ญาติ/คนในครอบครัว	271	67.8
เพื่อน/เพื่อนร่วมงาน	65	16.2
รวม	400	100.0
ท่านรู้จักตลาดน้ำแห่งนี้จากสื่อใดบ้าง		
เพื่อน/เพื่อนร่วมงาน/บุคคลในครอบครัว	93	23.3
โทรทัศน์/วิทยุ	31	7.7
นิตยสาร/วารสาร แผ่นพับ ป้ายโฆษณา	12	3
อินเทอร์เน็ต	264	66
รวม	400	100.0

จากตารางที่ 2 พบว่า นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวตลาดน้ำคลองลัดมะยม โดยมาเป็นครั้งแรก จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 5.5 เดินทางมา 2-3 ครั้ง จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 29.5 และเดินทางมา 4-6 ครั้งขึ้นไป จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 15 ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวเดินทางมาตลาดน้ำคลองลัดมะยมด้วยยานพาหนะด้วย รถยนต์ส่วนตัว จำนวน 176 คน คิดเป็นร้อยละ 44 รองลงมาใช้บริการรถโดยสารประจำทาง จำนวน 96 คิดเป็นร้อยละ 24 ใช้บริการรถตู้หรือรถเช่า จำนวน 94 คิดเป็นร้อยละ 23.5 และเดินทางด้วยรถไฟน้อยสุด จำนวน 34 คิดเป็นร้อยละ 8.5 ตามลำดับ

ในการเดินทางมาตลาดน้ำคลองลัดมะยมครั้งนี้ส่วนใหญุ่่่นักท่องเที่ยวเดินทางมากับเพื่อน เพื่อนร่วมงาน จำนวน 190 คิดเป็นร้อยละ 47.5 รองลงมาเดินทางมากับญาติ คนในครอบครัว จำนวน 188 คิดเป็นร้อยละ 47 และลำดับสุดท้ายเดินทางเพียงลำพัง จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 5.5 ตามลำดับ

ในการตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยวครั้งนี้บุคคลที่มีส่วนในการตัดสินใจเดินทางครั้งนี้กับท่านมากที่สุดคือ ญาติ คนในครอบครัว จำนวน 271 คิดเป็นร้อยละ 67.8 รองลงมาคือ เพื่อน เพื่อนร่วมงาน จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 16.2 และเดินทางมาด้วยตัวท่านเอง 64 คิดเป็นร้อยละ 16 ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวรู้จักตลาดน้ำแห่งนี้จากสื่อด้านที่มากที่สุดคือ อินเทอร์เน็ต จำนวน 264 คิดเป็นร้อยละ 66 รองลงมาเพื่อน เพื่อนร่วมงาน บุคคลในครอบครัว จำนวน 93 คิดเป็นร้อยละ 23.3 สื่อจากโทรทัศน์ วิทยุ จำนวน 31 คิดเป็นร้อยละ 7.7 และลำดับสุดท้ายคือ จากนิตยสาร วารสาร แผ่นพับ ป้ายโฆษณา จำนวน 12 คิดเป็นร้อยละ 3 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ความพึงพอใจโดยรวมของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อตลาดน้ำคลองลัดมะยม

ลำดับ	ปัจจัยความพึงพอใจโดยรวม	\bar{X}	การแปลผล
1	ด้านการจัดการสถานที่	3.86	มาก
2	ด้านการอำนวยความสะดวกการจราจร	3.03	ปานกลาง
3	ด้านกิจกรรมภายในบริเวณตลาดน้ำ	3.70	มาก
4	ด้านการให้บริการร้านค้าและสินค้า	3.91	มาก
5	ด้านความปลอดภัย	3.47	มาก
6	ด้านวิถีชีวิต	3.77	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม		2.77	ปานกลาง

จากตารางที่ 3 พบว่า หลังจากที่นักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับบรรยากาศของตลาดน้ำคลองลัดมะยม และผลสรุปออกมาจาก 6 ด้านคือ สิ่งที่ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความพึงพอใจมากที่สุดคือ ด้านการให้บริการร้านค้าและสินค้า ($\bar{X} = 3.91$) รองลงมา ด้านการจัดการสถานที่ ($\bar{X} = 3.86$) ด้านวิถีชีวิต ($\bar{X} = 3.77$) ด้านกิจกรรมภายในบริเวณตลาดน้ำ ($\bar{X} = 3.70$) ด้านความปลอดภัย ($\bar{X} = 3.47$) และด้านการอำนวยความสะดวกการจราจร ภายในตลาดน้ำคลองลัดมะยมที่นักท่องเที่ยวพึงพอใจน้อยสุด ($\bar{X} = 3.03$) ตามลำดับ

6. อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่องพฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อตลาดน้ำคลองลัดมะยม และการอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. จากการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อตลาดน้ำคลองลัดมะยม โดยรวมนักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงเพศชายมากกว่า อยู่ในช่วงอายุ 36-45 ปี มีระดับการศึกษาในระดับอนุปริญญาหรือต่ำกว่าปริญญาตรี มีรายได้เฉลี่ยต่อปี 15,001-25,000 บาท และส่วนใหญ่ที่เดินทางมาท่องเที่ยวเป็นคนโสดและมีภูมิลำเนาอยู่ในภาคกลางเป็นส่วนมาก

2. ด้านพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ผลการศึกษา พบว่า นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวตลาดน้ำคลองลัดมะยม โดยมาเป็นครั้งแรก จำนวน 222 คน คิดเป็นร้อยละ 55 นักท่องเที่ยวเดินทางมาตลาดน้ำคลองลัดมะยมด้วยยานพาหนะด้วย รถยนต์ส่วนตัว จำนวน 176 คน คิดเป็นร้อยละ 44 ในการเดินทางมาตลาดน้ำคลองลัดมะยมครั้งนี้ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวเดินทางมากับเพื่อน เพื่อนร่วมงาน จำนวน 190 คิดเป็นร้อยละ 47.5 ในการตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยวครั้งนี้บุคคลที่มีส่วนในการตัดสินใจเดินทางครั้งนี้กับท่านมากที่สุดคือ ญาติ คนในครอบครัว จำนวน 271 คิดเป็นร้อยละ 67.8

สำหรับด้านแหล่งข้อมูลนักท่องเที่ยวรู้จักตลาดน้ำแห่งนี้จากสื่อด้านที่มากที่สุดคือ อินเทอร์เน็ต จำนวน 264 คิดเป็นร้อยละ 66 ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับบุษฤดี รุ่ยใหม่, (2006) ได้กล่าวว่า สื่อเว็บไซต์เป็นสื่อที่ทันสมัยง่ายต่อการเข้าถึงของกลุ่มตัวอย่างและสามารถนำเสนอข้อมูลได้อย่างน่าสนใจ

อย่างไรก็ตาม ด้านพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการเลือกรูปแบบการเดินทางท่องเที่ยว ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมเหมือนกันคือ เลือกเดินทางด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ รุ่งภรณ์ โรจน์พลกร, (2006) กล่าวว่าไว้ว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เดินทางมาท่องเที่ยวถนนข้าวสารเป็นการเดินทางท่องเที่ยวด้วยตนเอง

3.ด้านความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการเดินทางมาท่องเที่ยวตลาดน้ำคลองลัดมะยม พบว่าหลังจากที่นักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับบรรยากาศของตลาดน้ำคลองลัดมะยม และผลสรุปออกมาจาก 6 ด้านคือ สิ่งที่ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความรู้สึกพึงพอใจมากที่สุดคือ ด้านการให้บริการร้านค้าและสินค้า ($\bar{X} = 3.91$) รองลงมา ด้านการจัดการสถานที่ ($\bar{X} = 3.86$) ด้านวิถีชีวิต ($\bar{X} = 3.77$) ด้านกิจกรรมภายในบริเวณตลาดน้ำ ($\bar{X} = 3.70$) ด้านความปลอดภัย ($\bar{X} = 3.47$) และด้านการอำนวยความสะดวกการจราจร ภายในตลาดน้ำคลองลัดมะยมที่นักท่องเที่ยวพึงพอใจน้อยสุด ($\bar{X} = 3.03$) ตามลำดับ

อย่างไรก็ตามส่วนใหญ่ให้นักท่องเที่ยวให้ความสนใจในเรื่องของการให้บริการร้านค้าและสินค้า ด้านการจัดการสถานที่ ด้านวิถีชีวิต ซึ่งตรงกับงานวิจัยที่กล่าวไว้ในข้างต้นเกี่ยวกับความพึงพอใจในการบริการ สินค้าและสถานที่ รวมถึงด้านวิถีชีวิต ความเป็นตลาดน้ำที่มีเอกลักษณ์ดั้งเดิม จะทำให้นักท่องเที่ยวอยากจะเดินทางมาท่องเที่ยวเพื่อสัมผัสบรรยากาศความเป็นดั้งเดิม บรรยากาศแบบเดิม ๆ ที่ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจ

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

(1) สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนเชิงกลยุทธ์พัฒนากิจกรรมทางการท่องเที่ยวให้ตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวยังตลาดน้ำคลองลัดมะยมให้เป็นที่รู้จักและตรงความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

(2) หน่วยงานภาครัฐและองค์กรที่เกี่ยวข้องต้องมีการนำผลข้อมูลการวิจัยไปช่วยในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีความเป็นเอกลักษณ์และรักษาการท่องเที่ยวให้ยั่งยืน โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาอย่างยั่งยืน เช่นในเรื่องของความคงความเป็นวิถีชีวิตแบบดั้งเดิม

7.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

(1) ควรมีการขยายขอบเขตการวิจัยด้วยการสำรวจทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวและหาแนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดแบรนด์ที่เป็นเอกลักษณ์ของการท่องเที่ยวในชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม

(2) เพิ่มกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสชีวิตธรรมชาติ วิถีชีวิตและลงมือทำด้วยประสบการณ์ตัวเอง และกิจกรรมอื่น ๆ จะก่อให้เกิดการสร้างแบรนด์ทางการท่องเที่ยวของตลาดน้ำแห่งนี้

8. กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ดร.สุวันชัย หวนนากลาง ที่ให้คำปรึกษาในงานวิจัยครั้งนี้

9. เอกสารอ้างอิง

ณภัทร ขุนทรง.(2558).ตลาดน้ำขวัญเรียมกับการท่องเที่ยว.สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรวัฒนธรรม .

มหาวิทยาลัยศิลปกร.

นุชฤดี รุ่ยใหม่. 2549. พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเกาะพะงัน. คณะวิทยาการจัดการ.มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

เที่ยวเท่าๆ แบบไทยๆ .(2561). สืบค้น 25 มกราคม 2561, แหล่งที่มา: <https://www.khaosod.co.th/economics>.

รุ่งภรณ์ โรจน์พลากร. 2549. พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการเลือกรูปแบบการเดินทางท่องเที่ยว

**ปัจจัยในการเลือกใช้บริการที่พักของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการเลือกที่พักใน
จังหวัดกาญจนบุรี**

**FACTORS AFFECTING THE DECISION OF THAI TOURISTS DECISION
ON ACCOMMODATION OF SERVICE IN KANCHANABURI**

ปริญญาภรณ์ อินทร์ทอง

สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

E-mail: mr-jubjub@hotmail.com

ดร.สุวรรณชัย หวนนากลาง

pinsilom@yahoo.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับของปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการที่พักแรมในจังหวัดกาญจนบุรีและเพื่อหาความสัมพันธ์ของส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการที่พักแรมในจังหวัดกาญจนบุรี โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดกาญจนบุรี เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 400 คน ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจะใช้แบบสอบถามปลายปิด และใช้วิธีการสุ่มแบบสะดวก สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลใช้การคำนวณหาค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย

ผลการศึกษาพบว่า จากจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 400 คน พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยในการเลือกใช้บริการที่พักแรมในจังหวัดกาญจนบุรี ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ที่มีอายุไม่เกิน 22 ปี มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี มีอาชีพส่วนใหญ่ เป็นนักเรียน นักศึกษา โดยส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด รายได้ปัจจุบัน มีรายได้ 15,000 - 25,000 บาทต่อเดือน และนักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่เดินทางมาจากกรุงเทพมหานคร โดยเดินทางท่องเที่ยวมาเป็นครั้งแรก ด้วยยานพาหนะด้วย รถยนต์ส่วนตัว ในการเดินทางมาท่องเที่ยวส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวเดินทางมากับเพื่อน เพื่อนร่วมงานและในการตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยวครั้งนี้บุคคลที่มีส่วนในการตัดสินใจเดินทางมากที่สุดคือ เพื่อนหรือ เพื่อนร่วมงาน นักท่องเที่ยวรู้จักที่พักแห่งนี้จากสื่อด้านอินเทอร์เน็ต และนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นที่จะกลับมาท่องเที่ยวค้างคืนที่จังหวัดกาญจนบุรีอีกครั้ง

ผลการวิจัยทำให้ทราบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเกี่ยวกับประสบการณ์ที่พักแรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยกับการตัดสินใจเลือกใช้บริการที่พักตามปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด พบว่า ปัจจัยด้านส่งเสริมการตลาดที่มีผลต่อการเลือกที่พักของนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดกาญจนบุรีมากที่สุด สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนเชิงกลยุทธ์พัฒนากิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่พักแรมในจังหวัดกาญจนบุรี ให้ตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อไป

คำสำคัญ: ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด, ที่พักแรมจังหวัดกาญจนบุรี, การตัดสินใจ

ABSTRACT

The objective of this research is to study the level of marketing mix factors affecting the decision on accommodation in Kanchanaburi Province. Study the marketing mix factors affecting the decision on accommodation in Kanchanaburi Province. Study the relationship between the factors concerning the experience of Thai tourists and the decision on the accommodation according to the marketing mix. Using questionnaires as a tool for collecting data from tourists traveling to Kanchanaburi. The quantitative research has conducted studies from related research. By specifying a sample of 400 Thai tourists to collect data, will use the closed-end questionnaire. Using a convenient random method for data analysis, calculating percentage and mean.

The study indicated that Out of a sample of 400 people, it is found that Thai tourists choose to stay in Kanchanaburi. Mostly female under the age of 22 have a bachelor's degree most of the occupations are students, most of them are single. Current income Earning 15,000 - 25,000 baht per month and most Thai tourists come from Bangkok by traveling for the first time with vehicles as well as private car in traveling, most of the tourists travel with friends colleagues and when making a decision to travel to this trip. The people who have the most decision in traveling are friends or colleagues. Travelers know this accommodation from the internet. All most tourists There are opinions that come back to travel in Kanchanaburi again.

The result of the research shows the relationship between the factors concerning the accommodation experience of Thai tourists and the decision to use the accommodation according to the marketing mix. It is found that the marketing promotion factors affecting the selection of accommodations of Thai tourists in Kanchanaburi most able to the information make strategic plans for the development of tourist activities and accommodation in Kanchanaburi to continue meet the needs of Thai tourists.

Keywords: Marketing mix factors, Kanchanaburi accommodation , Decision

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาวิจัย

กาญจนบุรีเป็นจังหวัดที่อยู่ในภาคตะวันตกของประเทศไทยและใหญ่เป็นอันดับสามของประเทศไทย มีภูมิประเทศที่เป็นเขาสลับซับซ้อน อุดมไปด้วยผืนป่า เป็นที่ราบเชิงเขาริมแม่น้ำ เป็นจังหวัดที่มีความสำคัญทางด้านประวัติศาสตร์ของประเทศไทยเป็นอย่างมาก (สำนักงานจังหวัดกาญจนบุรี,2562)

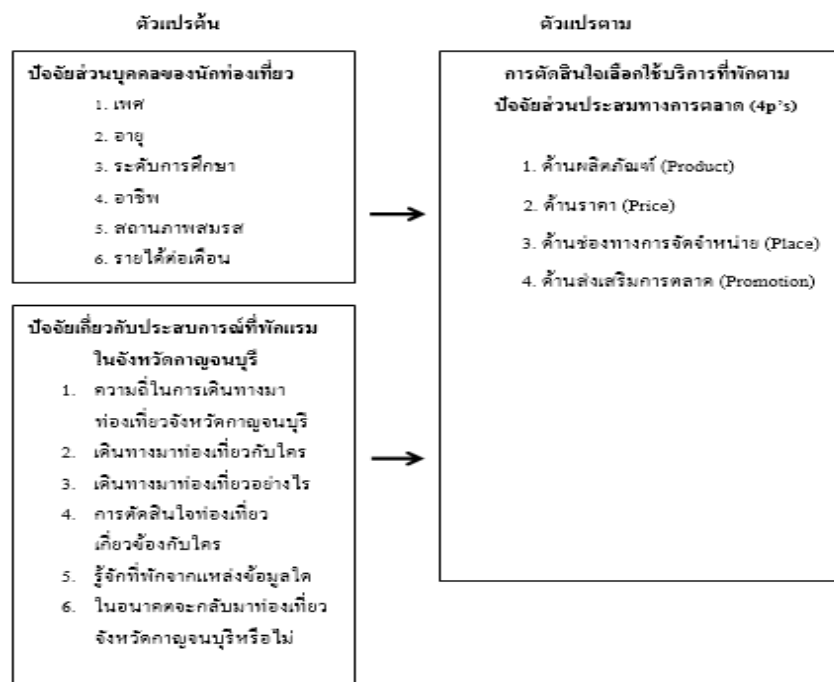
ธุรกิจที่พักแรมเป็นธุรกิจหนึ่งที่มีความสัมพันธ์โดยตรงกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยว และเป็นธุรกิจที่สร้างรายได้และสร้างอาชีพที่สำคัญ ธุรกิจที่พักแรมมีหลายธุรกิจ อาทิเช่น โรงแรม รีสอร์ท เกสต์เฮาส์ คอนโดมิเนียม บ้านเช่า อพาร์ทเมนต์ บังกะโล โมเต็ล หอพัก แคมป์ รีสอร์ท เรือนแพ เป็นต้นที่พักแต่ละประเภทมีราคาหลายระดับต่างกันตามขนาดของที่พักสิ่งอำนวยความสะดวก การบริการ ความปลอดภัย ความสะดวกในการเดินทาง การที่นักท่องเที่ยวจะเลือกที่พักแบบใด ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายๆ ด้าน ธุรกิจที่พักแรมสามารถสร้างรายได้ให้กับประเทศได้จำนวนมาก จากการเข้าพักแรมของนักท่องเที่ยวและการเลือกใช้บริการต่างๆ จากที่พักแรม(การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย,2560)จากสถิติในปีพ.ศ.2560 พบว่า มีนักท่องเที่ยวชาวไทยเข้าพักแรมในจังหวัดกาญจนบุรีจำนวน3,129,846คน และในปี พ.ศ.2561 จำนวน 3,281,628 คน (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา,2560)

จากข้อมูลด้านการท่องเที่ยวที่มีจำนวนนักท่องเที่ยว และจำนวนผู้ให้ความสนใจในการเดินทางมาท่องเที่ยวที่จังหวัดกาญจนบุรีเพิ่มมากขึ้น รวมถึงปัจจัยด้านการรวมตัวกันเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่จะช่วยให้การเดินทางระหว่างประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้านมีความสะดวกมากขึ้น และอาจทำให้นักท่องเที่ยวชาวไทยให้ความสนใจในการเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดกาญจนบุรีเพิ่มมากขึ้น ปัจจัยดังกล่าวส่งผลเชิงบวกต่อธุรกิจที่พักแรมในจังหวัดกาญจนบุรี ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาปัจจัยในการเลือกใช้บริการที่พักของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการเลือกที่พักในจังหวัดกาญจนบุรี เพื่อนำผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นข้อเสนอแนะหรือใช้เป็นแนวทาง สำหรับผู้ที่สนใจลงทุนธุรกิจโรงแรมรวมถึงเจ้าของกิจการโรงแรมในปัจจุบันในการวางแผนและพัฒนากิจการเพื่อนำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงการให้บริการที่พักให้สอดคล้องกับความต้องการของลูกค้าต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับของปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการที่พักแรมในจังหวัดกาญจนบุรี
2. เพื่อหาความสัมพันธ์ของส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการที่พักแรมในจังหวัดกาญจนบุรี

3. กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

4. วิธีดำเนินการวิจัย

4.1 แบบแผนการวิจัย

ทำการรวบรวมข้อมูลและนำมาวิเคราะห์แบ่งออกเป็น 2 กรณี คือ การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive)

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยความถี่และค่าร้อยละ
2. เกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่องบปัจจัยในการเลือกใช้บริการที่พักของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการเลือกที่พักแรมในจังหวัดกาญจนบุรี วิเคราะห์ด้วยความถี่และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.2 ประชากรและตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวและพักแรมในจังหวัดกาญจนบุรี ตั้งแต่อายุ 20 ปี ขึ้นไป

4.2.1 การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง

1) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดกาญจนบุรี อายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป

2) ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร (Population) เป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดกาญจนบุรี ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้ มีจำนวนเท่ากับ 384.16 จึงปัดเศษเป็น 385 ตัวอย่างและเพิ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่างอีก 15 ชุด รวมทั้งสิ้นจำนวน 400 คน

4.3 ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น

- ปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยว

1. เพศ	2. อายุ	3. ระดับการศึกษา
4. อาชีพ	5. สถานภาพสมรส	6. รายได้ต่อเดือน

- ปัจจัยเกี่ยวกับประสบการณ์ที่พักแรมในจังหวัดกาญจนบุรี

1. ความถี่ในการเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดกาญจนบุรี	2. เดินทางมาท่องเที่ยวกับใคร
2. เดินทางมาท่องเที่ยวอย่างไร	3. การตัดสินใจท่องเที่ยวเกี่ยวข้องกับใคร
5. ฐัจที่พักจากแหล่งข้อมูลใด	6. ในอนาคตจะกลับมาท่องเที่ยวจังหวัดกาญจนบุรีหรือไม่

2. ตัวแปรตาม

- การตัดสินใจเลือกใช้บริการที่พักตามปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (4 p's)

1. ด้านผลิตภัณฑ์ (Product)	2. ด้านราคา (Price)
3. ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (Place)	4. ด้านส่งเสริมการตลาด (Promotion)

4.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อใช้ในการแสดงความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวโดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม อันได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพสมรส รายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีคำถามจำนวน 7 ข้อ ซึ่งชนิดของคำถามคือปลายปิด (Close-end response questions)

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามปลายี่งเกี่ยวกับประสบการณ์ที่พักรวมในจังหวัดกาญจนบุรี มีคำถามจำนวน 6 ข้อ ซึ่งชนิดของคำถามคือ ปลายี่งปิด(Close-end reponse- questions)

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกใช้บริการที่พักรวมของนักท่องเที่ยวตามปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด มีคำถามจำนวน 20 ข้อ อันได้แก่ ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด 4 p's (1.) ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ (Product) (2.) ปัจจัยด้านราคา (Price) (3.) ปัจจัยด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (Place)(4.)ปัจจัยด้านส่งเสริมการตลาด (Promotion)

แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) โดยใช้มาตราวัดแบบประเมินค่า 5 ระดับตามมาตราวัดแบบลิเคิร์ต (Likert's Scale)

4.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่าง โดยจะนำแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่าง 400 คน ซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวและพักรวมในจังหวัดกาญจนบุรี เก็บข้อมูลช่วงเดือนกันยายน พ.ศ. 2562- เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2562 เฉพาะนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่พำนักในอำเภอที่มีนักท่องเที่ยวเข้าพักมากที่สุด 3 อำเภอ ในจังหวัดกาญจนบุรี

4.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการค้นคว้าอิสระครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ โดยวิเคราะห์เชิงปริมาณ ดังนี้ วิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยเกี่ยวกับประสบการณ์ที่พักรวม ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด และการตัดสินใจเลือกใช้บริการที่พักรวมโดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5. สรุปผลการวิจัย

ตารางที่ 1 แสดงปัจจัยเกี่ยวกับประสบการณ์ที่พักรวมในจังหวัดกาญจนบุรี

ปัจจัยเกี่ยวกับประสบการณ์ที่พักรวม	จำนวนคน (ความถี่)	ร้อยละ
1. ท่านมาท่องเที่ยวจังหวัดกาญจนบุรีแล้วกี่ครั้ง		
ครั้งแรก	239	59.75
2-3 ครั้ง	115	28.75
4-6 ครั้งขึ้นไป	46	11.5
รวม	400	100.0
ปัจจัยเกี่ยวกับประสบการณ์ที่พักรวม	จำนวนคน (ความถี่)	ร้อยละ
2. ท่านเดินทางมาจังหวัดกาญจนบุรีด้วยวิธีใด		
รถยนต์ส่วนตัว	196	49
รถโดยสารประจำทาง	86	22.25
รถตู้หรือรถเช่า	79	19.75
ทางรถไฟ	39	9.75
รวม	400	100.0

ปัจจัยเกี่ยวกับประสบการณ์ที่พัก	จำนวนคน (ความถี่)	ร้อยละ
3. ในการเดินทางมาจังหวัดกาญจนบุรีครั้งนี้ท่านมากับกลุ่มหรือบุคคลใด		
ตัวท่านเอง	15	3.75
ญาติ/คนในครอบครัว	185	46.25
เพื่อน/เพื่อนร่วมงาน	200	50
รวม	400	100.0
ปัจจัยเกี่ยวกับประสบการณ์ที่พัก	จำนวนคน (ความถี่)	ร้อยละ
4. บุคคลใดที่มีส่วนต่อการตัดสินใจให้ท่านเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดกาญจนบุรี		
ตัวท่านเอง	37	9.25
ญาติ/คนในครอบครัว	148	37
เพื่อน/เพื่อนร่วมงาน	215	53.75
รวม	400	100.0
ปัจจัยเกี่ยวกับประสบการณ์ที่พัก	จำนวนคน (ความถี่)	ร้อยละ
5. ท่านรู้จักที่พักแห่งนี้จากสื่อใดบ้าง		
เพื่อน/เพื่อนร่วมงาน/บุคคลในครอบครัว	93	23.3
โทรทัศน์/วิทยุ	31	7.7
นิตยสาร/วารสาร	12	3
อินเทอร์เน็ต	256	64
แผ่นพับ /ป้ายโฆษณา	8	2
รวม	400	100.0
ปัจจัยเกี่ยวกับประสบการณ์ที่พัก	จำนวนคน (ความถี่)	ร้อยละ
6. ท่านคิดว่าจะมาท่องเที่ยวค้างคืนที่กาญจนบุรีในอนาคตหรือไม่		
มา	356	89.0
ไม่มา	26	6.5
ไม่แน่ใจ	18	4.5
รวม	400	100.0

จากตารางที่ 1 พบว่า นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดกาญจนบุรี โดยมาเป็นครั้งแรก จำนวน 239 คน คิดเป็นร้อยละ 59.75 เดินทางมา 2-3 ครั้ง จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 28.75 และเดินทางมา 4-6 ครั้งขึ้นไป จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 11.5 ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดกาญจนบุรีด้วยยานพาหนะด้วย รถยนต์ส่วนตัว จำนวน 196 คน คิดเป็นร้อยละ 49 รองลงมาใช้บริการรถโดยสารประจำทาง จำนวน 86 คิดเป็นร้อยละ 22.25 ใช้บริการรถตู้หรือรถเช่า จำนวน 79 คิดเป็นร้อยละ 19.75 และเดินทางด้วยรถไฟน้อยสุด จำนวน 39 คิดเป็นร้อยละ 9.75 ตามลำดับ

ในการเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดกาญจนบุรีครั้งนี้ส่วนใหญ่ผู้ท่องเที่ยวเดินทางมากับเพื่อน เพื่อนร่วมงาน จำนวน 200 คิดเป็นร้อยละ 50 รองลงมาเดินทางมากับญาติ คนในครอบครัว จำนวน 185 คิดเป็นร้อยละ 46.25 และลำดับสุดท้ายเดินทางเพียงลำพัง จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 3.75 ตามลำดับ

ในการตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยวครั้งนี้บุคคลที่มีส่วนในการตัดสินใจเดินทางครั้งนี้กับท่านมากที่สุดคือ เพื่อน เพื่อนร่วมงาน จำนวน 215 คิดเป็นร้อยละ 53.75 รองลงมาคือ ญาติ คนในครอบครัว จำนวน 148 คน คิดเป็นร้อยละ 37 และเดินทางมาด้วยตัวเอง 37 คิดเป็นร้อยละ 9.25 ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวรู้จักที่พักแห่งนี้จากสื่อด้านที่มากที่สุดคือ อินเทอร์เน็ต จำนวน 256 คิดเป็นร้อยละ 64 รองลงมาเพื่อน เพื่อนร่วมงาน บุคคลในครอบครัว จำนวน 93 คิดเป็นร้อยละ 23.3 โทรทัศน์ วิทยุ จำนวน 31 คิดเป็นร้อยละ 7.7 นิตยสาร วารสาร จำนวน 12 คิดเป็นร้อยละ 3 และลำดับสุดท้ายคือ จากแผ่นพับ ป้ายโฆษณา จำนวน 8 คิดเป็นร้อยละ 2 ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความคิดเห็นที่กลับมาท่องเที่ยวค้างคืนที่กาญจนบุรีมากที่สุดจำนวน 356 คน คิดเป็นร้อยละ 89.0 รองลงมาคือ มีความคิดเห็นที่ไม่กลับมาท่องเที่ยวค้างคืนที่กาญจนบุรี จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 6.5 และมีความคิดเห็นที่ไม่แน่ใจที่กลับมาท่องเที่ยวค้างคืนที่กาญจนบุรี จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 4.5

ตารางที่ 2 ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ที่มีผลต่อการเลือกที่พักของนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดกาญจนบุรี

ลำดับ	ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ (Product)	\bar{X}	การแปลผล
1	ชื่อเสียงของที่พัก	1.55	น้อยที่สุด
2	มีห้องพักให้เลือกหลายระดับ	1.40	น้อยที่สุด
3	ลักษณะของห้องพักหรือที่พักร	2.48	น้อย
4	ขนาดของห้องพักหรือที่พักร	2.57	น้อย
5	สิ่งอำนวยความสะดวกภายในห้องพัก/ที่พักร	2.29	น้อย
6	ความสะอาดของห้องพัก/ที่พักร	4.15	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม		2.41	น้อย

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ที่มีผลต่อการเลือกที่พักของนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดกาญจนบุรี ระดับมากที่สุดคือด้านความสะอาดของห้องพัก/ที่พักร ($\bar{X} = 4.15$) รองลงมา ด้านขนาดของห้องพักหรือที่พักร ($\bar{X} = 2.57$) ด้านลักษณะของห้องพักหรือที่พักร ($\bar{X} = 2.48$) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกภายในห้องพัก/ที่พักร ($\bar{X} = 2.29$) ด้านชื่อเสียงของที่พัก ($\bar{X} = 1.55$) และด้านมีห้องพักให้เลือกหลายระดับมีผลน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.40$)

ตารางที่ 3 ปัจจัยด้านราคาที่มีผลต่อการเลือกที่พักของนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดกาญจนบุรี

ลำดับ	ปัจจัยด้านราคา (Price)	\bar{X}	การแปลผล
1	กำหนดราคาห้องพัก/ที่พักร และบริการอย่างชัดเจน	4.01	มาก
2	ห้องพัก/ที่พักรมีราคาให้เลือกหลายระดับ	4.07	มาก
3	ห้องพัก/ที่พักรมีความเหมาะสมกับราคา	4.01	มาก
4	ราคาห้องพัก/ที่พักรถูกกว่าที่อื่น	3.89	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม		4.00	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ปัจจัยด้านราคาที่มีผลต่อการเลือกที่พักของนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดกาญจนบุรี ระดับมากที่สุดคือ ด้านห้องพัก/ที่พักรมีราคาให้เลือกหลายระดับ ($\bar{X} = 4.07$) รองลงมาด้านกำหนดราคา

ห้องพัก/ที่พัก และบริการอย่างชัดเจนและห้องพัก/ที่พักมีความเหมาะสมกับราคา ($\bar{X} = 4.01$) ด้านราคาห้องพัก/ที่พักถูกกว่าที่อื่น ($\bar{X} = 3.89$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4 ปัจจัยด้านสถานที่หรือช่องทางการจัดจำหน่ายที่มีผลต่อการเลือกที่พักของนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดกาญจนบุรี

ลำดับ	ปัจจัยด้านสถานที่หรือช่องทางการจัดจำหน่าย (Place)	\bar{X}	การแปลผล
1	มีข้อมูลเกี่ยวกับห้องพัก/ที่พักให้นักท่องเที่ยวหลากหลายช่องทาง	3.89	มาก
2	มีบริการสำรองห้องพัก/ที่พักผ่านอินเทอร์เน็ต	4.07	มาก
3	มีบริการสำรองห้องพัก/ที่พักผ่านบริษัทตัวแทนการท่องเที่ยว((Traveloka, Agoda และอื่นๆ)	4.12	มาก
4	มีบริการยืนยันสำรองห้องพัก/ที่พักผ่านอินเทอร์เน็ต	4.07	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม		4.04	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า ปัจจัยด้านสถานที่หรือช่องทางการจัดจำหน่ายที่มีผลต่อการเลือกที่พักของนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดกาญจนบุรี มีผลระดับมากที่สุดคือ ด้านมีบริการสำรองห้องพัก/ที่พักผ่านบริษัทตัวแทนการท่องเที่ยว((Traveloka, Agoda และอื่นๆ) ($\bar{X} = 4.12$) รองลงมา ด้านมีบริการสำรองห้องพัก/ที่พักผ่านอินเทอร์เน็ต และมีบริการยืนยันสำรองห้องพัก/ที่พักผ่านอินเทอร์เน็ต ($\bar{X} = 4.07$) ด้านมีข้อมูลเกี่ยวกับห้องพัก/ที่พักให้นักท่องเที่ยวหลากหลายช่องทาง ($\bar{X} = 3.89$) ตามลำดับ

ตารางที่ 5 ปัจจัยด้านส่งเสริมการตลาดที่มีผลต่อการเลือกที่พักของนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดกาญจนบุรี

ลำดับ	ปัจจัยด้านส่งเสริมการตลาด (Promotion)	\bar{X}	การแปลผล
1	ปรับลดราคาตามฤดูกาล	3.99	มาก
2	จัดแพคเกจสำหรับกลุ่มนักท่องเที่ยว	4.48	มากที่สุด
3	ให้ส่วนลดสำหรับลูกค้าที่มาประจำ	4.46	มากที่สุด
4	แพคเกจลดราคาเมื่อพักเป็นหมู่คณะ	4.66	มากที่สุด
5	การมีบริการรับ-ส่งระหว่างที่พักกับสนามบิน/สถานีขนส่ง	4.51	มากที่สุด
6	การโฆษณาผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต	3.94	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม		4.34	มากที่สุด

จากตารางที่ 5 พบว่า ปัจจัยด้านส่งเสริมการตลาดที่มีผลต่อการเลือกที่พักของนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดกาญจนบุรี ที่มีผลระดับมากที่สุดคือ ด้านแพคเกจลดราคาเมื่อพักเป็นหมู่คณะ ($\bar{X} = 4.66$) รองลงมา ด้านการมีบริการรับ-ส่งระหว่างที่พักกับสนามบิน / สถานีขนส่ง ($\bar{X} = 4.51$) ด้านจัดแพคเกจสำหรับกลุ่มนักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.48$) ด้านให้ส่วนลดสำหรับลูกค้าที่มาประจำ ($\bar{X} = 4.46$) ด้านปรับลดราคาตามฤดูกาล ($\bar{X} = 3.99$) และด้านการโฆษณาผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต ($\bar{X} = 3.94$) ตามลำดับ

6. อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่อง ปัจจัยในการเลือกใช้บริการที่พักของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการเลือกที่พักในจังหวัดกาญจนบุรี การอภิปรายผล ดังนี้

1. ด้านปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยว ที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการที่พักแรมในจังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการเลือกใช้บริการที่พักแรมในจังหวัดกาญจนบุรี จากจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 400 คน พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยในการเลือกใช้บริการที่พักแรมในจังหวัดกาญจนบุรี ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ที่มีอายุไม่เกิน 22 ปี มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี มีอาชีพส่วนใหญ่ เป็นนักเรียน นักศึกษา โดยส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด รายได้ปัจจุบัน มีรายได้ 15,000 - 25,000 บาทต่อเดือน และนักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่เดินทางมาจากกรุงเทพมหานคร

2. ด้านปัจจัยเกี่ยวกับประสบการณ์ที่พักรแรมในจังหวัดกาญจนบุรี พบว่า นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดกาญจนบุรี โดยมาเป็นครั้งแรก จำนวน 239 คน คิดเป็นร้อยละ 59.75 ด้วยยานพาหนะด้วยรถยนต์ส่วนตัว จำนวน 196 คน คิดเป็นร้อยละ 49 ในการเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดกาญจนบุรีครั้งนี้ส่วนใหญ่ นักท่องเที่ยวเดินทางมาเที่ยวกับเพื่อน เพื่อนร่วมงาน จำนวน 200 คิดเป็นร้อยละ 50 ในการตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยวครั้งนี้บุคคลที่มีส่วนในการตัดสินใจเดินทางครั้งนี้กับท่านมากที่สุดคือ เพื่อน เพื่อนร่วมงาน จำนวน 215 คิดเป็นร้อยละ 53.75 นักท่องเที่ยวรู้จักที่พักแห่งนี้จากสื่อด้านที่มากที่สุดคือ อินเทอร์เน็ต จำนวน 256 คิดเป็นร้อยละ 64 นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นที่กลับมาท่องเที่ยวค้างคืนที่กาญจนบุรี มากที่สุด จำนวน 356 คน คิดเป็นร้อยละ 89.0

สำหรับด้านแหล่งข้อมูลนักท่องเที่ยวรู้จักที่พักแรมในจังหวัดกาญจนบุรีจากสื่อด้านที่มากที่สุดคือ อินเทอร์เน็ต จำนวน 256 คิดเป็นร้อยละ 64 ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับ นุชฤดี รุ่ยใหม่ (Ruimai, N., 2006) ได้กล่าวว่า สื่อเว็บไซต์เป็นสื่อที่ทันสมัย ง่ายต่อการเข้าถึงของกลุ่มตัวอย่างและสามารถนำเสนอข้อมูลได้อย่างน่าสนใจ อย่างไรก็ตาม ด้านพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการเลือกรูปแบบการเดินทางท่องเที่ยว ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมเหมือนกันคือ เลือกเดินทางด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับสอดคล้องกับ สุริวัสสา นารินคำ สดสันต์ สุทธิพิศาล และเฉลิมเกียรติ เพียงแก้ว (Narinkham, S., Suttipisarn, S., & Feongkeaw, C., 2014) ในการศึกษา พฤติกรรมและรูปแบบการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติในจังหวัดเชียงราย ว่านักท่องเที่ยวต่างชาติเลือกเดินทางด้วยตนเองและนิยมเลือกยานพาหนะในการเดินทาง

3. ด้านความสัมพันธ์ของส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการที่พักแรมในจังหวัดกาญจนบุรีพบว่า นักท่องเที่ยวให้ความสนใจในการเลือกที่พักโดยคำนึงถึงปัจจัยด้านต่างๆ ในการประกอบการตัดสินใจ ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ด้านส่งเสริมการตลาด ด้านสถานที่หรือช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านราคา และ ด้านผลิตภัณฑ์ มีความสัมพันธ์กัน จึงสามารถสรุปได้ว่าส่วนประสมทางการตลาดที่ต่างกันส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกใช้บริการที่พักแรมในจังหวัดกาญจนบุรีอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05

อย่างไรก็ตามส่วนใหญ่ของนักท่องเที่ยวตัดสินใจเลือกใช้บริการที่พักตามปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ให้ความสนใจในเรื่องของปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด โดยเฉพาะ ด้านเพคเก็จจราคาเมื่อพักเป็นหมู่คณะ ซึ่งสอดคล้องกับ อรุณี ลอมเศรษฐี (2554) กล่าวว่า ส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการที่พักของนักท่องเที่ยวต่างชาติ ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการที่พักของนักท่องเที่ยวต่างชาติ ได้แก่ เพศ ภูมิฐานะ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพสมรส และรายได้ของนักท่องเที่ยว ประสบการณ์พักรแรม และปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้านที่พักและการบริการด้านราคา ด้าน

สถานที่หรือช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านพนักงานให้บริการ ด้านกระบวนการบริการ และด้านลักษณะทางกายภาพมีความสัมพันธ์กัน

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนเชิงกลยุทธ์พัฒนากิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่พักรวมในจังหวัดกาญจนบุรีให้ตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อไป

7.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบกลยุทธ์ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาท่องเที่ยวและพักรวมในจังหวัดกาญจนบุรีเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาระบบการบริหารธุรกิจโรงแรมและรีสอร์ทต่อไป

2. เพิ่มปัจจัยงานบริการด้านบุคคลหรือพนักงาน (People) ที่พักรวม ให้แก่นักท่องเที่ยวที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการที่พักรวมในจังหวัดกาญจนบุรี จะก่อให้เกิดการสร้างภาพลักษณ์และประสมทางการตลาดที่ครอบคลุมงานบริการที่พักรวมแก่การท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่พักรวมในจังหวัดกาญจนบุรี

8. กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ดร.สุวันชัย หวนนากลาง ที่ให้คำปรึกษาในงานวิจัยครั้งนี้

9. เอกสารอ้างอิง

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. 2560. สถิตินักท่องเที่ยว,สืบค้นจาก : <http://www.mots.go.th>.

กรองแก้ว อยู่สุข. (2537). **ทฤษฎีการตัดสินใจ**. กรุงเทพฯ :จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กองวิชาการและแผนงาน. (2562). แผนส่งเสริมการท่องเที่ยว. กาญจนบุรี. : งานบริการและเผยแพร่ วิชาการกองวิชาการและแผนงาน

จันทิมา รักมั่นเจริญ. 2558. **ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการที่พักประเภทโรงแรมและรีสอร์ทของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตพื้นที่เศรษฐกิจ อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย**. การค้นคว้าแบบอิสระ.

บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

นุชฤดี รุ่ยใหม่. 2549. พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่มาเที่ยวเกาะพะงันในปี 2549.

วารสารศาสตร์มหาบัณฑิต.คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

นิคม เจริญศิริ. (2558). **ศึกษาปัจจัยและกระบวนการตัดสินใจเลือกที่พักพักรวมของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา**. การค้นคว้าแบบอิสระ.

วชิราภรณ์ โลหะชาละ. 2545. **ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่างชาติในการเลือกใช้บริการที่พักในชุมชนเทศบาลตำบลแรมริม**. การค้นคว้าแบบอิสระ. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สุริวัสสา นารีนคำ,สุดสันต์ สุทธิพิศาลและเฉลิมเกียรติ เฟื่องแก้ว. 2557. พฤติกรรมและรูปแบบของนักท่องเที่ยวต่างชาติในจังหวัดเชียงราย. วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

สำนักงานสถิติ จังหวัดกาญจนบุรี. 2560. สถิตินักท่องเที่ยวภายในจังหวัดกาญจนบุรีปี 2017-2018. สืบค้นจาก :

<http://kanchanaburi.nso.go.th>.

สำนักงานจังหวัดกาญจนบุรี. (2562). ข้อมูลความรู้ทั่วไปของพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี. สืบค้นจาก :

<http://kanchanaburi.go.th/au/>

อรุณี ลอมเศรษฐี. 2554. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวต่างชาติในการเลือกใช้บริการที่พักใน

เขตกรุงเทพมหานคร. ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. วิชาเอกธุรกิจระหว่างประเทศ คณะ

บริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

แนวทางการจัดการพิพิธภัณฑ์มีชีวิตเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชนอย่างยั่งยืน
GUIDELINES OF LIVING MUSEUM MANAGEMENT TO PROMOTE
SUSTAINABLE TOURISM IN A COMMUNITY

พันธ์วัลลี รวมริย์

อาจารย์ประจำ วิทยาลัยการท่องเที่ยวและการบริการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

E-mail: panwalee.ro@spu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอความหมาย ความสำคัญ ปัญหาของการจัดพิพิธภัณฑ์มีชีวิต และแนวทางการจัดพิพิธภัณฑ์มีชีวิตเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน โดยวิธีการศึกษาเป็นการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและนโยบายของหน่วยงานภาครัฐ เนื่องจากปัจจุบันมีการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ขึ้นมากมายในระดับท้องถิ่นแต่พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นส่วนใหญ่มีมักจะมีปัญหาด้านการจัดการและการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการท่องเที่ยว พิพิธภัณฑ์มีชีวิตจึงเป็นทางเลือกใหม่ของการจัดการพิพิธภัณฑ์เพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวด้วยตนเองอย่างแท้จริง แต่อย่างไรก็ตามการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์มีชีวิตต้องเผชิญกับปัญหาหลายประการด้วยกัน ดังนั้นการศึกษาแนวทางการจัดการพิพิธภัณฑ์มีชีวิตที่เหมาะสมจึงเป็นสิ่งที่สำคัญเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชนอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: พิพิธภัณฑ์มีชีวิต, การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน, ชุมชน

ABSTRACT

The purposes of this article are to present the important of living museum, the meaning of living museum, the problems of living museum and the guidelines of living museum management for promoting a sustainable community-based tourism. The article is a literature review including government policies that related to the living museum, community – based tourism and sustainable tourism. As there are many of local museums usually faced with many difficulties of management and lack of community participation. The living museum is a new option to preserve and revive local culture by using truly local participation process. However, living museum settlement confront with various problems. Therefore, finding the proper guideline of living museum management is important to promote sustainable tourism in a community.

Keywords: Living Museum, Sustainable Tourism, Community

1. บทนำ

ปัจจุบันมีการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ขึ้นมากมายในระดับท้องถิ่น จากฐานข้อมูลพิพิธภัณฑ์ในประเทศไทย พบว่ามีพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นที่ก่อตั้งขึ้นแล้ว 587 แห่ง (ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร, 2562) แต่พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นส่วนใหญ่ลักษณะสงบนิ่ง ทำให้ไม่ดึงดูดและขาดความน่าสนใจ ไม่มีการร่วมมือของชุมชน ขาดงบประมาณในการดูแลรักษา ทำให้บางแห่งเสื่อมโทรมจนต้องล้มเลิกไปประกอบกับข้อมูลที่ผ่านมามีพิพิธภัณฑ์ส่วนใหญ่ยังไม่ค่อยได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวเท่าที่ควร นักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยววันน้อยลง ทั้งนี้เนื่องมาจากสาเหตุหลายประการ เช่น การบริหารจัดการไม่ต่อเนื่อง กิจกรรมขาดความหลากหลาย ขาดการส่งเสริมประชาสัมพันธ์ ไม่มีการจัดการด้านการตลาด รวมทั้งปัญหาสำคัญคือการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นอยู่ในระดับน้อย ดังที่ สายันต์ ไพรชาญจิตร (2548) ได้กล่าวไว้ว่า “ความพยายามจัดการให้ชาวบ้านหรือผู้นำชุมชนท้องถิ่นเข้าไปมีบทบาทในการจัดพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น ซึ่งในทางปฏิบัติก็อาจจะเกิดผลสัมฤทธิ์ทางด้านการสร้างและจัดแสดงพิพิธภัณฑ์ในระยะสั้น แต่ในระยะยาวอาจจะมีปัญหาเรื่องการดูแลรักษา และกระบวนการพัฒนาพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นอาจมีปัญหาเรื่องการขาดการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงของชาวบ้านในชุมชนท้องถิ่น เพราะกิจกรรมส่วนใหญ่ที่ดำเนินการกันมาในการพัฒนาพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นหลายแห่ง มักจะดำเนินการโดยนักวิชาการ และผู้ชำนาญการทางวิชาชีพ โดยที่คนในชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมน้อยมาก ทำให้ขาดกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และที่สำคัญคนในชุมชนท้องถิ่นส่วนมากไม่สามารถเข้าถึงพิพิธภัณฑ์ได้ เนื่องจากเป็นเรื่องไกลตัว ไกลหมู่บ้าน คงมีเฉพาะคนที่อยู่ในพื้นที่พิพิธภัณฑ์ได้เข้าไปมีส่วนร่วมเพียงส่วนน้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการจัดการหลังจากการก่อสร้างพิพิธภัณฑ์เสร็จแล้ว และเปิดให้บริการแก่สังคม คนที่อยู่ไกลไม่มีส่วนร่วม เลยทำให้เกิดความรู้สึกว่าไม่ได้เป็นเจ้าของร่วมกัน” ด้วยเหตุนี้เมื่อความช่วยเหลือจากนักวิชาการภายนอกหมดไป คนในชุมชนจึงไม่สามารถดำเนินการจัดการการท่องเที่ยวต่อได้

พิพิธภัณฑ์มีชีวิตเป็นพิพิธภัณฑ์ที่เกิดขึ้นจากคนในชุมชน จัดการโดยคนชุมชน ใช้สิ่งที่มีอยู่ในชุมชนเป็นต้นทุนทางการท่องเที่ยว พิพิธภัณฑ์มีชีวิตจะไม่เน้นการจัดแสดงวัตถุในอาคาร อาจมีหรือไม่มีก็ได้ วัตถุที่จัดแสดงก็ได้ โดยจัดแสดงสื่อความหมายในรูปแบบที่มีการเคลื่อนไหวตามวัฒนธรรม วิถีชีวิตและภูมิปัญญาผ่านการดำเนินชีวิตของผู้คนในชุมชนจริง ดังนั้นเอกลักษณ์ วิถีชีวิต ความมีเสน่ห์ของชุมชนจะเป็นปัจจัยดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางเข้ามา มุ่งเน้นให้เกิดการมีส่วนร่วมและการกระจายรายได้สู่คนในชุมชน ส่งผลให้ระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนดีขึ้นซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติฉบับที่ 2 (พ.ศ.2560 – 2564) ที่มีหลักการสำคัญคือการส่งเสริมความมั่นคงยั่งยืนของประเทศการวางตำแหน่งทางการตลาดในฐานะเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพการเป็นแหล่งเพิ่มรายได้และกระจายความเจริญสู่ประชาชนและชุมชนรวมถึงการเชิดชูอัตลักษณ์และส่งเสริมวัฒนธรรมไทยโดยมีเป้าหมายของการพัฒนาคือการยกระดับประเทศไทยให้เป็นประเทศพัฒนาแล้ว การบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ และการเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพอย่างยั่งยืน (กรมการท่องเที่ยว, 2561:28) นอกจากนี้รูปแบบของพิพิธภัณฑ์มีชีวิตยังตอบสนองพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในปัจจุบันที่ให้ความสนใจกับการเดินทาง ไปแสวงหาความจริงแท้ดั้งเดิมของพื้นที่ต่างๆ ที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นอีกด้วย

ดังนั้นการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์มีชีวิตนอกจากจะเป็นกลไกสำคัญที่นอกจากจะทำให้คนในชุมชนตระหนักถึงคุณค่าของชุมชนตนเองเกิดการสงวนรักษาวัฒนธรรมของตนเองไว้แล้ว ยังก่อให้เกิดการกระจายรายได้ช่วยสนับสนุนเศรษฐกิจในชุมชน และเป็นการป้องกันการเข้ามาของกลุ่มนายทุนจากภายนอก จึงมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาถึงแนวทางการจัดการพิพิธภัณฑ์มีชีวิตที่สอดคล้องกับวิถีชุมชน เพื่อให้พิพิธภัณฑ์มีชีวิตเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของชุมชนและประเทศอย่างยั่งยืนต่อไป

2. วัตถุประสงค์

- (1) เพื่อศึกษาความหมาย และความสำคัญของการจัดพิพิธภัณฑ์มีชีวิต
- (2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดพิพิธภัณฑ์มีชีวิตที่เหมาะสม เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยชุมชนอย่างยั่งยืน

3. ความสำคัญและความหมายของพิพิธภัณฑ์มีชีวิตกับการท่องเที่ยวในชุมชน

ความสำคัญของพิพิธภัณฑ์มีชีวิต

ในปัจจุบันประเทศไทยมีพิพิธภัณฑ์มากมายหลายประเภทพิพิธภัณฑ์ที่เรารู้จักกันทั่วไปนั้นคือ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติสังกัดกรมศิลปากรซึ่งมีอยู่หลายจังหวัดเป็นสถานที่ให้ความรู้มีการจัดแสดงสิ่งของในระดับที่แสดงให้เห็นถึงความเป็นชาติซึ่งส่วนใหญ่เป็นหลักฐานทาง โบราณคดีชิ้นสำคัญๆ พิพิธภัณฑ์นั้นนับวันจะมีบทบาทในสังคมไทยมากขึ้นเพราะเป็นหน่วยงานที่อนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม

นอกจากพิพิธภัณฑ์ของกรมศิลปากรแล้วยังมีพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นหรือพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านที่แสดงให้เห็นถึงความเคลื่อนไหวทางด้านสังคมวัฒนธรรมโดยตรงการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ขึ้นก็เพื่อประโยชน์ในหลายๆ ด้าน ทั้งเพื่อเป็นสถานที่จัดแสดงและรวบรวมเรื่องราวความรู้ทุกด้าน และในการจัดแสดงให้ครอบคลุมข้อมูลเรื่องราวของสถานที่ดังกล่าว ทั้งด้านภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ทรัพยากรธรณี โบราณคดี บุคคลสำคัญ วิถีชีวิต ศิลปหัตถกรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีต่างๆ

การจัดตั้งพิพิธภัณฑ์มีชีวิตกำลังเป็นกระแสความคิดแนวใหม่ในประเทศไทย พิพิธภัณฑ์มีชีวิตนั้นบางแห่งนั้นอาจพัฒนามาจากพิพิธภัณฑ์ในท้องถิ่นหรือพิพิธภัณฑ์พื้นบ้าน การจัดตั้งพิพิธภัณฑ์มีชีวิตในท้องถิ่นนั้นก็เพื่อใช้เป็นเครื่องมือหรือแนวทางในการอนุรักษ์ รักษาวัฒนธรรมดั้งเดิม และอัตลักษณ์ของพื้นที่ท้องถิ่นของตนเองไม่ให้เลือนหายไปท่ามกลางกระแสของการพัฒนาการเจริญเติบโตของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และความสะดวกสบายจากภายนอกที่มีเพิ่มมากขึ้น พิพิธภัณฑ์มีชีวิตมีจุดมุ่งหมายที่จะไม่ให้เกิดการพัฒนาหรือความเจริญจากภายนอกเข้ามาทำให้อัตลักษณ์ท้องถิ่นของตนเองเลือนหายไป หรือเรียกว่ากับดักของการพัฒนา ตัวอย่างเช่น อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน และ จังหวัดเชียงใหม่ ที่เต็มไปด้วยนักท่องเที่ยวและนายทุนจากภายนอก สาเหตุมาจากจำนวนนักท่องเที่ยวที่หลังไหลเข้ามาอย่างรวดเร็วมากเกินไปจนกระทบกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้านทำให้ชาวบ้านเดิมไม่สามารถอาศัยอยู่ได้จึงต้องขายที่ของตนเองให้กับนายทุนจากภายนอกแล้วย้ายไปอยู่ที่อื่นแทน โดยพื้นที่ที่มีศักยภาพสามารถจัดพิพิธภัณฑ์มีชีวิตได้มักจะมีลักษณะเฉพาะตัวดังต่อไปนี้

- ด้านสภาพทางกายภาพที่มีคุณค่าด้านสถาปัตยกรรมของบ้านเรือนที่มีความเก่าแก่ แสดงให้เห็นถึงภูมิปัญญาเชิงช่างและลักษณะทางสถาปัตยกรรมที่เป็นเอกลักษณ์
- ด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมที่คนในชุมชนสามารถบอกเล่าเหตุการณ์ความเป็นมาในอดีตที่ส่งผลมาถึงปัจจุบัน
- ด้านประเพณี คนตรี นาฏศิลป์และการละเล่นพื้นถิ่นที่มีเป็นเอกลักษณ์และสืบทอดกันมายาวนาน
- ด้านภาษามีภาษาพูดหรือภาษาเขียนที่ภาษาพื้นถิ่นเฉพาะชุมชนของตนเอง
- ด้านอาหาร มีวิธีการรับประทานอาหารที่สืบทอดมานาน มีอาหารพื้นถิ่นที่ไม่เหมือนไม่สามารถรับประทานที่อื่นได้
- ด้านการแต่งกาย มีเสื้อผ้า กางเกง กระโปรงเครื่องประดับ รองเท้า หรือผ้าทอที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนตนเองมาอย่างยาวนาน

- สถานที่สำคัญโดยรอบที่ส่งผลต่อพิพิธภัณฑน์มีชีวิต เช่น วัด ร้านค้า ร้านอาหาร เป็นต้น (ฉวีทิพย์ อ่องแสงชัย และคณะ, 2558)

พิพิธภัณฑน์มีชีวิตเป็นการสร้างสมดุลระหว่างการอนุรักษ์ ปรับปรุง และฟื้นฟูวัฒนธรรม มิได้มุ่งเน้นการอนุรักษ์เพียงอย่างเดียว แต่จะต้องส่งเสริมเศรษฐกิจทำให้มีเงินหมุนเวียนในชุมชนด้วยจึงจะทำให้การจัดการพิพิธภัณฑน์มีชีวิตนั้นมีความยั่งยืน (ปูน เทียงบูรณะธรรม และคณะ, 2555) ปัจจุบันจะเห็นได้ว่าการจัดตั้งพิพิธภัณฑน์ขึ้นมากมายในระดับท้องถิ่น เพื่อรองรับนโยบายการกระจายอำนาจจากส่วนกลางลงสู่ท้องถิ่น ภาครัฐก็ให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพิ่มมากขึ้น จากการประกาศให้ท่องเที่ยววิถีไทยเป็นวาระแห่งชาติมีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนไปในทิศทางที่ยั่งยืน มุ่งเน้นการพัฒนาให้เกิดความสมดุลใน 3 มิติ คือเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยให้ประชาชนและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริง (พจนา สวนศรี, 2560) ส่งผลให้รูปแบบของการจัดการพิพิธภัณฑน์ในปัจจุบันจึงต้องมีการปรับเปลี่ยนไปสู่การจัดการพิพิธภัณฑน์มีชีวิตเป็นการจัดการท่องเที่ยวโดยให้คนในชุมชนเป็นผู้บริหารจัดการเอง เพื่อให้ผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวอยู่กับคนในชุมชนเป็นหลัก เป็นการสนับสนุนให้เกิดการท่องเที่ยวในชุมชนอย่างยั่งยืน โดย วรดิษฐ์กัญญา บุษยสุรัตน์ และคณะ (2559) ได้ศึกษาประโยชน์ของพิพิธภัณฑน์มีชีวิตไว้ดังนี้

- เป็นสถานที่ที่ให้ความรู้แก่คนภายในและภายนอกท้องถิ่น เป็นแหล่งข้อมูลข่าวสารได้หลากหลายสาขาวิชา เช่น โบราณคดี ศิลปวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ชลประทานทรัพยากรธรรมชาติ
- เป็นสถานที่ท่องเที่ยวสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวคุณภาพทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติต่างวัฒนธรรมให้เข้ามาชื่นชมกับมรดกวัฒนธรรมและทรัพยากรของประเทศไทยไม่ด้อยไปกว่าสถานเริงรมย์ต่างๆ ซึ่งภาคเอกชนได้จัดไว้เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว
- ช่วยสนับสนุนการรวมตัวของคนในชุมชน เช่น โรงน้ำชา สภาชาวบ้าน เพื่อร่วมกันคิดร่วมตัดสินใจและร่วมกันดำเนินกิจการของท้องถิ่นเพื่อคนในท้องถิ่นเอง ซึ่งจะนำไปสู่ความร่วมมือกันในการพัฒนาท้องถิ่นต่อไป
- สร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม เป็นการปลูกสำนึกให้คนในท้องถิ่นรู้จักตนเอง สร้างสำนึกร่วมในชุมชนให้เกิดความภูมิใจในท้องถิ่นของตนสร้างการเป็นส่วนร่วมของคนในชุมชนทุกรุ่น ทุกสมัย ให้เป็นที่รู้จักและได้รับความสนใจและแพร่ขยายไปยังชุมชนต่างๆ มากขึ้น
- ช่วยฟื้นฟูคุณค่าของวัฒนธรรม หรือประเพณีบางอย่างที่ได้เลือนหายไปแล้วแต่ชุมชนมีความต้องการหรือฟื้นขึ้นมาใหม่ให้ยังคงอยู่ต่อไป
- ช่วยลดผลกระทบทางลบจากการท่องเที่ยวที่อาจส่งผลต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ วัฒนธรรมของคนในชุมชน เพราะชุมชนสามารถบริหารจัดการการท่องเที่ยวในชุมชนได้ตามความต้องการของตนเอง
- เกิดเศรษฐกิจหมุนเวียนและเกิดการกระจายรายได้จากการจัดการท่องเที่ยวซึ่งตรงกับรูปแบบการท่องเที่ยวที่กำลังเป็นที่นิยม เช่น การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourism), การท่องเที่ยวเชิงโหยหาอดีต (Nostalgic Tourism) และการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Cultural Tourism)
- ยกกระดับคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชนให้ดีขึ้น เนื่องจากมีรายได้จากการท่องเที่ยวเข้ามาเพิ่มเติมจากรายได้หลัก ทำให้สามารถลดอัตราการอพยพย้ายถิ่นฐานเข้าเมืองของคนวัยแรงงานหนุ่มสาวได้

ความหมายของพิพิธภัณฑ์มีชีวิต (Living Museum)

พิพิธภัณฑ์มีชีวิต หมายถึง การพัฒนาเมืองหรือพื้นที่ๆหนึ่งที่มีศักยภาพทางด้านการท่องเที่ยว มีความดั้งเดิมและมีอัตลักษณ์ของตนเองที่โดดเด่นให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว โดยผู้ที่มาเยือนนั้นจะให้เห็นความมีชีวิตชีวา ความเคลื่อนไหวของวิถีชีวิตของผู้คนในพื้นที่นั้นจริงๆ ผ่านการใช้ชีวิตและการนำเครื่องใช้ไม้สอยทั้งที่เป็นของในยุคโบราณและปัจจุบันมาใช้จริง โดยไม่ต้องอาศัยจินตนาการเหมือนพิพิธภัณฑ์สงบนิ่งโดยทั่วไป นักท่องเที่ยวหรือผู้ที่มาเยือนจะรับรู้ประสบการณ์ที่เข้าไปสัมผัสได้ด้วยตนเอง

“พิพิธภัณฑ์มีชีวิต (Living Museum)” มีความหมายแตกต่างจากคำว่า “พิพิธภัณฑ์ (Museum)” เพราะพิพิธภัณฑ์โดยทั่วไปนั้นหมายถึงอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างที่มีการรวบรวมเครื่องใช้ไม้สอย วิถีชีวิต หรือศิลปวัตถุ โบราณวัตถุเก่านำมาจัดแสดงอยู่ในตู้ เป็นภาพถ่าย เป็นรูปปั้น หรือลักษณะการจัดแสดงรูปแบบอื่นๆ เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ที่มีให้กับบุคคลทั่วไปหรือนักท่องเที่ยวได้ชม โดยผู้ที่เข้าชมนั้นที่เข้าชมก็ต้องจินตนาการเอาว่าสิ่งที่มีอยู่คุณนั้นเป็นอย่างไรผ่าน สื่อหรือการฟังบรรยายโดยผู้รู้ในสถานที่นั้นๆ (นุริม โอทกานนท์, 2553)

การแบ่งประเภทของพิพิธภัณฑ์ตามการจัดแสดงและวัตถุประสงค์ที่ใช้ในการจัดแสดงซึ่งเป็นที่นิยมกันทั่วไปในปัจจุบันมีดังนี้ (สำนักพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ, 2548)

- พิพิธภัณฑ์สถานประเภททั่วไป จะรวบรวมวัตถุทุกประเภทและทุกเรื่องเอาไว้ถือเป็นพิพิธภัณฑ์แบบแรกก่อนที่จะมีการพัฒนาเป็นพิพิธภัณฑ์เฉพาะเรื่องต่อมา
- พิพิธภัณฑ์สถานศิลปะ จัดแสดงเกี่ยวกับศิลปวัตถุทุกประเภท
- พิพิธภัณฑ์สถานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แสดงวิวัฒนาการความก้าวหน้าของวัตถุที่มนุษย์คิดค้นประดิษฐ์ขึ้น
- พิพิธภัณฑ์สถานธรรมชาติวิทยา จัดแสดงเรื่องราวของธรรมชาติเกี่ยวกับเรื่องของโลกทรัพยากรทางธรรมชาติต่างๆ
- พิพิธภัณฑ์สถานประวัติศาสตร์ แสดงหลักฐานทางประวัติศาสตร์
- พิพิธภัณฑ์สถานชาติพันธุ์วิทยาและประเพณีพื้นเมือง แสดงชีวิตความเป็นอยู่ในทางวัฒนธรรมและสังคมของมนุษย์และชาติพันธุ์ต่างๆ

พิพิธภัณฑ์มีชีวิตมีลักษณะเด่นที่แตกต่างจากพิพิธภัณฑ์ทั่วไป ดังนี้ (ปุ่น เทียงบูรณะธรรม และคณะ, 2555)

(1.) ท้องถิ่นเป็นผู้ริเริ่ม จัดทำและดำเนินการ พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นที่แท้จริงจะต้องเกิดจากความต้องการหรือเกิดจากการริเริ่มของชาวบ้าน บางแห่งอาจมีหน่วยงานภายนอกมาร่วมช่วยเหลือบ้างแต่ชาวบ้านจะทำหน้าที่ในการจัดการ ดูแล และดำเนินการเอง

(2.) เนื้อหาที่น่าสนใจ เป็นเรื่องราวของชุมชนในด้านต่างๆ ได้แก่ ประวัติความเป็นมาของชุมชน การทำมาหากิน ศาสนาและความเชื่อ ตลอดจนความสัมพันธ์ภายในชุมชนหรือท้องถิ่นเป็นสำคัญ อาจมีการกล่าวถึงสังคมอื่นก็เฉพาะในส่วนที่ท้องถิ่นมีการติดต่อสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรมกับสังคมภายนอกเท่านั้น

(3.) มีความหลากหลาย พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นแต่ละที่จะมีลักษณะพิเศษเฉพาะอันเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละชุมชน ทำให้เกิดการเรียนรู้และเข้าใจถึงความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม ช่วยลดทอนการหลงตัวเองและการถูกเหยียดหยาม อันนำไปสู่ความเข้าใจซึ่งกันและกันของสังคม

(4.) เน้นความเรียบง่ายแต่มีความหมายต่อชุมชน สิ่งของที่จัดแสดงมีอยู่ในชุมชนท้องถิ่นนั้นๆ ไม่จำเป็นต้องเป็นของมีค่า อาจเป็นศิลปวัตถุทางศาสนาที่ทางวัดเก็บรวบรวมไว้ หรือศิลปหัตถกรรมประเภทเครื่องมือเครื่องใช้ที่เกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้าน

ตารางที่ 1 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างพิพิธภัณฑ์ทั่วไปกับพิพิธภัณฑ์มีชีวิต

องค์ประกอบ (Element)	พิพิธภัณฑ์ทั่วไป (General Museum/ National Museum)	พิพิธภัณฑ์มีชีวิต (Living Museum)
อาคารสถานที่ (Building)	มีการสร้างอาคารพิพิธภัณฑ์ขึ้นมาเพื่อใช้เป็นสถานที่จัดแสดงนิทรรศการ	อาจมีหรือไม่มีอาคารทั้งแบบชั่วคราวและถาวรสำหรับการจัดแสดง
วัตถุที่จัดแสดง (Artifacts)	วัตถุที่จัดแสดงขึ้นอยู่กับประเภทของพิพิธภัณฑ์ มีการเก็บรวบรวมวัตถุ เครื่องมือ เครื่องใช้ จัดแสดงในห้องโดยเฉพาะและมีการมีระบบการแบ่งอย่างชัดเจนเป็นหมวดหมู่	วัตถุ เครื่องมือ เครื่องใช้ ไม่ได้ถูกจัดแสดงอยู่เพียงแค่อาคารหรือห้องใดห้องหนึ่งแต่จะถูกใช้สื่อสารผ่านวิถีชีวิต ภูมิปัญญาของผู้คนในชุมชนท้องถิ่นนั้นๆจริง
การนำเสนอ (Presentation)	นำรูปภาพ ตัวอย่าง เครื่องใช้ วัตถุโบราณ มาจัดแสดงผ่านตู้กระจกหรือสถานที่ที่ได้จัดเตรียมเอาไว้	ชาวบ้านในท้องถิ่นเป็นผู้นำวัตถุ เครื่องมือ เครื่องใช้ของเก่าต่างๆมาใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันจริงๆ
การบริการข้อมูล (Information Service)	มีผู้ดูแลพิพิธภัณฑ์เป็นผู้รับผิดชอบในการนำชมและบรรยายข้อมูลที่สำคัญต่างๆ	ไม่มีผู้ดูแลพิพิธภัณฑ์ ชาวบ้านในท้องถิ่นจะรับผิดชอบในการนำชมและให้ข้อมูลต่างๆ
การบริหารจัดการ (Management)	บริหารจัดการโดยหน่วยงานภาครัฐ กรมศิลปากร	บริหารจัดการโดยคนในชุมชนท้องถิ่น

หมายเหตุ: ดัดแปลงจากIdentity of Living Museums in Thailand" by Kunakorn Sailuadkham , Niyom

WongpongkhamandSarunya Prasopchingchana, 2019,Journal of Engineering and Applied Sciences, 14(9), p.2949

4. แนวทางการจัดการพิพิธภัณฑ์มีชีวิตเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชนอย่างยั่งยืน

การเตรียมแนวทางการจัดการท่องเที่ยวสำหรับชุมชนเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่นั้นๆประสบความสำเร็จ ผู้เขียนได้พัฒนาแนวทางการจัดการพิพิธภัณฑ์มีชีวิตในชุมชนจากการสังเคราะห์งานวิจัยของ วรณัญจก์ บุญยสุรัตน์ และคณะ (2559); จุฑาทิพย์ เกลิมผล และคณะ (2559);นเรนทร์ ปัญญา และสุวิภา จำปาวัลย์ (2555-2556);ปุ่น เทียงบูรณธรรม และคณะ(2552). โดยการนำข้อค้นพบมาสังเคราะห์และกำหนดเป็น 10 ขั้นตอนมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 2 ขั้นตอนการจัดการพิพิธภัณฑน์มีชีวิต

ขั้นตอน	วิธีการดำเนินงาน
1.ศึกษาศักยภาพและความ เป็นไปได้ของชุมชน	วิเคราะห์คุณค่าของพื้นที่เมือง ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวชุมชนเช่น ข้อมูลทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมวิถีชีวิต ความมีอัตลักษณ์ จากเอกสารข้อมูลต่างๆรวมทั้งการสำรวจเก็บข้อมูลในพื้นที่จริง
2.วิเคราะห์ความต้องการ ของชุมชนเจ้าของพื้นที่	การสำรวจและวิเคราะห์ถึงความต้องการของคนในชุมชนว่าต้องการให้มีการจัดการพิพิธภัณฑน์มีชีวิตเพื่อการท่องเที่ยวในพื้นที่ชุมชนของตนเองหรือไม่ ถือว่า เป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุด เพราะถ้าหากคนในชุมชนไม่ต้องการจัดการท่องเที่ยวแล้วนั้นการปฏิบัติการในขั้นตอนอื่นๆต่อไปจะไม่สามารถประสบผลสำเร็จได้เลย เพราะขาดการมีส่วนร่วมและอาจมีการต่อต้านจากชาวบ้านดังนั้นชุมชนต้องเป็นผู้ริเริ่ม ตัดสินใจ และปฏิบัติเอง ความต้องการของชุมชนจึงเป็นหัวใจหลักที่จะทำให้การจัดการท่องเที่ยวในชุมชนนั้นๆประสบความสำเร็จและมีความยั่งยืน
3. สร้างเครือข่ายการมีส่วน ร่วมของชุมชน	ต้องสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของพิพิธภัณฑน์และการมีส่วนร่วมของชาวบ้าน หน่วยงานรัฐรวมทั้งสถาบันการศึกษา โดยอาจตั้งกลุ่ม ชมรม ยุวชนอาสาสมัคร คณะกรรมการดำเนินงานปฏิบัติการค้นหา ล่าม ปราชญ์ชาวบ้าน หรือผู้รู้ในชุมชน เพื่อรวบรวมข้อมูลทางต่างๆให้ได้มากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น
4. ศึกษาดูงานการจัดการ พิพิธภัณฑน์มีชีวิตจากชุมชน อื่น	จัดให้คณะกรรมการที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้ไปศึกษาดูงานการจัดการพิพิธภัณฑน์มีชีวิต ณ ชุมชนอื่นที่ประสบความสำเร็จจากนั้นนำประสบการณ์ที่ได้รับจากการดูงานมาจัดประชุมเสวนาระหว่างกลุ่มคนที่เกี่ยวข้องทั้ง สนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันเพื่อแนวทางการจัดการพิพิธภัณฑน์ท้องถิ่นให้เข้ากับบริบทของชุมชนตนเอง
5.จัดการข้อมูลและถ่ายทอด ความรู้	การเชื่อมโยงประวัติศาสตร์วัฒนธรรมในพื้นที่จากนั้นถ่ายทอดให้คนในท้องถิ่น เพราะข้อมูลในท้องถิ่นมักจะมีที่แก่นำชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน หรือคนที่เป็นคนสูงอายุกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเท่านั้น จึงจำเป็นต้องมีการถ่ายทอดข้อมูลไปยังบุคคลอื่นๆในชุมชนด้วยเพื่อสืบทอดวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไปสู่คนรุ่นหลัง อันจะทำให้ข้อมูลนั้นๆไม่ไปเลือนหายไปตามกาลเวลา เช่น จัดการอบรมชุมชนและเยาวชนในท้องถิ่น
6. การจัดการปรับปรุงภูมิ ทัศน์และสภาพแวดล้อม	การจัดการพื้นที่ใช้สอยของเมืองให้มีประสิทธิภาพการกำหนดเขตพื้นที่ต่างๆ และ การปรับสภาพภูมิทัศน์ให้มีความสวยงามเหมาะสมแก่การท่องเที่ยว
7. การเพิ่มมูลค่าให้กับ ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นและจัด กิจกรรมเพื่อกระจายรายได้ ในชุมชน	การจัดกิจกรรมไม่ควรจำกัดอยู่แต่เพียงในตัวอาคารเท่านั้น แต่ควรจะรวมพื้นที่ป่า นา หรือสวนของชุมชนเข้าไปด้วย พัฒนากิจกรรมให้มีความหลากหลายเพื่อเจาะกลุ่มเป้าหมายได้ครอบคลุม นำสินค้าในชุมชนมาพัฒนา แปรรูป หรือออกแบบงานหัตถกรรมพื้นบ้านให้มีความร่วมสมัยเพื่อเพิ่มมูลค่าของสินค้าให้สูงขึ้น ทำให้ชาวบ้านมีรายได้มากขึ้น
8.จัดตั้งศูนย์ประสานงาน	ศูนย์ประสานงานจะเป็นสื่อกลางในการติดต่อระหว่างนักท่องเที่ยวกับชาวบ้านซึ่งดำเนินงานโดยคนในชุมชนเอง ชาวบ้านสามารถให้ข้อมูลท่องเที่ยว การติดต่อรับรอง และแจ้งกฎระเบียบของชุมชนให้กับนักท่องเที่ยวได้โดยตรง
9.การประชาสัมพันธ์	เน้นการประชาสัมพันธ์เชิงรุกทั้งทางตรงและทางอ้อมจากชุมชนเองและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน อบต. อบจ. ควรเน้นการประชาสัมพันธ์ในสื่อจิตดอล เช่น เว็บไซต์ เฟซบุ๊ก หรืออินสตราแกรม เพื่อนำเสนอข้อมูลของพิพิธภัณฑน์เทศกาลงานประเพณี การเดินทางและการติดต่อ
10.พัฒนาศักยภาพการ จัดการท่องเที่ยวและต่อยอด องค์ความรู้	เตรียมชุมชนให้พร้อมเพื่อรองรับการท่องเที่ยว นำปัญหา ประสบการณ์ที่ได้รับมาพัฒนาและต่อยอดองค์ความรู้เพื่อเตรียมความพร้อมชุมชนสำหรับการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

นอกจากแนวทางการจัดการพิพิธภัณฑน์มีชีวิตเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชนอย่างยั่งยืนทั้ง 10 ข้อข้างต้นแล้ว ผู้เขียนได้สังเคราะห์ข้อมูลจากงานวิจัยของ ปรีตดา เถลิมนเฝ้า กอนันตกุลและคณะ (2547); ยุภาพร ัญญวิวัฒน์กุล (2551); ปูน เทียงบูรณธรรมและคณะ(2555) โดยได้พบประเด็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชนที่ควรคำนึงถึงดังต่อไปนี้ด้วย

- กิจกรรม (Activities) กิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชนควรเป็นกิจกรรมที่ไม่ก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อมหรือก่อให้เกิดความรำคาญต่อคนในชุมชน เช่น ใช้การเดินทาง หรือการขี่จักรยาน

- ภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยวคุณภาพ (Quality Destination) ควรกำหนดภาพลักษณ์เป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพ ไม่เน้นปริมาณนักท่องเที่ยวแต่เพียงอย่างเดียวหรือจัดการท่องเที่ยวในรูปแบบการท่องเที่ยวแบบเนิบช้า (Slow Tourism) โดยชุมชนอาจจะกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับศักยภาพในการรองรับของพื้นที่ (Carrying Capacity) และกำหนดช่วงวัน เดือนที่จะรับนักท่องเที่ยวได้เอง เช่น ในฤดูหนาวหรือฤดูการเก็บเกี่ยวอาจรับนักท่องเที่ยวได้ ก็จะทำให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาเป็นนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ อีกทั้งชุมชนต้องยังไม่ต้องละทิ้งอาชีพเดิมของตนเองที่เคยทำอยู่ รายได้จากท่องเที่ยวเป็นรายได้รองไม่ใช่รายได้หลัก ซึ่งสอดคล้องกับองค์ประกอบของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่แท้จริง

- ผู้ประกอบการ (Agency) เจ้าของควรเป็นคนในชุมชนเอง ควรเป็นโรงแรมขนาดเล็กที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมร้านอาหารควรที่รับซื้อวัตถุดิบจากคนในชุมชนท้องถิ่นที่ปลูกและขายเอง และควรหลีกเลี่ยงภาชนะแบบใช้ครั้งเดียวทิ้ง (single-use) เช่น หลอด หรือภาชนะที่ทำจากโฟมหรือพลาสติก ควรใช้วัสดุที่สามารถล้างแล้วนำกลับมาใช้ใหม่ได้ หรือย่อยสลายได้ง่ายและหาได้ง่ายในท้องถิ่นแทน เช่น ใบตอง กะลามะพร้าว ไม้ไผ่ ฯลฯ

- เครือข่าย (Network) จัดตั้งเครือข่ายเชื่อมโยงกับพิพิธภัณฑน์มีชีวิตอื่นๆ เพื่อแลกเปลี่ยนแนวทางการบริหารจัดการพิพิธภัณฑน์และช่วยเหลือกันด้านการตลาด รวมทั้งมีศูนย์กลางการบริหารจัดการสร้างความเข้าใจต่อนักท่องเที่ยวให้ปฏิบัติตามกฎระเบียบของชุมชนอย่างถูกต้อง และมี การประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องสื่อต่างๆในรูปแบบที่ทันสมัย เช่น Facebook, Instagram หรือ website

5. สรุป

สำหรับการพัฒนาพิพิธภัณฑน์มีชีวิตในพื้นที่ต่างๆสามารถสรุปประเด็นแนวทางการจัดการได้ดังนี้ 1) ศึกษาศักยภาพและความเป็นไปได้ของชุมชน 2) วิเคราะห์ความต้องการของชุมชนเจ้าของพื้นที่ 3) สร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมของชุมชน 4) ศึกษาดูงานการจัดการพิพิธภัณฑน์มีชีวิตจากชุมชนอื่น 5) จัดการข้อมูลและถ่ายทอดความรู้ 6) การจัดการปรับปรุงภูมิทัศน์และสภาพแวดล้อม 7) การเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นและจัดกิจกรรมเพื่อกระจายรายได้ในชุมชน 8) จัดตั้งศูนย์ประสานงาน 9) การประชาสัมพันธ์ 10) พัฒนาศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวและต่อยอดองค์ความรู้

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า การจัดการพิพิธภัณฑน์มีชีวิตต้องอาศัยการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างเต็มรูปแบบ ร่วมกับการพัฒนาศักยภาพแก่ชุมชน และการสร้างความตระหนักถึงคุณค่าความสำคัญของมรดกทางวัฒนธรรมของท้องถิ่น อันจะเป็นเครื่องมือในการสร้างรายได้อีกด้านหนึ่งให้แก่ชุมชนและนำประโยชน์มาสู่ชุมชนอย่างยั่งยืน

6. ข้อเสนอแนะ

1. การจัดการพิพิธภัณฑ์มีชีวิต ชุมชนควรต้องคำนึงการป้องกันผลกระทบทางลบทางการท่องเที่ยวที่อาจเกิดขึ้นกับชุมชนทั้งในด้านวัฒนธรรม สังคมและสิ่งแวดล้อมควบคู่ไปกับการพัฒนาด้วย

2. การจัดการพิพิธภัณฑ์มีชีวิตในระยะเริ่มแรกของจัดตั้งพิพิธภัณฑ์นั้นชุมชนควรจะได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานภายนอกทั้งในด้านของวิชาการ และงบประมาณในระยะเวลาที่เหมาะสมและยาวนานพอที่ชุมชนจะสามารถดำเนินการจัดการพิพิธภัณฑ์ด้วยตนเองได้ โดยหน่วยงานภายนอกอาจคอยควบคุมบทบาทของตนเองลงทีละน้อยเพื่อให้ชุมชนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อให้พิพิธภัณฑ์มีชีวิตนั้นมีการพัฒนาในระยะยาวอย่างยั่งยืน

7. เอกสารอ้างอิง

กรมการท่องเที่ยว.(2561). แผนยุทธศาสตร์พัฒนาการท่องเที่ยว พ.ศ. 2561 –2564. สืบค้นเมื่อ 26 มิถุนายน 2562, จาก <https://www.dot.go.th/pages/17>

จุฑาทิพย์ เกลิมผล และคณะ. (2559). รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์โครงการการสืบค้นประวัติศาสตร์เพื่อสนับสนุนการสร้างคุณค่าให้กับมรดกทางกายภาพและวัฒนธรรม และการบูรณาการเข้าสู่พิพิธภัณฑ์มีชีวิตโดยชุมชน. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่นและมหาวิทยาลัยเชียงใหม่. สืบค้นเมื่อ 25 เมษายน 2562, จาก https://elibrary.trf.or.th/Project_contentTRFN.asp?PJID=RDG58N0035

ณวิทย์ อ่องแสงชัย และคณะ. (2548). พิพิธภัณฑ์มีชีวิตเมืองแม่ฮ่องสอน. สืบค้นเมื่อ 2 พฤษภาคม 2562, จาก <https://www.ppsi.or.th/พิพิธภัณฑ์มีชีวิตเมือง>

นเรนทร์ ปัญญาภู และสุวิภา จำปาวัลย์. (2555-2556); รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ เรื่องความสำเร็จในกระบวนการจัดการพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นจังหวัดลำพูน. กองทุนวิจัยฯศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร, สืบค้นเมื่อ 17 มิถุนายน 2562, จาก https://www.sac.or.th/databases/sac-research/file_thb/138-titlePage.pdf

บุริม โอทกานนท์.(2543). กรณีศึกษาการตลาด พิพิธภัณฑ์มีชีวิตที่แม่ฮ่องสอน (Living Museum). สืบค้นเมื่อ 14 พฤษภาคม 2562, จาก http://thaifranchisedownload.com/dl/group13_6468_20140108154334.pdf.

ปริตตา เกลิมเผ่า กอนันตคุณ และคณะ. (2547). รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์โครงการวิจัยและพัฒนาพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน).

ปุ่น เทียงบูรณธรรม และคณะ. (2552). โครงการออกแบบเบื้องต้น และการศึกษาความเป็นไปได้สำหรับพิพิธภัณฑ์มีชีวิตของเมืองแม่ฮ่องสอน.สำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย.สืบค้นเมื่อ 2 พฤษภาคม 2562, จาก https://elibrary.trf.or.th/download_fullstep1.asp

ปุ่น เทียงบูรณธรรมและคณะ (2555). รายงานฉบับสมบูรณ์โครงการ “พิพิธภัณฑ์มีชีวิตเมืองแม่ฮ่องสอน”. สำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย.สืบค้นเมื่อ 2 พฤษภาคม 2562, จาก https://elibrary.trf.or.th/download_fullstep1.asp

พจนา สวนศรี. (2560). รายงานภาวะเศรษฐกิจท่องเที่ยว ฉบับที่ 7 ในการประชุมวิชาการและการแสดงข่าว. สถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน. สืบค้นเมื่อ 21 มิถุนายน 2562, จาก <https://secretary.mots.go.th/ewtadmin/ewt/policy/download/TourismEconomicReview/1CBTByPotjana03042560.pdf>

ยุภาพร รัชฎวิวัฒน์กุล (2551) รายงานการสำรวจศึกษาปัจจัยแนวทางการบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์ที่ยั่งยืน กรณีชุมชนมีส่วนร่วม. สืบค้นเมื่อ 21 มิถุนายน 2562, จาก <https://db.sac.or.th/museum/report>

- วรลัญจก์ บุญสุรัตน์ และคณะ (2559). รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์โครงการพิพิธภัณฑ์วัดเกตการามให้เป็นส่วนหนึ่งของพิพิธภัณฑ์มีชีวิตย่านวัดเกต.สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่นและมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.สืบค้นเมื่อ 25 เมษายน 2562, จาก https://elibrary.trf.or.th/download_fullstep1TRFN.asp
- ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน). (2562). พิพิธภัณฑ์ในประเทศไทย. สืบค้นเมื่อ 14 พฤษภาคม 2562, จาก <https://www.sac.or.th/main/th/database/index>
- สายันต์ ไพรชาญจิตร. (2548). รายงานฉบับสมบูรณ์กระบวนการโบราณคดีชุมชน : การวิจัยเชิงปฏิบัติการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมในจังหวัดน่าน. กรุงเทพฯ : สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สำนักพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม. (2548). คู่มือพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : บริษัท กราฟิคฟอร์แมท (ไทยแลนด์) จำกัด.
- Kunakorn Sailuadkham , Niyom WongpongkhamandSarunya Prasopchingchana (2019). Identity of Living Museums in Thailand. **Journal of Engineering and Applied Sciences**. 14(9), 2943-2950. Retrieved May 5, 2019, from <https://medwelljournals.com/abstract/?doi=jeasci.2019.2943.2950>

**ความต้องการที่มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเรือสำราญของนักท่องเที่ยวชาวไทยกลุ่ม
ผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร**

**THE EFFECT OF NEEDS ON CRUISE TOURISM DECISION MAKING OF
AGED THAI TOURISTS IN BANGKOK.**

ดร.มานิช พรหมบุญโณ

สาขาวิชาการจัดการบริการธุรกิจเรือสำราญ วิทยาลัยการท่องเที่ยวและการบริการ

มหาวิทยาลัยศรีปทุม

E-mail: Manoch.pr@spu.ac.th

สละ แยมมีกลิ่น

วิทยาลัยการท่องเที่ยวและการบริการ/มหาวิทยาลัยศรีปทุม

E-mail: Sala.ya@spu.ac.th

ณัฐกฤตา นันทะสิน

สาขาวิชาการจัดการบริการธุรกิจเรือสำราญ วิทยาลัยการท่องเที่ยวและการบริการ

มหาวิทยาลัยศรีปทุม

E-mail: Nutkrittana.nu@spu.ac.th

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์คือ เพื่อศึกษาความต้องการที่มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเรือสำราญของนักท่องเที่ยวชาวไทยกลุ่มผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร ผลวิจัยพบว่านักท่องเที่ยวฯ ความต้องการความรู้ประสบการณ์ในการท่องเที่ยวฯ บริการและสิ่งอำนวยความสะดวก รูปแบบและบรรยากาศการท่องเที่ยวฯ ตามลำดับ ระดับการตัดสินใจฯ โดยรวมแทนค่าเท่ากับมาก โดยปัจจัยด้านแรงจูงใจฯ เป็นอันดับ 1 ปัจจัยด้านความคาดหวังฯ ปัจจัยการเชื่อมั่นฯ และ ปัจจัยด้านทัศนคติฯ การทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยด้านอาชีพ (ก่อนการเกษียณฯ) และระดับการศึกษาแตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจฯ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ปัจจัยการเชื่อมั่นฯ มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์ระดับสูง ในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

คำสำคัญ: ความต้องการ การตัดสินใจท่องเที่ยว เรือสำราญ นักท่องเที่ยวชาวไทย/ ผู้สูงอายุ

ABSTRACT

Research objective was to study the effect of needs on cruise tourism decision making of older Thai tourists in Bangkok. The research result revealed that Aged tourists need on tourism experience, service and facilitating, type and atmosphere around, respectively. Cruise tourism decision making processed on high level, including: expectation; accreditation, and attitudes factors. Hypothesis test result revealed that differentiate of

individual factors: occupation and education level affected to CTDM with statistical significant level 0.05. Accreditation had ever been related to CTDM on high level, same direction with statistical significant level 0.01

Keywords: Need; Cruise Tourism Decision Making Thai Tourists Aged

1. คำนำ

ประเทศไทยนับเป็นชาติแรกในอาเซียนที่ก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุในระดับภูมิภาคนับแต่ปี พ.ศ. 2553 ด้วยสัดส่วนร้อยละ 11.5 ตามที่องค์การสหประชาชาติได้กำหนดไว้ โดยคาดการณ์ว่าในปี 2563 และปี 2573 สัดส่วนจะเพิ่มขึ้นถึง 11.9 และ 17.5 ตามลำดับ (กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2557) ทำให้เกิดการตื่นตัวอย่างยิ่งต่อสภาวะดังกล่าว ทั้งด้านมาตรการรองรับสังคมผู้สูงอายุโดยน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติกล่าวคือ การเตรียมสุขภาพกาย สุขภาพจิต การประกอบอาชีพและสร้างรายได้ อาหาร สิทธิประโยชน์ กฎหมาย เทคโนโลยีสารสนเทศ รวมถึงนันทนาการสำหรับผู้สูงอายุ โดยหมายรวมถึง “การท่องเที่ยว” ซึ่งเป็นการส่งเสริมประสบการณ์ของชีวิต เสริมสร้างความคิดให้ก้าวไกล ทำให้ชีวิตไม่ต้องอยู่กับที่ตลอดเวลาเหมือนพื้นพลังให้ตัวเอง ทำให้สดชื่น แจ่มใส สนุกสนาน พ้นจากภาวะ 3 ต. (ติดเตียงในกลุ่มผู้สูงอายุที่ป่วยและไร้แรงใจที่จะดำรงชีวิตอยู่ต่อไป ติดบ้านในกลุ่มผู้สูงอายุที่ปักถิ่นตนเองจากสิ่งแวดล้อมภายนอก และ ติดสังคมในกลุ่มผู้สูงอายุที่ยินดีจะคบหาแต่เพียงเฉพาะผู้ที่อยู่ในวัยเดียวกันเท่านั้น) อันก่อให้เกิดช่องว่างและการเหลื่อมล้ำของผู้สูงอายุและวัยอื่น ๆ ในทุกด้าน (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2560)

ในขณะเดียวกันนั้น ผลการวิจัยของ Cruise Lines International Association (CLIA) ปี 2018 ระบุว่าสาเหตุหนึ่งของการเติบโตของกลุ่มนักท่องเที่ยวทั่วโลกในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเรือสำราญนั้น จากปี 2009 (17.8 ล้านคน) ถึงไตรมาสที่ 3 ของปี 2018 ที่เพิ่มสูงขึ้นถึง 28.0 ล้านคน มีเรือสำราญที่พร้อมสร้างเสร็จและให้บริการมากถึง 27 ลำ ใน 21 บริษัทเรือสำราญชั้นนำทั้งโลก จากที่มีอยู่แล้วจากอดีตถึงปี 2017 จำนวน 449 ลำ โดยแหล่งท่องเที่ยวยอดนิยมได้แก่ เส้นทางทะเลแคริบเบียน รองมาคือ เมดิเตอร์เรเนียน รวมถึงการเดินทางล่องเรือรอบโลก ทวีปยุโรป และเส้นทางอื่น ๆ ตามลำดับ ก่อให้เกิดการเติบโตทางเศรษฐกิจมหภาค เฉพาะในปี 2016 ที่สร้างรายได้ทั้งหมดถึง 126 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ เกิดจากการเปลี่ยนแปลงรสนิยมและความต้องการที่ส่งผลต่อพฤติกรรมนักท่องเที่ยวของผู้สูงอายุทั้งในทวีปอเมริกาเหนือ (12.30%) ยุโรป (7.90%) และเอเชีย (2.7%) หันมาท่องเที่ยวเรือสำราญมากขึ้นทั้งในระดับ Gold Class และ Premium ก่อให้เกิดการผิวกำลังของสายงานเรือสำราญเป็นหนึ่งในมีการขยายเส้นทางท่องเที่ยวมากกว่า 50 เส้นทางใหม่ มีการเกิดขึ้นของภาคีสมาชิกอันสำคัญทั้งในระดับภูมิภาค และนานาชาติถึง 340 องค์กร รวมถึงบริษัทนำเที่ยวมากกว่า 15,000 บริษัททั่วโลก จับจ้องและมีส่วนร่วมในการนำเสนอโปรแกรมการท่องเที่ยว (CLIA, 2018)

คณะผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงบทบาทและความสำคัญของธุรกิจเรือสำราญที่สอดคล้องกับสภาวะการแปรเปลี่ยนของสังคมไทยสู่สังคมผู้สูงอายุ รวมถึงการสำรวจงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรือสำราญในแวดวงวิชาการอันจำกัดจำนวนเรื่อง ผู้แต่ง และเล่ม จึงมีความสนใจใคร่ศึกษาในหัวเรื่อง ประเด็น และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการศึกษานี้จะเป็นประโยชน์ยิ่งต่อทุกภาคส่วนต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาความต้องการที่มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเรือสำราญของนักท่องเที่ยวชาวไทยกลุ่มผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร

3. สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1.1 นักท่องเที่ยวชาวไทยกลุ่มผู้สูงอายุที่มีเพศ อายุ อาชีพ (ก่อนการเกษียณฯ) ระดับการศึกษาสถานภาพ และผู้มีอิทธิพลฯ แตกต่างกัน มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเรือสำราญฯ

สมมติฐานที่ 2 ความต้องการที่มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเรือสำราญของนักท่องเที่ยวชาวไทยกลุ่มผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานที่ 3 ความต้องการมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจท่องเที่ยวเรือสำราญของนักท่องเที่ยวชาวไทยกลุ่มผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร

4. ระเบียบวิธีการวิจัย

4.1 การออกแบบการวิจัย : การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้สถิติเชิงพรรณนา ใช้สถิติวิเคราะห์ โดยการแจกแจงความถี่ การหาค่าร้อยละ ในแบบสอบถามตอนที่ 1 ใช้สถิติวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในแบบสอบถามส่วนที่ 2 และ 3 สถิติเชิงอนุมาน เพื่อทดสอบสมมติฐาน ดังนี้ สถิติค่าที่ สถิติความแปรปรวนทางเดียว การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ และสถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน

4.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง : ประชากรผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานครในฐานะข้อมูลสถิติจำนวนผู้สูงอายุประเทศไทย ปี 2561 ของกรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ณ วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2561 จำนวนทั้งสิ้น 2,943,630 คน ใช้สูตรของเครซีและมอร์แกนในการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง ได้เท่ากับ 384 คน คณะผู้วิจัยได้เพิ่มจำนวนแบบสอบถามอีก 16 ชุด ขนาดกลุ่มตัวอย่างจึงเท่ากับ 400 คน

4.3 ตัวแปร : ตัวแปรต้น ได้แก่ (1) เพศ อายุ อาชีพ (ก่อนการเกษียณฯ) ระดับการศึกษา สถานภาพ และผู้มีอิทธิพลมากที่สุดในการตัดสินใจท่องเที่ยวครั้งนี้ และ (2) ความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยกลุ่มผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานครฯ และ ตัวแปรตาม ได้แก่ ปัจจัยแรงจูงใจในการท่องเที่ยว ปัจจัยทัศนคติต่อการท่องเที่ยว ปัจจัยความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และ ปัจจัยการเชื่อมั่นในคุณภาพและบริการที่คาดว่าจะได้รับ

4.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย : เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ซึ่งคณะผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎีจากตำรา บทความ และงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ ศึกษาวัตถุประสงค์กรอบแนวคิด สมมติฐาน นิยามศัพท์ปฏิบัติการและตัวแปรเพื่อสร้างแบบสอบถามครอบคลุมตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย พร้อมตรวจสอบความสมบูรณ์ ความถูกต้องของภาษาที่ใช้ ครอบคลุมด้าน โครงสร้าง เนื้อหา และนำมาปรับปรุงแก้ไข ผ่านการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการทดสอบกับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่มีลักษณะใกล้เคียงกัน จำนวน 40 คน ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค เท่ากับ .977 และพร้อมนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ลักษณะของแบบสอบถามประกอบด้วย 4 ส่วน ลักษณะคำถามแบบ Likert Scale มี 5 ระดับ และส่วนที่ 4 เป็นคำถามปลายเปิด ให้เติมข้อความโดยอิสระ

4.5 การรวบรวมข้อมูลการวิจัย : ใช้แบบสอบถามจำนวน 400 ชุด โดยแบ่งเขตละ 8 ชุด จำนวน 50 เขตทั่วกรุงเทพมหานคร ระหว่างวันที่ 1-31 สิงหาคม พ.ศ. 2562 สุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้ความน่าจะเป็นตามขั้นตอนการ

สุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงและการสุ่มตัวอย่างแบบลูกโซ่โดยคณะผู้วิจัยปฏิบัติตามระเบียบจริยธรรมการวิจัยในคน สำหรับการวิจัยด้านสังคมศาสตร์อย่างเคร่งครัด

4.6 การวิเคราะห์ข้อมูล : ได้แบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์และสามารถวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด 400 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 พร้อมวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา โดยใช้การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน โดยใช้สถิติค่าที ความแปรปรวนทางเดียว การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน

5. ผลการวิจัย

5.1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยกลุ่มผู้สูงอายุใน กรุงเทพมหานคร จำนวน 400 ตัวอย่าง พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 237 คน คิดเป็นร้อยละ 59.25 คน มีอายุระหว่าง 60-64 ปี จำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 33.50 อาชีพ (ก่อนการเกษียณฯ) พนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 34.50 ระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 198 คน คิดเป็นร้อยละ 49.50 คน สมรส/อยู่ร่วมกัน จำนวน 238 คน คิดเป็นร้อยละ 59.50 และผู้ที่มีอิทธิพลมากที่สุด คือสมาชิกในครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 60.00

5.2 ความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยกลุ่มผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานครฯ พบว่า ระดับความต้องการโดยรวมค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.96 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.59 แทนค่าเท่ากับ ต้องการมาก เมื่อพิจารณา รายข้อพบว่า อันดับ 1 ความต้องการความรู้ประสบการณ์ในการท่องเที่ยวฯ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.66

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยกลุ่มผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานครฯ

ลำดับ	ความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยกลุ่มผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานครฯ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับความต้องการ	อันดับ
1.	ความต้องการด้านบริการและสิ่งอำนวยความสะดวก				
	1. ได้รับความสะดวกทุกด้านเช่น โรงแรม 5 ดาว	3.89	0.91	ต้องการมาก	4
	2. เข้าถึงได้ง่ายสะดวกไม่ยากด้านภาษาและร่างกาย	4.22	0.85	ต้องการมากที่สุด	1
	3. ได้รับเกียรติและให้เกียรติตามมารยาทไทยสากล	4.04	0.83	ต้องการมาก	2
	4. ได้รับสิทธิพิเศษมากกว่าคนอื่น	3.92	0.80	ต้องการมาก	3
	ภาพโดยรวม	4.02	0.64	ต้องการมาก	(2)
2.	ความต้องการความรู้ประสบการณ์ในการท่องเที่ยวฯ				
	1. แสวงหาประสบการณ์ที่แท้จริงจากแหล่งท่องเที่ยว	4.09	0.85	ต้องการมาก	2
	2. เพิ่มพูนแรงบันดาลใจทอดความรู้แก่ผู้สูงอายุ	4.05	0.87	ต้องการมาก	3
	3. ประสบการณ์แปลกใหม่ทั้งกิจกรรมและสถานที่	3.94	0.92	ต้องการมาก	4
	4. เจ้าหน้าที่มีความรู้/ทักษะเชิงลึก/ชำนาญ/มีอาชีพ	4.21	0.75	ต้องการมากที่สุด	1
	ภาพโดยรวม	4.07	0.66	ต้องการมาก	(1)
3.	ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน				
	1. ความปลอดภัยของเมืองท่องเที่ยว กิจกรรมและที่พัก	3.91	0.86	ต้องการมาก	1
	2. ได้รับความสำคัญเป็นพิเศษจากเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ	3.82	0.94	ต้องการมาก	4

ลำดับ	ความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยกลุ่มผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานครฯ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับความต้องการ	อันดับ
4.	3.สิทธิพิเศษทุกด้าน โดยเฉพาะขามจุจกเงินเร่งด่วน	3.77	0.88	ต้องการมาก	5
	4.อาหารและเครื่องดื่มที่มีคุณภาพหลักโภชนาการ	3.90	0.89	ต้องการมาก	2
	5. มาตรฐานความปลอดภัยสะอาด อนามัย ระดับโลก	3.88	0.90	ต้องการมาก	3
	ภาพโดยรวม	3.86	0.69	ต้องการมาก	(4)
	รูปแบบและบรรยากาศการท่องเที่ยว				
	1.ท่องเที่ยวแบบกลุ่ม หมู่มาก โดยมีครอบครัวหรือเพื่อนร่วมเดินทาง	3.90	0.87	ต้องการมาก	2
	2.ยินดีจ่ายเพิ่มขึ้นเพื่อแลกต่อคุณภาพและคุ้มค่าจากผู้ให้บริการโดยเน้นความพึงพอใจ	3.91	0.86	ต้องการมาก	1
ภาพโดยรวม	3.91	0.77	ต้องการมาก	(3)	
Total		3.96	0.59	ต้องการมาก	

5.3 การตัดสินใจท่องเที่ยวเรือสำราญของนักท่องเที่ยวชาวไทยกลุ่มผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร พบว่าระดับการตัดสินใจ โดยรวมแทนค่าเท่ากับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.13 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.68 เมื่อพิจารณาข้อพบว่า อันดับ 1 ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการท่องเที่ยวเรือสำราญ แทนค่าเท่ากับสูงใจมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.64

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนการตัดสินใจท่องเที่ยวเรือสำราญของนักท่องเที่ยวชาวไทยกลุ่มผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานครฯ

ลำดับ	การตัดสินใจท่องเที่ยวเรือสำราญของนักท่องเที่ยวชาวไทยกลุ่มผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานครฯ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ	อันดับ
1.	ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการท่องเที่ยวฯ				
	1.มีเส้นทางท่องเที่ยวจำนวนมาก	4.28	0.86	สูงใจมากที่สุด	2
	2. น่าจะเป็นสุขสนุกสะดวกทั้งกายใจตลอดการเดินทาง	4.28	0.82	สูงใจมากที่สุด	1
	3.เชื่อมั่นในคุณภาพการให้บริการของเรือฯ	4.24	0.84	สูงใจมากที่สุด	3
	4.มั่นใจในความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	4.15	0.78	สูงใจมาก	6
	5.มั่นใจในความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	4.18	0.81	สูงใจมาก	5
2.	6.บรรลุวัตถุประสงค์ที่พึงประสงค์ประการหลังการท่องเที่ยว	4.20	0.78	สูงใจมาก	4
	ภาพโดยรวม	4.22	0.64	สูงใจมากที่สุด	(1)
	ปัจจัยด้านทัศนคติต่อการท่องเที่ยวเรือสำราญฯ	4.22	0.95	ดีมาก	1
	1.ความสุขในการท่องเที่ยว	4.10	0.96	ดี	5
	2.ความชื่นชอบในการเสียโชค	4.13	0.87	ดี	3
	3.ความประทับใจในกิจกรรม โชว์ นันทนาการฯลฯ	3.91	0.96	ดี	11
	4.พนักงานกระตือรือร้นใส่ใจเป็นพิเศษ	4.09	0.91	ดี	6
	5.ความสงบเงียบและเป็นส่วนตัว	3.99	0.92	ดี	7

ลำดับ	การตัดสินใจที่เกี่ยวข้องเรือสำราญของนักท่องเที่ยวชาวไทยกลุ่มผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานครฯ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ	อันดับ
	6.ความสะดวกในทุกบริการแก่ผู้สูงอายุ	3.92	0.98	ดี	8
	7.ความบันเทิงรื่นรมย์ในทุกกิจกรรม/แหล่งท่องเที่ยว	3.96	0.96	ดี	10
	8.แรงกระตุ้นปลุกเร้าให้ร่วมทุกกิจกรรมเป็นพิเศษ	4.10	0.94	ดี	9
	9.ผ่อนคลาย เรียบง่าย แต่ให้เกียรติ	4.16	0.94	ดี	4
	10.คุณค่าทางใจ ประสพการณ์ และมีรูปภาพ	4.05	0.93	ดี	2
	11.แปลกใหม่ ทำท่าย จ่ายไม่แพง	4.05	0.75	ดี	(4)
	ภาพโดยรวม				
3.	ปัจจัยด้านความคาดหวังในการท่องเที่ยวเรือสำราญ				
	1.เอกลักษณ์เฉพาะสำหรับรูปแบบการท่องเที่ยว	4.21	0.84	คาดหวังมากที่สุด	3
	2.ให้ความสำคัญเป็นพิเศษกับผู้สูงอายุ	4.06	0.89	คาดหวังมากที่สุด	6
	3.กิจกรรมที่ตรงตามความต้องการ	4.06	0.84	คาดหวังมาก	5
	4.สร้างความพึงพอใจในทุกกิจกรรม/แหล่งท่องเที่ยว	4.13	0.80	คาดหวังมาก	4
	5. ประสพการณ์ใหม่แก่นักท่องเที่ยว	4.21	0.81	คาดหวังมากที่สุด	2
	6.คุ้มค่างบเงินและเวลาตลอดการเดินทาง	4.26	0.81	คาดหวังมากที่สุด	1
	ภาพโดยรวม	4.16	0.65	คาดหวังมาก	(2)
4.	ปัจจัยการเชื่อมั่นในคุณภาพและบริการที่คาดว่าจะได้รับจากการท่องเที่ยวเรือสำราญ				
	1.ด้านความน่าเชื่อถือของตราสินค้า ผู้ประกอบการ	3.97	0.96	เชื่อมั่นมาก	4
	2.ด้านลักษณะกายภาพทั้งภายในและนอกของเรือ	4.08	0.85	เชื่อมั่นมาก	3
	3.ด้านการสนองตอบในทุกข้อสงสัยปัญหาที่รวดเร็ว	3.96	0.93	เชื่อมั่นมาก	5
	4.ด้านความมั่นใจในมาตรฐานการบริการระดับโลก	4.17	0.84	เชื่อมั่นมาก	2
	5.ด้านชื่อเสียงที่ดีในระดับโลก	4.24	0.86	เชื่อมั่นมากที่สุด	1
	ภาพโดยรวม	4.08	0.69	เชื่อมั่นมาก	(3)
Total		4.13	0.68	มาก	

5.4 การทดสอบสมมติฐาน พบว่า

สมมติฐานที่ 1.1 นักท่องเที่ยวชาวไทยกลุ่มผู้สูงอายุที่มีเพศแตกต่างกัน มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเรือสำราญฯ **ไม่แตกต่างกัน**

สมมติฐานที่ 1.2 นักท่องเที่ยวชาวไทยกลุ่มผู้สูงอายุที่มีอายุแตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเรือสำราญฯ **ไม่แตกต่างกัน**

สมมติฐานที่ 1.3 นักท่องเที่ยวชาวไทยกลุ่มผู้สูงอายุที่มีอาชีพ (ก่อนการเกษียณฯ) แยกต่างหากมีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเรือสำราญฯ **แตกต่างกัน** อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($F=4.297, p=.002$) เมื่อทดสอบแบบ LSD พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยกลุ่มผู้สูงอายุที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว มีการตัดสินใจท่องเที่ยวเรือสำราญฯ มากกว่านักท่องเที่ยวชาวไทยกลุ่มผู้สูงอายุอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน และมากกว่าอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ และอาชีพอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1, 0.1 และ 0.5 ตามลำดับ

สมมติฐานที่ 1.4 นักท่องเที่ยวชาวไทยกลุ่มผู้สูงอายุที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเรือสำราญๆ **แตกต่างกัน** อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F=3.108, p=.046$) เมื่อทดสอบแบบ LSD พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยกลุ่มผู้สูงอายุที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีโอกาสในการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวเรือสำราญ มากกว่า ระดับปริญญาตรี และต่ำกว่าปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

สมมติฐานที่ 1.5 นักท่องเที่ยวชาวไทยกลุ่มผู้สูงอายุที่มีสถานภาพแตกต่างกัน มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเรือสำราญๆ **ไม่แตกต่างกัน**

สมมติฐานที่ 1.6 นักท่องเที่ยวชาวไทยกลุ่มผู้สูงอายุที่มีผู้มีอิทธิพลมากที่สุดในการตัดสินใจท่องเที่ยวเรือสำราญๆ **ไม่แตกต่าง**

สมมติฐานที่ 2 ความต้องการที่มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเรือสำราญของนักท่องเที่ยวชาวไทยกลุ่มผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุของตัวแปรที่ใช้พยากรณ์ พบว่า ปัจจัยทัศนคติต่อการท่องเที่ยวฯ ($\beta=.267$) ปัจจัยด้านความคาดหวังในการท่องเที่ยวฯ ($\beta=.230$) ปัจจัยแรงจูงใจในการท่องเที่ยวฯ ($\beta=.203$) และ ปัจจัยการเชื่อมั่นในคุณภาพและบริการที่คาดว่าจะได้รับ ($\beta=.135$) สามารถพยากรณ์ความต้องการที่มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเรือสำราญของนักท่องเที่ยวชาวไทยกลุ่มผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร ได้ร้อยละ 47.10 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า ยังมีตัวแปรเกณฑ์ในด้านอื่น ๆ อีกร้อยละ 52.90 ที่มีผลต่อความต้องการฯ และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์เท่ากับ .474

สมมติฐานที่ 3 ผลการทดสอบด้วยสถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) พบว่า ความต้องการมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจท่องเที่ยวเรือสำราญของนักท่องเที่ยวชาวไทยกลุ่มผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r=.789, p=.74$) โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง ในทิศทางเดียวกันและมีความสัมพันธ์กันมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อันดับหนึ่ง ปัจจัยการเชื่อมั่นในคุณภาพและบริการที่คาดว่าจะได้รับจากการท่องเที่ยวเรือสำราญ ($r=.609, p=.972$) อันดับสอง ปัจจัยด้านความคาดหวังในการท่องเที่ยวเรือสำราญ ($r=.605, p=.741$) อันดับสาม ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการท่องเที่ยวฯ ($r=.551, p=.780$) และอันดับสุดท้ายคือ ปัจจัยด้านทัศนคติต่อการท่องเที่ยวเรือสำราญฯ ($r=.529, p=.829$) โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง ในทิศทางเดียวกันและมีความสัมพันธ์กันมาก ทั้ง 4 อันดับ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. บทสรุป

ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยกลุ่มผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 ตัวอย่าง พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 60-64 ปี อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน (ก่อนการเกษียณฯ) ระดับการศึกษาปริญญาตรี สมรส/อยู่ร่วมกัน และผู้ที่มีอิทธิพลมากที่สุด คือสมาชิกในครอบครัว สอดคล้องกับการวิจัยของ พงศ์เสวก เอนกจันงค์พระ (2558) ที่พบว่า ลูกหลาน ญาติพี่น้อง และคนในครอบครัว มีผลต่อการตัดสินใจและเลือกรูปแบบการท่องเที่ยว และ Nimrod, G. (2008) ที่พบว่า เพื่อนร่วมเดินทางคือปัจจัยสิ่งสำคัญยิ่งต่อการท่องเที่ยว

ความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยกลุ่มผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานครฯ พบว่า ระดับความต้องการมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อันดับ 1 ความต้องการความรู้ประสบการณ์ในการท่องเที่ยวฯ สอดคล้องกับการศึกษาของวารินทร์ มัชฌมบุรุษ (2554) ที่พบว่า มัคคุเทศก์ที่มีความรู้เชิงลึกเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวสร้างแรงจูงใจต่อการท่องเที่ยวได้ และราณี อิติชัยกุล และคณะ (2552) ที่พบว่า ผู้นำชมสถานที่สามารถอธิบายถึงแก่นรากใน

เนื้อหา เป็นสิ่งที่นักท่งที่เกี่ยวข้องการ อันดับ 2 ความต้องการด้านบริการและสิ่งอำนวยความสะดวก สอดคล้องกับการศึกษาของ วาริชต์ มัชฌมบุรุษ (2554) ที่พบว่า ข้อจำกัดทางร่างกาย กลายเป็นปัจจัยกำหนดลักษณะและรูปแบบสาธารณูปโภคในแหล่งท่องเที่ยว อันดับ 3 รูปแบบและบรรยากาศการท่องเที่ยวฯ และสอดคล้องกับการศึกษาของ กรวรรณ สังขกร และคณะ (2558) เวลาเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดกิจกรรมและรูปแบบรวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ และอันดับสุดท้าย ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน สอดคล้องกับการศึกษาของ ราณี อธิชัยกุล และคณะ (2552) ที่พบว่า เจ้าหน้าที่ควรมีความรู้ด้านด้านสุขภาพ เช่นเดียวกับงานของ ภูพฤทธิ์ กันนะ และจอมภัก คลังระหัด (2560) ที่พบว่า การเพิ่มระดับความปลอดภัยในการดูแลนักท่องเที่ยว คือปัจจัยที่เสริมสร้างความพึงพอใจและการเที่ยวซ้ำได้

การตัดสินใจท่องเที่ยวเรือสำราญของนักท่องเที่ยวชาวไทยกลุ่มผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร พบว่าระดับการตัดสินใจฯ โดยรวมแทนค่าเท่ากับมาก เมื่อพิจารณารายชื่อพบว่า อันดับ 1 ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการท่องเที่ยวเรือสำราญ สอดคล้องกับการศึกษาของ พิทักษ์ ศิริวงศ์ และคณะ (2559) Aswin Sangpikul (2007) และราณี อธิชัยกุล และคณะ (2552) ที่พบว่า แรงจูงใจคือเน้นกิจกรรมเกี่ยวกับการพักผ่อน เน้นความสำราญเพลิดเพลิน อันดับ 2 ปัจจัยด้านความคาดหวังในการท่องเที่ยวเรือสำราญ อันดับ 3 ปัจจัยการเชื่อมั่นในคุณภาพและบริการที่คาดว่าจะได้รับจากการท่องเที่ยวเรือสำราญ สอดคล้องกับการศึกษาของ Mengyang, S., Furong, C. (2009) ที่พบว่า นักท่องเที่ยวกลุ่มผู้สูงอายุมีความเสี่ยงในการติดเชื้อทางด้านอาหารและน้ำ และอันดับสุดท้ายคือ ปัจจัยด้านทัศนคติต่อการท่องเที่ยวเรือสำราญฯ

สมมติฐานที่ 1 นักท่องเที่ยวชาวไทยกลุ่มผู้สูงอายุที่มีเพศ อายุ สถานภาพ และกลุ่มผู้มีอิทธิพลแตกต่างกัน มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเรือสำราญฯ ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 1 ตัวแปรอาชีพ (ก่อนการเกษียณฯ) แยกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเรือสำราญฯ แตกต่างกัน โดยอาชีพธุรกิจส่วนตัว มีโอกาสตัดสินใจท่องเที่ยวเรือสำราญฯ มากกว่าอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน และมากกว่าอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ และอาชีพอื่น ๆ สอดคล้องของการศึกษาของ มาโนช พรหมปัญญา และศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2558) คลใจ มณีงาม (2551) จักรพงษ์ ขวัญเมือง (2553) และศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคนอื่น (2541) ที่พบว่าอาชีพเป็นตัวแปรสำคัญในการตัดสินใจบริโภคสินค้าและบริการในปัจจุบัน และมีอิทธิพลในการตัดสินใจ กำหนดค่านิยมและพฤติกรรมมารบริโภค โดยเฉพาะกลุ่มนักธุรกิจ ผู้ประกอบกิจการส่วนตัว ที่มีรายได้สูง และสนองตอบความต้องการด้านเกียรติประวัติ ความโดดเด่น มีเอกลักษณ์

สมมติฐานที่ 1.4 นักท่องเที่ยวชาวไทยกลุ่มผู้สูงอายุที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเรือสำราญฯ แยกต่างกัน เมื่อทดสอบแบบ LSD พบว่า ยิ่งระดับการศึกษาสูง ยิ่งมีโอกาสในการตัดสินใจ มากกว่า ระดับปริญญาตรี และต่ำกว่าปริญญาตรี สอดคล้องกับการศึกษาของ FCCA (2012) ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคนอื่น (2541) ลัคนา ศรีอัมพรเอกกุล และธีรวัฒน์ จันทิก (2561) Field, Clark and Koh (1985) และ Schiffman and Kanuk (1994) ที่พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาที่สูงจะมีอาชีพการงานที่ดี มั่นคง และรายได้จำนวนมาก และมีความพร้อมในการเดินทางท่องเที่ยวบ่อยครั้งและมากกว่าทุกกลุ่ม

สมมติฐานที่ 2 ความต้องการที่มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเรือสำราญของนักท่องเที่ยวชาวไทยกลุ่มผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุของตัวแปรที่ใช้พยากรณ์ พบว่า ปัจจัยทั้ง 4 สามารถพยากรณ์ความต้องการได้ แต่ยังมีตัวแปรเกณฑ์ในด้านอื่น ๆ อีก สอดคล้องกับการศึกษาของ นครินทร์ หังทอง (2560) ที่พบว่า การโฆษณาประชาสัมพันธ์ รูปแบบ/กิจกรรมการท่องเที่ยว สถานที่ท่องเที่ยว ความโดดเด่น

เด่นด้านศิลปวัฒนธรรม อาหาร รวมถึงนโยบายในด้านมาตรฐานของภาครัฐมีผลต่อพฤติกรรมและการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวเรือสำราญ

สมมติฐานที่ 3 ความต้องการมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจท่องเที่ยวเรือสำราญฯ มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง ในทิศทางเดียวกันและมีความสัมพันธ์กันมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ทั้ง 4 อันดับ สอดคล้องกับการศึกษาของ มาโนช พรหมบุญ โย และศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2558) ที่พบว่า การเชื่อมั่นคุณภาพและการบริการ ในชื่อเสียง มาตรฐานทุกด้านระดับสากล รวมถึงความคุ้มค่ากับเงินที่จ่ายและเวลาที่ใช้ในกิจกรรม ย่อมส่งเสริมและผลักดันให้นักท่องเที่ยวเลือก คาดหวัง และไม่รอช้าที่จะตัดสินใจท่องเที่ยว

7. รายการอ้างอิง

กรวรรณ สังขกร และคณะ. (2558). การบริหารและการจัดการการท่องเที่ยวในภาคเหนือตอนบนเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2557). ประชากรสูงอายุไทย: ปัจจุบันและอนาคต.

กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.

จักรพันธ์ ขวัญเมือง. (2553). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวของชาวไทยในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. การศึกษาค้นคว้าอิสระเศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

คลใจ มณีงาม. (2551). พฤติกรรมและความพึงพอใจของผู้มาเที่ยวที่มีผลต่อการบริหารจัดการสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย การบริหารจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

นครินทร์ ทั้งทอง. (2560). พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเรือสำราญในท่าเรือแหวะพักเกาะสมุย. การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ราชธานีวิชาการ ครั้งที่ 2 “การวิจัย 4.0 เพื่อการพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน” หน้า 570-580.

ภูพทุทธิ์ กัณณะ และจอมภักดิ์ คลังระหัด (2560). พฤติกรรมการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์, การประชุมวิชาการมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ครั้งที่ 9 “ราชมงคลสร้างสรรค์กับนวัตกรรมที่ยั่งยืนสู่ประเทศไทย 4.0”, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์, 7-9 สิงหาคม 2560, หน้า 1302-1311.

พงศ์แสวง เอนกจางค์พระ. (2558). พฤติกรรมการท่องเที่ยวของประชากรรุ่นเบบี้บูมในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

พิทักษ์ ศิริวงศ์ และคณะ (2559). แผนงานวิจัยการยกระดับการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพในภูมิภาคตะวันตกของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).

มาโนช พรหมบุญ โย และศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2558). ความยั่งยืนของแหล่งท่องเที่ยว แรงจูงใจทัศนคติที่มีผลต่อการท่องเที่ยววัดในอำเภอพระนครศรีอยุธยา. วารสารการบริการและการท่องเที่ยวไทย ปีที่ 10 ฉบับที่ 1 หน้า 43-58.

- ราณี อธิชัยกุล และคณะ (2552). การวิจัยเรื่องการส่งเสริมการท่องเที่ยวผู้สูงอายุจากทวีปยุโรปสู่ประเทศไทย. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ลักณา ศรีอุมพรเอกกุล และ ชีระวัฒน์ จันทิก. (2561). การท่องเที่ยวคุณภาพเพื่อนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 (กุมภาพันธ์ – พฤษภาคม 2561) หน้า 12-28.
- วราชต์ มัชฌมบุรุษ. (2554). แนวทางการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวสำหรับผู้สูงอายุ กรณีศึกษาพื้นที่รอบการไฟฟ้าฝ้ายผลิตแม่เมาะ จังหวัดลำปาง. การประชุมวิชาการมหาวิทยาลัยขอนแก่น ประจำปี 2554 “การพัฒนาอนาคตคนไทย: ฐานรากที่มั่นคงเพื่อการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน” 27-29 มกราคม 2554. หน้า 198-193.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคนอื่น. (2541). ทฤษฎีองค์การ. กรุงเทพฯ: วิถีชีวิตพัฒนา.
- Aswin Sangpikul. (2007). Segmentation the Japanese Senior Travel Market: Implication for Thailand’s Tourism Industry. *Journal of Hospitality and Tourism*. 5 (1): 95-106.
- Field, D. R., C;ark, R.N., and Koth, B. A. (1995). Cruise Ship Travel in Alaska: A Profile of Passenger.” *Journal of Travel Research*, 24 (1): 2-8.
- Florida-Caribbean Cruise Association (FCCA). (2012). Cruise Industry Overview-2012. State of the Cruise Industry. Retrieved from <http://www.f-cca.com/downloads/2012-cruise-Industry-Overview-Statistics.pdf> (access 10.08.18).
- Mengyang, S., Furong, C. (2009). The researches on senior tourism security service criterions. Tourism Institute of Beijing Union University. P.R.: China.
- Nimrod, G. (2008). Retirement and tourism Themes in retire’s narratives. *Annals of Tourism Research*, 35 (4): 859-878.
- Schiffman, L. G. and Kanuk, L. L. (1994). *Consumer Behavior*. (5th ed.) New Jersey: Prentice-Hall.

การพัฒนาความร่วมมือและเชื่อมโยงกลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
กีฬาและนันทนาการกลุ่มจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์และศรีสะเกษ
THE DEVELOPMENT COOPERATION AND INTEGRATION OF TOURISM
COMMUNITY ENTERPRISE CLUSTER OF CULTURAL, SPOT AND
RECREATION TOURISM IN BURIRAM, SURIN AND SISAKET PROVINCE

อัจฉรา หลาวทอง

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

E-mail: Atchara_lao@hotmail.com

บทคัดย่อ

การพัฒนาความร่วมมือและเชื่อมโยงกลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กีฬาและนันทนาการกลุ่มจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์และศรีสะเกษ มีวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย 3 ข้อ ได้แก่ 1) ศึกษาปัญหาและความต้องการรวมกลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กีฬาและนันทนาการ 2) ประเมินศักยภาพทางธุรกิจที่ส่งผลต่อการสร้างความร่วมมือและเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กีฬาและนันทนาการของวิสาหกิจการท่องเที่ยว และ 3) จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายการพัฒนาความร่วมมือและเชื่อมโยงการรวมกลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กีฬาและนันทนาการของกลุ่มจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์และศรีสะเกษ โดยใช้การวิจัยด้วยวิธีผสมผสาน (Mix Method)

ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาการรวมกลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจการท่องเที่ยวจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์และศรีสะเกษ ที่ผ่านมา โดยแบ่งเป็นปัญหาเป็น 2 ด้าน คือ 1) ปัญหาภายนอกกลุ่มเครือข่าย ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1.1) ขาดการกำหนด การบูรณาการตัวชี้วัดความสำเร็จของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยว 1.2) ระดับศักยภาพการท่องเที่ยวของแต่ละจังหวัดที่แตกต่างกัน 1.3) การแข่งขันของหน่วยงานด้านการท่องเที่ยวแต่ละจังหวัดเพื่อบรรลุเป้าหมายความสำเร็จตามเขตพื้นที่ 1.4) แนวโน้มการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแบบก้าวกระโดดของบางจังหวัด และ 1.5) ตลาดเป้าหมายมีขนาดเล็กและมีความเฉพาะด้าน ตามลำดับ 2) ปัญหาภายในกลุ่มเครือข่าย ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 2.1) แผนการดำเนินงานของสมาคม 2.2) การจัดสรรผลประโยชน์ของสมาชิกกลุ่มเครือข่าย 2.3) การมีทัศนคติการรักษากฎเกณฑ์ และ 2.4) การมีภาวะผู้นำและความเป็นเจ้าของผู้นำกลุ่มเครือข่ายแต่ละกลุ่มพื้นที่ ตามลำดับ

ความต้องการรวมกลุ่มเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กีฬาและนันทนาการกลุ่มจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์และศรีสะเกษ ในประเด็นมากที่สุดคือ 1) การพัฒนาการรวมกลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กีฬาและนันทนาการ 2) การรวมกลุ่มเครือข่ายการท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์และศรีสะเกษ 3) ด้านเป้าหมายและวัตถุประสงค์การเข้าร่วมกลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจการท่องเที่ยว 4) ด้านความร่วมมือและการเชื่อมโยงกิจกรรมการท่องเที่ยวของกลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจการท่องเที่ยว 5) ด้านแผนงานและโครงการความร่วมมือและเชื่อมโยงการท่องเที่ยวของกลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจการท่องเที่ยว 6) ด้านการแบ่งปันทรัพยากรของสมาชิกของสมาคมต่อกลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจการท่องเที่ยว และ 7) ด้านความตระหนักและความรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนได้เสีย สังคมและสิ่งแวดล้อมของกลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจการท่องเที่ยว

ปัจจัยศักยภาพทางธุรกิจที่ส่งผลต่อการรวมกลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กีฬาและนันทนาการจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์และศรีสะเกษ โดยเรียงตามลำดับความสำคัญ ได้แก่ 1) ด้านแผนการส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวของสมาคมท่องเที่ยวจังหวัด 2) คุณภาพของสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวของสมาชิกสมาคม 3) ขนาดของสมาคมท่องเที่ยวจังหวัด 4) ความร่วมมือของผู้จัดการงานกิจกรรมและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง 5) ความครบถ้วนของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดของสมาคมท่องเที่ยว และ 6) ภาวะผู้นำและความร่วมมือของคณะกรรมการและสมาชิก

ข้อเสนอเชิงนโยบายการพัฒนาความร่วมมือและเชื่อมโยงการรวมกลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กีฬาและนันทนาการของกลุ่มจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์และศรีสะเกษ ประกอบด้วยข้อเสนอเชิงนโยบายหลัก 4 ด้าน ดังนี้คือ 1) การรวบรวมสมาชิกกลุ่มเครือข่าย 2) ความร่วมมือทางธุรกิจสมาชิกกลุ่มเครือข่ายและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง 3) องค์กรและการจัดการกลุ่มเครือข่าย และ 4) แผนงานและโครงการปฏิบัติการทางการเชื่อมโยงของกลุ่มเครือข่าย

คำสำคัญ: ข้อเสนอเชิงนโยบาย, คลัสเตอร์การท่องเที่ยว, การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงกีฬาและนันทนาการ

ABSTRACT

The 3 objectives of the sub research project entitled “Development of Collaboration and Networking of Cultural, Sports, and Recreation Tourism Enterprise Network Groups in Buriram, Surin, and Sisaket Province” were: 1) to investigate the problems and the needs for establishing the network groups, 2) to evaluate the business potential affecting the collaboration establishment and the networking, and 3) to propose policy related suggestions for developing the collaboration and networking of the groups. This study was conducted by mix method.

The results showed that the problems in establishing the tourism network groups in Buriram, Surin, and Sisaket province can be divided into 2 aspects: 1) network group external problems which consisted of 5 aspects: 1.1) a lack of deterring the integrated success indicators of tourism development strategic plans, 1.2) the different levels of tourism potentials in each province, 1.3) the competitions for achieving success goals according to the area, 1.4) the trends of great-leap-forward tourism development of some provinces, and 1.5) small sized target market and niche markets, respectively. 2) network group internal problems consisted of 4 aspects: 2.1) operational plans of the association, 2.2) benefit allocation of the group’s members, 2.3) local conservation attitudes, and 2.4) the leadership and ownership of the group’s leaders in each group, respectively.

The needs for the establishment of the tourism network groups in Buriram, Surin, and Sisaket province in the highest level were: 1) the development of the cultural, sports, and recreation network groups’ establishment, 2) the establishment of the cultural, sports, and recreation network groups in in Buriram, Surin, and Sisaket province, 3) the targets and objectives of the establishment, 4) the collaboration and networking in tourism activities of the tourism enterprise network groups, 5) planning and collaborative projects and tourism networking of tourism enterprise groups, 6) resources sharing of the members in the association towards the tourism enterprise network groups, and 7) awareness and responsibilities towards stakeholders, society, environment of the tourism enterprise network groups.

Business potential factors affecting the establishment of the cultural, sports, and recreation network groups in in Buriram, Surin, and Sisaket province placed by its importance were as follows: 1) plans for promoting

tourism of provincial tourism association, 2) quality of tourism products and services of the association's members, 3) the size of the provincial tourism association, 4) the collaboration of activity organizers and involved network partners, 5) the completeness of the tourism industry of the tourism association, and 6) leadership and collaboration of the committee and members.

The policy related suggestions in developing the collaboration and networking for establishment of the cultural, sports, and recreation network groups in Buriram, Surin, and Sisaket province consisted of 4 aspects as follows: 1) gathering network group members, 2) business collaboration of network group members and involved network partners, 3) organization and network group management, and 4) plans and operational projects for network group networking.

KEYWORDS: The policy related suggestion, Cluster Tourism, Cultural Tourism, Spot and Recreation Tourism

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาวิจัย

นโยบายและยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ในช่วงระหว่างปี 2559 – 2561 โดยเฉพาะแผนพัฒนาเขตพื้นที่อารยธรรมอีสานใต้ ได้มีมติวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวและแผนปฏิบัติการท่องเที่ยวเขตพัฒนาการท่องเที่ยวอารยธรรมอีสานใต้ จังหวัดนครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษและอุบลราชธานี ซึ่งมีประเด็นยุทธศาสตร์ 5 ด้านหลัก และหนึ่งประเด็นสำคัญคือการจัดการกลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจการท่องเที่ยวการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวทั้งคลัสเตอร์ในประเทศและประเทศเพื่อนบ้าน (ที่มา: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2558) ตลอดจนยุทธศาสตร์การพัฒนา การตลาดการท่องเที่ยวในปี 2558 ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ที่มา: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2558) ได้เน้นโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองทางเลือก หรือ "เมืองต้องห้าม...พลาด" โดยกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ ได้แก่ จังหวัดบุรีรัมย์ ได้รับการคัดเลือกในกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่เน้นเมืองปราสาทสองยุค (ปราสาทพนมรุ้งและปราสาทสายฟ้า) เนื่องจากมีศักยภาพทางการท่องเที่ยวหลักทางวัฒนธรรมขอมและกีฬาฟันฟุตบอลและกีฬาแข่งรถ (สนามแข่งรถ "บุรีรัมย์ยูไนเต็ด อินเตอร์เนชั่นแนลเซอร์กิต" หรือ (BRIC) เปิดการแข่งขันรถชนิดทางเรียบ บุรีรัมย์ ยูไนเต็ด ซูเปอร์ จีที 2014) ซึ่งศักยภาพดังกล่าวจะส่งผลต่อการขยายตัวของผู้ประกอบการทางการท่องเที่ยว ที่พัก โรงแรม ร้านอาหารในเขตพื้นที่จังหวัดและศักยภาพทางการท่องเที่ยวดังกล่าวยังเชื่อมโยงกับจังหวัดสุรินทร์และศรีสะเกษได้ ซึ่งถ้าจะเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการท่องเที่ยวทั้ง 3 จังหวัดดังกล่าว จะต้องมีการร่วมมือทางธุรกิจเพื่อเพิ่มมูลค่าและคุณค่าทางการท่องเที่ยวในภาพรวม เพราะศักยภาพทางธุรกิจการท่องเที่ยวของจังหวัดบุรีรัมย์เพียงจังหวัดเดียวไม่สามารถรองรับการขยายตัวของส่งเสริมทางการท่องเที่ยวตอบสนองยุทธศาสตร์และสถานการณ์การท่องเที่ยวดังกล่าวได้ จึงต้องอาศัยศักยภาพทางธุรกิจของภาคีเครือข่ายผู้ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดใกล้เคียง ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดศรีสะเกษ เป็นต้น อีกทั้งทางคณะวิจัยได้เคยศึกษาแผนงานวิจัยเชิงบูรณาการการพัฒนาและการจัดการกลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจการท่องเที่ยวอารยธรรมขอมในเขตอีสานใต้ กรณีศึกษา กลุ่มเครือข่ายการท่องเที่ยวเขตจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์และศรีสะเกษ (อัจฉรา หลาวทองและคณะ, 2554) ผลการศึกษาพบว่า ศักยภาพทางการท่องเที่ยวของกลุ่มผู้ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์และศรีสะเกษ สามารถรวมกลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจการท่องเที่ยวร่วมกันทั้ง 3 จังหวัด อยู่ในระดับดีมาก และ โครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมการพัฒนาและการจัดการกลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและธรรมชาติอย่างยั่งยืน กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 (อัจฉรา หลาวทองและคณะ, 2556) พบว่า การประเมินศักยภาพการรวมกลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและธรรมชาติอย่างยั่งยืนกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีความต้องการรวมกลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนการท่องเที่ยว อีกทั้งการ

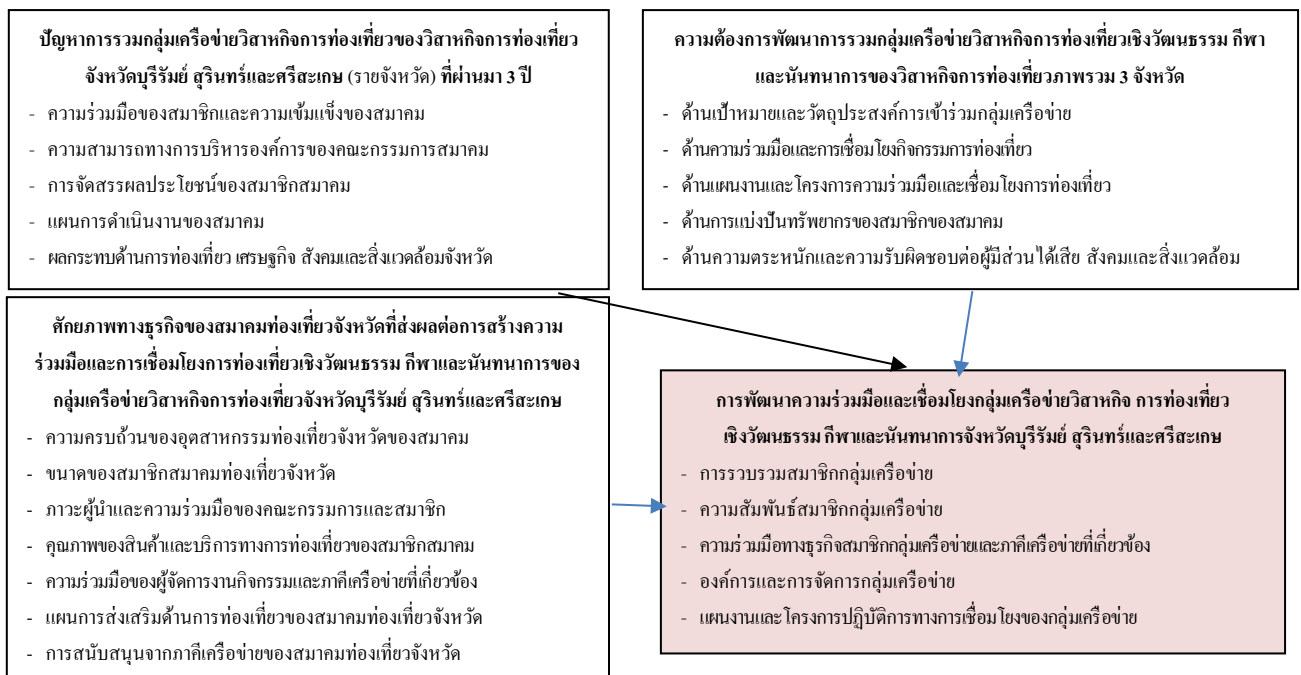
ท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานเขตสุรินทร์ ซึ่งได้มีการส่งเสริมความร่วมมือและเชื่อมโยงด้านการท่องเที่ยว โดยเปิดเวทีเพื่อทำการลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือการพัฒนาและเชื่อมโยงด้านการท่องเที่ยว (MOU) ร่วมกันของสมาคมท่องเที่ยวทั้ง 3 จังหวัด ซึ่งจะส่งผลต่อการรวมกลุ่มในรูปแบบเครือข่ายวิสาหกิจความร่วมมือ การท่องเที่ยวอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น

ดังนั้น จากสถานการณ์และยุทธศาสตร์ดังกล่าว ซึ่งเน้นการสร้างขีดความสามารถการแข่งขันของผู้ประกอบการท่องเที่ยว จึงต้องมีการศึกษาอย่างเต็มรูปแบบเพื่อได้องค์ความรู้ทางด้านการพัฒนาความร่วมมือและเชื่อมโยงกลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจการท่องเที่ยวและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในรูปแบบเครือข่ายวิสาหกิจหรือคลัสเตอร์ทั้ง 3 จังหวัด โดยเน้นการศึกษาปัญหาและความต้องการรวมกลุ่มเครือข่ายการท่องเที่ยว ประเมินศักยภาพทางธุรกิจที่ส่งผลต่อการสร้างความร่วมมือและเชื่อมโยงกลุ่มเครือข่ายฯ โดยผู้ประกอบการท่องเที่ยวและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ด้วยความร่วมมือทางธุรกิจ แบ่งปันและแลกเปลี่ยนทรัพยากรทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กีฬาและนันทนาการร่วมกัน ส่งผลต่อการพัฒนาข้อเสนอนโยบายการพัฒนาความร่วมมือและการเชื่อมโยง เป็นต้น และยังส่งผลต่อการเชื่อมโยงความร่วมมือทางการท่องเที่ยวกับประเทศกัมพูชาได้อีกต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- (1) ศึกษาปัญหาและความต้องการรวมกลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กีฬาและนันทนาการของวิสาหกิจการท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์และศรีสะเกษ
- (2) ประเมินศักยภาพทางธุรกิจที่ส่งผลต่อการสร้างความร่วมมือและเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กีฬาและนันทนาการของวิสาหกิจการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์และศรีสะเกษ
- (3) จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายการพัฒนาความร่วมมือและเชื่อมโยงการรวมกลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กีฬาและนันทนาการของกลุ่มจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์และศรีสะเกษ

3. กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดข้อเสนอเชิงนโยบายการพัฒนาความร่วมมือและเชื่อมโยงกลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กีฬาและนันทนาการจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์และศรีสะเกษ

4. วิธีดำเนินการวิจัย

4.1 แบบแผนการวิจัย

โดยใช้การวิจัยด้วยวิธีผสมผสาน (Mix Method) โดยการใช้การวิจัยแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative research) จะใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) โดยใช้เทคนิคกระบวนการวางแผนแบบมีส่วนร่วม (Appreciation Influence Control : AIC) และส่วนการวิจัยแบบเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยสำรวจและสอบถามประเด็นคำถามการวิจัย

4.2 ประชากรและตัวอย่าง

ในการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโควตาผู้ประกอบการที่เป็นสมาชิกสมาคมท่องเที่ยวจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์และศรีสะเกษ จำนวนจังหวัดละ 30 ราย รวมทั้งหมด 90 ราย และการศึกษาเชิงคุณภาพใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจงตัวกลุ่มตัวอย่างตัวแทนที่มีความคาดหวังและหรือความต้องการเข้าร่วมกลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กีฬาและนันทนาการของกลุ่มจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์และศรีสะเกษ รายจังหวัดและกลุ่มจังหวัด จังหวัดละ 50 ราย รวมทั้งหมด 150 ราย

4.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ในเชิงปริมาณใช้เครื่องมือแบบสอบถามและแบบประเมินศักยภาพและความเป็นไปได้ และการวิจัยเชิงคุณภาพใช้เครื่องมือการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มตัวแทนของแต่ละจังหวัดที่เกี่ยวข้องในกลุ่มตัวอย่าง และการประชุมเชิงปฏิบัติการ การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยขั้นพื้นฐาน ได้แก่ การนำเครื่องมือไปทดสอบหาความเที่ยงตรง ความเชื่อมั่น ความเข้าใจที่ตรงกัน หรือความเป็นปรนัยของข้อความ ข้อคำถาม เกณฑ์การตัดสิน หรือการประเมินผล ตลอดจน ความยากง่ายและอำนาจจำแนก ซึ่งมีวิธีดำเนินการในลักษณะแตกต่างกัน โดยอาศัยหลักเกณฑ์ทางสถิติวิเคราะห์ อาทิเช่น ค่าความเชื่อมั่นภายในของครอนบาค ค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ทั้งนี้เพื่อมั่นใจได้ว่าเครื่องมือที่ใช้วัด มีคุณภาพสูงสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา

4.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามและแบบประเมินศักยภาพและความเป็นไปได้ และการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มตัวแทนของแต่ละจังหวัดที่เกี่ยวข้องในกลุ่มตัวอย่าง และการประชุมเชิงปฏิบัติการ

4.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

4.5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบเชิงคุณภาพ โดยการใช้การถอดคำสัมภาษณ์ และสนทนากลุ่มและสังเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา อีกทั้งสรุปความคิดเห็นเชิงพรรณนาความจากเวทีประชุมและถอดบทเรียนการประชุมเชิงปฏิบัติการ (AIC) ด้วยหลักวิธีการวิเคราะห์แบบบริหารโครงการ (Project Cycle Management Method : PCM)

4.5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบเชิงปริมาณ ซึ่งมีแนวทางการศึกษาวิเคราะห์ผลทางสถิติตามการวิเคราะห์เครื่องมือ และการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยการวิเคราะห์เชิงสถิติพรรณนา ด้วยการวิเคราะห์ค่าความถี่และค่าร้อยละ

5. สรุปผลการวิจัย

5.1 ปัญหาการรวมกลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจการท่องเที่ยวจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์และศรีสะเกษ ที่ผ่านมา โดยแบ่งปัญหาเป็น 2 ด้าน พบคือ 1) ปัญหาภายนอกกลุ่มเครือข่าย ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1.1) ขาดการกำหนดการบูรณาการตัวชี้วัดความสำเร็จของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยว 1.2) ระดับศักยภาพการท่องเที่ยวของแต่ละจังหวัดที่แตกต่างกัน 1.3) การแข่งขันของหน่วยงานด้านการท่องเที่ยวแต่ละจังหวัดเพื่อบรรลุเป้าหมาย

ความสำเร็จตามเขตพื้นที่ 1.4) แนวโน้มการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแบบก้าวกระโดดของบางจังหวัด และ 1.5) ตลาดเป้าหมายมีขนาดเล็กและมีความเฉพาะด้าน ตามลำดับ 2) ปัญหาภายในกลุ่มเครือข่าย ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 2.1) แผนการดำเนินงานของสมาคม 2.2) การจัดสรรผลประโยชน์ของสมาชิกกลุ่มเครือข่าย 2.3) การมีทัศนคติการรักษากฎเกณฑ์ และ 2.4) การมีภาวะผู้นำและความเป็นเจ้าของของผู้นำกลุ่มเครือข่ายแต่ละกลุ่มพื้นที่ ตามลำดับ

ความต้องการรวมกลุ่มเครือข่ายการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์และศรีสะเกษ สามารถสรุปได้ตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ปัญหาและศักยภาพการรวมกลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจการท่องเที่ยวจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์และศรีสะเกษ

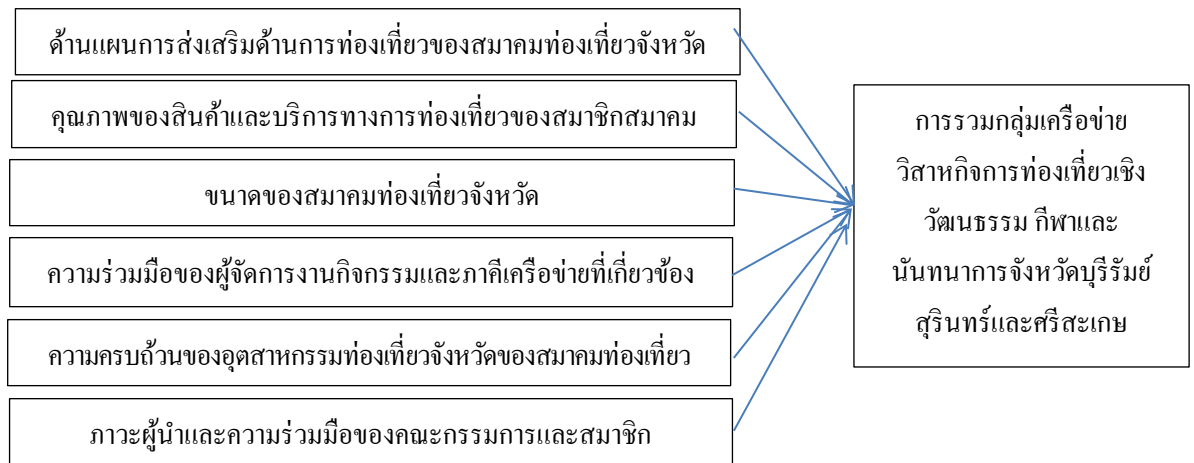
ปัญหาการรวมกลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจการท่องเที่ยวจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์และศรีสะเกษ	
ระดับภายนอกกลุ่มเครือข่าย	ระดับภายในกลุ่มเครือข่าย
1) การกำหนดการบูรณาการตัวชี้วัดความสำเร็จของแผนยุทธศาสตร์ การพัฒนาการท่องเที่ยว	1) แผนการดำเนินงานของสมาคม
2) ระดับศักยภาพการท่องเที่ยวของแต่ละจังหวัดที่แตกต่างกัน	2) การจัดสรรผลประโยชน์ของสมาชิกกลุ่มเครือข่าย
3) การแข่งขันของเพื่อบรรลุเป้าหมายความสำเร็จตามเขตพื้นที่	3) การมีทัศนคติการรักษากฎเกณฑ์
4) แนวโน้มการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแบบก้าวกระโดดของบางจังหวัด	4) การมีภาวะผู้นำและความเป็นเจ้าของของผู้นำกลุ่มเครือข่ายแต่ละกลุ่มพื้นที่
5) ตลาดเป้าหมายมีขนาดเล็กและมีความเฉพาะด้าน	

จากตารางที่ 1 ผลการศึกษาพบในประเด็นมากที่สุดพบคือ 1) การพัฒนาการรวมกลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กีฬาและนันทนาการของกลุ่มจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์และศรีสะเกษ เหตุผล 3 ลำดับแรกคือ 1.1) การท่องเที่ยวที่มีผู้ประกอบการเอกชนรายใหญ่พัฒนาอย่างต่อเนื่อง 1.2) การสร้างแหล่งท่องเที่ยวที่มีขนาดใหญ่ในพื้นที่ และ 1.3) เป็นการส่งเสริมให้โอกาสกับชุมชนพื้นที่ ตามลำดับ 2) การรวมกลุ่มเครือข่ายการท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์และศรีสะเกษ เหตุผล 3 ลำดับแรกคือ 2.1) เกิดความเข้มแข็งของผู้ประกอบการท่องเที่ยวแบบกลุ่มจังหวัด และการได้สร้างโอกาสทางการตลาดร่วมกัน 2.2) การรวมกลุ่มเครือข่ายฯ จะส่งเสริมการพัฒนาท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และ 2.3) ต้องการได้รับข้อมูลข่าวสารทางการท่องเที่ยวร่วมกัน ตามลำดับ 3) ด้านเป้าหมายและวัตถุประสงค์การเข้าร่วมกลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมกีฬาและนันทนาการของกลุ่มจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์และศรีสะเกษ เหตุผล 3 ลำดับแรกคือ 3.1) การสร้าง โปรแกรมการท่องเที่ยวของกลุ่มเครือข่ายการท่องเที่ยวร่วมกัน 3.2) สร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจของผู้ประกอบการสมาชิกเครือข่ายการท่องเที่ยว และ 3.3) สร้างโอกาสทางการตลาดของธุรกิจสมาชิกกลุ่มเครือข่ายการท่องเที่ยว ตามลำดับ 4) ด้านความร่วมมือและการเชื่อมโยงกิจกรรมการท่องเที่ยวของกลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมกีฬาและนันทนาการของกลุ่มจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์และศรีสะเกษ เหตุผล 3 ลำดับแรกคือ 4.1) การส่งเสริมการตลาดและการประชาสัมพันธ์ทางการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัด 4.2) การกำหนดเส้นทางและโปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมกีฬาและนันทนาการกลุ่มจังหวัด และ 4.3) การจัดทำสื่อและช่องทางการตลาดอิเล็กทรอนิกส์ของกลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจการท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัด ตามลำดับ 5) ด้านแผนงานและ โครงการความร่วมมือและเชื่อมโยงการท่องเที่ยวของกลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมกีฬาและนันทนาการของกลุ่มจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์และศรีสะเกษ เหตุผล 3 ลำดับแรกคือ 5.1) แผนงานและ โครงการส่งเสริมด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์ทางการท่องเที่ยว 5.2) แผนงานและ โครงการส่งเสริมด้านความสัมพันธ์ของสมาชิกกลุ่มเครือข่ายทางการท่องเที่ยว และ 5.3) แผนงานและ โครงการส่งเสริมด้านการสร้างความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบการท่องเที่ยวกับภาคีเครือข่ายการท่องเที่ยว ตามลำดับ 6) ด้านการแบ่งปันทรัพยากรของสมาชิกของสมาคมต่อกลุ่ม

เครือข่ายวิสาหกิจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมกีฬาและนันทนาการของกลุ่มจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์ และศรีสะเกษ เหตุผล 3 ลำดับแรกคือ 6.1) สินค้าและบริการ 6.2) ลูกค้า และ 6.3) การเข้าร่วมกิจกรรม ตามลำดับ และ 7) ด้านความตระหนักและความรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนได้เสีย สังคมและสิ่งแวดล้อมของกลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กีฬาและนันทนาการของกลุ่มจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์ และศรีสะเกษ เหตุผล 3 ลำดับแรกพบคือ 7.1) การเพิ่มโอกาสทางการตลาดของธุรกิจท่องเที่ยว 7.2) การสร้างความร่วมมือของผู้ประกอบการเอกชน และชุมชนเพิ่มมากขึ้น และ 7.3) สภาพการแข่งขันเพิ่มขึ้นเกิดการพัฒนาค้าและบริการทางการท่องเที่ยวของผู้ประกอบการสมาชิก ตามลำดับ

5.2 ปัจจัยศักยภาพทางธุรกิจที่ส่งผลต่อการรวมกลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กีฬา และนันทนาการจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์ และศรีสะเกษ จากการเก็บแบบสอบถามและการวิเคราะห์เชิงปริมาณข้อมูลสถิติพรรณนาโดยเรียงตามลำดับความสำคัญ พบคือ 1) ด้านแผนการส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวของสมาคมท่องเที่ยวจังหวัด ($\bar{X}=4.55$) ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยย่อยของศักยภาพทางธุรกิจระดับมากที่สุด คือ 1.1) แผนงานและโครงการส่งเสริมด้านการสร้างความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบการท่องเที่ยวเกี่ยวกับภาคีเครือข่ายการท่องเที่ยว ($\bar{X}=4.78$) 1.2) แผนงานและโครงการส่งเสริมด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์ทางการท่องเที่ยว ($\bar{X}=4.73$) 1.3) แผนงานและโครงการส่งเสริมด้านความสัมพันธ์ของสมาชิกกลุ่มเครือข่ายทางการท่องเที่ยว ($\bar{X}=4.64$) 1.4) แผนงานและโครงการส่งเสริมด้านพัฒนาทักษะบุคลากรทางการท่องเที่ยว ($\bar{X}=4.61$) และ 1.5) แผนงานและโครงการส่งเสริมด้านการบริการข้อมูลสารสนเทศทางการท่องเที่ยว ($\bar{X}=4.55$) ตามลำดับ ปัจจัยย่อยของศักยภาพทางธุรกิจระดับมาก พบคือ 1.6) แผนงานและโครงการส่งเสริมด้านพัฒนาค้าและบริการท่องเที่ยวของผู้ประกอบการสมาชิก ($\bar{X}=4.45$) 1.7) แผนงานและโครงการส่งเสริมด้านการบริการนักท่องเที่ยว ($\bar{X}=4.42$) และ 1.8) แผนงานและโครงการส่งเสริมด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X}=4.23$) ตามลำดับ โดยปัจจัยศักยภาพทางธุรกิจที่ส่งผลต่อการรวมกลุ่มเครือข่ายในระดับมาก พบคือ 2) คุณภาพของสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวของสมาชิกสมาคม ($\bar{X}=4.36$) ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยย่อยของศักยภาพทางธุรกิจระดับมากที่สุด คือ 2.1) ความหลากหลายการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ($\bar{X}=4.77$) 2.2) ความสามารถการเชื่อมโยงเส้นทางและโปรแกรม การท่องเที่ยว ($\bar{X}=4.62$) ตามลำดับ ปัจจัยย่อยของศักยภาพทางธุรกิจระดับมาก ได้แก่ 2.3) ภูมิปัญญาและศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ($\bar{X}=4.38$) 2.4) จำนวนกลุ่มชุมชนให้บริการทางการท่องเที่ยว ($\bar{X}=4.34$) 2.5) การเข้าถึงและเส้นทางคมนาคม ($\bar{X}=4.33$) 2.6) กิจกรรมการท่องเที่ยว สินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม กีฬาและนันทนาการ ($\bar{X}=4.29$) 2.7) ความหลากหลายของแหล่งท่องเที่ยวทางกีฬาและนันทนาการ ($\bar{X}=4.22$) 2.8) สภาพสังคมและชุมชนท้องถิ่น และการอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว ตามลำดับ และ 3) ขนาดของสมาคมท่องเที่ยวจังหวัด ($\bar{X}=4.36$) ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยย่อยของศักยภาพทางธุรกิจระดับมากที่สุด พบคือ 3.1) ระยะเวลาดำเนินงานของสมาคมท่องเที่ยวมากที่สุด ($\bar{X}=4.78$) ปัจจัยย่อยของศักยภาพทางธุรกิจระดับมาก คือ 3.2) ความหลากหลายของจำนวนสมาชิก ($\bar{X}=4.37$) 3.3) จำนวนของสมาชิกสมาคมท่องเที่ยว ($\bar{X}=4.34$) 3.4) ความตระหนักและทุ่มเทของสมาชิกต่อองค์กร ($\bar{X}=4.31$) และ 3.5) ความต่อเนื่องของการสมัครสมาชิก ($\bar{X}=4.02$) ตามลำดับ 4) ความร่วมมือของผู้จัดการงานกิจกรรมและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X}=4.22$) ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยย่อยของศักยภาพทางธุรกิจระดับมากที่สุด คือ 4.1) การส่งเสริมทางการตลาดร่วมกันมากที่สุด ($\bar{X}=4.69$) ปัจจัยย่อยของศักยภาพทางธุรกิจระดับมาก พบคือ 4.2) การพัฒนาบุคลากรทางการท่องเที่ยวร่วมกัน ($\bar{X}=4.48$) 4.3) การทำสื่อทางการตลาดและประชาสัมพันธ์ร่วมกัน ($\bar{X}=4.32$) 4.4) การรวมกลุ่มการทำงานร่วมกัน ($\bar{X}=4.35$) 4.5) การกำหนดโปรแกรมการท่องเที่ยวร่วมกัน ($\bar{X}=4.26$) 4.6) การสนับสนุนโครงการพัฒนาทางการท่องเที่ยว ($\bar{X}=4.08$) และปัจจัยย่อยของศักยภาพทางธุรกิจระดับปานกลาง คือ 4.7) การแบ่งปันทรัพยากรทางการท่องเที่ยวร่วมกัน ($\bar{X}=3.33$) ตามลำดับ

5) ความครบถ้วนของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดของสมาคมท่องเที่ยว (X̄=4.18) ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยย่อยของศักยภาพทางธุรกิจระดับมากที่สุด คือ 5.1) ผู้ประกอบการร้านอาหาร (X̄=84.68) และ 5.2) ผู้ประกอบการร้านอาหารจำหน่ายของฝากของที่ระลึก/กลุ่ม OTOP (X̄=4.53) ปัจจัยย่อยของศักยภาพทางธุรกิจระดับมาก พบคือ 5.3) บริษัทนำเที่ยว/มัคคุเทศก์ (X̄=4.43) 5.4) ผู้จัดการงานกิจกรรม (Event Organizer) เช่น ผู้รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยว ผู้ประกอบการสถานที่ท่องเที่ยวเอกชนกลุ่มหน่วยงานภาคเอกชนหน่วยงานท้องถิ่นกลุ่มชุมชนสถาบันการศึกษา เป็นต้น (X̄=4.22) 5.5) ผู้ประกอบการ โรงแรม ที่พัก ค่าเฉลี่ย 4.05 5.6) สถานบันเทิง/สถานบริการสุขภาพ (X̄=3.92) 5.7) ผู้ประกอบการสื่อมวลชนและสิ่งพิมพ์ท้องถิ่น (X̄=3.88) และ 5.8) บริษัทขนส่งโดยสาร/รับจ้างสายการบินท้องถิ่น (X̄=3.76) ตามลำดับ และ 6) ภาวะผู้นำและความร่วมมือของคณะกรรมการและสมาชิก (X̄=4.10) ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยย่อยของศักยภาพทางธุรกิจระดับมากที่สุด พบคือ 6.1) ความสามารถการบริหารงานของคณะกรรมการ (X̄= 4.69) 6.2) การคาดหวังผลประโยชน์ส่วนตนของสมาชิก (X̄=4.65) ตามลำดับ ปัจจัยย่อยของศักยภาพทางธุรกิจระดับมาก คือ 6.3) การมีมนุษยสัมพันธ์ของผู้นำกับสมาชิก (X̄=4.34) 6.4) ระดับการยอมรับและอิทธิพลของผู้นำ (X̄=4.18) 6.5) ความทุ่มเทและเสียสละของคณะกรรมการ (X̄=4.14) 6.6) ความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ (X̄=4.09) และ 6.7) ความมีวิสัยทัศน์และแผนงานของผู้นำ (X̄=4.02) ส่วนปัจจัยย่อยของศักยภาพทางธุรกิจระดับปานกลาง ได้แก่ 6.8) การแบ่งปันและช่วยเหลือของสมาชิกและการมีส่วนร่วมของสมาชิก ตามลำดับ

แผนภาพที่ 2 ปัจจัยศักยภาพทางธุรกิจที่ส่งผลต่อการรวมกลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กีฬาและนันทนาการจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์และศรีสะเกษ

5.3 ข้อเสนอเชิงนโยบายการพัฒนาความร่วมมือและเชื่อมโยงการรวมกลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กีฬาและนันทนาการของกลุ่มจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์และศรีสะเกษ ประกอบด้วยข้อเสนอเชิงนโยบายหลัก 4 ด้าน ดังนี้คือ 1) การรวบรวมสมาชิกกลุ่มเครือข่าย ประกอบด้วยนโยบายส่วนย่อย 3 ด้าน คือ 1.1) การสร้างทัศนคติและความเข้าใจกับการรวมกลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจการท่องเที่ยว 1.2) สร้างระดับความสัมพันธ์กลุ่มเครือข่าย 1.3) การบูรณาการเอกลักษณ์การท่องเที่ยวศรีบุรีรัมย์ 2) ความร่วมมือทางธุรกิจสมาชิกกลุ่มเครือข่ายและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยนโยบายส่วนย่อย 3 ด้าน คือ 2.1) การประเมินความเข้มแข็งของกลุ่มเครือข่ายที่มีการจัดตั้งในพื้นที่ 2.2) กำหนดทิศทางและเป้าหมายของการรวมกลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจการท่องเที่ยวให้ชัดเจน 2.3) การรวมกันอย่างไร้พรมแดน 3) องค์กรและการจัดการกลุ่มเครือข่าย ประกอบด้วยนโยบายส่วนย่อย 4 ด้าน คือ 3.1) การบูรณาการกลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจการท่องเที่ยวระดับจังหวัด 3.2) การกำหนดโครงสร้างองค์กรคณะกรรมการ

บริหารกลุ่มเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กีฬาและนันทนาการกลุ่มจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์และศรีสะเกษ 3.3) การสร้างข้อตกลงความร่วมมือการท่องเที่ยวของกลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กีฬาและนันทนาการกลุ่มจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์และศรีสะเกษ 3.4) การพัฒนาระบบและกลไกการบริหารกลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจการท่องเที่ยว 4) แผนงานและโครงการปฏิบัติการทางการเชื่อมโยงของกลุ่มเครือข่าย โดยประกอบด้วยนโยบายส่วนย่อย 6 ด้าน คือ 4.1) การเชื่อมโยงสินค้าและบริการเส้นทางและโปรแกรมทางการท่องเที่ยว 3 จังหวัดร่วมกัน 4.2) การเชื่อมโยงการท่องเที่ยวชุมชนเพื่อเรียนรู้วัฒนธรรมและวิถีชีวิตชาติพันธุ์ท้องถิ่น 4.3) การพัฒนาการส่งเสริมการตลาดธุรกิจ 4.4) การเชื่อมโยงเครือข่ายพันธมิตรร่วมค้า (จับคู่ธุรกิจ) ตามกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกันและข้ามอุตสาหกรรม 4.5) การจัดงานประชุมสัมมนาขนาดใหญ่ภายในจังหวัด และ 4.6) การสร้างสื่อช่องทางเพื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวหลากหลายช่องทาง

แผนภาพที่ 3 คณะกรรมการและสมาชิกก่อการกลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจเชิงวัฒนธรรม กีฬาและนันทนาการ จังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์และศรีสะเกษ

6. อภิปรายผล

การศึกษาการพัฒนาความร่วมมือและเชื่อมโยงกลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กีฬาและนันทนาการกลุ่มจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์และศรีสะเกษ ซึ่งสอดคล้องกับร่างแผนปฏิบัติการการท่องเที่ยวเขตพัฒนาการท่องเที่ยวอารยธรรมอีสานใต้ ปี 2559 – 2564 ของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 คือ 1) เร่งสร้างความเข้มแข็งกลไกการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอารยธรรมอีสานใต้ ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์หลักได้แก่ 1.1) สร้างความเข้มแข็งกลไกการขับเคลื่อนคลัสเตอร์การท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดอารยธรรมอีสานใต้ และ 1.2) สร้างความเข้มแข็งและกลไกการขับเคลื่อนคลัสเตอร์ระดับจังหวัด (ที่มา: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2559) และยังสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์และนโยบายการท่องเที่ยว 8 ระดับ ได้แก่ 1) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 2) นโยบายรัฐบาล ด้านการท่องเที่ยว 3) แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2555 – 2559 4) นโยบายด้านการท่องเที่ยวของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา 5) ยุทธศาสตร์กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา พ.ศ. 2555 – 2559 6) ยุทธศาสตร์สำนักงานปลัดกระทรวง การท่องเที่ยวและกีฬา พ.ศ. 2555 – 2559 7) แผนยุทธศาสตร์ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนา การท่องเที่ยว ปี 2555 – 2559 และ 8) แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัด พ.ศ. 2555 – 2559 (ที่มา: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2554) และสอดคล้องกับแนวทางยุทธศาสตร์การพัฒนาและจัดการความร่วมมือและการเชื่อมโยงกลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนการท่องเที่ยวกับกลุ่มภาคีเครือข่ายในเขตกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 อนุภูมิภาคอื่นๆ และหรือประเทศเพื่อนบ้าน และหรือสู่การเปิดเสรีการค้าอาเซียน

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

(1) การพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจการท่องเที่ยวในระดับกลุ่มจังหวัด ควรต้องมีการส่งเสริมและสนับสนุนความร่วมมือของกลุ่มเครือข่ายระดับจังหวัดให้มีความเข้มแข็งและสร้างจุดเป้าหมายการท่องเที่ยวในระดับห่วงโซ่อุปทานอย่างชัดเจนก่อน เพื่อจะได้สร้างความร่วมมือระดับกลุ่มจังหวัดได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

(2) การจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการสร้างกลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจการท่องเที่ยวทั้งระดับจังหวัดและระดับกลุ่มจังหวัด ควรมีการกำหนดยุทธศาสตร์ตัวชี้วัดในระดับกลุ่มจังหวัดอย่างมีรูปธรรม และสามารถกำหนดตามศักยภาพการท่องเที่ยวที่แท้จริงจังหวัดนั้น

(3) การนำผลวิจัยไปเชื่อมโยงกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพบุคลากรการท่องเที่ยวของระดับจังหวัดหรือระดับกลุ่มจังหวัดนครชัยบุรีรัมย์

7.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

(1) การศึกษานโยบายการสร้างความร่วมมือและเชื่อมโยงกลุ่มวิสาหกิจการท่องเที่ยวระดับภูมิภาค ระดับประเทศพื้นบ้านและกลุ่มประเทศอาเซียน

(2) การศึกษารูปแบบการพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจการท่องเที่ยวระดับกลุ่มจังหวัดตามเขตยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวแห่งชาติ ปี 2559 – 2564

8. กิตติกรรมประกาศ

รายงานวิจัยฉบับนี้เป็นผลงานจากการวิจัยที่ผู้วิจัยได้มีความภาคภูมิใจเป็นอย่างยิ่ง ด้วยความกรุณาของนายชูเกียรติ โทธิโต ผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานเขตสุรินทร์ นางสาวผาวรินทร์ จรัสวรพันธ์ รักษาการสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดบุรีรัมย์ และนายอุดร ปัทอง รองประธานสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดสุรินทร์ ที่ปรึกษาโครงการวิจัย ที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่าช่วยกลุ่มวิสาหกิจการท่องเที่ยวตัวแทนหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะและร่วมกระบวนการศึกษา จนผลงานวิจัยประสบความสำเร็จอย่างลุล่วง ผู้วิจัยขอขอบคุณไว้ ณ โอกาสนี้ เช่นกัน

9. เอกสารอ้างอิง

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2554). แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2555-2559.

_____. (2558). ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย 2558 – 2560. ค้นเมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2560. จาก

<http://www.etatjournal.com/web/menu-read-tat/menu-2016/menu-42016/745-42016-th2560>.

_____. (2558). ประชุมเขตพัฒนาการท่องเที่ยวอารยธรรมอีสานใต้. ค้นเมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2560. จาก

<https://mots.go.th/content.php?nid=6636&filename=>.

_____. (2559). แผนปฏิบัติการพัฒนาการท่องเที่ยวภายในเขตพัฒนาการท่องเที่ยวอารยธรรมอีสานใต้ พ.ศ. 2559 – 2563.

อัจฉรา หลาวทอง (2554). แผนงานวิจัยการวิจัยเชิงบูรณาการการพัฒนาและการจัดการกลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจการท่องเที่ยวอารยธรรมขอมในเขตอีสานใต้ กรณีศึกษา กลุ่มเครือข่ายการท่องเที่ยวในเขตจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์และศรีสะเกษ. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

_____. (2556). การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมการพัฒนาและการจัดการกลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและธรรมชาติอย่างยั่งยืน กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

แนวโน้มการเติบโตของธุรกิจบาร์และอาชีพบาร์เทนเดอร์

GROWTH TREND OF BAR BUSINESS AND BARTENDER

วันธงชัย ชิวะกลินศักดิ์

วิทยาลัยการท่องเที่ยวและการบริการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

wanthongchai.ch@spu.ac.th

บทคัดย่อ

ธุรกิจบาร์ จัดอยู่ในประเภทอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว อาหารและเครื่องดื่มซึ่งมีแนวโน้มการเติบโตขึ้นในอนาคต ถือเป็นธุรกิจประเภทบริการที่สามารถสร้างรายได้จากวิถีการใช้ชีวิตและความต้องการที่เปลี่ยนแปลงไปของผู้บริโภคในยุคปัจจุบัน ปฏิเสธไม่ได้ว่าเป็นธุรกิจที่สามารถสร้างรายได้ไม่แพ้ธุรกิจบริการด้านอื่นๆ ในยุคของการเปิดการค้าเสรี ASEAN ธุรกิจบาร์และบาร์เทนเดอร์ต้องสร้างความโดดเด่นและแตกต่างกับคู่แข่งเพื่อรองรับปริมาณของนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้นทั้งในประเทศและต่างประเทศ นับเป็นโอกาสที่ดีที่เหล่าบาร์เทนเดอร์มีอาชีพทั้งหลาย จะ ได้แสดงฝีมือและถ่ายทอดความเป็นศิลปะลงบนเครื่องดื่ม ด้วยเอกลักษณ์ ท่วงท่า ลีลา ความเป็นตนเอง และสามารถสร้างจุดขายที่โดดเด่นลงบนเครื่องดื่มที่ไม่ซ้ำใคร โดยนำกลยุทธ์ทางการตลาดมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้บริโภคยุคโซเชียลในปัจจุบัน ที่ให้ความสำคัญกับความนิยมการถ่ายทอดประสบการณ์ของความแปลกใหม่ของเครื่องดื่มลงในภาพถ่าย แต่นี่ถือเป็นผลดียิ่งในการทำตลาดผ่านช่องทางของธุรกิจบาร์ ดังนั้นการจะเข้ามาในธุรกิจนี้ต้องมีความระมัดระวังพิจารณาเลือกทำเลที่เหมาะสม เน้นคุณภาพและบริการ สร้างความแตกต่างและที่สำคัญคือการบริหารจัดการต้นทุน ตลอดจนสร้างความผูกพันกับลูกค้าซึ่งเป็นหัวใจสำคัญที่จะทำให้ธุรกิจสามารถอยู่รอดได้ในระยะยาว

คำสำคัญ: ธุรกิจบาร์ บาร์เทนเดอร์ แนวโน้มการเติบโตของธุรกิจบาร์

ABSTRACT

Bar business is classified into a tourism, foods and beverages industry which has a growing trend in the future. It is a business that generates an income from the currently changing lifestyles and needs of the consumers. No one can refuse that the bar business can generate an income as much as other service providing businesses can. In the era of the ASEAN free-trade environment, bar business and the bartenders have to create the exceptionality and differentiate themselves from the competitors to accommodate an increasing number of both local and foreign tourists. This is a good opportunity for those professional bartenders to perform their skills and create the arts on drinks with their own uniqueness, techniques, styles, and personalities. Hence, they can create a one of a kind beverages that possess a prominent selling point. By applying an appropriate marketing strategy to those current social networking consumers who value the experience of sharing a photo of a brand-new and unique beverage, bar business will find it as an effective advertising channel. Therefore, to step into this business needs cautions. One needs to select an appropriate location, provide quality service, differentiate oneself from others, and most importantly, manage cost as well as build a relationship with the customers which is a key to make this business viable and sustainable.

Keywords: Bar business, Bartender, Growth trend of bar business

ที่มาและความสำคัญ

การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมพื้นฐานที่มนุษย์ต้องการที่สุด ซึ่งรัฐบาลทุกประเทศและมนุษย์ทุกคนควรส่งเสริมและสนับสนุน เพราะเป็นการเปิดโลกทัศน์ ที่ทำให้มนุษย์มีทัศนคติกว้างไกล ผ่อนคลายความเครียด เกิดความสนุกสนาน เป็นการพักผ่อน อีกทั้งยังเป็นการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมและเรียนรู้ซึ่งกันและกัน สำหรับธุรกิจบาร์สามารถจัดอยู่ในประเภทอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจะช่วยให้เกิดงานอาชีพอีกหลายแขนง เกิดการหมุนเวียนทางเศรษฐกิจ การท่องเที่ยวยังมีบทบาทช่วยกระตุ้นให้มีการนำเอาทรัพยากรของประเทศมาใช้อย่างกว้างขวาง สินค้าทางการเกษตรซึ่งเป็นวัตถุดิบหนึ่งในการสรรสร้างเครื่องดื่ม สรรพได้ว่าบทบาทและความสำคัญของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวต่อเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สำหรับข้อมูลพบว่าในปี 2017 ในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกที่มีประชากรราว 4,500 ล้านคน หรือคิดเป็น 60% ของประชากรโลก ซึ่งในจำนวนนี้เป็นผู้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ถึงอัตราส่วน 1 ใน 3 ของผู้บริโภค เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทั่วโลก ทั้งนี้ปัจจัยหลักมาจากการเติบโตของประชากรชนชั้นกลาง และผู้มีรายได้สูงมากขึ้น ซึ่งตลาดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเอเชียแปซิฟิกมีการเติบโตเฉลี่ยที่ 2.4% ในช่วงปี 2016-2022 ส่วนในประเทศไทยมีการคาดการณ์ว่าตลาดสุราจะเติบโตขึ้น 2.2% โดยกระแสนิยมที่สำคัญกระตุ้นพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ นั่นก็คือ “ค็อกเทลบาร์” หรือการไปดื่มที่บาร์เรียบง่าย แต่มีความหรูหรา ซึ่งกระแสนี้มีมาเป็นเวลา 2 ปีแล้วและคาดว่าจะอยู่ไปอีก 2-3 ปีเลยทีเดียว (Brad inside ธุรกิจคิดใหม่, 2561)

ทั้งนี้ในธุรกิจบาร์ถือเป็นอีกหนึ่งธุรกิจประเภทบริการที่สามารถสร้างรายได้จากวิถีการใช้ชีวิตและความต้องการที่เปลี่ยนแปลงไปของผู้บริโภคในยุคปัจจุบัน ประกอบด้วยสินค้าประเภทเครื่องดื่มมีแอลกอฮอล์และค็อกเทล ด้วยรสชาติอันหลากหลายเครื่องดื่ม ที่สามารถดื่มเพื่อสร้างบรรยากาศความสนุกให้กับงานปาร์ตี้ อีกทั้งมีนัยที่แสดงถึงความมีรสนิยม แฟชั่นและในการเข้าสังคมของคนรุ่นใหม่ได้เป็นอย่างดี ทำให้ในปัจจุบัน “วัฒนธรรมการดื่มค็อกเทล” เติบโตอย่างไม่น่าเชื่อและที่ขาดไม่ได้สำหรับค็อกเทลคือ ส่วนประกอบหลักอย่าง “ลิเคียว (Liqueur)” ซึ่งมีอัตราการเติบโตในตลาดไทยถึง 22% (Positioning, 2550) ซึ่งลิเคียวหรือ “เหล้าหวาน” ได้มาจากการผสมเหล้ากับน้ำผลไม้เพื่อให้ได้รสชาติ “หวาน” สมชื่อ แต่ด้วยดีกรีความแรง 18-60% จึงทำให้ความมีนเมาของลิเคียวไม่ได้มีน้อยหน้าไปกว่าสุราประเภทอื่นแต่อย่างใด กล่าวคือ การทำการตลาดของลิเคียวนั้นแตกต่างการทำตลาดของสินค้าอื่นตรงที่ ไม่ได้มีการมุ่งเน้นไปยังกลุ่มผู้บริโภคโดยตรง หากแต่ทำการสื่อสารผ่านเจ้าของธุรกิจและ “บาร์เทนเดอร์” ผู้เป็นประตูสู่ผู้บริโภคอีกทอดหนึ่ง ซึ่งเป็นอาชีพที่แสดงออกถึงคำว่า ศิลปะในรูปแบบของเครื่องดื่ม โดยการใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์โดยถ่ายทอดความคิด ความรู้สึกที่มีต่อธรรมชาติ สังคม สิ่งแวดล้อม ออกมาเป็นผลงานทางศิลปะที่แสดงความเป็นตัวตนในรูปแบบที่สวยงามตามความถนัด ซึ่งหน้าที่และบทบาทของบาร์เทนเดอร์ คือ ผู้แนะนำรายการเครื่องดื่ม ผสมเครื่องดื่มตามสั่งของผู้บริโภคได้อย่างถูกต้องตามวิธีการและเหมาะสมกับผู้บริโภคด้วย

2. วัตถุประสงค์

- (1) เพื่อศึกษาความหมายและความเป็นมาของอาชีพบาร์เทนเดอร์
- (2) เพื่อศึกษาแนวโน้มและสถานการณ์การเติบโตของธุรกิจบาร์ในอนาคต
- (3) เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้ทฤษฎีส่วนประสมทางการตลาดสำหรับธุรกิจบริการ

3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับอาชีพ Bartender และธุรกิจบาร์

อาชีพ บาร์เทนเดอร์ ถือเป็นหนึ่งในอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการประยุกต์ใช้ศาสตร์และศิลป์ กล่าวคือ บาร์เทนเดอร์ มักเป็นอาชีพที่ผู้คนส่วนใหญ่เรียกว่า เด็กชงเหล้า ซึ่งเป็นความเข้าใจที่ผิดแปลกไป เพราะถือว่าอาชีพนี้จัดอยู่ในประเภทเดียวกับศิลปินเลยทีเดียว ซึ่งความหมายของศิลปินนั้น คือผู้ที่มีความสามารถที่จะแสดงออกซึ่ง

คุณสมบัติทางศิลปะในด้านจิตรกรรมประติมากรรม โดยถ่ายทอดความคิด ความรู้สึกที่มีต่อธรรมชาติ สังคม สิ่งแวดล้อม ออกมาเป็นผลงานทางศิลปะที่แสดงความเป็นตัวตนในรูปแบบที่สวยงามตามความถนัด อีกทั้งยังมีผลงานอันเป็นที่ยอมรับนับถือหรือตอบสนองต่อความต้องการ ความชอบ และรสนิยมแก่คนทั่วไป ฉะนั้นศิลปิน จึงต้องขวนขวาย ศึกษาและสร้างสรรค์ผลงานของตนเองในรูปแบบที่แตกต่างออกไปแบบไม่รู้จบ

บาร์เทนเดอร์ จึงเป็นอาชีพที่แสดงออกถึงคำว่า ศิลปะในรูปแบบของเครื่องดื่มเป็นจิตรกรรม โดยการใช้ทั้ง ศาสตร์ องค์ความรู้ที่เกี่ยวกับเครื่องดื่ม สัดส่วนของการผสมอย่างถูกวิธี ต้องศึกษารสชาติและคุณสมบัติของ เครื่องดื่มที่จะถูกนำมาใช้ให้ผู้บริโภคได้ลิ้มลอง ไม่เพียงแต่ด้านศาสตร์วิชาความรู้เท่านั้น แต่อาชีพบาร์เทนเดอร์ ต้องเป็นผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ ใช้ความเป็นศิลปิน ในการดึงดูดผู้ใช้บริการให้เกิดความน่าสนใจ เพราะการผสม เครื่องดื่มในแต่ละแก้วนั้นต้องประกอบไปด้วยความเอาใจใส่ลูกค้าด้วยท่วงท่าลีลาที่เป็นมิตร การแสดงที่เป็น สัญลักษณ์ของความอ่อนน้อมถ่อมตน ตื่นตา ตื่นใจและเรียกรอยยิ้มของผู้ชมได้

ในปัจจุบันอาชีพบาร์เทนเดอร์ ได้เป็นที่รู้จักมากขึ้นในวงการของนักดื่มทั้งหลาย ซึ่งกลุ่มคนเหล่านี้มัก เป็นกลุ่มวัยทำงานหรือวัยรุ่นที่ต้องการสังสรรค์และพักผ่อนตามธุรกิจบาร์ ซึ่งหน้าที่และบทบาทของบาร์เทนเดอร์ คือ ผู้แนะนำรายการเครื่องดื่ม ผสมเครื่องดื่มตามสั่งของผู้บริโภคได้อย่างถูกต้องตามวิธีการและเหมาะสมกับ ผู้บริโภคด้วย ฉะนั้นบาร์เทนเดอร์ต้องเป็นผู้ที่มีปฏิสัมพันธ์กับคนรอบข้างเป็นอย่างดี ตอบข้อซักถามและพูดคุยกับ ลูกค้าอย่างเป็นมิตร อีกทั้งยังมีหน้าที่ต้องทำความสะอาด จัดเตรียมเครื่องดื่ม เครื่องใช้ในงานบาร์และต้อง จัดเก็บรักษาอุปกรณ์เหล่านี้ให้อยู่ในสภาพดีพร้อมใช้งานอยู่เสมอ รวมถึงการจัดเตรียมวัตถุดิบ ส่วนประกอบ อื่นๆของเครื่องดื่ม เช่น ถ้าเป็นเครื่องดื่มประเภทค็อกเทล การเตรียมส่วนผสมเพิ่มเติมประเภทน้ำผลไม้หรือชิ้น ผลไม้เพื่อเพิ่มสีหรือรสชาติให้แปลกแตกต่าง ซึ่งแต่เดิมนั้นเครื่องดื่มค็อกเทลเป็นเครื่องดื่มชนิดหนึ่ง ใช้เหล้าชนิดต่าง ๆ ผสมกัน ใส่น้ำแข็ง แล้วเขย่า ตื่นกำเนิดของเครื่องดื่มค็อกเทลนั้นไม่ปรากฏชัด ส่วนการผสมเครื่องดื่มแบบนี้มี มาแต่สมัยศตวรรษที่ 14 ในประเทศฝรั่งเศส โดยใช้เบียร์ เหล้า น้ำผึ้ง เป็นหลักแล้วจึงนำมาผสมกับเหล้าที่ใส เครื่องเทศ และมีพัฒนาการไปใช้ ไวน์ เหล้า เครื่องเทศ น้ำตาล น้ำผลไม้ผสมกัน โดยชาวฝรั่งเศสเรียกว่า coquetel (คอกเกตเทล) นั่นเอง ทั้งนี้บาร์เทนเดอร์ยังต้องมีหน้าที่ประสานงานกับผู้ปฏิบัติงานอื่นๆที่เกี่ยวข้องในการจัด เตรียมการบริการลูกค้า และอาจทำหน้าที่เสิร์ฟ รวมถึงรับชำระเงินในบางกรณี สามารถปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวข้อง และดูแลช่วยเหลือผู้ร่วมปฏิบัติงานได้อีกด้วย

แนวคิดการบริหารงานธุรกิจบาร์ด้วยการใช้ทฤษฎีส่วนประสมทางการตลาดสำหรับธุรกิจบริการ (Marketing Mix '7Ps)

ธุรกิจบาร์ ถือเป็นอีกหนึ่งธุรกิจประเภทบริการที่สามารถสร้างรายได้จากวิถีการใช้ชีวิตและความ ต้องการที่เปลี่ยนแปลงไปของผู้บริโภคในยุคปัจจุบัน ปฏิเสธไม่ได้ว่าเป็นธุรกิจที่สามารถสร้างรายได้ไม่แพ้ธุรกิจ การบริการด้านอื่นๆ ความหมายของ บาร์ คือ เครื่องดื่มวาง แท่น คอก บาร์เทนเดอร์ ทุกคนจึงต้องทำงาน โดยมี ขอบเขตบางสิ่งกันไว้ ซึ่งเครื่องดื่มและของทานเล่นก็จะวางบนแท่นบาร์เหล่านั้น ซึ่งผู้บริโภคส่วนใหญ่นิยมนั่งที่ หน้าบาร์ เพราะต้องการเพื่อนคุย ต้องการความบันเทิง ความสรวลเสเฮฮา เพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดที่พบมาใน แต่ละวัน ในยุคของการเปิดการค้าเสรี ASEAN ปริมาณของนักท่องเที่ยวยิ่งเพิ่มมากขึ้น นับเป็นโอกาสที่ดีที่บาร์ เทนเดอร์ทั้งหลาย จะได้แสดงฝีมือและถ่ายทอดความเป็นศิลปะลงบนเครื่องดื่ม ด้วยเอกลักษณ์ ท่วงท่า ลีลา ความ เป็นตนเองให้แก่ชาวต่างชาติ

แต่การประกอบธุรกิจบาร์ไม่ใช่เรื่องง่ายนัก ผู้ประกอบการจึงต้องมีการเตรียมตัว วางแผน จัดการ เรียนรู้ ปัจจัยสำคัญในการเปิดร้านที่ผู้ประกอบการต้องรู้ ทั้งเงื่อนไขและกฎหมายข้อบังคับ การประสานงานกับ หน่วยงานรัฐ เนื่องจากธุรกิจบาร์มีความเกี่ยวข้องและจำหน่ายเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ซึ่งจัดอยู่ในธุรกิจประเภท เดียวกับสถานบันเทิง อีกทั้งการออกแบบร้านให้ถูกต้องกับหลักการ เรียนรู้เรื่องการสร้างประสบการณ์จากงาน ออกแบบสำหรับ Pub Bar & Restaurant ในแบบ Intensive

ส่วนการตลาดสำหรับธุรกิจบริการผู้เขียนเลือกใช้แนวคิด 7Ps (Marketing Mix '7Ps) เป็นกลยุทธ์ทางการตลาดที่ Philip Kotler (ศิริวรรณ เสรีรัตน์, 2562) ได้วางไว้เป็นแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจบริการ ซึ่งเป็นทฤษฎีที่ต่อยอดมาจาก 4Ps เพื่อนำมาใช้กำหนดกลยุทธ์การตลาด ซึ่งนำมาวิเคราะห์ธุรกิจบริการได้ดังต่อไปนี้

1. ด้านผลิตภัณฑ์ (Product) เป็นสิ่งซึ่งสนองความจำเป็นและความต้องการของมนุษย์ได้คือ สิ่งที่ผู้ขายต้องมอบให้แก่ลูกค้าที่ลูกค้าจะได้รับผลประโยชน์และคุณค่าของผลิตภัณฑ์นั้น ๆ โดยทั่วไปแล้ว ผลิตภัณฑ์แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ ผลิตภัณฑ์ที่อาจจับต้องได้ และ ผลิตภัณฑ์ที่จับต้องไม่ได้ ในส่วนของธุรกิจบริการเป็นธุรกิจประเภทบริการที่จัดอยู่ในประเภทผลิตภัณฑ์ที่จับต้องไม่ได้ แต่สามารถวิเคราะห์หรือวัดระดับความพึงพอใจของลูกค้าได้ ซึ่งผู้ประกอบการธุรกิจบริการจำเป็นต้องสร้างมาตรฐานคุณภาพการจัดการในธุรกิจของตนเอง เพื่อส่งมอบงานบริการของตนเองให้ลูกค้าอย่างเท่าเทียมกัน

2. ด้านราคา (Price) หมายถึง คุณค่าผลิตภัณฑ์ในรูปตัวเงิน ลูกค้าจะเปรียบเทียบระหว่างคุณค่า (Value) ของบริการกับราคา (Price) ของบริการนั้น ถ้าคุณค่าสูงกว่าราคา ลูกค้าจะตัดสินใจซื้อ ดังนั้น ในธุรกิจบริการควรมีการกำหนดราคาการให้บริการที่มีความเหมาะสมกับระดับการให้บริการที่ลูกค้าจะได้รับ ประเภทของเครื่องคัมลีลา ท่าทาง ความบันเทิงที่มอบให้สามารถสร้างคุณค่าด้านราคาให้กับธุรกิจบริการได้เป็นอย่างดี

3. ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) ถือเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับบรรยากาศสิ่งแวดล้อมในการนำเสนอบริการให้แก่ลูกค้า ซึ่งมีผลต่อการรับรู้ของลูกค้าในคุณค่าและคุณประโยชน์ของบริการที่นำเสนอ ซึ่งจะต้องพิจารณาในด้านทำเลที่ตั้ง (Location) และช่องทางในการนำเสนอบริการ (Channels) สำหรับธุรกิจบริการเรื่องของการทำเลที่ตั้งถือเป็นองค์ประกอบสำคัญ นอกจากจะคำนึงลูกค้าแล้ว ยังจะต้องให้สอดคล้องกับหลักกฎหมายของการจัดจำหน่ายเครื่องคัมแอลกอฮอล์ด้วย

4. ด้านการส่งเสริมการตลาด (Promotion) เป็นเครื่องมือหนึ่งที่มีความสำคัญในการติดต่อสื่อสารให้ผู้ใช้บริการ โดยมีวัตถุประสงค์ที่แจ้งข่าวสารหรือชักจูงให้เกิดทัศนคติและพฤติกรรม การใช้บริการและเป็นกุญแจสำคัญของการตลาดสายสัมพันธ์ ฉะนั้นธุรกิจบริการต้องสร้างประเด็นการส่งเสริมการตลาดที่น่าสนใจ อาจมีการลด แลก แจก แถม หรือสร้างเมนูเครื่องดื่มแนะนำสำหรับลูกค้าที่มีเฉพาะร้านของเราเท่านั้น โดยเน้นที่สีสันและความแปลกใหม่ ไม่ซ้ำใคร โดยผ่านช่องทางโซเชียล ซึ่งอาศัยลูกค้าให้เป็นช่องทางการประชาสัมพันธ์ให้กับธุรกิจบริการได้อีกด้วย

5. ด้านบุคคล (People) หรือพนักงาน (Employee) ซึ่งต้องอาศัยการคัดเลือก การฝึกอบรม การจูงใจ เพื่อให้สามารถสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้าได้แตกต่างกันเป็นคู่แข่งกันเป็นความ สัมพันธ์ระหว่างเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการและผู้ใช้บริการต่าง ๆ ขององค์กร เจ้าหน้าที่ต้องมีความสามารถ มีทัศนคติที่สามารถตอบสนองต่อผู้ใช้บริการ มีความคิดริเริ่ม มีความสามารถในการแก้ไขปัญหา สามารถสร้างค่านิยมให้กับองค์กร เช่นเดียวกับธุรกิจบริการจะต้องคัดเลือกบุคคลที่มีใจรักบริการ มีความรู้ความสามารถด้านการจัดการบาร์ รู้จักวัดอุณหภูมิตั้งแต่เบื้องต้นในการทำงาน อาศัยความคล่องแคล่วและเป็นมืออาชีพ

6. ด้านการสร้างและนำเสนอลักษณะทางกายภาพ (Physical Evidence and Presentation) เป็นการสร้างและนำเสนอลักษณะทางกายภาพให้กับลูกค้า โดยพยายามสร้างคุณภาพโดยรวม ทั้งทางด้านกายภาพและรูปแบบการให้บริการเพื่อสร้างคุณค่าให้กับลูกค้า ไม่ว่าจะเป็นด้านการแต่งกายสะอาดเรียบร้อย การเจรจาดีสุภาพ อ่อนโยน และการให้บริการที่รวดเร็ว หรือผลประโยชน์อื่น ๆ ที่ลูกค้าควรได้รับ ซึ่งธุรกิจการให้บริการอย่างธุรกิจบริการจะต้องมีการนำเสนอที่รูปร่าง หน้าตาของเครื่องคัม รวมถึงภาพลักษณ์ของบาร์เทนเดอร์ด้วย เพราะการแต่งกายเป็นภาพแรกที่ลูกค้าพบเห็น ให้เกิดความน่าสนใจ ความน่าเชื่อถือในการให้บริการ

7. ด้านกระบวนการ (Process) เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับระเบียบวิธีการและงานปฏิบัติในด้านการบริการ ที่นำเสนอให้กับผู้ใช้บริการเพื่อมอบการให้บริการอย่างถูกต้องรวดเร็ว และทำให้ผู้ใช้บริการเกิดความประทับใจ ในงานของธุรกิจบริการจะต้องมีระบบการจัดการที่รวดเร็ว สะอาด และมีความถูกต้องแม่นยำ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้าให้เกิดความพึงพอใจนั่นเอง

แนวโน้มและสถานการณ์การเติบโตของธุรกิจบริการในอนาคต

ปัจจุบันภาครัฐได้มีนโยบายสนับสนุนธุรกิจ ใน 10 อุตสาหกรรมเป้าหมาย ตั้งแต่ปี 2558 เพื่อยกระดับศักยภาพของประเทศ โดยการให้สิทธิประโยชน์ทั้งทางด้านภาษีและเงินทุนสนับสนุนแก่ผู้ประกอบการ ใน 10 อุตสาหกรรมซึ่งประกอบไปด้วย

- 1) อุตสาหกรรมอาหารและการเกษตร
- 2) อุตสาหกรรมเพื่อประหยัดพลังงาน ผลิตภัณฑ์พลังงานทดแทน และพลังงานสะอาด
- 3) อุตสาหกรรมฐานเทคโนโลยีชีวภาพ
- 4) อุตสาหกรรมการแพทย์และสาธารณสุข
- 5) อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว บริการ และเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์
- 6) อุตสาหกรรมวัสดุก้าวหน้า
- 7) อุตสาหกรรมสิ่งทอ เครื่องนุ่งห่มและเครื่องประดับ
- 8) อุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วน
- 9) อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ คอมพิวเตอร์ ซอฟต์แวร์ และบริการสารสนเทศ และ
- 10) อุตสาหกรรมฐานการวิจัย พัฒนา และนวัตกรรม

ซึ่งทางสถาบัน SCB EIC (Economic Intelligence Center) หรือเรียกสั้นๆ ว่า อีไอซี ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลรายบริษัทของกรมพัฒนาธุรกิจการค้าปี เมื่อวันที่ 30 กันยายน 2562 พบว่า อุตสาหกรรมเป้าหมายมีบริษัทหน้าใหม่เพิ่มขึ้นเร็วกว่าช่วงก่อนมีนโยบายสนับสนุน และเพิ่มมากกว่าอุตสาหกรรมอื่น อัตราการเข้าสู่ธุรกิจ ในอุตสาหกรรมเป้าหมาย (สัดส่วนของจำนวนบริษัทที่จัดตั้งใหม่ต่อจำนวนบริษัททั้งหมดในอุตสาหกรรมนั้น ๆ) ในช่วงปี 2558-2560 เฉลี่ยอยู่ที่ 10.3% ต่อปี เพิ่มขึ้นจากอัตราในช่วงก่อนที่จะมีนโยบายสนับสนุน (ปี 2553-2557) ที่เฉลี่ยอยู่ที่ 8.4% ต่อปี และสูงกว่าอัตราการเข้าสู่ธุรกิจ ในอุตสาหกรรมอื่นในช่วงเดียวกันที่ 10.1% ต่อปี ซึ่งตรงตัว จากช่วงก่อนหน้า สะท้อนว่ามาตรการสนับสนุนจากภาครัฐอาจมีส่วนช่วยในการกระตุ้นความสนใจในการเข้าสู่ธุรกิจ ในหลายอุตสาหกรรม อย่างไรก็ตาม บางอุตสาหกรรมเป้าหมายมีอัตราการเข้าสู่ธุรกิจลดลงจากช่วงก่อนหน้า ได้แก่ อุตสาหกรรมการผลิตพลังงานทดแทนที่ชะลอตัวลงตามการสนับสนุนธุรกิจพลังงานทดแทนของภาครัฐ ที่ลดลง รวมถึงอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เทคโนโลยีชีวภาพ และอุตสาหกรรมยานยนต์ ที่ชะลอตัวลงตามภาวะอุตสาหกรรม (Economic Intelligence Center (EIC), 2562)

แต่สำหรับธุรกิจบริการ จัดอยู่ในประเภทอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว อาหารและเครื่องดื่มซึ่งยังมีโอกาสเติบโตท่ามกลางภาวะเศรษฐกิจที่ผันผวน โดยอีไอซีคาดว่า จะขยายตัวราว 4-5% ในปี 2019-2020 (EIC, 2562) เพราะปัจจัยสนับสนุนจากโครงสร้างประชากรที่เปลี่ยนแปลงไปจากครัวเรือนที่มีขนาดเล็กลง การขยายตัวของเมือง และวิถีชีวิตของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป นอกจากนี้ การขยายตัวของนักท่องเที่ยวทั้งในประเทศและต่างประเทศยังช่วยสนับสนุนการเติบโตของธุรกิจบริการ ทั้งนี้แนวโน้มการแข่งขันมีความรุนแรงเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะการขยายสาขาของธุรกิจประเภทผับ บาร์ต่าง ๆ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ในขณะที่เดียวกันมีผู้ประกอบการรายใหม่ มีแนวโน้มการแข่งขันที่รุนแรงเพิ่มขึ้น ซึ่งแนวโน้มในระยะต่อไปผู้ประกอบการต้องปรับตัวรับกระแสการเติบโตของธุรกิจสถานบันเทิงในรูปแบบต่าง ๆ แม้ว่าธุรกิจบริการยังมีโอกาสเติบโตได้อย่างต่อเนื่อง แต่ยังมีผู้ประกอบการที่ไม่ประสบความสำเร็จและเลิกกิจการเป็นจำนวนมากไม่น้อย ดังนั้นการจะเข้ามาในธุรกิจนี้ต้องมีความระมัดระวังพิจารณาเลือกทำเลที่เหมาะสม เน้นคุณภาพและบริการ สร้างความแตกต่างและที่สำคัญคือการบริหารจัดการต้นทุน ตลอดจนสร้างความผูกพันกับลูกค้าซึ่งเป็นหัวใจสำคัญที่จะทำให้ธุรกิจสามารถอยู่รอดได้ในระยะยาว

ปัจจุบันธุรกิจบริการยังมีแนวโน้มเติบโตต่อเนื่อง (EIC, 2562) โดยปัจจัยสนับสนุนสำคัญมาจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่ครัวเรือนมีขนาดเล็กลงและต้องการความสะดวกสบายมากขึ้น รวมถึงการขยายตัวของเมือง (urbanization) ที่เกิดขึ้นพร้อมกับกาขยายตัวของศูนย์กลางการค้าใหม่ ๆ ส่งผลให้ผู้บริโภคมี

การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมหันมาทานอาหารนอกบ้านหรือซื้ออาหารสำเร็จรูปมาทานที่บ้านมากขึ้น สะท้อนได้จากข้อมูลการสำรวจการใช้จ่ายของครัวเรือนไทยในด้านอาหารของสำนักงานสถิติแห่งชาติจะพบว่าครัวเรือนไทยมีการใช้จ่ายทานอาหารนอกบ้านหรือซื้ออาหารสำเร็จรูปมาทานในบ้านเพิ่มขึ้นราว 3% ต่อปีในช่วงปี 2009-2018 (EIC, 2562) เทียบกับการใช้จ่ายในการปรุงอาหารเองที่บ้านที่เติบโตเพียง 1% ต่อปีในช่วงเวลาเดียวกัน สอดคล้องกับผลสำรวจพฤติกรรมผู้บริโภคของไทยที่จัดทำโดย EIC ในปี 2017 ซึ่งพบว่า 68% (EIC, 2562) ของผู้ตอบแบบสำรวจทำกิจกรรมนอกบ้านมากขึ้น โดยการทานอาหารนอกบ้านเป็นกิจกรรมที่นิยมทำมากที่สุดถึงราว 65% อีกทั้ง 76% (EIC, 2562) ของผู้บริโภคยังมีการใช้จ่ายนอกบ้านมากขึ้น นอกจากนี้ปัจจัยสนับสนุนจากผู้บริโภคในประเทศแล้วนั้น การขยายตัวของนักท่องเที่ยวต่างชาติในช่วงที่ผ่านมาซึ่งมีส่วนช่วยผลักดันยอดขายประเภทร้านอาหาร ธุรกิจบาร์ให้เติบโตได้ก็เช่นในช่วงที่เศรษฐกิจชะลอตัว ทั้งนี้จากข้อมูลการใช้จ่ายหมวดอาหารและเครื่องดื่มของนักท่องเที่ยวต่างชาติในช่วงปี 2013-2017 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นต่อเนื่องที่ราว 5% ต่อปีหรืออยู่ที่ราว 10,568 บาทต่อคนต่อทริป (EIC, 2562) สะท้อนถึงโอกาสสำหรับธุรกิจร้านอาหารที่ยังเติบโตได้อีกมาก โดยเฉพาะตามแหล่งท่องเที่ยวสำคัญต่าง ๆ

นอกจากนี้ธุรกิจบาร์ เป็นอีกหนึ่งธุรกิจที่มีแนวโน้มการขยายตัวได้ในอนาคต โดยการสร้างตราสินค้าให้เป็นที่รู้จัก โดยนำกลยุทธ์การวิเคราะห์ทางการตลาดเพื่อสร้างจุดแข็งของสินค้า ทำการเจาะกลุ่มลูกค้าเป้าหมายประเภทวัยรุ่น วัยทำงานและผู้บริโภคที่ต้องการหาสถานที่ในการพักผ่อน สำหรับการบริหารจัดการบาร์ให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภคยุคใหม่ เครื่องดื่มที่นำเสนอผู้บริโภคต้องมีความโดดเด่น มีเอกลักษณ์ และรูปแบบการนำเสนอที่น่าสนใจแตกต่างกับคู่แข่ง อีกทั้งต้องสร้างความนิยมโดยการส่งเสริมการตลาดมากขึ้นซึ่งจะช่วยสร้างประสบการณ์ใหม่ให้กับผู้บริโภคด้วย อาทิ ธุรกิจบาร์สามารถสร้างจุดขายโดยผู้บริโภคสามารถเลือกสรรวัตถุดิบเองจากตู้แช่และนำมาให้ทางบาร์เทนเดอร์คิดค้นเครื่องดื่มเมนูใหม่ให้ถูกปาก ถูกใจต่อผู้บริโภคมากขึ้นซึ่งเป็นจุดขายอย่างหนึ่งที่ได้รับการตอบรับที่ดี นอกเหนือจากรสชาติเครื่องดื่มที่มีความสำคัญเป็นอันดับแรกแล้วบรรยากาศแปลกใหม่ นับเป็นจุดขายสำคัญสำหรับการแข่งขันในธุรกิจบาร์ในยุคนี้ ผู้ประกอบการสามารถสร้างบรรยากาศร้านเชิงการท่องเที่ยวแบบธรรมชาติหรือแม้แต่ทำเลที่ตั้งที่นอกเมืองเชิง Food Experience ส่งผลให้เกิดความนิยมในการไปตระเวนชิมร้านเครื่องดื่มท้องถิ่น ที่มีแนวโน้มได้รับความนิยมจากกลุ่มนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น สำหรับ Foodie influencer และแพลตฟอร์มที่ใช้ค้นหาร้านอาหารมีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บริการร้านอาหารในยุคนี้ ทั้งนี้จากผลสำรวจของไอซีเกี่ยวกับสื่อที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าไปใช้บริการร้านอาหารของผู้บริโภคจะพบว่า 58% ของผู้ตอบแบบสำรวจตอบว่า โซเชียลมีเดียและรีวิวมียอิทธิพลต่อการตัดสินใจ รองลงมาคือการบอกต่อที่ 23% และ 9% ผ่านการโฆษณาในสื่อ (Brand Buffet, 2562) สะท้อนให้เห็นว่าบทบาทของ Foodie influencer มีอิทธิพลต่อผู้บริโภคมากขึ้นเนื่องจากพฤติกรรมของผู้บริโภคที่ช่างเลือกและติดโซเชียลมีเดีย ด้วยผลการวิจัยนี้สำหรับธุรกิจบาร์จึงต้องให้ความสำคัญกับรีวิวเครื่องดื่มทั้งในแง่คุณภาพและบริการใช้ในการโปรโมทร้านให้เป็นที่รู้จัก

สรุป

อาชีพบาร์เทนเดอร์ นับเป็นหนึ่งในประเภทธุรกิจบริการที่สามารถสร้างรายได้จากวิถีการใช้ชีวิตและความต้องการที่เปลี่ยนแปลงไปของผู้บริโภคในยุคปัจจุบัน บาร์เทนเดอร์เป็นอาชีพที่ต้องอาศัยความสามารถด้านความคิดสร้างสรรค์ที่มีการพัฒนาตนเองเรื่อยๆแบบไม่จำกัดความคิด ไม่ซ้ำซากจำเจ เช่น พัฒนาสูตรของเครื่องดื่ม พัฒนาการตกแต่งเครื่องดื่ม เป็นต้น ในยุคปัจจุบันที่มีเทคโนโลยีมากมายในอนาคต 5-10 ปีข้างหน้า อาชีพบาร์เทนเดอร์ เป็นอาชีพที่พัฒนาตลอดเวลาทันยุคสมัย ยังมีเทคโนโลยีมากขึ้นเท่าไรการทำคือเทก็ยังสามารถทำงานง่ายขึ้นเท่านั้น สมัยนี้เทคโนโลยีเป็นสิ่งสำคัญกับมนุษย์ในยุคของผู้บริโภคยุคใหม่ โซเชียลเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการคิดค้นหรือการพัฒนาเครื่องดื่ม ซึ่งเครื่องดื่มที่บาร์เทนเดอร์คิดค้นและสรรสร้างนั้น เป็นการสร้างประสบการณ์ความแปลกใหม่ให้กับผู้บริโภคและสร้างการรับรู้ให้กับธุรกิจบาร์เป็นที่รู้จักมากขึ้น

ธุรกิจบาร์ จัดอยู่ในประเภทธุรกิจอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาประเทศอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นหนึ่งในกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจประเทศไทยที่สามารถสร้างรายได้จากนักท่องเที่ยวทั้งในประเทศและต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง ส่วนการตลาดสำหรับธุรกิจบาร์ใช้แนวคิด 7Ps (Marketing Mix '7Ps) เป็นกลยุทธ์ทางการตลาดที่ Philip Kotler ได้วางไว้เป็นแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจบริการ ซึ่งเป็นทฤษฎีที่ต่อยอดมาจาก 4Ps ประกอบด้วย 7 ข้อ คือ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านบุคคล ด้านการสร้างและนำเสนออัตลักษณ์ทางกายภาพและด้านกระบวนการ ทั้งนี้การประกอบธุรกิจบาร์ไม่ใช่เรื่องง่ายนัก ผู้ประกอบการจึงต้องมีการเตรียมตัว วางแผน จัดการ เรียนรู้ปัจจัยสำคัญในการเปิดร้านที่ผู้ประกอบการต้องรู้ ทั้งเงื่อนไขและกฎหมายข้อบังคับ การประสานงานกับหน่วยงานรัฐ เนื่องจากธุรกิจบาร์มีความเกี่ยวข้องและจำหน่ายเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ซึ่งจัดอยู่ในธุรกิจประเภทเดียวกับสถานบันเทิง อีกทั้งการออกแบบร้านให้ถูกต้องกับหลักการ เรียนรู้เรื่องการสร้างประสบการณ์จากงานออกแบบสำหรับ Pub Bar & Restaurant ในแบบ Intensive

ข้อเสนอแนะ

ปัญหาของอาชีพบาร์เทนเดอร์ส่วนหนึ่งยังขาดการรับรู้และการสนับสนุนจากหน่วยงานของทางภาครัฐ เพราะการรับรู้ของคนไทยยังคงมองภาพของบาร์เทนเดอร์เป็นเพียงแค่เด็กชงเหล้า แต่ในฐานะของผู้เขียนมีมุมมองว่าอาชีพนี้เป็นความสามารถพิเศษที่ประยุกต์ใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ โดยในอนาคตหวังว่าอยากให้มีการหลักสูตรการเรียนการสอนที่ถูกต้องตามหลักของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งหลักสูตรบาร์เทนเดอร์นี้หากศึกษาอย่างจริงจัง สามารถสร้างเป็นอาชีพหลักที่สร้างรายได้เลี้ยงชีพให้ทั้งตนเองและครอบครัวได้

บรรณานุกรม

ประชาชาติธุรกิจ. (2562). **ส่องเทรนด์ธุรกิจร้านอาหาร...ยังน่าลงทุนอยู่หรือไม่?** [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก:

<https://www.prachachat.net/finance/news-353428>. (วันที่ค้นข้อมูล : 27 กันยายน 2562)

วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2556). **แฟลร์บาร์เทนเดอร์**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: [//th.wikipedia.org/wiki/แฟลร์บาร์เทนเดอร์](http://th.wikipedia.org/wiki/แฟลร์บาร์เทนเดอร์). (วันที่ค้นข้อมูล : 1 ตุลาคม 2562)

สาระดีดี.คอม. **เพิ่มยอดขายให้ร้านอาหารด้วยหลักการตลาด**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก http://www.sara-dd.com/index.php?option=com_content&view=article&id=341:increase-sales-with-restaurant-marketing&catid=40:marketing-article&Itemid=71. (วันที่ค้นข้อมูล : 23 กันยายน 2562)

ศิริวรรณ เสรีรัตน์. **ส่วนประสมทางการตลาดสำหรับธุรกิจบริการ (Marketing Mix '7Ps)**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <http://thesisvenue.blogspot.com/2008/09/marketing-mix-7ps.html>. (วันที่ค้นข้อมูล : 1 ตุลาคม 2562)

Brad inside. (2561). **เทรนด์ค็อกเทลบาร์มาแรง กระตุ้นให้ตลาดแก้วเดบโตได้ดี**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก:

<https://brandinside.asia/trends-cocktail-bar-glass/>(วันที่ค้นข้อมูล : 27 กันยายน 2562)

DATA INFOGRAPHIC. (2562). **EIC Data Infographic: อุตสาหกรรมเป้าหมาย High Risk, High Return**.

[ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.scbeic.com/th/detail/product/6321>. (วันที่ค้นข้อมูล : 1 ตุลาคม 2562)

Positioning. (2550). **เจาะตลาดบาร์เทนเดอร์**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <https://positioningmag.com/9926> (วันที่ค้นข้อมูล : 1 ตุลาคม 2562)

เทคโนโลยีและนวัตกรรมบริการในอุตสาหกรรมโรงแรมปัจจุบัน

TECHNOLOGY AND SERVICE INNOVATION IN HOTEL INDUSTRY

พีรยา สุขกิจเจ

อาจารย์ประจำสาขาการจัดการโรงแรมและไมซ์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

pearaya.su@spu.ac.th

บทคัดย่อ

การแข่งขันในการทำธุรกิจโรงแรมในปัจจุบันรุนแรงมากขึ้นเมื่อมีการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมเข้ามาใช้ในการแข่งขัน ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมต้องเตรียมความพร้อมและออกแบบการบริการในด้านการบริการและการตลาดในเรื่องดิจิทัลมากยิ่งขึ้น เพื่อช่วยยกระดับในการบริการ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และต้องมีความเข้าใจใน นวัตกรรมบริการในด้านต่าง ๆ ทั้งการให้บริการกับผู้บริโภค และปรับปรุงรูปแบบการบริการให้ทันสมัย เช่น การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการลงทะเบียนเข้าพัก การสร้างฐานข้อมูลของลูกค้า การเพิ่มช่องทางการสื่อสารกับลูกค้าผ่านช่องทางออนไลน์ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาโรงแรมให้มีมาตรฐานสากล และส่งเสริมให้สามารถสร้างคุณค่า ประสบการณ์ที่ดีให้แก่นักท่องเที่ยว ส่งต่อประสบการณ์ และการพัฒนาอุตสาหกรรมโรงแรมในอนาคต

คำสำคัญ: นวัตกรรมบริการ, การสื่อสารกับลูกค้าผ่านช่องทางออนไลน์

ABSTRACT

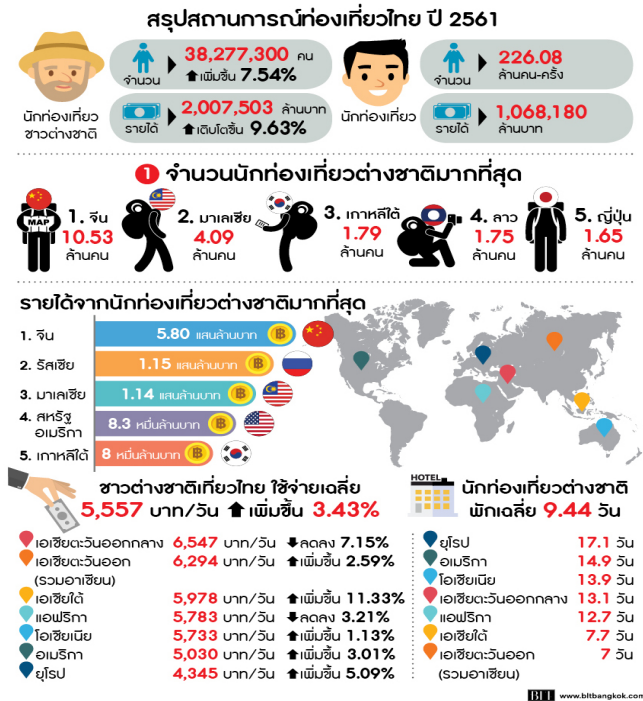
The competition in the hotel business is becoming more intense. When technology and innovation are used in. Hotel business operators must prepare and design their services in terms of digital services and marketing. To prepare the level of Services design is increase. And Business are understand all the service innovations such as customer. Hotel Business need to change the process such as Check in, Data Analysis, and Online Communication Channels. Hotel Entrepreneurs can use as development plan and to promote the ability to create value for tourists forward experience and the development of the hotel industry in the future

Keywords: Service Innovation, Online Communication Channels

บทนำ

อุตสาหกรรมบริการท่องเที่ยวในปัจจุบันสามารถสร้างรายได้เทียบเท่าการเป็นอุตสาหกรรมหลักของไทย อุตสาหกรรมบริการท่องเที่ยวไทยก็มีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ จากการเผยถึงสถานการณ์การท่องเที่ยวปี 2561 โดยกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ระบุว่าไทยมีโอกาสด้อนรับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ จำนวน 38,277,300 คน ขยายตัว 7.54% เมื่อเทียบกับปี 2560 ก่อให้เกิดรายได้ 2,007,503 ล้านบาท

เติบโตขึ้น 9.63% ขณะที่นักท่องเที่ยวไทยเที่ยวไทยมีจำนวน 226.08 ล้านคน-ครั้ง สร้างรายได้ 1,068,180 ล้านบาท รวมรายได้จากการท่องเที่ยวมีมูลค่ากว่า 3,075,683 ล้านบาทเพิ่มขึ้น ถึง 20.42% โดย นักท่องเที่ยวจีน เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวไทยมากที่สุดเป็นอันดับ 1 ด้วยจำนวน 10.53 ล้านคน ขยายตัว 7.44% มีการใช้จ่าย 5.8 แสนล้านบาท เพิ่มขึ้น 11.52% ซึ่งคิดเป็น 1 ใน 4 ของรายได้จากนักท่องเที่ยวต่างชาติทั้งหมด รองลงมา อันดับ 2 มาเลเซีย 4.09 ล้านคน ขยายตัว 17.26% ใช้จ่าย 1.14 แสนล้านบาท (ข้อมูล:ประมาณการงบปี 2562 ททท.)

ธุรกิจโรงแรมมีการเติบโตไปพร้อมกับการนำเทคโนโลยีมาใช้ งาน หลายโรงแรมเริ่มมีการเปลี่ยนถ่ายสู่การเป็นดิจิทัลโฮเทล ตั้งแต่โรงแรมเครือข่ายระดับโลกอย่าง Marriott, Starwood, Accor Hotels, The Ritz Carton, Hilton เป็นต้น (ศูนย์ข้อมูลธุรกิจเอสเอ็มอี,2018) ธุรกิจโรงแรมเป็นหนึ่งในเสาหลักที่สำคัญของธุรกิจที่สร้างรายได้ให้แก่เศรษฐกิจไทย คิดเป็นสัดส่วนกว่า 28% ของค่าใช้จ่ายทั้งหมดของนักท่องเที่ยวในช่วงครึ่งปีแรก 2561 ทำให้เกิดการเติบโตอย่างต่อเนื่องในธุรกิจโรงแรม

Disruptive Technology หมายถึง นวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่ถูกนำมาใช้ในการสร้างตลาดและมูลค่าให้กับตัวผลิตภัณฑ์ที่นำเทคโนโลยีมาใช้ และส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรง ต่อตลาดของผลิตภัณฑ์เดิม รวมทั้งอาจทำให้ธุรกิจที่ใช้เทคโนโลยีแบบเดิม ๆ ได้รับผลกระทบจนปิดกิจการไป ซึ่งแตกต่างจากนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีทั่วไปที่ถูกนำมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ เพิ่มคุณภาพสินค้าหรือลดต้นทุน กระบวนการผลิตแบบเดิม ๆ เท่านั้น (พิพัฒน์ เหลืองนฤมิตชัย,2018)

นวัตกรรม (Innovation) ในอดีตจนถึงปัจจุบันมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับเรื่องของเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและวัฒนธรรมของมนุษย์ ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างต่าง ๆ อย่างหลากหลายไม่ว่าจะเป็นทางด้านอุตสาหกรรมการผลิต การบริการ และการตลาดต่าง ๆ องค์กรแห่งนวัตกรรม(Innovation Organization)เป็นแนวคิดนวัตกรรมการบริหารจัดการองค์กรแนวใหม่ ในการปรับเปลี่ยนคุณลักษณะองค์กร หรือปรับเปลี่ยนพฤติกรรมองค์กร ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่เคยปรับมาก่อน เพื่อตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมในบริบทของ

โลกาภิวัตน์ที่มีความรู้และนวัตกรรมเป็นปัจจัยหลักในการเพิ่มมูลค่าพัฒนา ผลิตภัณฑ์สินค้าและบริการที่ดีมีคุณภาพ

นวัตกรรมบริการเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญในการสร้างความแตกต่างในอุตสาหกรรมโรงแรมเป็นการคิดค้นสร้าง พัฒนาปรับปรุง รูปแบบและกระบวนการให้บริการใหม่ ๆ ที่ตอบสนองความต้องการของลูกค้าที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา บนพื้นฐานความต้องการบริการให้มีคุณภาพมากขึ้น บริษัทที่มุ่งเน้นการสร้างนวัตกรรมมาให้บริการจะมีอิทธิพลต่อผลประกอบการของบริษัท ซึ่งรูปแบบการใช้นวัตกรรมด้านการบริการ นวัตกรรมบริการ ไม่สามารถมองเห็น ได้อย่างชัดเจน เหมือนนวัตกรรมผลิตภัณฑ์ แต่อาศัยการสังเกต และข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อนำมาวิเคราะห์และปรับปรุงการบริการ (Thada Samari,2562)

เทคโนโลยีสำหรับโรงแรมเป็นสิ่งจำเป็น ทำให้โรงแรมสามารถเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และยังมีประโยชน์มากมาย ทั้งด้านการจัดการ ด้านการตลาด หรือ การบริหาร การแข่งขันที่ค่อนข้างรุนแรงในอุตสาหกรรมโรงแรม ส่งผลให้การใช้นวัตกรรมบริการเป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้ประกอบการ โดยเฉพาะเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อใช้สำหรับการบริหารจัดการทั้งในส่วนของการบริการส่วนหน้าของโรงแรม และบริการส่วนหลัง ได้แก่ แผนกขายและการตลาด แผนกบัญชีการเงิน แผนกทรัพยากรมนุษย์ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้ได้ส่วนแบ่งทางการตลาดที่มากขึ้น หรืออย่างน้อยก็ไม่ลดลงไปตามจำนวนของโรงแรมที่เพิ่มขึ้น การปรับปรุงการบริการ หรือสรรหาสิ่งแปลกใหม่เพื่อจูงใจให้นักท่องเที่ยวมาใช้บริการ ตัวอย่างโรงแรมในประเทศไทยที่มี นวัตกรรมบริการ ได้แก่ การนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้บริการแก่ลูกค้าที่มาใช้บริการ โดยเฉพาะระบบบริการส่วนหน้า (Front Office System) การให้ความสำคัญของการรีวิว (Reviews) บนโลกอินเทอร์เน็ต การรับส่งอีเมล(Email)ขอขอบคุณลูกค้าที่มาใช้บริการ ประชาสัมพันธ์ข่าวสาร และนำเสนอโปรโมชั่นใหม่ ๆ การให้บริการฟรีอินเทอร์เน็ต ในห้องพักบริเวณโรงแรม และรถลิμουซีน การใช้งานสมาร์ตทีวี การสื่อสารกับลูกค้าทางโซเชียลมีเดีย การสะสมคะแนนจากยอดการมาใช้บริการ สามารถแลกของรางวัล เป็นต้น

การดำเนินธุรกิจโรงแรมในปัจจุบัน การแข่งขันในการให้บริการมีค่อนข้างสูง จึงเป็นเหตุให้ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมหันมาใช้เทคโนโลยี และนวัตกรรมในการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น และเพื่อการแข่งขันในการทำตลาดอีกด้วย

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบถึงการแข่งขันของธุรกิจโรงแรมในปัจจุบันในการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม
2. เพื่อเข้าใจการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีที่เข้ามาเปลี่ยนโลก
3. เพื่อศึกษาขั้นตอนในการเลือกใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการบริการ

3. เทคโนโลยีที่จะเข้ามาเปลี่ยนโลก

ในรายงานของ McKinsey Global Institute ได้ระบุ เทคโนโลยี หลายประเภทที่จะเข้ามามีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก อาทิ Cloud Computing เป็นเทคโนโลยีเก็บข้อมูลและซอฟต์แวร์รวมเพื่อใช้งาน ซึ่งช่วยให้ทำให้ธุรกิจขนาดเล็กสามารถแข่งขันกับธุรกิจขนาดใหญ่ได้โดยไม่ต้องลงทุนด้านคอมพิวเตอร์สูง ในมุมมองภาคการบริการ การเกิดขึ้นของ Airbnb Uber หรือ Grab Taxi เป็นตัวอย่างของการ Disruptive ในภาคการบริการที่ชัดเจนที่สุด บริการเหล่านี้อาศัยช่องว่างหรือข้อจำกัดของการให้บริการที่เกื้อหนุนในรูปแบบเดิม แนวคิดของ Uber หรือ Airbnb มีลักษณะคล้ายกันประการหนึ่งคือ การมีพื้นที่หรือทรัพย์สินอยู่แล้วแต่อาจไม่ก่อให้เกิดรายได้ ประโยชน์

สูงสุด จึงมาปรับเป็นบริการแบบ Sharing Economy โดยนำรถยนต์ออกมาวิ่งให้บริการ หรือ ปรับเปลี่ยนบ้านเป็นที่พักอาศัยชั่วคราวสำหรับนักเดินทาง ทั้งหมดอาศัยเทคโนโลยีเป็นตัวเชื่อมทำให้การจองรถ ที่พักที่ทำได้ด้วย location ในขณะที่เดียวกันตอบโจทย์ทั้งเจ้าของบ้าน เจ้าของรถ ช่วยให้มีรายได้เพิ่มมากขึ้น ส่วนผู้บริโภคก็ได้ใช้บริการที่ต้องการและตรงใจ ไม่ใช่แค่เทคโนโลยี แต่เป็นเรื่องของสังคม และเศรษฐกิจ (สำนักวิชาการ สำนักเลขานุการสภาผู้แทนราษฎร,2562)

ในปี 2562 อุตสาหกรรมของไทยจะถูกขับเคลื่อนด้วยนโยบายต่าง ๆ ที่หน่วยงานภาครัฐให้ความสำคัญเพื่อการพัฒนาประเทศ การวางกลยุทธ์ให้เหมาะสมกับแนวทางปฏิบัติงานจะช่วยให้องค์กรสามารถเริ่มต้นพัฒนาระบบปัญญาประดิษฐ์ของตนเองได้

4. เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่องานบริการ

ประเภทนวัตกรรมบริการของโรงแรม สามารถแบ่งออกได้เป็นประเภทต่าง ๆ ที่แตกต่างกัน และมีความเกี่ยวข้องกัน การจำแนกที่มักพบในการศึกษาค้นคว้านวัตกรรมคือระหว่างนวัตกรรมของผลิตภัณฑ์ ซึ่งเป็นการสร้างหรือพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการ และตอบคำถามด้านวิธีการดำเนินงานของธุรกิจองค์กร ซึ่งรวมถึงกระบวนการภายนอกและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ องค์ประกอบของนวัตกรรมบริการในงานด้านธุรกิจโรงแรมและการท่องเที่ยว ได้มีการนำเสนอรูปแบบการมุ่งเน้นที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมที่มีความหลากหลายออกเป็น (Leekpai,P.et al.,2014) การสร้างความสามารถทางด้านนวัตกรรม การมุ่งเน้นตลาด การมุ่งเน้นการเรียนรู้ การมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ และบรรยากาศในองค์กร

มาโลโตะ ยูซุอิ (2555) กล่าวว่า การจัดการนวัตกรรมบริการให้ประสบความสำเร็จจะต้องคำนึงถึงปัจจัย 4 ประการ

1. ใช้แนวคิดที่มีผู้ดำรงชีวิต(ลูกค้า)เป็นจุดเริ่มต้น เช่นการให้บริการสินค้าที่สร้างความสะดวกสบายให้กับลูกค้า หรือเก็บข้อมูลความต้องการของลูกค้าจะต้องสัมผัสกับลูกค้าโดยตรง
2. การปฏิรูปกรอบเดิมที่มีอยู่ คิดค้นบริการใหม่ที่เกิดจากการเชื่อมประสานธุรกิจ ซึ่งถือว่าเป็นบริการที่ก้าวข้ามกรอบเดิมของธุรกิจ การสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ที่ก้าวข้ามของเดิม
3. การสร้างโครงสร้างพื้นฐานที่เป็นแพลตฟอร์มที่เหมาะสมกับการบริการ การทำงานร่วมกันในหลายระบบปฏิบัติการเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด
4. บริการที่มีลักษณะของการมีส่วนร่วม การคิดร่วมกันของบริษัทและลูกค้า หรือการยอมรับความคิดเห็น บางครั้งลูกค้าก็ต้องการมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆขึ้นมา

เทคโนโลยีสารสนเทศกับอุตสาหกรรมโรงแรม ช่วยให้เข้าถึงโรงแรมต่าง ๆ ได้ง่ายขึ้น รวมถึงการปรับปรุงการบริการให้ดีขึ้นสามารถสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้ามากขึ้น แต่เนื่องจากบางเทคโนโลยีค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง การจะนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อสร้างนวัตกรรมบริการต้องพิจารณาในปัจจัยหลายอย่าง ทั้งขนาดโรงแรม จำนวนห้องพัก ราคาห้องพักและนโยบายให้บริการของเจ้าของกิจการ รวมทั้งผู้บริหารระดับสูง นอกจากนี้การนำเทคโนโลยีมาใช้ในธุรกิจโรงแรมต้องเกิดประโยชน์มากที่สุด เพื่อให้คุ้มค่ากับเงินที่ลงทุนไปและท้ายสุด ค่าใช้จ่ายในเรื่องการบำรุงรักษาอุปกรณ์ทั้งที่เป็นฮาร์ดแวร์และซอร์ฟแวร์ ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่ง

ระบบเทคโนโลยีโรงแรมที่สนับสนุนงานโรงแรมและ ระบบเทคโนโลยีที่สนับสนุนงานลูกค้า จะมีความแตกต่างกันอย่างไรก็ตามระบบเทคโนโลยีด้านการบริหารจัดการโรงแรมมีการขยายขอบเขตมากขึ้นเรื่อยๆ ก่อให้เกิดความท้าทายในการพัฒนาโดยเฉพาะ โรงแรมเครือข่ายที่พยายามคิดค้นระบบ ธุรกิจ โรงแรมและธุรกิจ

บริการสามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ในด้านต่างๆเพื่อช่วยให้บริการมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (สมมล วิทยานร รัตน์.2012) ดังนี้

- Cloud บริการ ซอฟต์แวร์ผ่านอินเทอร์เน็ต (SAAS) เพื่อช่วยลดต้นทุน ค่าดูแล บำรุงรักษาเว็บไซต์ไม่ต้องเสียเงินจ้างพนักงาน สามารถทำงานแบบยืดหยุ่นได้ หรือการเพิ่มผลให้ตรงกับความต้องการ สามารถอัพเกรดเป็นเวอร์ชันเพื่อให้สะดวกในการทำงานที่เพิ่มมากขึ้น

- อุปกรณ์เคลื่อนที่ เทคโนโลยีการสื่อสารผ่านอุปกรณ์สมาร์โฟน เป็นช่องทางใหม่ที่ธุรกิจโรงแรม ธุรกิจบริการสามารถใช้ได้ในขั้นตอนของการ Check in เพิ่มเพื่อประสบการณ์เฉพาะบุคคลให้แก่ลูกค้า ช่วยให้โรงแรมลดจำนวนของพนักงานในการทำงาน สามารถทำให้ทั้ง โรงแรมขนาดเล็กและขนาดใหญ่ แลเพื่อเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันอีกด้วย

- Social Media การรีวิวของลูกค้าที่เข้าพักในโรงแรม มีผลอย่างมากต่อลูกค้ารายต่อไป สื่อออนไลน์สามารถเป็นบวกหรือลบได้หากมีการเขียนรีวิวต่าง ๆ สามารถสร้างความประทับใจให้กับลูกค้าได้ตั้งแต่ยังไม่ใช้บริการ ส่วนโรงแรมไหนดูแลเพจอย่างตั้งใจ ก็สามารถดึงดูดให้มีแฟนเพจติดตามเป็นจำนวนมาก ซึ่งเอื้อต่อการสื่อสารต่าง ๆ ของโรงแรมสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างรวดเร็ว

- ระบบที่สร้างประสบการณ์เฉพาะบุคคล ลูกค้าที่คาดหวังจะได้รับประสบการณ์จากโรงแรม เช่น การแสดงผลข้อความต้อนรับลูกค้าบนจอโทรทัศน์ภายในห้องพัก หรือบริการอาหารพิเศษที่สอบถามล่วงหน้าก่อนการเข้าพัก การเลือกดอกไม้ที่ชอบ หมอนที่ชอบจากการเก็บข้อมูลล่วงหน้าทำให้ทราบถึงข้อมูลลูกค้าที่อาจจะเคยใช้บริการแล้วประทับใจนำกลับมาทำใหม่อีกครั้ง เพื่อคอยย้ำให้เกิดความประทับใจและนึกถึง โรงแรม

- ระบบที่รวมเข้าเป็นมาตรฐานเดียวกัน การนำเทคโนโลยีมาใช้งานทำให้การเก็บรวบรวมข้อมูลภายในโรงแรมสามารถทำได้ง่ายและเป็นระบบมากยิ่งขึ้น จะทำให้เห็น กำไรและรายได้ที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้นสามารถวิเคราะห์รายงานต่าง ๆ เกี่ยวกับการบริหารงานโรงแรม และการสื่อสารกับลูกค้าทั้งหมดมารวมไว้ในที่เดียวกันและเป็นมาตรฐานเดียวกัน

- ก้าวสู่ระดับสากล การทำให้โรงแรมเป็นที่รู้จักในระดับโลก นักท่องเที่ยวสามารถรู้จักผ่านสื่อออนไลน์ เว็บไซต์ การจัดเตรียมข้อมูลเป็นภาษาอังกฤษ หรือภาษาที่ 3 ในเรื่องของข้อมูลที่พิก สกุดเงินค่าเงิน รวมไปถึงการฝึกอบรมพนักงานให้รู้จักธรรมเนียมสากล และธรรมเนียมปฏิบัติสากล และธรรมเนียมปฏิบัติของแต่ละชาติเพื่อให้สามารถรองรับลูกค้าทั่วโลกได้

- การใช้ QR Code นวัตกรรมคิวอาร์ เพื่อใช้รองรับความต้องการของลูกค้าในการสำรองห้องพักให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เสริมสร้างประสบการณ์ให้กับลูกค้าแบบด่วนที่สำคัญสามารถดูรายละเอียดข้อมูลการสำรองห้องพัก ติดต่อเพื่อให้ได้ข้อมูลในส่วนต่าง ๆ อย่างรวดเร็วและการได้รับส่วนลดสิทธิพิเศษ โรงแรม รอยัล คลิฟ โฮเต็ล กรุ๊ป ยังได้พัฒนาระบบ QR เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับลูกค้าในส่วนอื่น ๆ ของโรงแรมทั้งศูนย์ กีฬาและสุขภาพ สปา ร้านอาหาร โรงแรมมุ่งมั่นที่จะพัฒนาการใช้งานของเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง เพื่อที่จะได้ยกระดับมาตรฐานการบริการที่ดีเยี่ยม และความเป็นเลิศของโรงแรม เพื่อให้ผู้เข้าพักได้รับความสะดวกสบายและได้รับบริการที่ทันสมัย (รอยัล คลิฟ โฮเต็ล กรุ๊ป,2556)

การปฏิวัติโรงแรมรูปแบบใหม่ กรณีของ Yotel เปลี่ยนห้องพักสี่เหลี่ยมเดิม ๆ ให้กลายเป็นห้องพักหรูหราชั้นหนึ่ง มีการตกแต่งด้วยบรรยากาศ การใช้แสงสี ห้องพักรจะมีขนาดเล็กแต่พร้อมสรรพด้วยนวัตกรรมทันสมัย มีทีวีจอแบน Wifi ผ่อนคลายด้วยน้ำจาก Rain Shower ปลั๊กไฟสำหรับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์และ

การเชื่อมต่อ iPod ms Audio Steaming ระบบควบคุมอุณหภูมิแบบใช้เซ็นเซอร์ตรวจจับการเคลื่อนไหว และ สมาร์ท เบด (Smart Beds) ที่เปลี่ยนเตียงเป็นโซฟาได้ตามต้องการ

การให้ความสำคัญกับการสร้างสรรค์บริการใหม่ ๆ จะเป็นแนวทางการพัฒนาการบริการให้เหนือกว่า คู่แข่งและช่วยให้ธุรกิจอยู่รอดต่อไปได้ และเป็นการเตรียมความพร้อมทางธุรกิจในการขยายตัวรองรับความต้องการในการเปลี่ยนแปลงไปของกลุ่มธุรกิจบริการที่จะมีมูลค่าสูงมากยิ่งขึ้นจากการนำนวัตกรรมเข้ามาใช้ (Thada Samani.2562)

5. เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อการตลาดและการวางกลยุทธ์เพื่อเพิ่มยอดขาย

ในหลายปีที่ผ่านมาจะเห็นการเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจน เทคโนโลยี Social Media มีบทบาทสำคัญ อย่าง ธุรกิจธนาคารได้รับผลกระทบจากการเข้ามาของการชำระเงินออนไลน์ เทคโนโลยี Blockchain และเงินดิจิทัลสกุลต่าง ๆ หรือธุรกิจห้างสรรพสินค้าที่โดนผลกระทบจากการเกิดขึ้นของ E commerce ที่เติบโตขึ้นทุกปี สำหรับธุรกิจโรงแรมก็มีการปรับตัวมากขึ้น อาทิเช่น

- ปรับธุรกิจสู่ Digital Transformation คือสิ่งที่ธุรกิจโรงแรมยุคนี้ต้องทำ ไม่ว่าจะขนาดใหญ่หรือเล็ก เพราะหากไม่มีตัวตนบนโลกออนไลน์ลูกค้าจะไม่สามารถหาเราเจอได้ เช่น การมีเว็บไซต์ของทางโรงแรม มี Application ของโรงแรม หรือช่องทาง Social Media อย่าง Facebook ,line, Instagram เพื่อสื่อสารกับผู้บริโภค ตอบคำถาม รับฟังความคิดเห็น และช่วยในการปรับปรุงการบริการให้รวดเร็วขึ้น เพราะความอดทนของผู้บริโภคต่ำลงเรื่อย ๆ

- ใช้กลยุทธ์แบบ Omni Channel คือการใช้ช่องทางการทำการตลาดแบบ online และ offline เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้บริโภคเช่น สามารถติดต่อโรงแรมได้หลากหลายช่องทาง ทั้งเว็บไซต์ และการ walk in มาที่โรงแรม หรือการชำระเงินสามารถชำระได้หลากหลาย เพื่อให้ตรงกับความต้องการมากที่สุด แต่สำหรับงานบริการการให้บริการในรูปแบบ Offline ยังคงมีความสำคัญ การบริการที่จริงใจ การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีจากพนักงาน การสร้าง User Experiences ที่ดีจำเป็นเพื่อสร้าง Loyalty Customer ให้มากขึ้น

- ใช้ Big Data วิเคราะห์ ความต้องการของผู้บริโภค การรวบรวมข้อมูล การเชื่อมต่อข้อมูล การใช้ข้อมูลเหล่านั้นมาวิเคราะห์ เช่น อัตราการจองห้อง กิจกรรมและบริการใดมีผู้บริโภคนิยม เมนูอาหารที่ได้รับความนิยม เพื่อนำมาวางแผนการขายและสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน ทำให้เกิดความแม่นยำในการแผนการตลาดมากยิ่งขึ้น

- ใช้เทคโนโลยีเข้ามายกระดับการบริการ ปัจจุบันการนำเทคโนโลยีอย่าง AI, Machine Learning และ Chat Bot มาช่วยในการยกระดับการขาย การบริการมีแพร่หลาย เช่นการใช้ Chat Bot สื่อสารกับลูกค้าที่เข้าพัก ให้คำแนะนำโรงแรม หรือช่วยในการสั่งอาหารบริการต่างๆ นอกจากนี้โรงแรมยังมี Tablet ให้กับผู้เข้าพักสามารถใช้งานได้ สั่งอาหารและเครื่องดื่ม เรียกพนักงานทำความสะอาด ดูหนังผ่าน Netflix ฟังเพลงผ่าน Spotify ซึ่งการนำเทคโนโลยีเหล่านี้มาใช้สามารถช่วยในการปรับปรุงการบริการ เมื่อผู้บริโภคเกิดความพึงพอใจก็จะช่วยให้คะแนนรีวิวการเข้าพักสูงขึ้น

- Personalization เข้ามามีบทบาทมากขึ้น ผู้บริโภคต้องการความเป็นส่วนตัวมากขึ้นการออกแบบการขายให้ผู้บริโภคสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความชอบ เช่นการเปลี่ยนเวลาการเข้าพัก สิ่งอำนวยความสะดวกภายในห้อง รวมถึงการขอเลือกวิวที่ตนชื่นชอบได้ (BusinessLinx.2019) ใช้รูปแบบการพักของนักท่องเที่ยวในอนาคต พบว่า 3 ประเด็นใหญ่คือ

- การให้บริการด้วยเทคโนโลยีที่เพิ่มขึ้น (The Rise of Tech-Augmented Hospitality) ในอนาคตการบริการจะเกิดจากการประสานความร่วมมือกันอย่างดีระหว่างมนุษย์และเทคโนโลยี โดยที่เทคโนโลยีไม่ได้เข้ามาแทนที่การทำงานของมนุษย์เสียทั้งหมด ด้วยเหตุผลที่ว่าอย่างไรเสียมนุษย์ก็ยังต้องการปฏิสัมพันธ์กับมนุษย์ด้วยกันอย่างดี แต่จะเป็นการเข้ามาสนับสนุนเพื่อสร้างประสบการณ์อันดีเยี่ยมแก่ผู้เข้าพัก และจะเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการบริการ โดยมี AI เป็นกุญแจสำคัญในการวิเคราะห์ข้อมูลและแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้แก่แขกผู้เข้าพักแบบเรียลไทม์

- สร้างความประทับใจในทุกระดับ (Achieving Cult Status at Scale) ความประทับใจเกิดขึ้นโดยไม่เกี่ยวข้องกับขนาดของโรงแรมแต่เกิดจากการเอาใจใส่การตอบสนองได้ ตรงความต้องการมากที่สุด ความภักดีเกิดขึ้นได้จากการอาศัยเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการสร้าง Mindset ใหม่ในเชิงประสบการณ์ที่ดีต่อลูกค้าเก่าและลูกค้าใหม่ การมอบความรู้สึกของการเป็นคนสำคัญ มีคุณค่า การเอาใจใส่เกิดขึ้นได้หากเจ้าของธุรกิจนำข้อมูลมาใช้ให้เหมาะสมกับแต่ละบุคคล ก็จะสามารถมอบบริการพิเศษสำหรับลูกค้าแต่ละคนได้

- ประเภทห้องพักอาจไม่มีความหมายอีกต่อไป(The Beginning of the End for Room Types) ต่อไปนี้การจองห้องพักแบบแบบเดิมอาจจะไม่สามารถตอบสนองผู้บริโภคได้ การเลือกแบบตามใจบุคคลอาจจะมาแทนที่ แขกผู้เข้าพักอาจจองห้องพักจากสิ่งอำนวยความสะดวกแต่ละชั้นภายในห้องพักหรืออาจมีการร้องขอให้เพิ่มเติมเพื่ออำนวยความสะดวก ให้ตรงตามความต้องการหรือไลฟ์สไตล์ นอกจากนี้การกำหนดระยะเวลาเข้าพักอาจจะเปลี่ยนไปโดยไม่จำเป็นต้องเป็นจองคืนแบบที่คุ้นเคย อาจจะเปลี่ยนเป็นการจองเข้าพักเท่าที่ต้องการได้

การประกอบธุรกิจโรงแรมขนาดเล็กในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล ผู้ประกอบการต้องการตระหนักถึงพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งเป็นผู้บริโภคที่ไม่เชื่อแบรนด์ ฉลาดรอบรู้ เป็นผู้นำ และพร้อมจะหาข้อมูลด้วยตนเองโดยเรียกผู้บริโภคยุคนี้ว่า Prosumer 4.0 ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมขนาดเล็กของไทยต้องเตรียมความพร้อมด้านเทคโนโลยี พัฒนากลยุทธ์ และการดำเนินกิจกรรมการตลาดแนวใหม่เข้ามาเพิ่มมูลค่าสินค้าหรือบริการยกระดับความสามารถทางการแข่งขันเพื่อรองรับ Prosumer ที่พร้อมจะค้นหา เปรียบเทียบ เข้าถึงข้อมูลโรงแรมขนาดเล็กได้โดยปลายนิ้วจาก Mobile Device ผู้ประกอบการโรงแรมขนาดเล็กต้องทำให้เกิดการแบ่งปันประสบการณ์(Experience) จากการใช้ทุกที่ทุกเวลา (Everyplace) พร้อมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูล(Exchange) โดยที่ผู้ประกอบการต้องดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ผ่านสื่อออนไลน์(Evangelism) ที่สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้รวดเร็ว มีสารประโยชน์ตรงตามความต้องการของ Prosumer จึงเป็นความท้าทายให้ผู้ประกอบการยุคนี้ต้องมีการเสริมสร้างความรู้ ความสามารถเชิงกลยุทธ์ เพื่อการบริหารจัดการโรงแรมผ่านระบบออนไลน์ ให้สามารถลดค่าใช้จ่ายและเพิ่มผลกำไรอย่างยั่งยืน ตลอดจนเป็นไปตามมาตรฐานการบริการเพื่อประกอบธุรกิจโรงแรมให้มีมาตรฐาน (ณดา ทับทิมจรรยา.2018) กมลวรรณ วิปุลากร กรรมการผู้จัดการใหญ่ บริษัท คี เอราวัณ กรุ๊ป (มหาชน),2560 กล่าวว่าคุณอุตสาหกรรมโรงแรมมีพัฒนาการด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนธุรกิจมาอย่างต่อเนื่อง ทั้งด้านการขายและการใช้งานในองค์กร ที่สอดคล้องกับเทคโนโลยีและพฤติกรรมนักท่องเที่ยวปัจจุบันที่เข้าถึงอินเทอร์เน็ตและมีสมาร์ตดีไวซ์อย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะกลุ่มมิลเลนเนียล

6. สรุป

การบริการเป็นธุรกิจที่มีการขยายตัวและการเติบโตอย่างต่อเนื่อง ในปัจจุบันที่มีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลกันจำนวนมาก รวมทั้งมีธุรกิจที่เกิดใหม่ที่สร้างความแตกต่างและความได้เปรียบในการแข่งขันโดยใช้เทคโนโลยี

ดิจิทัลอย่างประสบความสำเร็จ ส่งผลให้ธุรกิจบริการต้องมีการปรับตัวแต่ความเนื้อหาขององค์กรและขนาดของธุรกิจทำให้ยากต่อการดำเนินการเปลี่ยนแปลง ดังนั้นในโลกยุคไร้พรมแดนที่การค้าขายเกิดขึ้นจากทั่วโลก การนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในการบริการ และการทำการตลาดส่งผลให้ธุรกิจทางด้านโรงแรม สามารถสร้างประสิทธิภาพในการบริการ และสามารถลดต้นทุนในขั้นตอนการทำงาน ค่าใช้จ่ายที่ลดลง ในด้านการตลาด ช่วยให้แบรนด์โรงแรมเป็นที่รู้จักในวงกว้าง และสามารถเพิ่มช่องทางการขายได้ อีกทั้งเทคโนโลยีสามารถรวบรวมข้อมูลขนาดใหญ่มาวิเคราะห์และพัฒนาธุรกิจในอนาคตได้อีกด้วย

6. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาผู้เขียนเห็นถึงการเปลี่ยนแปลงในอุตสาหกรรมโรงแรม การนำเอาเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้ในการบริการ มีอย่างแพร่หลาย ซึ่งในอนาคตอันใกล้การบริหารงาน การจัดการโรงแรม โดยมนุษย์จะมีการถูกทดและปรับเปลี่ยนเป็นเทคโนโลยี โดยเฉพาะในโรงแรมขนาดเล็กหรือ ขนาดสาวดาว โรงแรมประเภทที่เน้นเรื่องของราคาประหยัดจะถูกระบบเข้ามาทดแทนอัตรากำลังคน ในขณะที่โรงแรมห้าดาวยังคงใช้พนักงานในระดับปฏิบัติการเช่นเดิม ควรมีการศึกษาโรงแรมห้าดาวในเหตุผลและปัจจัยในการใช้พนักงานในการทำงานส่วนของการบริการ

7. เอกสารอ้างอิง

- ซัชพล ทรงสุนทรวงศ์. (2559). “นวัตกรรมบริการ:กลยุทธ์ที่สร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันขององค์กรธุรกิจบริการ”. วารสารการจัดการสมัยใหม่ ปีที่ 14 ฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม-ธันวาคม 2559. หน้า 13-23
- ณดา ทับทิมจรรยา. (2018). “การประกอบธุรกิจโรงแรมขนาดเล็กในยุคเศรษฐกิจดิจิทัลเพื่อรองรับ Prosumer 4.0”. *Panyapiwat Journal* Vol.10 no.1 Jan-Apr 2018. Page 261-274.
- บริندا สันทรวี. (2560). “แนวทางการสร้างผลประกอบการที่ดีด้วยนวัตกรรมบริการของธุรกิจรีสอร์ตในประเทศไทย”. วารสาร มจร.สังคมศาสตร์ปริทรรศน์ ปีที่ 6 ฉบับที่ 2 (ฉบับพิเศษ) เมษายน-มิถุนายน 2560 หน้า 65-74.
- พิพัฒน์ เหลืองนฤมิตรชัย. (2018). “การปฏิบัติของศาสตร์เทคโนโลยีการศึกษาไทยในยุค4.0”. วารสารวิชาการ แสงอีสาน. ปีที่ 15 ฉบับที่ 1.
- มาโก โตะ ยูซุอิ. (2555). นวัตกรรมบริการ (Service Innovation) เบื้องหลังความสำเร็จของเซเว่นอีเลฟเว่น เจแปนและธุรกิจบริการยุคใหม่ พิมพ์ครั้งที่ 2 (ชไมพร สุธรรมวงศ์ และบัณฑิต โรจน์อารยานนท์,ผู้แปล) กรุงเทพมหานคร: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น)
- รอยัล คลิฟ โฮเต็ล กรุ๊ป.(2556).โรงแรม รอยัล คลิฟ เปิดตัวนวัตกรรมใหม่ QR Code Express Check in สืบค้นเมื่อ 8 มีนาคม 2559,จาก <http://techtvthailand.com/royalclift-qr-code-express-check-in/>
- สมมล วิทยาธนรัตนา. (2012). “อนาคตของเทคโนโลยีในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวตอนที่ 2”. *TAT Review* ฉบับที่ 1/2555
- อานันท์ เกียรติสารภิกพ. (2562). “Disruptive Technology การดำรงชีวิตจะเปลี่ยนไป”. เอกสารวิชาการ. สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- Thada Samari. (2562). “นวัตกรรมบริการของอุตสาหกรรมโรงแรมในประเทศไทย”. วารสารการจัดการและการท่องเที่ยวไทย ปีที่ 14 ฉบับที่ 1 มกราคม-มีนาคม 2562 หน้า 103-110.

**การตระหนักรู้และความเข้าใจของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน
ต่อความแตกต่างทางวัฒนธรรมของผู้โดยสาร
CULTURAL DIFFERENCES OF PASSENGERS: AWARENESS AND
UNDERSTANDING OF FLIGHT ATTENDANTS**

สิริณัฐชนัน พหลแพทย์

E-mail: ttouborn2shop@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการตระหนักรู้ของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินต่อความแตกต่างทางวัฒนธรรมของผู้โดยสาร 2) ศึกษาระดับความเข้าใจของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินต่อความแตกต่างทางวัฒนธรรมของผู้โดยสาร และ 3) ศึกษาลักษณะการให้บริการผู้โดยสารของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยคือ พนักงานต้อนรับบนเครื่องบินของการบินไทย จำนวน 134 คน เก็บรวบรวมข้อมูลในเดือนพฤษภาคม 2561 เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์สถิติทางสังคมศาสตร์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย พบว่า ประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่าถูกต้องได้แก่ 1) การตระหนักว่าผู้โดยสารต่างวัฒนธรรมย่อมต้องการได้รับการบริการแตกต่างกัน 2) การตระหนักว่าผู้โดยสารแต่ละเชื้อชาติย่อมมีความต้องการและรับรู้สิ่งต่างๆต่างกันตามมุมมองของตน 3) การตระหนักว่าผู้โดยสารแต่ละเชื้อชาติแต่ละอาชีพย่อมมีบุคลิกภาพที่ต่างกัน 4) การตระหนักว่าผู้โดยสารทุกคนต้องพูดจากับพนักงานต้อนรับด้วยความสุภาพเป็นต้น ประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเข้าใจและปฏิบัติในระดับมากที่สุด ได้แก่ การเข้าใจดีว่าผู้โดยสารแต่ละคนมีความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษาสากลได้ต่างกัน เข้าใจดีว่าผู้โดยสารแต่ละคนมีความสามารถในการสื่อสารแตกต่างกันแม้จะใช้ภาษาเดียวกัน สามารถปรับตัวเองให้สามารถสื่อสารกับผู้โดยสารที่ใช้ภาษาอังกฤษแต่มีสำเนียงที่ไม่คุ้นเคยหรือผู้โดยสารไม่คุ้นเคยกับสำเนียงภาษาอังกฤษ ส่วนผลการศึกษาการให้บริการผู้โดยสารของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ปฏิบัติตนกับผู้โดยสารในระดับมากที่สุด คือ ยินดีและพร้อมที่จะช่วยเหลือผู้โดยสารที่มีวัฒนธรรมต่างกัน ดูแลเอาใจใส่และมีความกระตือรือร้นในการให้บริการกับผู้โดยสารทุกรายที่มีความคาดหวังต่างกัน ได้ สามารถตอบสนองความต้องการของผู้โดยสารต่างกลุ่มที่มีความต้องการต่างกันได้เป็นอย่างดี สามารถให้บริการผู้โดยสารทุกกลุ่มด้วยความรวดเร็ว ถูกต้อง ครบถ้วน

คำสำคัญ: การตระหนักรู้ การให้บริการผู้โดยสาร ความแตกต่างทางวัฒนธรรม พนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน

ABSTRACT

The purposes of this research were: 1) to study the level of awareness of flight attendants on passengers' cultural differences, 2) to study the level of understanding of flight attendants on passengers' cultural differences, and 3) to study the flight attendants' services to passengers. The sample used in this research was 134 flight

attendants of Thai Airways International Public Company Limited (PLC). Data were collected by using the questionnaire. The statistical software program was used to analyze data.

The results show that most of the sample agreed with the following aspects: 1) the realization that passengers with different cultures want to receive different services, 2) the realization that passengers from different races require different needs and they have different perceptions which depend on their points of view, 3) the awareness that each nationality and each occupation has different personality, and 4) the realization that all passengers should speak to cabin crews with courtesy. The aspects that most of the respondents understood and practiced at the highest level were the understanding that each passenger can communicate in international language at a different level and the understanding that each passenger has the ability to communicate differently, even they use the same language. Furthermore, it was found that the flight attendants were able to adapt themselves to communicate with English-speaking passengers with unfamiliar accents or with the passengers who are not familiar with the English accents. For the study about the passenger services, the results reveal that the majority of the flight attendants provided services at the highest level in the following aspects: 1) they were willing to assist the passengers who had different cultures, 2) they provided care and they were enthusiastic to provide services to the passengers who had different expectations, 3) they could respond very well to the passengers with different needs, and 4) they could provide services to all groups of passengers in a fast and accurate manner.

Keywords: cultural differences awareness, airline passenger services, cultural differences, flight attendants

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาวิจัย

การบริหารบินไทยในยุคปัจจุบัน ต้องประสบกับสภาวะการแข่งขันทางการตลาดกับสายการบินนานาชาติ และสายการบินต้นทุนต่ำ จึงต้องปรับกลยุทธ์ การพัฒนาประสิทธิภาพในเชิงรุก เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยเน้นการพัฒนาบุคลากรบริหารจัดการเพื่อสามารถตอบสนองความต้องการ ความคาดหวัง ค่านิยม ของผู้โดยสารที่หลากหลายและเพื่อให้มีการบริการที่มีมาตรฐานสูงแก่ผู้โดยสาร และสร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้ใช้บริการ ซึ่งการพัฒนาคุณภาพการบริการผู้โดยสารนี้เป็นหัวใจสำคัญของการแข่งขันในธุรกิจการบิน ดังนั้นการบินไทยจึงเน้นกลยุทธ์การสร้างแบรนด์ใหม่ (Repositioning-Brand Strategy) เพื่อปรับภาพลักษณ์ให้ชัดเจนต่อการรับรู้ของผู้บริโภค เพื่อเกิดการปรับทัศนคติที่ดี และเกิดพฤติกรรมที่ดีในการตัดสินใจเลือกสายการบินไทย (บริษัท การบินไทย จำกัด, 2556)

แต่คุณภาพของการให้บริการจะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับว่าการบริการนั้น สามารถตอบสนองความต้องการของผู้โดยสารส่วนใหญ่ได้หรือไม่ การบริการก่อให้เกิดความพึงพอใจหรือไม่ สร้างความยุ่งยากหรือซับซ้อนแก่ผู้ใช้บริการมากจนเกินไปหรือไม่ สมิต สัจฉกร(2542: 16) กล่าวว่า "การให้บริการที่ดีจะช่วยรักษา ลูกค้าเดิมและเพิ่มลูกค้าใหม่" ดังนั้นการให้บริการที่ดีมีประสิทธิภาพและ เป็นประโยชน์ต่อผู้รับบริการมากที่สุด ต้องเป็นการให้บริการโดยหัวใจ มีมาตรฐานและเป็นการให้บริการที่ปราศจากอคติหรือความชอบพอส่วนบุคคล นอกจากนี้ความแตกต่างทางวัฒนธรรมของผู้โดยสารที่มีความต้องการหลากหลาย และมีปริมาณที่ต่างกัน ก็เป็นปัจจัยที่สำคัญอันหนึ่งที่พนักงานต้อนรับต้องมีความตระหนักรู้และทำความเข้าใจถึงพฤติกรรมของผู้โดยสาร ต้องเรียนรู้

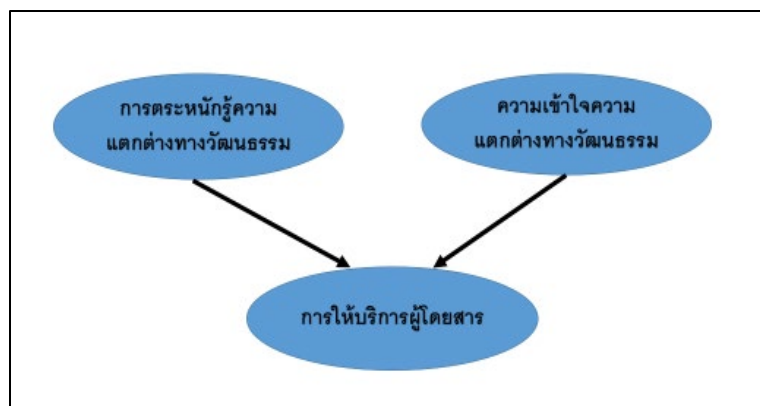
ในความหลากหลายของวัฒนธรรม(ชนพล อินประเสริฐกุล.(2555) เพราะการให้บริการจำเป็นต้องมีการสื่อสารและเอาใจใส่กับผู้คนและผู้โดยสาร เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพ ตรงตามเป้าหมายที่กำหนด แต่ก็ยังมีความไม่พอใจเกิดขึ้นบ้าง เช่น การเข้าใจผิดในเรื่องอาหารพิเศษในเส้นทางบินไปประเทศอินเดีย อาหารพิเศษที่เป็นอาหารฮินดู (Hindu meal) ที่ให้บริการบนเครื่องบินของการบินไทย จะเป็นอาหารฮินดู ที่เป็นเนื้อวัว ไม่ใช่มังสวิรัต (Vegetarian) อย่างที่ผู้โดยสารเข้าใจ หรือการวางอาหารผิดที่นั่งเนื่องจากผู้โดยสารย้ายที่นั่งหลังจากที่ได้ขึ้นชั้นอาหาร แต่เมื่อถึงเวลาช่วงบริการกลับย้ายที่นั่งเองกับเพื่อนโดยไม่ได้แจ้งกับพนักงาน จึงเป็นเหตุให้วางอาหารผิดคน หรือผู้โดยสารมีปัญหาเรื่องภาษาในการสื่อสาร เป็นต้น จากกรณีที่ไม่ได้รับการบริการตรงตามความต้องการ รวมไปถึงผู้โดยสารไม่พอใจที่ได้รับบริการไม่เท่าเทียมกัน การบริการสามารถจัดเป็นทั้งวัฒนธรรมด้านวัตถุและจิตใจ กล่าวคือ การบริการอาจจะแสดงผ่านวัตถุได้ เช่น เครื่องอำนวยความสะดวกในห้องพัก เครื่องมือในการทำความสะอาด เป็นต้น ส่วนทางจิตใจ หมายถึง การบริการที่ออกมาจากใจหรือสัญชาตญาณที่มุ่งมั่นในการให้บริการ เช่น การยิ้มต้อนรับ การดูแลเอาใจใส่ แม้ว่าการบริการอาจจะจับต้องได้หรือไม่ได้แต่ในทางธุรกิจบริการถือว่าเป็นเครื่องมือหนึ่งในการประกอบอาชีพที่สำคัญ

จากสถานการณ์ดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาระดับการตระหนักรู้และความเข้าใจต่อความแตกต่างทางวัฒนธรรมของผู้โดยสารที่มีผลต่อการให้บริการของพนักงานต้อนรับ เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางพัฒนาการให้บริการด้วยความเข้าใจและทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับวัฒนธรรม พร้อมทั้งให้บริการได้อย่างถูกต้องตรงตามความต้องการและเหมาะสม

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- (1) เพื่อศึกษาระดับการตระหนักรู้ของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินต่อความแตกต่างทางวัฒนธรรมของผู้โดยสาร
- (2) เพื่อศึกษาระดับความเข้าใจของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินต่อความแตกต่างทางวัฒนธรรมของผู้โดยสาร
- (3) เพื่อศึกษาลักษณะการให้บริการผู้โดยสารของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน

3. กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

4. วิธีดำเนินการวิจัย

4.1 แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เป็นพนักงานต้อนรับปฏิบัติหน้าที่บนเครื่องบินของสายการบินไทย โดยใช้แบบสอบถาม และใช้โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์สถิติทางสังคมศาสตร์

4.2 ประชากรและตัวอย่าง

พนักงานต้อนรับปฏิบัติหน้าที่บนเครื่องบินของสายการบินไทย จำนวน 134 คน

4.3 ตัวแปรที่ศึกษา

- (1) การตระหนักรู้ความแตกต่างทางวัฒนธรรม
- (2) ความเข้าใจความแตกต่างทางวัฒนธรรม
- (3) การให้บริการผู้โดยสาร

4.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม

4.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างด้วย Google Form และได้รับการตอบกลับภายในเวลาที่กำหนด คิดเป็นร้อยละ 100

4.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5. สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาข้อมูลวิจัยเชิงสำรวจ เรื่อง การตระหนักรู้และความเข้าใจของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินต่อความแตกต่างทางวัฒนธรรมของผู้โดยสาร ผลการศึกษาพบว่า

กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 134 คน เป็นเพศชาย จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 41.80 และเป็นหญิงจำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 58.20 ส่วนใหญ่อายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 32.80 รองลงมาอายุระหว่าง 20-30 ปี จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 28.40 และอายุระหว่าง 51-60 ปี จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 38.80 การศึกษาปริญญาตรี จำนวน 124 คนคิดเป็นร้อยละ 92.50 และสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 7.50 ตำแหน่งงานส่วนใหญ่เป็นพนักงานต้อนรับที่ปฏิบัติหน้าที่ในชั้นประหยัด (ASY/AHY) จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 48.50 รองลงมาเป็นพนักงานต้อนรับที่ปฏิบัติหน้าที่ในชั้นธุรกิจ จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 31.30 หัวหน้าพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 10.40 และผู้จัดการบนเครื่องบิน จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 9.70 ส่วนใหญ่มีอายุงาน 16-20 ปี จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 41.80 รองลงมาอายุงานมากกว่า 20 ปี จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 32.10 และมีอายุงานน้อยกว่า 16 ปี จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 26.10 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นต่อข้อคำถามด้านการตระหนักรู้ของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินต่อความแตกต่างทางวัฒนธรรมของผู้โดยสารและเห็นว่าถูกต้องได้แก่ การตระหนักดีว่าผู้โดยสารต่างวัฒนธรรมย่อมต้องการได้รับการบริการแตกต่างกัน (95.50%) ผู้โดยสารแต่ละเชื้อชาติย่อมมีความต้องการและรับรู้สิ่งต่างๆต่างกันตามมุมมองของตน (90.30%) การตระหนักดีว่าผู้โดยสารแต่ละเชื้อชาติแต่ละอาชีพย่อมมีบุคลิกภาพที่ต่างกัน (85.80%) ผู้โดยสารทุกคนต้องพูดจากับพนักงานต้อนรับด้วยความสุภาพ (85.80%) และการตระหนักดีว่าผู้โดยสารแต่ละเชื้อชาติ ต่างวัฒนธรรมย่อมมีข้อจำกัดต่อการบริโภค

อาหารที่ต่างกัน (78.40 %) ส่วนข้อคำถามที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าไม่ถูกต้องได้แก่ พนักงานควรให้บริการผู้โดยสารจากยุโรป อเมริกาและญี่ปุ่นด้วยความสุภาพมากกว่าผู้โดยสารจากประเทศอื่นๆ (100.00 %) ผู้โดยสารที่เรียกร้องบริการมากควรได้รับคุณภาพบริการน้อยกว่าผู้โดยสารที่เรียกร้องบริการน้อย (99.30 %) ผู้โดยสารที่มีรายได้น้อยไม่ควรคาดหวังและเรียกร้องมากกว่าผู้โดยสารที่มีรายได้สูง (97.00 %) ผู้โดยสารกลุ่มเอเชียไม่ควรมีความคาดหวังและเรียกร้องบริการมากกว่าผู้โดยสารกลุ่มยุโรป (97.00 %) พนักงานไม่จำเป็นต้องให้บริการอย่างสุภาพกับผู้โดยสารที่ขาดความสุภาพ (94.80 %)

ผลการศึกษาระบุว่าความแตกต่างทางวัฒนธรรมของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน จากการตอบแบบสอบถาม พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเข้าใจและปฏิบัติในระดับมากที่สุด ได้แก่ การเข้าใจคิดว่าผู้โดยสารแต่ละคนมีความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษาสากลกับท่านได้ต่างกัน ($\bar{X} = 4.85$) เข้าใจคิดว่าผู้โดยสารแต่ละคนมีความสามารถในการสื่อสารแตกต่างกันแม้จะใช้ภาษาเดียวกัน ($\bar{X} = 4.75$) ปรับตัวเองให้สามารถสื่อสารกับผู้โดยสารที่ใช้ภาษาอังกฤษแต่มีสำเนียงที่ไม่คุ้นเคยหรือผู้โดยสารไม่คุ้นเคยกับสำเนียงภาษาอังกฤษ ($\bar{X} = 4.64$) มีใจเป็นกลางในการให้บริการผู้โดยสารต่างกลุ่มวัฒนธรรมหรือเชื้อชาติ ($\bar{X} = 4.63$) และพยายามใช้วิธีการสื่อสารอื่น เช่น ภาษามือและการสังเกตสายตากับผู้โดยสารเพื่อทำให้สามารถสื่อสารผู้โดยสารได้ดีขึ้น ($\bar{X} = 4.52$) ส่วนข้อที่กลุ่มตัวอย่างเข้าใจและปฏิบัติในระดับน้อย ในข้อต่อไปนี้ได้แก่ การรู้สึกลำบากใจในการให้บริการกับลูกค้าต่างวัฒนธรรม ($\bar{X} = 1.83$) ความพยายามเรียนรู้ภาษาถิ่นของผู้โดยสารเพื่อให้สามารถสื่อสารกับผู้โดยสารกลุ่มนั้นมากขึ้น ($\bar{X} = 3.51$) และโดยภาพรวมเรื่องการเข้าใจความแตกต่างทางวัฒนธรรมของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเข้าใจและปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$)

ผลการศึกษาระบุว่าพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน จากการตอบแบบสอบถามพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ปฏิบัติตนกับลูกค้าในระดับมากที่สุด ในข้อต่อไปนี้ได้แก่ ยินดีและพร้อมที่จะช่วยเหลือผู้โดยสารที่มีวัฒนธรรมต่างกัน ($\bar{X} = 4.24$) และรองลงมาในระดับมาก ได้แก่ ดูแลเอาใจใส่และมีความกระตือรือร้นในการให้บริการกับผู้โดยสารทุกรายที่มีความคาดหวังต่างกันได้ ($\bar{X} = 4.19$) และสามารถตอบสนองความต้องการของผู้โดยสารต่างกลุ่มที่มีความต้องการต่างกันได้เป็นอย่างดี ($\bar{X} = 4.12$) สามารถให้บริการผู้โดยสารทุกกลุ่มด้วยความรวดเร็ว ถูกต้อง ครบถ้วน ($\bar{X} = 3.97$) ส่วนที่กลุ่มตัวอย่างปฏิบัติตนกับลูกค้าในระดับปานกลาง ในข้อต่อไปนี้ได้แก่ สามารถสื่อสารกับผู้โดยสารที่ใช้ภาษาต่างกันได้ทั้งหมดทุกรายโดยไม่มีปัญหาและข้อจำกัด ($\bar{X} = 3.09$) และโดยรวมเรื่องการให้บริการลูกค้าของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินกลุ่มตัวอย่างปฏิบัติตนกับลูกค้า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$)

6. อภิปรายผล

จากผลการศึกษาระบุว่าความเข้าใจของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินต่อความแตกต่างทางวัฒนธรรมของผู้โดยสาร พบว่า พนักงานส่วนใหญ่ตระหนักผู้ต่อความแตกต่างทางวัฒนธรรมของผู้โดยสาร การตระหนักคิดว่าผู้โดยสารต่างวัฒนธรรมย่อมต้องการได้รับการบริการแตกต่างกัน ผู้โดยสารแต่ละคนมีความสามารถในการสื่อสารแตกต่างกัน ผู้โดยสารแต่ละเชื้อชาติมีความต้องการและรับรู้สิ่งต่างๆต่างกันตามมุมมองของตนเอง การตระหนักคิดว่าผู้โดยสารแต่ละเชื้อชาติแต่ละอาชีพย่อมมีบุคลิกภาพที่ต่างกัน ผู้โดยสารทุกคนต้องพูดจากับพนักงานต้อนรับด้วยความสุภาพ และการตระหนักคิดว่าผู้โดยสารแต่ละเชื้อชาติต่างวัฒนธรรมมีข้อจำกัดต่อการบริโภคอาหารต่างกัน แสดงให้เห็นว่า พนักงานต้อนรับบนเครื่องบินส่วนใหญ่ ตระหนักถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรมมากพอสมควร สอดคล้องกับที่บริษัท การบินไทย จำกัด มีกลยุทธ์ปรับปรุงโครงสร้างธุรกิจให้มี

ประสิทธิภาพ ได้แก่ โครงการเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กร มุ่งสร้างจิตสำนึกธุรกิจ โครงการเสริมสร้างธรรมาภิบาล โครงการปรับปรุงการบริการบนเครื่องบิน เป็นต้น (บริษัท การบินไทย จำกัด, 2561). ผลการศึกษา การเข้าใจความแตกต่างทางวัฒนธรรมของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน จากการตอบแบบสอบถาม ที่พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเข้าใจและปฏิบัติในระดับมากที่สุด ได้แก่ การเข้าใจดีว่าผู้โดยสารแต่ละคนมีความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษาสากลได้ต่างกัน เข้าใจดีว่าผู้โดยสารแต่ละคนมีความสามารถในการสื่อสารแตกต่างกันแม้จะใช้ภาษาเดียวกัน การปรับตัวเองให้สามารถสื่อสารกับผู้โดยสารที่ใช้ภาษาอังกฤษแต่มีสำเนียงที่ไม่คุ้นเคยหรือผู้โดยสารไม่คุ้นเคยกับสำเนียงภาษาอังกฤษ มีใจเป็นกลางในการให้บริการผู้โดยสารต่างกลุ่มวัฒนธรรมหรือเชื้อชาติ และพยายามใช้วิธีการสื่อสารอื่นเช่นภาษามือและการสังเกตสายตากับผู้โดยสาร เพื่อให้สามารถสื่อสารผู้โดยสารได้ดีขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของ ธนพล อินประเสริฐกุล (2557) ที่พบว่าพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินมีการยอมรับต่อความแตกต่างทางวัฒนธรรมในภาพรวมที่มากขึ้น ก็จะทำให้มีขีดความสามารถในการให้บริการลูกค้าสูงขึ้น จึงแสดงให้เห็นว่า พนักงานต้อนรับบนเครื่องบินยอมรับว่าผู้โดยสารแต่ละคนนั้นมีความแตกต่างกัน

จากผลการศึกษา การให้บริการลูกค้าของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน ที่พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ปฏิบัติตนกับลูกค้าในระดับมากที่สุด คือ ยินดีและพร้อมที่จะช่วยเหลือผู้โดยสารที่มีวัฒนธรรมต่างกัน การดูแลเอาใจใส่และมีความกระตือรือร้นในการให้บริการกับผู้โดยสารทุกรายที่มีความคาดหวังต่างกัน และสามารถตอบสนองความต้องการของผู้โดยสารต่างกลุ่มที่มีความต้องการต่างกัน ได้เป็นอย่างดี การสื่อสารกับผู้โดยสารที่ใช้ภาษาต่างกันได้ทั้งหมดทุกรายโดยไม่มีปัญหาและข้อจำกัด สามารถให้บริการผู้โดยสารทุกกลุ่มด้วยความรวดเร็วถูกต้องครบถ้วน เมื่อพิจารณาในภาพรวมเรื่องการให้บริการลูกค้าของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินกลุ่มตัวอย่างปฏิบัติตนกับผู้โดยสารอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของ ธนพล อินประเสริฐกุล (2557) ที่ศึกษาพบว่า พนักงานต้อนรับบนเครื่องบินให้ความสำคัญกับการยอมรับด้านความต้องการการบริการมากที่สุด การที่จะเพิ่มขีดความสามารถในการให้บริการของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินนั้น จำเป็นที่จะต้องให้พนักงานต้อนรับบนเครื่องบินยอมรับว่าผู้โดยสารแต่ละคนนั้นมีความแตกต่างกัน อันจะส่งผลให้เกิดความเป็นเลิศในการบริการและความพอใจของผู้โดยสารมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดด้านความต้องการของผู้รับบริการ สอดคล้องกับการศึกษาของศูนย์พัฒนาทรัพยากรการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (2555) ที่พบว่า มนุษย์มีความแตกต่างกัน และความต้องการของบุคคลเป็นสิ่งที่ต้องได้รับการตอบสนองไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง ด้วยเหตุนี้ธุรกิจบริการควรเริ่มต้นจากการค้นหาสิ่งที่ลูกค้าต้องการ หาวิธีการตอบสนองความต้องการ พยายามทำให้ลูกค้าได้รับความพึงพอใจสูงสุด และกลับมาใช้บริการอีกในที่สุด และสอดคล้องกับที่ ฌฟารี แซ่เต็ง (2555) ศึกษาพบว่า ความพึงพอใจนั้นเกิดขึ้นจากผู้โดยสารนั้นมีพฤติกรรมหรือความต้องการต่อการบริการที่แตกต่างกันนั่นเอง

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

(1) พนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน ต้องตระหนักว่าผู้โดยสารต่างวัฒนธรรมย่อมต้องการได้รับการบริการแตกต่างกัน ผู้โดยสารแต่ละคนมีความสามารถในการสื่อสารแตกต่างกันแม้จะใช้ภาษาเดียวกัน ผู้โดยสารแต่ละเชื้อชาติย่อมมีความต้องการและรับรู้อะไรต่างๆต่างกันตามมุมมองของตน การตระหนักดีว่าผู้โดยสารแต่ละเชื้อชาติแต่ละอายุย่อมมีบุคลิกภาพที่ต่างกัน ผู้โดยสารทุกคนต้องพูดจากับพนักงานต้อนรับด้วยความสุภาพและการตระหนักดีว่าผู้โดยสาร แต่ละเชื้อชาติ ต่างวัฒนธรรมย่อมมีข้อจำกัดต่อการบริโภคอาหารที่ต่างกัน

จะสามารถเพิ่มระดับขีดความสามารถในการให้บริการของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน ได้ด้วยการพัฒนาให้พนักงานยอมรับว่าผู้โดยสารหรือผู้ใช้บริการแต่ละคนนั้นมีความแตกต่างกัน ยอมรับว่าผู้ใช้บริการมีพฤติกรรม การบริโภคหรือความต้องการการบริการที่แตกต่างกัน โดยอาจใช้การฝึกอบรมที่มีประสิทธิภาพ

(2) พนักงานต้อนรับบนเครื่องบินต้องเข้าใจดีว่าผู้โดยสารแต่ละคนมีความสามารถในการสื่อสาร ด้วยภาษาสากลได้ต่างกัน ต้องเข้าใจดีว่าผู้โดยสารแต่ละคนมีความสามารถในการสื่อสารแตกต่างกันแม้จะใช้ ภาษาเดียวกัน ต้องมีการปรับตัวเองให้สามารถสื่อสารกับผู้โดยสารที่ใช้ภาษาอังกฤษแต่มีสำเนียงที่ไม่คุ้นเคยหรือ ผู้โดยสารไม่คุ้นเคยกับสำเนียงภาษาอังกฤษ มีใจเป็นกลางในการให้บริการผู้โดยสารต่างกลุ่มวัฒนธรรมหรือเชื้อ ชาติ และควรต้องคำนึงถึงการสร้างการยอมรับต่อความแตกต่างทางวัฒนธรรมของผู้โดยสารหรือผู้ใช้บริการ ให้ เกิดขึ้นกับพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินหรือผู้ใช้บริการในระดับที่สูงขึ้น โดยเน้นไปที่การสร้างการยอมรับใน ด้านความต้องการการบริการ

(3) พนักงานควรรักษามาตรฐานในการปฏิบัติตนกับลูกค้าให้อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ยินดีและ พร้อมที่จะช่วยเหลือผู้โดยสารที่มีวัฒนธรรมต่างกัน การดูแลเอาใจใส่และมีความกระตือรือร้นในการให้บริการกับ ผู้โดยสารทุกรายที่มีความคาดหวังต่างกัน ได้ และสามารถตอบสนองความต้องการของผู้โดยสารต่างกลุ่มที่มีความ ต้องการต่างกัน ได้เป็นอย่างดี การสื่อสารกับผู้โดยสารที่ใช้ภาษาต่างกัน ได้ทั้งหมดทุกราย โดยไม่มีปัญหาและ ข้อจำกัด สามารถให้บริการผู้โดยสารทุกกลุ่มด้วยความรวดเร็วถูกต้องครบถ้วน เพื่อเป็นการเพิ่มคุณค่าให้ลูกค้า และเป็นการสร้างประสิทธิภาพความสามารถในการแข่งขันให้เพิ่มขึ้น

7.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

(1) ควรศึกษาลักษณะของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน ว่ามีความตระหนักรู้ต่อความแตกต่างทาง วัฒนธรรมของผู้โดยสารมากน้อยเพียงใด จำแนกตามบริษัทการบินหรือสายการบินที่หลากหลายแล้ว เปรียบเทียบ กันว่า พนักงานต้อนรับบนเครื่องบินในสายการบินมีระดับความตระหนักรู้และการยอมรับต่อความแตกต่างทาง วัฒนธรรมต่อผู้โดยสารแต่ละสายการบินเหมือนกันหรือแตกต่างกันอย่างไร เพื่อสามารถนำผลที่ได้จากการศึกษา มาปรับปรุงและพัฒนาการบริการให้เหมาะสมในแต่ละสายการบิน

(2) ควรศึกษาถึงลักษณะของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน ว่ามีความตระหนักรู้ต่อความแตกต่าง ทางวัฒนธรรมของผู้โดยสาร จำแนกตามเส้นทางการบิน เช่น ยุโรป อเมริกา ออสเตรเลียฯ เพื่อสามารถนำผลที่ได้ จากการศึกษาว่า พนักงานต้อนรับบนเครื่องบินมี ระดับการยอมรับต่อความแตกต่างทางวัฒนธรรมต่อผู้โดยสาร แต่ละเส้นทาง เหมือนกันหรือแตกต่างกันอย่างไร เพื่อสามารถนำผลที่ได้จากการศึกษามาปรับปรุงและพัฒนาการ บริการให้เหมาะสมในแต่ละเส้นทางต่อไป

(3) ควรศึกษาเพิ่มเติมในกลุ่มตัวอย่างอื่นๆ ทั้งที่เป็นผู้ใช้บริการ และผู้ปฏิบัติงานในส่วนอื่นๆ ของ สายการบินว่ามี การยอมรับต่อความแตกต่างทางวัฒนธรรมของพนักงานในการให้บริการอย่างไร มีความแตกต่าง กันหรือไม่ เพื่อนำไปใช้ในการ ปรับปรุงและพัฒนาการบริการให้เหมาะสมกับความต้องการการบริการที่แท้จริง ของผู้โดยสารได้

(4) ควรศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพประกอบการวิจัย จากกลุ่มอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหารสายการ บิน กลุ่มผู้โดยสารกลุ่มผู้ปฏิบัติงานส่วนอื่นๆของสายการบิน เพื่อให้ได้ผลการศึกษาที่สมบูรณ์มากขึ้น

8. กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้ได้รับความกรุณาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพร บุญส่ง อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ที่ให้คำปรึกษาและคอยแนะนำด้วยความเอาใจใส่ตลอดเวลา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอบพระคุณในน้ำใจดีของท่าน และขอขอบคุณพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนี้ที่ให้ความร่วมมือและสละเวลาตอบแบบสอบถามด้วยความรวดเร็ว ทำให้งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงเป็นอย่างดี ประโยชน์ที่ได้รับจากงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้บริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน)

9. เอกสารอ้างอิง

- กัลป์ยาวัฒน์ ตรีสุคนธ์. (2540). *การศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้โดยสารไทยและผู้โดยสารต่างชาติต่อการให้บริการของสายการบินไทย : ศึกษาเฉพาะเส้นทางการบินข้ามทวีป*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. มหาวิทยาลัยเกริก.
- ณพศิริ แซ่เต็ง. (2555). *การเปรียบเทียบพฤติกรรมและปัจจัยที่ทำให้เกิดความพึงพอใจในการเลือกใช้สายการบินต้นทุนต่ำระหว่างชาวไทยและชาวต่างชาติ*. คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชนพล อินประเสริฐกุล. (2557). การยอมรับต่อความต่างทางวัฒนธรรมของผู้โดยสารและขีดความสามารถในการให้บริการของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน. *วารสารวิชาการท่องเที่ยวไทยนานาชาติ*. 10(1) : 86-89.
- น้ำเพชร อยู่สกุล. (2553). *ความเป็นเลิศในการบริการของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินของบริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน)*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์ดุสิตบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน). (2550). *แผนปฏิบัติการบริษัทการบิน*. ค้นเมื่อ 2 มีนาคม 2561 จาก: <http://www.thaiairways.com>.
- บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน). (2552). *รายงานประจำปี 2552*. กรุงเทพมหานคร: บริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน).
- บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน). 2561. *บริบทองค์กร (Company Profile)*. ค้นเมื่อ 11 มีนาคม 2561 จาก: https://www.thaiairways.com/th_TH/about_thai/company_profile/index.page.
- สมิต สัจฉกร. (2542). *การต้อนรับและบริการที่เป็นเลิศ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ วิทยุชุมชน จำกัด. สุนัฐวิทย์ น้อยโสภณ. (2561). ความแตกต่างทางวัฒนธรรม ปัจจัยในการขยายธุรกิจสู่ตลาดโลก. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี*. ปีที่ 12, ฉบับที่ 27: มกราคม - เมษายน 2561.
- Abdellah, F. G. & Levin, E. (1957). Developing a Measure of Patient and Personnel Satisfaction with Nursing Care. *Nursing Research*, 5(2): 100-108.
- Fitzgerald, R. M. & Durant, F. (1980). Citizen Evaluations and Urban Management: Service Delivery in an Era of Protest. *Public Administration Review*, 40(6): 585-594.
- Holloway, Stephen. (2002). *Airlines: Managing to Make Mooney*. England: Ashgate.
- Lehtinen, Uolevi and Jarmo R, Lehtinen. (1982). *Service Quality: A Study of Quality Dimensions*. Unpublished working paper. Helsinki: Management Institute. Finland OY.

- Parasuraman, A., Zeithaml, V. A. & Berry, L. L. (1985). A Conceptual Model of Service Quality and Its Implications for Future Research. *Journal of Marketing*, 49: 41-50.
- Parasuraman, A. (1990). *Delivering Quality Service: Balancing Customer Perceptions*. New York: The Free Press.
- Yamane, Taro. (1970). *Statistics: An Introductory Analysis*. 2rd edition. Tokyo: John Weatherhill.
- Yun, Chang Zeph. Yong, Yeong and Loh, Wee Lawrence. (1996). *The Quest for Global Quality*. Retrieved June 17, 2008 from http://www.apo-tokyo.org/00e-books/IS11_Glogalcom p/IS-11_GlobalComp.pdf
- Zeithaml, Valarie A. (1981). *How Consumer Evaluation Processes Differ Between Goods and Services in Marketing of Services*. Donnelly, J. and George, eds. Chicago: American Marketing Association. pp. 186-190.

อุตสาหกรรมการบินของไทยในยุคดิจิทัล

THAI AVIATION INDUSTRY IN THE DIGITAL AGE

สุภาพร สอนอินทร์

อาจารย์ประจำ วิทยาลัยการบินและคมนาคม มหาวิทยาลัยศรีปทุม

E-mail: supaporn.so@spu.ac.th

วีรภัทร เกษะรักษ์

อาจารย์ประจำ วิทยาลัยการบินและคมนาคม มหาวิทยาลัยศรีปทุม

E-mail: veerapat.ke@spu.ac.th

บทคัดย่อ

เทคโนโลยีสารสนเทศและระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการได้เข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินงานขององค์กร โดยธุรกิจจะใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการรวบรวมและประมวลผลข้อมูลทางธุรกิจ วางแผนการดำเนินการ แผนการตลาด แผนการเงิน และการจัดการทรัพยากรบุคคล ตลอดจนใช้สารสนเทศเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจในการแก้ปัญหาขององค์กรทำให้ผู้บริหารไม่สามารถมองข้ามความสำคัญและศักยภาพของเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีต่อหน่วยงานได้ นอกจากนี้ระบบสารสนเทศยังมีผลกระทบกับบุคลากรขององค์กรในหลายระดับ ตั้งแต่ระดับปฏิบัติการ ระดับจัดการ และผู้บริหารระดับสูง จึงเป็นการยากที่องค์กรสมัยใหม่จะบริหารงานโดยไม่ใช้ระบบสารสนเทศเข้าช่วย เพื่อพัฒนาศักยภาพและสร้างรายได้เปรียบในการแข่งขันให้กับธุรกิจ (รุ่งรัศมี บุญดาว, 2559: 26)

อุตสาหกรรมการบิน เป็น 1 ใน 10 อุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศในรูปแบบ New S-Curve ที่จะช่วยผลักดันให้มีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ และเป็นอุตสาหกรรมการบินมีส่วนเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสูง (วารสารส่งเสริมการลงทุน, 2559) ปัจจุบันอุตสาหกรรมการบินของประเทศไทยมีการเติบโตอย่างรวดเร็ว โดยจะเห็นได้จากมีการขยายฝูงบิน เครื่องถ่ายเส้นทางบิน และเพิ่มเที่ยวบินเป็นจำนวนมาก ประกอบกับแนวโน้มความต้องการเดินทางทางอากาศที่เพิ่มขึ้น ล้วนส่งผลให้มีการแข่งขันที่รุนแรงมากยิ่งขึ้น การก้าวเข้าสู่สังคมยุคดิจิทัล จึงเป็นสิ่งที่ท้าทายอย่างมากต่อการเปลี่ยนแปลงในรูปแบบต่างๆที่จะเกิดขึ้น ทำให้อุตสาหกรรมการบินของประเทศไทยและต่างประเทศ ต่างตื่นตัวและต้องพัฒนาอุตสาหกรรมการบินให้มีความทันสมัยมากยิ่งขึ้น เพื่อให้สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลง การแข่งขัน และการเปลี่ยนแปลงตามความต้องการของผู้โดยสารได้

คำสำคัญ: อุตสาหกรรมการบิน, ยุคดิจิทัล, เทคโนโลยี

ABSTRACT

Information technology and information management systems have an important role in the organization's operations, with businesses using information technology to gather and process business

information. Plan of operation, marketing plan, financial plan and human resource management As well as using information to support decision-making in solving organizational problems, executives can not overlook the importance and potential of information technology to the department. In addition, the information system also affects the personnel of the organization at many levels. From operation level, management level, and senior management therefore it's difficult for manage without using information systems to develop the potential and create a competitive advantage for the business. (Rung Rasamee Boondao, 2016: 26)

Aviation industry is one of the 10 target industries of the country in the New S-Curve that will help drive the country's economic growth. Aviation industry is involved with high technology. (Journal of Investment Promotion, 2016) Nowadays, the aviation industry in Thailand is growing rapidly from the expansion of the aviation Route network, and add a large number of flights Combined with the trend of increasing air travel demand. All resulting in more intense competition stepping into the digital age. Therefore it is very challenging to change in various forms that will occur. Causing the aviation industry of Thailand and other countries are alerting and need to develop the aviation industry to be more modern. To be able to accommodate changes in aviation competition and the needs of passengers.

Keywords: Aviation industry, Digital age, Technology

1. บทนำ

ปัจจุบันอุตสาหกรรมการบินและการขนส่ง เป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ จากการเติบโตของอุตสาหกรรมบินนั้น พบว่า การบินพาณิชย์ในปัจจุบันยังมีความต้องการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ขณะที่ยังมีผู้ลงทุนน้อยราย ซึ่งอุตสาหกรรมการบินเป็นอุตสาหกรรมที่ต้องใช้เทคโนโลยีขั้นสูง และมีมูลค่ามากมาใช้ในการบริหารจัดการ (สถาบันทรัพย์สินทางปัญญาแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2560)

จากอดีตที่ผ่านมา จะสังเกตได้ว่า ธุรกิจสายการบินหลายๆสาย ที่เคยเติบโตมาอย่างมั่นคงในอดีต กลับล้มละลายและปิดตัวลงอย่างมากมายมีทั้งสายการบินของไทยและต่างประเทศ จากการปิดตัวของสายการบินต่างๆ ทำให้ต้องมองถึงการวิเคราะห์ธุรกิจการบินที่จะต้องอาศัยความระมัดระวังอย่างมากของสายการบินที่ให้บริการอยู่ในปัจจุบัน เพราะนอกจากปัจจัยการแข่งขันแล้ว ยังมีปัจจัยภายนอกที่ไม่สามารถควบคุมได้ และเป็นปัจจัยที่ส่งผลอย่างมากต่อกำไรขาดทุนของธุรกิจ เช่น เชื้อเพลิงน้ำมัน สภาพภูมิอากาศโลกที่แปรปรวน และปัจจัยที่สำคัญอีกหนึ่งปัจจัยที่ธุรกิจสายการบิน และธุรกิจอื่นๆ ในอุตสาหกรรมการบินจะต้องตระหนักและให้ความสำคัญ คือ “การพัฒนาของเทคโนโลยี” หรือการเข้าสู่โลกยุคดิจิทัล

ทุกวันนี้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการเดินทางจากซีกตะวันตก และฝั่งอเมริกา ไทยเป็นศูนย์กลางเชื่อมต่อระหว่างสองภาคนี้ และจะเห็นได้ว่าการท่องเที่ยวของไทยมีการเติบโตมาก ความต้องการเดินทางโดยสายการบินสูงขึ้นเรื่อยๆ (อาคม เดิมพิทยาไพสิฐ, 2561) และในปัจจุบันจะเห็นได้ว่าอุตสาหกรรมการบินทั้งของไทยและต่างประเทศ มีการแข่งขันกันอย่างรุนแรง โดยเฉพาะการแข่งขันทางด้านเทคโนโลยี ที่ได้เข้ามามีบทบาทอย่างมากในการบริหารจัดการในองค์กร

ดังนั้นการศึกษาอุตสาหกรรมการบินของไทยในยุคปัจจุบัน เป็นสิ่งจำเป็นและมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จของธุรกิจ ในอุตสาหกรรมการบินของไทย เนื่องจากอุตสาหกรรมการบินเป็นอุตสาหกรรมที่ใหญ่ที่สุด

มีความสำคัญต่อภาพลักษณ์และเศรษฐกิจของประเทศไทยเป็นอย่างมากที่จะช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศให้มีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นธุรกิจต่างๆ ในอุตสาหกรรมการบิน จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะต้องขับเคลื่อนธุรกิจของคนให้สามารถเติบโตและประสบความสำเร็จอย่างต่อเนื่องในสถานการณ์ปัจจุบันของโลกได้ในทุกรูปแบบ

ซึ่งการวิเคราะห์อุตสาหกรรมการบินของไทยในยุคดิจิทัล จะทำให้ธุรกิจต่างๆ ในอุตสาหกรรมการบินได้ตั้งรับและปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี และการแข่งขันที่เข้ามาอย่างรวดเร็วและรุนแรง เพื่อให้สามารถบริหารจัดการกระบวนการทำงานและการให้บริการในตลาดการบินให้เหนือคู่แข่งได้ ดังนั้นการเข้าใจและเข้าถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นของเทคโนโลยี โดยเฉพาะในยุคดิจิทัลจะช่วยให้อุตสาหกรรมการบินสามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและการแข่งขันในยุคดิจิทัลได้

2. วัตถุประสงค์

- (1) เพื่อเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงของอุตสาหกรรมการบินของไทยและต่างประเทศในยุคดิจิทัล
- (2) เพื่อศึกษากลยุทธ์ของธุรกิจต่างๆ ในอุตสาหกรรมการบินกับการเข้าสู่ยุคดิจิทัล

3. การเข้าสู่ยุคดิจิทัล

เทคโนโลยีสารสนเทศและระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการได้เข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินงานขององค์กร โดยธุรกิจจะใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการรวบรวมและประมวลผลข้อมูลทางธุรกิจ วางแผนการดำเนินการ แผนการตลาด แผนการเงิน และการจัดการทรัพยากรบุคคล ตลอดจนใช้สารสนเทศเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจในการแก้ปัญหาขององค์กรทำให้ผู้บริหารไม่สามารถมองข้ามความสำคัญและศักยภาพของเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีต่อหน่วยงานได้ นอกจากนี้ระบบสารสนเทศยังมีผลกระทบต่อบุคลากรขององค์กรในหลายระดับ ตั้งแต่ระดับปฏิบัติการ ระดับจัดการ และผู้บริหารระดับสูง จึงเป็นการยากที่องค์กรสมัยใหม่จะบริหารงานโดยไม่ใช้ระบบสารสนเทศเข้าช่วย เพื่อพัฒนาศักยภาพและสร้างรายได้เปรียบในการแข่งขันให้กับธุรกิจ (รุ่งรัศมี บุญควา, 2559: 26)

เมื่อประเทศก้าวเข้าสู่ยุคดิจิทัล Digital Age อย่างเต็มตัว ทุกอย่างมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเป็นไปอย่างก้าวกระโดด เทคโนโลยีดิจิทัลทำให้เกิดรูปแบบธุรกิจขึ้นมาใหม่ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และสามารถสร้างผลกระทบต่อมูลค่าของผลิตภัณฑ์หรือบริการที่มีอยู่เดิม เช่น การซื้อของออนไลน์ การดูหนังออนไลน์ การบริการ สิ่งเหล่านี้จะทำให้ธุรกิจที่ปรับตัวไม่ทันถูกแทนด้วยธุรกิจใหม่เราเรียกสภาวะนี้ว่า Digital Disruption คือ “การหยุดชะงัก” หรือทำให้บางธุรกิจต้องปิดตัวไป เช่น ร้านหนังสือ และธุรกิจนิตยสาร มียอดขายลดลงเพราะสามารถเข้าไปดูในอินเทอร์เน็ตได้ ด้วยความสะดวกสบายแถมยังรวดเร็วและมีค่าบริการที่ถูกกว่า คนจึงหันมาให้ความสนใจมากกว่ารูปแบบออฟไลน์เดิมๆ ซึ่ง Model ที่เกิดขึ้นในหลายธุรกิจในยุคดิจิทัล เช่น

Smart Solution - ธุรกิจเพื่ออำนวยความสะดวกในชีวิตประจำวัน เช่น ธุรกิจดูหนังออนไลน์ของ Netflix ธุรกิจซื้อของออนไลน์ Lazada, Shopee, Shopee บริการส่งของออนไลน์ Line Man การใช้บริการ Uber หรือแม้แต่การทำธุรกรรมทางการเงินอิเล็กทรอนิกส์ผ่าน Mobile Banking ซื้อของไม่ต้องพกเงินสดของธนาคารต่างๆ โดย QR Code

Interactive Platform - ธุรกิจการถ่ายทอดสดรายการ โทศทัศน์ผ่าน Facebook live การนั่งเรียนออนไลน์ผ่านช่องทาง Youtube โดยผู้ใช้งานสามารถมีปฏิสัมพันธ์กับองค์กรได้อย่าง Real Time

Empathic Encounters – ธุรกิจที่คำนึงถึงความต้องการของผู้บริโภค เช่น การจองที่พักรถผ่านแอปพลิเคชัน Traveloka หรือ การจองตั๋วเครื่องบินผ่านมือถือ โดยสามารถเลือกที่นั่งได้ ชำระเงินผ่านมือถือได้อย่างสะดวกสบายโดยไม่ต้องเดินทางไปสนามบิน

คนหรือธุรกิจต่างๆ ในยุคดิจิทัลจำเป็นต้องมีทักษะความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีต่างๆ ที่จะมาเกี่ยวข้องกับธุรกิจของคนได้อย่างเหมาะสม และสามารถประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รู้จักค้นหาข้อมูลเพื่อเสริมองค์ความรู้ รู้จักปรับตัวอยู่เสมอ มีทักษะในการสื่อสารที่ดี และสุดท้ายมีความรู้ในเชิงธุรกิจ 86.9% Social Media เพื่อการติดต่อสื่อสารกับเพื่อนหรือคนในครอบครัว 86.5% Search ค้นหาความรู้และข่าวสาร และ 60.7% Entertainment ใช้ดูหนังฟังเพลง หรือ ติดตามเรื่องที่อยู่ในกระแส ผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตนิยมซื้อของออนไลน์มากกว่าแบบออฟไลน์ เพราะเป็นเรื่องง่าย สะดวกรวดเร็ว มีโปรโมชั่น ราคาถูกกว่าการซื้อจากหน้าร้าน เป็นสินค้าที่มีจำหน่ายเฉพาะออนไลน์ เป็นบริการที่สามารถสั่งซื้อหรือจองผ่านมือถือได้โดยง่าย โดยไม่ต้องเดินทางไปสถานที่นั้นๆ แต่ก็ยังมีกลุ่มผู้บริโภคที่ไม่กล้าเสี่ยงต่อการทำธุรกรรมทางออนไลน์ เพราะไม่น่าเชื่อถือ รู้สึกไม่ปลอดภัย และไม่มีความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยี

ความมุ่งหวังของการนำดิจิทัลเทคโนโลยีในธุรกิจส่วนใหญ่ก็คือ เพื่อลดต้นทุนค่าใช้จ่ายและเพิ่มประสิทธิภาพให้กับธุรกิจ ยิ่งไปกว่านั้น ธุรกิจสามารถสร้างการเติบโตครั้งใหม่ หรือ New S-Curve ด้วยการนำดิจิทัลเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ ควบคู่ไปกับการสร้างโมเดลธุรกิจใหม่ นั่นคือความหมายของการทำ Digital Transformation หรือ Transform เป็น Digital Business ซึ่งการจะสร้างการเติบโตครั้งใหม่นั้น ดิจิทัลเทคโนโลยีในยุคปฏิวัติอุตสาหกรรม เป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ธุรกิจสามารถทำ Digital Transformation ให้ประสบความสำเร็จได้ ดังนั้น การมาถึงของยุคปฏิวัติอุตสาหกรรม สิ่งสำคัญคือองค์กรจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรและสร้างความสามารถในการแข่งขันใหม่ๆ เพื่อรับมือกับความท้าทายจากการเข้าสู่ยุคดิจิทัล (สืบค้นเมื่อ 25 ก.ย. 2562, จาก <https://www.thanapongphan.com>)

เทคโนโลยีและโลกดิจิทัลมักไปไว และเคลื่อนที่ที่ไม่มีหยุด องค์กรธุรกิจจึงจำเป็นต้องปรับตัวให้ทันตามเทรนด์ พัฒนานวัตกรรมเพื่อต่อยอดธุรกิจบนการแข่งขันที่รวดเร็วและรอบด้าน มีศักยภาพสูงขึ้น จากบริการธรรมดาให้กลายเป็น High Value Service เพื่อความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนของธุรกิจต่อไป

4. อุตสาหกรรมการบินของไทยในยุคดิจิทัล

ในยุคที่เทคโนโลยีไม่ได้มีบทบาทแค่การทำตลาด แต่ยังเป็นเครื่องมือทรงพลังในการเข้าถึงข้อมูลและพฤติกรรมผู้บริโภค ภาคธุรกิจจึงจำเป็นต้องนำเทคโนโลยีเข้ามารวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อต่อยอดสู่การสร้างโอกาสทั้งในเชิงธุรกิจและการเข้าถึงผู้บริโภค โดยเฉพาะอุตสาหกรรมการบินของประเทศไทย ความได้เปรียบจากการที่ประเทศไทยมีที่ตั้งอยู่เป็นจุดศูนย์กลางของภูมิภาคอาเซียน นำมาสู่อีกหนึ่งในแผนพัฒนาอุตสาหกรรมการบินของไทยในยุคดิจิทัล โดยมีเป้าหมายสู่การเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมการบินและอากาศยานของภูมิภาค โดยเฉพาะด้านการผลิตชิ้นส่วนอากาศยาน และการซ่อมบำรุงเครื่องบิน หรือที่เรียกว่า “aeropolis” บนพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก หรือ EEC

ประเทศไทยถือว่ามียุทธศาสตร์หลักในการปฏิบัติการบินเชิงพาณิชย์ในเอเชียเพราะปัจจุบันกรุงเทพมหานครเป็นหนึ่งในศูนย์กลางด้านการบินที่ใหญ่ที่สุดในโลกโดยมีปริมาณนักเดินทางมากกว่า 90 ล้านคนต่อปี ที่เดินทางผ่านสนามบินในกรุงเทพฯ ซึ่งถือว่าเป็นสนามบินที่มีระบบทันสมัยแห่งหนึ่ง สายการบินในประเทศไทยเปิดให้บริการในหลายระดับทั้งสายการบินต้นทุนต่ำไปจนถึงสายการบินที่ให้บริการแบบเต็มรูปแบบ

สะท้อนให้เห็นถึงพัฒนาการตลาดของการขนส่งทางอากาศของภูมิภาค เน้นอนว่าการบินเติบโตอย่างรวดเร็วของเศรษฐกิจในภูมิภาคย่อมส่งผลต่อความต้องการในภาคธุรกิจการบิน อีกทั้งยังมีปัจจัยอื่น ๆ ที่หนุนการเติบโตด้านการบินในภูมิภาค อาทิการเปิดเสรีด้านความร่วมมือระหว่างประเทศในอาเซียน เป็นต้น การเติบโตของสายการบินต้นทุนต่ำในรอบ 15 ปี ที่ผ่านมามีการเติบโตถึง 25% ได้เอื้อให้เกิดการเติบโตอย่างมีนัยยะสำคัญในภูมิภาคนี้ และเปิดโอกาสผู้คนที่เดินทางทางอากาศมากขึ้น (สืบค้นเมื่อ 25 ก.ย. 2562, จาก <https://scurvehub.com>)

ด้วยศักยภาพของประเทศไทยด้านการพัฒนาอุตสาหกรรมการบินและอากาศยาน ซึ่งสามารถให้บริการได้ไม่เฉพาะสายการบินของไทยเองแต่รวมถึงสายการบินอื่น ๆ ทั้งทั้งภูมิภาคซึ่งจะส่งผลให้ไทยก้าวสู่ระดับแนวหน้าของการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีที่จะปฏิรูปอุตสาหกรรมการบินในอนาคต ตอบสนองต่อวิสัยทัศน์ “ไทยแลนด์ 4.0” หรือการเข้าสู่ยุคดิจิทัล และจะส่งผลให้เกิดการส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีขั้นสูงเต็มรูปแบบซึ่งนำโดยอุตสาหกรรมการบินและอากาศยาน และอุตสาหกรรมก้ำกึ่งที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ

เช่นเดียวกับ การบินไทย ซึ่งเป็นธุรกิจหนึ่งในอุตสาหกรรมการบิน ก็เป็นอีกองค์กรที่มองเห็นโอกาสจากการนำเทคโนโลยีเข้ามาสร้างโอกาสโดยการบินไทยได้นำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาปรับใช้ภายในองค์กร ไม่ใช่เพื่อขับเคลื่อนธุรกิจให้เติบโต แต่ต้องการพลิกธุรกิจให้ทันวันพรุ่งนี้ การตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้อย่างต่อเนื่อง จำเป็นต้องอาศัยความเข้าใจที่ลึกซึ้งในตัวลูกค้าซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญในทุกภารกิจของเรา ดังนั้นเทคโนโลยีที่บริษัทเลือกมาจึงต้องสามารถเรียนรู้พฤติกรรมของลูกค้า รู้ความชอบความสนใจ เรียกว่าต้องตอบโจทย์ Customer Journey ในยุคดิจิทัลทรานส์ฟอร์มเมชัน โดยแนวทางของการบินไทย คือ การนำเทคโนโลยี AI เข้ามาใช้งาน รวมถึงให้ความสนใจกับการแปรรูปทรัพยากรข้อมูลให้กลายเป็นมุมมองใหม่ๆ ในตลาด และโอกาสในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์และบริการเชิงดิจิทัลรูปแบบใหม่ โดยการบินไทยได้ยกระดับประสบการณ์การบริการลูกค้าด้วยการเปิดตัว “น้องฟ้า” แชนบอทที่นำเทคโนโลยี AI มาประยุกต์ใช้ในการตอบคำถามและข้อสงสัยของลูกค้า โดยสามารถสนทนากับลูกค้าได้ทั้งในภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ซึ่งพัฒนาโดยชุดเครื่องมือของไมโครซอฟท์ (Microsoft Bot Framework) และบริการบอทสำหรับแพลตฟอร์มคลาวด์ ไมโครซอฟท์ อาซัวร์ (Azure Bot Service) ทำให้สามารถตอบสนองข้อซักถามต่างๆ ได้ทันท่วงทีตลอด 24 ชั่วโมง นอกจากนี้ การบินไทยยังมีแผนพัฒนาเว็บไซต์รูปแบบใหม่ โดยนำข้อมูลของลูกค้ามาเป็นพื้นฐานในการปรับเปลี่ยนข้อมูลและเนื้อหาที่แสดงบนหน้าเว็บให้ตรงกับความต้องการของผู้เยี่ยมชมแต่ละคน รวมถึงพัฒนาแอปพลิเคชันสำหรับสมาร์ตโฟนของการบินไทยเพื่อให้ความสมบูรณ์แบบยิ่งขึ้น ถือเป็นการตอบรับยุคเทคโนโลยีคลาวด์ (สืบค้นเมื่อ 25 ก.ย. 2562, จาก <https://www.marketingoops.com>)

นอกจากนี้ก็มีธุรกิจสายการบินอีกหลายๆสายที่ให้ความสำคัญและปรับตัวเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยี เช่น สายการบินนกแอร์ ที่มีการนำรูปแบบการชำระเงินแบบดิจิทัลมาใช้ โดยสอดคล้องกับนโยบายสนับสนุนสังคมไร้เงินสดของรัฐบาล ที่ต้องการส่งเสริมให้ประเทศไทยก้าวเข้าสู่สังคมไร้เงินสด ด้วยการนำเทคโนโลยีใหม่มาพัฒนาช่องทางการชำระเงิน โดยการนำระบบการชำระเงินผ่านคิวอาร์โค้ดมาใช้ นั่นถือเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้นักแอร์รูกหน้าไปอีกขั้น และเป็นผู้นำในด้านของการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในการดำเนินงานของสายการบิน (สืบค้นเมื่อ 25 ก.ย. 2562, จาก <https://www.marketingoops.com>)

และอีกหนึ่งธุรกิจที่สำคัญของอุตสาหกรรมการบินคือ บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) (ทอท.) หรือ AOT ได้เปิดตัวอย่างยิ่งใหญ่ AOT DIGITAL AIRPORTS : สนามบินมีชีวิต ครอบคลุมท่าอากาศยานทั้ง 6 แห่งของ ทอท. นำร่องท่าอากาศยานสุวรรณภูมิเดินหน้าเชื่อมโยงท่าอากาศยานพันธมิตร 16 แห่งทั่วโลก พร้อมทรานส์ฟอร์มสู่องค์กรดิจิทัลอย่างเต็มรูปแบบเพิ่มขีดความสามารถ ในการแข่งขันเชิงธุรกิจ เป็นนวัตกรรมที่

เชื่อมโยงระบบ IT ทั้งหมดในสนามบินหรือท่าอากาศยาน ให้สื่อสารเพื่ออำนวยความสะดวกและให้บริการแก่ผู้ใช้บริการท่าอากาศยาน และจะยังมีการเชื่อมโยงระบบไปยังอุตสาหกรรมท่องเที่ยวนอกท่าอากาศยาน ทั้งการคมนาคมและแหล่งท่องเที่ยวภายในประเทศ และเชื่อมโยงไปยังท่าอากาศยานพันธมิตร 16 แห่งทั่วโลก สำหรับ AOT DIGITAL AIRPORTS เป็นการพัฒนาเทคโนโลยีในรูปแบบ Application บนอุปกรณ์พกพา เช่น สมาร์ทโฟน แท็บเล็ต เพื่อบริหารจัดการท่าอากาศยานให้มีประสิทธิภาพ และยกระดับคุณภาพการให้บริการซึ่งจะช่วยอำนวยความสะดวกผู้โดยสารในรูปแบบต่างๆ ตลอดจนการส่งเสริมกิจกรรมเชิงพาณิชย์ของผู้ประกอบการ

จากข้อมูลธุรกิจในอุตสาหกรรมการบินของไทยข้างต้น ยังมีอีกหลายสายการบิน และธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการบินส่วนให้มีความสำคัญในเรื่องของการก้าวเข้าสู่ยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี ซึ่งแน่นอนว่านอกจากประเทศไทยแล้วนั้น อุตสาหกรรมการบินของต่างประเทศที่ถือเป็นคู่แข่งที่น่ากลัวเป็นอย่างมากที่ต้องปรับตัวเข้ากับยุคดิจิทัล ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มธุรกิจสายการบิน อากาศยาน งานบริการ ฯลฯ โดยคู่แข่งที่น่ากลัวอีกประเทศหนึ่งคือ ประเทศจีน ที่ถือเป็นที่มีความสามารถในการพัฒนาและสร้างธุรกิจต่างๆภายในประเทศให้เติบโตได้อย่างรวดเร็ว เช่น จีนพัฒนาอุตสาหกรรมการบินพลเรือนให้เข้ากับยุคดิจิทัล โดยใช้ Big Data คาดการณ์สภาพของอุปกรณ์การบินระหว่างให้บริการผู้โดยสารในแต่ละเที่ยวบินอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน ยกระดับการบริการ และลดค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษา และสายการบินจีนภายในประเทศ ไม่แข่งงวดเรื่องการใช้อุปกรณ์สื่อสารบนเครื่อง ตั้งแต่เดือนมกราคม 2562 เพราะเห็นว่า ‘อินเทอร์เน็ต’ เป็นแรงผลักดันประสบความสำเร็จโดยสายเครื่องบินอย่างมีนัยสำคัญ และแน่นอนว่าไม่ใช่มีแค่จีนเพียงประเทศเดียวที่มีการตั้งรับและปรับให้อุตสาหกรรมการบินของตนสามารถแข่งขันกับคู่แข่งได้ แต่ยังมีอีกนานาประเทศในโลกที่มีการพัฒนาธุรกิจต่างๆในอุตสาหกรรมการบินอย่างต่อเนื่องและก้าวกระโดดเหนือกว่าคู่แข่งอีกมากมาย

เทคโนโลยีที่เหมาะสมต่อการพัฒนาเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมการบิน ไม่ว่าจะเป็นเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในการบริหารจัดการในด้านของผู้โดยสารข้างต้นแล้ว การนำเทคโนโลยีมาช่วยจัดการงานที่เกี่ยวข้องกับการตัวเครื่องบิน รถลำเรียงสินค้าหรือสัมภาระ สะพานเทียบเครื่องบิน เครื่องมือซ่อมชิ้นส่วนเครื่องยนต์ ระบบลงจอดฉุกเฉิน ฯลฯ เป็นต้น ซึ่งเป็นเทคโนโลยีทางด้านวิศวกรรมเครื่องกลและวิศวกรรมโลจิสติกส์ รวมทั้งการพัฒนาวิเคราะห์เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการนำไปใช้งาน และควรต้องคำนึงถึงมาตรฐานความปลอดภัยที่เกี่ยวข้องเนื่องในอุตสาหกรรมการบินด้วย (สุภารัตน์ พงษ์พิทักษ์, 2559: 18)

5. สรุป

ทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล หรือ Digital literacy คือ ทักษะในการนำเครื่องมือ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีอยู่ในปัจจุบัน อาทิ คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ แท็บเล็ต โปรแกรมคอมพิวเตอร์ และสื่อออนไลน์ มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ในการสื่อสาร การปฏิบัติงาน และการทำงานร่วมกัน หรือใช้เพื่อพัฒนากระบวนการทำงาน หรือระบบงานในองค์กรให้มีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพ จากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมการสื่อสาร กระแสค่านิยมทางสังคม ทำให้อุตสาหกรรมการบินของไทยต่างให้ความสำคัญ และเร่งพัฒนาในการบริหารจัดการให้ทันสมัย มีระบบการให้บริการที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้โดยสารได้ในยุคปัจจุบัน ดังคำกล่าวของ รุ่งรัศมี บุญดาว ที่กล่าวไว้ว่า ในยุคปัจจุบันที่เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันและการดำเนินธุรกิจเป็นอย่างมาก แทบทุกคนต้องเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศไม่ทางตรงก็ทางอ้อม ขณะเดียวกันด้านเทคโนโลยีก็มีการพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว หนึ่งในแนวโน้มทางเทคโนโลยีที่จะเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินชีวิตและธุรกิจ นั่นคือ เทคโนโลยี

ที่เรียกว่า อินเทอร์เน็ตในทุกสิ่ง (Internet of Things: IoT) คือ การที่วัตถุ สิ่งของ เครื่องใช้ต่างๆ เช่น ตู้เย็น โทรทัศน์ รถยนต์ บ้าน นาฬิกาข้อมือ เป็นต้น สามารถเชื่อมต่อเข้ากับอินเทอร์เน็ตหรือระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ได้ ซึ่งจะทำให้เกิดการสื่อสารกันอย่างอัตโนมัติตลอดเวลา ส่งผลให้เกิดปริมาณข้อมูลมหาศาลที่สามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ทางธุรกิจได้

ดังนั้นแนวโน้มในอนาคตอันใกล้ในทุกๆธุรกิจ หรือแม้แต่ธุรกิจต่างๆในอุตสาหกรรมการบินของไทย จะต้องมีการนำเทคโนโลยีใหม่ๆมาปรับใช้ในการจัดการหรือให้บริการที่เพิ่มมากขึ้นอย่างแน่นอน ซึ่งจะส่งผลให้อุตสาหกรรมการบินเป็นอุตสาหกรรมที่มีความยิ่งใหญ่ สร้างความสะดวกสบายในการให้บริการด้านต่างๆแก่ผู้โดยสาร ส่งผลต่อเนื่องให้อุตสาหกรรมการบินประสบความสำเร็จและยั่งยืนต่อไปในยุคดิจิทัล

6. ข้อเสนอแนะ

(1) การศึกษาเกี่ยวกับอุตสาหกรรมการบินของไทยในการเข้าสู่ยุคดิจิทัลยังมีประเด็นของการพัฒนาเทคโนโลยีในส่วนงานต่างๆของธุรกิจในภาคอุตสาหกรรมการบินอีกเป็นจำนวนมากซึ่งเป็นประโยชน์กับธุรกิจต่อการให้บริการ

(2) การวิเคราะห์การเปลี่ยนของอุตสาหกรรมการบินในยุคดิจิทัล ทำให้เห็นถึงการพัฒนาเพื่อขับเคลื่อนให้ธุรกิจสามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและทำให้ธุรกิจเติบโตสามารถแข่งขันกับคู่แข่งได้อย่างมีประสิทธิภาพ

7. เอกสารอ้างอิง

สถาบันทรัพย์สินทางปัญญาแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2560. การวิเคราะห์แนวโน้มเทคโนโลยีและ

อุตสาหกรรม อุตสาหกรรมการขนส่งและการบิน.

สุภารัตน์ พงษ์พิทักษ์. 2559. วารสารส่งเสริมการลงทุน. ปีที่27 ฉบับที่9 กันยายน 2559.

อาคม เดิมพิทยาไพสิฐ. 2561. เปิดนโยบายด้านการบิน เมื่อ “เอเชีย” จะเป็น HUB การบินโลก. SPECIAL INTERVIEW.

รุ่งรัศมี บุญดาว. 2559. ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการธุรกิจในยุคดิจิทัล. กรุงเทพมหานคร: ศ. เอเชียเพรส (1989) จำกัด.

ปรับรับ Digital Transformation “การบินไทย” ฟังเทคโนโลยี ตอบโจทย์ Customer Journey” สืบค้นเมื่อวันที่25 กันยายน 2562 จาก <https://www.marketingoops.com/news/biz-news/digital-transformation-thai-%09%09%20%20%20%20%20%20%20%20%20airways/>

ยุคปฏิวัติอุตสาหกรรม กับ Digital Transformation สืบค้นเมื่อวันที่25 กันยายน 2562

จาก <https://www.thanapongphan.com/blog/Digital-Marketing-Transformation-Trends-2019>

โอกาสของไทยกับการเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมการบินและอากาศยานของภูมิภาค สืบค้นเมื่อวันที่25 กันยายน 2562 จาก <https://www.thanapongphan.com/blog/Digital-Marketing-Transformation-Trends-2019>

นกแอร์ก้าวเข้าสู่สังคมไร้เงินสด สายการบินแรกของไทย สืบค้นเมื่อวันที่25 กันยายน 2562

จาก <https://www.bangkokbiznews.com/news/detail/797825>

**ปัจจัยที่มีอิทธิพลการเกิดปัญหาความขัดแย้งระหว่างพนักงานปฏิบัติการกับผู้โดยสาร:
กรณีศึกษาสายการบินต้นทุนต่ำต่างชาติแห่งหนึ่ง**

**FACTORS DETERMINING CONFLICT BETWEEN OPERATIONAL STAFFS
AND PASSENGERS: CASE STUDY OF AN INTERNATIONAL
LOW-COST AIRLINES**

ดร.วสวัตต์ สุติญญามณี

หัวหน้าสาขาวิชาธุรกิจการบิน (หลักสูตรนานาชาติ) วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

Email: vasavat.su@spu.ac.th

ดร.เมธาวี ธรรมเกษร

อาจารย์ประจำสาขาวิชาธุรกิจการบิน (หลักสูตรนานาชาติ) วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

เดือนเด่น วิบูลย์พันธุ์

อาจารย์ประจำสาขาวิชาธุรกิจการบิน (หลักสูตรนานาชาติ) วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

Email: duenden.vi@spu.ac.th

บทคัดย่อ

ในปัจจุบันการคมนาคมทางอากาศได้รับความนิยมสูง เพราะเป็นบริการขนส่งที่มีความสะดวกรวดเร็วและปลอดภัยกว่าการขนส่งรูปแบบอื่น โดยเฉพาะในภาวะปัจจุบันที่ประเทศต่าง ๆ มีการคมนาคมติดต่อกันมากขึ้นส่งผลให้การขนส่งทางอากาศของโลกขยายตัวเพิ่มขึ้นตลอดเวลา ดังนั้นการขนส่งทางอากาศจึงเป็นกิจการสาธารณูปโภคประเภทหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน สังคมและเศรษฐกิจของประเทศ ทำให้ปริมาณความต้องการในการเดินทางทางอากาศมีปริมาณที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นจึงมีการแข่งขันของธุรกิจสายการบินต่างๆ ในรูปแบบการให้บริการและเส้นทางการบินเพื่อรองรับความต้องการของผู้บริโภคสูงสุด จนบางครั้งทำให้การบริการของสายการบินนั้นเกิดข้อบกพร่องขึ้นในสายการบินจนทำให้เกิดผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของสายการบิน การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาถึงมูลเหตุส่งผลต่อความขัดแย้งระหว่างพนักงานปฏิบัติการสายการบินต้นทุนต่ำต่างชาติแห่งหนึ่งและผู้โดยสารของสายการบินในประเทศไทย ซึ่งพบว่าปัญหาดังกล่าวเกิดขึ้นจากการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของสายการบิน รวมไปถึงกฎระเบียบของสายการบิน ดังนั้นสายการบินจึงต้องนำข้อมูลไปปรับปรุงปัจจัยที่ทำให้เกิดความขัดแย้งดังกล่าวลดลงเพื่อให้ผู้โดยสารมีความพึงพอใจต่อการให้บริการ และรักษาภาพลักษณ์ที่ดีของสายการบินต่อไป

คำสำคัญ: ความขัดแย้ง, พนักงาน, สายการบิน

ABSTRACT

At present, air transportation has been very popular due to it is a more convenient, faster and safer transportation service than the other. Especially in the current situation, all countries have more communication which are increasing air transportation's expansion and highly passenger's demand. Therefore, air transportation is a type of public utility that is important for everyday life society and the economics of the country which has been increasing constantly demand for air transportation. Therefore, the competitiveness of the airline business which is in the form of providing services and routes accommodate the needs of the highest consumer. Sometimes, the airline's service has caused defects which affect the airline image. This research aims to study the factor determining conflict between low-cost airline employees and passengers in Thailand. It was found that the awareness of airline news and regulations was the important factors of the conflicts. Therefore, the airline has to improve these factors for reducing the conflict and making passenger's satisfaction which maintain a good airline image.

Keywords: Conflict, Employees, Airlines

1. บทนำ

ธุรกิจสายการบินมีการพัฒนามากขึ้นอีกทั้งมีความต้องการในการเดินทางทางอากาศจากอดีตสู่ปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคตมีปริมาณที่สูงขึ้นต่อเนื่องอย่างเห็นได้ชัด เพราะเป็นบริการขนส่งที่มีความสะดวกรวดเร็วและปลอดภัยกว่าการขนส่งรูปแบบอื่น โดยเฉพาะในภาวะปัจจุบันที่ประเทศต่าง ๆ มีการคมนาคมติดต่อกันมากขึ้นส่งผลให้การขนส่งทางอากาศของโลกขยายตัวเพิ่มขึ้นตลอดเวลา ดังนั้นการขนส่งทางอากาศจึงเป็นกิจการสาธารณูปโภคประเภทหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน การประกอบอาชีพของประชาชนและเศรษฐกิจของประเทศ ดังนั้นจึงมีการแข่งขันของธุรกิจสายการบินต่างๆ เกิดขึ้นมากมายหลายสายการบินและเส้นทางการบินเพื่อรองรับความต้องการของผู้บริโภคสูงสุดและการแข่งขันในปัจจุบันมีการแข่งขันในด้านการบริการมากขึ้น จนบ้างครั้งทำให้การบริการของสายการบินนั้นเกิดข้อบกพร่องขึ้นในสายการบินจนทำให้เกิดผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของสายการบิน

จากข่าวสารการบินที่ออกมาให้พบเห็นที่เกี่ยวกับความขัดแย้งระหว่างผู้โดยสารกับพนักงานของสายการบินที่มีอยู่ให้เห็นในหลายกรณี ไม่ว่าจะเป็นข่าวการใช้กำลังความรุนแรงต่อพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน เนื่องมาจากการไม่ได้รับการบริการตรงตามความต้องการ รวมไปถึงผู้โดยสารไม่พอใจที่พนักงานต้อนรับบนเครื่องบินไม่ยกสัมภาระเก็บบนชั้นวางให้ อีกทั้งการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ในขณะที่อากาศยานกำลังจะขึ้นสู่รันเวย์ หรือข่าวการใช้กำลังต่อผู้โดยสารของสายการบินแห่งหนึ่งในสหรัฐอเมริกาที่ตกเป็นข่าวในด้านลบรวมทั้งมีการแพร่กระจายไปยังสื่อสังคมออนไลน์ เป็นผลทำให้ภาพลักษณ์ของสายการบินดังกล่าวเสียหายอย่างยิ่งจนทำให้ยอดของจำนวนผู้โดยสารลดลงอีกด้วย

ซึ่งจะเห็นได้ว่าความขัดแย้งต่างๆที่เกิดขึ้นมีมูลเหตุมาจากปัจจัยหลายๆประการซึ่งเป็นสิ่งที่สายการบินต่างๆต้องมีการค้นหาสาเหตุดังกล่าวเพื่อที่จะปรับปรุงและบริหารความขัดแย้งนั้นให้ลดลงเพื่อเสริมสร้างความพึงพอใจและ

ความเชื่อมั่นให้กับผู้โดยสารในการให้บริการของสายการบิน และเป็นการรักษาภาพลักษณ์ที่ดีของสายการบินเพื่อรักษาฐานผู้โดยสารของสายการบินต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสาเหตุของการเกิดความขัดแย้งระหว่างพนักงานปฏิบัติการ และผู้โดยสาร สายการบินต้นทุนต่ำต่างชาติแห่งหนึ่ง
2. เพื่อหาแนวทางการลดปัญหาความขัดแย้งระหว่างพนักงานปฏิบัติการ และผู้โดยสาร อันจะส่งผลต่อการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของสายการบิน

3. ขอบเขตงานวิจัย

งานวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดปัญหาความขัดแย้งระหว่างพนักงานปฏิบัติการ กับ ผู้โดยสาร: กรณีศึกษาสายการบินต้นทุนต่ำต่างชาติแห่งหนึ่ง เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อศึกษาสาเหตุของการเกิดความขัดแย้งระหว่างพนักงานปฏิบัติการ และผู้โดยสาร สายการบินต้นทุนต่ำต่างชาติแห่งหนึ่ง รวมไปถึงเพื่อหาแนวทางการลดปัญหาความขัดแย้งระหว่างพนักงานสายการบิน และผู้โดยสาร อันจะส่งผลต่อการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของสายการบิน จากกลุ่มตัวอย่างที่มาจากพนักงานปฏิบัติการสายการบินต้นทุนต่ำและผู้โดยสารจำนวน 10 คน ที่มีคุณภาพสามารถเป็นตัวแทนในการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพได้ โดยทำการวิจัย ณ ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ระหว่างเดือนมีนาคม 2562 และ เดือนเมษายน 2562

4. วิธีดำเนินงานวิจัย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดปัญหาความขัดแย้งระหว่างพนักงานปฏิบัติการ กับ ผู้โดยสาร: กรณีศึกษาสายการบินต้นทุนต่ำต่างชาติแห่งหนึ่ง เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้แบบสอบถามเชิงลึก (In-depth Interview) ทำการสอบถามกลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 คน ที่มีคุณภาพสามารถเป็นตัวแทนในการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพได้ โดยเป็นกลุ่มตัวอย่างพนักงานสายการบินต้นทุนต่ำที่เคยมีประสบการณ์ในความขัดแย้ง จำนวน 5 คน และ ผู้โดยสารที่เคยมีประสบการณ์ในความขัดแย้ง จำนวน 5 คน โดยใช้วิธีทำการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเปิดโอกาสให้ผู้ให้สัมภาษณ์สามารถแสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อมูลอย่างเต็มที่ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการทำความเข้าใจทัศนคติของผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับประเด็นที่ผู้วิจัยต้องการศึกษาต่อไป

5. ผลการดำเนินงานวิจัย

ประเด็นสำคัญ	สาระสำคัญที่สรุปได้จากข้อมูล: ผู้โดยสาร	สาระสำคัญที่สรุปได้จากข้อมูล: พนักงานปฏิบัติการสายการบินต้นทุนต่ำ
ความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของความขัดแย้งระหว่างผู้โดยสารกับพนักงานปฏิบัติการสายการบินต้นทุนต่ำ	<ul style="list-style-type: none"> - เกิดจากการเรียกร้องมากเกินไปทำให้พนักงานไม่สามารถตอบสนองให้ได้จึงเกิดความไม่เข้าใจกัน - ทุกอาชีพในการทำงานย่อมมีข้อบกพร่องและเกิดความขัดแย้งกันได้เป็นเรื่องปกติ - การปฏิบัติตนของพนักงานบางคนที่ไม่ถูกต้องคือมีการเลือกที่จะให้บริการ บริการไม่เท่าเทียมกัน - เกิดจากการไม่รู้ข้อมูลข่าวสารในการเดินทางที่เพียงพอ - การสื่อสารที่ผิดพลาดเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความขัดแย้ง 	<ul style="list-style-type: none"> - เกิดจากตัวผู้โดยสารและทางสายการบินด้วยที่ดูแลผู้โดยสารไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้โดยสาร และจำนวนของผู้โดยสารในแต่ละเที่ยวบิน - เกิดจากความเข้าใจและรับรู้ถึงข้อมูลการเดินทางที่ผู้โดยสารไม่ทราบถึงกฎระเบียบต่างๆของสายการบินเนื่องจากการตัวผู้โดยสารขาดการใส่ใจ หรือการสื่อสารที่ไม่เพียงพอของสายการบิน
ประเด็นสำคัญ	สาระสำคัญที่สรุปได้จากข้อมูล: ผู้โดยสาร	สาระสำคัญที่สรุปได้จากข้อมูล: พนักงานปฏิบัติการสายการบินต้นทุนต่ำ
ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการความขัดแย้งของพนักงานสายการบินเมื่อเกิดความขัดแย้งที่เกิดขึ้น	<ul style="list-style-type: none"> - พนักงานต้องทำตามนโยบายบริษัทเพื่อให้เป็นไปตามกรอบมาตรฐานในการจัดการความขัดแย้งที่เกิดขึ้น - ควรมีการคำนึงถึงในเรื่องของความปลอดภัยและการให้บริการผู้โดยสาร - ควรใช้การเจรจาต่อรองในระหว่างการจัดการความขัดแย้งที่เกิดขึ้น - ควรให้บุคคลที่ 3 หรือ ผู้มีอำนาจสูงสุดที่เป็นกลางมาช่วยไกล่เกลี่ยความขัดแย้งที่เกิดขึ้น 	<ul style="list-style-type: none"> - ต้องทำตามนโยบายบริษัทเพื่อให้เป็นไปตามกรอบมาตรฐานในการจัดการความขัดแย้งที่เกิดขึ้น - ระวังควบคุมอารมณ์และความประณีตประนอมในการเจรจากับผู้โดยสาร - ให้บุคคลที่ 3 หรือ ผู้มีอำนาจมาไกล่เกลี่ยความขัดแย้งในกรณีที่ไม่สามารถตกลงกันได้
ความคิดเห็นผลกระทบของความขัดแย้งต่อการเลือกใช้บริการสายการบิน	<ul style="list-style-type: none"> - ขาดความมั่นใจในการเลือกใช้บริการอีก - ตัดสินใจเลือกสายการบินอื่นที่มีการบริการในเส้นทางเดียวกัน - เกิดผลกับภาพลักษณ์ในแง่ลบกับสายการบิน 	<ul style="list-style-type: none"> - ผลกระทบน้อยหรือไม่นานเนื่องจากเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นบ่อยครั้ง
ความคิดเห็นวิธีแก้ไขผลกระทบที่เกิดจากความขัดแย้งของสายการบิน	<ul style="list-style-type: none"> - จัดการแถลงข่าวชี้แจงความเป็นจริงที่เกิดขึ้นและการรับผิดชอบ - ชี้แจง แจ้งรายละเอียดต่างๆ ความถูกต้องกฎระเบียบของสายการบินให้ผู้โดยสารทราบอย่างทั่วถึง - มีมาตรการชดเชยหากข้อขัดแย้งนั้นเกิดจากความผิดของสายการบิน 	<ul style="list-style-type: none"> - จัดการแถลงข่าวชี้แจงความเป็นจริงที่เกิดขึ้นและการรับผิดชอบ - ชี้แจง แจ้งรายละเอียดต่างๆ ความถูกต้องกฎระเบียบของสายการบินให้ผู้โดยสารทราบอย่างทั่วถึง - มีมาตรการชดเชยหากข้อขัดแย้งนั้นเกิดจากความผิดของสายการบิน

จากการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกในเรื่องของความขัดแย้งระหว่างพนักงานปฏิบัติการสายการบินต้นทุนต่ำและผู้โดยสาร พบว่า

สาเหตุของความขัดแย้งระหว่างผู้โดยสารกับพนักงานปฏิบัติการสายการบินต้นทุนต่ำต่างชาติแห่งหนึ่งมีสาเหตุหลักมาจากการกระบวนกรสื่อสารระหว่างสายการบินและผู้โดยสารที่ไม่ทั่วถึงในด้านของกฎ ระเบียบ ข้อบังคับในการเดินทาง มาตรฐานความปลอดภัย และข้อพึงปฏิบัติของผู้โดยสารระหว่างการเดินทาง รวมทั้งความต้องการของผู้โดยสารที่มีความต้องการที่ไม่เท่ากัน บางกรณีผู้โดยสารมีความต้องการมากเกินไปจนเกินมาตรการของสายการบิน ซึ่งเป็นสิ่งที่ทั้งผู้โดยสารและพนักงานปฏิบัติการสายการบินต้นทุนต่ำมีความคิดเห็นตรงกัน อีกทั้งการปฏิบัติตนในการให้บริการของพนักงานปฏิบัติการสายการบินต้นทุนต่ำที่ให้บริการผู้โดยสารไม่เท่าเทียม

“ผู้โดยสารบางคนไม่ทราบถึงสิ่งต่างๆที่เกี่ยวข้องในการเดินทาง อย่างตัวเองแรกที่ขึ้นเครื่องบินใหม่ๆ ก็เกิดอารมณ์เสียนะ นู่นก็ไม่ได้ นี่ก็ได้อะไรก็ไม่รู้ ก็เคยอารมณ์เสียโมโหใส่พนักงานสายการบิน ก็เข้าใจแหละคนเรานั้นไม่รู้ ความต้องการก็ไม่เท่ากัน เสียเงินแพงๆมาขึ้นเครื่องบินก็อยากได้การบริการดีๆ แต่อย่างพี่ก็เคยเจอนะบางทีเราก็ไม่เข้าใจนะว่าทำไมพนักงานคนนี้บริการคนอื่นดีจังแต่กลับเราทำไมไม่ดีเท่าเขา ก็เกิดความข้องใจแล้ว”

(ผู้โดยสารเพศหญิงอายุ 45 ปี สัมภาษณ์ ณ ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ)

“เราก็พยายามเข้าใจนะและให้ความช่วยเหลือเต็มที่ แต่ก็ต้องอยู่ในกรอบ ในมาตรฐานของความปลอดภัย จะทำอะไรเกินกว่านี้ไม่ได้ ผู้โดยสารหลายคนก็ไม่ทราบสิ่งเหล่านี้ทำให้เกิดความไม่พึงพอใจจนถึงความขัดแย้งเกิดขึ้น เคยโดนชี้หน้าใส่เลย บางทีก็มีปากของใส่ ว่าหยาบคายก็มี สารพัดเลย ก็ต้องเข้าใจความต้องการของแต่ละคน แต่บางทีก็ไม่ไหวเหมือนกันนะผู้โดยสารหลายคน พนักงานสายการบินมีไม่กี่คนเราก็อาจจะตอบสนองความต้องการของพวกเขาไม่ได้ก็ไม่พอใจใส่เราอีก”

(พนักงานสายการบินเพศชาย อายุ 41 ปี สัมภาษณ์ ณ ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ)

การจัดการความขัดแย้งของพนักงานปฏิบัติการสายการบินต้นทุนต่ำเมื่อเกิดความขัดแย้งที่เกิดขึ้น ทั้งผู้โดยสารและพนักงานปฏิบัติการสายการบินต้นทุนต่ำมีความคิดเห็นตรงกันว่า การจัดการความขัดแย้งที่เกิดขึ้นควรเป็นไปตามมาตรฐาน กฎ ระเบียบของสายการบิน หากไม่สามารถจัดการความขัดแย้งกันเองได้ก็ต้องให้บุคคลที่ 3 หรือผู้มีอำนาจที่เป็นกลางมาไกล่เกลี่ยด้วยกระบวนการการเจรจาต่อรองที่รักษาผลประโยชน์กันทั้งสองฝ่าย รวมทั้งพนักงานยังต้องควบคุมอารมณ์ในการจัดการความขัดแย้งที่เกิดขึ้น ไม่ให้บานปลาย

“ก็อยากให้พนักงานสายการบินดำเนินการไปตามมาตรฐานที่สายการบินกำหนด แต่ควรมีลายลักษณ์อักษรให้ผู้โดยสารได้ทราบด้วย ต่างฝ่ายต่างก็ต้องใช้เหตุผลในการเจรจากัน หากเจรจายังไม่ได้ดีก็ต้องให้คนอื่นที่เป็นกลางมาช่วยเจรจาลดความขัดแย้งให้”

(ผู้โดยสารเพศชาย อายุ 38 ปี สัมภาษณ์ ณ ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ)

“ก็ต้องใช้กฎระเบียบ มาตรการต่างๆของสายการบินเข้าไปคุย ก็ต้องคุยด้วยเหตุผลก่อน ต้องพยายามกดอารมณ์ตัวเองถ้าพูดแล้วผู้โดยสารยังไม่เข้าใจ ถ้าไม่รู้เรื่องก็ให้หัวหน้างานของพี่มาเจรจาหาข้อตกลงกัน”

(พนักงานสายการบินเพศหญิง อายุ 36 ปี สัมภาษณ์ ณ ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ)

ผลกระทบของความขัดแย้งต่อการเลือกใช้บริการสายการบินต้นทุนต่ำ ความคิดเห็นระหว่างผู้โดยสารและพนักงานปฏิบัติการสายการบินต้นทุนต่ำ แตกต่างกันในเรื่องดังกล่าวโดยผู้โดยสารมีความคิดเห็นว่าภาพลักษณ์ของสายการบินจะเป็นไปในทางลบ ทำให้ผู้โดยสารขาดความเชื่อมั่นในการใช้บริการของสายการบินต้นทุนต่ำนั้น และเลือกเดินทางกับสายการบินต้นทุนต่ำอื่นแทน ส่วนพนักงานปฏิบัติการสายการบินต้นทุนต่ำนั้นมีความคิดเห็นว่ามีผลกระทบน้อยเนื่องจากความขัดแย้งเกิดขึ้นบ่อยครั้งเพราะเป็นการทำงานที่อยู่กับผู้คนจำนวนมากหลากหลายความคิด ความต้องการก็มักจะเป็นผลกระทบที่เกิดขึ้นในระยะสั้น

“เดี๋ยวนี้ข้อมูลแพร่กระจายไปไวมากปัญหาเกิดขึ้นตอนนี้อีกไม่กี่นาทีหลายคนรับรู้รับทราบ แล้วยังเป็นข้อมูลในทางลบยิ่งไปไวมาก หลายคนเขาก็มองและคุยกันแล้วว่าสายการบินนี้เป็นแบบนี้หรือ ความเชื่อมั่นของผู้โดยสารก็ลดลงหายไป ก็ไปใช้สายการบินอื่นที่ดีกว่าแทน”

(ผู้โดยสารเพศชาย อายุ 32 ปี สัมภาษณ์ ณ ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ)

“ปัญหามันก็มีตลอดเวลาที่หลายเที่ยวบินก็เจอนะไม่เรื่องนั้น ก็เรื่องนี้ ปัญหาบางทีก็ซ้ำๆ ทำงานอยู่กับคนมากมายหลากหลายมันก็ต้องมีความขัดแย้งขึ้นได้ตลอด ถ้าจะเกิดก็สั้นไม่มากเพราะจริงๆ แล้วปัญหาใหญ่ๆ ของสายการบินมีอีกมากมาย”

(พนักงานสายการบินเพศหญิง อายุ 32 ปี สัมภาษณ์ ณ ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ)

วิธีแก้ไขผลกระทบที่เกิดจากความขัดแย้งของสายการบินต้นทุนต่ำ ทั้งผู้โดยสารและพนักงานปฏิบัติการสายการบินต้นทุนต่ำมีความคิดเห็นตรงกันว่า ทางสายการบินควรมีการแถลงข่าวชี้แจงความเป็นจริงที่เกิดขึ้นให้แก่สาธารณชนได้รับทราบเพื่อเป็นการรักษาภาพลักษณ์ และแสดงการรับผิดชอบและมีมาตรการชดเชยในกรณีที่เป็นข้อผิดพลาดของสายการบิน รวมไปถึงการสื่อสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเดินทาง กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ มาตรการความปลอดภัยให้เห็นเด่นชัดและทั่วถึง และเป็นลายลักษณ์อักษร รวมทั้งหากมีการเปลี่ยนแปลงใดๆ ก็ต้องรีบดำเนินการแจ้งให้ทราบอย่างรวดเร็ว

“สายการบินก็ต้องออกมาแถลงข่าวตามความเป็นจริง ถ้าหากเป็นความผิดของพนักงาน หรือสายการบินก็ต้องมีการแสดงความรับผิดชอบ หรือมาตรการชดเชยหากเกิดข้อเสียหาย”

(ผู้โดยสารเพศหญิง อายุ 27 ปี สัมภาษณ์ ณ ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ)

“ก็ต้องแจ้งข้อมูลข่าวสารต่างๆ ให้ผู้โดยสารได้รับรู้รับทราบอย่างทั่วถึง ให้เห็นเด่นชัด มีการประชาสัมพันธ์เป็นลายลักษณ์อักษร จะได้เป็นหลักฐานในการชี้แจง รวมทั้งเมื่อมีเปลี่ยนแปลงของข้อมูลก็ควรจะต้องแจ้งทันทีเพื่อลดการเกิดปัญหาต่างๆ ที่ตามมา”

(พนักงานสายการบินเพศชาย อายุ 38 ปี สัมภาษณ์ ณ ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ)

6. สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

จากผลการศึกษาเชิงคุณภาพถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดปัญหาความขัดแย้งระหว่างพนักงานปฏิบัติการสายการบินต้นทุนต่ำต่างชาติแห่งหนึ่งกับผู้โดยสารพบว่า สาเหตุปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างพนักงานปฏิบัติการสายการบินต้นทุนต่ำต่างชาติแห่งหนึ่งกับผู้โดยสาร คือการสื่อสารที่ไม่มีคุณภาพไม่ทั่วถึงในเรื่องของกระบวนการต่างๆในการใช้บริการสายการบิน ระเบียบ ข้อบังคับ และมาตรฐานความปลอดภัยจนทำให้เกิดความผิดพลาดอันเป็นเหตุให้เกิดความเข้าใจผิดหรือไม่รับทราบถึงข้อมูลดังกล่าวจนเป็นความขัดแย้งเกิดขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Postuma (2011) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการความขัดแย้งระหว่างพนักงานและลูกค้าซึ่งสาเหตุของความขัดแย้งที่สำคัญที่เกิดขึ้นเกิดจากความรับรู้ข้อมูลข่าวสารของลูกค้าต่อสินค้าและบริการขององค์กรอันเป็นเหตุให้เกิดความเข้าใจผิดและเป็นความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในที่สุด รวมไปถึงความต้องการของผู้โดยสารที่มีความแตกต่างกันทั้งรูปแบบ และปริมาณทำให้เกิดความไม่พึงพอใจอันเนื่องมาจากไม่ได้รับการตอบสนองตามความต้องการของตน ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาของ Kim and Wang (2007) ที่ศึกษาถึงความขัดแย้งที่เกิดจากการแตกต่างกันของวัฒนธรรมซึ่งส่งผลต่อรูปแบบและความต้องการของมนุษย์ที่มีความแตกต่างกันอันทำให้เกิดความขัดแย้งในความไม่เข้าใจกันและไม่สามารถตอบสนองกันและกันได้

การวิจัยเชิงคุณภาพครั้งนี้ยังศึกษาถึงการจัดการความขัดแย้งที่เกิดขึ้นของพนักงานปฏิบัติการสายการบินต้นทุนต่ำต่างชาติแห่งหนึ่งและผู้โดยสารถึงกระบวนการจัดการความขัดแย้ง โดยพบว่ามีการใช้วิธี โดยนำบุคคลที่ 3 หรือผู้มีอำนาจที่เป็นกลางมาเป็นส่วนร่วมในการจัดการความขัดแย้งให้ลดลง ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีของ Hocker and Wilmot (2007) ที่กล่าวถึงกระบวนการในการจัดการความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างบุคคลหรือกลุ่มโดยใช้วิธีการเจรจาต่อรองโดยใช้บุคคลที่ 3 ที่เป็นกลาง หรืออาศัยอนุญาโตตุลาการในการช่วยในการจัดการความขัดแย้งนั้น

7. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. จากการศึกษาพบว่าปัจจัยปัญหาที่สำคัญของความขัดแย้งระหว่างพนักงานปฏิบัติการสายการบินต้นทุนต่ำต่างชาติกับผู้โดยสารนั้นเกิดมาจากการสื่อสารข้อมูลข่าวสารในด้านการเดินทาง กฎระเบียบและข้อบังคับในการเดินทางที่ไม่ชัดเจนและทั่วถึง อันส่งผลต่อความเชื่อมั่นไว้วางใจในการใช้บริการของผู้โดยสาร อีกทั้งภาพลักษณ์ในทางลบของสายการบิน ดังนั้นการสื่อสารประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารต่างๆของสายการบินควรเพิ่มการสื่อสารให้ทั่วถึงหรือช่องทางการสื่อสารที่ผู้โดยสารสามารถเข้าถึงได้ทั่วถึง รวมทั้งข้อมูลข่าวสารที่สื่อสารกับผู้โดยสารต้องเป็นข้อมูลข่าวสารที่เป็นจริงและทันสมัย

2. ความต้องการของผู้โดยสารที่มีรูปแบบและปริมาณที่ต่างกันซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญอันหนึ่งที่ทำให้เกิดความขัดแย้งเกิดขึ้นระหว่างผู้โดยสารและพนักงานปฏิบัติการสายการบินต้นทุนต่ำต่างชาติแห่งหนึ่ง ดังนั้นการเรียนรู้ถึงเรื่องของความหลากหลายทางวัฒนธรรม และจิตวิทยาองค์กรจึงเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญในการดำเนินงานของสายการบินที่เป็นองค์กรที่เกี่ยวข้องกับผู้คนที่มีความหลากหลายทางเชื้อชาติ ภาษา วัฒนธรรม ซึ่งจะมีความต้องการที่แตกต่างกัน ความรู้ความเข้าใจในด้านของความแตกต่างทางวัฒนธรรม และจิตวิทยาองค์กรจึงเป็นส่วนสำคัญที่จะสามารถตอบสนองต่อการให้บริการและการดำเนินงานของสายการบินเพื่อสร้างความประทับใจในการใช้บริการของผู้โดยสารอีกทั้งเป็นการพัฒนาปรับปรุงการให้บริการสายการบินอีกด้วย

3. เมื่อเกิดเหตุการณ์ความขัดแย้งที่มีผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของสายการบิน พนักงานปฏิบัติการสายการบิน ต้นทุนต่างชาติแห่งหนึ่ง และผู้โดยสารแล้วนั้นสายการบินควรมีการแสดงความจริงที่เกิดขึ้นให้กับสาธารณชนได้ ทราบถึงสาเหตุของความขัดแย้งนั้นว่าเกิดขึ้นเนื่องจากอะไร และสายการบินควรมีมาตรการในการชดเชยความเสียหายที่เกิดขึ้นจากผลของการขัดแย้งนั้นอย่างจริงจังเพื่อเป็นการรักษาภาพลักษณ์ที่ดีของสายการบินรวมทั้งเป็นการ สร้างความเชื่อมั่นต่อการใช้บริการของผู้โดยสารต่อสายการบินต่อไปในอนาคต

8. เอกสารอ้างอิง

- ปิยวรรณ ไกรเลิศ.(2556). **ปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจซื้อบริการสายการบิน ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างสายการบินไทย สมายล์และสายการบินไทยแอร์เอเชีย เส้นทางกรุงเทพฯ-กระบี่**. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
อดิเทพ กำแพงเสถ.(2556). **ปัจจัยความสำเร็จต่อการให้บริการสายการบินไทยแอร์เอเชีย**.กรุงเทพมหานคร:
มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- อินทรา จันทร์รัฐ. (2552). **ความคาดหวังและการรับรู้จริงต่อคุณภาพการบริการสายการบินต้นทุนต่ำเที่ยวบิน ภายในประเทศ**. กรุงเทพมหานคร:มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Hocker, J.L. & Wilmot.W.W. (2007). **Interpersonal Conflict**. New York : Mcgraw-Hill.
- Hynes.G.E. (2016). **Managerial Communication: Strategies and Applications**. Los Angeles: SAGE.
- Kim.H.T., kim.Y.T., Wang.C. (2007). **Conflict MAnagemeny Styles: the differences among the Chinese, Japanese and Koreans**. International Journal of Conflict Management, Vol 18,pp. 23-41.
- Mujtaba B.G. & Prause D. (2015). **Conflict management Practices for Diverse Workplaces**. Journal of Business studies Quarterly. 14-22.
- Olu, Ojo, Dupe, Adesubomi, Abolade. (2008). **Impact of conflict management on employee's performance in a public sector organization in Nigeria**. Department of Business administration, Faculty of Management Sciences, Osun State University.
- Pazos. P. (2012). **Conflict management and effectiveness in virtual teams. Team Performance Management: An International journal**, Vol 18, pp. 401-417.
- Posthuma. R.A. (2011). **Conflict management and performance outcomes**, international Journal of conflict management, Vol 22 pp 108-110.
- White.R.D. (1999). **Manageing the Diverse Organization: The imperative for a New Multicultural Paradigm**. Public Administration Institute, Louisiana State University.

ปัจจัยที่มีต่อประสิทธิภาพการทำงานของพนักงานปฏิบัติการ:

กรณีศึกษา สายการบินต้นทุนต่ำแห่งหนึ่งของไทย

FACTORS DETERMINING PERFORMANCE AMONG OPERATIONAL STAFFS: THE CASE STUDY OF A THAI LOW-COST CARRIER

ดร.วสวัตติ์ สุทธิญาณณี

หัวหน้าสาขาวิชาธุรกิจการบิน (หลักสูตรนานาชาติ) วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

Email: vasavat.su@spu.ac.th

ดร.เมธาวี ธรรมเกษร

อาจารย์ประจำสาขาวิชาธุรกิจการบิน (หลักสูตรนานาชาติ) วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปภาดา วิชยชนานนท์

รองคณบดี วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

บทคัดย่อ

การพัฒนาและฝึกอบรมบุคลากรในองค์กร เป็นสิ่งที่องค์กรจะต้องมีกระบวนการที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้บุคลากรมีสมรรถนะตามวิสัยทัศน์ขององค์กร หากบุคลากรมีสมรรถนะในด้านความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณลักษณะต่างๆที่เหมาะสมกับการปฏิบัติงานแล้วการดำเนินงานในด้านต่างๆ ก็สามารถดำเนินไปอย่างราบรื่น แต่ถ้าหากบุคลากรขาดความพร้อมในการปฏิบัติงานอันเนื่องมาจากขาดความรู้ ความสามารถหรือทัศนคติ จนทำให้การปฏิบัติงานเป็นไม่ไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่องค์กรกำหนด การจัดการพัฒนาและการฝึกอบรมบุคลากรจึงเป็นสิ่งที่ต้องมีการวางแผนและการดำเนินงานอย่างรอบคอบ เพื่อให้บุคลากรมีประสิทธิภาพในการทำงานมากขึ้นรวมทั้งก่อให้เกิดความได้เปรียบในการแข่งขันให้กับองค์กรได้อย่างยั่งยืนองค์กรในด้านอุตสาหกรรมการบินเป็นองค์กรขนาดใหญ่

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยการบริหารบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการทำงานของพนักงานในองค์กร ซึ่งการศึกษาพบว่าปัจจัยสิ่งแวดล้อมในการปฏิบัติงานด้านบรรยากาศในการทำงาน ปัจจัยสิ่งแวดล้อมในการปฏิบัติงานระหว่างผู้ปฏิบัติงานและผู้บังคับบัญชา และปัจจัยสิ่งแวดล้อมในด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปฏิบัติงานและเพื่อนร่วมงาน กับประสิทธิภาพในการทำงานมีความสัมพันธ์กันอย่างน้อยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นองค์กรควรมีมาตรการต่างๆที่ส่งเสริมสิ่งแวดล้อมเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการทำงานของผู้ปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพเพื่อให้องค์กรเจริญก้าวหน้าต่อไป

คำสำคัญ: ศักยภาพการทำงาน เป้าหมาย ประสิทธิภาพ

ABSTRACT

Personnel development and training of in the organization is the organization needs to systematic and effective process for personnel performance in the corporate vision. If the personnel are competent in the areas of knowledge, skills, abilities, and characteristics appropriate to the operation, then the variety operational areas can go smoothly. But the lack of personnel in the work due to lack of knowledge, ability or attitude which the operation is not according to the standards which set by the organization. Personnel management, development, and training are carefully planned to provide more efficient workforce and sustainable competitive advantage for the aviation industry which is a large organization.

This study aims to study the potential of employees in the organization. It also examines the impact on employee productivity development in the organization and the personal management factors that are related to the potential of employees in the organization. The study found that environmental factors in working atmosphere in work, the environmental factors in work performance between supervisors and supervisors, and the environmental factors in the relationship between workers and colleagues effect the working efficiency was significantly correlated. Therefore, the organization should take measures to promote the environment in order to promote the efficiency of the employees which make the organization prosper.

Keywords: Working Potential, Goal, Effective

1. บทนำ

ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ที่มีการแข่งขันสูง การดำเนินองค์กรในปัจจุบันต่างก็ต้องเผชิญกับสภาพแวดล้อมทั้งภายนอกและภายใน ซึ่งสภาพแวดล้อมภายนอก ได้แก่ เศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรม สภาพแวดล้อมภายใน ได้แก่ วิธีการดำเนินงาน การบริหารของผู้บริหารในองค์กร และทรัพยากรมนุษย์ขององค์กร ซึ่งสิ่งที้องค์กรในยุคปัจจุบันให้ความสนใจอย่างมากคือการพัฒนาสมรรถนะ (Competency) ขององค์กร ให้มีขีดความสามารถในการแข่งขันเพื่อให้สามารถอยู่รอดและประสบความสำเร็จตามวิสัยทัศน์และพันธกิจขององค์กร ดังนั้นการพัฒนาและฝึกอบรมบุคลากรในองค์กร จึงเป็นสิ่งที่องค์กรจะต้องมีกระบวนการที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้บุคลากรมีสมรรถนะตามวิสัยทัศน์ขององค์กร หากบุคลากรมีสมรรถนะในด้านความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณลักษณะต่างๆที่เหมาะสมกับการปฏิบัติงานแล้วการดำเนินงานในด้านต่างๆ ก็สามารถดำเนินไปอย่างราบรื่น แต่ถ้าหากบุคลากรขาดความพร้อมในการปฏิบัติงานอันเนื่องมาจากขาดความรู้ ความสามารถหรือทัศนคติ จนทำให้การปฏิบัติงานเป็นไม่ไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่องค์กรกำหนด การจัดการพัฒนาและการฝึกอบรมบุคลากรจึงเป็นสิ่งที่จะต้องมีการวางแผนและการดำเนินงานอย่างรอบคอบ เพื่อให้บุคลากรมีประสิทธิภาพในการทำงานมากขึ้นรวมทั้งก่อให้เกิดความได้เปรียบในการแข่งขันให้กับองค์กรได้อย่างยั่งยืนองค์กรในด้านอุตสาหกรรมการบินเป็นองค์กรขนาดใหญ่ ซึ่งการดำเนินงานมีส่วนสำคัญต่อการพัฒนา

องค์กรที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งยังมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ทั้งนี้องค์กรจะต้องมีการบริหารจัดการที่ดี การที่องค์กรบริหารงานเพื่อให้บรรลุภารกิจตรงตามวัตถุประสงค์ขององค์กรจำเป็นต้องมีการบริหารที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งการบริหารจะต้องประกอบไปด้วยหลายๆส่วน เช่น ระบบการบริหาร การจัดการองค์กร ตลอดจนการบริหารด้านบุคลากร ซึ่งส่วนนี้ถือเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของ

พนักงานให้มีการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง และมีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การปฏิบัติงานของพนักงานในองค์กรมีประสิทธิภาพประกอบไปด้วยหลายๆปัจจัย เช่น สภาพแวดล้อมในการทำงาน สวัสดิการต่างๆขององค์กร หรือแม้กระทั่งแรงจูงใจหรือความต้องการอื่นๆด้วย และทั้งหมดก็เป็นผลรวมที่จะทำให้องค์กรนั้นมีประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้

สภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน จัดเป็นทรัพยากรทางกายภาพที่สามารถมองเห็นได้ เช่น ตัวอาคาร เครื่องจักร โรงงาน อุปกรณ์สำนักงาน ที่ดิน เป็นต้น ซึ่งผู้บริหารควรจัดการเกี่ยวกับทรัพยากรทางกายภาพให้คุ้มค่า และต้องบำรุง ดูแลรักษาให้พร้อมใช้งานอยู่เสมอ ซึ่งปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการทำงาน เช่น บรรยากาศในการทำงาน สัมพันธภาพระหว่างผู้ปฏิบัติงานกับผู้บังคับบัญชา เป็นต้น นอกจากนี้ทรัพยากรมนุษย์ก็ถือว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญ ซึ่งถ้าไม่มีทรัพยากรมนุษย์ก็จะไม่มีองค์กรเกิดขึ้น ผู้บริหารที่ดีจะต้องจัดการทรัพยากรบุคคลให้เกิดประสิทธิภาพ โดยสามารถจัดบุคลากรให้เหมาะสมกับงานทำงานตามที่ตนมีความถนัด บุคลากรก็จะเกิดความพึงพอใจในการทำงาน งานก็จะมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลโดยรวดเร็ว ถูกต้อง ทันท่วงที (ไพโรจน์ ทิพมาตร์, 2548 :12-13) ดังนั้นทรัพยากรบุคคลจึงเป็นสาเหตุสำคัญที่จะส่งผลต่อประสิทธิภาพในการผลิตและคุณภาพมาตรฐานของสินค้า ทำให้ต้นทุนการผลิตเพิ่มขึ้น ธุรกิจจึงมีการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรให้มีทักษะความชำนาญที่จำเป็นต่อการพัฒนาอาชีพ พัฒนาขีดความสามารถของตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพโดยมีปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานปฏิบัติการ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด โดยจะนำมาซึ่งผลผลิตที่มีคุณภาพมาตรฐาน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน ตำแหน่งในการปฏิบัติงาน รายได้ต่อเดือน และปัจจัย

ดังนั้นผู้ศึกษาสนใจที่จะทำการศึกษาค้นคว้าถึงแนวทางการพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการบิน ซึ่งจะนำข้อมูลมาวิเคราะห์ เพื่อหาผลลัพธ์ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เพื่อที่จะได้ทราบว่า การพัฒนาศักยภาพขององค์กรนั้นมีแนวทางและวิธีใดบ้างที่จะทำให้พนักงานปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรที่ตั้งไว้

ดังนั้นการศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับศักยภาพการทำงาน of พนักงานในองค์กรของสายการบินต้นทุนต่ำแห่งหนึ่งของไทย โดยมีตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยการบริหารบุคคลของพนักงานในสายการบินต้นทุนต่ำแห่งหนึ่งของไทย ด้านประชากรศาสตร์ ด้านสิ่งแวดล้อมในการปฏิบัติงาน และด้านความพึงพอใจการจัดการทรัพยากรมนุษย์ และตัวแปรตาม คือ ศักยภาพในการทำงานของพนักงาน ได้แก่ ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน คือ ปริมาณงาน คุณภาพงาน และผลผลิตจากการทำงาน

2. วัตถุประสงค์การศึกษา

เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับศักยภาพการทำงาน of พนักงานในองค์กรของสายการบินต้นทุนต่ำแห่งหนึ่งของไทย

3. วิธีการศึกษา

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยจัดลำดับเนื้อหาแบบสอบถามให้ครอบคลุมข้อมูลที่ต้องการ ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน สายงานหรือฝ่ายในการปฏิบัติงานและรายได้ต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบปลายปิด (Close-end) แบบมีให้เลือก 2 คำตอบ (Dichotomous choices) แบบมีให้เลือกหลายคำตอบ (Multiple choices) และแบบปลายเปิด (Open-end) มีจำนวน 6 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยสิ่งแวดล้อมในการปฏิบัติงานของพนักงานปฏิบัติการ สายการบิน ต้นทุนตำแหน่งหนึ่งของไทย มีจำนวน 10 ข้อ ประกอบด้วยด้านบรรยากาศในการทำงาน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปฏิบัติงานกับผู้บังคับบัญชา และด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปฏิบัติงานกับเพื่อนร่วมงาน ลักษณะคำถามเป็นแบบ Likert scale ซึ่งใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale method) โดยใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทอันตรภาค (Interval scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของ บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) มีจำนวน 12 ข้อ ประกอบด้วย ด้านการสรรหาและการคัดเลือกบุคลากร ด้านการจ่ายค่าตอบแทน ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน และด้านขวัญและกำลังใจ ลักษณะคำถามเป็นแบบ Likert scale ซึ่งใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale method) โดยใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทอันตรภาค (Interval scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามด้านประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงานปฏิบัติการ สายการบินต้นทุนต่ำแห่งหนึ่งของไทย มีจำนวน 10 ข้อ ประกอบด้วย ด้านปริมาณงาน ด้านคุณภาพ ด้านผลผลิต ลักษณะคำถามเป็นแบบ Likert scale ซึ่งใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale method) โดยใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทอันตรภาค (Interval scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ

3.2 การหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อให้แบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาศักยภาพการทำงานของพนักงานเพื่อมุ่งสู่เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ: กรณีศึกษาสายการบินต้นทุนต่ำแห่งหนึ่งของไทยมีความถูกต้องและมีความสมบูรณ์ในเรื่องการใช้ภาษา ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามให้อาจารย์ที่ปรึกษาได้ตรวจสอบความเรียบร้อยและถูกต้อง เพื่อที่จะนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลจริงกับผู้ที่เกี่ยวข้อง

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Method) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพการทำงานของพนักงานเพื่อมุ่งสู่เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ: กรณีศึกษาสายการบินต้นทุนต่ำแห่งหนึ่งของไทย ผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือจาก สายการบินต้นทุนต่ำแห่งหนึ่งของไทย เข้าไปเก็บข้อมูลกับพนักงานปฏิบัติการ จำนวน 367 คน ด้วยตนเองและผู้แทนจากบริษัทฯ ช่วยเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งลักษณะของการเก็บข้อมูลดังนี้

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่ผู้วิจัยได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามของพนักงานปฏิบัติการ ข้อมูลจากสายการบินต้นทุนต่ำแห่งหนึ่งของไทย 367 คน

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ซึ่งเป็นข้อมูลที่ใช้ประกอบการทำวิจัยนั้น ผู้วิจัยได้ทำการค้นคว้าจากหนังสือ ตำรา บทความ ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลจากสายการบินต้นทุนต่ำแห่งหนึ่งของไทย เพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

3.4 การจัดกระทำข้อมูล

1. หลังจากเก็บข้อมูลแล้วนำมาแบบสอบถามมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์
2. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาลงรหัส (Coding) และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS For Windows (Statistical Package for Social Science) เพื่อวิเคราะห์เชิงพรรณนาและเชิงอนุมาน

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ซึ่งใช้สถิติดังนี้
1.1 ค่าร้อยละ (Percentage) เพื่อใช้อธิบายลักษณะข้อมูลจากแบบสอบถามส่วนที่ 1 ลักษณะด้านประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน สายงานหรือฝ่ายในการปฏิบัติงาน และรายได้ต่อเดือน

1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) เพื่อใช้ในการอธิบายลักษณะข้อมูลจากแบบสอบถามส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย บรรยากาศในการทำงาน ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปฏิบัติงานกับผู้บังคับบัญชา ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปฏิบัติงานกับเพื่อนร่วมงาน ส่วนที่ 3 ความพึงพอใจต่อการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของสายการบินต้นทุนต่ำแห่งหนึ่งของไทย ประกอบด้วย ด้านการสรรหาและการคัดเลือกบุคลากร ด้านการจ่ายค่าตอบแทน ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน ด้านขวัญและกำลังใจ และส่วนที่ 4 ประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงานปฏิบัติการ สายการบินต้นทุนต่ำแห่งหนึ่งของไทย ประกอบด้วย ด้านปริมาณงาน ด้านคุณภาพ ด้านผลผลิต

1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อใช้อธิบายลักษณะข้อมูลจากแบบสอบถามส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานประกอบด้วย บรรยากาศในการทำงาน ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปฏิบัติงานกับผู้บังคับบัญชาความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปฏิบัติงานกับเพื่อนร่วมงาน ส่วนที่ 3 ความพึงพอใจต่อการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของสายการบินต้นทุนต่ำแห่งหนึ่งของไทย ประกอบด้วย ด้านการสรรหาและการคัดเลือกบุคลากร ด้านการจ่ายค่าตอบแทน ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน ด้านขวัญและกำลังใจ และส่วนที่ 4 ประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงานปฏิบัติการ สายการบินต้นทุนต่ำแห่งหนึ่งของไทย ประกอบด้วยด้านปริมาณงาน ด้านคุณภาพ ด้านผลผลิต

2. การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic) โดยใช้สถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อใช้หาค่าความสัมพันธ์ของตัวแปร 2 ตัวที่เป็นอิสระจากกัน

4. ผลการศึกษาและการอภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาศักยภาพการทำงานของพนักงานเพื่อมุ่งสู่เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ: กรณีศึกษาสายการบินต้นทุนต่ำแห่งหนึ่งของไทย ผู้วิจัยมีประเด็นสำคัญที่จะนำมาสรุปผลการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

4.1 ข้อมูลปัจจัยประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย ร้อยละ 51.8 และเพศหญิง ร้อยละ 48.2 โดยพนักงานปฏิบัติการส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 23-40 ปี ร้อยละ 89.1 รองลงมาคือช่วงอายุ 41-50 ปี ร้อยละ 8.7 และ

อายุ 22 ปีหรือต่ำกว่า ร้อยละ 2.2 ด้านระดับการศึกษาพนักงานส่วนใหญ่มีการศึกษาปริญญาตรี ร้อยละ 73.3 รองลงมาที่มีการศึกษาระดับปริญญาโท ร้อยละ 20.2 ระดับอนุปริญญาหรือปวส. ร้อยละ 6.0 และระดับปริญญาเอก ร้อยละร้อยละ 0.5 นอกจากนั้นในด้านระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน พบว่าพนักงานปฏิบัติการส่วนใหญ่มีระยะเวลาที่ปฏิบัติงานระหว่าง 2-5 ปี ร้อยละ 39.8 รองลงมามีระยะเวลาที่ปฏิบัติงานระหว่าง 6-10 ปี ร้อยละ 38.1 ช่วงระยะเวลา 21 ปีขึ้นไป ร้อยละ 9.5 ช่วงระยะเวลา 1ปีหรือต่ำกว่า ร้อยละ 6.0 ช่วงระยะเวลา 11-15 ปี ร้อยละ 4.4 และระยะเวลา 16-20 ปี ร้อยละ 2.2 ส่วนใหญ่เป็นพนักงานในสายปฏิบัติการ ร้อยละ 26.7 พนักงานในสายสนับสนุนธุรกิจ ร้อยละ 24.5 พนักงานในสายการพาณิชย์ ร้อยละ 21.0 พนักงานในสายบำรุงรักษา ร้อยละ 17.7 และพนักงานฝ่ายมาตรฐานและอาชีวอนามัย ร้อยละ 10.1 ด้านรายได้พนักงานส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 9,001-15,000 บาท ร้อยละ 35.7 รองลงมาคือ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,001-20,000 บาท ร้อยละ 34.1 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001-30,000 บาท ร้อยละ 15.3 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 9,000 บาทหรือต่ำกว่า ร้อยละ 9.8 และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 30,001-50,000 บาท ร้อยละ 5.2 ตามลำดับ

4.2 ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน

จากการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในการปฏิบัติงานของพนักงานปฏิบัติการ สายการบิน ต้นทุนต่ำแห่งหนึ่งของไทย ภาพรวมอยู่ในระดับดีจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลแต่ละด้าน ได้แก่ ด้านบรรยากาศในการทำงาน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปฏิบัติงานกับ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปฏิบัติงานกับเพื่อนร่วมงาน ตามลำดับ

4.3 ข้อมูลความพึงพอใจของพนักงานปฏิบัติการต่อการบริหารทรัพยากรมนุษย์

จากการศึกษาความพึงพอใจของพนักงานปฏิบัติการต่อการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของสายการบิน ต้นทุนต่ำแห่งหนึ่งของไทย ภาพรวมอยู่ในระดับดีจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลแต่ละด้าน ได้แก่ ด้านการสรรหาและการคัดเลือกบุคลากร ด้านการจ่ายค่าตอบแทน ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน ด้านขวัญและกำลังใจ ตามลำดับ

4.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยด้านประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

การศึกษาประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงานปฏิบัติการสายการบินต้นทุนต่ำแห่งหนึ่งของไทย ภาพรวมอยู่ในระดับดีจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลแต่ละด้าน ได้แก่ ด้านปริมาณงาน ด้านคุณภาพ ด้านผลผลิต ตามลำดับ

4.5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมาน

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมานสรุปได้ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยสิ่งแวดล้อมในการปฏิบัติงาน โดยรวมกับประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงานปฏิบัติการ พบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันที่ระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยสิ่งแวดล้อมในการปฏิบัติงานด้านบรรยากาศในการทำงานกับประสิทธิภาพในการทำงานมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทางบวก แสดงว่า มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันที่ระดับปานกลาง ปัจจัยสิ่งแวดล้อมในการปฏิบัติงานระหว่างผู้ปฏิบัติงานและผู้บังคับบัญชาับประสิทธิภาพในการทำงานมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทางบวก แสดงว่า มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันที่ระดับค่อนข้างต่ำ และด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปฏิบัติงานและเพื่อนร่วมงานกับประสิทธิภาพในการทำงาน พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทางบวก แสดงว่า มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันที่ระดับค่อนข้างต่ำ

ตารางที่ 1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมกับปัจจัยด้านประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

	บรรยา กา การ ทำงาน	ความสัมพันธ์ ระหว่าง ผู้ปฏิบัติงานและ ผู้บังคับบัญชา	ความสัมพันธ์ ระหว่าง ผู้ปฏิบัติงานและ เพื่อนร่วมงาน	สิ่งแวดล้อม โดยรวม	ปริมาณ งาน	คุณภาพ งาน	ผลผลิต	ประสิทธิ ภาพใน การ ทำงาน
บรรยา กา การ ทำงาน	1							
ความสัมพันธ์ ระหว่างผู้ปฏิบัติงาน และผู้บังคับบัญชา	.387**	1						
ความสัมพันธ์ ระหว่างผู้ปฏิบัติงาน และเพื่อนร่วมงาน	.379**	.290**	1					
สิ่งแวดล้อมโดยรวม	.795**	.738**	.728**	1				
ปริมาณงาน	.409**	.277**	.228**	.408**	1			
คุณภาพงาน	.484**	.365**	.401**	.555**	.553**	1		
ผลผลิต	.340**	.326**	.216**	.392**	.378**	.504**	1	
ประสิทธิภาพในการ ทำงาน	.519**	.396**	.366**	.569**	.813**	.897**	.691**	1

สมมติฐานส่วนที่ 2 ปัจจัยความพึงพอใจต่อการบริหารทรัพยากรมนุษย์มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการทำงานของพนักงาน จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน สรุปได้ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยความพึงพอใจต่อการบริหารทรัพยากรมนุษย์โดยรวมมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการทำงาน พบว่า มีความสัมพันธ์กันในทิศทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันที่ระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ปัจจัยความพึงพอใจในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ด้านการจ่ายค่าตอบแทนมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทางบวก แสดงว่า มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันที่ระดับค่อนข้างต่ำ ปัจจัยความพึงพอใจในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทางบวก แสดงว่า มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันที่ระดับปานกลาง และปัจจัยความพึงพอใจในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ด้านขวัญและกำลังใจมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทางบวก แสดงว่า มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันที่ระดับค่อนข้างต่ำ

ตาราง 2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์กับปัจจัยด้านประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านจัดการทรัพยากรมนุษย์กับปัจจัยด้านประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน									
	ทรัพยากรมนุษย์	การจ่ายค่าตอบแทน	การประเมินผลการทำงาน	ขวัญและกำลังใจ	การบริหารทรัพยากรมนุษย์โดยรวม	ปริมาณงาน	คุณภาพงาน	ผลผลิต	ประสิทธิภาพในการทำงาน
ทรัพยากรมนุษย์	1								
การจ่ายค่าตอบแทน	.523**	1							
การประเมินผลการทำงาน	.296**	.188**	1						
ขวัญและกำลังใจ	.448**	.422**	.243**	1					
การบริหารทรัพยากรมนุษย์โดยรวม	.770**	.747**	.624**	.727**	1				
ปริมาณงาน	.316**	.187**	.306**	.266**	.374**	1			
คุณภาพงาน	.348**	.145**	.450**	.265**	.423**	.553**	1		
ผลผลิต	.272**	.194**	.351**	.326**	.400**	.378**	.504**	1	
ประสิทธิภาพในการทำงาน	.389**	.207**	.460**	.338**	.487**	.813**	.897**	.691**	1

4.6 อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีต่อประสิทธิภาพการทำงานของพนักงานปฏิบัติการสายการบินต้นทุนต่ำแห่งหนึ่งของไทยผู้วิจัยมีประเด็นสำคัญที่จะนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ปัจจัยสิ่งแวดล้อมในการปฏิบัติงาน มีประเด็นสำคัญที่จะนำมาอภิปราย ดังนี้

1.1 ปัจจัยสิ่งแวดล้อมในการปฏิบัติงานด้านบรรยากาศในการทำงานกับประสิทธิภาพในการทำงานมีความสัมพันธ์กันอย่างไรสำคัญทางสถิติในทางบวก แสดงว่า มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันที่ระดับปานกลาง กล่าวคือ ปัจจัยสิ่งแวดล้อมในด้านบรรยากาศการทำงานของพนักงานมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพ พนักงานมีการทำงานที่ค่อนข้างดีจึงทำให้ประสิทธิภาพของตัวพนักงาน และทำให้ประสิทธิผลของตัวงานนั้นมีความสอดคล้องเข้ากันด้วย ซึ่งบรรยากาศในการทำงานถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้พนักงานมีความรับผิดชอบ ต่องานตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฟรายด์ แลนเดอร์ และ เอช. พิคเกิล (Fried Lander and H. Pickle, 1968 : 195) ได้กำหนดตัวแปรซึ่งสามารถใช้ในการวัดความพึงพอใจในการทำงานของสมาชิกในองค์กรได้ ในเรื่องเกี่ยวกับความไว้วางใจที่มีต่อผู้บริหาร ซึ่งความสามารถในด้านการจัดการของฝ่ายบริหารพนักงาน ตลอดจนความเห็นเกี่ยวกับการอำนวยการว่าเป็นผู้ควบคุมจัดงานดีเพียงใด ความรู้เกี่ยวกับงาน ความสามารถให้งานเสร็จทันกำหนด การจัดให้มีเครื่องมือเครื่องใช้ที่เพียงพอ การให้พนักงานรู้ว่าเขาถูกคาดหวังให้ทำอะไร การพยายามให้พนักงานทำงานร่วมกัน การปฏิบัติต่อคนงานอย่างสุจริต การให้กำลังใจ และความสนใจในการกินคืออยู่ดีของคนงานการจัดการเกี่ยวกับนโยบาย ความเพียงพอของการติดต่อสื่อสารสองทาง

1.2 ปัจจัยสิ่งแวดล้อมในการปฏิบัติงานระหว่างผู้ปฏิบัติงานและผู้บังคับบัญชากับประสิทธิภาพในการทำงานมีความสัมพันธ์กันอย่างไรมีนัยสำคัญทางสถิติในทางบวก แสดงว่า มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันที่ระดับก่อนข้างต่ำ กล่าวคือ ถ้าสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานของพนักงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปฏิบัติงานกับเพื่อนร่วมงานดีขึ้นจะมีประสิทธิภาพการทำงานของพนักงานดีขึ้นเล็กน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานของพนักงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปฏิบัติงานกับผู้บังคับบัญชาในบริษัทหัวหน้าจะมีการมอบหมายงานและการสั่งงานแก่พนักงานตามความคิดเห็นของตนเอง โดยขาดการสอบถามความคิดเห็นจากพนักงานว่ามีความสามารถในการทำงานนั้นๆ หรือไม่จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้การประสานสัมพันธ์ระหว่างหัวหน้ากับลูกน้องเกิดความผิดพลาดบางส่วนในด้านการมอบหมายงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เฮนรี ฟาโย (1949 : 97) ยังมีความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักในการบริหารผู้บังคับบัญชาควรมีความยืดหยุ่นและสามารถประยุกต์ใช้ได้กับนักบริหารทุกระดับในองค์กร โดยเฉพาะในประเด็นเกี่ยวกับ 1) ด้านหลักการแบ่งงานกันทำ เพื่อให้การทำงานง่ายต่อการปฏิบัติกร โดยคำนึงถึงความชำนาญเฉพาะอย่างเพื่อมีประสิทธิภาพในการทำงานสูงขึ้น 2) หลักอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ โดยการมอบอำนาจหน้าที่ตามตำแหน่งงานให้สอดคล้องกับระดับความรับผิดชอบตามตำแหน่งงานนั้น 3) หลักวินัย เป็นการยอมรับและเชื่อฟังในกฎเกณฑ์ระเบียบข้อบังคับที่องค์กรกำหนดขึ้น 4) หลักเอกภาพในการบังคับบัญชา โดยอำนาจที่จะควบคุมสั่งการผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นของผู้บังคับบัญชาเพียงคนเดียว หรือผู้ใต้บังคับบัญชาทุกคนจะต้องรับฟังคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาเพียงคนเดียวเท่านั้น

1.3 ปัจจัยสิ่งแวดล้อมในด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปฏิบัติงานและเพื่อนร่วมงานกับประสิทธิภาพในการทำงาน พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างไรมีนัยสำคัญทางสถิติในทางบวก แสดงว่า มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันที่ระดับก่อนข้างต่ำ กล่าวคือ ถ้าสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานของพนักงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปฏิบัติงานกับเพื่อนร่วมงานดีขึ้นจะมีประสิทธิภาพการทำงานของพนักงานดีขึ้นเล็กน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าบริษัทได้มีการมอบหมายงานแก่พนักงานที่มีการศึกษาสูงแต่ขาดประสบการณ์ให้ทำงานร่วมกับพนักงานที่มีประสบการณ์สูงแต่มีระดับการศึกษาน้อยโดยจะถูกใช้งานในระดับเดียวกันซึ่งมีทั้งเก่งและไม่เก่งผสมกันอยู่ ซึ่งส่งผลให้พนักงานที่รู้มากทำงานมากกว่าแต่ทำงานอยู่ในกลุ่มเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2550 : 74) ได้กล่าวถึงการมอบอำนาจในการตัดสินใจของผู้บริหารไม่ว่าจะระดับใดจะต้องค้นหาวิธีที่ดีที่สุดในการที่จะได้รับประโยชน์จากวัฒนธรรมที่แข็งแกร่งภายในองค์กร โดยการให้พนักงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำงานจะให้อำนาจในการตัดสินใจ ซึ่งเป็นเปิดโอกาสให้พนักงานทุกคนได้ใช้กำลังสติปัญญาความสามารถ และให้โอกาสพนักงานมีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อการทำงานร่วมกัน

2. ปัจจัยความพึงพอใจต่อการบริหารทรัพยากรมนุษย์ มีประเด็นสำคัญที่จะนำมาอภิปราย ดังนี้

2.1 ปัจจัยความพึงพอใจในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ด้านการจ่ายค่าตอบแทนมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างไรมีนัยสำคัญทางสถิติ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันที่ระดับก่อนข้างต่ำ กล่าวคือ บริษัทอาจจะมึนโยบายในการจะจ่ายค่าจ้างและค่าตอบแทนให้กับพนักงานที่ทำงานได้ทั้งคุณภาพและปริมาณตามที่บริษัทกำหนด ก็จะได้ค่าจ้างและค่าตอบแทนที่สูงขึ้น ซึ่งถ้าพนักงานคนใดปฏิบัติไม่ได้มาตรฐานจะได้ค่าตอบแทนต่ำกว่า ซึ่งแนวทางแก้ไขบริษัทจะต้องจัดอบรมและฝึกทักษะการปฏิบัติงานให้พนักงานที่มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานได้คุณภาพและปริมาณที่บริษัทกำหนด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทรงวุฒิ แก้วกรม (2546) ได้ศึกษาเรื่องแรงจูงใจที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน : กรณีศึกษาพนักงานในธุรกิจอุตสาหกรรมเคมีขนาดกลาง นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด จังหวัดระยอง พบว่า แรงจูงใจด้านลักษณะงานที่ทำ/

ความรับผิดชอบ และแรงจูงใจด้านการมีโอกาสดำเนินงานในอาชีพมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในเกณฑ์น้อยทุกด้าน นอกจากนี้ เจ.สเตซี อัดัมส์ (J. Stacy Adams) กล่าวไว้ในหนังสือของ สมยศ นาวิการ (2543 : 329) ว่าความเสมอภาคเป็นการมุ่งเน้นถึงการรับรู้ของบุคคลว่า ได้ถูกปฏิบัติอย่างยุติธรรมเพียงใด เมื่อเปรียบเทียบกับบุคคลอื่น ตามทฤษฎีความเสมอภาคแล้ว ถ้าบุคคลรับรู้ว่าผลตอบแทนของตนเสมอภาคกับผลตอบแทนที่บุคคลอื่นได้รับจากการมีส่วนร่วมช่วยเหลืออย่างเดียวกันแล้ว บุคคลเหล่านั้นเชื่อว่าการปฏิบัติต่อพวกเขาอย่างยุติธรรมและเสมอภาค บุคคลจะประเมินความเสมอภาคโดยยึดอัตราส่วนระหว่างสิ่งที่ให้กับงาน (Input) และสิ่งที่ได้รับจากงาน (Outcomes) เช่น ค่ายกย่อง สวัสดิการและการเลื่อนตำแหน่งอัตราส่วนของสิ่งที่ให้และสิ่งที่ได้รับอาจถูกเปรียบเทียบกับบุคคลอื่นภายในกลุ่มงาน สภาพของความเสมอภาคจะเกิดขึ้นเมื่ออัตราส่วนของสิ่งที่ให้และสิ่งที่ได้รับของบุคคลหนึ่งเท่ากับอัตราส่วนของสิ่งที่ให้และสิ่งที่ได้รับของอีกบุคคลหนึ่ง

2.2 ปัจจัยความพึงพอใจในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันที่ระดับปานกลาง กล่าวคือ บริษัทอาจมีการประเมินผลงานตามปริมาณ และคุณภาพและงานที่ปฏิบัติได้ เพื่อการพิจารณาจ่ายค่าจ้าง ค่าตอบแทน และการเลื่อนตำแหน่งแก่พนักงาน ดังนั้นจึงมีการกำหนดแนวทางแก้ไขในการประเมินแล้วพบว่าพนักงานมีผลการปฏิบัติงานออกมาได้ค่อนข้างดีก็ต้องค่าตอบแทน หรือการขึ้นเงินเดือนตามผลงานและปริมาณงานที่มีคุณภาพ ถูกต้องและดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สร้อยตระกูล (ศิวานนท์) อรรถมานะ (2545 : 408) กล่าวถึงเรื่องขวัญและกำลังใจจะผสมผสานของทัศนคติของผู้ปฏิบัติงานที่มีต่องาน สภาพแวดล้อมในการทำงาน การควบคุมบังคับบัญชา ค่าจ้างแรงงาน และปัจจัยเกี่ยวกับการทำงานอื่นๆ ซึ่งถ้าองค์กรใดมีระดับขวัญสูง ผู้ปฏิบัติงานก็จะมีความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพด้วย

2.3 ปัจจัยความพึงพอใจในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ด้านขวัญและกำลังใจมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันที่ระดับค่อนข้างต่ำ กล่าวคือ บริษัทอาจจะมีการจ่ายค่าจ้างและค่าตอบแทนให้กับพนักงานที่ทำงานได้ทั้งคุณภาพและปริมาณตามที่บริษัทกำหนด ก็จะได้ค่าจ้างและค่าตอบแทนที่สูงขึ้น ซึ่งถ้าพนักงานคนใดปฏิบัติไม่ได้มาตรฐานจะได้ค่าตอบแทนต่ำกว่า ซึ่งแนวทางแก้ไขบริษัทจะต้องจัดอบรมและฝึกทักษะการปฏิบัติงานให้พนักงานที่มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานได้คุณภาพและปริมาณที่บริษัทกำหนด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชวรัตน์ พงษ์ผลชัยสาร, สมชาย คุ่มพลู (2558) ได้ศึกษาเรื่อง ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินบริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน) การศึกษาระดับปริญญาโท เพื่อศึกษาระดับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินปัจจัยที่มีผลต่อขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินและ ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานกับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ผลการวิจัยพบว่า 1.ระดับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินชั้นหนึ่งบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับดังนี้ คือ ด้านความผูกพันกับองค์กร ด้านความสามัคคี และด้านเจตคติในการปฏิบัติงาน ตามลำดับ 2.พนักงานต้อนรับบนเครื่องบินชั้นหนึ่ง บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ที่เพศ อายุ สถานภาพทางครอบครัว ระดับการศึกษา และรายได้ ต่างกัน มีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงานไม่แตกต่างกัน มีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3.ระดับปัจจัยที่มีผลต่อขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินชั้นหนึ่ง บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) พบว่า ปัจจัยกระตุ้นในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน

พบว่า ด้านที่มีระดับความสำคัญมาก ได้แก่ ด้านความสำเร็จในการปฏิบัติงาน และด้านความรับผิดชอบ ส่วนด้านการยอมรับนับถือ ด้านลักษณะของงานที่ทำและด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน อยู่ในระดับปานกลางส่วนปัจจัยค่าจูนในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความสำคัญในระดับปานกลางเรียงตามลำดับดังนี้ คือ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้านการปกครองบังคับบัญชา ด้านเงินเดือน และด้านนโยบายและด้านบริหาร ตามลำดับ 4. ปัจจัยกระตุ้นทั้ง 5 ด้านคือ ด้านความสำเร็จในการปฏิบัติงาน ด้านการยอมรับนับถือ ด้านลักษณะของงานที่ทำ ด้านความรับผิดชอบ และด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงานและปัจจัยค่าจูนทั้ง 4 ด้านคือ ด้านเงินเดือน ด้านนโยบายและบริหาร ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากร และด้านการปกครองบังคับบัญชา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน

5. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากผลการศึกษาวิจัยทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีต่อประสิทธิภาพการทำงานของพนักงานปฏิบัติการ สายการบินต้นทุนต่ำแห่งหนึ่งของไทย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. สภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานของพนักงานปฏิบัติการ สายการบินต้นทุนต่ำแห่งหนึ่งของไทย พบว่า ด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปฏิบัติงานกับผู้บังคับบัญชา และด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปฏิบัติงานกับเพื่อนร่วมงาน พนักงานมีระดับความคิดเห็นน้อยอยู่ในระดับดี ดังนั้นผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะโดยแยกออกเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

1.1 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปฏิบัติงานกับผู้บังคับบัญชา คือ ผู้บังคับบัญชาควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้แก่พนักงาน โดยเฉพาะในเรื่องการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับพนักงาน เช่น การให้คำยกย่องชมเชยเมื่อมีผลงานดี การแสดงให้เห็นชัดถึงการใช้อำนาจหน้าที่ของตนเองต่อผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างจริงจังในการบังคับใช้กฎระเบียบต่อผู้ที่ทำงานไม่ดี ใช้เหตุผลตัดสินใจต่อผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างยุติธรรม โดยเฉพาะในเรื่องการสั่งการผู้ใต้บังคับบัญชาตลอดจนการให้คำแนะนำปรึกษาได้เป็นอย่างดีเมื่อพนักงานเกิดปัญหาจากการปฏิบัติงาน หากสามารถปฏิบัติได้เช่นนี้จะทำให้พนักงานมีความรู้สึกที่ดีต่อองค์กร มีความภาคภูมิใจที่ได้รับคำยกย่องชมเชยเมื่อผลงานออกมาดี ทำงานด้วยความกระตือรือร้น นอกจากนี้ยังเป็นการป้องกันปัญหาพฤติกรรมที่ไม่ดีต่อองค์กร ทำให้งานบรรลุเป้าหมายในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปฏิบัติงานกับเพื่อนร่วมงาน โดยเฉพาะในเรื่องเกี่ยวกับการได้รับความร่วมมือในการปฏิบัติงานจากเพื่อนร่วมงานเป็นอย่างดี ถ้าพนักงานในองค์กรเพิ่มความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน โดยเฉพาะในการสร้างความจริงใจในการทำงานร่วมกัน มีความรักและปรารถนาดีต่อเพื่อนร่วมงานด้วยกัน การรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา ยกย่องและให้ความสำคัญและให้เกียรติแก่บุคคลอื่นด้วยความสุจริตและความบริสุทธิ์ใจก็จะทำให้เกิดการปฏิบัติงานอย่างร่วมแรงร่วมใจระหว่างตนเองกับเพื่อนร่วมงานเป็นอย่างดีตลอดจนบรรลุเป้าหมายในการทำงานทั้งด้านปริมาณงาน คุณภาพงานและผลผลิตก็ออกมาดีบรรลุเป้าหมายในการทำงานที่ตั้งไว้ ดังนั้นผู้บริหารหรือผู้เกี่ยวข้องควรสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างพนักงานให้เกิดขึ้นภายในองค์กร ควรมีกิจกรรมการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน และการทำกิจกรรมร่วมกัน ซึ่งจะส่งผลถึงประสิทธิภาพในการทำงานต่อไป โดยการจัดอบรมสัมมนาเพื่อพัฒนาหน่วยงาน อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มสัมพันธภาพที่ดีระหว่างพนักงานกับเพื่อนร่วมงาน และระหว่างพนักงานกับผู้บังคับบัญชาตามไปด้วย

2. ความพึงพอใจของพนักงานปฏิบัติการต่อการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของสายการบินต้นทุนต่ำแห่งหนึ่งของไทย โดยเฉพาะในด้านการพัฒนาพนักงานในเรื่องเกี่ยวกับงานที่ทำมีโอกาสใช้ความสามารถ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงาน พนักงานส่วนใหญ่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก แต่บริษัทก็ควรกำหนดขอบเขตภาระหน้าที่การปฏิบัติงานให้สอดคล้องและเหมาะสมกับพนักงานที่มีระดับวุฒิการศึกษาที่สูงขึ้น โดยให้โอกาสในการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ตลอดจนทักษะการปฏิบัติงานให้ได้ทั้งปริมาณ คุณภาพตามที่บริษัทกำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถก้าวไปสู่ตำแหน่งหน้าที่ที่สูงขึ้นในระดับบริหารต่อไปตลอดจนเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานแก่พนักงานเป็นอย่างดี

3. ประสิทธิภาพในการทำงานของสายการบินต้นทุนต่ำแห่งหนึ่งของไทย ในด้านผลผลิต พบว่าพนักงานมีประสิทธิภาพการทำงานอยู่ในระดับดี แต่พนักงานปฏิบัติการส่วนใหญ่ที่ทำงานกลางแจ้งจะต้องทำงานภายใต้สภาวะแวดล้อมที่ต้องประสบปัญหาทั้งฝุ่น แสง และเสียงอยู่ตลอดเวลา จึงทำให้ประสิทธิภาพการทำงานด้านผลผลิตอาจไม่เสร็จตามเวลาที่ลูกค้าต้องการ ดังนั้นบริษัทควรสนับสนุนในเรื่องการอำนวยความสะดวก อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ในการป้องกันปัญหาฝุ่น แสง และเสียงที่เกิดจากการปฏิบัติงานแก่พนักงานที่ปฏิบัติงานกลางแจ้งเพื่อให้งานที่ผลิตออกมามีปริมาณและคุณภาพตามมาตรฐานที่ลูกค้าและบริษัทกำหนด

6. บรรณานุกรม

- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2541). การวิเคราะห์ข้อมูลด้วย SPSS for Windows. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2545). การวิเคราะห์สถิติ สถิติสำหรับการบริหารและการวิจัย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2549). สถิติสำหรับงานวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ทรงวุฒิ แก้วกรม. (2546). ความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานระดับปฏิบัติการบริษัทโรงแรมเซ็นทรัลพลาซ่า จำกัด (มหาชน) วิทยานิพนธ์ บธ.ม. (การจัดการ) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- บรรยงค์ โดจินดา. (2537). การบริหารบุคคล (การจัดการทรัพยากรมนุษย์). กรุงเทพฯ : บริษัท รวมสาส์น (1977) จำกัด.
- ประยงค์ มีผล. (2545). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการทำงานของพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรมผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูป บริษัทไหมทอง จำกัด . สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- ปราการ กุฎีคง .(2544). ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงานฝ่ายปฏิบัติการ บริษัททีพีไอคอนกรีต จำกัด. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ) กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปัทมา พุ่งแสง. (2543). ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงาน กรณีศึกษาบริษัทบุญรอดเบเวอเรจ จำกัด. วิทยานิพนธ์ บธ.ม. (การจัดการ) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยคริสเตียน.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ. (2550). การจัดการและพฤติกรรมองค์กร. กรุงเทพฯ : ซีระฟิล์มและไซเท็กซ์.
- สมยศ นาวิการ (2543). การบริหารและพฤติกรรมองค์กร.กรุงเทพฯมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯมหานคร.

สร้อยตระกูล (ตวยานนท์) อรรถมานะ (2541) พฤติกรรมองค์การ : ทฤษฎีและการประยุกต์ กรุงเทพมหานคร
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

อักรินทร์ พาฬเสวด .(2546). ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของพนักงาน บริษัทคาโออินดัสตรีล
(ประเทศไทย) จำกัด.

สารนิพนธ์ บธ.ม.(การจัดการ) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.

Andrew J. Dubrin. (1984). **Foundations of Organizational Behavior**. p.142 Englewood Cliffs, J : Prentice-
Hall, Inc.

Edwin A Locke. (1976). **The Nature and Causes of Job Satisfaction**. In **Marvin D. Dennett, ed., Handbook
of Industrial and Organizational Psychology** p.1342 Chicago : Rand McNally.

Fried Lander and H. Pickle. (1968). **Components of Effectiveness in Small Organization**. p.195
Administrative Science Quarterly.

Frederick Herzberg, (1966). **Work and the Nature of Man**.Cleveland : Work Book Company, passim.

Henri Fayol. (1949). **General and Industrail Management**, P. 97.London : Pitman Publishing Company.

**ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการท่าอากาศยานที่มีต่อ
เจ้าหน้าที่ด่านตรวจคนเข้าเมืองท่าอากาศยานสุวรรณภูมิและท่าอากาศยานดอนเมือง
THE IMPACTS OF PASSENGERS' SATISFACTION TO IMMIGRATION
OFFICERS IN SUVARNABHUMI AIRPORT AND DONMUAENG AIRPORT**

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ธนกร ณรงค์วานิช
สาขาวิชาธุรกิจการบิน วิทยาลัยการท่องเที่ยวและการบริการ
E-mail : thanakorn.na@spu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บริการท่าอากาศยานที่มีต่อเจ้าหน้าที่ด่านตรวจคนเข้าเมืองท่าอากาศยานสุวรรณภูมิและท่าอากาศยานดอนเมือง เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ใช้บริการด่านตรวจคนเข้าเมืองของท่าอากาศยานและวัดผล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือ ผู้โดยสารชาวไทยและชาวต่างชาติที่ใช้บริการด่านตรวจคนเข้าเมืองท่าอากาศยานสุวรรณภูมิและท่าอากาศยานดอนเมือง จำนวนข้อมูลในครั้งนี้อยู่ที่ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติ t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA)

ผลจากการวิจัยพบว่า ภาพรวมผู้ให้บริการท่าอากาศยานมีความพึงพอใจต่อการให้บริการด่านตรวจคนเข้าเมืองของท่าอากาศยานสุวรรณภูมิและท่าอากาศยานดอนเมือง อยู่ในระดับพึงพอใจมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ใช้บริการท่าอากาศยานมีความพึงพอใจในการให้บริการด่านตรวจคนเข้าเมือง เจ้าหน้าที่ ๑ มีความมุ่งมั่นยินดีเต็มใจในการบริการ รองลงมาคือ เจ้าหน้าที่ ๒ ปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงประโยชน์ต่อผู้ให้บริการ เจ้าหน้าที่ ๓ มีความรู้ความสามารถ ความชำนาญเหมาะสมกับงานที่รับผิดชอบ ความเหมาะสมในการแต่งกายของเจ้าหน้าที่ ๑ ที่ให้บริการ ขั้นตอนในการให้บริการมีความคล่องตัวไม่ซับซ้อน การให้บริการตามลำดับก่อนหลัง มีความเพียงพอในการให้บริการ การเปิดรับฟังความคิดเห็นต่อการให้บริการ เช่น กล้องรับความคิดเห็น และสุดท้ายที่ได้ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ความรวดเร็วในการให้บริการ

คำสำคัญ: ผู้ใช้บริการท่าอากาศยาน เจ้าหน้าที่ด่านตรวจคนเข้าเมือง

ABSTRACT

The objective of this research has to study the satisfaction of passenger towards immigration officers at Suvarnabhumi Airport and Don Muaeng Airport and to compare the satisfaction of the immigration services of the airport . The samples for this research are Thai and foreign passengers who use immigration service at Suvarnabhumi Airport and Don Muaeng Airport. The statistics used in the analysis were percentage, mean, standard deviation to test the hypothesis by using statistical t-test and one-way analysis of variance (One way ANOVA).

The results showed that overview of passengers were satisfied with the services of immigration at Suvarnabhumi Airport and Don Muang Airport. The level of satisfaction and when considering an item found that airport users are satisfied with the services of immigration officer's. The officers welcome willingness to serve was a minor official's performance, taking into account the benefits of the service staff's opinion. efficacy expertise with responsibility, appropriate uniform ,the service steps in providing flexibility without complexity. There are enough officers in the service. Open to feedback on services such comments box, the average minimum speed of service respectively.

Keywords: airport users. Immigration Officer

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาวิจัย

ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิและท่าอากาศยานดอนเมือง ถือเป็นท่าอากาศยานหลักของประเทศไทยที่เป็นช่องทางในการเดินทาง และเป็นปัจจัยในการขับเคลื่อนการดำเนินงานของธุรกิจการบินทั้งภายในและภายนอกประเทศ นอกจากนี้ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิและท่าอากาศยานดอนเมืองจะมีบทบาทสำคัญในด้านการขนส่งผู้โดยสารแล้วยังเป็นศูนย์กลางในการขนส่งทางอากาศ มีทางหลวงพิเศษที่ทันสมัยเชื่อมต่อระหว่างท่าอากาศยานและกรุงเทพมหานคร ในทางกลับกันท่าอากาศยานสุวรรณภูมิและท่าอากาศยานดอนเมือง ยังมีข้อด้อยในสามด้าน คือ ด้านภาษาของบุคลากร ด้านความแออัดของท่าอากาศยาน และด้านการบริการเพื่ออำนวยความสะดวก เช่น ด้านตรวจคนเข้าเมือง ซึ่งทั้งสามปัจจัยเป็นปัจจัยที่สามารถปรับปรุงและพัฒนาได้ (จิตตพัฒน์ พรหมพงษ์, 2558) และเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จดังกล่าว บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) จึงต้องร่วมมือกับหน่วยงานสำนักงานตำรวจคนเข้าเมืองนำนวัตกรรมบริการ (Service Innovation) มาใช้ดำเนินการปรับปรุงการบริการต่าง ๆ ที่มีให้ดีขึ้น

เมื่อวันที่ 5 สิงหาคม 2560 ที่ผ่านมามีผู้โดยสารต้องรอคิวผ่านด่านตรวจคนเข้าเมืองนานกว่า 4 ชั่วโมง ตั้งแต่เวลา 00.00-05.00 น. ณ ท่าอากาศยานดอนเมือง มีเที่ยวบินขาเข้าระหว่างประเทศ เที่ยวบินปกติ รวมทั้งสิ้น 21 เที่ยวบิน รวมทั้งมีเที่ยวบินที่ทำการบินล่าช้าคือ เที่ยวบินจากสิงคโปร์ 2 เที่ยวบิน จากฮ่องกง 1 เที่ยวบิน ประกอบกับมีเที่ยวบินพิเศษของสายการบิน Thai Air Asia ทำการบินจากประเทศจีนอีก 1 เที่ยวบิน ทำให้มีเที่ยวบินรวมทั้งสิ้น 25 เที่ยวบิน มีจำนวนผู้โดยสารรวม 4,977 คน ในขณะที่จำนวนของเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองในท่าอากาศยานดอนเมือง สามารถรองรับการบริการได้เพียง 1,000 คนต่อชั่วโมง จึงเกิดความล่าช้าในการบริการ นางกอบกาญจน์ วัฒนวรางกูร (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2554) ให้ความเห็นถึงปัญหาที่เกิดขึ้นว่า เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นล่าสุดน่าจะเป็นครั้งสุดท้ายและไม่น่าจะกระทบกับภาคการท่องเที่ยว ซึ่งกระทรวงฯ พยายามส่งเสริมการใช้ท่าอากาศยานนานาชาติในพื้นที่อื่น เพื่อลดความแออัดของจำนวนผู้โดยสารที่ใช้บริการท่าอากาศยานสุวรรณภูมิและท่าอากาศยานดอนเมืองที่รองรับจนเกินขีดความสามารถแล้ว และนายพงษ์ภาณุ เศวตรุนทร์ (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2554) ให้ความเห็นว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นอาจส่งผลต่อความรู้สึกของนักท่องเที่ยวบ้าง ซึ่งขณะนี้ทราบทางสำนักงานตำรวจคนเข้าเมืองมีอัตรากำลังไม่เพียงพอ และอยู่ระหว่างเพิ่มอัตรากำลัง หากมีปัญหาติดขัดที่ใด ทางกระทรวงท่องเที่ยวและกีฬาพร้อมนำเรื่องนี้ไปยังที่ประชุมคณะกรรมการนโยบายท่องเที่ยวแห่งชาติ เพื่อนำเป็นวาระเร่งด่วน เนื่องจากเกี่ยวข้องกับภาพลักษณ์การท่องเที่ยว

ด้านท่าอากาศยานสุวรรณภูมิก็มีปัญหาจากกรณีที่มีภาพการเข้าคิวยาวของผู้โดยสาร ณ ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ปัญหาความล่าช้าและความแออัดบริเวณด่านตรวจคนเข้าเมือง หรือ ตม.ประจำท่าอากาศยานสุวรรณ

ภูมิ เนื่องจากกำลังเจ้าหน้าที่ของด่านตรวจคนเข้าเมือง ขณะนี้มีประมาณ 1,500 นาย บางส่วนลาออกไปอยู่หน่วยอื่นประมาณ 300 นาย และมีเจ้าหน้าที่บางส่วนต้องไปอบรมนายตำรวจสัญญาบัตรอีกประมาณ 100 นาย ทำให้กำลังเจ้าหน้าที่ที่มีอยู่แล้วลดลงกว่าร้อยละ 30 ซึ่งทำให้เกิดความโกลาหล นอกจากการขาดกำลังเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองแล้ว คอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่มีการใช้งานเป็นเวลานานยังไม่ได้รับการพัฒนาปรับปรุงไปใช้เครื่องที่มีความรวดเร็ว ระบบซอฟต์แวร์ที่ใช้ในงานปัจจุบันก็ใช้ของต่างชาติ ซึ่งระบบล้าสมัย และปัญหาคอมพิวเตอร์ที่ไม่สามารถสแกนหนังสือเดินทางได้ประมาณ 6 ประเทศ เนื่องจากกระดาษมันเกินไป ซึ่งเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองจะต้องใช้การบันทึกข้อมูลเข้าเครื่องแทนการอ่านด้วยคอมพิวเตอร์ จะใช้เวลาต่อคนเกือบ 3 นาที จากปกติใช้เวลาไม่เกิน 45 วินาที ทั้งนี้ หากมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาเป็นจำนวนมาก เช่น เช้ามหาลัมเข้ามา ก็จะเกิดปัญหาความแออัดทั้งขาเข้าและขาออก ดังนั้นหากปัญหาดังกล่าวยังไม่ได้รับการแก้ไขนักท่องเที่ยวและผู้เดินทางต้องเผื่อเวลาเดินทางก่อนเวลา 3-4 ชั่วโมง

ต่อมาเมื่อวันที่ 9 สิงหาคม 2560 เวลาประมาณ 16.00 น. ทางกองบังคับการตรวจคนเข้าเมือง 2ชี้แจงว่าในช่วงเวลาดังกล่าว 15.00-16.00 น. เป็นช่วงเวลาที่เครื่องบินลงจอดถึง 20 เครื่อง หรือ 20 เที่ยวบิน ผู้โดยสารประมาณ 4,600 คน ในขณะที่พื้นที่ในการตรวจของด่านตรวจคนเข้าเมืองนั้นสามารถรองรับผู้โดยสารได้ประมาณ 3,000 คน จึงทำให้เกิดผู้โดยสารรอรับการตรวจคนเข้าเมืองล้น ไปนอกพื้นที่ด่านตรวจคนเข้าเมืองตามที่ปรากฏในภาพข่าว ซึ่งขณะนั้นเจ้าหน้าที่ด่านตรวจคนเข้าเมืองเข้าปฏิบัติหน้าที่เต็มอัตรากำลังทุกช่องทาง โดยคุณยุทธศักดิ์ สุภสร ผู้ว่าการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้กล่าวถึงปัญหาแออัดจนนักท่องเที่ยวขึ้นเครื่องบินไม่ทันการมีนักท่องเที่ยวมาเที่ยวไทยมากขึ้นถือเป็นข่าวดี เศรษฐกิจไทยวันนี้ต้องพึ่งรายได้จากการท่องเที่ยวเป็นหลักปัญหาที่เป็นอยู่ก็คือ ต้องแก้ปัญหการเข้าออกที่ด่านตรวจคนเข้าเมือง (ตม.) นั้นเอง

จากปัญหาที่เกิดขึ้นดังกล่าวมาข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการท่าอากาศยานที่มีเจ้าหน้าที่ด่านตรวจคนเข้าเมือง ทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่ได้รับการบริการจากด่านตรวจคนเข้าเมืองของท่าอากาศยานสุวรรณภูมิและท่าอากาศยานดอนเมืองมากนักน้อยเพียงใด ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจถึงระดับของคุณภาพการให้บริการ และการให้บริการที่สร้างความพึงพอใจต่อนักท่องเที่ยวว่า มีความพอใจมากน้อยเพียงใด เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้เสนอต่อหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง หรือผู้ที่สนใจสามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพิจารณาวางแผนปรับปรุงและพัฒนาด้านต่าง ๆ โดยมุ่งเน้นที่ปัจจัยคุณภาพการให้บริการ ความคุ้มค่า และศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการบริการของเจ้าหน้าที่ด่านตรวจคนเข้าเมือง เพื่อสร้างความพึงพอใจให้กับผู้ใช้บริการที่มีต่อเจ้าหน้าที่ด่านตรวจคนเข้าเมือง ณ ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิและท่าอากาศยานดอนเมืองทั้งในระดับจุลภาคและมหภาค ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลได้อย่างยั่งยืนต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

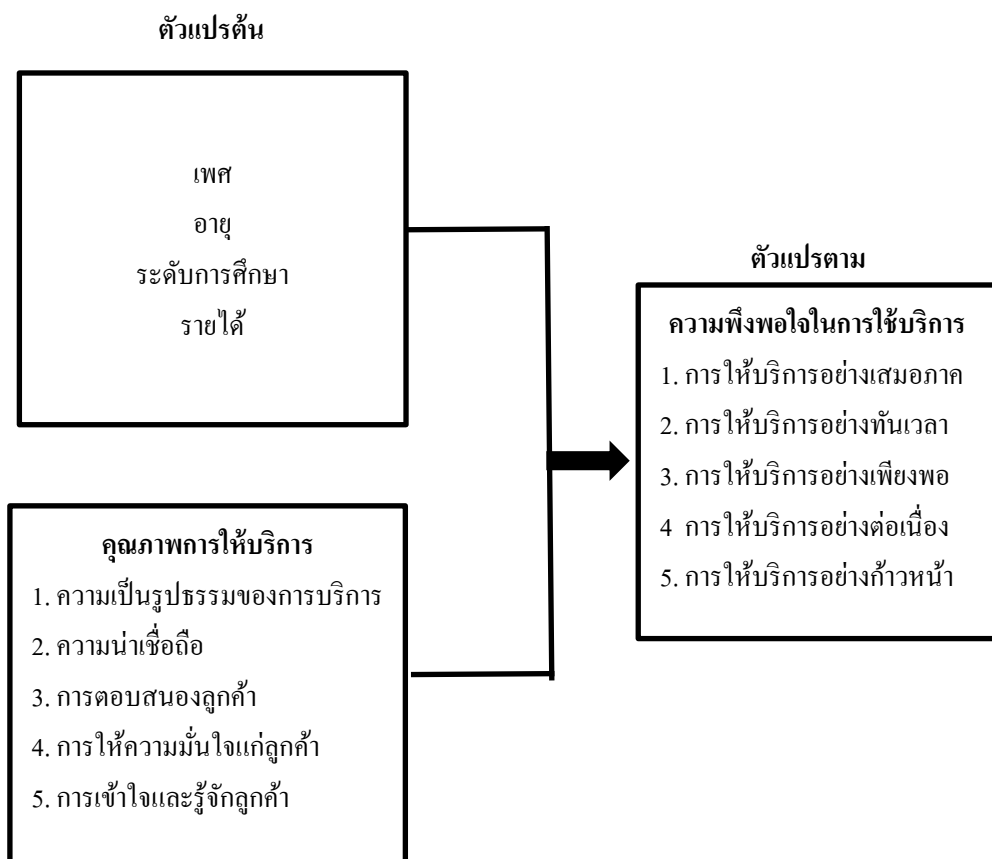
1. เพื่อศึกษาระดับของคุณภาพการให้บริการ และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติต่อการให้บริการของเจ้าหน้าที่ด่านตรวจคนเข้าเมืองท่าอากาศยานสุวรรณภูมิและท่าอากาศยานดอนเมือง
2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติต่อการให้บริการของเจ้าหน้าที่ด่านตรวจคนเข้าเมืองท่าอากาศยานสุวรรณภูมิและท่าอากาศยานดอนเมือง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาอิทธิพลของคุณภาพการให้บริการที่มีต่อความพึงพอใจในการให้บริการของเจ้าหน้าที่ด่านตรวจคนเข้าเมืองท่าอากาศยานสุวรรณภูมิและท่าอากาศยานดอนเมือง

4. เพื่อค้นหาตัวแปรกรณีที่ถึงความพึงพอใจในการให้บริการของเจ้าหน้าที่ด่านตรวจคนเข้าเมืองท่าอากาศยานสุวรรณภูมิและท่าอากาศยานดอนเมือง

5. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่มีต่อความพึงพอใจของผู้โดยสารที่มีต่อการให้บริการด่านตรวจคนเข้าเมืองในท่าอากาศยานสุวรรณภูมิและท่าอากาศยานดอนเมือง

3. กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการสนามบินที่มีต่อเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองท่าอากาศยานสุวรรณภูมิและท่าอากาศยานดอนเมือง จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถนำมากำหนดเป็นขอบเขตในการวิจัยตัวแปรแต่ละตัว ได้ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

4. วิธีดำเนินการวิจัย

4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ที่มาใช้บริการท่าอากาศยานสุวรรณภูมิและท่าอากาศยานดอนเมือง จำนวน 400 คน โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลระหว่างเดือนมิถุนายน ถึง พฤศจิกายน พ.ศ. 2562 รวมระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ ข้อมูลเป็นเวลา 6 เดือน

4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามโดยตรวจสอบความถูกต้องและเที่ยงตรงในเนื้อหา (Validity) โดยหาค่าดัชนีของความสอดคล้องกันระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับจุดประสงค์ (Index of Item Objective Congruence หรือ IOC) ระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะของ ยุทธ ไกยวรรณ (2546)

4.3 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติ t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA)

5. สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

- เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการท่าอากาศยานมีต่อเจ้าหน้าที่ด่านตรวจคนเข้าเมืองท่าอากาศยานสุวรรณภูมิและท่าอากาศยานดอนเมือง
- เพื่อเป็นแนวทางให้เจ้าหน้าที่ด่านตรวจคนเข้าเมืองท่าอากาศยานสุวรรณภูมิและท่าอากาศยานดอนเมือง ในการปรับปรุงคุณภาพการให้บริการ อันจะนำไปสู่ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ
- เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำกับ ดูแล และกำหนดนโยบายในการพัฒนาคุณภาพการให้บริการของเจ้าหน้าที่ด่านตรวจคนเข้าเมืองท่าอากาศยานสุวรรณภูมิและท่าอากาศยานดอนเมือง เพื่อสร้างความพึงพอใจให้กับผู้บริการทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ทั้งในระดับจุลภาคและมหภาค ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลได้อย่างยั่งยืนต่อไป

6. อภิปรายผล

ผลจากการวิจัยพบว่า ภาพรวมผู้ให้บริการท่าอากาศยานมีความพึงพอใจต่อการให้บริการด่านตรวจคนเข้าเมืองของท่าอากาศยานสุวรรณภูมิและท่าอากาศยานดอนเมือง อยู่ในระดับพึงพอใจมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ให้บริการท่าอากาศยานมีความพึงพอใจในการให้บริการด่านตรวจคนเข้าเมือง เจ้าหน้าที่ ๑ มีความมุ่งมั่นยินดีเต็มใจในการบริการ รองลงมาคือ เจ้าหน้าที่ ๑ ปฏิบัติงาน โดยคำนึงถึงประโยชน์ต่อผู้บริการ เจ้าหน้าที่ ๑ มีความรู้ความสามารถ ความชำนาญเหมาะสมกับงานที่รับผิดชอบ ความเหมาะสมในการแต่งกายของเจ้าหน้าที่ ๑ ที่ให้บริการ ขั้นตอนในการให้บริการมีความคล่องตัวไม่ซับซ้อน การให้บริการตามลำดับก่อนหลังมีความเพียงพอในการให้บริการ การเปิดรับฟังความคิดเห็นต่อการให้บริการ เช่น กล่องรับความคิดเห็น และสุดท้ายที่ได้ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ความรวดเร็วในการให้บริการ สำหรับผลเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความพึงพอใจกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ใช้บริการท่าอากาศยานที่มีต่อเจ้าหน้าที่ด่านตรวจคนเข้าเมืองของท่าอากาศยานสุวรรณภูมิและท่าอากาศยานดอนเมือง พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ มีความพึงพอใจในภาพรวมในเรื่องความพึงพอใจไม่ต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วิณารัตน์ ภูพัฒน์ชัยกิจ (2559) คุณภาพการให้บริการของท่าอากาศยานสุวรรณภูมิที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้บริการชาวไทยผลการศึกษาพบว่า คุณภาพการให้บริการด้านการตอบสนองความต้องการ โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก โดยเมื่อพิจารณาข้อพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยมากที่สุดในเรื่องเจ้าหน้าที่ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิสามารถให้คำแนะนำที่เหมาะสมกับสถานการณ์หรือปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างทันที รองลงมา เจ้าหน้าที่ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิมีจำนวน

เพียงพอ สามารถให้บริการลูกค้าได้ทั่วถึงและทันตามเวลาที่ลูกค้าต้องการ และเจ้าหน้าที่ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ เต็มใจและพร้อมให้บริการอย่างรวดเร็วเท่ากัน และสุดท้ายเจ้าหน้าที่ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิมีความเอาใจใส่ต่อ ปัญหาและแก้ไขปัญหาอย่างรวดเร็ว ตามลำดับ

7. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

ผลการศึกษาเรื่องความพึงพอใจของผู้เข้ามาใช้บริการด้านตรวจคนเข้าเมืองท่าอากาศยานสุวรรณภูมิและท่าอากาศยานดอนเมือง ในครั้งนี้ ประชาชนมีความพึงพอใจในภาพรวมในระดับพอใจมาก แต่ยังมีคำแนะนำของผู้ใช้บริการให้มีการปรับปรุงเรื่องความรวดเร็วในการให้บริการของเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง

ดังนั้นเพื่อรักษามาตรฐานของความพึงพอใจในการใช้บริการด้านตรวจคนเข้าเมือง ควรมีการปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้ใช้บริการ เช่น

1. ความรวดเร็วในการให้บริการของด่านตรวจคนเข้าเมือง
2. ความรู้ความสามารถ เช่น ภาษาอังกฤษที่เป็นภาษากลางของโลก ควรปรับปรุงเพื่อให้ง่ายต่อการสื่อสารทั้งทางเจ้าหน้าที่และคนที่รับบริการอีกด้วย
3. การปรับปรุงให้มีช่องบริการด้านตรวจคนเข้าเมืองให้เพียงพอต่อผู้ให้บริการ

9. เอกสารอ้างอิง

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2554). **แผนพัฒนาการท่องเที่ยว พ.ศ. 2555-2559**. กรุงเทพฯ: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

จิตตพัฒน์ พรหมพงษ์. (2558). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในการใช้บริการ ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ**. การศึกษาค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

วิมารัตน์ ภูวพัฒน์ชัยกิจ. (2559). **คุณภาพการให้บริการของท่าอากาศยานสุวรรณภูมิที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการชาวไทย**. การศึกษาค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

Yamane, T. (1973). **Statistics: An Introductory Analysis**. 3rd Edition, Harper and Row, New York.